Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

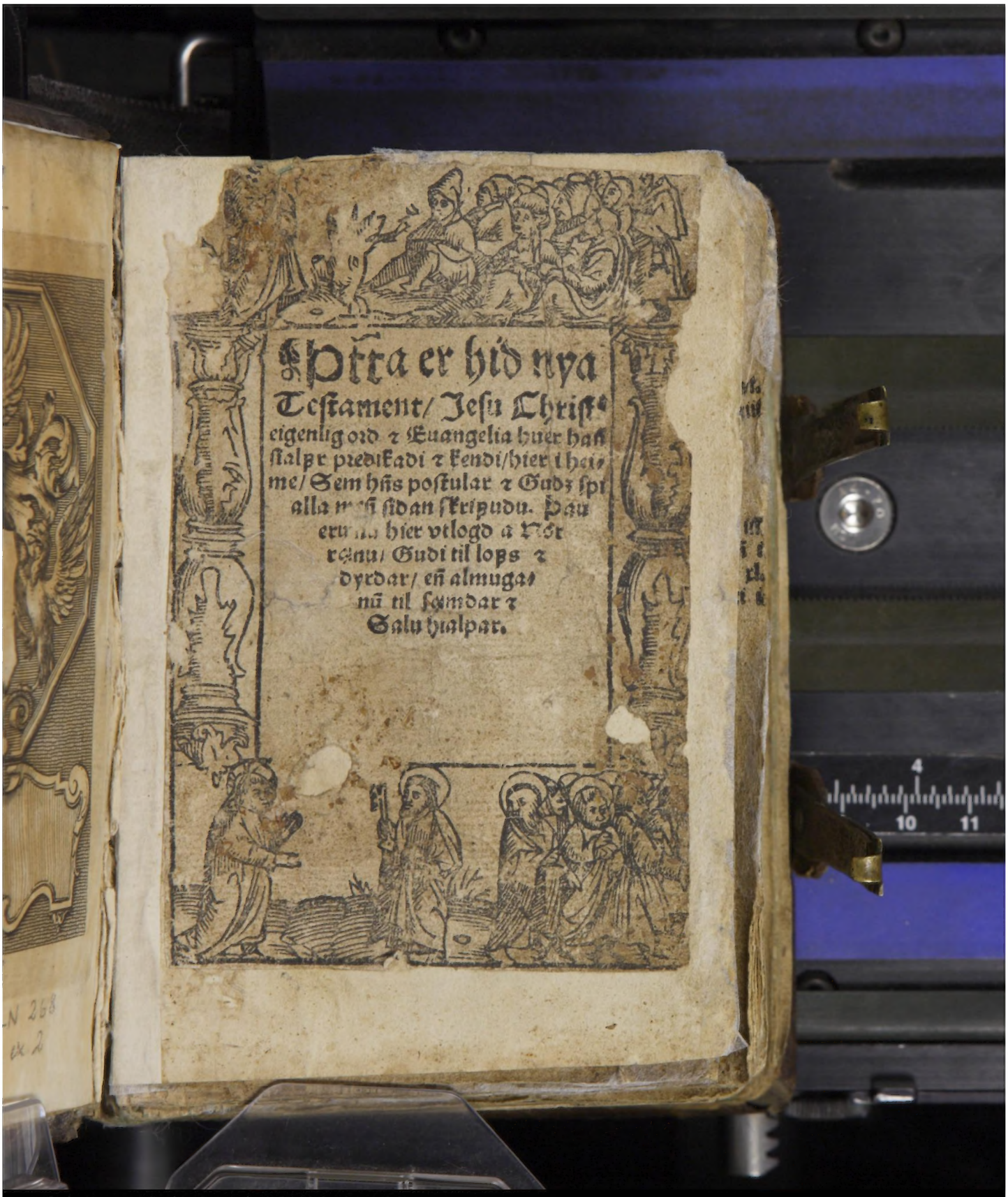

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

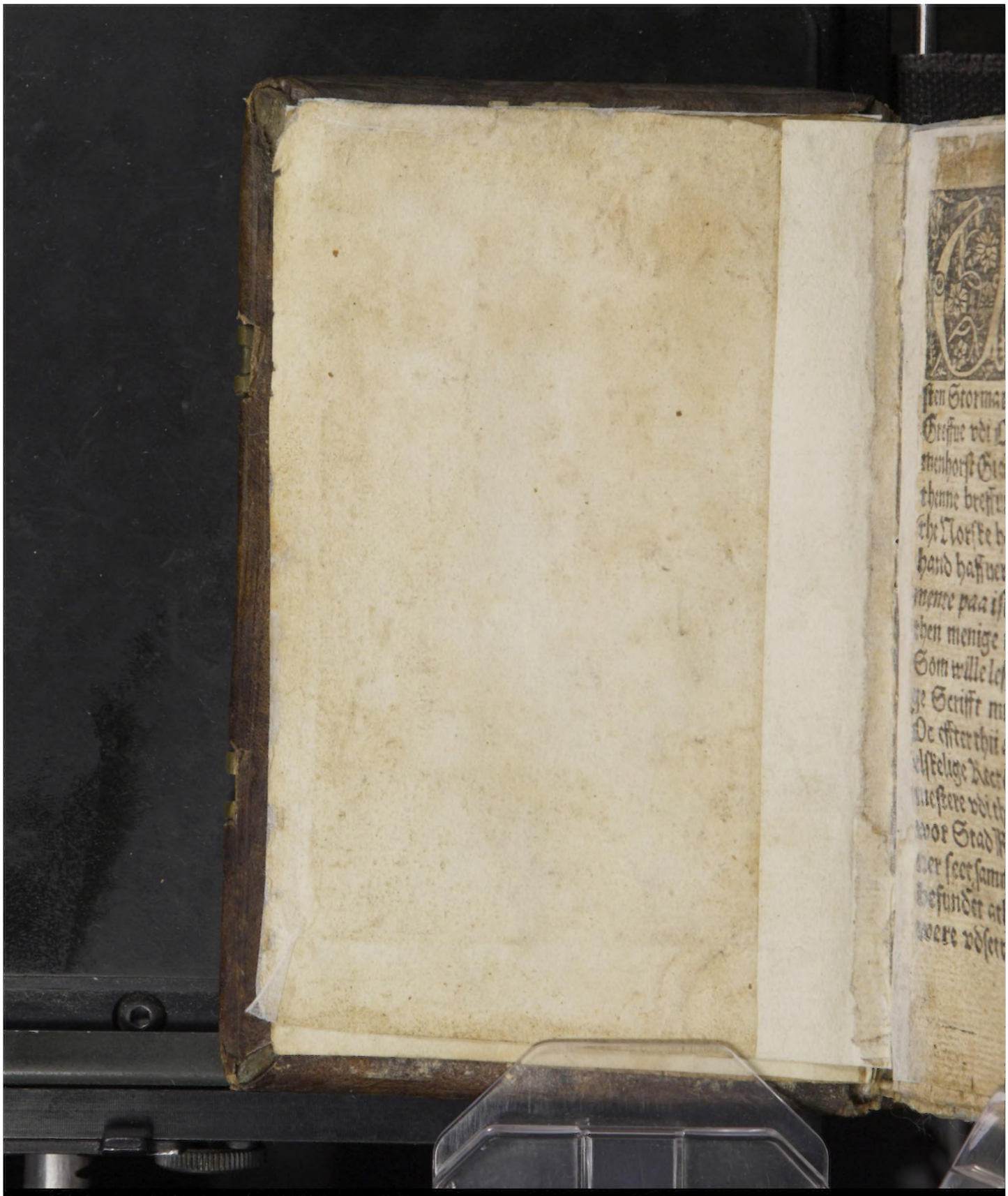

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

VI Chrestiann met-
gudtz naade Dan
marckis Norges
Wenndis oc Gottis
Konning/ Hertugh
vdi Sleswigh Hol-
sten Stormarn och Dytmarsken/
Greffue vdi Oldenborig och Del-
menhorst Giører alle witterligt at
thenne breffuisser oss elskelige Or-
the Norske haffuer beret for oss at
hand haffuer wdsett thet nye testa-
mente paa islands tunghe/ paa thz
then menige mand ther samesthet/
Som wille lesse oc wide then helli-
ge Scrifft mue then selff forstaa.
Oc effter thii at hoglærde mend oss
elskelige Rector/ Doctores oc Lese
mestere vdi then høye Skole her vdi
wor Stad Kiøbnehagen haffue off-
uer seet samme hans arbeyt/ oc thet
befundet ath kand rettheligen ath
were vdsett effther then latiniske

 trans

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

translation. Tha paa thet ath
then almechtigſte gudz loff och ære
maa formeres/ och then menighe
mand/ſom bygge och boo paa wort
land iſlandt/ och icke fuldkommeli-
gen kunde forſtaa andre tungemall
mue thes bedre bliffue vnderwiſt vdi
then hellige Scrifft/ Som thennē
er nytteligt til theris ſalighed. Daff
ue wij ſamme ny teſtamenthe befa-
ledt at lade trycke. Bethendis och
biudendis alle wore vnderſaather/
Biſper/prelather/ Fogether/emedz
mend/och alle andre Geiſtlige och
werdzlige/ oc beſynderligē thennem
ſō bygge oc boo paa forneffde wort
landt Iſland at i tilſtede ſamme bø-
ger at ſellies/kiøbes/och bruges/ oc
icke tilſtede noger ther emod hinder
eller forfangh/att giøre eller ſkee la
de vnder wortt hylleſte och naade.
Geffuet

Geffuett paa wort Sloth Kiøbne-
hagen orthende dagen efther alle
Helgen dagh Aar etc. M.D.xxxix
ynder worth Signet.

De mandato Proprio
regie M.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Þat vǫri nu riettazt
ꝛ til heyriligazt þat
þssi bok vrgeinge an
nockrs formala eda
vnder nockru añarli-
gu nafni / eñ fǫrdi
helldr sitt heite ꝛ ei-
genliga ord rǫdu þat
fyrer marghattadar
vt skyringar ꝛ ymisli
gar fortolur eru kris
tiña mañ hug / kot nu þangat dreifd at nalegan
na vita meñ eige leingr / huad Euangelion / eda
Logmal / nytt edr gamalt Testamentū kallazt / af
þui krefr nausyn til / at samsetia eirn formala ꝛ
vnderuisan a at giora / huar med þat hiñ einfall-
di mañ mǫtti vnderuisan fa ꝛ fra leidazt sinū
fornū o vana / a riettañ stig / ꝛ huat hñ skal hall
da af þssari bok. So at hñ leitadi þr ongra bod
orda nie logmals / er hñ skylldi leita Euangelia ꝛ
gudz fyreheita.

Þa er i fyrstu þ vel vitanligt at sa vane edr
meining er af takandi at eigi sie vtan fiogr E-
uangelia ꝛ fiorer gudzspialla meñ / eñ þ er med
ollu fyre biodanda. At nockrer skipte nya testa
mentz bokum. I Legales / Historiales / proheta-
les / ꝛ Sapientiales / þ er i Laga bǫkr / sogu bǫ-
kr / i spadoms ꝛ Wisinda bǫkr / meina þar medr
(eg veit eige at huernen) at samlikia hid nyia
hinu gamla testamento / Helldr er þ / fastliga hal
dandi / at lika. So sem hid gamla testament er
ein bok huar gudz logmal ꝛ bodord ꝛ eirnen þr

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

giorningar bądi þr sem þr hielldu ⁊ eigi hielldu/ eru iñ skrifader Lika s° er hid nyia testament ein bok þ̃ ed Euangeliũ ⁊ gudz fyriheit ⁊ eirneñ þragiorningar sem þ̃ a trua ⁊ eigi trua / eru iñskrifader/s° at vier sieũ nu ⁊ fulluiser i at þar er eigi meir eñ eitt Euangelion. Lika S° sem at þ̃ er eigi meir eñ ein bok hins nya iestamentis. Eiu trua/ ⁊ eiñ Sa gud sem fyre heitid til seiger.

Þat Euangeliũ er eitt girzkt ord/ ⁊ þydizt a norrąnu/gledilig bodskapr/ godr grodi ny liuf ltg tidinde/eitt ąskiligt sigr op/vm huert at vier ąttũ at syngia/seigia ⁊ fagna. Lika S° sem þa er Dauid yfuer vañ hiñ myckla Golianth/ kom eitt ąskiligt sigr op ⁊ ny huggun̄ tidendi a medal Iraels sona af þui at þra hiñ ogrlige fiandmañ vard yfuerstigeñ/eñ þr til frelsis ⁊ fagna dar leyster ⁊ skickader/af hueriu þr sungu donzudu ⁊ nąsta fegner vrdu. Lika S° er nu þtta gudz Euangelion ⁊ nyia testament/eiñ godr grodi ⁊ sigr op/huert er fyre postulaña framburd hliodar vm allan heim/ af einum riettferdugũ Dauid/Sa er vid synder/dauda/ ⁊ diofuliñ bar dizt/ ⁊ yfuer vañ/Sa sem at þ̃ med hefer/alla þa sem i syndũ voru hertekner/ med daudanum plagader/ ⁊ af diofliñũ yfuer bugader(an þra verdleiks) endr leyst/riett/ątt/ lifgat og farsąlliga giort/ S° ⁊ til fridar skickad/ ⁊ gudi heim fąrt huar fyre þr syngia / ⁊ gudi þacker giora/ fagna ⁊ at eilifu/ lofa ef þr trua añars orugguliga ⁊ stadfaster blifa i truñe.

Þlickt sigr op ⁊ huggun̄ grodi/eda Euangelisk ⁊ gudlig ny tidinde kallazt ⁊ eitt nytt testamentum

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

mentū af þ at lika s° sem eitt testament er þ/nær at banuǫñ madr til greiner sitt gozt þ sem epter hñs dauda/skal af til einkudū orþū vt skiptazt/Lika s° heþer kristr þyre sitt liþ lat biþalat ꝛ til greint slickt Euangeliū epter siñ dauda/ vt at kalla/vm allañ heim/ ꝛ þar medr ollm̄ þm er trua/til eignar geþit allt sitt gozt/Þ er sitt liþ/mz hueriu hñ daudanū mygdi. Sitt riettǫlte/huar medr hñ syndirner aþmadi/ ꝛ sinaþarsǫlu þ hñ eiliþa þyrer dǫming mz yþuer vañ. Nu þǫr sa hm̄ voladi madr/sem i syndū dauda/ꝛ heluite er reyrdr) eckert liuþligar heyrt eñ slikan dyrligan huggunar bodskap af kriste þui ma hans hiarta af inztu rot þagna ꝛ vid glediazt eþ hñ truer añars at þ sie sanninde.

Nu heþer.Gud/slikre tru til styrktar.Þtta sit Euangeliū ꝛ nyia testament margþalldliga þyre heitid/i hinu gamla testamento þyrer muñ siña spamaña/ epter þ sem Pall postuli seiger. Rom. i.ca. Eg ein vtlesiñ til at predika gudz Euangeliū hueriu hñ heþer adr þyre heited/þyrer sina spamen i heilagre skript af sinū syne/sem þeddr er af Danidz sǫdi ꝛ ꝛc̄ ꝛ þat vier vt skyrū nockr þǫr greiner/ꝛ hñ haþdi i þyrstu þyre heitid/ epter þ sem hñ sagdi til hoggormsins.Gñ.iij.ca.Eg mun þiandskap Setia milliþin ꝛ konuñar mille þins sǫdis ꝛ hñar sǫdis/þ sama skal þitt hoþut i sundrmeria /ꝛ þu munt þss hǫlbeine vm sat veita.Kristr er þ sǫdi þssarar konu. Saer Dioþulsius hoþut(þ er synden/Daudiñ/Heluite ꝛ allan hñs kraþt) heþer sundr marit þuiat an þssa sǫdis þǫr eingen mañа/ Syndina/Dau-

dan/

dan/nie Heluite/fordazt. Itm̄ Gene. xxij. sagdi hn̄ til Abrahams. I þino sądi skulu allar kynkuisler a Jordu blezadar werda/ Kristr er þ Abrahams sądi/seiger pall postule Galatas iij. Huer ed blezat hefr allan heim medr þssu Euangelio/ Þui huar som kristr er eigi þar er eñ su boluan sem fiell yfuer Adam ⁊ all born hn̄s/ þa er hn̄ hafdi syndgazt/ þat aller hliota sidan/ syndū/ Dauda ⁊ heluiti eigenliger ⁊ seker at vera. Eñ i giegn þssari boluan blezar nu þtta hid dyrmąta Euangeliū alla verolld med þui at þ opinbarliga kallar/Huer hn̄ truer a þtta Abrahams sądi/ Sa skal blezadr vera/ þ er af Syndum/ Dauda ⁊ Heluite kuittadr/ blifandi s° eilifliga riettlatr. Sąll ⁊ lifandi/ S° sem sialfr kristr seiger/ Johñes xi. Huer hn̄ truer a mig sa mun alldreige deyia.

Itm̄ s° sagdi hn̄ þ Dauid til ij. Regū xij. þa er han sagdi / eg mun vpp vekia þitt sądi epter þig/ þ skal mier vpp byggia eitt hus/ ⁊ eg mun at eilifu hn̄s riki stadfesta/ eg vil hn̄s fader vera eñ han̄ skal min̄ sonr vera ⁊c. Þ er nu þ riki kristz sem þtta Euangelion af seiger/ huert at er eitt eilift riki/ eitt riki riettlątisins/salu hialparin̄ ⁊ lifsins/ þangat koma ⁊ (vr hertekiu syndarin̄ ⁊ daudans) aller þr er riett trua/ Þuilik fyrheit ⁊ gudz Euangeliō/ finnazt eñ vidara hia spamōnum/ s° sem. Micheas. v. ca. seiger/ ⁊ þu Bedlehem ertt eigi hin minzta/bland þusunder Juda. vt aff þier skal mier koma eiñ hertoge minslyds Iraels. Itm̄ Osee xiij. Eg vil þa leysa vr daudans hendi/ far daudanū vil eg þa frelsa.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Af þui megu vǫr nu sia/at þ̃ er eigi meir eñ eitt. Euangelion/Lika s° sem at eigi er meir eñ eiñ kristr/fyrer þui er Euangeliũ eigi añat nie vera kañ/eñ ein predikan af kristi Gudz ⁊ Dauidz syne/sem er sañr Gud ⁊ mañ/Sa er fyre oss hefr mz sinũ dauda ⁊ vpp risu/allra maña Synder/Dauda/⁊ Heluite yfuer stigit þra sem ahñ trua. Nu þo at Euangeliũ kuñe at vera stutt edr long ordrǫda/ eda kuñe eiñ at skrifa lang ordt eñ annar fa ordt/ Sa skrifar lang ordt sem ord kristz ⁊ margar giorder vt skrifuar/S° sem at giora fiorer Gudz spialla meñ. Eñ sa skrifar þ stutt ⁊ fa ordt sem ecki talar vm vercken eda giordir kristz/helldr stuttligaña til teiknandi/ Huerneñ at hñ hefr fyrer siñ dauda vpp risu/Synder/Dauda ⁊ Heluite/yfuer vnnit/fyre þa sem a hañ trua. S° sem postularner Petr ⁊ Pall vt skyra.

Af þui athuga þ vandliga/at þu gior eigi krist at Moysen/ nie af Euangelio eina logmals edr setninga bok/Sem hingat til skied hefr /⁊ eñ heyrizt i nockrũ formalũ hins helga Jeronimi/þat Eeuangeliũ krefr eiginliga eigi vorra vercka þatvier verdum þ̃ fyrer fromer ⁊ f̃ sǫler / helldr fordǫmer þ slik vor verck/ eñ krefr riettrar truar a kristũ/at hñ sialfr hafi fyrer oss/ Synder/ Dauda/⁊ Heluite yfuer vñit/⁊ hefr s° (eigi fyre vorra vercka saker/helldr fyre siñ eigñ gior der sem er daudi ⁊ pina) giort oss froma lifandi ⁊ far sǫla/S° at vier megũ oss til reikna hñs dauda ⁊ sigr sǫlld/lika sem at þ vǫri vor eigeñ til vercknadr.

Eñ þo at kristr i Euangelio / lika ⁊ eirnen þr Petr ⁊ Pall / gefi morg bodord / ⁊ kenningar vt Leggiandi s° logmalit / þa skulu vǫr þ þo at iofnu reikna/ollm̃ odrum verckũ ⁊ velgiordum kristz/ ⁊ li-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

ka sem þ er at vita hñs verck ⁊ giorder/er eñ eigi at vita hid rietta Euangeliõ/ þuiat þ̃ med veizt þu eñ eigi at hñ hafi Synd/Dauda/⁊ Diofuliñ yfuer vñit/ S° er ⁊ eñ eigi riettliga skilit þ Euangeliõ þott þu viter þlik bodord/⁊ keñingar/ fyrr eñ roddiñ kemr. Su er seiger at kristr sie þiñ eigeñ medr sinu lifuerne lærdome/verckũ/lif lati/vpp risu/⁊ allt þ hñ er/hefer giorir ⁊ forma

S° siau vier nu at eigi þreynger hñ/ helldr hyrliga til sin ladar þ̃ hñ/seiger/ Sæler eru þier volader/Eñ postul̃ ner tidka ⁊ þssi ord/eg amiñe eg bid ⁊ beide ydr / þ er fyre gudz saker edr nockrs konar añars at bidia/ þ megu vær allzstadar vel sia at Euangelõ er eingen logmals bok. Helldr ein eigenlig predikan af kristz velgerningum. Su oss kuñgerizt ⁊ til eignar er gefin/ef vier truũ/eñ Moyses i sinũ bokum/ þiar/ þreynger/ slær/skelfer/ ⁊ ogrliga straff̃ þuiat hñ er logmals skrifare ⁊ þianing̃ madr. Þadan kemr ⁊ þ/at riett ferdugum er eckter logmal sett/ epter þ sem Pall postuli seiger(i Thimothi)af þ at hñ er fyre truua/riettlætir lifgadr/ ⁊ farsæll giordr þurfe eigi añars vid/ eñ at auglysa slika tru mz nytsamligũ verckũ. Nu huar ed slik trua er/ þa fær hun sig eigi folgit. Helldr auglyser hun sig/vt sprettande mz godũ verckũ. Jatar ⁊ vidr keñer þtta Euangeliõ fyre alþydu/hættandi sinu lifeþ̃ vt fyrer/⁊ allt huat hñ stund̃ edr giorer/ þa sueiger hñ allt til naungsins nyttsemd̃ /⁊ hm̃ til hialp̃ / eigi ei nazta i þui at koma hm̃ til þuilikrar nadar helldr iafn vel styrkiañdi hañ medr gozt lif og æru/ Lika sem at hañ sier at kristr hefer vidr sig giort / epter fylgiandi s° dæmum kristz.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Þat var og kristz mening þañtid hñ gaþ oss skilnad eckert añat bodrd/ eñ kærleikañ/ huar aþ at vier skylldum þeckia huerier hans lærisueinar ⁊ riett truader være þui at þ̃ sem verckin ⁊ kærleikuriñ vt þliota eigi þa er þ̃ eingen riett trua/ þ̃ hreiñer ⁊ Euangelioñ eñ ei/ þ̃ er ⁊ kristr eñ eigi riettliga Jatadr/ þui sia nu til / at þu haga þier s° i þssm nyia testamentz bokũ/at þu kuñer þær at lesa a þñan hatt.

Hueriar ed eru hinar riettuztu og dyrmætuztu bækur hins nya testamentes

Aþ þssu ollu þa kant þu (amedal allra boka) riett at orskurda / ⁊ eina grein aþ at taka/hueriar at bezter eru/Þein kanliga eru (Johñs Euangelia ⁊ S. Pals pistlar /Sierdeiles sa sem er til Rom veria ⁊ hiñ þyrre Petrs pistell) riettr kiarne ⁊ takmark a medal allra añara boka/hueriar med riettu ættu þyrstar at standa/ þui væri hueriũ kristnũ mañi þ rad vpp takanda/ at hñ læse þær somu bækr yþuer sem þyrst ⁊ tidazt/ gerandi sier þær þyre dagligan lesning s° al kunnar/ Sem sitt añat dagligt braud/ þat i þeim þinnur þu eigi morg verck nie iarteikna giorder christz vpp skradar/ helldr þiñr þu i þeim nærsta meistarligaña vt breitt þ at trua a Christũ yþuer viñe/Synd/Dauda ⁊ Heluite/⁊ geþi oss liþ riettlæti ⁊ þarsælld/huer at er/hin saña art gudz Euangelia sem þu heþer adr heyrt.

Þui

Þui ef at eg skylldi añars huors vid missa
vercka kristz edr predikunar/ þa villdi eg liufar
verckaña a miss fara eñ predikunariñar/ þt
vercken stoda eigi/ eñ hans ord gefa mier eilift
lif/ epter þ sem sialfr hñ seiger. Og af þui at Jo
añis skrifar fatt af kristz verckū. eñ margt vm
hñs predickan. Eñ hiner þrir euãgelistar skrifa
margt hans vercka eñ fatt hans orda/ þui er Jo
añis Euangeliō/ þau eincka ꝛ skꝫru riettu hofut
Gudz spioll/ sem langt yfuer þa adra þria eru
fram tákandi/ stundandi ꝛ hꝫria vpp hefian-
di/ lika s° ganga ꝛ S. Pals ꝛ Petrs pistlar langt
fram ꝛ vpp yfuer þau þriu Euangelia sem
Matthens/ Marcus/ ꝛ Lucas skrifa.

Eñ allz þa eru S. Joañis Euangelion/ ꝛ
hans hiñ fyrste pistell/ ꝛ S. Pals pistlar einkan-
liga sa er til Romueria ꝛ til Galatos ꝛ Ephesio
maña. S° ꝛ S. Petrs pistell/ hiñ fyre/ þꝫr bꝫ-
kr sem þier visa a Christum/ ꝛ keña allt þ er þier
er frasꝫlld/ ꝛ þorf a at vita/ þo at þu sꝫer all-
dre adrar bꝫkr nie heyrder adrar keñingar eñ
þra/ Af þui er S. Jacobs pistell eiñ staur gresis
pistell hia þiñ/ þuiat hñ hefr/ nꝫr aungua euan
geliska art medr sier/ sem sidar mun greint ver-
da i odrū formala.

¶ Þessar eru bꝫkr hins nya testamenti.

i S. Mattheus gudz spioll
ij S. Marcus gudz spioll
iij S. Lucas gudz spioll
iiij S. Johañis gudz spioll

Postula

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

v Postula giorningar ſkripader ap S.Lucas
vi S. Pals piſtill til Romueria
vij Hiñ þyrze S. Pals piſtill til Corinthios.
viij Añar S. Pals piſtill til Corinthios
ix S. Pals piſtill til Galatas
x S. Pals piſtill til Epheſios
xi S. Pals piſtill til Philippenſis
xij S. Pals piſtill til Colloſſenſes
xiij Hiñ þyrze S. Pals piſtill til Teſſalonicenſes
xiiij Añar piſtili S. Pals til Teſſalonia
xv Hiñ þyrze S. Pals piſtill til Timotheo
xvi Añar S. Pals piſtill til Timotheo
xvij S. Pals piſtill til Titum
xviij S. Pals piſtill til Philemonem
xix Peſtilliñ til Ebreos
xx S. Jacobs piſtill
xxi Hiñ þyrze piſtill S. Petrus
xxij Añar piſtill S. Petrus
xxiij Hiñ þyrſti S. Johñs piſtill
xxiiij Añar S. Johñs piſtill
xxv Pridie S. Johñs piſtill
xxvi Piſtil hins helaga Jude
xxvij Opinberingar ſancti Johñis.

Þrt

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

S. Mattheus

Pyrste Capit.

SEssi Ꝛ er þądingar bok Jesu Christi/sonar Dauidz/sonar Abrahams.

Abraham gat Isaac
Isaac gat Jacob
Jacob gat Judam ⁊ brądr hans
Judas gat pharem ⁊ Zaran (aþ Thamar
Phares gat Hezron
Hezron gat Ram
Ram gat Aminadab
Aminadab gat Naasson
Nahasson gat Salma
Salma gat Boas aþ Rahab
Boas gat Obed aþ Rhath
Obed gat Jesse
Jesse gat kongiñ Dauid
Eñ Dauid kongr gat Salamon aþ þre sem var huspru vrie
Salamon gat Roboam
Roboas gat Abia
Abia gat Assa
Assa gat Josaphat
Josaphat gat Joram
Joram gat Osia
Osia gat Jotham
Jotham gat Achas
Achas gat Ezechia
Ezechia gat Manases
Manases gat Amon

Mariu sur S. ñu dag Lucea.

Amon

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Amon gat Josia
Josia gat Jechonia ꝛ brꝯdr hans vm Babilo-
neskañ herleidingar tima/ ꝛ epter Babilonesk
herleiding gat Jechonia Sealthiiel
Sealthiel gat Zorobabel
Zorobabel gat Abiud
Abiud gat Eliachim
Eliachim gat Asor
Asor gat Zodoch
Zodoch gat Achin
Achin gat Eliud
Eliud gat Eleasar
Eleasar gat Mathan
Mathan gat Jacob
Jacob gat Joseph mañ Mariu / aþ hnerre ed
þꝯddr er Jesus Sa er kallazt Kristr. ✱

Aller ꝯttlider þra Abraham allt at Dauid
eru þiortan lider/ ꝛ þra Dauid allt til Babilo-
neskrar herleidingar eru þiortan lider/ ꝛ þra Ba-
biloneskre herleiding allt til Christũ eru þiortan
lider/eñ ✱ Kristz hingat burdr var s° /nꝯr ed
Maria hñs moder var þastnud Josep ꝛ adr eñ
þau skylldu samã koma/ þanzt hun oleitt aþ hei-
logum anda/eñ Josep madr hñar uar riett vis/
villdi þur eigi oþrꝯgia Hana/ eñ þeinckte sier þo
leyniliga at þorlata Hana/eñ sem hñ hugsadi þe-
ta. Sia ? þa vitradizt hm̃ eingel drottins i dr au
mi/ ꝛ sagdi/Josep sonr Dauidz þu skalt eigi ot-
tazt at taka Mariã þina þestar kuon til þin þuiat
huat inz Hoñe alit er þ er aþ helgũ anda/ ꝛ hun
mun son þꝯda ꝛ hans naþn skaltu Jesus kalla/
þuiat hñ mun þrelsa sitt þolk aþ þra syndũ. ✱

Eñ

Aþþang
gin þyre

[illegible]dat þ þr eru i heliu sem leitudu at lifi sueinins/ Hñ stod vpp ⁊ tok sueiniñ ⁊ modr hñs til sin/ kom til Jraels Jard̃/ eñ þa hñ heyrdi þ Archi[illegible]ilaus rikti i Judea/ i stadin fodur sins Hero[illegible]s/ ottadizt hñ þangat at fara/ ⁊ i draume fieck [illegible] vnderuisan af gudi/ ⁊ for i alfr Galilea lan[illegible]/ kom ⁊ bygdi i þre borg sē hiet Nadareth/ S° vppfylldizt huat sagt er fyre spameñina /at [illegible]ñ skylldi Naduerskr kallazt. ✱

Esaie vi. Judi. xiii

Pridie Capituli

Eñ a þm dogū kom Jon Baptista ⁊ predikadi i eydi mork Judea landz og sagde/ Giorit Jdran þat gudz riki tekr at nalgazt/ hñ er ⁊ eirnen Sa/ af þm at sagt er fyre Esaiā spamañ/ sē seiger [illegible]ropandi raudd i eydi morku/ reidit til gotu drot[illegible]ns ⁊ giorit hans stigu rietta.

Luce iii. Johañ i Esaie xl. Marci i

Eñ Johañis hafdi klædnad af Vlfballdz [illegible]arū ⁊ olar bellti vm siñ lend̃ hñs matur voru [illegible]gesprettr ⁊ skog̃ hunang/ þa gieck ⁊ vt til hñs [illegible]dr hierusalē borg̃ ⁊ allt Judealand/ ⁊ aull vm [illegible]ggiandi hierod Jordanar ⁊ skirduzt af hm̄ i Jordan/ Jatandi sinar synder. ✱

Eñ þa hū sa marga Phariseis ⁊ Saduceos [illegible]oma til siñ skirnar/ sagdi hñ til þra þier nodru [illegible]yn/ Hner kendi ydr at flyia fyre til komandi rei[illegible]i/ af þ giorit verdugan auogyt Jdranariñ/ ⁊ [illegible]erit ei þss hugar/ þ þier seigit mz sialfū ydr/ at Abrahā hofu vær fyre fodr/ þat eg seigi ydr/ at [illegible]attugr er gud vpp at vekia Abrahās sonu af [illegible]einū þssm/ af þui at nu er auxin sett til rotar vi[illegible]ña/ þui mun huert þ tre sem eigi giorer godū [illegible]gogyt/ af snidazt ⁊ i elld kastazt.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Amon gat Josia
Josia gat Jechonia ⁊ brǫdr hans vm Babilo
neskañ herleidingar tima/ ⁊ epter Babilonesk
herleiding gat Jechonia Sealthiiel
Sealthiel gat Zorobabel
Zorobabel gat Abiud
Abiud gat Eliachim
Eliachim gat Asor
Asor gat Zodoch
Zodoch gat Achin
Achin gat Eliud
Eliud gat Eleasar
Eleasar gat Mathan
Mathan gat Jacob
Jacob gat Joseph mañ Mariu / aþ hnerre e
þǫddr er Jesus Sa er kallazt Kristr. ✱

Aller ǫttlider þra Abraham allt at Dau
eru þiortan lider/ ⁊ þra Dauid allt til Babilo
neskrar herleidingar eru þiortan lider/ ⁊ þra B
biloneskre herleiding allt til Christū eru þiorta
lider/ eñ ✱ Kristz hingat burdr var s° /nǫr e
Maria hñs moder var þastnud Josep ⁊ adr e
þau skylldu samā koma/ þanzt hun oleitt aþ h
logum anda/ eñ Josep madr hñar uar riett vi
villdi þur eigi oþrǫgia Hana/ eñ þeinckte sier þ
leyniliga at þorlata Hana/ eñ sem hñ hugsadi þ
ta. Sia ! þa vitradizt hm̄ eingel drottins i dra
mi/ ⁊ sagdi/ Josep sonr Dauidz þu skalt eigi ot
tazt at taka Mariā þina þestar kuon til þin þuia
huat mz Hoñe alit er þ er aþ helgū anda/ ⁊ hu
mun son þǫda ⁊ hans naþn skaltu Jesus kalla
þuiat hñ mun þrelsa sitt þolk aþ þra syndū. ✱

Ei

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Hvar þ̃ þr er a heliu sem leitudu at lifi sueins sins/ Hñ stod vpp a tok sueinin̄ a modr hñs til sin/ a kom til Iraels Jard̄/ eñ þa hñ heyrdi þ̃ Archi chilaus rikti i Judea/ i stadin fodur sins Herodis/ ottadizt hñ þangat at para/ a i draume pieck hñ vnderuisan af gnoi/ a for i alfa Galilea landz/ kom a bygdi i þre borg sē hiet Nadareth/ Sº þ vppfyllduzt huat sagt er fyre spamenn̄a /at hañ skylldi Naduerskr kallazt. *

Esaie vi. Judi. xvi

Pridie Capituli

Gñ a þm dogū kom Jon Baptista a predikadi i eydi mork Judea landz og sagde/ Giorit Idran þat gudz riki tekr at nalgazt/ hñ er a feirnen Sa/ af þm at sagt er fyre Esaiā spamañ/ sē seiger Kropandi raudd i eydi morku/ reidit til gotu drottins a giorit hans stigu rietta.

Luce iii. Johañ i Esaie xl. Marci i

Eñ Johañis hafdi klædnad af Vlfballdz harū a olar belti vm sin̄ lend̄ hñs matur vorr engesprettr a skoḡ hunang/ þa gieck a vt til hñs lyd hierusalē borḡ a allt Judealand/ a allt vm liggiandi hierod Jordanar a skirduzt af hñ i Jordan/ Jatandi sinar synder. *

Eñ þa hū sa marga Phariseis a Saduceos koma til sin̄ skirnar/ sagdi hñ til þra þier nadrar kyn/ Huer kendi ydr at flyia fyre til komandi reidi/ af þ̃ giorit verdugan auogyt Idranarin̄/ a verit ei þss hugar/ þ̃ þier seigit mz sialfū ydr/ at Abrahā hafu vær fyre fodr/ þat eg seigi ydr/ at i nattugr er gud vpp at vekia Abrahās sonu af steinū þssum/ af þui at nu er auxin sett til rotar vid trēa/ þui mun huert þ̃ tre sem eigi giorer godan ауgoyt/ af snidazt a i elld kastazt.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Eg stire ydr i vatne til idran en sa epter mig kemr er mier sterkare/huers skoklądi/at eg er eigi verdugr at bera /Hn mun skira ydr mi hellogu anda ꝛ elldi/Huers vindskupla er i hns hdi/ꝛ hn mun hreinsa sin lapa/ꝛ hueitino sapna i sina korn hlaudu/ en agninar breña i elldi oslocknanligu.

J þan tima kom Jesus ap Galilea at Jordan til Johannis / at hn skirdizt ap hm en Johannis varnadi hm þss/ꝛ sagdi/mier er þorp at eg skirizt ap þier/ꝛ þu kemr til min/en Jesus suaradi ꝛ sagdi. Lat nu s° vera! þuiat s° hæpr oss allt riett lęti vpp at pylla/ꝛ þa liet hn þ epter hm/en er Jesus varskirdr stie hn Japnskiott vpp vr vatni inu/ꝛ Sia! at Himnarner lukuzt vpp ypuer hm. ꝛ Johannis sa Gudz anda opan stiga sem dupu ꝛ ypuer hn koma/ ꝛ Sia! at roddin ap Himne sagdi/ þssi er sonr min elskuligr at huerium mier vel þocknazt. ✱

Maace i. Luce iij. Joh. i.

Þiordi capitula

Da var Jesus teygdr ap anda a eydi mork/vpp a þat hn preistadr yrdi ap dioplinu ꝛ þa hn hapdi pastat i xl daga ꝛ xl natta/hungradi hn/ꝛ preistar in gieck til hns ꝛ sagdi/ep þu ert sonr gudz/seig at steinar þsser verdi at brandu/Hn suaradi ꝛ sagdi/ skripat er / at maduriñ lipuer eigi ap einu saman braudi/Helldr ap sier hueriu ordi sem pram geingr ap Gudz munne.

Þa tok diopulliñ hn mz sier i borgina helgu ꝛ sette hn oppa bust musterisins ꝛ sagdi til hns. Ep þu ert Gudz sonr/pleyg þier hier opan/þat skripat er/

Marce iiij. Deut. viij

þat er/at hñ mun bioda sinū englū vm þig/at a
hondū beri þr þig/sº at þu steyttir eigi fot þin
vid steine. Jesus sagdi aptr til hñs/ skrifat er/ Psal. xc
at eigi skalltu freista drottin Gud þin/ z eñ aptr Deut. vi
flutti diofullin hñ mz sier vpp a opr hatt fiall z
syndi hñ aull riki veralldar/ z þra dyrd/ z sagdi
til hans allt þetta mun eg gefa þier ef þu fellur
fram z tilbidr mig/ Þa sagdi Jesus til hñs/ far
burt þu andskoti/ þuiat skrifat er drottin Gud Deut. vi
þin skalltu til bidia z hñ einum þiona
Þa forlet diofullin hñ/ z Sia? at englar komu
til hñs z þionudu hñ * Eñ er Jesus heyrdi þ Jo
hannis var gripin/ for hñ til Galilea lands z for
let borgina Nazareth/ kom z bygdi i borginne Lu. iiii
Capharnaū. Huer ed liggr vid siofar sidu i endi
morkū Zabulons z Nepthalims/ sº at þ vppfyll Joh. ii
dizt/ huat sagt er fyre Esaiā spamann sem seiger Esa. ix
Landit Zabulon/ Landit Nepthalim vid siofar
gotu hinu megin iordanar/ z Galilea hinar Hei
dnu þiodar. Lyds sa er sat i myrkrunū hñ sa lios
mikit z þr sē satu i þre bygd z daudans skugga
þin er nu lios vppruñit/ þadan i fra tok Jesus til
at predika/ z seigia giorit Idran/ þt himna riki
tekr at nalgazt
Eñ * er Jesus gieck med sionū i Galilea leit hñ Andre
two brœdr/ Symon sa er kalladizt Petrus z An
dream brodr hñs/ huerier ed voru at varpa neti Mar. i
i sioin þat þr voru fiski menn/ z hñ sagdi til þra
fylgit mier epter z mun eg giora ydr at fiskorum
manna/ eñ þr forlietu/ Jafnsnart netin z fylgdu
hñ epter *
Og er hñ gieck fram leingra burt þadan sa

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

hſſ two aðra bꝛøðr/Jacob ſon Zebedei ꝛ Johannem bꝛoðr hꝛs vera a ſkipi med þeðr ſinū Zebedeo/net ſin at bǫta ꝛ hꝛ̄ kalladi þa/eſ̄ þr̄ gorlieu ſtragr ſkipit ꝛ þaudr ſiñ/ꝛ þylgdu hꝛ̄ epter.

Jeſus þor ꝛ vm allt Galileā keñandi i þra ſæ kundu huſū ꝛ predikadi Euangeliū rikiſins ꝛ lǫknadi aull ſottar þerli ꝛ aull krancdǫmi med þolkino/ꝛ hꝛs rycti barſt vt vm allt Syriam/ ꝛ þr̄ þǫrdu hꝛ̄ alla þa ſē krenkter voru aþ margviſligū ſottar þerlū ꝛ i ymiſligū piſlū hōdlader/ꝛ þa er diǫgul hǫfdu tungla mein/eda ickt ſiucker voru/ꝛ hꝛ̄ lǫknadi þa alla ꝛ margt þolk þylgdi hꝛ̄ epter vt Galilea/ꝛ vt þ̄ tiu borgū/ꝛ aþ Jeruſalē ꝛ Judea ꝛ aþ þīñ hierodū er voru hinu meigū Jordanar

Fimte Cap

Allra hei ta meſſu bo piſlar ta . vi

Er Jeſus ſa þolkit gieck hꝛ̄ vpp a þiallit ꝛ þa haſ̄ ſetti ſig nidr geingu hꝛs lęrisuein̄ til hꝛs hꝛ̄ lauk ſiñ munn vpp ꝛ tok at keña þ̄ ꝛ ſagdi/Sęler eru þr̄ ſē andliga eru volader þt þra er himna riki/Sęler eru þr̄ ſem harma þat þr̄ muna huggader verda/ Sęler eru hoguęrir/ þat þr̄ munu Jardriki erþa/Sęler eru þr̄/ſem hungra ꝛ þyrſta epter rietterlętino/þuiat þr̄ ſkulu ſadder verda/Sęler eru miſkunſamer/ þat þr̄ munu miſkuñ hliota/Sęler eru hrein hiarta der/ þat þr̄ munu gud ſia/ Sęler eru þr̄/ſem pridiñ giora/ þuiat þr̄ munu gudz ſyner kallader verda. Sęler eru þr̄ ſem þyrer rietterlętiſins/ ſaker oþ ſokter verda/ þuiat þra er himna riki/ Sęler eru þier/nęr ed lyddiñ/ þormęlen yðr/ꝛ oþſokn veiter/ꝛ talar i giegn yðr alla vondſkuþyre

fyre minar saker/ þa liugandi/ fagni þier ꝛ verk
glader þuiat ydar verd kaup eru myckel a him-
nū/ þuiat s° hafa þr ofsokt spamenina þa er fy
re ydr voru ✱

Þier erut Sallt Jardar nu ef salltid dey-
fizt i hueriu verdr þa salltad/ þa duger þ til ein
skis meir/ nema at þ verdr vt snarat s° þ sie fot
trodit af mm þier erut lios veralldar/ su borg sē Mat.
a fiallino er sett fær eigi folgizt/ ꝛ eigi tendra þr
liosit ꝛ sene/ þ vnder mælcast/ helldr yfuer lios Mar.
halldiñ/ s° at þ lysi ollm þm sem i husino eru/ li Lu. vii
ka skal yduart lios lysa fyre mōm/ s° at þr siae ꝛ ix
ydar goduerck/ ꝛ dyrcki faudr yduarn a himnū.

Þier skulut eigi meina at eg sie komiñ laugma
lit edr spamenninia vpp at leysa/ eg em eigi komiñ
at leysa/ helldr vpp at fylla/ þt eg seigi ydr fyre
sañ þangat til himiñ ꝛ Jord forgeingr mun eigi
hiñ minzti bokstafr edr titil af logmalino for-
ganga þar til/ at allt þtta skiedur

Þui huer hñ vppleyser eitt af þssm minztu
bodordū/ ꝛ keñer þ lydnum s°/ sa mun kallazt
minstr i Himna riki/ eñ huer þ gioter ꝛ keñer/ hñ
mun myckell kallazt i Himna rike.

Þat ✱ eg seigi ydr nema s° sie at yduart riett ✱ þñ
læti sie betra/ eñ hiña skriptlærdu ꝛ Phariseis/ þa ta sum
munu þier eigi iñ ganga i himna riki

Þier hafit heyrt huat sagt er til iña gomlu/ Exo. xx
þu skalt eigi mañ vega/ eñ huer ed mañ vegr/ hñ Le. xxiv
verdr doms sekr/ eñ eg seigi ydr/ huer ed reidizt
brodr sinū/ at hñ verdr dōs sekr/ eñ huer sem til
brodr sins seiger ✝ Racha/ hñ verdr radz sekr/ eñ
huer ed seiger/ þu afglape/ hñ verdr sekr heluitis
elldz.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Fyre þui/ nær þu opprar þina gaþu a alltarit
ꝛ þier kemr þar til hugar þ broder þiñ haþi noc
kut a moti þier/ þa lattu þar þina gaþu fyre al
tarino ꝛ gack adr at sætta þig vid brodr þiñ/ ꝛ kō
þa at oppra þina gaþu ✱
Vertu snarliga sam þyckr þinū motstodu mañi/
a medan þu ert eñ a vegie mz hm̄/ s° at eigi selie
þig þiñ motstodu madr domaranū/ ꝛ domariñ
selie þig þienaranū/ ꝛ verder þu i dyppliztsu ka
stadr/ at soñu seigi eg þier/ at þu munt eigi þa-
dan vt fara þar til þu borgar hiñ sidasta pening
þier haþit ꝛ heyrt þ sagt er til hiña gomlu/ þu
skalt eigi hordom drygia/ eñ eg seigi ydr/ at huer
hñ litr konu til at girnazt hñar/ sa heþer þegar
drygt hor med hñe i sinu hiarta
Þui eþ þitt hægra auga hneyckslar þig/ þa ✠
kipp þui vt/ ꝛ rek þ fra þier/ þui at skarra er þi
er at eiñ þiña lima farizt/ helldr eñ allr þiñ lika
me kastizt i heluitzskan elld/ ꝛ eþ þin hægra
hōd hun hneyckslar þig/ þa snid hña aþ ꝛ rek fra
þier/ þui at skarra er þier at eiñ þiña lima torty
nizt eñ at allr likame þiñ fari i heluitzkan elld
S° er ꝛ eñ sagt/ at huer hñ skilr sig vid sina
eigin konu/ sa skuli geþa heñe skilnadar skra/ eñ
eg seigi ydr/ huer hañ forlætr sina eigin konu (at
vndan tekiñe/ horunar sok) sa giorir þ at hun ver
dr hordoms kona/ ꝛ huer ed fasknar þa sem fra
mañe er skiliñ/ Sa dryger hor
Þier haþit eñ framar heyrt huat sagt er til hi
ña gomlu/ at eigi skulir þu rangt sueria/ ꝛ þu
skallt gudi þin særi luka/ eñ eg seigi ydr at þier
skulut olldungis ecki sueria/ huorki vid Himiñ
þuiat

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

þuiat hñ er guðz s̄gn/eigi hellðr vid ſord þuiat hun er ſkaur hñs þota/eigi vid Jeru ſalem þuiat hun er borg hins myckla konūgſ/þu ſkalltz eigi ſueria vid hoþut þitt þr þu þormatt eigi at giora eitt har huitt edr ſuart/þui ſie ydar r̄gda Ja Ja nei/nei/eñ huat þrā yber þer/þa er aþhinu vōdā

Þier hapit z heyrt huat ſagt er/auga þyre auga/tauñ þyre tauñ/eñ eg ſeige ydr/at þier ſkulut eigi briotazt i giegn illu/helldr ep nockt ſlæt þiga þina hægri kiñ/þa biod hñ hina adra z þm sē vid þig vill laug þreyta/z þiñ kyrtil aþ þier hapa þa lat hñ z þiñ mottul lauſañ z huer þig neyder vm milu eina þa gack m̄z hñ z twær adrar gep z þm er þig bidr/ z vert eigi aþ vndiñ þeim er aþ þier vill lan taka

Leui. 19
Deut. 6
Lu. vi
þ d.
þ el nog

Þier hapit heyrt at ſagt er/elſka ſkalltu naūga þiñ z o vin þiñ at hatre hapa/eñ eg ſeigi ydr elſki þier o vine ydra blezit þa er ydr bolua/giorit þm gott sē ydr hata/ z bidiet þyre þm er ydr laſta/ z oþſocknveita/s° at þier ſieut ſyner þodrs ydnars þſſa hinū er huer ſina ſol læt vpp gēga yber vōdz z ybuer goda/z trigna læt ybuer rietlata z rāg lata/ þui eþ þier elſkit þa sē ydr elſka/huert verdkaup hapi þier þyre þ/ giora þ eigi lika toll heimtu meñ/z þo þier latid kært at eins vid brḡdr ydra huat giore þier þm meira/giora þtta z eigi lika hiner heidnu/þyre þui verit algiorder/s° sem ydar himneſkr þader er algiordr.

Siette capit

Qtid at/þat eigi giori þier ydrar olmu ſur þyre mōm s° at þier ſiaezt aþ þm añars hapi þier eckert verdkauphia ydr̄ þandr sē a hinū er þui nær þu gepr

olmuſu

Matt. 6

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

olmusu skallt þu eigi ludr þeyta lata fyrer þier/
s° sem hrǫsnarar giora i radhusum ⁊ a strǫtum
s° at þr heidrizt af mōm Sañliga seigi eg ydr
at þr hafa sin laun vt tekiñ/ eñ nǫr þu gefr ol-
musu/ þa lat þina vinstri hond eigi vita huat hin
hǫgre giorer/s° at þin olmusa sie i leÿne/ ⁊ fader
þiñ sa er i leynū sier/gialldi þier opinskart aptr

Og nǫr þu bidr/skalt þu eigi vera s° sē hrǫ
snarar/Hueriū kǫrt er at standa ⁊ bidiazt fyrer
i samkundu husum ⁊ a gatna hornū/s° at þr si-
aezt af mōm/Sañliga seigi eg ydr at þr hafa sin
laun vt tekin/eñ nǫr þu bidzt fyrer gack iñ i þiñ
suefn kofa ⁊ at lucktū þinū dyrū/ bid þu fauðr
þiñ sem i leynū er/ ⁊ fader þiñ Sa i leyne sier/
mun þier þ opinskarliga aptur giallda

* Og nǫr þier bidiet/skulu þier eigi fiolmalu-
ger vera/s° sem Heidingiar giora/ þat þr meina
at af siñe fiolmǫlgi munu þr heÿrder verda/fy
re þ skulu þier eigi þm̄ liktazt/ þat fader ÿdar
veit huers ydr er þaurf adr/ eñ þier bidiet hñ/
af þui skulu þier svo bidia.

Matt xiii Fader vor Sa þu ert a himnū/Helgize nafn
þitt/ til kome þitt riki verdi þiñ vilie s° a Jordu
sem a himne/gef oss i dag vort dagligt braud/ ⁊
fyrelat oss vorar skullder/s° sem vier fyrelatum
vorū skalldu nautū/ ⁊ iñ leid oss eigi i freistne hell
dr frelsa þu oss af illu/ þat þitt er rikit/mattr ⁊
dyrd vm allder allda amen/Þuiat ef þier fyrer
latid mōm sinar af giorder/þa mun ydar him-
neskr fader fyre lata ydr ⁊ ydar brot/eñ ef þier
fyrer latid eigi mōm sinar misgiorder þa mun yd
ar fader ⁊ eigi fyre gefa ydr ydrar synder

Nǫr ✠ þier fastid skulu þier eigi vera s° sē

kamleiter hrǫsnarar/ þt þr syrta sina asianu/ s°
at skine fyre mōm þ þr faste/ Sañliga seigi eg
ydr/ at þr hafa vt tekit sin laun/ eñ nǫr þu fas-
tar smyr hofut þitt/ ⁊ þwo þitt andlit/ s° at eigi
skine fyre mōm þ þu faster/ helldr fyrer faudr
þinū sem er i leyne ⁊ fader þiñ sa er i leynū sier
hñ mun þier þ opinskart aptr giallda

Eigi skulu þier fiar siodū safna a iordu/ huar
þm maa molr ⁊ ryd granda/ ⁊ huar ed þiofar
megu epter grafa ⁊ stela/ Helldr safnit ydr fiar
siodum a himne/ huar ed huorki ma molr nie ryd
granda/ ⁊ huar þiofar fa eigi stolit nie epter gra
fit þt huar ydar siodr er þar er yduart hiarta ✱

Lios þins likama er þitt auga/ ⁊ ef auga þitt
er einfallt/ þa er allr likami þiñ skǫr/ eñ ef auga
þitt er skalckr/ þa er allr likami þiñ myrkr/ þui ef
þ liossem at er i þier/ er myrkr/ Huc myckell mu-
nu þa myrckrin fialf

Eingen ✱ kañ tueimr herrū i señ at þiona/ añat ✱ þñ xi
huort hñ af rǫkir/ þñ eina eda elskar hñ/ añan ñu dag
elligar hañ þydizt þañ eina/ ⁊ forlitr hiñ añan/
þier getid eigi gudi þionat/ ⁊ hinū Mammon/ Lu. xi
fyre þui seigi eg ydr verit eigi hrygguer fyre
ydtu life huat þier skulut eta edr drecka/ ⁊ eigi Lu. xii
fyre ydrū likama/ hueriu hñ skal klǫdazt/ er eigi
lifit meir eñ fǫdan/ ⁊ likamiñ meir eñ klǫdin/
Siait fugla himins/ þr ed huorki Saa nie vpp
skera/ ⁊ eigi safna þr i korn hlaudr/ ⁊ ydar him
neskr fader hañ fǫder þa eru þier eigi mycklu
framar eñ þr eda huer ydar getr aukit med siñe
a hyggiu alin eina at leingd siñe

Og huar fyrer eru þier hugsiukrr fyre klǫdna-
dinū

dinū hyggit at akrsins liliu grausū huernen þau vagra þau viña huorki nie spinna/eñ eg seigi ydr þ Salamon i allri siñ dyrd var eigi s° skryddr s° sem eitt af þm/ þuiat ef Gud/ skryder svo grasit þ i dag er a akre ꝛ a morgun verdr i ofnkastad/ skylldi hñ eigi mycklu framar vid ydr giora/o þier litil truader

fyrer þui skulu þier ecki hryggner vera ꝛ seigia/huat munu vær eta/eda huat munu vier drecka/eda hueriu munu vier klædazt/ þat epter þessu ollu sæker heidin þiod ꝛ ydar hīneskr fader veit at þier þurfit allz þessa vid/fyrer þui leitid fyrst gudz rikis ꝛ hñs riettlætis/ꝛ mū ydr allt þtta til leggiazt/ ꝛ fyrer þui skulu þier eigi auñ ala añars morguns/af þui at morgun dagr mun kuidu fyrer sialfum sier bera/huerium deigi nægir sin o værd

Siounda Capitule

Eigi skulu þier dæma/ s° at þier verdit eigi dæmder/ þuiat med huerium domi þier dæmit/munu þier dæmder verda/ꝛ mz huerri mælingu þier mælit/mun ydr endr mællt verda/ eñ huad sier þu
Lu.viii augn i auga brodr þins/ꝛ at þm̄ vagli sem er i sialfs þins auga gair þu ecki/ eda huernen dir first þu at seigia brodr þinum/broder leyf at eg dragi vt augnina af auga þino/ꝛ Sia? at vagl er þo i sialfs þins auga/ þu hræsnare/ drag fyrst vt vagliñ af þinu auga/ꝛ gef þa gætr at/ at þu faer vt dregit augnina af þins broduꝛs auga

Eigi skulu þier gefa hundum huat Heilagt er

ꝛ va

ꝛ varpit eigi helldr perlū ydar fyrer suin / s° at eigi trodi þau þar med fotum sier/ꝛ at snuizt þau/ꝛ ydr i sundr slite.

Bidiet ꝛ mun ydr gefazt/Leitid ꝛ munu þier finna/ Knyit a ꝛ mun fyrer ydr vpplokit/ þuiat huer ed bidr/hañ audlazt/ Huer ed lett hañ/fin nur/ ꝛ fyrer þm ed a knyr mun vpplokit / eda huer er þañ mañ af ydr sa/ef sonriñ bidr hñ vm braud/at hñ biodi hm̄ stein/ellig ef hñ bidr vm fisk/ at hñ biodi hm̄ þa hoggorm/ þui ef þier sem þo eru vonder/kuñit atgefa god giafer sonum yd /micklu meir mun yd fader sa a Himnum er gefa þm gott er hñ bidia. Þui allt huat þier viliet/meñirner giori ydr/ þ skulu þier ꝛ þm̄ giora/ þuiat þtta er logmalit ꝛ spameñirner.

Gangit iñ vm hid þrongua hlid/ þuiat þ hlid er vitt ꝛ sa vegr er breidr sem leider til fortaupunar ꝛ þr eru marger sem a hiñ reika/ꝛ þ port er þraungt ꝛ sa vegr er mior sem til lifs leider/ꝛ þr eru faer er hñ rata.

Vacktid ydr fyrer fals spamoñi/ sem til ydar koma i klądū saudaña/ eñ iñra eru þr glef sondi uarg. af auogytū þra meigi þier þa kenna/ verda nockut vinber samen lesin af þyrnum elligar fikiur af þistlum/s° mau huert gott tre giora godan auogyt/eñ huert vondt tre vondan auogyt/ gott tre getr eigi fąrt vondan auogyt/ ꝛ eigi helldr getr vondt tre fert godan auogyt/ ꝛ huert þ tre sem eigi fąrir godan auogyt mun af hogguit verda ꝛ i elld kastazt/fyre þui meigi þier af þra auogytū þa kenna.

Þr munu eigi aller sem til min seigia/ Herra/

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

rra/iñgangr i gudz riki/Helldr þr sē giora vi
mins hiñeska fodrs/marger munu til min sei
gia a þm degi. Herra/Herra/hofu vier eigi spad i
þinu nafni/hofu vær eigi i þinu nafni diofla
vr rekit/ꝛ i þinu nafni giordu vær morg krapta
verck/ꝛ eg mun þa Jata þm/at alldre þeckta eg
ydr farit fra mier aller illgiordar meñ.✱

Fyrer þ huer hñ heyrer þssi min ord ꝛ giorir
þau/ þañ mun eg likia þm vitrū mañe sem byg-
di vpp sitt hus yfuer hellu stein/ꝛ er hrid vidri
giordi ꝛ vazt flodit kom/ꝛ vind blesu ꝛ dundu
at husino/ꝛ husit fiell eigi at helldr/ þuiat þ var
grunduallat yfuer hellunaꝛ huer hñ heyrer þssi
min ord/ꝛ giorer þau eigi. Hñ er likr þm fauisa
mañe sem vpp bygdi sitt hus a sande/ꝛ er þeysi
daugg giordi ꝛ vatzflod kom ꝛ vindarblesu ꝛ
dundu at þui husi ꝛ þ hrapadi ꝛ þss hrapan
vard myckel.

Og þ skiedi/ þa Jesus hafdi lycktat þssa sina
rædu/at folkino ægdi hans Keñing/ þuiat hñs
predickan var volldug/ꝛ eigi likasem hiña skrip
lærdra ꝛ Phariseis.

viij capitule.

Eñ ✱ er Jesus gieck ofan af fiallino fyl
gdi hm margt folk epter/ꝛ Sia? at lik þr
madr kom/til bad hñ ꝛ sagdi. Herra/ ef
þu villt getr þu mig hreiusat. ꝛ Jesus vi rietti
hondina/ snart hañ/ꝛ sagdi/egvil/vert hreiñ/ꝛ
iafn snart vard hñs lik þra hreiu ꝛ Jesus sagdi
til hans. Sia til/at þu seiger þ eigi neinū. Hell-
dr far þu ꝛ syn þig keñe mañinū/ ꝛ oppra þina

gafu

kuelia oss adr time er til/eñ þ var lãgt i burt þra þm̃/hiord margra suina i gatslu/dioþlarner badu hñ ⁊ sogdu/eþ þu rekr oss vt hedan/þa leyþ oss at þara i suina hiordina ⁊ hñ sagdi til þra/ þare þier/eñ þr þoru vt ⁊ hlupu i Suinin/⁊ Sia? at aull suina hiordin þleygdi sier med aus myckille i siotñ ⁊ þau drecktuzt i vatninu. Eñ hiedarner þlydu ⁊ komu i borgina/ kuñg iordu allt þtta/⁊ huar þm dioþulodũ haþdi veizt ⁊ Sia? at allr borgar mugr gieck vt i mot Jesu ⁊ er þr Sau hñ badu þr hñ burt þara aþ sinũ landa merckiũ.

Niundi capitule

OG er Jesus stie a skip/ þor hñ yþuer vm aþtr/⁊ kom i sina borg/⁊ Sia? at þr þærdu til hans Icktsiukan mañ/ sa er i sæng la/ eñ sem Jesus leit þra tru /sagdi hñ til hiñs icktsiuka/ þinar synder eru þier þyre geþnar/ ⁊ Sia? at nockrer aþ skriptlærdum sogdu med sialþum sier þssi gud lastar/ ⁊ sem Jesus sa þra Hugsaner/ sagdi hñ/huar þyre hugse þier s° vondt i ydrũ hiortum/Huort er auduelldara at seigia/ þier eru þinar synder þyrer geþn eda at seigia statt vpp ⁊ gack/ eñ s° at þier vitid/ þr manzins son heþer mackt a Jordu synder at þyrer geþa/þa sagdi hñ til hins icktsiuka/ statt vpp/tak ilegu þina/⁊ gack i þitt hus/ ⁊ hñ stod vpp ⁊ þor i sitt hus/ eñ þa þolkit sa þtta vndradiit þ ⁊ prisadi Gud/Sa er þui lika mackt haþdi mõm geþit. ✱

Og er Jesus gieck þadan/sa hñ mañ sitia i toll budiñe Mattheũ at naþne ⁊ sagdi til hñs/ þylg þu

✠ hñ ri[illegible] suñn dag

Mar. ij
Luce v

✱ [illegible]

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Mar. ij. Luce v

mier/ ⁊ hñ stod vpp ⁊ ꝼylgdi hm̃ epter ⁊ þskiedi er hñ sat til bordz i husino/ Sia? At marger tollheimiu meñ/ ⁊ ber syndarar komu ⁊ settu sig til bordz med Jesu ⁊ hñs lærisueinū/ ⁊ er Pharesei sau þ/ sogdu þr til hñs lærisueina/ þui etr ydar Meistare med tollheimtorū ⁊ glæpa mōm/ eñ þa Jesus heyrdi þ sagdi hñ til þra/ megendr haꝼa eigt læknarans þaurꝼ/ helldr þr sem vanmegna eru/ eñ ꝼari þier ⁊ nemit huat þ er (at miskuñ heꝼe eg þocknan ⁊ eigi at oꝼꝼre) þuiat eigi kom eg at kalla riettlata/ helldr synduga til idranar. ✠

Osee vi.

Mar. ii Luce v

Þa geingu Johñis lærisueinar til hñs/ ⁊ sogdu/ Huar ꝼyrer ꝼostu vier ⁊ pharisei s° tidū/ eñ þiner lærisueinar ꝼasta eigi. Jesus sagdi til þra/ eigi mega brudguma bornin þuingan lida s° leinge sem brudgumiñ er med þm/ eñ þr dag munu koma/ ed brudgumiñ mun ꝼra þm takazt/ ⁊ þa mnnu þr ꝼasta Eingeñ setr bot aꝼ nyu klædi a gamallt ꝼat/ þui at botiñ glidnar ꝼra ꝼatino aptr/ ⁊ verda s° slitin verre/ ⁊ eigi lata þr nytt vin i ꝼorna ledr belge/ añars spreingiazt belgerner/ ⁊ vinit spillizt ⁊ belgerner ꝼordiarꝼazt. Helldr lata þr nytt vin i nyia belge ⁊ verde s° bædi samt ꝼoruarat.

Þñ xxiiij. in dag/

Og sem ✠ hñ var þtta at tala vid þa/ Sia? at ꝼoringe nockr gieck at ⁊ kraup ꝼyre hm̃ nidr/ ⁊ sagdi/ Herra/ dotter min er ny salut/ þ kom ⁊ leggþina hond yꝼuer hana/ ⁊ mun hun liꝼna/ Jesus stod vpp/ ⁊ ꝼylgdi hm̃ epter/ ⁊ s° hans lærisueinar/ ⁊ Sia? at kona/ huer ed i tolꝼ ar haꝼdi blodꝼall haꝼt/ gieck a bak til vid hañ/ ⁊ snerti ꝼalld hñs klæda/ þuiat hun sagdi med sialꝼre

Mar. vi Luce viii

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

ſier/eꝼ eg mꝯtta at eins ſnerta hñſ klꝯdnad mun
da eg heil verda/eñ Jeſus ſnerizt vid/ leit a ha-
na ꝛ ſagdi/vert glaud dotter þin trua giordi þig
holpna ꝛ konan vard heil a þri ſomu ſtundu.

Og er Jeſus kom i ꝼoringians huſ/ꝛ Saa
ſpilmennina ꝛ yſ ꝼolkſins ſagdi hñ til þra/ ꝼarit
ꝼra? þuiat ſtulkan er eigi daud/ Helldr ſeꝼr hũ ꝛ
þr darudu hñ/eñ er ꝼolkit var vt driꝼit/ gieck hñ
þ iñ/ꝛ greip vm hond hñar/ꝛ ſtulkan ſtod vpp
ꝛ þtta ryckti barſt vt vm allt þ ſama land./✱

Og er Jeſus gieck burt þadan/ꝼylgdu hm̃
epter tueir meñ blinder/ þr ed kolludu ꝛ ſogdu
O þv ſonr Dauidz miſkuña oſſ/eñ er hñ kom iñ
i huſit geingu hiner blindu til hñs/ Jeſus ſagdi
til þra/trui þier ar eg kuñe at giora ydr þtta/ þr
ſogdu til hñs/atuiſu lauardr/ þa ſnart hñ þra au
gu ꝛ ſagdi/verdi ydr epter tru yckari/ꝛ þra augu
lukuzt vpp/ꝛ Jeſus ognadi þm ꝛ ſagdi/ Siaet
til/at þ viti eigi nockr/eñ er þr geiugu burt þadan
baru þr hans ryckti vt vm allt þ land. Mar vii.

Eñ þa þſſer voru vt geingner Sia? hoꝼdu Luce xi.
þr til hans þañ mañ ſem dumbi var ꝛ dioꝼul
odi/ ꝛ at vt recknũ dioꝼlinũ taladi hiñ mallauſi/
ꝛ ꝼolkit vudradizt þ/ꝛ ſagdi alldre heꝼer ſlickt
ſied verit i Jrael/eñ phariſei toku at ſeigia þ hñ
rꝯki dioꝼul vt ꝼyre dioꝼla hoꝼdingiañ.

Og Jeſꝰ gieck vm kring i ollm̃ borgũ ꝛ kauptunũ/
keñandi i þra ꝛ ſãkundu huſũ predikadi euangeliũ

 rikiſins

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

rikiñns/ ⁊ lǫknadi allar sotter ⁊ aull kranckdǫmi med ꝑolkino ⁊ er hñ leit ꝑolkit/ sa hñ aumr a þui þuiat þr voru hungr morda vordner ⁊ tuistrader/ sē þr sauder er onguañ hirdi haꝑa/ Hñ sagdi þa til siña lǫrisueina/ at soñu er kornskeran myckel/ eñ verckmeñiruer ꝑaer/ ꝑyrer þui bidiet Herran korn skeruñar/ at hañ sendi verckmeñ i sina kornskeru.

Tiunde capitule

OG hñ kalladi tolꝑ sina lǫrisueina til sin ⁊ gaꝑ þm mackt yꝑuer o hreinaanda at þr rǫki þa vt/ ⁊ at þr lǫknudu allz kyns sotter/ ⁊ aull meinlǫti.

Eñ þra tolꝑ postulaña noꝑn eru þssi/ ꝑyrstr er Symon. Sa er kalladizt Petr⁹/ ⁊ Andreas broder hñs/ Jacob son Zebedei/ ⁊ Johañis hñs broder/ Phillippus/ ⁊ Bartolome⁹/ Thomas/ ⁊ Mattheus trllheimtare/ ⁊ Jacob alphei son/ Lebbeus er at vidr neꝑne hiet Tadde⁹ Symon canancus ⁊ Judas scarioth/ sa er ꝑor ried hñ.

bbeus er
idas/ hiñ
lage.

Þssa tolꝑ vt sendi Jesus Biodandi þm/ ⁊ sagdi/ ꝑarit eigi a gautu Heidiñar þiodar ⁊ gangit eigi iñ i borger samuerskra maña. Helldr gangit til þra ꝑortapadra sauda aꝑ husi Jraels/ eñ ꝑarit vt predikit/ ⁊ seigit þ hiña riki tekr at nalgazt/ Lǫknit siuka/ hreinsit lik þraa/ vppuekit dauda/ ut rekit dioꝑla/ ꝑyre eckert haꝑi þier þ ꝑeingit/ geꝑit þ ⁊/ vt ꝑyrer eckert/ þier skulut eigi eignazt gull edr silꝑr nie peninga haꝑa i lindū ydar nie taska til veg^ / ⁊ eigi tuo kyrtla eingin skoklǫdi/ aunguan staꝑ/ þuiat verdr er verckmeduriñ sinnar ꝑǫdu.

Eñ

Eñ i hñeria borg edr kauptum þier iñgangit/ spyriet at huer i hñe verdugr sie/ ⁊ þ̃ hia þm sama blifit/ þar til þier farit burtu þadan.

Eñ nær þier iñ gangit i husit heilsit þui/ ⁊ ef þ sama hus er þss verdugt/ mun yd̃ fridr koma yfuer þ/ eñ ef þer þss eigi verdugt mun ydar fridr / til ydr aftr huerfa. Luce x

Og huer hñ medtekr ydr eigi/ ⁊ eigi heyrer yduare rædu/ gangit vt af þui husi eda borg/ ⁊ hristid duftid af fotũ ydrum. Sañliga seige eg ydr at bæriligra mun verda landino Sodome ⁊ Gomorre a doms deige/ helldr eñ þri somo borg.

Siaet ✠ eg sendi ydr s° sem saudi i millum varga/ fyrer þui verit forsialer s° sem hoggormar ⁊ einfallder/ sem dufr/ eñ varit ydr vid þm mõm/ þuiat þr munu ofr selia ydr fyrer sin rad hus/ ⁊ i sinũ samkundu husum munu þr ydr strykia/ þier munut leidder verda fyrer konga ⁊ landz hofdingia til vitnis yfuer þa ⁊ fyuer Heidiñ lyd.

Eñ nær ed þr fram selia ydr verit eigi hugsiuker fyrer huernen/ eda huat þier skulut tala þat þ mun ydr a þri stundu gefit verda/ huat þier eigit at tala/ þuiat þier erut eigi þr sem tala/ helldr andi yduars fodrs/ Sa er talear fyrir ydr.

Eñ broder mun selia brodur i dauda/ ⁊ fader soniñ/ ⁊ nidiarner munu upprisa i moti forelldrunũ ⁊ þm fiorr rædi veita/ ⁊ þier verdit at hatri hafder af ollm̃ mõm fyrer mins nafns saker eñ huer hñ er stad fastr allt til enda/ Sa mun holpin verda. ✠

Eñ nær þr ofsækia ydr i þre borg flyit iadra Sañliga seigi eg ydr/ at þier munut eigi fall kõ-

 nat geta

nat geta borgernar i Jrael þar til at manzins
sonr hñ kemr/ eigi er lærisueiñiñ yþuer meistara-
nū ꝛ ecki þioniñ yþuer sinū Herra/ nægiezt læri-
sueininū at hñ sie s° sem hans Meistare/ ꝛ þione
nū sem hans Herra/ eþ þr haþa husþodriñ beel-
zebub kallat. Hue micklum mun meir munu þr
þa hñs heima meñ s° kalla aþ þui ottizt þa eigi.

Þuiat Reckert er s° hūlit/ at eigi verdi aug-
liost/ ꝛ eigi s° leynt at ei vitizt/ huat eg se igi ydr
i myrkri þ talit i liosi ꝛ huat þier heyrit i eyra/
þ predikit a ræþrum.

Hrædizt eigi þa sem likamau aþliþa/ ꝛ salina
geta eigi liþlatid/ Helldr hrædizt þañ þramar
sem salu ꝛ likama getr tortynt til heluitis/ kau-
pazt eigi meir skogar þrester þyrer pening/ ꝛ eigi
þellr eiñ aþ þm a Jord/ an yduars þodrs villd/
s° eru eirnen aull yd^r hoþut har talin/ þyre þui
ottizt eigi þier erut morgum skogar þrostū betre.

Þyrer þui huer hñ med keñir mig þyrer mōm
þañ mun eg med keña þyre minū þaudr sem a
Marci viij himnū er/ eñ huer hñ aþneitar mig þyrer mōm/
Luce ix þm mun eg aþneita þyrer minū þaudr sem a him
num er.

Luce xij Þier skūlut eigi meina/ at eg sie komiñ þrid at
senda a Jordina eigi kom eg þrid at senda helldr
suerd/ þuiat eg ein komiū at yþua mañiñ i moti
þaudr siinū/ ꝛ dotturina i giegn modr siñe/ ꝛ sonar
konuna i giegn modr manz sins/ ꝛ manzins oui-
ner eru hans eigin hiu.

Huer hañ elskar þaudr ꝛ modr meir eñ mig/ sa er
min eigi verdugr/ ꝛ huer hñ elskar son edr dotter
yþuer mig/ Sa er min eigi verdugr/ ꝛ huer hñ

tekr

tekr eigi siñ krossa sig ꝛ ꝼylgi mier epter/ sa er Luce xc
miu eigi verdugr/huer ed ꝼiñr sitt liꝼ/sa mun ty
na ꝼui/ꝛ huer sinu liꝼe tyner miña vegua/hañ
mun þat ꝼiña. Marci i

Huer hñ medtekr ydr sa medtekr mig/ꝛ huer Luce x.
mig medtekr/ hañ med tekr þañ sem mig sendi/
huer hñ medtekr spamañ i spamanz naꝼni/sa
ꝼꝗr spamanz laun/ꝛ huer hñ medtekr riettlatañ/
i riettlatz naꝼne/sa ꝼꝗr riettlatz laun/ꝛ huer hñ
geꝼr einũ aꝼ þssm vesalingum/kalldan vatzt bi-
kar at drecka i lꝗrisueins naꝼni/Sañliga seigi eg
ydr at eigi misser hañ sin verdlaun.

Ellifta capitule

OG þat skiedi er Jesus haꝼdi lycktad
þss bodaner til siña tolꝼ lꝗrisueina/
gieck hañ þadan at keña ꝛ predika i
þra borgum. ✠ Þri

Eñ ✠ þa Johañis heyrdi i ꝼiotrunũ verck juñu d
kristz/sendi hñ tuo aꝼ sinũ lꝗrisueinũ ꝛ liet segia Jolaꝼ
hm̃/ ertu sa sem koma mun/eda eigu vier añars
at bida. Jesus suaradi ꝛ sagdi til þra/ꝼari þier Esaie
ꝛ kuñgiorit Johañe aptr huat þier siaet ꝛ heyrit
blinder sia/ hallter ganga/ lik þraer hreinsazt/
Dauꝼer heyra/Dauder vpprisa/ꝛ ꝼatꝗkum ver
da Gudzspiolliñ bodut/ ꝛ sꝗll er Sa sem eigi
hneyckslar sig a mier.

Eñ at þm burt geingnũ/Hoꝼ Jesus at seigia til
ꝼolksins aꝼ Johañi/ Huat ꝼoru þier a eydimork
at sia? Villdu þier sia reyr vindi skekiñ/eda huat

 ꝼoru þier vt at

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

at sia/ villdu þier sie miuk klądañ/ Siaet/ þr es miukañ klądnad bera eru i konga husū/ eda huat þoru þier vt at sia/ villdu þier spamañ sia/ eg sei gi ydr þyre sañ/ þañ meire er eñ nockr spamañ/ þ þssi er aþ hueriū skriþat er Sia: eg sendi miñ ein gil þyrer þinu auglite/ sa er þiñ ueg skal til reida þyrer þier. ✱

Sañliga ✱ seigi eg ydr amedal þra sem aþ ko-
nū eru þądder er eigi añar vpp vm komiñ sa me-
tre sie eñ Jon Baptista/ eñ hñ sē minstr er i hīna
riki er hm̄ meire eñ i þra dogū Johñis baptista
allt til þssnu er komit þoler hīna rike oþr eþli ⁊ þr
sem oþr eþlit giora hripsa þ til sin/ þuiat aller spa
meñ ⁊ logmalit spadu til Johañez eþ þier vilict
þ medtaka þa er hñ Elias/ sa er l'oma skal/ huer
eyru heþer at heyra hñ heyre. ✱

Eñ hueriu skal eg þssari kyndslod þorlikia/ lik
er hun þm bornñ sem Satu atorge hyer ed kollu
du til siña lika ⁊ saugdu/ vąr hoþū ydr i pipr bla
sit ⁊ þier villdut eigi danza/ vąr þuldū ydr vor
rauner ⁊ þier grietud eigi/ Johñis er komiñ ath ei
gi ⁊ drack eigi/ ⁊ þr seigia hñ haþi dioþul Man-
zins son er komiñ ath ⁊ drack ⁊ þr seigia/ Siaet i
oþ atz mañiñ ⁊ vm suelgiarañ viniñ tollheimtu
mañа ⁊ syndugra ⁊ spekin hlytr s° at riettlątazt
lata aþ sinū nidium.

þa tok hñ at þormąla borgunū i hueriū giord
voru þlest hñs krapta verck ⁊ hoþdu þo eigibe-
trad sig we þier Chorazin we þier Bethsaida/ þat
eþ i Tyro ⁊ Sidon heþde giorzt þau krapta verck
sem i ydr haþa giorzt heþdi þr þordū i seck ⁊ au-
sku idran giort/ eñ þo seigi eg ydr at Tyro ⁊ Si-
don

Luce xvi.
Mat. xvij
Mar. ix
Mal. iiij.

Luce vij

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

don mun bǫriligra vera a doms deigi helldr eñ ydr/ ⁊ þu Capernaum sem allt til himins ert vpp hafin munt nidr þryckiazt allt til heluitis/ þuiat ef i Sodoma hefde þau krapta verck giorzt sem i þier hafa giord verin/ kañ vera/ at þǫr hefdi sta dit allt til þessa dags/ eñ þo seigi eg ydr þ at bǫri ligra mun vera landi Sodomu adoma deigi /eñ þier ✱

A þm samatima andsuaradi Jes⁹ ⁊ sagdi ✱ eg prisa þig fader herra himīs ⁊ Jard^u a þtu dul der þtta fyre spekingū ⁊ foruitringū/ ⁊ opinbe rader þ smǫlingiū/ at soñu fader/ þuiat s⁹ var þ þeckt fyre þier/ aller hluter eru mier ofr gef nrr afminū fodr/ ⁊ eingen keñer soniñ nema fa deriñ ⁊ eingiñ keñer fauduriñ nema sonriñ ⁊ hueriñ ed sonriñ vill þ opiubera

✱ Þañ fi ta suñuda Luce x Joha. i.

Komit til min aller þier sem erfedi drygit/ ⁊ þunga erut hladner/ ⁊ eg mun endr nǫra ydr/ ta kit a ydr mitt ok ⁊ lǫrit af mier þuiat eg em hog uǫr ⁊ af hiarta litelatr ⁊ munu þier huild fiña salum ydrum/ þuiat mitt ok er Sǫtt ⁊ miñ þun ge er liettr. ✱

Tolfti capitule

A þm ✱ tima gieck Jesus vm kornsǫdi a þuott deigi/ ⁊ hñs lǫrisueinar voru hungrader toku at tina ayin af/ ⁊ at eta/ eñ er pharisei sau þ/ sogdu þr til hñs/ Sia: þiner lǫrisueiñ^u giora huat þm leyfizt eigi a þuottdogū at giora/ eñ hñ sagdi til þra Hafi þier eigi lesit huat Dauid giordi/ uǫr hñ/ ⁊ þa er med hm̄ voru hungradi/ Huer

Mar. 6 Luce vi

 nen ed

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

nen ed hñ gieck iñ i Gudz hus/ ꝛ ath þau fornunar braud/huer hm̃ leyfduzt eigi at eta/nie helldr þm sem med hm̃ voru nema einũ saman
i.Reg.xxi keñi mõm/eda hafi þier eigi lesit/ þ keñe meñirner a þuottdogũ i mustermo briota þuottdagiñ/ ꝛ eru þo an sakar/eñ eg seigi ydr at sa er hier sem musterino er meire/eñ ef þier vissut huat þ vǫri
Osre vi (at miskuñ hefi eg þocknan/ ꝛ eigi at offre)hefdi þier alldri saklausa fordǫmt/ þui manzius son er Herra/eirnin þuottdagsins ✱

Og er hñ gieck burt þadan/kom hñ i þra sam kundu hus/ ꝛ Sia: at madr var þar/sa er hafdi visnada hond/ ꝛ þr spurdu hñ at ꝛ sogdu/Er
Mar. iij eigi leyfiligt at lǫkna a þuott dogũ s° at þr gǫtu aklagat hñ/eñ hñ sagdi til þra/ Huer madr er
Luce vi sa af ydr/sem hefer eirn saud/ ꝛ ef hañ fellr a þuottdogũ i gryfiu/gripr hñ eigi hañ ꝛ vpp dregr/Hue mycklu meir er madrin/ saudnũ betri/ fyrer þui leyfizt a þuottdogum gott at giora/ þa sagdi hñ til manzins riett vt hond þina/ ꝛ hñ rietti hana vt/ ꝛ hun vard heil/sem hin oñr. ✱

Eñ Pharisei geingu vt ꝛ toku at hafa rada giorder i moti hm̃/ huernen þr mǫttu hm̃ hellzt fyre fara/eñ er Jesus fornam þ veik hñ þadan Hm̃ fylgdi ꝛ margt folk epter/ ꝛ þa alla lǫknadi hñ ꝛ bañadi þm̃ at þr giordi hñ eigi opinskarañ/s° þ vppfylldizt huat sagt er fyre Esaiam spamañ er seiger/ Siaet: þion miñ huern eg vt-
Esaie xlij ualda/ ꝛ miñ elskuligañ/ a hueriũ sala min hefer þocknan/ yfuer hñ mun eg anda miñ setia/ ꝛ sa skal Heidnũ domeñ kuñgiora/eigi mun hañ kifa nic kalla/ ꝛ eigi man nockr heyra hñs kall

a strǫtũ.

astrætum/marin reyr man hñ eigi sundr mylia/ ⁊ reykiandi haur eigi vt slockua/ þar til hñ vt drifr dom til sigranar/ ⁊ heidner munu a hans nafn vona ✱

Þa vard til hñs hafdr dioful oda madr sa er blindr var ⁊ mallaus ⁊ þn lækna di hñ/ s° at hiñ dumbi ⁊ blindi taladi ⁊ sa/ allt folkit ottadizt ⁊ sagdi/ er þssi eigi sonr Danidz/ eñ er Pharisei heyrdu þ sogdu þr/ eigi rekr þssi diofla vt/ nema fyre beelzebub diofla hofdingia. Mar. iñ Luce xi.

Eñ Jesus fornam þra hugsaner ⁊ sagdi til þra. Huert riki i sialfu sier sundrþyckt man eydazt ⁊ huer borg edr hus sem misþyck er i sialfre sier fær eigi stadit/ ⁊ ef andskotin rekr andskotañ vt þa er hañ sundrþyckr i moti sialfum sier/ Huernen fær hans riki þa stadit/ ⁊ ef eg vt rek diofla fyre Beelzebub/ fyre huern verda þr þa af ydrum sonum utrekner/ af þui verda þr ydrer domendr/ eñ ef eg vt rek diofla/ med Gudz anda þa er þo Gudz riki til ydar komit.

Eda huernen fær nockr iñ geingit/ i oflugs hus ⁊ hans bordbunat i burt gripit/ nema hañ bindi adr hiñ ofluga ⁊ ræni þa hans hus/ huer hañ er eigi med mier sa er i moti mier ⁊ huer eigi med mier safnar/ Sa sundur dreifer/ fyrer þui seigi eg ydur/ aull synd ⁊ lastaner verda moñum fyrer gefnar/ eñ lostun i mot andanum fyrer gefzt eigi/ ⁊ huer hañ talar nockrt ord i moti manzins syne/ hiñ mun fyre gefazt eñ huer ed talar nockurt ord i mott helgum anda/ hiñ mun huorki fyre gefazt i þssm heime nie ordrũ.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Luce vi

Aſſat huort ſetied gott tre/ t mun auogrtoziſ go
dr/elligar ſetied vondt tre t mun auogrtoziſ von
dr/ þuiat/ aþ auegytinū þeckizt treid/ þier nodru
kyn huernen meigi þier gott mꝛla/ a medan þier
erut ſialþuer vonder/ þat muñr mꝛler aþ gnꝛgd
hiartans/ godr madr/ þram þlytr gott/ aþ godum
ſiod ſins hiarta/ eñ vondr madr aþ vondum ſiod
ſins hiarta þram þlytr vondt/ Eñ eg ſeigi ydr/ at
aþ hueriu þui þaþeingu ordi þ ſem meñirner ta
la munu þr reikningſkap aþ giallda a domſ deigi
þuiat aþ þinum ordū muntu reittlꝛtazt/ t aþ
þinū ordū muntu þordꝛmazt *

Luc. xi. Matth. xii. Joh. viii.

Þa ſuorudu hñ nockrer vt aþ ſkriptlꝛrdū t Pha
riſeis/ t ſogdu Meiſtare vier villdū teikn aþ þier
ſia/ Hñ ſuaradi t ſagdi til þra/ Þtta vonda t hor
unar ſleckti leitar teikns t þui mun eigi teikn ge
þazt nema teikn Jona ſpamauz/ sº ſem Jonas
var i kuidi Hualſins þria dag t þriar nꝛtr/ sº
mun manzins ſon vera i þylſne Jardar/ þria da
ga t þriar nꝛtr. meſi Ninive borgar munu vpp
riſa a epſta dome med þſſare kynſlod og munu
hana þordꝛma/ þuiat þr giordu idran epter pre
dikan Jonas/ t Sia! Hier er meir eñ Jonas/
Drottningin aþ ſudri mun vppriſa a epſta domi
med þſſari kynſlod t mun hana þordꝛma/ þ hun
kom aþ endi morkum Jardar at heyra ſpeki Sa
lamonis/ t Sia! Hier er meir eñ Salamon.

Eñ nꝛr oꝛreiñ andi þerut aþ mañinū/ reikar hñ
vm þur lendr/ leitandi huildar t þiñr eigi/ þa sei
ger hñ/ aþtr mun eg ſnua i mitt huſ/ þadan eg þor
vt/ t nꝛr hñ kemr þiñr hñ þ tomt ſoplimū hreinsat
t þagat þa þer hñ t tekr vij adra anda med ſier

þr

þr ed verre eru eñ sialþur hñ/ ⁊ nǫr þr eru iñ
komner byggia þr þ̃ ⁊ verdr þa þss manz hid
sidara verra hinu þyrra s° mun ⁊ skie þssa von
du kynslod.

Sem hñ var eñ þtta at tala til þolksins. Sia? Mar. iiij
At moder hñs ⁊ brǫdr stodu þar þyrer vtan/ ⁊ Luce viij
socktn at tala vid hñ/ eñ nockr sagdi til hñs/ Sia?
At modr þin ⁊ brǫdr þiner standa vti ⁊ vilia þig
þiña/ eñ hñ suaradi/ ⁊ sagdi til þss sem til hñs ta
ladi Huer er min moder ⁊ huerier eru miner brǫ
dr/ ⁊ hñ riette vt sina hond yþuer sina lǫrisuei-
na ⁊ sagdi/ Siact? mina modr/ ⁊ mina brǫdr
þuiat huer hñ giorer minsþodrs vilia þssa him
nũ er/ sa same er miñ broder syster ⁊ moder

Þrettandi capitu le

Aþiñ sama deige/ gieck Jesus vt aþ hu
sino ⁊ sat vid sioiñ ⁊ margt þolk saþ- Mar/ iiij
nadizt at hiñ/ s° hñ stie a skip/ setti sig Luce viij
⁊ allt þolkit stod i þiorunñe/ ⁊ hñ taladi
margt til þra i epter likingum ⁊ sagdi/ Sa er sadi
gieck vt at saa sinu sǫdi/ ⁊ þa hñ sadi þiell sumt
vid vegiñ/ ⁊ þuglar komu ⁊ atu þ. Eñ sumt þiell i
grytta iord huar þ haþdi eigi myckla Jord ⁊ rañ
þliotliga vpp þuiat þ haþdi eigi Jard̃ dypt/ eñ sẽ
soliñ rañ vpp skrǫldizt þ/ ⁊ aþ þui at þ haþdi
eigi rot neina visnadi þ/ eñ sumt þiell a millum
þyrna/ ⁊ þyrnarner spruttu vpp ⁊ kǫþdu þ/ Eñ
sumt þiell i goda Jord/ ⁊ þǫrdu auogrt/ sumt hu
ndraþalldañ sumt sex tugþalldan /sumt þritug
þalldañ huer eyru heþer at heyra sa heyre
Og lǫrisueinarner geingu til hñs ⁊ sogdu/ þyrer
hui

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

hui talar þu til þra i epter likingum/ Hañ sua-
radi ⁊ sagdi/ ydr er vnt at vita leynda doma
Mat.xxv himnarikis/eñ þm er þ eigi veitt/þuiat huer ed
hefur hiñ mun gefazt/S° hañ gnoghafi/ eñ
Esaie vi sa er eigi hefr/af hiñ mun ⁊ takazt þ hñ hefer/
fyre þui tala eg til þra i epter likingum/at med
siaanda augum/ Siae þr eigi ⁊ heyranda eyrũ/
heyri þr eigi. þuiat þr skilia þ eigi/S° at a þm
Johan.xij vppfylldizt spadomur Esaia/er hñ seiger/Eyru
num munu þier heyra/ ⁊ þu munu þier þ eigi
skilia/ ⁊ med siaandi augum munu þier sia ⁊
eigi skyniat geta/ þuiat þssa folks hiarta er
forhardnad ⁊ þra eyru eru þungheyrd / ⁊
augu þra saman luckt/s° at þr eigi med augum
Siae/⁊ eyrũ heyre nie med hiartano skilie/til a
leidrietta sig s° at eg lækne þa.

Eñ sæl eru ydar augu þ er þau sia/ ⁊ ydar
eyru þ er þau heyra/ Sañliga seigi eg ydur þ
marger spameñ ⁊ riettlater fystuzt at sia/ huat
þier siaet ⁊ hafa þ eigi sied/⁊ at heyra huat þier
heyrit ⁊ hafa þ eigi heyrt/af þui heyrit þssa epter
liking Sædarans/ þa er nockur heyrer ordit riki
sins/⁊ vnderstendur eigi/kemr hiñ vondi/⁊ hrip
sar burt huat sad er i hans hiarta/ þtta er þ/huat
vid vegiñ er sad/eñ sa sem i grytta Jord er sadur
er sa/huer ordit heyrer/⁊ fliotliga af fagnadi
medtekur þ/eñ hañ hefuer eigi rot i sier helldur
er hañ fra huerfr/ nær ed hrellingar ⁊ ofsok-
ner hefiazt fyrer ordzins saker/skaiñfyllizt hañ
iafn skiott/eñ hñ a millum þyrna er sadr/er hañ
sem heyrer ordit ⁊ a hyggia þssarar veralldar ⁊
flat/kapr fiedrattar kefur ordit/⁊ verdr s° an

auag-

auagrtar/ eñ sa i goda Jord er sadr er hñ sem heyrer ordit ꝛ vnder stendr þ/ ꝛ þ ꝛrer auagrt/ sumer hundrat þalldan/ Sumer sextugþalldan sumer þritugþalldañ

Adra ✱ epter liking lagdi hñ þm þyrer ꝛ sagdi/ himnariki er lickt þm mañe/ sa er Sadi godu sade i akr siñ/ eñ þa meñ suaþu/ kom hans o vin/ ꝛ sadi illgresi med i bland hueitid/ ꝛ þor i burt/ eñ er grasit spratt vpp ꝛ bar auogrt/ þa auglystizt ꝛ illgresit/ eñ þienararner geingu til husþaudrsins /ꝛ sogdu/ lauardr/ Sader þu eigi godu sadi i akr þiñ/ huadan kemr hm̃ þa illgresit/ ꝛ hañ sagdi til þra/ þ heþer þiandmadr giort þionarner sogdu þa/ villtu at vꝛr þorum ꝛ vtlesum þ/ hañ sagdi nei/ s° at þier vppꝛtid eigi hueritid vnder eins/ nꝛr þier vtlesit illgresit/ latid huortueggia vagra allt til kornskurdar/ ꝛ a kornskeru tima/ skal eg seigia til kornskurd^ man na/ lesit þyrst illgresit saman ꝛ bindit þ i sina byndini til brenzlu/ eñ hueitino saman saþnit i mina korn hlaudu ✱

✱ Þñ iiij suñu dag

Adra epter liking lagdi hñ eñ þram þyrer þa ꝛ sagdi/ Himna riki er lickt mustardz korne/ þ madr tok ꝛ sade i akur siñ/ Hnat ed minst er allra sꝛda/ eñ nꝛr þ sprettr vpp er þ stꝛrst allra kal grasa/ ꝛ verdr þ tre/ at þuglar loptzins koma ꝛ byggia vnder þss kuistum.

Eñ adra epter liking taladi hañ til þra/ lickt er Himna riki surdeige/ þ kona tok ꝛ þaldi i þrimr mꝛlum miols/ þar til/ at þat syrdizt allt til sama.

Þtta allt taladi Jesus i epter likingum til

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Psal.lxxviij

ꝼolksins ⁊ ꝼyrer vtan eꝼter likingar taladi hñ ei-
gi til þra s° at vppꝼylldizt huat sagt er ꝼyre spa
mañiñ þañ er seiger/muñ miñ mun eg vppluka i
epter likingũ ⁊ leyndan dom mun eg vtmæla aꝼ
vpphaꝼi veralldar

Þa liet Jesus ꝼolkit ꝼra sier/⁊ kom iñ i husit
⁊ hñs lærisuein giengu til hñs ⁊ sogdu/keñ þu oss
likingina illgresis akrsins/Jesus suaradi ⁊ sagdi
til þra/Hañ sem saar godu sædi er manzins son:
eñ akriñ er Heimriñ/goda sædit eru þr rikisins sy-
ner/eñ illgresit eru illzknñar syner/eñ oumriñ sa
er sadi þui er dioꝼulliñ eñ kornskeru timeñ er en
ding þssarar veralld /korrskurdar meñirner eru
einglarner/þui lika sem nu verdur illgresit vtlæ-
sit ⁊ elldi brent/s° man ⁊ skie i enda þssarar ver
alldar þuiat manzins son mun vt senda sina ein
gla/⁊ þr munu saman lesa aꝼ hñs rike aull hneyck
sle ⁊ þm er ranginde giora/ ⁊ þr munu s° kasta
þm i ellzdins oꝼn/ þar man vera gratr ⁊ taña
gnistran/eñ þa munu riettlater lioma sẽ sol i riki
ꝼaudrs þra. Huer eyru heꝼer at heyra/ Hñ heyre

Og eñ/ þa er hinariki lickt ꝼolgnũ ꝼiar siod
a akre/hueru er madr ꝼañ ⁊ ꝼaldi hñ/⁊ aꝼ þm
ꝼagnadi er hñ haꝼdi yꝼuer hm/ gieck hñ burt
⁊ selldi allt huat hñ haꝼdi/⁊ keypti þañ sama akr

Og eñ aptr er hina riki lickt þm kaupmañi/
er godrar perlu leitadi/⁊ þa hñ ꝼañ eina ꝼorkos
tuliga perlu/ꝼor hñ til ⁊ selldi allt hu rt hñ haꝼ-
di ⁊ keypti þa somu/⁊ eñ aptr er hinariki lickt ne
ti þui sem i sio er kastad ⁊ med hueriu aꝼ ollu
ꝼiska kyne dr egit verdr/eñ nær þ er ꝼullt draga
þr þat at landi sitia sidan ⁊ saman lesa hina

godu

godu i kerolld/ eñ uondū snara þr vt/ s° man ⁊ skie i enda/ veralld/ at eingl munu vtþara/ ⁊ hina vondu mitt þra riettlatū skilia/ ⁊ þm munu þr kasta i elldzins oþn/ huar vera man op ⁊ taña gnistran.

Og Jesus sagdi til þra/ haþi þier allt þtta vnderstadit/ þr sogdu/ eirnen Herra þa sagdi hñ/ þyre þui/ Huer sa skriptlærdr sem til himnarikis mentad er hñlikizt þm husþaudr/ sem þramber aþ sinū thesaur nytt ⁊ gamallt. ✱

(Gamal þ er logm lit

Og þ skiedi þa Jesus haþdi lycktad þssar epter liking/ at hñ gieck þadan ⁊ kom til siñ þostr Jardar/ ⁊ kendi þm i þra samkundu husū/ s° at þm gruadi ⁊ sogdu/ Huadan kemr þssm slik speki og kraptar/ er þssi eigi timbr smidsins son/ Heiter hñs moder ecki Maria/ ⁊ brædr hñs Jacob ⁊ Joseph. Symon ⁊ Juda/ ⁊ eru hñs systr eigi hier hia oss. Huadan kemr þssm allt þtta/ ⁊ s° skam̄þylldu zt þr vid hñ. Eñ Jesus suaradi ⁊ sagdi til þra/ spamadr er eigi an vegsemda nema a siñe þostr Jord ⁊ i sinu husi/ ⁊ eigi giordi hñ þ morg krapta verck þyrer saker vantruar þra.

(nytt) þ er uangelion

Mar. vi

Þiortandi capitule

Mar. vi Luce iii

Aþm tima heyrdi Herodis te trarchas rycktid aþ Jesu/ ⁊ hañ sagdi til siña hirdsueina þssi er Jon baptista/ huer aþ dauda er vpp aptr risiñ/ ⁊ þui giorazt þesse krapta verck aþ hm̄/ þuiat Herodis haþdi þanga latid Johañem bundit ⁊ i vard holld sett þyrer saker Herodiadis husþreyiu Philippi brodr hñs. Þuiat Johñis haþdi til hñs

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

sagt/eigi hǫfer þier hana at hafa/ ⁊ þui villdi
hñ hafa lifslatid hñ eñ þordi þo eigi fyrer folki
no/ þuiat þ hiellt hñ fyrer spamañ.

Eñ at artidar deigi Herodis/ danzadi dotter
Herodiadis mitt fram̃e fyrer hm̃ ⁊ þ hagadi He
rodes ofr vel/af þui lofadi hñ mz eidi/ at gefa
Luce ix hñe huers hun ǫskti af hm̃ ⁊ epter þui hun var
adr til eggiud af modr siñe/sagdi hun/gef mier
hier a diski hofut Jons Baptista/ ⁊ konungriñ
vardhryggr/ eñ þo fyrer Eidsins saker ⁊ þra er
mz hm̃ til bordz satu/baud hñ at þ gefizt heñe/
sendi vt ⁊ liet af hofda Johañē i myrkua stofu
⁊ var hofut hñs borit a diski ⁊ gefit stulkuñe/
⁊ hun fǫrdi modr siñe/ þa foru lǫrisueinar
hans ⁊ toku hñs likama ⁊ grofu komu sidan ⁊
kuñgiordu þ Jesu.

Eñ er Jesus heyrdi þ/for hñ þadan a skipi
alleina til eydimerkr/⁊ þa folkit heyrdi þ vr sto-
dunū/fylgde þ hm̃ epter a fǫti/⁊ Jes⁹ gieck frā
vndañ ⁊ leit þañ myckla mug/⁊ saa aumr a þm/
⁊ lǫknadi þa af þm sem krancker voru/ eñ at
kuelldi geingu hñs lǫrisueinar til hñs ⁊ sogdu/
þssi stadr er i eydi timiñ tekr at lida/lat folkit fra
þier/at þ gangi i kauptunin ⁊ kaupi sier þ^m fǫ-
Mar.vi du/eñ Jesus sagdi til þra/ þr hafa þss eigi þaurf
Luce ix at þr gangi i burt/gefi þier þm at eta/ þr sogdu
Joha.vi vǫr hofū ecki hier nema/fim̃ braud ⁊ two fiska
hñ sagdi / fǫrit mier þau hingat/ ⁊ hñ baud
folkiuo nidr at setiazt a grasit/ ⁊ tok þau fim̃
baud ⁊two fiska/leit til himins/blezadi ⁊ braut
þau/⁊ gaf sinū lǫrisueinū braudin/eñ lǫrisuei-
narner gafu þau folkino ⁊ þr snǫddu aller ⁊ vr-
du sadder

du sadder/ ⁊ toku vpp þǫr leiþar er aþ geingu/ tolþ Karþuer þullar/ eñ þr ed etid hoþdu voru tals þim þusund maña vndan teknū konuin ⁊ bornum.

Og iaþn snart kom Jesus sinū lǫrisueinū til at þr geinge a skip ⁊ þǫru þyrer hm̄ yþuer vm siaiñ/ þar til hñ lieti þolkit þra sier/ ⁊ er hñ haþdi þolkit þra sier latid gieck hñ eiñ saman vppa þial lit/ at bidiazt þyrer/ ⁊ vm kuelldit var hñ þar all eina/ eñ skipit var þa mitt a sianū/ ⁊ hracktizt i bylgiunū þuiat viudriñ var þuert i moti/ eñ vm þiordu eyckt nǫtr/ kom Jesus til þra gangandi a sianū/ eū er lǫrisueinarner sau hñ a sianū ganga hrǫdduzt þr ⁊ sogdu/ at þ vǫri skrimsl/ ⁊ kol ludu vpp aþ hrǫdzlu/ eñ Jesus taladi stragr til þra/ ⁊ sagdi verit stoduger eg em hñ ottizt eigi.

Mar. vi.
Joha vi.

Eñ Petr suaradi hm̄ ⁊ sagdi/ eþ þu ert þ Herra þa biod mier at koma til þin a vatninu/ ⁊ hñ sagdi/ kom/ ⁊ Petr stie aþ skipino/ ⁊ gieck a vatnino at hñ kǫmi til Jesu/ eñ er hñ leit megnañ vind/ oadi hm̄/ ⁊ tok at sockua/ kalladi ⁊ sagdi/ Herra hialpa þu mier/ eñ Jesus riette iaþn snartt hondi na vt ⁊ greip hñ/ ⁊ sagdi til hñs/ þu litil truadr/ þyre hui eþader þu/ ⁊ er þr voru a skipit kōner/ kyrdi vindiñ/ eñ þr sem a skipino voru komu ⁊ þielln þrā þyre hm̄/ ⁊ sogdu Sañliga ertu gudz sonr/ ⁊ þr þoru yþuer vm ⁊ komu til Genesareths Jardar/ ⁊ er hañ þecktu þar sueitar meñ/ sendu þr vt vm allt þat bygdar lag ⁊ þǫrdu til hans alla vanþǫra meñ/ ⁊ badu hañ vm/ at þr mǫttu at eins snerta þaull hans þata/ ⁊ s° mar ger sem at hñ snertu urdu aller heilbrigder.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

S. Mattheus

Þimtandi capitule

Mar. vij
14. ꝑ. oct.

Ero. xx.
Leui. xxix
Deut. v

Esa. xxv.

Luce vi

Þa giengu til hñs skriptlærder ⁊ pharisei aþ Jerusalem ⁊ sogdu þyrer þ oþtr troda þiner lærisuein olldūgaña vppsettninga/ mz þui þr þuo eigi sin hendr er þr braud eta/ hñ suaradi ⁊ sagdi til þra þyrer hui oþrtrodi þier gudz bodord/ þyrer yduarn vppsettning/ þui gud sagdi/ Heidra skalt þu þodr þiñ ⁊ modr ⁊ hurr hñ boluar þodr edr modr/ sa skal dauda deyia/ eñ þier seigit at huer skuli seigia til þaudr eda til modr þ er gudi geþit/ huar med eg skyllda þier hialpa/ aþ þui skier þ at nær eingen heidrar meir þaudr siñ nie modr ⁊ haþit s° o nyt giort gudz bodord/ þyrer yduars vppsettningſ saker/ þier hræsnar vel heþer Esaias spad aþ ydr/ er hñ seiger þssi lydr nalægizt mig med sinū muñe ⁊ heidr mig med vorū sinū/ eñ þra hiortu eru langt þra mier/ at ongu dyrcka þr mig/ a medan þr keña þær keñingar sem ecki eru añat eñ bodord maña.

Og hñ kalladi þolkit til sin ⁊ sagdi til þra/ heyrit þier ⁊ vnderstandit þ huat er iñ geingr i muñiñ/ þ saurg eigi mañiñ/ Helldr huat er þram aþ muñ inū geingr þ saurgar mañiñ.

Þa geingu hñs lærisueinar at hm̄ ⁊ sogdu veizt þu/ at þa er þr pharisei heyrdu þ ord skam̄ þyllduzt þr/ eñ hñ suaradi ⁊ sagdi/ aull plantan/ hueria miñ himneskr þader plantar eigi/ mun vpp rætazt/ latid þa þara/ þr eru blinder/ ⁊ blindra leidtogarar þui eþ blindr leider blindañ/ þa þalla þr bader i groþina.

Þa

Gudzspioll

Þa suaradi Petr ꝛ sagdi til hñs/ Þ ꝥ oss Þssa
epterliking/ Jesus sagdi til þra/eru þier eñ s° stil
nings lauser/skymet þier eigi/at allr huar i muñi
iñ geingr/Þ huerr i magan ꝛ verdr þyrer edleliga
raaf vr skupat/eñ huat ar muñinū þram geingr/
Þ kemr vt ar hiartano/ þat vt ar hiartano koma
vondr hugsaner/mañdrap/hordomr/þrillu lipi/
þiofnadr/ liuguitnan/ lastaner/ Þtta er Þ huat
mañiñ saurgar/eñ med o þuegnū hondum at eta
saurgar eigi mañiñ. ✱

Jesus ✱ gieck burt þadan ꝛ por i landz alþr ✱ Añat
Tyro ꝛ Sidonis ꝛ Sia: at Canuersk kona/gieck ñu dag i
vt/ar Þm somū takmorkū/kalladi ꝛ sagdi O Her ga þan
ra/ Sonr Dauidz miskuña þū mier/min dotter Mar. v
kuelzt illa ar dioflinū/ꝛ hñ suaradi hñe eigi ordi
hñs lærisuemar geingu til hñs ꝛ sogdu/lat hana
þara/at Þ hun kall epter oss/eñ hñ suaradi ꝛ sag
di/eg em eigi sendr/ nema til þortapadra sauda
ar þusi Jrael/eñ hun kom ꝛ fiell nidr/ þyrer hñ ꝛ
sagdi/hialpa þn mier Herra/eñ hñ suaradi hñe ꝛ
sagdi/ Þ er eigi tierligt/at taka braudit/ Þ barañ
er/ꝛ kasta Þ þyrer hundana/ eñ hun sagdi. Satt
er Þ Herra eñ þo eta hundar ar molū þm sem
detta ar bordū drottna þra/ þa suaradi Jesus ꝛ
sagdi til hñ/ þu kona/ myckel er trua þin verdi
þier s° sem þu villt/ꝛ a þre somu stundu vard
hñar dotter heilbrigd. ✱

Og er Jesus gieck þadan kom hñ at sianum i
Galilea/gieck vppa fiallit/setti sig þar/ꝛ margt
folk dreif til hñs/hafandi m: sier/hallta/blinda
mallausa/vanada/ ꝛ marga adra/ꝛ snor puru
þm þram þyrer fœtr Jesu/ ꝛ hñ læknadi þa/s°

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

folkit/vndradizt/er þ sa mallausa mǫla/ ⁊ vanada
heila/halta ganga/blinda siaandi/ ⁊ veg somudu gud
Mar. viij. Og Jes⁹ka/ladi sina lǫrisueina til sin/ ⁊ sag⁹ (Jraels
di/mig aumt̃ folk sins þat þr hafa þria daga hia mi
er verit ⁊ hafa ecki til matar/ ⁊ fastandi vil eg þa eigi
fra mier fara lata/s⁰ at eigi verdi þr hungr morda a
veginũ/ lǫrisueinarner sogdu til hñs/ huadã toku vǫr
s⁰ morg braud/ Hier a eydi morku/ at vier sediũ mz
iafn margt folk. Jesus sagdi til þra/ Huersu maurg
braudhafi þier þr sogdu (vii) ⁊ faa fiska korn/ ⁊ hñ
b aud folkino at þ settizt nidr a Jordina/ ⁊ tok þau vij
braudẽ ⁊ fiskana/ ⁊ er hñ hafdi þacker giort/ braut hñ
þau/ ⁊ gaf lǫrisueinunũ/ hñs lǫrisueiñ gafu þau fol
kino/ ⁊ þr atu aller ⁊ vrdu sadder ⁊ toku vpp þ sem yf
uer var molaña (vii) karfuer full̃/ eñ þr sem matazt
hofdu voru fiorar þusunder maña/ fyre vtan konr ⁊
born/ ⁊ er hñ hafdi folkit fra sier latid/ stie hũ a skip/
⁊ kom i endr merkr Magdala landz,

Sextandi capitule

Mar. viij. Luce xij. DA geingu Pharisei ⁊ Saducei til hñs fr̃is
tandi hñs/ ⁊ badu hñ at syna sier teikn af
himne/ eñ hñ suaradi þm ⁊ sagdi/ a kuell
din seige þier/ þ verdr fint vedr/ þat Himiñ
rode er/ ⁊ amorna seigi þier i dag verdr hregguidre/
þuiat Himiñiñ er raudr ⁊ dim̃r/ þier hrǫsnarar/ Himin
nins a sian/ kuñe þier at dǫma/ eñ at vita teikn þssara
tima kuñe þier eigi/ þssi vonda/ hordoms kynslod ǫsker
teikns/ ⁊ hñe skal eckert teikn gefit verda/ nema teikn
Mar. viij. Luce xij. Jona spamanz/ ⁊ hñ forliet þa ⁊ gieck i burt
Og er hans lǫrisueinar voru yfuer vm farner
hofdu þr gleymt braud med sier at taka/ eñ Jesus sag
di til þra/ Siaet til/ ⁊ vacktid ydr vid surdeigi þra pha
rise

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

riseis ⁊ Saduceis/ þa þeincktu þr mz sier ⁊ sogdu
þmun vera þ vǫr hoþū eigi braud mz oss tekit/ eñ
er Jesus þornā þ/ sagdi hñ til þra/ þier litil trua-
der/ huar þyrer hugse þier vm þ þo þier haþit ei
gi brauden mz ydr haþt skiliet þier eñ ecki/ miñizt
þier eigi a þau þiñ braud a medal þiñ þusunda
eda huersu margar karþuer at þier tokut þa vpp
⁊ eigi eñ a þau vii braud/ a medal þiogra þusan
da/ ⁊ huersu margar karþuer ed þier tokut þa
vpp/ huar þyrer skilie þier eigi/ at eg sagda ydr ec
ki aþ braudino/ eñ eg seigi vacktid ydr vid surdei
ge þra Phariseis ⁊ Saduceis/ þa vnder stodu þr
at hñ haþdi eigi sagt þm/ þ þr skylldi vara sig
vid surdeigi braudzins/ helldr vid lǫrdome/ þra
phariseis ⁊ Saduceis. ✠ Pet messu.

Þa ✠ kō Jesꝰ i landz Alþr borgariñ Cesaree
Philippi ⁊ spurdi sina lǫrisueina at ⁊ sagdi/ huat
seigia meñ til huer manzins sonr sie þr sogdu/ su-
mer seigta þu siert Johañis baptista/ eñ adrer þu
siert Elias/ sumer at þu siert Jeremias/ edr eiñ aþ
spamōm/ Jesꝰ sagdi til þra. Huern seigi þier mig
vera/ þa suaradi Symō Petrꝰ ⁊ sagdi. þu ert kri
str sonr Gudz liþanda/ eñ Jesus suaradi ⁊ sagdi
til hñs/ Sǫll ertu Symō Jonas son/ þat holld ⁊
blod birti þier þeigi/ helldr miñ hīneskr þader/
eg seigi þier ⁊ at þu ert Petrꝰ/ ⁊ yþuer þeñañ hella
stein mun eg vppa byggia mina samkund/ ⁊ hli-
diñ heluitaña skulu eigi magn haþa i giegn hñe/
⁊ þier mun eg geþa lyckla himnarikis/ ⁊ allt huat
þu bindr a Jordu/ skal a himnū bundit vera/ ⁊
allt huat þu leyser a Jordu/ skal a himnum leyst
vera. ✱

Marci ⁊ Luce ix.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Þa fyrer baud hñ sinū lǫrisueinū/ai þr segdi
þ ongū/ at hñ vǫri sa Jesus kristr/þadan i fra
Mar/viij. tok Jesus til at auglysa fyrer sinū lǫrisueinū/ þ
Luce ix. hm̄ byriadi at ganga til Jerusalē/ ⁊ margt at lida
af olldungū skriptlǫrdū/ ⁊ keñi mañа hofdingiū
⁊ liflatiñ verda/ ⁊ a þridia deigi vpp at risa/ eñ
Petr tok hñ vt af/a taldi hñ ⁊ sagdi. Herra þyrm
sialfū þier/at eigi hendi þig þtta/eñ hñ snerizt vid
⁊ sagdi til Petrs/far fra mier andskoti/ þu ert mi
er hneyckslanligr/ þuiat þu skilr eigi huat Gudz/
helldr huat mañaña er.

Mar.viij Jesus sagdi þa til siña lǫrisueina/ef nockr vill
Luce ix mier epter fylgia/ þa afneite hñ sialfū sier/ ⁊ ta-
ki siñ kross a sig/ ⁊ fylgi mier epter/ þat huer hñ
vill sitt lif for vara. Sa man þui tyna/eñ huer
sinu life tyner fyrer min saker/sa mun þfiña/ þ
huat stod þ mañinū/ þo hñ hrepti allañ heimeñ
Eñ giordi tion siñar salu edr huat mun madriñ
faa gefit/ þ hñ salu sina med endr leyse/ þuiat þ
mau skie/at manzins son mun koma i dyrd sins
fodrs/med sinū einglū/ ⁊ þa mun hñ giallda/hue
riū sem einū epter sinū verckū. Sañliga seigi eg
ydr/at nockrer standa þr hier sem daudan munu
eigi smacka/ þar til/at þr sia manzins son koman
da i sinu riki.

Seytiandi capitule

Mar. ix
Luce ix.

OG ꝛ sexdogū þ epter tok Jesus mr
sier Petrū ⁊ Jacobū/ ⁊ Johañem bro
dr hñs/ ⁊ hafdi þa afsidis vppa hatt
fiall/ ⁊ auglystizt fyrer þm/ ⁊ hñs a
sian skein sem sol/eñ hñs klǫdi vrdu s° biort sem
lios/ ⁊ Sia! at hiñ birtuzt þr Moyses ⁊ Elias/
⁊ toludu

ꝛ toludu vid hñ/ eñ Petr anzadi ꝛ sagdi til Jesu.
Herra/hier er oss gott at vera/ef þu villt/þa viliu
vǫr giora hier þriar tialldbuder/þier eina/Moy
se eina/Elye eina/ꝛ þa er hñ var þtta at tala Sia?
at biart sky vm skygdi þa/ꝛ Sia? at rauddin vr
skyino sagdi/Þessi er sonr miñ elskuligr/at hueriñ
mier vel þocknazt/heyrit hm̃/ ꝛ er lǫrisueinarnr
heyrdu þ fiellu þr fram a sinar asianer ꝛ urdu
miog hrǫdder/eñ Jesus gieck til þra/ toka þm ꝛ
sagdi/standit vpp/ꝛ verit eigi hrǫdder/ eñ er þr
litu vpp. Sau þr aunguañ nema Jesũ eirnsamau

Og er þr geingu ofan af fiallino/baud Jesus
þm ꝛ sagdi/ þier skulu ongũ þssa Sion seigia/
þar til at manzins son er vpp aptr risiñ af dau-
da ✱ ꝛ hñs lǫrisuein spurdu hñ at ꝛ sogdu/hu
fyrer seigia hiner skriptlǫrdu þa þ Elias hlioti
adr at koma. Jesus suaradi ꝛ sagdi til þra. Elyas
at soñu adr at koma ꝛ alla hluti at lagfǫra/eñ
eg seigi ydr þ Elyas er nu komiñ/ ꝛ þr kendu hñ ei
gi. Helldr giordu þr vid hñ huat hellzt þm lika
di s° man ꝛ manzins son verda af þm at lida.
þa vnder stodu lǫrisueinarner þ hañ hafdi sagt
af Johañi baptista.

Og er þr komu til folksius/gieck madr til hñs
fiell ꝛ a kneiñ fyrer hm̃ ꝛ sagdi. Herra myskuña
þu syne minũ/ þutat hñ er tungl siukr/ꝛ er herfili
ga pyngadr/ þui opt fellr hñ a elld ꝛ þrattsiñis i
vatn/eg hafda hñ ꝛ til þiña lǫrisueina ꝛ þr ga-
tu hñ eigi lǫknat/eñ Jesus suaradi ꝛ sagdi/ o þu
vantruud ꝛ rangsnuiñ kynslod/huersu leingi skal
eg hia ydr vera. Huersu leinge a eg ydur at lida. Mar. ix.
Hafit hñ hingat til min/ ꝛ Jesus hastadi a hñ ꝛ Luce ix.

diofulliñ

vlopullifi þor vt aþ hm̃/ ꝛ sueinfiu vard heilbrigdr
a samre stundu.

Þa geingu lęrisueinarner heimoliga til Jesu
ꝛ sogdu/ þyre þui gatu vęr eigi rekit hñ vt/ Jesus
suaradi ꝛ sagdi til þra/ þyrer ydvar vantruar sa
ker/ þui eg seigi ydr þyrer sañ/ eþ þier hefdut tru
a sem mustardz korn/ mętti þier seigia þialli
þssu/ þar þu hedan ꝛ þangat ꝛ mundi þ para
ꝛ eckert mundi ydr o mattugt vera/ eñ þtta kyn
rekzt eigi vt nema þyre bęn ꝛ pausku.

Mar. ix — Eñ sem þr sysluduzt vm i Galilea sagdi Je-
sus til þra/ epter komande er/ þat manzins son
man oþrselldr verda i mańa hendr/ ꝛ liflatiñ ver
da/ ꝛ a þridia deigi mun hñ vpp risa/ ꝛ vid þui
vrdu þr nęrsta hryggver.

Og er þr komu til Capharnaum/ geingu þ
at petre sem skatt giallditt vpp baru ꝛ sogdu/ yd
meistare gelldr hñ eigi skattpeningiñ / hñ sagdi/
Ja/ ꝛ er hñ gieck iñ i husit/ kom Jesus þram at hñ
ꝛ sagdi/ huat lizt þier Symon/ aþ huorum take
Jardliger konung toll edr skatt pening/ aþ sinum
Mar. ix — sonum edr aþ añarligum/ Petr sagdi/ aþ añarligū
Luce ix — Jesus sagdi til hans/ þa eru synerner þr eñs
at vier Sieum þm eigi at hneyckslan/ þa far til
(Stetera) sia þar ꝛ varpa vt onglinum/ ꝛ þań fiskt sem þyr
er eitt lod at str kemr vpp tak þu/ ꝛ er þu opnar hans gin mun
vickt/ eñ nęr tu þińa eina stateram/ þa samnu tak ꝛ gef hñ
d silfr er þyrer mig ꝛ þig.

þa gulden þ

Ariande capitnle

halfr einse

gylline ii lod

ru/ ꝛ eyre.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Þañ ✠ sama tima/ geingu lǫrisuei- ✠ Michael mrssu.
narner til Jesu ⁊ sogdu/huer er mestr
i Himna riki/Jesus kalladi barn til sin Mar. ix
⁊ setti þ mitt a millū þra ⁊ sagdi Sañ Luce ix.
liga seigi eg ydr/nema þier snuizt ⁊ verdit s° sem
sma born munu þier eigi iñ ganga i himna riki/
Huer sialfr sig lǫgkar s° sem vng berni þtta/ sa
er mestr i himnaeiki/⁊ huer sem medtekr citt þui
lickt vngmeñi i minu nafni/ sa medtekr mig/eñ
huer hñ hneyckslar eiñ af þm vesalingū/ sem a Luce xvij
mig trua/ þarfara vǫri hm̄ at mylnu steiñ heing
dizt a hals hm̄/⁊ vǫri i siafar diup socktr.

We sie heimenū fyrer hneyckslaner/ þ hliota
hneyckslaner at koma eñ þo we sie þm mañi fyrer
huern ed hneyckslūnin kemr/ eñ ef þin hond edr
þiñ fotr hneyckslar þig/ Snid hñ af ⁊ snara hm̄
fra þier/betra er þier iñ at ganga til lifsins/hall
tr ⁊ handar vani/ eñ þ þu hafer tuǫr hendr/⁊
tuo fǫtr/⁊ verder i cilifan elld kastadr/⁊ ef auga
þitt hneyckslar þig/þa slit þ vt ⁊ snara þui fra
þier/ betra er þier ein eygdum iñ at ganga til lif
sius/ eñ þ þu hafer tuo augu ⁊ verdir i heluizt
skan elld kastadr.

Siaet til at þier forsmaet ecki eiñ af þssm ve Luce xv
salingū/ þuiat eg seigi ydr/at þra einglar a him-
num/ sia Jafnan mins faudrs auglit a him-
nū ✠ þat manzins son kom at frelsa huat forta
pat er huat virdizt ydr/at ef eiñ huer hefdi hun
drat sauda/⁊ villizt eiñ af þm/skilzt hñ eigi vid
þa niu ⁊ niutigi a fiollum vppi ⁊ fer at leita hñs
sem

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

sem villizt/ ⁊ eþ s° skier/ at hñ þiñr þañ Sañli-
ga seige eg ydr/ at hñ þagnar meir yþuer þm eñ
yþuer hinũ niu ⁊ niutigũ/ sem eigi villtuzt/ s° er ei
gi vilie þyre þaudr ydrum sem a himnũ er at eiñ
aþ þssm vesalingum þarizt.

Eñ eþ ℟ broder þiñ brytr vid þig/ þar þu/ ⁊ strap
þa hñ mille þin ⁊ hñs eins samans eþ hñ heyrer
þig/ þa heþr þu þiñ broder vñit eñ eþ hñ heyrer
þig eigi/ þa tak eñ eirn edr tuo til þin/ s° at i mun
ne tueggia edr þriggia vitna standi aull ord/ nu eþ
hñ heyrer eigt þm/ þa seig þ samkunduñe/ eñ eþ
hñ heyrer eigi samkunduñe þa hallt hñ sem añañ
heidingia ⁊ tollheimtu mañ. Sañliga seigi eg ydr
huat hellzt þier bindit a Jordu/ skal ⁊ a hinu bun
dit vera/ ⁊ huat hellzt þier leyset a Jordu/ skal
leyst vera a himne/ ⁊ eñ seigi eg ydr þ/ huat eþ tue
ir aþ ydr samtaka a Jordu vm huern hlut sem þ
er/ ed þr vilia bidia/ skal þm veitr vera aþ minũ
þaudr sem a himnũ er/ þat huar tueir edr þrir sa
man saþnader eru i minu naþni/ þ^m em eg mitt
i millum þr ⁊.

Þa gieck Petr til hñs ⁊ sagdi. Herra/ huersu
opt hlyt eg/ minũt brodr/ þm sem vid mig brytr/
at þyrer geþa/ er þ nog/ vñ. siñũ/ Jesus sagdi til
hñs/ eg seigi þier eigi vñ siñum/ helldr siotigi siñũ
sio siñũ ✱ þyrer þui ℟ er Himnariki lickt þm
konũngi sẽ reikna villdi vid þiona sina ⁊ er hñ tok
til at reikna/ kom eiñ þyre hñ/ sa er hm var skyll-
dugr tiu þusund punda/ eñ þa hañ/ haþdi eigi til
huat hñ skylldi giallda baud/ Herrañ/ at selia hñ
⁊ hñs husþreyiu/ s° ⁊ borniñ/ ⁊ allt hnat hñ atti
⁊ borga med/ eñ sa þion þiell þram/ til bad hñ ⁊
sagdi

Luce xvij
Deut. xix

℟ Seytian-
da suñu dag

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

sagdi/ Herra/ hafþ þolinmǫdi vid mig/ allt skal eg þier giallda/ eñ Herrañ sa aumr þss þions ⁊ liet hñ lausañ ⁊ gaþ hm̃ vpp skulldina.

Þa gieck sa sami þion vt ⁊ þañ eiñ aþ sinũ samlags þionũ/ sa var hm̃ hũdrat peninga skyll dugr/ þañ grep hñ ⁊ tok þyrer kuerck hm̃ ⁊ sagdi giallt huat þu ert mier skulldugr/ þa þiell hñs samlags þion þram/ bad hñ/ ⁊ sagdi haþ þolin mǫdi vid mig/ þ allt skal eg þier giallda/ eñ hñ villdi eigi/ helldr þor hñ til ⁊ liet hñ i dyplytzsu/ þar til hñ heþdi borgat sina skulld/ eñ er hñs sam þion sau huat skiedi/ vrdu þr miog hryguer vid komu/ ⁊ vnderuisudu sinũ Herra/ allt huat gio rzt haþdi/ þa kalladi hñs Herra a hñ ⁊ sagdi til hñs/ þu hiñ straklige þion/ alla þssa skulld gaþ eg þier til/ med þui þu badzt mig/ byriadi þier ei gi miskunsamr at vera vid þiñ samlags þion/ lika sẽ eg var þier miskuñsamr/ ⁊ hñs Herra vard reidr/ ⁊ oþr selldi hñ kuolurunũ/ þangat til at hañ heþdi borgat allt huat hñ var hm̃ skulldugr/ so mun miñ hineskr þader giora ydr/ eþ þier þyrer geþitt eigi aþ ydrũ hiortũ/ huer eiñ sinum brodur misgiorder sinar. ✱

Nitiandi capitule

OG þ skiedi sem Jesus haþdi lyktad þssa rǫdu/ at haũ þor aþ Galilea ⁊ kom i endi merkr gydinga landz/ odru megin Jordan ⁊ margt þolk þylgdi hm̃ epter ⁊ þar lǫknadi hñ þa. Mar. 5

Þa geingu Pharisei til hñs þreistudu hñs ⁊ sogdu/ leyþizt nockut mañinũ at þorlata sina ei

gin kou

Gene.i.ꝛ q̃ kon ꝼyrer hueria sem eina sauk/eñ hñ suaradi ꝛ sagdi til þra/ haꝼi þier eigi lesit/ at sa er i vpp haꝼi skapadi mañiñ/hñ giordi þ/at vera skylldi madr ꝛ kona ꝛ sagdi/ꝼyrer þui mun madriñ ꝼorlata ꝼaudr ꝛ modr ꝛ vidteingiazt eigin konu siñe ꝛ þau two munu eitt holld vera/s° eru þau nu eigi two helldr eitt holld/þui huat gud heꝼer sa man teingt þ skal madriñ eigi i sundr skilia.

Dent.xxiiij Þa sogdu þr ꝼyrer hui baud Moyses þa/at geꝼazt skylldi skilnadar skra/ꝛ hana at ꝼorlata/ hñ sagdi til þra Moyses heꝼer ꝼyrer hardud yduars hiarta leyꝼt ydr at ꝼorlata husꝼreyiur ydrar/eñ aꝼ vpphaꝼi var þ eigi s° /eñ eg seigi ydr þ/ huer sina eigin konu ꝼorlꝫtr (nema þ sie ꝼyrer horunar sauk) ꝛ giptizt añarre. Sa dryger hor/ꝛ huer sē ꝼraskiliñe giptizt/sa dryger ꝛ hor.

Þa sogdu lꝫrisueinarner til hñs/eꝼ s° er hattad manzins maleꝼnū vid eignar/konuna þa er eigi gagn i at giptazt/eñ hñ sagdi til þra/ þtta ord ꝼa eigi aller hondlat/helldr þr hueriū þ er geꝼit/ þuiat þ̃ eru þr gellding̃ /sem s° verda aꝼ modr kuide ꝼꝫdder/ꝛ þr gellding̃ eru huerier aꝼ mōm eru gellder/ꝛ þ̃ eru lika þr gelldiugar sem sialꝼua sig haꝼa gellt ꝼyrer himnarikis saker/ sa gripit getr hñ gripi þ.

Mar. x Luce xviij Þa voru smaborn til hñs hoꝼd/s° at hñ legdi hñdr yꝼuer þau/ꝛ hñ bꝫdizt ꝼyrer eñ lꝫrisueinarner auitudu þa/Jesus sagdi til þra/lated bornin kyrr ꝼyrer biodit þm eigi til min at koma/ þuiat slikra er hīnariki/ꝛ er hñ haꝼdi hendr yꝼuer þau lagt gieck hñ þadan.

Og Sia?ar eirn gieck at hñ ꝛ sagdi til hñs godi

godi meistare/ Huat skal eg þss gott giora at eg
haþi eiliþt liþ/Hueriũ hñ suaradi/Huat kallar þu
mig godañ/ eingeñ er godr nema/eirn/sañarligr
gnd/eñ ef þu villt til liþsins iñganga/s° vardu
it þu bodordin/hañ sagdi þa til hñs/huer hellzt
Eñ Jesus sagdi eigi skalt þu mañ vega eigi skalt
hordom drygia/ eigi skali þu añañ skela/eigi
skalt þu liuguitne mꝙla. Heidra skalt þu paudr
piñ t modr/t elska skalt þu naunga piñ s° sem
alþuan þig/ þa sagdi vngi madrin til hñs/þtta
allt hefi eg vardueitt i þra barn ꝙsku miñe/huat
reest mig þa/Jesus sagdi til hñs/ef þu villt al
ordr vera þar burt t sel allt huat þu hefuer t
parakum/t munt þu þa siod hafa a him
Sadiggr/kom þa t þylg mier s° epter/t er hiñ vnge ma
heyrdi þord/gieck hñ hrꝙggr i burt/ þuiat hñ
hafdi mycklar eigur.
Eñ Jesus sagdi til siña lꝙrisueina Sañligr
eigi eg ydr / at toruellt er rikum iñ at ganga i
imnariki/t eñ segi eg ydr þ auduelldara er vlf
alldanum at smiuga i giegnum nalar auga/ eñ
kum iñ at ganga i gudz riki/t er lꝙrisuenarner
eyrdu þ/vrdu þr miog otta slegner t sogdu/huer
sa gꝙr þa hialpazt/ eñ Jesus leit vid þim t sagdi
Hia mõm er þo moguligt/eñ hia gudi er
allt moguligt.
Þa suaradi Pett t sagdi til hans/Siadu t at
ier forlietum allt t þylgiunt þier eptee huat Mar. x
ier oss þar þyrer/eñ Jes° sagdi til þra/Sañliga Luce xviij
eigi eg ydr/at þier huerier mier hafit epter þylgt
endur þ gdinguñe) þa er manzins sou sitr a stole
ysñar
t sagdi til hñ
god

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

ſiñar tign munu þier ꝛ ſitia a tolꝼ ſtolū/dæmau
di tolꝼ kynkuiſler Iraels/ꝛ huer hñ ꝼorlætr huſ/
edr brædr ſyſtor/ꝼaudr eda modr/edr eigin kon
da born eda akra/ꝼyrer mins naꝼns ſaker/ ea
i iun hundrat ꝼallt i ſtadin taka/ꝛ erꝼua eiliꝼt/
liꝼ eñ marger þr ſem/ eru ꝼyrſter/ verda ſidarſ
ter ꝛ þr ſemſidarſter eru verda hiner ꝼyrſtu.

xx capitule

Suñu da
gun þañ ſem
mu vikna
ꝼaſtan by
riaꝛt.

HImnariki er lickt þm hauſꝼaudr/
ſem vt gieck ſneña morgūs verck meñ
at leiga i vingard ſiñ/eñ at giordū ſam
ninge vid verckmeñina aꝼ dagligu pe
nigs gialldi/ſendi hñ þa i ſiñ vingard
ꝛ næꝛ þridiu ſtund gieck hñ vt ꝛ leit adra idiu
lauſa ſtanda a torgeno ꝛ ſagdi til þra/ꝼari þier
i miñ vingard/ꝛ huat riettuiſt er mun eg geꝼa y
dr/þr geingu ꝛ þangat/ꝛ eñ gieck hñ vt aptrvm
ſiettu ꝛ niundu ſtund ꝛ giordi s lika/eñ vm el
liꝼtu ſtund gieck hañ vt ꝛ ꝼañ eñ adra ſtanda i
diulauſa ꝛ ſagdi til þra/huat ꝼyrer ſtandi þier
hier allan dag i diulauſer/ þr ſogdu til hñs/ þat
eingeñ heꝼer leigt oſſ/ hñ ſagdi til þra/ꝼari þier
ꝛ i miñ vingard ꝛ huat riettuiſt er ſkulu þier ꝼa.

Eñ þa kuelld var komit ſagdi Herrañ vingar
dzins/til ſins rada marz/kalladu verckmeñina ꝛ
giallt þm verdkaupit/ꝛ hñ tok til i ꝼra enū ſeinarſ
ta ꝛ allr til hins ꝼyrſta/ þa komu þr ſē vm ellip
tu ſtund leigder voru/ꝛ huer þra medtok ſiñ pe
ning/eñ er hiner ꝼyrſtu komu/meintu þr/ þat þr
munda ꝼaa meira/ꝛ huer þra [illegible]dtok ſiñ pening
ꝛ þa er þr hoꝼdu hñ medtekit/n[illegible] gludu þr imoti

huſꝼo

husþodrnum ⁊ sogdu/ þsser seinurstu haþa eina stund erþidat ⁊ þu giordir þa ossiaþna/vier sem borit hoþum þunga ⁊ hita dagsins.

Eñ hñ suaradi ⁊ sagdi til eins þra/vinr/eigi giori eg þier oriett/ ertu ecki asattr vordin vid mig vm peningiñ/tak huat þitt er ⁊ þar burt/eñ þssin seinarsta vil eg geþa s° sem þter. Eda loþazt mier ecki at giora aþ mino huat eg vil/ eda ertu vm þ rangeygdr/ þo at eg sie god giarn/s° verda nu sidarster hiner þyrstu / ⁊ þyrster hiner sidurstu/ þuiat marger eru kallader eñ þaer vtualder. ✱

Og hñ þerdadizt vpp til Jerusalem/⁊ tok þa tolþ lærisueina heimogliga til sin aueginũ ⁊ sagdi til þra/Siaet ? vier reisũ nu vpp til Jerusalẽ ⁊ manzins son mun oþr seliazt keñi maña hoþdingiũ/⁊ skriptlærdũ/⁊ þr munu hñ þordæma til dauda/⁊ oþr selia hñ heidingtñ til spottun ⁊ hud strokunar/⁊ til krossþestun ⁊ a þridia deigi mun hñ vpp aptur risa ✱ Mar. x Luce iij.

Þa gieck ✱ modr sona Zebedei til hñs medr syne sina þallandi þyre hñ þram/ ⁊ bad nockrs aþ hm̃/⁊ hñ sagdi til hñar/ huat villt þu/ Hun sagdi til hñs/Lat þssa mina two sonu sitia i riki þino/ þañ eina til þiñar hægre hand/⁊ añañ til þiñar vmstre handar. Eñ Jesus suaradi ⁊ sagdi þier vitid eigi huat þier bidiet/gete þier þañ kalek druckit/ Huern at eg mun drecka/ ⁊ þri skirn skirazt latid/huerri eg mun skirazt/ þr sogdu til hñs/ þ getu vid/⁊ hñ sagdi til þra/Miñ kalek munu þier at soñu drecka/⁊ þre skirn/huerre eg skirunzt/munu þier skirazt/eñ þ at sitia til miñ hægri ⁊ vmstri handar er eigi min at geþa ydr/hell ✱ Jacobs messu

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

dr þm/huerium þ er þyrer buit aþ minū þaudr.

Og er þr tiv heyrdu þ/ þycktuzt þr þm tuei-
Mar. x mr bradrū/ eñ Jesus kalladi þa til sin ꝛ sagdi/
Luce xxij. þier vitid at veralldar mañ Hoþdingiar drott-
na yþuer þm ꝛ þr eo valldugr erū haþa yþuer
volld/ s° skal eigi vera ydar a mille/ helldr/ huer
hñ uill ydar a mille volldugr vera/ sie sa ydar
þienare/ ꝛ huer ydar sem þremstr vill vera/ vere
sa ydar þion/ s° sem manzins son kom eigi at hñ
lieti sier þiona/ helldr vpp a þ hñ þionadi/ ꝛ gaþi
sitt liþ vt til endr lausnar þyrer marga.

Og þa er þr geingu vt aþ Hiericho/ þylgdi hm̄
margt þolk epter/ ꝛ Siaet? at tueir blinder satu
vid vegiñ/ ꝛ þa þr heyrdu þat Jesus gieck þar
þram Hia/ kolludu þr ꝛ sogdu/ O Herra sonr Da
uidz/ miskuña þu oss/ eñ þolkit hastadi a þa at
þr þegdi/ eñ þr kolludu þui mier ꝛ sogdu/ O
Herra sonr Dauidz miskuña þu oss/ ꝛ Jesus stad
nagmdizt/ kalladi a þa ꝛ sagdi/ Huat vilie þid at
eg skuli giora yckr/ þr sogdu til hans/ Herra þ at
ock augu vpplukizt/ eñ Jesus sa aumor a þm/
Suñu da snart augu þra/ ꝛ þr sau iaþnskiott/ ꝛ þylgdu
ñ þyrstañ hm̄ epter.

Jola þau-
ra.

xxj capitule

Mar. ix
Luce xix
Johan. xij

Og er þr toku at nalgazt Jerusalē
ꝛ komu til Bethphage vid þiallit ol-
ueti/ sendi Jesus vt two sina lærisuei
na ꝛ sagdi til þra/ þare þier i þ kaup-
tun sē þyre ydr er/ ꝛ stragr þa munu
þier þiña ausnu bundna ꝛ þola hia hñe/ leyset
hana ꝛ leidit til min/ ꝛ eþ eiñ huer seiger nockut til
ydar/ þa seigit/ þ Herrañ haþi þra þaurþ/ ꝛ iaþn
snart mun hñ lata þaulaus/ eñ þ skiedi s° at vpp

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

pylldizt huat sagt er pyrer spamañiñ er seiger/ Seiget dottriñe Syon/ Sia! þiñ konungr kemr til þin hoguær sitiandi a ausnu ⁊ a pola klyp bæreligr ausnu/ eñ lærisueinarner geingu burt ⁊ giordu s° sē Jesus hapdi bodit þm/ ⁊ leiddu mz sier ausnuna ⁊ polañ/ ⁊ laugdu ypuer þau sin klædi ⁊ settu hñ þ vppa/ eñ margt polk breiddu sin klædi a vegiñ/ ⁊ adrer hiuggu kuistu ap trianū/ ⁊ dreipdu þm a vegiñ/ eñ þ polkit sem pyrer gieck ⁊ epter pylgdi kalladi ⁊ sagdi Hosianna syne Dauidz/ blezadr sie sa sem kemr i napne drottins. Hosianna i hæstum hædum!

Zacha. ix

(Hosianna) þydizt a norrænu/ æei hialp þu ellig æei gep heill ⁊ hamingiu

Og er hñ por iñ i Jerusalem/ varaull borgiñ a riduskialpne/ ⁊ sagdi/ huer er þssi/ eñ polkit sagdi þtta er Jesus spamadriñ ap Nazareth vr Galilea ⁊ Jesus gieck iñ i gudz mustieri ⁊ rak vt alla seliendr ⁊ kaupendr i mustierino ⁊ bordū vesluuar mañа/ ⁊ stolum þra ex dupr selldu hratt hñ vm ⁊ sagdi til þra/ Skripat er/ Mitt hus skal bæna hus kallazt/ eñ þier hapit giort þ at spilluirkia iñe/ ⁊ til hans geingu blinder ⁊ hallter i mustierit/ ⁊ hñ læknadi þa.

Esaie lvi.

Eñ er keñe mañа hopdingiar ⁊ skriptlærder/ sau þær vndraner sem hñ giordi/ ⁊ þ bornin kolludu i mustierino ⁊ sogdu Hosianna þm syne Dauid/ reidduzt þr ⁊ sogdu til hñs/ heyrer þu huat þsser seigia/ Jes⁹ sagdi til þra/ Ja vite meñ/ hapi þier alldri lesit/ þ ap muñe vngbarna ⁊ briostmylkinga/ hapder þu lopit til riett ⁊ hñ porliet þa ⁊ gieck vt ap borgiñe til Bethania ⁊ bletp þ ✱

Psal. viij

Eñ at morne er hañ gieck aptr til borgariñar/ hungradi hañ/ ⁊ sem hañ sa eitt piku tre

Mar. xi

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Marci x. vid vegiñ/gieck hñ þangat at/ꝛ þañ eckert a þui/
nema einazta blaudin/ꝛ sagdi til þss/hiedan i þra
vagxe alldreigi a vogrtr aþ þier at eiliþu/ꝛ þ þi
kiu tre visnadi vpp iaþn snart/ꝛ er lǫrisuein ner
sau þ vndruduzt þr ꝛ sogdu/huernen er þikiu tr
eit s° snart vpp þornat/eñ Jes⁹ suaradi ꝛ sagdi til
þra/Sañliga seigi eg ydr/eþ þier haþit truna ꝛ
eþit eigi munu þier eigi einazta giora þtta vid þi
kiu treid/Helldr/ ꝛ eþ þier segdut þssu þialle/tak
þig vpp ꝛ þleyg þier i sioiñ/ þa mundi þ skie/ꝛ
allt huat þier bidiet/ i bǫniñe/eþ þier truit þui/
þa munu þier þ audlazt.

Og sem hñ kom i musterit/geingu til hñs (sem
Mar. xi hñ var at keña) presta hoþdingi ꝛ olldung lyd
Luce xx sins ꝛ sogdu/vt aþ huada mackt giorir þu þtta/
ꝛ huer gaþ þier þssa mackt/eñ Jesus suaradi ꝛ sag
di til þra/eg man spyria ydr ꝛ at einu ordi/eþ þi
er seigit mier þ/mun eg ꝛ seigia ydr/ vt aþ huat
mackt eg giori þtta/ skirn Johañes huadan var
hun/huort aþ hīne edr aþ mōm/ eñ þr hugsudu
med sier/eþ vier seigiū aþ himne/seiger hñ til vor
þyrer þui trudu þier hñi eigi/eñ eþ vier seigiū aþ
mōm/ þa megu vǫr ottazt þolkit/þat aller hiell
du Johañem þyrer spamañ/ꝛ þr suorudu Jesu
ꝛ sogdu/vier vitū egi/hñ sagdi þa til þra/s° seigi
eg ydr eigi helldr vt aþ huat mackt eg giori þtta.

Eñ huat lizt ydr/Madr nockr haþdi two sonu
ꝛ gieck til eins þyrsta ꝛ sagdi sonr/þar þu i dag at
vercka i vingardi minū/eñ hñ suaradi ꝛ sagdi/ ei
gi vil eg/epter a idradi hñ þssa/ꝛ gieck burt/eñ hñ
gieck ꝛ til hins añars ꝛ sagdi slickt hid sama/eñ hñ
suaradi ꝛ sagdi/þara skal eg/ꝛ þor ecki/Huor aþ

þm

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

þm tueimr giordi þaudrsins vilia/ þr sogdu til
hñs/hiñ þyrsti/Jesus sagdi til þra/Sañliga sei-
gi eg ydr/at tollheimtarar ꝛ putr munu þyrre ko-
mazt i gudz riki eñ þier/ þuiat Johañis kom til
ydar ꝛ lærdi ydr riettlætis gotu ꝛ eigi trudu þier
hm̃/eñ tollheimtu meñ ꝛ putr trudu hm̃/eñ þo at
þier litud þtta/giordu þier aungua yþuerbot/s⁹
at epter a heþdi þier hm̃ truat.

Heyrit ℞ eñ adra epter liking/husþader nockr var
þar/sa er plantadi vingard ꝛ girti i kring vm hñ
ꝛ groþ i hm̃ vin þrugu/ꝛ vpp bygdi turn/ꝛ leig-
de hñ vmgardz mõm/ꝛ þerdadizt sidan langt
burt/eñ þa er þrioþgun̄ time tok at nalgazt/sendi
hñ sina þiona til vingardz mañaña/ at þr med-
tæku hñs auogxtu/þa toku vingardz meñirner hñs
þiona/þañ eina strycktu þr/añañ aþliþudu þr/
hiñ þridia gryttu þr/ Og i añat siñ sendi hñ adra
þiona vt sẽ meire voru hinũ þyrrũ/ꝛ þm giordu
þr slickt hid sama. Eñ sidarst sendi hñ son siñ til
þra ꝛ sagdi/ ma vera/at þr þeile sier þyrer syne
minũ/eñ er vingardz meñirner sau soniñ/ sogdu þr
med sier þssi er erþingiñ/komi þier/ꝛ aþliþu vær
hñ ꝛ leggiũ s⁹ vnder oss hũs arþleiþd/ꝛ þr gripu
hñ/ꝛ raku hñ vt aþ vingardinũ/ꝛ aþ liþudu hñ/
Eñ nær Herrañ vingardsins kemr huat man hñ
giora vid þssa vingardz meñ/ þr sogdu til hans/
þm vondũ mun hñ uondzliga þyrer þara/ꝛ siñ
vingard byggia/ odrũ vingardz mõm þr ed hm̃
a vogxt giallda i riettañ tima,

Jesus sagdi til þra/Hafi þier alldri lesit i rit
ningunũ/at þañ stein sẽ byggendr hoþdu vt kas
tad/ hñ er nu wordiñ at hoþdi hyrninḡ/aþ drott

 ne er

Mar. xij
Luce

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Psal.cxvij ne er þ giort ⁊ er vndarligt fyrer vorū augū/ fyrer þui seige eg ydr/ at gudz riki mun fra ydr takazt ⁊ heidnū gefit verda/ þm sē þssauogrt færa. eñ huer yfer þñan stein fellr hñ mun sundur myliazt/ eñ yfuer huern hñ fellr/ þañ man hañ sundr meria/ ⁊ þa er keñi maña hofdingiar ⁊ pharisei heyrdu hñ septer likingar /formercktu þr/ þ hñ sagdi af þm/ ⁊ socktu at gripa hñ/ eñ ottuduzt þo folkit/ þuiat þ hiellt hñ fyrer spamañ. ✱

xxij capitule

✱ Þañ xx. suñu dag.

Luce xiiii

DG ✱ Jesus suaradi ⁊ taladi i añat siñ i epter likingū til þra ⁊ sagdi/ Himna riki er lickt þm konungi sem brudkaup giordi syne sinū/ ⁊ sendi vt sina þiona at kalla bodzmeñina til brudkaupsins ⁊ þr villdu eigi koma/ J añat siñ sendi hañ adra þiona vt ⁊ sagdi/ seigit bodzmoñuuū. Siaet? mina maltid hefi eg til buit/ miner vxar ⁊ alet fie eru slatrader/ ⁊ allt er reidubuit/ komit til brudkaupsins/ eñ þr forsmadu þ/ ⁊ geingu i burt/ eiñ a siñ bustad/ eñ añar til siñar syslunar/ eñ sumer gripu hans þiona/ darudu þa ⁊ drapu/ eñ þa konungriñ heyrdi þ vard hñ reidr ⁊ sendi vt siñ her ⁊ fyrefor þssm mordingiū/ ⁊ brendi vpp borg þra.

Mar.xii. Luce xx. Þa sagdi hñ til siña þiona/ brullaupit er at soñu reidubuit/ eñ þm sem bodit var voru þss eigi verduger/ fyrer þui farit vt a strætin/ ⁊ biodit til brudkaupsins huerium sem þier fiñit /⁊ hans þionar geingu vt a strætin/ ⁊ saman sofnudu olliñ þm þr fundu/ vondū ⁊ godū/ ⁊ brudlaupit vard alskipat af mēm/ þa gieck konungrin iñ

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

grin iñ at sia gestina. ⁊ hñ saa þar mañ/eigi klǫd dañ med brullaups klǫdū/⁊ sagdi til hñs/ Vinr? Huernen giecktu iñ hingat hafandi eigi brudlaups klǫdi/ eñ hñ þagdi. Konungriñ sagdi þa til siña þienara bindit hans hendr ⁊ fǫtr/⁊ vaxpit hm̄ i ydztu myrkr/ þar man vera op ⁊ taña gnistran. Þuiat marger eru kallader/ faer vtualder. ✱

Þa ℞ geingu pharisei burt ⁊ settu rad saman at þr gǫtu veitt hñ i ordū ⁊ sendu til hñs sina lǫrisueina med Herodis þtenurū/⁊ sogdu Meistare vǫr vitum at þu ert sañsogull ⁊ keñer gudz gotu i sañleika/ skeyter eigi nockrū/ þuiat þu fer eigi at yfuerlitū maña/ fyre þui seig oss huat þier lizt. Huort leyfizt at gefa keisaranū skatt edr eigi/eñ Jesus formerckti þra flatskap/sagdi hñ. Huad freiste þier min hrǫsnarar. Synit mier myntina peningsins/ ⁊ þr feingu hm̄ peningiñ. Jesus sagdi til þra Huers er þssi mynt ⁊ yfuerskript/ þr sogdu hm̄ Keisarans? þa sagdi hñ til þra/gefit Keisaranū huat keisarans er ⁊ þ Gudi huat Gudz er. Og er þr heyrdu þ vndruduzt þr/for lietu hñ ⁊ geingu i burt. ✱

℞ Þū xx suñu dag

A þm sama deigi geingu Saducei til hans/ huerier ed seigia vpprisuna eigi vera/spurdu hñ at ⁊ sogdu. Meistare Moyses hefer sagt at ef nockr andadizt ⁊ hefdi eigi barn epter þa skylldi broder hñs eiga hñs eigin konu/⁊ vpp vekia sinū brodr sǫdi/eñ hia oss voru(vij)brǫdr/hiñ fyrsti fastaadi sier konu/⁊ hñ ādadizt/⁊ af þui hñ hafdi eckert sad/ liet hañ brodr sinñ epter/eigin konu sina/lika sa añar/⁊ hiñ þridie/allt til ins siounda.

Marc xii
Luce xx.
Deut. xxv

 eñ sidarst

eſi ſidarſt allra andadizt ꝛ konan/huers ꝓa ſo verdi hun nu eignͮ kona i vpp riſuñe/ ꝓuiat aller ꝓi hapa hana hapt/eñ Jeſus ſuaradi ꝛ ſagdi til ꝓia/ ꝓier villizt ꝛ vitid eigi ritningarnͮ /nie helldi gudz krapt/ ꝓuiat i vpp riſuñe munu ꝓi huorki kuanazt/nie ſig kuana lata/helldr eru ꝓi ſem einglar gudz a himne.

Eñ hapi ꝓier eigi leſit/huat ap gudi er ſagt/ ap vpp riſu ꝓramlidiña/ er hñ ſeiger eg em gud Abrahams/ꝛ Gud Iſaacs/ꝛ Gud Jacobs/ ꝓui Gud er eigi gud daudra/helldr lipandra maña/ ꝛ er polkit heyrdi ꝓtta vndradizt ꝓ hans keñing.

ꝓañ kviꝁ uñu dag.

Eñ ✱ er Phariſei heyrdu ꝓ hañ hapdi ꝓaggat Saduceis ſopnuduzt ꝓi ſaman i eitt/ꝛ eñ laug-

Exo. iij. uitringi ap ꝓm ſpurdi hñ at/ꝓreiſtandi hñſ Meiſtare huert er hid meſta bodord i logmalino/ eñ Jeſus ſagdi til hñs/ elſka ſkalt ꝓu drottiñ Gud ꝓiñ/ap ollu ꝓinu hiarta/ꝛ ap allri ond ꝓiñe/ꝛ ap ollu ꝓinu hugſkoti ꝓtta er hid ꝓyrſtaz meſta bodord/eñ añat er ꝓſſu lickt/ elſka ſkalt ꝓu naunga ꝓiñ ſ̄ ſem ſialꝓañ ꝓig/Jꝓſſm tueimr bodordū heingr allt laugmal ꝛ ſpameñ

Eñ ꝓa Phariſei voru til ſamans kōner/ſpurdi Jeſus ꝓa at ꝛ ſagdi/huat virdizt ꝓr ap kriſti/ huerſ ſon ed hñ ſie/ꝓr ſogdu hñ/Dauidz/hñ ſagdi til ꝓia/Huernen kallar Dauid hñ ꝓa i andanū

Pſal. cx. Herra/er hñ ſeiger/ Drottiñ ſagdi minū drottne/ ſit ꝓu til miñar hagri handar/ ꝓͮ til/eg ſet o vine ꝓina til ſkarar ꝓiña pota/Nu ep Dauid kallͮ hñ Herra/ hneruen er hñ hñs ſonr/ꝛ eingeñ gat hñ ordi ſuarat/ꝛ eigi dirꝓdizt nockur vpp ꝓra ꝓ hñ deigi/hñ ꝓramar at ſpyria ✱

ꝓa

fia 3. post.

Exo. xiij
Deut. iv

DA ꝛ taladi Jesꝰ til folksins ꝛ til siña lęrisueina ꝛ sagdi a Moyses stoli sitia skriptlęrder ꝛ pharisei/ allt huat þr seigia ydr / þier skulit hallda/ þ hall dit ꝛ giorit/ eñ epter þra verckū skulu þier eigigiora/ þuiat þr seigia þ/ ꝛ giora eigi/ þ þr samanbinda þungar byrder ꝛ o bęriligar/ ꝛ leggia þęr mōm a herdar/ eñ sialfuer þr vilia eigi a hręra þęr fingri sinū þ aull sin verck giora þr at þr siaizt af mōm/ sin miñingꝰ blaud vt þenia þr/ ꝛ falld siña klęda myckla þr/ kęr hafa þr hin fremstu sęti at kuelld verdū/ ędztu sessa i samkundu husū/ ꝛ kuediur a torgum/ ꝛ af mōm Rabbi kallader verda.

Eñ þier skulut eigi Rabbi kallazt/ þat eiñ er ydꝰ Meistare / kristr/ eñ þier aller erut brędr ꝛ onguan skulu þier ydr faudr kalla a Jordu/ þ eiñ er ydar fader sa sem a himnū er/ ꝛ þier skulut eigi Meistarar kallazt/ þ eirn er ydar meistare kristr/ sa sem at mestr er ydꝰ /sie hañ ydar þienare/ þuiat huer sig vppheþr/ sa man nidr lęgiazt/ ꝛ huer sialfuañ sig nidr lęger/ hñ man vpphafiñ verda. ✱

Wei ydr skriptlęrdū ꝛ phariseis/ þier hręsnarar/ huerier himnarikit aptr lokit fyrer mōm/ þuiat eigi gangi þier þꝰ iñ/ ꝛ þm er iñ vilia gangai þ/ þa lofe þier eigi.

Wei ydr skriptlęrdū ꝛ phariseis/ þier hręsuarar/ huerier eckna husin vpp etid/ med yfuer hylmingu langra bęna/ fyre þ munu þier þss meire fordęming audlazt.

Wei ydr skriptlęrdum ꝛ phariseis/ þier hręsnarar

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

narar/ huerier vm kring ƀarit sio ⁊ lond/ s° at
þier giorit eiñ at samlendings Gydinge / ⁊ nær
hañ er þ wordiñ/giori þier hñ at heluitzskū syne
tueƀallt meir eñ þier erut.

Wei ydr blindū leidtogurū þier sem seigit/ huer
hñ suer vid musterit/ þ sie eckert/ eñ huer suer
vid gullit musterisins/ sa er sekr/ þier ƀiƀl ⁊ ƀor
blindad er/huort er meira gullit eda musterit/ þ
er gullit helgar/ ⁊ huer ed suer vid alltarit/sie ec-
kert. Eñ huer hñ suer vid þ oƀƀr sem a þui er/
sa sie sekr/ þier heimsker ⁊ blinder/Huort er mei-
ra oƀƀret eda alltarit/ þ sem oƀƀret helgar/ ƀyre
þui huer hñ suer vid alltarit / sa suer vid þ ⁊
vid allt huat þar er vppa/ ⁊ huer hañ suer vid
musterit/sa suer vid þ/ ⁊ vid þañ sem þar byg
ger iñe/ ⁊ huer suer vid himiñiñ/sa suer vid gudz
sæti ⁊ vid þn sem þar vppa situr.

Luce xi Wei ydr skriptlærdū ⁊ Phariseis þier hræs-
narar/ huerier tiundit myntu Aneth Ciminū/ ⁊
yƀuer geƀit þ huat þyngst er i laugmalino einkū
domiñ/miskunsemd ⁊ truna/þtta byriadi at gio-
ra/ ⁊ hitt eigi epter at skilia/ þier blinder leidto-
garar Sem Sied/myƀluguna/ eñ gleypit vlƀ-
balldañ.

Wei ydr skriptlærdū ⁊ phariseis þier hræs-
Luce xi narar/ sē hreinsit hid ytra bikara ⁊ diska/eñ iñan
eru þier ƀuller rans ⁊ ohreininda. Þu blindr pha
riseare hreinsa ƀyrst ed iñra a bikorū ⁊ diskū/s°
at id ytia verdi ⁊ hreint

Wei ydr skriptlærdū ⁊ Phariseis/ þier hræs
narar/ huerier liker erut ƀorƀagudū leidū ƀram
lidiña/huer ed vtan synazt möm ƀaugr/ eñ iñan
eru þau

eru þau þull aþ daudra maña beinū/ ⁊ allri o
þeckt/ s° ⁊ þier skinit at soñu vtan þyrer mōm
riettlater/ eñ þyrer iñan eru þier þuller hrǫsne/ ⁊
ranginda.

Wei ydr skriptlǫrdū ⁊ Phariseis þier hrǫs
narar/ huerier vppbyggit spamaña leidin/ ⁊ pry-
dit graþuer riettlatra maña/ ⁊ seigit/ eþ vier heþ-
dū verit a dogum þedra vorra/ skylldu vǫr eigi
verit haþa samlags meñ þra i blodi spamañaña
þui s° beri þier ydr sialþum vitne/ at þier erut
syner þra/ sem spameñina aþliþudu/ ⁊ s° vpp-
þylli þier mǫling þedra yduarra/ þier eitr orm
⁊ nodru kyn/ huernen vm þlye þier heluitz ska-
þyrer dǫming

Þyrer þui Siaet? eg sendi til ydar spameñ/
spekinga/ ⁊ skriptlǫrda meñ/ ⁊ nockra aþ þm mu
nu þier aþliþa ⁊ krossþesta/ ⁊ suma munu þier
hudstrykia i samkundu husum ydar/ ⁊ aþ añare
borg i adra munu þier þa oþsǫkia s° at yþuer
ydr kome allt riettlatt blod/ sem a Jordina vth er
hellt/ i þra blodi Abels riettlata allt til blodz
Zacharie sonar Barachia/ huern þier draput a
millū musteris ⁊ alltarisins. Sañliga seige eg y-
dr at allt þtta man koma yþuer þssa kynslod/ Jeru
salem Jerusalem/ þu sem aþliþuar spameñina/
⁊ gryter þa er til þin eru seuder/ huersu opt heþi
eg viliat saman saþna sonū þinū/ lika ed hǫna
saþnar vngum sinum vnder vǫngi sier/ ⁊ þier
haþit eigi viliat. Siaet? yduart hus skal ydr i
eydt latid verda/ þuiat eg seigi ydr at þier mu
nut eigi sia mig vpp þra þssu þar til þier sei-
git/ Blezadr sie sa sem kemr i naþne drottins. ✱

✱ Stephanus dag. Luce x. ij. Parli. xxiiij.

xxiiij capitule

Mar. xiij
Luce xxi

OG sem Jesus gieck vt aþ musterino þa geingu hñs lǫrisueinar til hñs/at þr syndu hm̃ bygging musterisins/eñ Jesus sagdi til þra. Siae þier ecki allt þtta / Sañliga seige eg ydr / at hier mun eigi epter latazt steiñ yþuer steine/sa er eigi man nidr brotiñ verda.

Eñ sem hñ sat i þiallino oliueti/geingu hans lǫrisueinar at hm̃ heimogliga ⁊ sogdu/ seig þu oss huenar þtta mun skie/⁊ huert teickn er þiñ til komu ⁊ veralldariñar enda/ eñ Jesus suaradi ⁊ sagdi til þra/ Siaet til? at eingeñ ville ydr þuiat marger munu koma vnder minu naþni ⁊ seigia/eg em kristr/⁊ þr munu marga villa.

Þ þier munut heyra bardaga ⁊ hernad tidinde/Siaet til? at þier skelþizt ecki/ þuiat allt þtta hlytr at skie/ þo er þa eñ eigi enderiñ komiñ þ man ⁊ ein þiod heþia sig vpp i mot añare/ ⁊ riki i mot riki/ drepsotter ⁊ hungr/⁊ iardskial þtar munu þar verda i sumũ hueriũ staudũ/eñ allt þtta eru vpphoþ harmkuǫlaña.

Þa munu þr oþr selia ydr i hardkuǫli ⁊ ydr munu þr liþi þirra/⁊ þier verdit hatader aþ ollũ/ þiodũ/ þyrer mins naþns saker/⁊ þa munu marger hneyckslũ þyllazt ⁊ iñ byrdis huer añañ tǫla/⁊ huer añañ at hatri haþa/⁊ marger þals spameñ munu sig vpp heþia/ ⁊ margañ/aþuega leida/⁊ aþ þ at ranglǫtid man yþuer gnǫþa/ mun kǫrle ikriñ margra vtkolna/ eñ huer ed stadþastr bliþr allt til enda/sa mun holpeñ verda/⁊ þtta Euangeliũ rikisins mun predikat verda vm allañ heim

til

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

til vitnis burdar yþuer allar þioder/ ⁊ þa mun endiriñ koma,

Þ nǫr þier siaet Suiuirding eydzluñ/ aþ huerre ed sagt er þyre spamañiñ Daniel/ þa er hñ stod i helgū stad/ huer þ les/ hñ hygge þ at/ huerier þa eru a gydinga landi/ þlye þr a þioll/ ⁊ huer hñ er a rǫþri/ þari sa eigi oþan/ nockut at taka vr sinu husi/ ⁊ sa sem a akre er/ snue hñ eigi aptr at taka vpp kyrtil siñ/ eñ wei þungudū ⁊ briost mylkingū a þm dogū/ aþ þui bidiet at ydar þlotti skie eigi vm vetr edr a þuott deigi/ þat þa man verda s° stor hormung/ huilik at eigi var i þra vpp haþi veralld/ allt til þssar stundar/ ⁊ eigi helldr verda mun/ ⁊ nema þ at þsser dag siē stytter/ verdr eckert holld holpit/ eñ þyrer vtualdra saker þa eru þsser dagar þorstytter.

Eñ eþ nockr seiger þa til yd/ Siaet? hier er kristr/ edr þ/ skulu þier eigi þui trua/ þuiat vpp munu risa/ þals kristar/ ⁊ þals spameñ/ ⁊ þr munu giora stortackn ⁊ vndr/ s° at i villa munu leidazt (eþ skie mǫtti) eirnen vtualder/ Siaet? eg sagdi ydr þ þyrer/ nu eþ þr segia til yd. Siaet? hñ er a eydimork þa gangit eigi vt. Siaet? hñ er i laun koþū þa trnit eigi/ þuiat s° sem ellding vt geingr aþ vpp gongu ⁊ skin allt til nidr gongu/ lika s° man vera til koma manzins sonar/ þ huar hellzt at hrǫit er/ þangat munu erner ⁊ saþnazt.

Eñ stragr epter hormung þssarra daga man solin sortna/ ⁊ tunglit eigi sitt lios geþa ⁊ stiornr aþ hīne hrapa/ ⁊ krapt hīnaña munu hrǫrazt/ ⁊ þa mun skina teickn manzins son a hīne/ ⁊ munu sier þa kueina allar kynkuisler Jard/ ⁊ þr munu sia

manzins

xxv. Su dag.

Daniel ix

(Vm vetr) þ heþer s° mikit at seigia Siaet? s° til at þier þlyit i riettā tima/ þuiat vm vetr er eigi gott at þeidazt eñ a þuott dogū var þat gydingū þyre bodit. Mar. riq Mat. xv i

manzins ſon komanda i ſkyū himins mꝫ krapti micklū ꝛ tignar velldi/ꝛ ſina eingla man hñ vtſen da med ludra þeytingu myckille/ ꝛ hñs vtuoldū munu þꝛ ſaman ſaþna aþ þiorū vindū/ þꝛa yðꝛ tu alþū himnaña/ ꝛ allt til þꝛa endi marka.

Mar/ xiij Luce xxj. Aþ þikiu ternu lꝛrit epter liking/ nꝛr ed þſſ kaiſtꝛ giorizt þriꝛ ꝛ lauþin vt ſpretta þa vite þier/ þat ſumarit er i nand/ lika sº /nꝛr þier Siaet allt þtta þa vitid/ at þ er nꝛri þyrer dyrū/ Sañliga ſeigꝛ eg yðꝛ/ at þſſi kyndſlod mun eigi þorganga þ̄ til at allt þtta ſkier. Himniñ ꝛ Jorð munu þorgan ga/ eñ min orð munu eigi þorganga. Eñ aþ þm deige edꝛ ſtundu veit eingiñ/ ꝛecki einglar aþ hum nū/ nema miñ þader eiñſamañ.

Eñ lika ſem var vm daga Nohe/ sº mun ꝛ ver da i tilkomu manzins ſon̄/ þui sº ſem þꝛ voru a þm dogum þyrer þlodit/ at þꝛ atu/ þꝛ drucku/ þꝛ giptuzt/ ꝛ lietu ſig gipta allt til þſſ dags/ a hue riū Nohe gieck i Orkina/ ꝛ þꝛ ſꝛttu þ ecki/ þ̄ til et þlodit kom ꝛ tok þa alla i burt/ sº man ꝛ vera i til komu manzins ſon̄/ munu þa tueir a akꝛe vera ꝛ mau eiñ medꝛ kiñ eñ añ̄ þorlatiñ verda/ ꝛ tueir munu i kuernhuſe malandi vera/ ꝛ mun ein med tekin ꝛ oñꝛ þorlatiñ verda

Luce xvij

Þyrer þui vaket/ þuiat þier vitid eigi/ a huer re ſtundu yð̄ Herra mune koma/ eñ þ ſkulu þier vita/ at eþ huſ þaderiñ viſſe a hueꝛe ſtundu ed þioþriñ kæmi muudi hñ vaka/ ꝛ lata eigi ſitt huſ i ſundꝛ grapua/ þyrer þui verit þier ꝛ teidu bu ner/ þuiat manzins ſon mun koma/ a þꝛe ſtundu þier meinit ecki/ eū huer hñ er truꝛ þiou ꝛ þor ſiall/ ſem herrañ hepuer ſett þꝛuer ſin heima hiu/

Mar. xiij Luce xij.

at hñ

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

at hñ gæfi þm fædi i riettan tima. Sæll er saa þion nær hñs herra kemr ꝛ fiñr hñ s° gioranda Sañliga seige eg ydr/at hñ mun þañ setia yfuer aull sin audæfi/eñ ef sa vondi þion seiger i sinu hiarta/miñ herra giorir duol a at koma/ꝛ tekr at sla sinasamlags þiona/ etr ꝛ dreckr med dryckiu ruturũ/eñ herra þss þions mun koma a þm deigi sem hñ von eigi/ꝛ a þre stundu er hñ grun eigi/ ꝛ i sundr partar hñ ꝛ setr hñs hlut skipte mz hræs norũ/ þar man vera op ꝛ taña gnistran.

xxv capitule

DA man Ꝓhinariki lickt vera tiv meyiũ hueriar ed toku sina lampa/ ꝛ geingu vt i moti brudgumanũ/eñ fiñ af þm vorũ fa visar/ ꝛ fiñ forsialar/ þær sem fauisar voru toku sina lampa/ eñ toku þo eckert vidsmior med sier/eñ hin forsialu toku i sinũ kerũ vidsmior/med lampunũ/ꝛ er brudgumiñ giordi duol a at koma syfiadi þær allar/ ꝛ sofnudu/eñ vm midnætti kõ kall/Siaet? brudgumiñ kemr/ gangi þier vt i moti hm̃/þa stodu vpp allar þssar meyiar/ ꝛ pryddu sina lampa/ eñ þær fauisu sogdu til hiña forsialu/ gefit oss af vidsmiore ydru/þuiat vorer lãpar slockna vt Hinar forsialu suorudu ꝛ sogdu/ ma vera/at eigi sie nog fyrer oss/ꝛ s° ydr/fare þier helldr til solu mañ ꝛ kaupit ydr/eñ er þær geingu at kaupa/kom brudgumiñ/ ꝛ þær sem reidubun voru geingu med hm̃ iñ til brullaupsins/ꝛhurdiñe var aptr lokat/

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Eñ at sidurstu komu ꝛ hin̄ adrar meyi̇ ꝛ sog
du/Herra/Herra/luk þu vpp þyrer oss/eñ hñ sua
radi ꝛ sagdi til þra. Sañliga seigi eg ydr/ at eg
þecki ydr eigi/þyre þui vakit/at þier vitid eigi þan
dag nie stūd/a huerre manzins son mun koma.

Lika sē sa madr/er þerdadizt langt burt/ kalla
di sina þiona ꝛ þieck þm sitt gozt/ꝛ einū þieck hi
Luce xix. þim̄ pund/eñ odrū two/hinū þridia eitt huerium
einū epter sinū þormætti/ ꝛ þerdadizt stragr aþ
stad/þa gieck satil sē þim̄ pund haþdi medtekit/
ꝛ verckadi med þm somū/ ꝛ vañ þ̄ a oñr þim̄
puud. Lika eirnen sa sē two pund haþdi medtekit/
vañ ꝛ a two oñr. Eñ sa er eitt haþdi medtekit þor
burt/groþ i Jord ꝛ þaldi þ̄ sins Herra þie. Eñ
epter langan tima lidiñ/kom herrañ þssarra þio
na/ꝛ hiellt rekningskap vid þa/ꝛ sa gieck til sem
þim̄ pund haþdi medtekit/ ꝛ þærdi hm̄ oñr þim̄
pund/ꝛ sagdi/ Herra/ þim̄ pund þieckstu mier.
Sia ? oñr þim̄ heþe eg a vñit/ hñs Herra sagdi
hm̄/ey þu hiñ godi ꝛ trulyndi þion/aþ þ̄ þu vart
trur yþuer litlu þa man eg setia þig yþuer mickit
gack iñ i þins Herra þognut. Þa gieck ꝛ sa at
sem two pund haþdi medtekit ꝛ sagdi/ Herra/
two pund þieckstu mier. Sia ? oñr two pund heþi
eg a vñit. Hñs herra sagdi til hñs/ey þu hiñ godi
þion ꝛ trulyndi/þat þu vart trur yþuer þau/mun
eg setia þig yþner mikit/ gack iñ i þius herra þo
gnud.

Þa gieck sa at sem eitt pund haþdi medtekit/ꝛ
sagdi. Herra/eg veit at þu ert hardr mañ/vppsker
huar þu sader eigi/ꝛ saman saþn̄ huar þu dreiþ
der eigi/ꝛ otta sleigiñ þor eg burt/ ꝛ þaldi pund

þitt

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

þitt i Jordu. Sia! þar hefer þu þ huat þitt er/
eñ hñs herra suaradi ꝛ sagdi til hñs/ þu vondr
þion ꝛ latr visser þu/ at eg sker upp/ Hu̅ eg sadi
eigi/ ꝛ saman safna huar eg dreifda eigi/ þui by
riadi þier at þa miñ pening veslun̅ mõm/ ꝛ nꝫr
eg kꝫma hefda eg huat mitt er til min tekit mz a
bata/ fyre þui takit af hm̃ þ pund/ ꝛ gefit hm̃
sem tiv pund hefr/ þuiat hueriũ sem hefr hm̃ Math. iij
mun gefit verda/ ꝛ mun hñ nꝫgd hafa/ eñ huer Mar. iiij
ed eigi hefr fra þm mun tekit verda/ ꝛ þ hñ sy Luce viij
nizst hafa/ ꝛ þm onyta þion kasti þier i hin ydz
tu myrkr/ þar mun vera op ꝛ taña gnistran.

Eñ ✠ þa manzins son mun koma i sinu tign̅ ✠ Salu
velldi/ ꝛ aller helger Einglar mz hm̃/ hñ mun þa dagiñ
sitia i sꝫti sins velldis/ ꝛ allar þioder munu sa-
man safnast fyre hm̃/ ꝛ hñ mun þa sundr skilia
huora fra odrũ s° sem hirder sundr greiner sau-
di fra kidũ/ ꝛ saudina mun hñ skipa til siñar hꝫ
gri hand̅/ eñ kidin til vmstri/ þa mun konungr
iñ seigia til þra sem a hñs hꝫgri hond eru/ ko-
mi þier blezader fodur mins/ ꝛ eignizt þ riki sem
ydr var til buet fra vpp hafiverallð/ þat hun
gradr var eg ꝛ þier gafut mier at eta/ þyrstr var
eg ꝛ þier gafut mier at drecka/ gestr var eg ꝛ þi-
er hystud mig. Nakeñ var eg/ ꝛ þier klꝫddut
mig/ Siukr var eg ꝛ þier vitiudut min/ i myrkua
stofu var eg ꝛ þier komut til min.

Þa munu hiner riett latu suara hm̃ ꝛ seigia/
Herra/ huenar sau vꝫr þig hungradan/ ꝛ saud-
dum þig/ eda þyrstan/ s° vier gꝫfũ þier drecka
eda huenar sau vꝫr þig gest komiñ ꝛ hystũ þig
Eda nakeñ ꝛ klꝫddũ þig/ eda huenar sau vꝫr

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

þig siukañ eda i myrkua stoþu ⁊ komũ til þin ⁊ kõũgriñ mun suara ⁊ seigia til þra. Sañliga seige eg ydr/ Huat þier giordut einum aþ þssm minũ minztum brądrum/ þ giordu þier mier

Þa mun hñ ⁊ seigia til þra sem til vmstri handar eru/ þarit burt þra mier þier boluader i eiliþan elld/ þañ sem þyre bueñ er þiandanũ/ ⁊ hñs arũ/ þat hũgradr vr eg/ ⁊ þier gaþut mier eigi at eta/ þyrstr var eg ⁊ þier gaþut mier eigi at drecka gestr var eg ⁊ þier hystud mig eigi/ nakeñ var eg ⁊ þier kląddut mig eigi/ siukr ⁊ i myrkua stoþu var eg/ ⁊ þier vitiudut min eigi

Þa munu þr suara ⁊ seigia/ Herra/ huenar sau vąr þig hungradan/ edr þyrstan/ gest eda nakeñ/ siukañ/ eda i myrckua stoþu/ ⁊ hoþũ þier eigi þionat/ þa mun hañ suara þm ⁊ seigia. Sañliga seigi eg ydr/ Huat þier giordut eigi einũ aþ þssm enũ minztũ/ þ giordut þier mier eigi/ ⁊ munu þr þa ganga i eiliþar pisler/ eñ riettlater i eiliþt liþ ✱

✱ Palma suñu dag

xxvi capitule

Mar. xii? Luce xxii Joha. xij

OGR þ giordizt þa Jesus haþdi lyckatad oll þssi ord/ sagdi hñ til siña lęrisueina/ þier vitid/ at epter two daga verda paskar/ ⁊ manzins son mun oþrseliazt/ at hñ kross þestr verdi þa saman soþunduzt keñe maña hoþdingi skriptlęrder/ ⁊ olldungar lydzins i þor byrge keñe maña hoþdingians/ þss er Cayphas Hiet? ⁊ sam settu rad huernen þr gąte med slągd gripit Jesum ⁊ liþlatid/ eñ þr sogdu/ eigi a hatidar deiginũ/ so at eigi verdi vpphlaup med þolkino

Eñ þa Jesus var nu i Bethania i husi Symonar van heila/ gieck kona ai hm̃ haþandi budk dyr

ligs smyrsla vatz/ ⁊ hun hellti þ ui yþuer hoþut
hm̄ er hn̄ sat vid bordit/ eñ er þ sau hn̄s lærisuei-
nar/ þyck tuzt þ ⁊ sogdu/ til huers er þsse spilling/
þui þ heþdi matt seliazt þyre mikit ⁊ geþizt þa-
tækū/ eñ er Jesus þornam þ sagdi hn̄ til þra/ huat
erut þier yþner vid þssakonu/ þui gott verck gior
di hun a mier/ þatæka haþi þier iaþnan hia ydr
eñ mig haþi þier eigi alla tima/ þ hun hellti þssu
smyrsla vatne yþuer min̄ likama þ giordi hun
mier til greþtrun̄ Sañliga seige eg ydr hu̅ hellzt
þtta Euāgeliū predil̄at verdr i ollm̄ heime/ mun
sagt verda/ i hn̄ar miñing/ huat hun heþer giort.

Þa gieck burt eiñ aþ tolþ/ sa er Judas scarioth
hier til keñe maña hoþdingia ⁊ sagdi til þra/ huat
vilie þier geþa mier/ ⁊ mun eg selia ydr hn̄/ eñ þr
budu hm̄ þriatige silþr peninga/ ⁊ þadan i þra lei
tud hn̄ lægis þat hañ suike hn̄

Eñ a þyrsta sætu braudz deigi geingu læri-
sueinarner til Jesu ⁊ sogdu til hn̄s/ huar villtu at
vier til reidū þier Paska lambit at eta/ eñ Jesus
sagdi/ þarit þier i borgina til nockurs/ ⁊ seigit hm̄
Meistareñ liet seiga þier/ min̄ time er i nand/ hia
þier vil eg Pascha hallda med lærisueinū minū
⁊ lærisueinarner giordu s° sem Jesus haþdi þm
bodit/ ⁊ reiddu til Pascha lambit.

Eñ at kuelldi kōnu setti hn̄ sig til bordz mz si-
nū tolþ lærisueinū/ ⁊ er þr atu sagdi hn̄/ Sañliga
seige eg ydr/ at eiñ yd̄ mun suikia mig/ þr hryg-
duzt miog vid þ ⁊ toku aller til at seigia/ er eg þ
nockut Herra? eñ hn̄ suaradi ⁊ sagdi/ sa er hēdm̄e
drepr i þatid mz mier/ hn̄ mū mig þorrada man-
zins son mun at soñu þara s° sē skriþat er aþ hm̄

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Eñ wei þm mañe þyrer huern manzins son mun
þorradiñ verda/betra væri hm̃/at sa sami madr
heþdi alldri þæddr verit/eñ Judas suaradi/sa er
þorried hñ ⁊ sagdi/er eg þ nockut Rabbi hñ sag
di til hans/þu sagder þ.

Mar/xiiij Luce xxij 1. Cor. xi

Eñ þa þr neyttu tok Jesus braudit/blezadi/⁊
braut þ/gaþ sinũ lærisueinũ ⁊ sagdi/takit/⁊ etid
þtta er mitt holld. Hñ tok ⁊ kalekiñ/giordi þacker
gaþ hñ þm ⁊ sagdi/dreckit aller hier vt aþ/þuiat
þ er mitt blod ens nyia testamentz/ huert ed vt
hellizt þyrer marga til syndaña þyrer geþningar/
eñ eg seige ydr/at eg mun eige hedan i þra drecka
aþ þssm vmuidarins auegxti/allt til þss dags/er
eg mun drecka þ nytt med ydr i mins þodrs riki
⁊ at loþsongnũ sogdũ geingu þr vt i þiallit oliueti

Zacha. xiij

Þa sagdi Jesus til þra/a þssari nott munu þier
aller henyckslan lida a mier/þuiat skriþat er/Hir
diriñ mun eg sla/⁊ Sauder hiardariñar/munu i
sundr tuistrazt/ eñ epter þ ed eg er vppriſiñ mun
eg ganga þyre ydr i Galileã/ Petr suaradi ⁊ sag
di til hans/ ⁊ þo aller skam̃þyllizt vid þig/þa
skal eg þo alldri skam̃ þyllazt þier/Jesus sagdi
til hñs. Sañliga seige eg þier/at a þssari nott adr
eñ haneñ gelr muutu aþ neita mig þrysuar/Petr
sagdi til hñs/eirnen þo mier byriadi med þier at
deyia/skyllda eg eigi neita þier/slickt hid sama sog
du ⁊ aller lærisueinarner.

Jesus kom þa med þm/ i þ gerdis tun sẽ kal
ladizt Gethsemani ⁊ sagdi til siña lærisueina/Si
tied hier/amedan eg þer þangat ⁊ bid/⁊ tok med
sier Petrum ⁊ two sonu Zebedei/ tok sidan til at
hrygguazt ⁊ harm þrungiñ at verda/hañ sagdi

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

þa til þra/Hrygg er sala min allt til dauda/bli-
þit hier 2. vakit mz mier/hñ gieck litlu eina þram
leingra/þiell þram a sina a sionu/bidiandi ꝛ sag-
di. Þader miñ/ eþ moguligt er þa lide aþ mier
kalekr þssi/eñ eigi þo sem eg vil/ helldr s° sem þu
villt/ ꝛ hñ kom til siña lærisueina ꝛ þañ þa so-
þandi/ꝛ sagde til Petrs/matter þu ecki eina stund
vaka med mier/vakit þier ꝛ bidiet/s° at þier þal
lit eigi i þreistne /andiñ er at soñu reidubuiñ eñ
holldit er breyskt.

I añat siñ gieck hũ eñ burt ꝛ bad seigiandi þa
der miñ/eþ þssi kalekr ma eigi aþ mier lida/vtan
eg drecki hñ þa verdi þiñ vilie/ ꝛ hñ kom aptr ꝛ
þañ þa soþandi/ꝛ þra augu voru þrungen/ꝛ hañ
liet þa kyrra ꝛ gieck i burt aptr ꝛ bad i þridia siñ
seigiandi en saumu ord/ þa kom hañ til siña læri-
sueina ꝛ sagdi til þra. O ia vilie þier nu soþa ꝛ
huilazt/Siaet? Su stund tekr at nalgazt ed man
zins son mun oþr seliazt i syndugra hendr/stan-
dit vpp/þoru vær. Siaet? hñ tekr at nalgazt sa
er mig þorrædr

Og sem hñ var þtta at tala. Sia? at Judas
eiñ aþ tolþ/kom ꝛ med hiñ þlockr myckell mz suer-
dũ/ꝛ stongũ/vt sender aþ keñe maña hoþdingiũ
ꝛ olldungũ lydsins/eñ sa er hñ þorried/ gaþ þin
teickn til ꝛ sagdi huern hellzt ed eg kysse/ sa er þ
halldit hiñ/ ꝛ iaþn snart gieck hñ at Jesu ꝛ sag
di Heill siert þu Rabbi ꝛ hñ kysti hñ/eñ Jes⁹ sagdi
til hñs /miñ vin hu^r til komt þu hingat þageingu
þr þangat at/ꝛ logdu hendr a Jesũ ꝛ gripu hñ,

Og Sia? at eiñ vt aþ þm sem mz Jesu voru
riette hõdina ryckti sinu suerdi ꝛ slo þion keñeman

 na hoþ

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

a hoꝼdingians ⁊ hio aꝼ hñs eyra/ þa sagdi Jesꝰ
til hns/ Snu þu suerdi þinu aptr i sina slidr/ þui
at huerier sem suerdit taka þr munu ꝼyre suerdi
(Legion) legion er ein tala at mes- tu nær ser þu sunder.
ꝼarazt/ edr meinar þu at eg kuñe eigi at bidia ꝼo
dr miñ at hñ skickadi mier meir eñ tolꝼ legion ein
gla/ eda hnernen vpp ꝼyllazt þa ritningarn̄ sº
byriar at skie skuli.
A þm tima sagdi Jesus til ꝼlocksins/ þier erut vt
geingner/ lika sem til añars spilluirkia mz suerdū
⁊ stōgū at hōdla mig/ dagliga heꝼi eg þo hia ydr
setid/ ⁊ kent i musterino/ ⁊ þier haꝼit mig eigi gri
pit/ eñ allt þtta er skied sº at vppꝼylldu zt ritnin
gar spamañaña/ þa ꝼor lietu hñ aller lærisuei-
narner ⁊ ꝼlydu/ eñ þr sē Jesum hoꝼdu gripit/ leid
du hñ til Caiphas keñe maña hoꝼdingia/ hu̅ ed
skripilærder ⁊ olldungar voru saman kōner/ eñ
Petr ꝼylgdi hm̄ epter/ langt i burt ꝼra/ allt i ꝼor
Mar. xiiij byrgt keñe maña hoꝼdingians/ ⁊ gieck iñ/ setti sig
Luce xxij hia þienurunū sº at hñ sæi huer ender a yrdi.
Joh. xviij. Eñ keñe maña hoꝼdingiar/ ⁊ allt radit/ leitu-
du liuguitna i giegn Jesu/ sº at þr gætu sellt hñ
i dauda/ ⁊ ꝼundu eingen/ ⁊ þo at morg ꝼals vit-
ne geingu ꝼraiñ at/ þa ꝼundu þr eingen/ eñ at si
durstu geingu tueir ꝼals vottar til ⁊ jogdu/ þsse
sagdi/ eg get nidr brotid musteri gudz/ ⁊ epter
Joha. ij þria daga þat vpp aptur bygt
Keñe maña hoꝼdingiñ stod vpp ⁊ sagdi til hñs
suarar þu ongu til þssa sem þr vitna i moti þier
Eñ Jesus þagdi/ Keñe maña hoꝼdingiñ anzadi
⁊ sagdi/ til hñs eg særi þig ꝼyrer liꝼanda Gud/ at
þu seiger oss/ eꝼ þu ert kristr sonr Gudz. Jesꝰ sag
di þu sagder þ/ eñ þo seige eg ydr/ hier epter man

þskie

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

þ skie at þier munut sia manzins son sitia til hægre handar Gudz kraptar ⁊ komandi i skyum Himius

Þa reiþ keñemaña hoþdingiñ sin klædi ⁊ sagdi/hñ Gud lastadi? Huat þurþu vær vitnaña vid/Sia? þier heyrdut nu sialþuer hans Gud lastan/Huat virdizt ydr/þr suorudu ⁊ sogdu/hñ er daudans sekr/þa spyttu þr i hñs a sian/⁊ bordu hñ med hneþum/eñ adrer gaþu pustra i hñs andlit/⁊ sogdu spa þu oñ krtstr huer sa er/sē þig slo

Eñ Petr sat vti i þordyrino/⁊ ambatt ein gieck at hm̄ ⁊ sagdi/⁊ þu vart med hinum Jesu aþ Galilea/eñ hñ neitadi þyrer ollm̄ ⁊ sagdi/eg veit eigi huat þu seiger/eñ sem hñ gieck vt vm dyrnar/ leit hñ ein oñr ⁊ sagdi til þra sem þar voru/ þssi var ⁊ med Jesu aþ Nazareth/⁊ i añat siñ neitadi hañ med eidi/ at eigi þecki eg þañ mañ ⁊ iñan skams geingu þr at sem þar stodu ⁊ sogdu til Petro/at soñu ertu ⁊ aþ þm/þuiat þitt mal opinberar þig/ þa tok hañ at þormæla sier ⁊ sueria at eigi þeckti hñ þn mañ/⁊ iaþn snart gol haniñ ⁊ þa mintizt hñ orda Jesu/er hñ sagdi til hñs adr eñ haneñ gelr neitar þu mier þrysuar gieck vt/⁊ gret beiskliga

Mar. xiiij
Luce xxij
Joha. xviij

xxvij capitule

Oñ at morne geingu aller keñe maña hoþdingiar ⁊ olldung lydsins saman i rad/moti Jesu/s° at þr gætu hñ liþ latid/þr bundu hñ ⁊ leiddu i burt/⁊ oþr selldu hañ pontuerskum Pilato landz domara.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Þa er Judas sa er forried hñ/leit þ at hañ var til dauda dæmdr/idradizt hañ þss ꝛ fæꝛdi aptr keñe maña hoꝼdingiũ ꝛ olldungũ lydsins þa xxx silꝼr peninga/ꝛsagdi/Misgiorda eg/þ eg forried saklaust blod /eñ þr sogdu huat kemr þ vid oss/Sia þu þar fyre/ꝛ hñ snaradi þm silꝼr peningũ i mustierit/ for þadan gieck i burt/ꝛ heingdi sialꝼan sig i snoru.

Eñ keñemaña hoꝼdingiar toku silꝼr peninga na ꝛ sogdu/Eigi hæꝼer at vier latũ þa i gudz kistuna/ þuiat þ er blodsolu verd/eñ at samteknu
Zacha. xi radi/keyptu þr medr þm leir kerarans akr vegꝼor undũ til greꝼtrunar/fyre þ er sa akr kalladr blod akr allt til þssa dags. Þa er nu vppꝼyllt huat sagt er fyrer Hieremiã spamañ/seigianda. Og þr toku þa xxx silꝼr peninga er hiñ selldi med bitaladr vard/huern þr keyptu aꝼ sonũ Jraels/ ꝛ haꝼa geꝼit þa fyre lerikerarans akr/epter þui sem drottiñ haꝼdi mier vmbodit

Eñ Jesꝰ stod frã fyre landzdomaranũ ꝛ landz domariñ spurdi hñ at ꝛsagdi/ertu konũgr gydin
Mar. xv ga/eñ Jesus sagdi til hñs/þu seiger þ/ ꝛ sem hñ
Lu. xxiiij. klagadizt aꝼ keñi maña hoꝼdingiũ ꝛ olldungũ
Joh. xviij suaradi hñ ongu/ þa sagdi Pilatꝰ til hñs/heyrer þu ecki huemorg vitne þr seigia i moti þier/ꝛ eigi suaradi hñ hiñ til nockurs ords/sꝰ at domariñ vndradizt þ nærsta.

Eñ a hatidar deiginũ var landz domariñ vanr folkino lausañ at lata eiñ bandingia huern hellzt þr villdu /eñ þa haꝼdi hñ eiñ formætañ bandingia sa er Barrabas hiet/ sem þr voru til samans kõner/Sagdi Pilatꝰ til þra/huorn vilie þier at eg lati ydr lausañ/ Barrabam eda Jesũ

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

sa er kallazt kristr/ þuiat hñ visse vel at þr hoþdu
þyrer auþundar saker oþr sellt hñ.

Og sem hñ sat a domstolenū sende hñs hus-
þru til hñs/seigiandi/haþ þu eckert med þñañ riett
lata/þuiat margt heþi eþ lidit i dag i sueþne þy-
rer hñ.

Keñe maña hoþdingiar ꝛ olldungar riedu
þolkino at þ skylldi bidia vm Barrabam/eñ Je-
su skylldu þr þyrer þara. Landzdomariñ suara-
di ꝛ sagdi til þra. Huorn aþ þssm tueimr vilie þier
at eg lati ydr lausañ / þr sogdu Barrabā. Pilatꝰ
sagdi til þra/Huad skal eg þa giora aþ Jesu huer
ed kristr kallazt/ þr sogdu honū aller/krossþestizt
hñ/eñ landzdomariñ sagdi/huad heþer hñ þss illt
giort/eñ þr kolludu þui meir seigiandi/krossþes-
tizt hñ.

Og er pilatus saa þ hñ þieck ecki at giort/hell
dr þ at þar yrde eñ meira vpphlaup aþ/tok hñ
vatn/þwo hendrnᵛ þyrer þolkino ꝛsagdi/Sak-
laus em eg aþ blodi þssa ins riettlata/siae þier
til. Allr lydriñ suaradi ꝛ sagdi. Hñs blod komi
yþuer oss ꝛyþuer sonu uora/ þa liet hñ þm Bar
rabam lausañ/ eñ hudstrycktan Jesum gaþ hñ
þm oþr/at hñ krossþestizt

Þa hoþdu stridzsueinar landz domandans Je
sum medr sier iñ i þinghusit/ þr soþnudu saman
at hm̄ allt lidit/ꝛ aþ klǫddu hñ/ þr logdu yþuer
hñ purpura mottul/ꝛ þliettudu koronu aþ þyrnū Mar. xv
ꝛ settu vppa hñs hoþut/ꝛ reyr i hñs hǫgri hond Lu. xxiiij
ꝛ beygdu knein þyre hm̄ spieudu hañ ꝛ sogdu. Joh. xix
Heill siert þu konūgr gydinga ꝛ hrǫcktu a hñ/toku
reyr vondiñ/ꝛ bordu vm hoþut hm̄.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Og epter þ þr hoþdu spottad hñ/ þ ꝗrdu þr hñ vt
mottlenū/ ⁊ þ ꝗrdu hñ aptr i siñ kꝗdnad/ ⁊ leiddu
hñ vt at þr krossþestu hñ/ eñ er þr geingu vt/ þun
du þr mañ aþ Cirenia Simonē at naþne hm̄ þre
yngdu þr til at hñ bꝗri hñs kross/ ⁊ er þr komu
i þañ stad sem kalladizt Golgata/ huat er þydizt
aþtoku stadr/ gaþu þr hm̄ edik at drecka galle blā
dat/ ⁊ er hñ smackadi þ villdi hñ eigi drecka.

Eñ sē þr hoþdu krossþest hñ/ skiptu þr klꝗdū
hñs/ kastandi þ vm þraut kesti/ s° at vppþyll-
Psal. xx. dizt huat sagt er þyrer spamañiñ/ er hñ seiger/ þr
skiptu sier klꝗdū minū/ ⁊ yþuer minu þate kostu
du þr hlut keste/ ⁊ þar satu þr ⁊ varduettu hñ/ ⁊
vpp yþuer hñs hoþud settu þr hñs saukskriþada
Þessi er Jesus konūgr gydinga/ þa voru ⁊ kross
þester med hm̄ tuetr spilluirkiar eiñ til hꝗgri han
dar ⁊ eiñ til hiñar vmstre.

Og þr sē þ geingu hia/ hꝗddu hñ/ skakandi
hoþut sin ⁊ sogdu/ þu sa sē nidr brytr musterit ⁊
vppbygger þ aptr a þrimr dogū/ þrelsa þu sialþ-
Psal. xx uan þig/ eþ þu ert gudz sonr/ þa stig þu oþan aþ
krossinū/ Lika eirnen spottudu hñ keñemaña hoþ
dingiar mz skriptlꝗrdū ⁊ olldungū ⁊ sogdu a
dra þrelsadi hñ sig sialþuañ getr hñ eigi þrelsat/
eþ hñ er kōungr Jraels/ stigi hñ nu aþ krossinū/ ⁊
munu vier trua hm̄/ hñ trudi a gud/ hñ þrelsi hñ
nu eþ hñ vill/ þuiat hñ sagdi/ eg em gudz sonr/ ⁊
vm þ sama hꝗddu hñ ⁊ spilluirkiarner/ þr med
hm̄ voru krossþester.

Psal. xxi Eñ i þra siettu stund giordizt myrckr yþuer allt
til niundu stundar ⁊ nꝗrri niundu stund kalladi
Jesus harri roddu ⁊ sagdi/ Eli Eli lama asab-
tha

thani/ þ er Gud miñ Gud miñ huar þyrer þor-
liezt þu mig/eñ nockrer aþ þm sem stodu þar ⁊
heyrdu þ/sogdu/ þssi kallar Eliam/⁊ iaþn snart
hliop eirn aþ þm til tok niardar vott/þylldi aþ e-
diki ⁊ setti hñ oþan a reyr legg ⁊ gaþ hm̃ at drecka
eñ adrer sogdu/vert kyrr/siaum huort Elias ke-
mr at þrelsa hañ/ Jesus kalladi eñ vpp i añat siñ
harri roddu ⁊ gaþ vpp andañ.

Og Siaet? at tialldit musterisins er i sundr
riþnad i two parta þra oþan verdu ⁊ allt nidr
i gegnñ/⁊ iordin skalþ/ ⁊ hellurnar kloþnudu/⁊
graþuer þramlidiña lukuzt vpp/ ⁊ marger lika-
mar heilagra risu upp þr ed suaþu ⁊ geingu vt
epter hñs vpp risu vr groþunñ/ komu ⁊ i hina
heilogu borg ⁊ auglystuzt þar morgum.

Eñ hoþudz madreñ ⁊ þr sem med hm̃ voru/at
vardueita Jesum/þa þr sau Jardskialþtañ ⁊ þ
huat þar skiede/ vrdu þr miog otta slegner sog-
du. Sañliga var þssi gudz sonr/þar voru ⁊ mar
g̃ konr/langt i þra sẽ sau aþ/hueriar Jesu hoþ-
du epter þylgt aþ Galilea ⁊ hm̃ þionat/ medal
huerra var Maria magdalena/⁊ Maria moder
Jacobs ⁊ Joseph ⁊ moder þra Zebedei sona. Mar. xx

Eñ at kuelldi kom nockr mañ rikr aþ Arima- Luce xxiij
thia Joseph at naþni huer ed sialþr var ⁊ læri- Joha. xix
sueiñ Jesu. Hñ gieck til Pilato ⁊ beidde hñ vm li-
kama Jesu/ þa skipadi Pilatus at hm̃ skylldi
þazt likit / ⁊ er Joseph haþdi tekit vid likenu
sueipadi hñ þ i hreinu lierepti ⁊ lagdi þ i sitt eigit
nytt leidi/huert hñ haþdi vt hoggua latid i hellu

steine

steine / ꝛ vellti at dyrũ leidisins storũ steine ꝛ gieck i burt. Þar var Maria Madalena ꝛ oñr maria/sitiandi giegnt yfuer fra grofiñe.

Eñ añan dag þñ sem epter at fanga dagiñ er sofnuduzt saman keñe mañа hofdingi ꝛ pharisei til pilato ꝛ sogdu. Herra/vær miñunzta þ/at þssi falsare sagdi þa er hñ lifdi/ epter þria daga mun eg vpp risa/af þui skipa þu at foruara grofina allt til hins þridia dags/s° at eigi kome hñs lærisueinar ꝛ stele hm̃ i burt ꝛ seigi folkiuo at hñ sie vpp risiñ af dauda/ꝛ verdi s° hin sidare villan argare iñe fyrre. Pilatus sagdi til þra. þ hafi þier vardmeñiua/farit ꝛ foruaret sem þier kuñet. Eñ þr geingu i burt ꝛ foruorudu grofina medr vardmoñunũ ꝛ morkudu steineñ

xxviij capitule.

Eñ Nat aptne þuottdagsins/sa er hefzt at morne hins fyrsta dags þuottdagaña kom Maria magdalena ꝛ hin oñr maria at sia grofina.

Mar. xvi
Lu xxiiij.
Joha. xx

Og Sia? þar vard Jardskialfti mickill/þui at eingell drottins stie af himne/gieck til ꝛ vellti steinenũ fra dyrunũ ꝛ sat a hm̃/Eñ hñs asian var sem ellding/ꝛ hñs klædi huit sem sniar/eñ fyrer ogneñe er af hm̃ var vrdu vardhalldz meñirner sem være þeir dauder.

Eñ Eingelliñ suaradi ꝛ sagdi til kueñaña/eigi skulu þier ottazt/þuiat eg veit at þier spyriet at Jesu sem krossfestr er/ei er hñ hier/vpp er hñ risiñ/s° sem hñ sagdi/kome þier hier/ꝛ Siaet? þañ stad hu herrañ var lagdr/gangit skyndiliga ꝛ seigit þ hñs lærisueinũ at hañ sie vpp risiñ af dauda/ꝛ Sia? at hñ geingr fyrer ydr i Galile-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

am þ̃ munu þier sia hñ/Sianu? eg sagda ydr þ *
Og þær geingu skyndeliga fra grofiñe medr
otta ꝛ fagnadi mycklū/ ꝛ hlupu s° at þær vn-
der visudu þ hñs lærisueinū/eñ medañ þær gein
gu at kuñgiora þat hñs lærisueinum. Sie? þa
mætti þm Jesus ꝛ sagdi/heilar sieu þier/eñ þær
geingu til hñs/ꝛ hielldu hñs fotū/ꝛ krupu fyrer
hm̃. Þa sagdi Jesus til þra/eigi skulu þier ottazt
farit ꝛ kuñgiorit minū brædrū/ at þr gangi i Ga
lileam ꝛ þar skulu þr mig sia.
Eñ medan þær geingu a burt. Sia? þa komu no
ckrer af vardhalldz moñunū i borgina/ꝛvnder-
uisudu keñemaña hofdiugiū allt huat til hafdi
borit/ꝛ þr sofnuduzt saman mz olldūgunū/ hall-
dandi radstefnu /ꝛ gafu stridz moñunū ærna pe
ninga ꝛ sogdu/seigit/at hñs lærisueiñ kæmu vm
nott ꝛ stæle hm̃ a medā vier suafū/ꝛ ef þ kañ
at heyrazt fyrer domaranū/skulu vier stilla hñ/
ꝛ giora at þier sieut trauster/ꝛ þr toku peninga
ua/ꝛ giordu s° sē þm var kent/ꝛ þsse ordromr er
vidfrægr ordiñ medal gydinga allt til þssa dags
Eñ þr ellifu lærisueinar geingu burt i Galileā
a eitt fiall/ þar ed Jesus hafdi þm fyre skipat/
ꝛ er þr sau hñ/hnekrupu þr hm̃/eñ nockrer efudu
þ/Jesus gieck til þra taladi vid þa ꝛ sagdi. Allt
valld er mier gefit a hīnū ꝛ a Jordu/fyrer þiu
gangi þier vt ꝛ lærit allar þioder ꝛ skirit þær i
nafni faudr ꝛ sonar/ ꝛ heilagr anda/ keñit þm
ꝛ at geyma allt huat eg baud ydr/ og
Siaet? at eg em med ydr alla daga
allt til enda veralldar.

¶ Hier er ende S. Mattheus Gudzspialla.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

S. Macus
þyrste captuile

Etta er vpp haþ Euangelia
Jesu Christi Gudz sonar/s°
sē skriþat er aþ Esaia spama
ñe eg sēde miñ eingel þyre þi
no auglite sa er til reider þiñ
veg þyre þier ein hropandi
rodd i eydimorku greidi þier
vegu drottins ⁊ giorit hñs sti
gu rietta Johañis var i eydimorku skirdi ⁊ predi
kadi idrunar skirn til syndaña þyrer geþning/⁊
þar geingu vt til hñs allar Juda sueiter/⁊ adrer
þleire aþ hierusalem at þr skirduzt aþ hm̄ i Jor
danar þlodi Jatandi sinar synder.

Eñ Johañes var kladdr mz vlþballdz harū
⁊ eitt olar bellti var vm hñs lend/eñ hñ aat ein
ge sprettr ⁊ skogar hunang/hñ predikadi ⁊ sagdi
sa kemr epter mig/sem mier er styrkri huers/at
eg em eigi verdugr/þraīñ þallandi vpp at leysa
þueinge hñs skoþata/ eg skirda ydr med vatne
eñ hñ mun skira ydr med helgū anda.

Þat vard ⁊ a þm dogū at Jes⁹ aþ Nazareth
vr Galilea kō ⁊ skirdizt aþ Johañe i Jordan/⁊
stragr þa hñ stie vpp vr uatninu saa hñ hinana
opna ⁊ helgan anda i duþu like oþan stigandi
yþuer hñ/ þa vard ⁊ rodd aþ himnū/ þu ert sonr
miñ elskuligr at hueriū mier vel þocknazt.

Og þa stragr dreiþ andiñ hañ a eydimork/
þar var hñ i þiorutige daga ⁊ xl natta/⁊ þreista
dizt/hñ var þar ⁊ mz villu dyrū/⁊ einglar þio
undu hm̄ þar.

Eñ epter þ er Johañis var gripiñ kō Jesus i
Galileam

Malach iij
Esaie xl
Mat. iij
Luce iij
Joha. i.
Mat. iij.
Luce iij
Joha. j.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Galileã ⁊ predikadi Euangeliũ aþ Gudz riki s⁹ seigiandi/ sa time er nu vppþyllder at gudz riki nalgazt/idrizt þier/⁊ truit Euangelio. Mat. iiij Luce iiij.

Eñ er hñ gieck med sionũ i Galilea saa hañ Symonẽ ⁊ Andream brodr hñs latandi sin net i sioþin/þuiat þr voru þiskar̃ / Jesus sagdi til þra/þylgit mier epter/ ⁊ eg mun giora þ at þier verdit þiskendr maña/stragr þorlietu þr sin net/ ⁊ þylgdu honum epter. Mat. iiij Luce v.

Og þa hñ var skamt i burt þadan geingeñ/sa hñ Jacob son Zebedei ⁊ Johañem brodr hñs/⁊ þr voru a skipi/bœta at neti/⁊ stragr þa kalladi hñ a þa/⁊ þr þorlietu siñ þodr Zebedeũ i skipinu epter hialleigu lidunũ ⁊ þylgdu hiñ epter.

Þr geingu þa til Capharnaũ ⁊ stragr vm þuott dagiñ/gieck hñ iñ i samkundu husit lœrdi þa ⁊ þm œgdi hñs keñing/ þuiat hñ kendi þm sẽ aþ valldi eñ eigi suo sem hiner skriptlœrdu.

Eirn madr var þ̃ /i þra samkundu huse/hall diñ aþ o hreinũ anda/Sa kalladi ⁊ sagdi/Hei hei huad hoþu vœr mz þig/Jesus aþ Nazaret/komt þu at glata oss? eg veit at þu ert hiñ heilage gudz Jesus straþ þadi hñ ⁊ sagdi/ þeige þu ⁊ þar vt aþ mañinũ/⁊ sa hiñ o hreine andi hreiþ hñ/⁊ kalladi vpp harri roddu ⁊ þor vt þra hm̃/ þr vndruduzt aller/s⁹ at þr spurdu at sin a millũ/s⁹ seigiandi/huat er þtta/ eda huer er þssi hin nyia keñing/ þuiat aþ valldi skip̃ hñ o hreinũ ondũ ⁊ þr hlyda hiñ/⁊ hñs ryckti gieck stragr vt vm oll Galilea hierod Luce iiij.

Þa geingu þr stragr vt aþ samkundu husino ⁊ komu til husa Symoñ ⁊ Andree med Jacobo

⁊ Johañe

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

ꝛ Johañe. Eñ moder huspreyiu Petrs laa þar
kronck i koldu/ꝛ stragr þa sogdu þr hm̃ til hñ hñ
gieck þa til reisti hana vpp ꝛ hiellt vm hond hñ
ꝛ stragr þa misti hun kolduñar/ꝛ þionadi þm

Eñ at kuelldi kõnu þa sol sett var/ꝼluttu þr
allz kyns siuka meñ ꝛ dioꝼul oda til hñs ꝛ allr bor
gar mugr saꝼnadizt ꝼyrer dyrunũ/ꝛ hñ lꝗknadi
marga sẽ kuoldu;t aꝼ ymissum sottũ/hñ rak ꝛ
vt marga dioꝼla/ꝛ eigi leyꝼdi hñ þm at mꝗla.
þniat þr þecktu hñ.

Eñ at morne ꝼyre dogun stod hñ vpp/gieck vt
ꝛ ꝼorburt i eiñ eydistad/ꝛ badzt þar ꝼyrer/eñ Pe
trus ꝛ þr er med hm̃ voru/skundadi epter hm̃/ꝛ
þa þr ꝼundu hñ/sogdu þr hm̃/aller leita at þier
Hñ sagdi þa til þra/gongu vꝗr i hinar nꝗrstu
borger ꝛ bygdar log/s° at eg predike ꝛ þar þui
til þss kom eg /hñ predikadi ꝛ iþra samkundu
Mat.viij husum vm allt Galilea hierad/ꝛ rak vt dioꝼla.
Luce v Og eiñ lik þrar mañ kom til hñs bidiandi hñ
med hneigdu kne/ꝛ sagdi/eꝼ þu villt þa ꝼꝗr þu
mig hreinsat Eñ Jesus vorkynti hm̃ rietti vt sina
hond/a hrꝗrdi hñ ꝛ sagdi hm̃/ eg vil/vert þu
hreiñ/ꝛ þa hñ sagdi s° /hnarꝼ stragr lik þrain
aꝼ hm̃ eñ hñ vard hreiñ/ Jes⁹ hastadi a hñ ꝛ liet
Leni.xiiij hñ stragr ꝼra Sier/ꝛ sagdi hm̃/ Sia nu til/ at
þu seig þongũ. Helldr ꝼ þu ꝛ syn þig presta hoꝼ
dingianũ ꝛ ꝼorna ꝼyrer þiñe hreinsun sem Moy
ses band til vitnrs byrdar yꝼuer þa/eñ þa hñ kõ
vt hoꝼ hñ vpp ꝛ kungiordi margt þar vt aꝼ ꝛ
vidꝼrꝗgdi þssi ord/s° at hñ matti eigi opinber
liga iñ ganga i borgina. Helldr var hñ þ ꝼyrer
vtan i eydi stodũ ꝛ marger komu til hñs vr ymsũ
alꝼũ.

Añar capitule

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

OG eñ epter þa daga þa gieck hñ aptr til Capharnaũrer þ heyrdizt at hñ var i husino soþnuduzt marger saman s°. at þr hoþdu ecki rum/ ꝛ eirnin þyrer vtan dyrn^a/ ꝛ hñ taladi ordit þyrer þeim/ þar komo nockrer til hñs/ þꝛrandi eiñ Icktsiukañ huer ed boreñ var aþ þiorũ/ ꝛ þa er þr þeingu eigi þyrer þolkino þꝛrt hm̃ hñ/ opnudu þr þekiuna vpp yþuer hm̃/ ꝛ groþu þar i giegnũ/ lietu s° sꝛngina nidr siga sem hiñ siuke lꝛ i/ Eñ er Jesus sai þra tru/ sagdi hñ til hins Icktsiuka Son miñ þinar synder eru þier þyre geþnar. Math. ix Luce v

Eñ þar voru nockrer skriptlꝛrder sem satu þ^a ꝛ hugsudu i sinũ hiortũ/ huernen talar þssi slika gudlastan/ huer mai syndirnar þyre geþa nema gud eirn/ Jes⁹ þañ stragr i sinũ anda at þr þeinck tu s° med sier/ sagdi hñ til þra/ þ vi þeincki þier þtta i ydrũ hiortũ/ huort er auduelldara/ at seigia til hins icktsiuka/ þier eru þinar synder þyre latn^a eda at seigia statt vpp tak sꝛng þina ꝛ gack hedan ꝛ at þier vitid þ manzins sonr heþr valld til a Jordu at þyrer geþa syndirnar/ þa sagdi hñ til hins icktsiuka/ eg seigi þier/ statt vpp tak sꝛng þina/ ꝛ gack i þitt hus/ ꝛ stragr þa stod hñ vpp/ tok sꝛng sina ꝛ gieck burt þadan i allra augsyn/ s° at aller vndruduzt ꝛ heidrudu gud/ s° seigiandi/ at alldri hoþu vꝛr þyrr slicki Sied.

Hñ gieck eñ vt aptr at sianũ/ ꝛ allt þolk kõ til hñs ꝛ hñ lꝛrdi þ/ Eñ þa er Jesus gieck þram hia Leit hñ Leui son Alphꝛi sitianda i toll budiñe/ ꝛ sagdi til hñs/ þylg þu mier epter/ hñ stod vpp ꝛ þylgde hm̃ epter/ þ giordizt þa er hñ saat til bordz i Math. ix Luce v

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

hans huse/at marger toll tecktarar/ꝛ ber syndu-
ger settuzt til bordz med Jesu ꝛ hn̄s lærisueinū/
þuiat þr voru marger sem hm̄ fylgdu/epter/Og
er hiner skriptlærdu ꝛ Pharisei saau þ/ at han̄
aath mz tollorū ꝛ ber syndugū/sogdu þr til hans
lærisueina/ þui etr ꝛ dreckr yd̄ meistare mz ber
syndugū ꝛ tollheimtorū/ þa er Jesus heyrdi þ/
sagdi hn̄ til þra/ þr sē heilbrigder eru þurfa eigi
læknarans/helldr þr sem siuker eru/ þui eigi kom
eg at kalla riettlata helldr synduga.

Þar voru Johan̄is ꝛ phariseis lærisuei-
nar huerier ed fostudu mikit/ þr komu ꝛ sogdu til
hn̄s/ þui fasta Johan̄is ꝛ phariseis lærisueinar
en̄ þiner lærisueinar fasta eigi/Jesus sagdi til þra
huernē mega brudlaups bornin fasta aa medan
brudgumin̄ er hia þm þui s° leinge mega þr ei-
gi fasta sem þr hafa brudgum̄an̄ hia sier/en̄ þr
dagar munu koma at brudgum̄in̄ verdr fra þm
tekin̄/ꝛ a þm dogum þa munu þr fasta.

Eingen̄ saumar nya klædis bot aa gamallt faat
þuiat hin nya botin̄ glidn̄ fra hino forna/ꝛ eru
slitin þa verri/ꝛ eingen̄ lætr nytt vin i forna ledr
belgi an̄ars speinger vinet belgena s° at vinet spil
lizt en̄ belgerner skem̄azt/helldr skal nytt vin la-
tazt i nya belge.

Þ skiedi en̄ aptr at Jesus gieck vm þuott dag
yfuer korn ekrur/ꝛ hn̄s lærisueinar toku til ꝛ gior-
du sier veg þar i gegnū/ꝛ tindu axin af korninu
En̄ pharisei sogdu til hn̄s. Sia? huat þiner lærisu
ein̄ giora aa þuott deigi/ þ er eigi hæfer/hn̄ sagdi
þa til þra/hafi þier ecki lesit huad Dauid giordi
þa hn̄ þurfti vid/nær hn̄ hungradi sialfuan/ꝛ

Mat. xii
Luce vi

þa

þa er mz hm̃ voru/huernen at hñ gieck iñ i gudz
husit a dogum Abiathars presta hoþdingia/ ⁊
ath þau þornar braud/sem eigi leyþduzt ath eta
nema keñimõm einũ/ ⁊ hñ gaþ þau þm sẽ med
hm̃ voru/hañ sagdi ⁊ þa til þra/þuott dagriñ er
þyrer manzins saker giordr/eñ ei madreñ þyrer
þuott dagsins saker/þui er manzins sonr eirn her
ra/ ⁊ eirnen þuott dagsins. Þridie ca

Hñ gieck ⁊ iñ i samkundu husit aptr ⁊ þar
var eiñ sa madr er haþdi visnada hond/ ⁊
þr geymdu at huort hñ lęknadi a þuott
dogũ/ s° at þr mąttu a klaga hañ/ ⁊ hñ sagdi til
manzins þss sem visnada haþdi hondina/ statt
vpp hier i midit/ hñ sagdi ⁊ þa til þra. Huort hą
þer a þuottdogũ vel at giora edr illa/ liþinu til þr
elsis at giora edr þui at tortina/ eñ þr þogdu aller
hñ leit þa til þra med reide suip ⁊ angradizt vidr
þra hiartans blindleik/ ⁊ seiger s° til manzins
riettu vt þina hond ⁊ hñ rietti hana vt/ eñ hans
hond vard heil/ lika sem hin oñr

Eñ pharisei geingu vt ⁊ giordu stragr sin rad
mz Herodis þienurũ i moti hm̃/ huernen hellzt at
þr þeingu tortynt hm̃/ eñ Jesus veik þadan til sia
þar/ med sina lęrisueina/ ⁊ margt þolk aþ Galilea
⁊ vr Judea þa þylgdi hm̃ epter/ ⁊ þr sem voru
aþ Jerusalẽ ⁊ vr Idumea/ ⁊ þr hinu megiñ Jor
danar/ ⁊ þr sem bygdu kringũ Tyro ⁊ Sydonẽ/
myckell mañ þioldi/ sem heyrdu huat hñ giordi
⁊ komu til hans.

Hñ sagdi til siña lęrisueina/ at þr skylldu leiga
hm̃ skip/ þyrer þolksins saker/ at þ þreyngdi hm̃
eigi/ þat hñ lęknadi margañ/ eñ þr tradu at hm̃

(þornunar braud) þ kallazt a Ebresku panis fatierũ/ braud þau er iaþnã skylldu i augsyn vera lika s° skylldu gudz ord iaþnan vera bądi dag ⁊ nott i vorũ hiortũ/ Psal xxiij parasti in conspectu meo mensã aduersus eos qui tribulant me. Þu til reidder þyrer miñe augsyn eitt mat bord/ i giegn þm er hrella mig.

 ollm̃ þm er

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Math. x
Lu. vi ⁊ ix

er plagader voru at þr mattu þaa at snerta hñ ⁊ nær ed o hreiner andar sau hñ ꝼiellu þr nidr þyrer hiñ/⁊ kolludu vpp s° seigiandi/þu ert Gudz sonr/eñ hñ straþþadi þa hardliga/s° at þr opinberudu hñ eigi.

Hñ gieck ⁊ vpp a ꝼiallit/⁊ kalladi til sin þa er hñ villdi sialþr/⁊ þr komu til hñs/eñ hñ hagadi s° til at þr tolþ voru hia hiñ/⁊ hñ sendi þa vt at predika/⁊ gaþ þm valld til sotter at lækna/⁊ dioþla vt at reka/⁊ a Symonem setti hñ Petrs naþn/⁊ a Jacobū son Zebedei ⁊ Johañem brodr Jacobs/ þm gaþ hañ naþnit Bnehargen/ huat at þydizt reidar þrumu syner/⁊ Andream/Philippū/Bartholomeū/Mattheū ⁊ Thomā/⁊ Jacobū son Alphei/⁊ Thaddeū/⁊ Symon aþ Chananea ⁊ Judas Scarioth sa er sueik hñ

(Bnehargen) þ þydizt reidar þrumu syner þt Johañis skylldi einckum skriþa þ hid riet ta Euāgeliō huert at er ein volldug predikā sē alla hluti skelþer/ meyrer/ ⁊ vm vender/⁊ iordina þrioþg^n.

Og þa er þr komu til herbergis/kom þolkit eñ saman aptr/s° at þr gatu eigi matazt þyreþui/⁊ þa er þr heyrdu þ sē med hiñ voru/geingu þr vt ⁊ villdu hamla honū/þat þr sogdu at hñ mundi ganga aþ vitinu. Eñ hiner skriptlærder sē oþan þra Jerusalē voru þarner/sogdu/hñ heþer Beelzebub ⁊ þyrer dioþla hoþdingia þa rekr hñ þiandr vt/⁊ at þeim saman kolludū/sagdi hñ i epter likingūtil þeirra.

Huernen þær andskotiñ añañ andskotañ vt rekit/ þui eþ rikit skiptizt i sialþu sier þa þær þ riki eigi stadit/⁊ eþ eitt hus tuistrazt i sialþu sier þa þær þ hus eigi stadit/⁊ eþ andskotiñ ris vpp i moti sialþū sier/ þa er hañ tuistradr/⁊ þær eigi stadit. Helldr heþr hñ þa ein enda lok/eingeñ þær ⁊ iñ geingit i hus hins/oþluga ⁊ burt gripit hñs

hus bunat

husbunat/nema/at hañ bindi adr/hm̄ oꝼlugā ꝛ megi/hñ þa s° rꝗna hans hus.

Sañliga seige eg ydr/at allar synder ꝼyrer geꝼazt mañaña sonū/ꝛ eirnen Gud lastaner/þ̄ þr lasta Gud mz/eñ sa er last̄ helgan anda/hñ heꝼer eigi ꝼyre geꝼning at eiliꝼu/helldr verdr hñ sekr eiliꝼrar skam̄ar/ þuiat þr sogdu/hañ heꝼr o hreinan anda. Math. xij Luce xij

Þar komu þa/moder hñs ꝛ brꝗdr/stodu þ̄ vti ꝼyrer ꝛ sēdu til hñs/kallandi a hñ/eñ þ ꝼolk sē sat kringū hñ/ sagdi til hñs/Sia? moder þin ꝛ brꝗ dr þiner eru þ̄ vti/ꝛ spyria at þier/hñ suaradi þm ꝛ sagdi/Huer er min moder ꝛ miner brꝗdr. Þa leit hñ ꝛ vm sig til lꝗrisueinaña er satu i kringum hñ/ꝛ sagdi s° /Siaet? þ er min moder ꝛ miñ bro der/ þuiat huer er giorer gudz vilia/sa er miñ bro der/min syster ꝛ moder. Math. xij Luce viii

Þiorde capitule

HAñ tok eñ aptr til at keña þm vid sioiñ þar saꝼnadizt saman ꝛ margt ꝼolk til hñs/s° at hñ vard at stiga a skip ꝛ sat s° a sianū/ꝛ allt þ ꝼolk stod þ̄ a landi vid Sioeñ/ꝛ hñ kēdi þ margt i epter likingū ꝛ i siñe predikan/þa sagdi hñ til þra heyre þier/Siaet? eiñ sad sꝗdare gieck vt at Sa þ vard þa hñ sadi/at sumt ꝼiell vtau hia vegi nū/ꝛ þ̄ komu ꝼuglar loptzins ꝛ atu þ vpp/Eñ sumt ꝼiell i grytt akr lende þ̄ þ haꝼdi eigi myck la/iord/ꝛ rañ ꝼliotliga vpp/þuiat þ haꝼdi ong ua iardar dypt/ꝛ þa er soliñ gieck upp strꝗldizt þ/ꝛ aꝼ þui at þ haꝼdi ongua rot þa visnadi þ. Math. xiii Luce viii

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Og sumt fiell i bland þyrna eñ þyrnarner vo-
gru vpp yfuer ⁊ kæfdu þ/ s° þ fæ̨rdi onguan
auogxt. Og sumt fiell i goda iord ⁊ fæ̨rdi auogxt
huer ed vpp vogx ⁊ frioffgadizt ⁊ sumt fæ̨rdi
þritugfalldañ ⁊ añat sextugfalldañ/ ⁊ sumt hun
drat falldañ a vogxt/ ⁊ hñ sagdi til þra/ huer hñ
hefer eyru til at heyra sa heyre.

Og þa hñ var eiñ saman/ spurdu þr sem hia
hm̃ voru (medr þm tolf) hñ at þssari epter liking-
gu/ ⁊ hñ sagdi til þra/ ydr er þ gefit at vita leyn-
da doma gudz rikis/ eñ til þra sem þar eru fyrer
vtan þa skier þ allt i epter likingũ/ at þr med sia
andi augũ siae/ eñ skynie þo eigi ⁊ medr heyrandi
eyrũ heyre ⁊ vnder standi þo eigi / s° þr snuizt
ecki þ þra synder mæ̨ttu fyre gefazt/ ⁊ hñ sagdi
til þra/ kuñe þier ecki at skilia þessa epter liking/
huernen munu þier þa kuña at skilia allar hin.

Sad sæ̨dareñ sær ordinu/ eñ þr eru þ sẽ vtan
hia veginũ er/ huar ordit verdr sad/ ⁊ þa þr hafa
heyrt þ/ kemr andskotiñ skiott ⁊ nemr burt ordit
þ sad var i þra hiortu/ Lika s° eru þr eirnen sẽ sa-
duzt i grytta Jord þiu næ̨r þr hafa heyrt ordit/
þa medtaka þr þ stragx mz fagnadi ⁊ hafa þo
ongua rot i sier/ helldr eru þr fra huerfer/ næ̨r si-
er hreyfer mot gangr ⁊ of sokn fyrer ordzins sa
ker/ þa blygdazt þr stragx/ Og hiner er i bland
þyrnana saduzt eru þ sẽ heyra ordit/ ⁊ þa er þssa
heims suter/ ⁊ vnder hyggia flazt fiedrattar ⁊
adrar fleire girnder ganga iñ/ ⁊ kefia ordit/ s° þ
blifr an auagxtar/ ⁊ þr eru þ sem i goda Jord eru
Mar. v sader er heyra ordit/ medtaka þ/ ⁊ fæ̨ra a vogxt/
Luce xi. eiñ þritugfalldañ/ añar sextugfalldañ/ ⁊ sumer
hundrat falldañ

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Og hñ sagdi til þra/kueikizt ⁊ liosit til þss at þ
setiezt vnder bord edr sænga stadi/helldr at þ se-
tiezt vpp a eirn kerta halld/ þuiat þ er eckert s° Luce viij
hulit/at þ opinberizt eigi/⁊ þar er eckert s° leynt
at þ kuñgiorizt eigi/huer hñ hefer eyru at heyra
sa heyre/⁊ hñ sagdi til þra/Gætid at/huat þier
heyrit/mz þm mæli er þier mælit vt þa mælizt y-
dr iñ/⁊ ydr sem a heyrit skal vid aukazt/ þuiat Mat. xiii
huer hñ hefr þm skal gefazt/⁊ huer hñ hefer ei
gi/fra hm̃ mun takazt ⁊ eirnen þ hñ hefr

Og hñ sagdi/gudz riki er lika s° sem nær ed ma
dreñ kast fræi i iordina ⁊ sofn sidan/⁊ hñ stēdr
vpp nott ⁊ dag/ eñ fræit grær ⁊ vegr vpp s° at
hñ veit eigi/ þuiat iordiñ færir a vogrt af sier Mat. xiij
sialfre i fyrstu/grasit þar nærst axit/⁊ s° þ nær Luce viij
st fullt hueiti i arin /⁊ er þ hefer fram leidt auo
grtiñ/ þa sendir hñ stragr kornsigdiñ/ þuiat korn
skurdar time er komeñ.

Og hñ sagdi/at hueriu skulu vier iafna gudz ri
ki eda vid hueri epter liking skulu vier þ sam
likia/s° sem at eitt mustardz korn þa þui verdr i
Jord sad er þ ollu sædi mm̃a sem eru hier a Jor
du/ ⁊ þa þui er sad/ vegr þ vpp ⁊ verdr oll m̃
gras iurtrū meira ⁊ fær myckla kuistu s° at fug
l himens mega hreidr byggia vnder þss skugga.

Og i slikū morgū epter likingū þa taladi hñ fy- Mat. viij
rer þm ordit epter þui sē þr þ heyrt gatu ⁊ an epter Luce vi
likīga þa taladi hñ ecki til þra/eñ sierdeilis þa lag
di hñ þallt vt fyrer sinū lærisueinū/⁊ sama dagi
at kuelldi/þa sagdi hū til þra/forn vær hier yfr
uer vm/⁊ þr forlietu folkit/eñ toku hñ til sin/sem
hñ var a skip komen/voru þ ⁊ oñr skip hia hm̃

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Og þar giordizt mickill storm vindr/ s° bylg-
iuñar ꝑiella yꝑuer skipit/ ⁊ þ ꝑylldizt vpp/ eñ hñ
sialꝑr var i skutnū ⁊ suaꝑ aa einū kodda/ þr vock
tu hñ þa vpp ⁊ sogdu til hñs. Mestare/ hirder þu
ecki vm þ þo vier tortynuzt hier/ hñ reis vpp vid
⁊ hastadi a vindiñ ⁊ sagdi til sioꝑarins þagna
þu/ ⁊ vert hliodr vindiñ kyrdi/ ⁊ þar vard logn
mikit/ hñ sagdi þa til þra/ þui eru þier s° hrꝏd
der/ eda hueriu gegner þ þier haꝑit ongua tru/
þr skelꝑduzt ⁊ aꝑ otta mycklū ⁊ sogdu sin i mil
lū/ huern meine þier þnañ/ þuiat vindr ⁊ sior hly
der hm̄.

Þimti capitule

Math viii
Luce viii

OG þr komu yꝑuer vm þañ sio i byg-
der gadarenorū/ ⁊ er hñ stie aꝑ skipinu
þa hliop stragr i moti hm̄ vr leidum
ꝑram̄lidiña eiñ dioꝑul odr madr
sa er haꝑdi sitt hybyli i groꝑū daudra
mañа/ þui eingeñ ꝑieck hñ bundit ⁊ eigi mz iarn
vidiū/ þuiat hñ haꝑdi opt bundiñ verit mz ꝑiot
rū ⁊ iarn vidiū/ ⁊ hñ haꝑdi vidiurnar aꝑ sier sli-
tid ⁊ ꝑiotrin i sundr nuit/ ⁊ eingeñ ꝑieck hñ tamit/
⁊ allt iaꝑnt nꝏtr ⁊ daga þa var hñ a ꝑiollū eda i
daudra mañа groꝑū/ kallādi/ ⁊ lemiandi sig mz
griote/ Eñ þa er hñ saa langt til Jesu/ hliop hñ ⁊
ꝑiell ꝑram̄ ꝑyrer hm̄/ kalladi/ harri roddu ⁊ sag-
di/ huat heꝑi eg mz þig at giora Jesus sonr gudz
hins hꝏsta/ eg sꝏri þig ꝑyrer Gud at þu kuelier
mig eigi Eñ Jesus sagdi til hñs/ ꝑ vt þu o hreine
ande aꝑ þssm mañe/ ⁊ hñ spurdi hñ at/ huert er
þitt heite/ hñ suaradi ⁊ sagdi. Legio er mitt heite
þuiat vꝏr erū marger/ ⁊ sa bad hñ myckeliga/ at

hñ

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

hñ rꝗki þa eigi burt vr þre bygd.

Eñ þar var i þm stad vid ꝼiallit mikil suina hiord a bite vm ekruñar/ ⁊ andarner badu hñ/ sei giandi/ loꝼa oss þ/ at vꝗr ꝼorũ i Suiniñ/ ⁊ Jesus leyꝼdi þm þ stragx/ þa ꝼoru ener o hreinu and vt/ ⁊ hlupu i Suinen/ ⁊ suina hiordin ꝼleygdi sier mz micklũ þys i Sioiñ nꝗr tueim þusundũ ⁊ drucknudu þar i Sionũ. Eñ þr sem þra/ gꝗttu ꝼlydu ⁊ kuñgiordu vm stadiñ ⁊ vm allar grunder/ þr geingu þa vt/ at sia huat þ haꝼdi giorzt ⁊ komu til Jesu/ ⁊ sau þañ sem aꝼ dioꝼlunũ haꝼdi kualizt/ sitianda/ klꝗddañ ⁊ heiluita/ ⁊ þr hrꝗdduzt þ/ eñ þr sem þ hoꝼdu sied/ sogdu þm/ huernen giort haꝼdi verit vid hñ sem dioꝼlana haꝼdi haꝼt ⁊ s° ꝼra suinunum/ þr hoꝼu vpp ⁊ badu hñ at hñ ꝼꝗri burt vr þra landz alꝼũ/ ⁊ er hñ stie a skip/ tok sa til at bidia hñ sem aꝼ dioꝼlunũ haꝼdi kualizt at hñ mꝗtti vera hia hm̃ Eñ Jesus loꝼadi hm̃ þ eigi/ helldr sagdi hñ til hñs/ ꝼar þu i þitt hus til þiña ⁊ kuñgior þm / huat mykit er drottiñ giordi þier ⁊ huersu liknsamr ed hñ var þier/ hñ ꝼor þadan ⁊ tok til vt at hropa vm þꝗr tiu borger huat mikit er Jesus haꝼdi hm̃ giort/ ⁊ aller vndruduzt þ.

Og þa er Jesus ꝼor yꝼuer vm sioeñ aptr a skipi/ kõ saman margt ꝼolk til hñs/ ⁊ var vid sioiñ/ þar kom ⁊ eiñ aꝼ ꝼoringiũ samkundu husins Jairus at naꝼni/ ⁊ þa er hñ saa Jesum ꝼiell hñ/ at ꝼotũ hñs ⁊ bad hñ myckeliga/ ⁊ sagdi Min dotter er komin at lokũ/ kom ⁊ legg þina hond yꝼuer hana s° hun verdi heil/ ⁊ liꝼe/ ⁊ hañ ꝼor med hm̃/ margt ꝼolk ꝼylde hm̃ ⁊ epter/ ⁊ þ þreyngdi hm̃.

Math ix
Luce viii

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Og su kona var þar er haꝼt haꝼdi blod lat i tolꝼ
aꝛ/hun haꝼdi ꝛ mikit þolat aꝼ morgũ lꝗkne/haꝼ
di ꝛ kostat þar til ollu sinu/ þ stodadi hñe þo ec
kert/helldꝛ haꝼdi hun þss meire kuol/ þa hũ he
yrdi nu aꝼ Jesu/ kõ hun mꝫ ꝼolkinu a bak til ꝛ
snart hans klꝗdi/ þuiat hun sagdi/ eꝼ eg ꝼꝗ at
snerta hñs klꝗdt/ þa mun eg heil verda/ ꝛ iaꝼn
snart þa vpp þurkadiꝫt hñ blod ꝼallꝫ bruñꝛ/ ꝛ
hun ꝼañ þ a sinũ likama/at hun var heil ordin
aꝼ þꝛe plagu.

Og Jesus ꝼañ stragx med sialꝼũ sier þañ kraꝼt
er vt ꝼra hm̃ gieck/ ꝛ snere sier vid til ꝼolksins ꝛ
sagdi/huer snart min klꝗdi/hñs lꝗrisueinꝰ sogdu
til hñs/ þu sier at ꝼolkit þreyngiꝫt at þier/ þo sei
ger þu/huer snart mig/ ꝛ hañ skygndiꝫt i kring
vm sig at sia þañ er þ haꝼdi giort/ eñ konan vꝰ
brꝗdd ꝛ ottasleigin/ þ uiat hun visse huat hana
haꝼdi skied ꝛ kom/ ꝼiell ꝼyrer hm̃ nidꝛ/ ꝛ sagdi
hm̃ allañ sañleik/eñ hñ sagdi til hñar/dotter/þin
trua giordi þig heila /ꝼar i ꝼridi ꝛ vert heil aꝼ
þiñe plagu

Þa hñ taladi þtta/ komu sendi bodar til sam
kundu ꝼoringians ꝛ sogdu/þin dotter er ondut/
hui omakar þu Meistarañ leingra/ eñ er Jesus
heyrdi huat þar sagdiꝫt/sagdi hñ til samkundu
ꝼoringians ottaꝫt ei tru þu helldꝛ/ ꝛ hñ loꝼadi on
gũ at ꝼylgia sier nema Petre ꝛ Jacobi ꝛ Jone bro
dꝛ Jacobs/ ꝛ hñ kom i samkundu hoꝼdingians
hus/ ꝛ leit þ bulldꝛ/ ꝛ þa er þꝰ gretu miog ꝛ ꝗptu
ꝛ hñ gieck þangat iñar/ ꝛ sagdi til þꝛa/huat bull
drl þier ꝛ sytid/stulkan er eigi latin/ helldur seꝼꝛ
hun ꝛ þꝛ darudu hñ/eñ hañ rak þa alla vt ꝛ tok

med

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

med sier þaudr ꝛ modr stulkuñar/ꝛ þa er med hm̃
voru/ꝛ gieck þangat iñ er stulkan lꝏ/ꝛ hñ hiellt
vm hond stulkuñar ꝛ sagdi til hñar/Taluha ku-
mi þ vt legzt/stulka eg seige þier/ris vpp? ꝛ þa
stragr reis stulkañ vpp ꝛ gieck/eñ hun var xij ara
gomul/ ꝛ þr vrdu aþ mycklũ otta/ þelms þuller/
hñ þyrer baud þm storliga at þ skylldi eingeñ
vita ꝛ baud at geþa hñe at eta.

Sietti capitule

HAñ gieck vt þadan aptr ꝛ þor til siñar
þostur Jardar/hñs lꝏrisueinar þylg
du hm̃ ꝛ epter/ꝛ er þuott dagr kom/
þa tok hñ til at keña i þra/samkundu
husi/ ꝛ marger aþ þm er þ heyrdu
vndrudruzt hans keñing ꝛ sogdu/Huadan kemr
þssm allt þtta/eda huer er su speki sem hm̃ er ge
þin/ꝛ slik krapta verck er giorazt þyrer hñs hendr
er hñ eigi sa tresmidr sem er sonr Mariu/ broder Mar.xiij
Jacobs Josephs/Jude ꝛ Symon/eru hñs systr Luce xiiij
eigi hier med oss/ꝛ þr skam̃ þyllduzt vid hñ/ eñ Joha.iiij
Jes⁹ sagdi til þra/at spamadriñ vꝏri eigi an veg
semdar/ nema a siñe ꝏttleiþd ꝛ hia sinu hyski ꝛ
kynslod/ hñ þieck þar ꝛ eckert krapta verck giort/
nema yþuer þꝏ eina siuka þa lagdi hñ hendr/ꝛ
lꝏknadi þa/ꝛ hñ vndradizt þra vantru. Math x
Hañ gieck ꝛ kring vm þau kauptaun er Luce ix.
þar stodu i þyrping/hañ kalladi ꝛ saman þa
tolþ ꝛ tok at senda þa two ꝛ two til saman/
gaþ þeim ꝛ valld yþuer o hreinum ondum/
ꝛ baud

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

ꝛ baud þm at bera eckert med sier a veg/nema eiñ
staꝼ/eigi pung/eigi braud/eigi penīg a linda eigi
helldr skꝫdder sko ꝼotū/ꝛ þ þr klꝫdduzt eigi tuei
mr kyrtlū. Hñ sagdi ꝛ til þra/J huert þ hus þier
gangit iñ/þa bliꝼit þar til þss at þier ꝼarit þa-
Luce x dan/ꝛ huerier er eigi medtaka ydr eda heyra ydr
eigi/ þa gangit vt þadan/ꝛ hristid duꝼt aꝼ ꝼotū
yd̄ til vitnis burdar yꝼuer þa/eg seigi ydr ꝛ ꝼyrer
sañ at skarr mun veita a doma deigi Sodoma
ꝛ Gomorre/eñ þm stad.

Luce x. Þr geingu vt ꝛ predikudu/ þ meñ giordu idrā
ꝛ raku vt marga dioꝼla/smurdu ꝛ marga siuka
med vidsmiore ꝛ lꝫknudu þa s°.

Mat xiiii Herodis konungr ꝼieck ꝛ at heyra þ/þuiat hñs
Luce ix naꝼn giordizt vid ꝼrꝫgt/hñ sagdi at Jon baptis
ta vꝫre vpp aptr riññ aꝼ dauda/ ꝛ þui giorazt
slik krapta verck aꝼ hm̄/Eñ adrer sogdu þ hñ vꝫ
re Elias/eñ sumer sogdu at hñ vꝫre spamadr/el
ligar eiñ aꝼ þm spamōm/ ꝛ er Herodis heyrdi
þtta sagdi hñ/ sa Johañis sem eg liet aꝼ hoꝼda
hñ er nu vpprisiñ aꝼ dauda.

Þat Herodis haꝼdi sent vt at gripa Johañem
ꝛ luckt hñ i myrkua stoꝼu ꝼyrer saker Herodiadis
brodr kōu siñ̄/þat hñ haꝼdi giptz hñe/eñ Joha
ñis sagdi til Herodis/ eigi leyꝼtzt þier at haꝼua
brodr konu þina/ þui veitte Herodiadis hm̄ vm
sat ꝛ villdi lata aꝼ liꝼa hñ/eñ gat þo eigi/Herodis
Leui.xviij ottadizt ꝛ Johañem þui hñ vissi hñ vera helgañ
mañ ꝛ reittlatañ vardueitti hañ ꝛ hlyddi hm̄ i
morgū greinū ꝛ heyrdi hm̄ giarnan.

Þ̄ hlotnadizt ꝛ s° til tꝫkiligr dagr at Herodis
giordi a siñe artid eina knelld maltid hoꝼdingiū
ꝛ hoꝼ

ꝛ hoꝼudz mõm ꝛ hinũ ꝼremstu mõm vr Galilea
þa gieck doiter hñar Herodiadis þ̃ iñ ꝛ danzadi
ꝛ þ þocknadizt Herodi ꝛ þm er med hm̃ satu til
bordz/ þa sagdi konungriñ til stulkuñar/bid aþ
mier huers þu villt ꝛ eg skal veita þier/hñ suor
hñe ꝛ eiñ eid/at huers þu beidizt aþ mier þa skal
eg geþa þier/þott þat sie helꝼtina aþ minu riki.
Hun gieck vt ꝛ sagdi til modr siñar/ huers skal
eg bidia/eñ hun sagdi hoꝼut Jons baptista/hun
gieck þa ꝛ stragr iñ med skunda til kõungsius/
bad hñ ꝛ sagdi/eg vil at þu geꝼer mirr nu stragr
hoꝼut Jons baptista aa diski/kõungriñ hrygdizt
þa vid/ þo ꝼyrer eidsins saker ꝛ þra sem til bord
zins satu med hm̃/ þa villdi hñ ecki hrella hana
helldr sendi hñ boduliñ vt ꝛ baud at hñ ꝼærdi
hñs hoꝼut a diski/ꝛ hñ aþ hoꝼdadi hñ i myrkua
stoꝼuñe ꝛ bar hñs hoꝼut a diski ꝛ ꝼieck þ stulkuñe
eñ stulkañ ꝼieck þ modr siñe/ꝛ er þ heyrdu hans
lærisueinar komu þr ꝛ toku hñs likama ꝛ logdu
hñ i Jord.

Og er postularner komu saman aptr til Jesu
ꝛ kuñgiordu hm̃ allt huad þr hoꝼdu giort ꝛ kent
ꝛ hañ sagdi til þra/komit ydr i eiñ huern aþuikiñ
stad i eÿdi morku ꝛ huilizt þar litla stund/ þuiat
marger voru þr sẽ geingu ꝼra ꝛ til/s° þr hoꝼdu
ecki rum til at eta/ hñ stie þui a skip ꝛ ꝼor aþsi
da i eydimorku/ ꝛ er ꝼolkit saa þa i burt ꝼara/
þecktu hañ marger/ ꝛ hlupu þangat aa ꝼæti vr
olliñ stodũ/ꝛ komu ꝼyrr eñ þr/ꝛ ꝼoru til hñs/eñ
er Jesus gieck ꝼram̃ ꝛ saa þar margt ꝼolk þa vor
kynti hñ þui/ þuiat þr voru sem adrer sauder er
aunguan haþa hirder/ ꝛ tok þa til at keña þm
margt.

Og þa

Math ix

Og þa er alidit giordizt/geingu lærisueinarner
til hñs ⁊ sogdu/ þssi stadr er i eydi ⁊ þram̃ ordit er
Mat.xiiij þui lat þa ganga burt i hin næstu þorp ⁊ kaup
Luce ix. tun at þr kaupi sier þar braud þui þr haþa eckert
Joha. vi at eta. Eñ Jesus suaradi ⁊ sagdi til þra/ geþi þier
þm at eta/ ⁊ þr sogdu til hñs/ skulu vær þa þara
vt at kaupa þyrer two hundrut peninga braud/
⁊ geþa þm at eta. Eñ hñ sagdi þa til þra/ Huersu
morg braud þa haþi þier gangit til ⁊ skodit/ ⁊
þa er þr hoþdu þ skodat/ sogdu þr þim̃ ⁊ two þis
ka/ ⁊ hñ baud þm at þr lægdu sig aller nidr epter
bord sidũ a grænt gras/ ⁊ þr settu sig þa nidr i ri-
in bord a dlum hundrat eda þimtigi saman/ ⁊ hñ tok þim̃
ngd eñ braud ⁊ two þiska/ leit vpp til hinins blezadi/ ⁊
n a bre- braut braudin/ þieck sinũ lærisueinũ/ at þr legdu
þyrer þa/ ⁊ þm tueimr þiskum skipti hñ ⁊ medr
þm ollũ/ ⁊ aller þr atu ⁊ vrdu sadder/ þr toku þa
vpp leiþarnar tolþ karþer þullar ⁊ lika aþ þisku
nũ/ eñ þr voru sẽ etid hoþdu þim̃ þusunder maña.
Og iaþn snart þa dreiþ hñ sina lærisueina til
þ þr þære a skip/ ⁊ þæru þyrer hm̃ yþuer vm sio-
Mat.xiiij iñ til Bethsaida/ a medan hñ skilde þolkit vid sig
⁊ þa er hñ haþdi þ þra sier latid/ þor hñ vpp a
þiallit at bidiazt þyrer/ ⁊ þa er kuellda tok/ var
skipit mitt a sianũ/ eñ hñ var eirn aa landi/ ⁊ hñ
sa þa erþidandi i rodri/ þuiat vindriñ var i mo
ti þm̃/ ⁊ nær vm þiordu eyckt nætr þa kom hañ til
þra gangandi a sianũ/ ⁊ hañ liezt vilia ganga
þram hia þm/ ⁊ er þr sau hñ gangandi a Sionũ
ætludu þr skrimsl vera mundu ⁊ kolludn vpp
þuiat at þr sau hañ aller ⁊ vrdu ottaslegner/ eñ
stragr þa taladi hñ vid þaa ⁊ sagdi til þra/ ve-
rit orug

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

kit orugger/eg em hñ ottizt eigi/hñ stie þa a ski
pit til þra ⁊ vindiñ lygndi/ ⁊ þr ottudust þa eñ
meir med sialfum sier ⁊ vndrudust/ þuiat þm
skildizt eñ eigi af braudunũ þui þra hiortu vo-
ru for blindut.

Og er þr voru yfuer vm farner/ komu þr i
landit Genesareth ⁊ lentu þar/eñ er þr stigu af
skipinu þa þecktu þr hñ stragr/ hlupu ⁊ vt i oll
um liggiandi hierod/toku til ⁊ fluttu saman þar
vm kring/siuka meñ a sangum/ Huar hellzt þr
heyrdu hañ vera ⁊ huar er hñ gieck iñ i kauptun/
þorp edr stadi/ þa logdu þr siuka meñ a strą-
tin/⁊ badu hñ/at þr mąttu snerta falld hñs fa-
ta/⁊ aller þr er hñ snertu þa vrdu heilbrigder.

Siounde capitule

Þar komu ⁊ til hans pharisei ⁊ nockrer
af hinũ skriptlærdu sem kõner voru
af Hierusalem/Og þa þr sau nockra
af hans lærisueinũ medr almeñings
hondũ/ þ er medr o þuegnũ/eta braudin/a vitu-
du þr þa/þuiat pharisąi ⁊ aller gyding atu eigi
nema at þr þuągi optsiñis sin hendr/halldandi
s° olldungaña setninga/⁊ þa þr komu af torgũ
þa neyttu þr eigi nema þr skirudu sig adr/ ⁊
marger adrer hluter eru þr/huerier þm voru set-
ter at vardueita sem var hreinsun dryckiar kera/
bikara/ bugagns ⁊ borda.

Þa spurdu pharisei ⁊ hiner skriptlærdu hañ
at/þui ganga þiner lærisueinar eigi epter settnin
gũ olldungaña/helldr eta þr braudit medr o þueg
nũ hondum Eñ hñ suaradi ⁊ sagdi til þra. Nąrsta
vel þa spadi Esaias af ydr Hrąsnurũ/sem skri-
fat er / folk þtta heidrar mig med vorunum

(Almeñings
Hid gamla
logmal kal-
ladi þ heila
gt huat vt le
sit v til gudz
þionustu/eñ
þar i mot þ
almẽt Huat
saurgat var
⁊ eigi dugdi
til gudz þio-
nustu.

Esa, xxix

eñ þra hiarta er langt þra mier/ ⁊ til onyzt þa dyr
ka þz mig/ keñandi keñingar ⁊ bodoꝛd maña/ eñ
ypuer geþua s° guds bodoꝛd ⁊ hallda mañaña
Ero. vv vppsettninga sem er vm þ cagingar krusa ⁊ dryckia
Leni. xz ar ker ⁊ margt añat þssu likt þa giori þier.

Hañ sagdi til þra/ þinliga þa hafi þier/ Guds
bodoꝛd giort o nyt/ at þier mꝛttud geyma s° yd
uarn vppsettning/ þat Moyses sagdi/ Heidra þu
þoꝛ þiñ ⁊ modꝛ/ eñ huer hñ boluar þoꝛ eda mo
(Corban) þa kallazt þꝛ sa skal dauda deyia. Eñ þier seigit þ madur
su þorn. skali seigia til þoꝛ ⁊ modꝛ Corban/ þ er/ Huer
su giof er guds stok sem þier (þra mier) til gagns
kemꝛ/ ⁊ eigi þa leygi þier hñ þram nockat at gio
ꝛa þoꝛ sinū nie modꝛ siñe/ af sidandi s° guds
oꝛd þyrer ydar settninga þa þier hafit sialþuer
vppsett ⁊ margt añat þulikt þa giori þier.

Mat. xv Hañ kalladi þa folkit aptꝛ til sin ⁊ sagdi til þra
Heyrit mier ⁊ vnderstandit mig þar er eckert þyre
vtan i mañiñ iñþarandi/ þ hñ þae saurgar/ hell
dꝛ þ sem vt af mañinū giengꝛ þ er þ sem mañiñ
saurgar huer hñ heþer eyra at heyra sa heyre/ ⁊
er hñ gieck iñ i husit burt þra folkinu/ spurdu
hñs lꝛrisueinar hñ at þssari epter liking/ eñ hañ
sagdi til þra/ eru þier ⁊ s° sk ilnings lauser/ ⁊ ski
lie þier eigi/ at alle þ sem þyre vtan er ⁊ iñ þer i
mañiñ/ þ þar eigi saurgat hñ/ þuiat þ þer eigi iñ
i hñs hiarta/ helldꝛ þer þ i magañ ⁊ geingꝛ s°
vt epter edle ligre ras huer eð vt hreinsar allan
mat.

Og hañ sagdi Huat er vt þer af mañinū þ
saurgar mañiñ/ þuiat af iñan vr hiartanu mans
ins þa þram ganga/ vondar hugreñingar hoꝛ
domar

mar ꝼrillu liꝼue mandrap/ þioꝼnadr/agirne/ ill vilie/vnder hyggia/gia liꝼe ill til lit/ gud lastaner drambseme van virding/ allt þtta vont þa geingr vt at iñañ ⁊ sanrgar mañiñ. Math. xv

Hñ stod vpp ⁊ ꝼor þadan i bygdar log Tyri ⁊ Sidons/⁊ gieck þar iñ i eitt hus/⁊ villdi þ aungtuan vita lata/eñ ꝼieck þo eigi dulit sig/ þuiat ein kōn stragr er hun heyrdi aꝼ hm̄/huerr dotter er haꝼdi o hreinañ anda/gieck iñ ⁊ ꝼiell til ꝼota hñs eñ þ var ein heidin kona Syrophenice ꝗttar ⁊ hun bad hñ at reka vt dioꝼuliñ ꝼra dottr siñe/eñ Jes⁹ sagdi til hñar/leyꝼ þu at bornin mettizt adr þuiat þ er eigi til heyriligt at taka braudit barnaña ⁊ kasta ꝼyrer hundana/eñ hū suaradi ⁊ sagdi til hñs/s⁹ er þ Herra/eñ þo eta /hundar sē eru vnder bordinu/ aꝼ molū barnaña/hñ sagdi þa til hñar/ꝼyrer saker þssa ordz/þa ꝼar hiedan þui dioꝼulliñ er vt ꝼariñ ꝼra þiñe dottr/ hun gieck ⁊ þadan i sitt hus ⁊ ꝼañ stulkuna i sꝗng liggiandi ⁊ dioꝼulin vt ꝼariñ.

Og þa ℵ hñ gieck burt aptr vr bygdar lagi Tyri ⁊ Sidons/kom hñ til siaꝼar i Galilea i midiar bygder þra.(tiu)stadaña/⁊ þr leiddu til hñs dauꝼan mañ/þañ er ⁊ var eiñ dumbi/badu hñ ⁊/at hñ legdi hond yꝼuer hñ/ eñ hñ veik hiñ aꝼ sida ꝼra ꝼolkino/⁊ stack sinū ꝼingrū i hñs eyru snart ⁊ hñs tūgu leit vpp til himins/anduarpadi/⁊ sagdi til hans/ Hephathah/þ er/opna þig/⁊ stragr þa opnuduzt hñs eyru/ þa vpp leystizt ⁊ eirnen hans tungu haꝼt/ s⁹ hañ taladi riett/⁊ hñ ꝼyre baud þm at seigia þ neinū. Eñ þui meir er hñ ꝼyre baud þm þ/ þss meir þa vid ꝼrꝗdu þr þ/ þr ℵ xij suñudag.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

vndruduzt þ ⁊ nǫrsta miog ⁊ sogdu/allt þa he-
ꝼer hñ vel giort/ þui dauꝼa lǫtr hñ heyra/ ⁊ ma
lausa mǫla. ✱ Attande capitule

Þñ (vij) ñu dag.

Aþm timũ þa þar var eñ margt ꝼolk
saman/ ⁊ haꝼdi ecki til matar kalladi
Jesus sina lǫrisueina til sin ⁊ sagdi til
þra/ eg keñe aumur a ꝼolkino/ þuiat
þr haꝼa nu þria daga hia mier verit
⁊ haꝼa ecki til matar haꝼt/ ⁊ eꝼ eg lǫt þa suanga
ꝼra mier heim ꝼara verda þr hungr morda a lei
diñe/ þuiat sumer voru langt at komner/ hñs lǫ-
risueinar suorudu hm̃. Huadan toku vier braud
hier a orǫꝼũ s° vier getũ þa mettad/ ⁊ hñ spurdi
þa at/ huersu morg braud þa haꝼi þier/ þr sog-
du (vij) ⁊ þa baud hñ ꝼolkino at skipa sier nidr
a ꝼolldina/ ⁊ tok þa braudin þackadi ⁊ braut
þau ⁊ gaꝼ sinũ lǫrisueinũ at þr legdu þau ꝼram̃
⁊ þr logdu þau ꝼram̃ ꝼyrer ꝼolkit/ þr hoꝼdu ⁊
ꝼa eiua ꝼiska/ hñ blezadi þa ⁊ baud þa ꝼram
at leggia/ eñ þr neyttu/ ⁊ voru metter/ þr toku ⁊
vpp þ yꝼuer var (vij) karꝼuer medr aꝼgangs lei
ꝼar/ ⁊ þr voru sem etid hoꝼdu nǫr ꝼiorũ þusun-
dum/ ⁊ hñ liet þa i burt ꝼara ꝼra sier. ✱

Og stragr þa stie hñ a skip medr sina lǫri-
sueina/ ⁊ kom i þǫr landz alꝼr er heita Dalma-
nutha/ Pharisei geingu vt ⁊ toku at haꝼa spur-
ningar vid hñ ꝼreistudu hñs ⁊ epter leitudu/ aꝼ
hm̃ eins teikns aꝼ himne/ eñ hñ vard þrungiñ
vid i sinũ anda/ ⁊ sagdi/ til huers þa sǫker þssi
kynslod epter teikne. Sañliga þa seigi eg ydr at
þssari kynslod geꝼzt eckert teikn/ Hñ ꝼorliet þa ⁊
stie a skip ⁊ ꝼor yꝼuer vm aptr þr

Þr hoþdu t gleymt at taka braud medr ſier/ t hoþdu ecki nema eitt braud medr sier i ſkipinu Eñ hñ baud þm t ſagdi/ Siaet til t varet ydur vid ſurdeige þra pharisæis t sº vid ſurdeige Herodis/ eñ þr hugrudu allt añat t ſogdu/ huer vid Añaſi þ er aþ þui at vier hoþū eingen braud/ t er Jesus þornā þ/ ſagdi hñ til þra/ Huat hugre þier vm þ/ þo þier haþit ecki braudin/ ſkyme/ þier eckert/ nie vnderſtandit/ haþi þier eñ þorblindat yd uart hiarta/ Haþit þo augu eñ siaet eigi/ t eyru eñ heyrit eigi/ þier hugrit t eigi þar epter/ at eg braut (þim) braud i millū þim þuſunda/ Huerſu margar karþuer þullar mz aþgangs leiþ toku þier þa vpp/ þr ſogdu/ tolþ/ eñ þa eg braut þau (vij) a millū þiogra þuſunda/ Huerſu marg karþ uer þullar med leiþar toku þier þa vpp þr ſogdu (vii) Huernen eru þier þo ſkynſendar lauſer.

Hañ kom t til Bethſaida/ t þr leiddu þa eirn blindañ mañ til hans t badu hañ vm at hñ taki a hñ/ eñ hañ tok i hond hins blinda/ t lei ddi hañ vt aþ þyrer vtan kauptunit/ ſpytti i hñs augu/ t lagdi ſinar hendur yþuer hañ/ t ſpurdi hañ at huort hañ sæi nockut/ eñ hañ leit vm sig t ſagdi/ Eg sie menīna ſem ſkogar tre vari/ er þar ganga/ þa lagdi hañ eñ aptr ſinar hendur yþ uer hans augu/ giordi t at sº hañ þieck ſynina/ t hañ var sº lagþgerdr at hñ sa allt klarliga/ t hañ ſendi hñ sº til ſins heimelis t ſagdi/ gack ei gi tñ aptur i kaupunit/ ſeig þ t ei neinum þar iñe.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Jesus gieck ꝛ hñs lꝗrisueinar iñ i eitt kauptū/
stadarins Cesaree Philippi? ꝛ a leidiñe þa spurdi
hñ sina lꝗrisueina at/ Huern seigia meñ mig vera
þr onzudu/ þr seigia þu siert Jon baptista/ eñ a-
drer seigia þu siert Elias/ eñ sumer at þu siert eiñ
aþ spamōm/ þa sagdi hñ til þra/ eñ þier/ eda hu-
ern seigi þier mig þa vera/ þa suaradi Petr ꝛ sa
gdi til hñs/ Þu ert kristr? ꝛ hñ þaggadi þa/ at þr
segdi þ ei neinū vt aþ hm̄/ Hñ tok þa ꝛ til at keña
þm/ þ manzins sonr skylldi margt þola ꝛ Hra-
kiñ vera aþ olldungū/ hoþut prestū ꝛ skriptlꝗrdū
ꝛ liþlatiñ vera/ ꝛ a hinum þridia deigi vpp at ri
sa. Hñ taladi ꝛ þssi ord berliga vt/ Petr tok hñ þa
hondū ꝛ a taldi hñ. Eñ hñ snere sier vid ꝛ leit til
siña lꝗrisueina/ Hastadi a Petrū ꝛ sagdi/ þ a bak
mier aptr þu andskoti þuiat þu skyniar eigi þ
gud ligt er/ helldr þ sem likamligt er.
Og at saman kolludu þolkinu sāt mz hñs lꝗrisue
inū sagdi hñ til þra/ Huer hñ vill mier epter þyl
gia/ aþneite sa sialþū sier/ ꝛ taki siñ krossa sig ꝛ
þylge mier s° epter/ þui huer hñ stund a at þor
uara sitt liþ/ sa mun þui tortyna/ ꝛ huer hñ lꝗtr
sitt liþ þyrer minar saker ꝛ gudz spiallaña/ sa he
þer vardueitt þ/ þuiat huat stodadi þ mañinum/
þott hñ eignadizt allan heim ꝛ giordi s° þar mz
glatan siñar salu/ edr huad maa madriñ þ geþa
at hñ þrelsi sina ond med/ þuiat huer hñ skam̄azt
min edr miña orda/ Hia þssari Hordomsins ꝛ syn
dugre kynslod þañ mun manzins sonr ꝛ þorsma
þa hñ kemr medr sinū Einglū i dyrd sins þodrs.
Hñ sagdi ꝛ þa til þra. Sañliga seigi ég ydr at hier
stāda nockrer aþ þm̄/ huerier eigi smacka daudañ
þar

Þar til Þz sia gudz riki med krapti komanda

Niunde capitule

Mat. xv
Luce ix

OG epter ser daga tok Jesus til sin Petrū/ Jacob z Johannis/z veik Þm einū somū apsidis vppa hatt fiall/ z audbirti sig fyrer Þm/ hūs klædi vrdu skinandi z nærsta huit sē sniar/s° at cingen litunar madr a Jordu/kann swo huitt at giora/ Þm birtizt z Elias mz Moyse z voru þ talandi vid Jesū/Petr suaradi z sagdi til Jesu Rabbi/gott er oss hier at vera/z giorū hier Þriar tialldbuder/ Þier eina/z Moyse eina/z Elie eina/ Þuiat hann visse eigi sialfr huat hann sagdi / ap Þui Þr voru ottaslegner/ Þar vard z eitt sky/sem Þa ypuer skygdi z rodd kom vr skyinu/segiandi Þssi er min elskuligr sonr/heyri Þier hann/z stragx Þar epter er Þr litu vm sig sau Þr onguan meir nema Jesum einn hia sier.

Og er Þr gemgu ofan ap fiallino baud hūn Þm at Þr segdi Þ ongū/huad Þr hofdu Siedine ma Þa er manzins sonr væri vpp risinn ap dauda/Þr hielldu z Þui ordi hia sier/spyriādi epter sin a mille/ huat Þ væri er hann sagdi vpp risinn ap dauda/z Þr spurdu hann at z sogdu. Huat er Þ Þa sem hiner skriptlærdu segia at Elias byriar fyrst at koma. En hann suaradi z sagdi til Þra/Elias skal atuisu fyrst koma z allt til lags færa z s° sem skrifat er at manzins sonr skuli margt lida z forsmadr verda/en eg segi ydr/ Þ Elias er kōmin z Þr hafa giort hann huat hellzt Þr villdu/s° sem skrifat er ap honum

Hann kom til sinna lærisueina z sa Þar margt

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Mat. xvii
Luce ix.

ꝑolk kring vm þa/ ⁊ hina skriptlǫrdu er spurduzt
aa vid þa/ ⁊ stragr er allt ꝑolkit leit Jesum ꝑelm
tradi þui ⁊ hrǫdduzt hlupu ⁊ heilsudu hm̃/ ⁊ hñ
spurdi þa hina skriptlǫrdu/ at hnerin spyriezt þi
er vm vid þa/ eñ eiñ aꝑ ꝑolkino suaradi ⁊ sagdi/
Meistare/ eg ꝑlutti son miñ hingat til þin/ hañ
heꝑer mallausañ anda ⁊ nǫr hellzt er hañ hond-
lazt aꝑ hm̃/ þa slitr hañ hñ/ ⁊ hñ ꝑrodu ꝑeller ⁊
nistrar toñum ⁊ þornar vpp/ ⁊ eg taladi til þiña
lǫrisueina at þr rǫki hñ vt ⁊ þr gatu eigi.

Eñ hñ suaradi ⁊ sagdi/ O þu vantruada kyn-
slod/ huersu leinge þa skal eg hia ydr vera eda
huersu leinge þa aa eg at lida ydr ꝑǫrit hñ hingat
til min/ ⁊ þr ꝑǫrdu hñ þangat til hñs/ ⁊ er andiñ
leit hañ o roadi hm̃ stragr/ ꝑiell a iord ⁊ velltizt
vm ꝑrodu ꝑelldi/ hñ spurdi ⁊ hñs ꝑodr at/ huersu
langr time er ꝑra þui er hñ hrepti ꝑtta/ eñ hñ sag
di ꝑra barn ǫsku/ ⁊ optliga þa heꝑuer hñ ꝑleygt
hm̃ aa elld ⁊ i vatn at hñ ꝑyrer ꝑǫri hm̃ s• / eꝑ
þu orkar nockut þa sia aumr aa ⁊ hialpa ockr/ eñ
Jesus sagdi til hñs eꝑ þu gǫter truat þui truudũ
er allt moguligt/ ⁊ stragr þa kalladi ꝑader barn
sins vpp med tarũ ⁊ sagdi/ eg true Herra/ hialpa
þu miñe vantru

Og er Jesus saa at ꝑolkit hliop at/ auitadi hañ
hiñ o hreina anda ⁊ sagdi til hñs/ þu dauꝑe ⁊
hiñ dumbi andi/ eg byd þier at þu ꝑarer vt aꝑ
hm̃/ ⁊ ꝑarer eigi meir i hñ þadan i ꝑra/ ⁊ hñ kal
ladi vpp/ sleit hñ / miog / ⁊ ꝑor vt aꝑ hm̃/ ⁊ hñ
vard sem vǫri hñ daudr/ s• at marger sogdu þ
hñ vǫri daudr/ eñ Jesus hiellt i hans hond ⁊ riet
ti hñ vpp/ Hañ reis þa ⁊ vpp/ ⁊ þa hñ var til hus

gein

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

geingeñ spurdu hans lærisueinar hñ leyncliga at þui gatu vær eigi driþit hñ vt/eñ hañ sagdi/ þtta kyn þæzt med ongū odru vt rekit/nema þyrer bæner ꝛ þostu.

Þr geingu ꝛ burt þadan ꝛ þerduduzt vm Galieam/hñ villdi ꝛ eigi at þ skylldi nockr vita/hañ lærdi sina lærisueina ꝛ sagdi þm þ manzins sonr skylldi seliazt i maña hendr ꝛ þr mynde aþliþa hñ/ꝛ þa hñ væri aþliþadr/ mundi hañ a þridia deigi vpp aptr risa/ þr vuder stodu eigi þssi ord/ ꝛ þordu þo eigi at spyria hñ at.

Hañ kom til Capharnaum ꝛ sem hñ var til hus kōiñ spurdi hñ þa at/huat handtierudu þier ydar a millum a veginum/eñ þr þogdu/ þuiat þr hoþdu metizt vm a veginū huer þra mestr væri/ꝛ er hñ setti sig/kalladi hñ þa tolþ ꝛ sagdi til þra/eþ nockr vill þyrstr vera/sa skal ollū sidar str vera ꝛ allra þian. Hañ tok þa eitt barn ꝛ setti þ mitt a mille þra/ꝛ er hñ hiellt vm þ/sagdi hñ til þra Huer sa sē medtekr eitt þuilickt barn i minu naþne/Hñ medtekr mig/ ꝛ huer hellzt hañ medtekur mig/ sa medtekr eigi mig/ helldr hañ/sem mig sendi.

Mat. xv
Luce ix

Eñ Johañes suaradi hm̄ ꝛ sagdi/Meistare vier saum eirn þañ sem rak vt dioþla i þinu naþni/huer ed eigi þylger oss epter ꝛ vær þyrer budū hm̄ þ/aþ þui hñ þylgde oss eigi epter/eñ Jesus sagdi eigi skulu þier þyrer bioda hm̄ þ/ þuiat eingeñ sa eþ hañ giorir krapta verck i minu naþni ꝛ kuñe þa stragx illa at tala vm mig/ þuiat

Luce ij

 huer

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

huer hñ er eigi i moti oss/hñ er þyre oss þui huer sē ydr geþr at drecka eiñ bikar vazt i minu naþni aþ þui/at þier erut kristz/ Sañliga þa seige eg ydr/at hñ tapar eigi sinu verdkaupi.

Og huer hñ skam̃ eirn aþ þm enū litlu sē a mig trua hm̃ vǫri betra/at kuernar steiñ byndizt vid hals hm̃/ ⁊ vǫri s° i sio kastat/ ⁊ eþ þin hōd skam̃ þyller þig þa snid þu hana aþ/betra er þier/hā dar vanū iñ at ganga til liþsins/eñ haþandi tuǫr hñdr ⁊ þara til heluitis i o slockueligañ elld/Huar ed þra madkr deyr eigi/ ⁊ þar þra elldr sloknar eigi/ ⁊ eþ þig skam̃þyller þotr þiñ/þa hogg hñ aþ betra er þier holltū iñ at gañga i eilifzt liþ/eñ þ þu haþer two þǫtr ⁊ kastizt i heluiztskan elld o slockueligan. Huar at þra madkr deyr eigi/ ⁊ þar þra elldr slocknar eigi. Skam̃þyller þig þitt auga/ þa rek þ þra þier betra er þier ein eygdū iñ at gāga i gudz riki/eñ þ þu haþer two augu ⁊ sendizt i heluitzkañ elld. Huar ed þra madkr deyr eigi/ ⁊ þar þra elldr slocknar eigi

Þuiat aller hliota med elldi ✠ at salltazt ⁊ all̃ þorner sallti at salltazt/ Salltid er gott/eñ eþ salltid aþ selltizt mz hueriu kryddi þier þa/haþi þier salltid hia ydr ⁊ haþit þrid ydar a mille

Tiunde capitule

OG er hñ reis vpp þadan kom hañ i endemork Juda landz hinu meigen Jordanar/ þar kom ⁊ eñ aptr margt þolk til hñs ⁊ sē hñ plagadi/ þa tok hñ eñ aptr til at keña þm/Pharisei gein gu ⁊ til hñs/spurdu hñ at/eþ mañinū leyþdizt at þorlata sina husþru/þreistandi hñs s° /eñ hñ sua

radi ⁊

radi ⁊ sagdi til þra/ Huat heþer Moyses bodit ydr/ þr sogdu Moyses leyþdi skilmadar breþ at skriþa ⁊ vid at skilia Hueriñ Jesus suaradi ⁊ sagdi/ þyrer hardleik hiarta yduars þa skriþadi hñ ydr þtta bodord/ eñ aþ vpp haþi skepnuñar/ giordi gud þau kallmañ ⁊ konu/ aþ þui þorlætr madriñ þodr siñ ⁊ modr ⁊ helldr til vid konu sina/ ⁊ eru s° two eitt holld/ aþ þui eru þau nu eigi two helldr eitt holld/ þui huad gud heþuer samteingt/ þ skal madriñ eigi sundr skilia

Og i husinu spurdu hñs lærisuein aptr at vm hid sama/ ⁊ hñ sagdi þm/ huer hellzt sem þorlætr sina eigen konu ⁊ þastnar adra/ sa dryger hor a heñe/ ⁊ eþ konan þorlætr siñ eigeñ mañ ⁊ giptizt odrum/ su horazt

Og þr þærdu vng born til hñs at hñ ahrærdi þau/ eñ lærisueinarner a toldu þa sē þau leiddu ⁊ er Jesus sat þ/ likadi hm̄ þ eigi vel ⁊ sagdi til þra Leyþit bornunū til min at koma ⁊ bañit þm eigi/ þuiat þuilikra er gudz riki. Sañliga seige eg ydr/ huer hñ medtekr eigi gudz riki sem añat vng barn/ sa mun eigi iñ ganga i þ/ ⁊ hñ tok þau i þāg ⁊ lagdi sinar hendr yþuer þau ⁊ blezadi þau

Og þa hñ var vt geingiñ vppa vegiñ/ hliop þ eiñ þram þyrer/ bucktadi sig þyrer hm̄/ ⁊ spurdi hñ at/ seigiandi/ godi meistare/ Huat skal eg giora s° at eg eignizt eilifzt lif/ Eñ Jesus suaradi hm̄/ Hui seiger þu mig godañ/ eingeñ er godr nema gud eirn/ bodordin muntu kuña/ at þu skuler eihordom drygia eigi mañ vega/ eigi stela/ eigi skuler þu liug vitne mæla/ eigi suik giora/ heidra þodr þiñ ⁊ modr/ eñ hañ suaradi ⁊ sagdi tilhans.

þar er þa ⁊ eingen kryddā meir ens þorna manz helldr vellr hñ þa modkū/ eñ salltid þ bitr aþ þ er oss þorþ i at haþa þrid og þolin mædi i solltun iñe.

Mat. xix
Luce xviii

Exo. xx

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Meistare allt þtta heþeeg vardueitt i þra barn
ąsku miñe/ eñ Jesus horþdi a hñ/ elskadi hñ ꝛ
sagdi til hñs eitt þa brestr þig þar/sel allt þ þu
heþer ꝛ geþ þatąkū/ꝛ þa munt þu haþa eiñ the-
saur a himnū/kom/ꝛ þylg mier s° epter/ꝛ legg
kross þier a herdar/ eñ hañ vard hryggr vid þssi
ord/gieck þadan syrgiandi/ þuiat hñ haþdi myck
lar eigner.

Mar. xix
Lu. xviij

Jesus leit kring vm sig ꝛ sagdi til siña ląri-
sueina/ huersu idruellt er þm sem peninga haþa
iñat ganga i gudz riki/Eñ hñs ląrisueina setti tui
sta vid þssi hñs ord/Jesus anzadi eñ aptr ꝛ sag-
di til þra/Sona korn min Huersu toruellt er þm
sem treystandi eru peningū iñ at ganga i gudz ri-
ki/auduelldara er vlþballdanū at ganga i gegnū
nalar auga/eñ rikū iñ at ganga i gudz riki/ þr vn-
drudnzt eñ meir seigiandi sin a mille huer þąr
þa hialpazt/eñ Jesus horþdi aa þa ꝛ sagdi/Hia
mōm er þ o moguligt eñ eigi hia gudi/ þuiat hia
gudi er allt moguligt

Mat. xix
Luce xviij

Og epter þ tok Petr til at seigia hm̄/siadu vi
er þorlietū allt ꝛ erū þier epter þylgiandi/ Jesus
suaradi ꝛ sagdi. Sañliga seige eg ydr/ at eingeñ
er sa/huer at þyrer lątr/hus eda brądr eda sy-
str eda þodr eda modr edr born eda akra þyrer
minar saker ꝛ gudzspiallaña / sa et eigi medtekr
hundrat þallt aptr nu aa þssari tid/ hus/ brądr
ꝛ systr ꝛ modr ꝛ born ꝛ akra med oþ soknū /ꝛ i
epter komanda heime eilißt liþ/ ꝛ marger verda
þr seinazter sem eru þyrster ꝛ þr þyrster sē seinaz
ter eru/ꝛ þr voru þa eñ a veginum at þara vpp til
Hierusalē/ꝛ Jesus gieck þyrer þm/ þa setti ꝛ hlio

da vid

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

da vid fylgiandi hm̄ þo epter ⁊ ottuduzt hñ.

Hñ tok ⁊ þa tolf aptur til sin ⁊ hof vpp at seigia Mat. xx
þm/huat yfuer hñ myndi koma siaet þ at vǫr Luce xviij
forū nu vpp til Hierusalē/ ⁊ manzins sonr mun
seliazt keñe mañ hofdingiū skriprlǫrdū ⁊ oll-
dungū/ þr munu ⁊ fordǫma hñ i dauda/ ⁊ selia
Heidingiū/ þr munu ⁊ spotta hñ/ ⁊ fleingia spyta
a hñ/ ⁊ lifla ta ⁊ a þridia deigi mū hñ vpp aptr risa

Þa geingu þr Jacobus ⁊ Johañis syner Zebedei
/til hñs ⁊ sogdu/ Meistare/ vid viliū at þu giorir
fyre ockr huers sem vid bidiū þig/ eñ hñ sagdi til Math xx
þra/ Huat vilie þier at eg skuli giora ydr/ þr sog
du þa til hñs/ gef ockr þ vid sitiū i þiñe dyrd eiñ
til hǫgre handar þier/ ⁊ añar til hiñar vinstre/
Eñ Jesus sagdi til þra/ þier vitid eigi huers þier
bidiet/ kuñe þier at drecka þañ kalek huern eg
mun drecka/ ⁊ skirazt med þre skirn sem eg mun
skirazt/ eñ þr sogdu hm̄/ þ geiu vid/ Jesus sagdi
þa til þra/ at soñu munu þier drecka þñ kalek
huern eg mun drecka ⁊ medr þre skirn skirder ver
da huerri eg mun skirazt/ eñ at setia til miñar
hǫgre handar edr til vinstre/ er eigi min at ge-
fa ydr/ helldr þm sem þ er fyrer buet.

Og þa er þr tiu heyrdu þ/ voru þr gramer vp-
pa Jacob ⁊ Johañē/ eñ Jesus kalladi þa til sin
⁊ sagdi til þra/ þier vitid þ at þr sem synazt ha-
fa stiornan þiodaña/ þa drottna yfuer þǫr ⁊
þr sem eru þra formeñ þa hafa þr valld yfuer
þm/ eñ þ skal eigi s° vera ydar a mille/ Helldr
huer hañ vill vera ydar a mille odrum meire sa
skal ydar þienare vera / ⁊ huer hañ vill ydar
a mille fremstur vera/ Sa skal allra þion vera.

þuiat

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

þuiat manzins sonr er eigi komiñ til þss at hm̃
þionadizt/Helldr þ at hñ þionadi ꝛ gꝗþ i sina ond
vt til endr lausnar þyrer marga
Þr komu ꝛ til Hiericho ꝛ at hm̃ burt þaranda vr
Hiericho ꝛ hñs lꝗrisueinũ ꝛ mycklũ odrũ þolks
Mat. xx Lu. xviij þiolda/Sat bartime⁹ blindr son Timei vid vegiñ
ꝛ beiddi/ꝛ er hñ heyrdi at þ var Jesus aþ Naza
reth/tok hñ til at kalla ꝛ sagdi. Jesus sonr Da
uidz miskuña þu mier/ꝛ marger a toldu hñ at hñ
þegdi/eñ hñ kalladi þa mycklu meir sonr Dauidz
miskuña þu mier/Jesus stod vid ꝛ baud at kalla
a hñ / þr kolludu ꝛ a hiñ blinda seigiandi til hñs
vertu med godũ hug/statt vpp/hñ kallar þig ꝛ
hñ snaradi siñe yþuer hoþn aþ sier stod vpp ꝛ kõ
til Jesu/ Jesus suaradi ꝛ sagdi til hñs/Huat vill
tu at eg skuli giora þier/eñ hiñ blindi sagdi honũ
Rabboni/ þ eg sꝗi/Jesus sagdi þa til hñs/gack
hedan þin trua giordi þig holpiñ/ ꝛ stragr þa
sꝗ hñ ꝛ þylgdi hm̃ epter vppa vegiñ.

Ellipti capitule

Math. xxi Luce xix

OG þa þr komu nꝗr Hierusalẽ til Beth
phage vid þiallit vidsmiors vidañar
Sendi hañ two sina lꝗrisueina vt ꝛ
sagdi til þra/ gangit i þ kauptun sem
giegnt ydr er/ ꝛ stragr er þier gangu
þar iñ munu þier þiña þola bundiñ a huerũ ein
geñ madr heþer eñ setid/leysit hñ ꝛ leidit hingat/
ꝛ eþ nockr seiger til yd̃ /hui þier giorit þ/ þa seigit
at hñ er Herranũ/ þarþligr ꝛ stragr mun hñ sen
da hñ hingat/ þr geingu burt þadan ꝛ þundu
þolañ bundrñ þyrer vtan dyrnar ꝗ gatna moti
no/ꝛ leystu hñ/ꝛ nockrer aþ þm̃ er þar stodu sog
du

u til þra/Huad giori þier/ leysandi polañ/eñ þr
ogdu til þra sem Jesus hafdi þm̃ bodit/ ⁊ þr leyf
u þm þ/ ⁊ færdu polañ til Jesu/ logdu ⁊ a hñ
in klædi/ ⁊ hñ sat aa hm̃/ eñ marger breiddu sin
aut a vegiñ/eñ adrer hiuggu kuistu af trianũ/ ⁊
reifdu a vegiñ/ ⁊ þr er fyrer geingu ⁊ hiner sem
pter fylgdu kolludu ⁊ sogdu. Hosiañа blezadr
ie sa sem kemr i na ni drottins/ ⁊ blezat sie riki
odr vors Dauidz/ þ ed kemr i nafni drottins
Hosiañа a vpphædũ Drottiñ for ⁊ til Hierusalẽ ⁊
gieck iñ i musterit/ ⁊ vm skygnde alla hluti/ þa at
uelldi var nu komit gieck hañ vt mz þm tolf til
Bethania/ ⁊ añars dags þa hñ gieck vt af Beth
nia. Sueingde hñ/ ⁊ er hñ saa a leingdar fikiu
re þ er laufblaud hafdi/ kom hñ at vita huort
hñ fyndi nockut a þui/ ⁊ þa hñ kom þangat at
añ hñ eckert nema laufblaudiñ/ þuiat þ var ei
gi fiknañа time komin/ Jesus suaradi ⁊ sagdi til
þss/ Hier epter ethe eingeñ af þier a vogxt at eili
tu/ ⁊ hñs lærisu einar heyrdu a þ.

Þr komu ⁊ til Hierusalẽ ⁊ Jesus gieck iñ i mus
terit tok til vt at reka þa sem selldu ⁊ keyftu i mus
terino/ bordũ þra er reidu peningũ skiptu ⁊ stolũ Math xxi
þra er dufr selldu/ Hratt hñ vm/ ⁊ eigi lofadi hñ Luce xix
at nockr bæri ker vm musterit/ ⁊ hñ kendi ⁊ sagdi Esa. lvi
til þra/ er þ eigi skrifat/ at mitt hus skuli kallazt
bæna hus ollm̃ þiodũ eñ þier hafit giort þ at spil
lutrkia iñe.

Þ heyrdu ⁊ hiner skriptlærdu ⁊ keñe mañа hof
dingar ⁊ leitudu epter huernen þr mættu fyrer fa
ra hm̃/ þuiat þr ottuduzt hñ/ af þui at allr lydr
dadizt at hñs keñingu/ ⁊ er kuelld var komit gieck
hñ vt

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

hñ vt aþ borgiñe ⁊ at morne þa geingu þr þar
hia ⁊ sau þikiu treit þurt ordit at rotum Petr min
tizt aa ⁊ sagdi vid hañ Rabbi siadu þikiu treit/
Mat. xxi Hueriu þu þormąllter er vppuisnat/ Jesus sua-
radi ⁊ sagdi til hñs/ Haþit tru til gudz/ sañliga sei
ge eg ydr/ huer hellzt hñ segdi til þssa þiallz lyþzt
vpp þu ⁊ þleyg þier i Sioiñ ⁊ eþadi eigi i sinu hi
arta/ Helldr trydi at þ myndi skie/ huat hñ seiger
þa mun þ ⁊ skie hñ/ huat hñ seiger/ þyrer þui sei-
ge eg ydr allt huat hellzt þier bidiet i yduare bąn/
truit at þier audlizt þ/ þa mun þ ⁊ henda ydr ⁊
nąr þier standit ⁊ bidiezt þyrer þa þyre geþit eþ
þier haþit nockrs konar aþ odrum ydr i gegn/ s°
at ydar þader sem er a himnum þyrer geþi ydr
ydar brot þuiat eþ þier þyrer geþit eigi þa þyrer
geþr ⁊ eigi ydr/ þader ydar sem er a himnū ydr
synder

Mat. xxi Luce xx Þr komu ⁊ eñ til Hierusalē ⁊ þa er hñ gieck i mus
terino/ komu til hñs hoþut prestar skriptląrder ⁊
olldung ⁊ sogdu til hñs/ vt aþ hueriu valldi gior
ir þu þtta/ ⁊ huer heþer geþit þier valld til at þu
giorder þtta/ eñ Jesus suaradi ⁊ sagdi til þra eg
vil spyria ydur at einu ordi/ suarit mier/ þa mun
eg seigia ydur aþ hueriu valldi eg giori þtta/
skirn Johañis var hun aþ himnū edr aþ moñū
Suarit mier/ þr hugrudu med sier ⁊ sogdu/ eþ
vąr seigiū at hun vąri aþ himnū/ seiger hañ til
vor þui trudut þier heñi þa eigi/ eñ eþ vąr seigiū
at hū vąri aþ moñū Hrądunzt vąr þolkit/ þuiat
aller hielldu þ Johañes vąri sañr spamadr/ þui
suorudu þr ⁊ sogdu til Jesu vąr vitū eigi/ Jesus
suaradi ⁊ sagdi til þra/ þa seige eg ydr ⁊ eigi aþ
hueriu valldi at eg giori þtta.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Tolþti capitule

HAñ tok ⁊ til at tala vid þa i epter likingū/ madr plantadi vingard ⁊ girti gard vm ⁊ groþ þ̃ vin þrugu ⁊ bygdi þ̃ vþ turn ⁊ skipadi hñ mz akrkalla ⁊ þerdadizt langt iburt ⁊ er time ṽ til sendi hñ þion siñ til akrkallaña at hñ medtaki aþ akrkollunū vt aþ vingardzins auegrti eñ þr hñdtoku hñ ⁊ bordu ⁊ lietu eyrindislausañ i burt þara ⁊ eñ aptr sendi hñ añañ þion til þra ⁊ hñs hoþut lestu þr grioti ⁊ sleptu spottudū i burt ⁊ þaeñ aptr sendi hñ añañ ⁊ þañ aþliþudu þr ⁊ þleire adra suma hyddu þr eñ suma drapu þr

Mat. xxi
Luce xx

Hñ haþdi þa eñ epter eirn siñ kaꝛastañ son/ ⁊ þañ sendi hañ seinaztañ til þra ⁊ sagdi/ þr munu þeila sier þyrer syne minū/ eñ akrkallañer sogdu sin a mille. Þssi er erþingiñ/ kame þier vegū hñ s° at uor verdi arþtakan/ ⁊ þr hondludu hñ ⁊ aþliþudu ⁊ kostudu hñ vt þyrer vingardiñ/ eñ huat mun nu Herrañ vingardzins giora til. Hñ kemr ⁊ tortyner akrkollunū ⁊ geþr vingardiñ odrū/ Haþi þier eigi lesit þssa skript/ þañ stein er byggendr þorlogdu/ hañ er vordiñ hoþut hyrningar aþ drottni er þrta giort/ ⁊ er vndarligt þyrer vorū augū ⁊ þr leitudu vid at hand taka hñ/ eñ hraꝛdduzt þo lydiñ þuiat þr þundu þ hñ sagdi þssa epter liking til þra/ þr þorlietu hñ ⁊ geingu i burt.

Psal. cxviij

Þr sendu til hans nockra aþ pharisaꝛis ⁊ Herodis þienara/ at þr verddu hañ i ordum/ þr komu ⁊ sogdu til hans/ Meistare/ vier vitum at þu ert sañsogull ⁊ skeyter eigi neinum/ þuiat þu þer eige epter yþuer litum maña/ Helldr keñe

Mat. xxij
Luce xx

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

keñer þu gudz gotu med sañleika. Huort leyfir oss at gefa keisaranū skatt eda eigi/ hañ visse þra vnder hyggiu ⁊ sagdi til þra/ Hui freiste þier min/ færit mier peningiñ at eg siae hñ/ þr gien gu hñ eiñ/ þa sagdi hñ til þra/ huerſ er þessi mynd ⁊ iñ skript/ þr sogdu hñ Keisarans/ Jesꝰ suara di ⁊ sagdi til þra/ þui gefit keisaranū þ keisarans ier/ ⁊ gudi þ gudz er/ ⁊ þr vndruduzt ypuer hñ.

Mat. xxij Luce xx Deut. xxv

Þa kōu ⁊ Saducei til hñs/ þr ed seigia vþ risana eigi vera/ spurdu hñ at ⁊ sogdu Meistare Moyses skrifadi oss/ at ef nockrs broder lietizt ⁊ hefdi eigin konu epter ⁊ lieti eingen born epter sig/ þa a broder hñs at medtaka hñs eignar konu ⁊ vppuekia sinū brodr sæd. Nu voru þar (vij) brædr ⁊ hin fyrsti tok sier eigen konu ⁊ er andadr/ latandi eigi sæd epter/ ⁊ sa añar tok hana ⁊ andadizt/ liet ⁊ eigi sæd epter/ ⁊ lika hin þridie ⁊ eirnen þr (vij) toku hana aller/ ⁊ lietu eigi sæd epter Seinazt af ollū andadizt ⁊ konan/ eñ i vppriſsuñe þa er þr risa vpp/ huerſ þra eigin kona verdi hun/ þuiat þr (vij) haufdu hana til eigiñar konu. Jesus suaradi ⁊ sagdi til þra/ er eigi sꝰ at þier villizt/ vitandi eigi ritningarnar ⁊ eigi hellder gudz krapt/ þuiat þa þr risa vpp af dauda/ kuginazt þr ei nie lata sig kuæna/ Helldr eru þr sem Einglar Gudz a himnū/ eñ hafi þier eigi lesit i

Exo. iij

Moyses bok af þramlidnū þ þr munu vpp risa/ Huernen sagdi gud til hñs i skogar rañinū/ er hñ sagdi/ Eg em Gud Abrahams/ ⁊ Gud Isaacs ⁊ Gud Jacobs/ eigi er hñ gud daudra/ helldr gud lifendra/ af þui villizt þier miog.

Og eiñ af skriptlærdū gieck at sa er heyrt hafdi þa

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

di þa spyriazt aa/saa ⁊ þ at hñ hafdi suarat þm
vel/⁊ spurdi hñ at/Huert er fyrst bodord af ollũ
Eñ Jesus suaradi hm̃/þ er fyrst bodord af ollm̃ Mat. xxij
Heyr þu Jrael/Drottiñ gud vor er eiñ gud/⁊ els
ka skallt þu drottiñ gud þiñ af ollu hiarta þino/
⁊ af allri salu þiñe/⁊ af ollu þinu hugskoti/⁊ af
ollũ krapti þinũ/ þtta er hid fyrsta bodord/Eñ Deut. vi
añat er ⁊ þssu lickt elska þu naunga þiñ sem sial Leui. xix
fañ þig/ eigi eru þar oñr bodord þssm meire.

Og hiñ skriptlærdi sagdi til hñs/ Meistare i
sañleik þa sagder þu vel/ þuiat eiñ er gud ⁊ ein-
geñ er þar añar eñ hañ/ ⁊ þ at hñ skuli elskazt
af ollu hiarta/⁊ af ollm̃ skilninge/⁊ af allri ofl-
gan/ ⁊ þ at elska naunga siñ sem sialfañ sig/er
ollm̃ breñe fornũ meira ⁊ offre/eñ er Jes⁹ saa at
hñ suaradi vifliga sagdi hñ til hñs/eigi ertu langt
fra gudz riki/⁊ eingeñ þordi þa at spyria hñ Mat. xxij
Jesus suaradi ⁊ sagdi/er hñ kendi i mustierino/ Luce xx
huernen seigia skriptlærder kristũ vera Danidz Psal. cix
son/eñ Dauid seiger sialfr af helgũ anda Drot-
tiñ sagdi minũ drottni/sit þu til miñar hægre han
dar a medan eg legg þina o vine til skarar þiña
fota/ þar seiger Dauid sialfr hñ siñ Herra/Huer-
nen er hñ þa sonr hñs/⁊ margt af folkino heyr-
di hm̃ giarnan.

Og i siñe keñingu sagdi hñ til þra/ varit ydr vid
enũ skriptlærdũ/sem ganga vilia i sidũ klædũ/⁊
heilsazt a torgum/⁊ sitia a fremstũ stolũ i sam-
kundu husum/⁊ hafa hin fremstu sæti at kuelld Math. xiij
verdum/ Huerier i sig gleypa eckna hus? vnder Luce xx
hylmingu langrar bænar / þr munu ⁊ audlazt
þss þyngra glotunar dom.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Luce xxi

Og er Jesꝰ sat giegnt aulmusu orkiſie/sa hñ hu
ermen þolkit varpadi peningū i olmusu orkina/
at marger riker kostuda myckl u/eñ þa er ein ec
kia þatgk kom/liet hun tvo skarpa iñ þ er eiñ p
ning Hñ kalladi sina lærisueina til sin ⁊ sagdi þm
Sañliga segi eg ydr/at þssi þatgka eckia liet meir
iñ/eñ aller adrer sẽ iñ lietu i olmusu orkina/ þuia
aller lietu ap þui iñ er þm vꝫ at auk/eñ þssi liet ap
volad sitt alltt huad hū hapdi ⁊ sina biorg all

Prettandi capitule

Mat.xxiiii
Luce xxi

OG þa hñ gieck vt ap musterino sagdi eiñ ap
hñs lærisueinū vid hñ/ Meistare/Skoda
huilikar steinar ⁊ þuilickt smide þtta er/
Jesus suaradi ⁊ sagdi til hñs/ sier þu allar þssar
myckl u bygging/Hier mun eigi epter latazt steī
þar steine/ sa er eigi verdi nidr brotīn.
Og þa hñ sat i þiallino Olivveti giegnt musterine
spurdu hñ at sier i lagi Petr ⁊ Jacob ⁊ Johañis ⁊
Andreas/seig þu oss hgr þtta skal skie/⁊ huert tei
kn verdi þa þtta skal alltt til taka at þullkōnazt/Je
sus suaradi þm/⁊ tok til at seigia/sia er til at ei þae
nockr villr ydr/ þuiat marger munu koma i minu
nafni ⁊ seigia/eg er kristr/⁊ munu marga villa
Eñ þa þier heyrit ap bardogū ⁊ hernadar tid
indū ottazt eigi/þuiat þssu byriar at skie/endiñ er
þo eñ eigi þa/ein þiod mun reisa sig ⁊ vpp i mot
añare/⁊ riki a moti riki/⁊ land skialpt munu ver
da i sier hueriū stodū/hungr ⁊ hrellingar munu
⁊ verda/ þtta er vpp hap hrygdaña.
Og siaer til vm sialfa ydr þuiat þr munu þg
ra ydr a radstefnr ⁊ i sākundu huſ/⁊ þier munut
stryckter verda/⁊ þyrer kōungū ⁊ hofdingū mu
nu þier [illegible] mña vegna til vitnis burdar þ

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

ner þa / ⁊ gudzspiollū byriar adr at predikazt a medal allra þioda.

Og þa þr leida ydr ⁊ þrāselia skulu þier eigi hugr sa þyrer huat þier skulut tala/helldr huat ydr geþzt a þri stundu þ skulu þier tala/ þuiat eigi tale þier helldr heilagr andi/ Eñ broder mun selia brodr i dauda ⁊ þader soniñ/bornin munu ⁊ reisazt vpp i mot þorelldrunū ⁊ styrkia þa i dauda/⁊ þier verdit ollm̄ at hatre þyrer mins naþns saker/ eñ huer hñ er stadþastr allt til enda sa hialpazt

Math. x
Luce xij

Eñ þa þier siaet suiuirding eydzluñar/aþ huer ri Daniel spamadr seiger/standandi huar eigi byriadi/huer ed les/hñ vnderstandi þ /Huerier þa eru a gydinga landi/ þlye þr a þioll/ ⁊ huer hañ er vpp a rąþrino þare sa eigi iñ at taka burt nockut vr sino huse/⁊ sa sem er a akre/hñ snuizt eigi a bak sier aptr/at taka vpp þaut sin/⁊ we þungudū konū ⁊ briost mylkingū a þm timū/bidiet helldr at þlotti ydar verdi eigi vm vetr/ þuiat a þm dogū verda slikar hormungar/ hueriar eigi haþa verit þra vpp haþi skepnuñar/þa sē gud skapadi ⁊ allt til þssa/⁊ eigi Helldr mun verda/⁊ eþ drottiñ stytti eigi þssa daga yrdi eckert holld þrelsat helldr þyrer vt valdra saker hueria hñ vtualdi heþer hñ stytt þssa daga.

Mat. xxiiii
Daniel ix

Og eþ nockr seiger þa til ydar sie hier er kristr sie þar er hñ/ þa truit þui eigi/ þuiat vpp munu risa þals kristar ⁊ þalsker spameñ ⁊ munu giora teikn ⁊ stormerki til at villa/ eþ verda mątti/ eirnen vtualda/ þui siaet til vm ydr/sie eg sagdi ydr nu allt þtta þyrer.

Eñ a þm dogū epter þssa hormung/mun Solin sortna/ ⁊ tunglit eigi geþa sitt skin/ ⁊ stiorur

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

munu hrapa aþ himne/ kraptar himins munu ꝛ
Mat.xxiiij hrǫrazt/ ꝛ þa munu þꝛ sia manzius son kõandi i
Luce xxi skyiunũ mz dyrd ꝛ krapti mycklũ/ ꝛ þa mũ hñ vt
senda sina eingla/at samã saþna sinũ vt uoldũ aþ
þiorũ vindũ/allt aþ enda iardꝰ ꝛ til hǫd himins.
Aþ þikiu trenu þa lǫrit eina epterliking/ þui þa
er þss kuistꝛ giorizt þrioꝛ ꝛ lauþin springa vt/viti
þier at sumarit er i nand/sꝰ ꝛnǫr þier siaet þtta
skie/vitid at þ sie þa nalǫgt þyre dyrũ/ Sañli-
ga seigi eg ydꝛ/at þssi kynslod þorgeingꝛ eigi þar
til allt þtta skier himiñ ꝛ iord munu þorganga/
eñ min oꝛd munu ecki þorganga/ eñ aþ þm deigi
edꝛ stundu veit eingeñ/eigi Einglar a himnum ꝛ
eigi sonꝛiñ/nema þaderiñ eiñ.
Siaet til/ vaket ꝛ bidiet þuiat þier vitid eigi
nǫr tid er/sꝰ sẽ sa madꝛ er þerdadizt langt burt/
þorliet sitt hus/gaþ ꝛ sinũ þionũ yþuer valld sier
huers vercknadꝰ/ꝛ baud dyra verdinũ at hñ veck
ti/Waket ꝛ þuiat þier vitid eigi nǫr Herrañ hus
sins kemꝛ/Huort at kuelldi eda vm midnǫtti/edꝛ
þa hanen gelꝛ elligar at morne/sꝰ at eigi komi hñ
Mat.xxvi skyndiliga ꝛ þiñe ydꝛ soþandi/eñ huat eg seige y-
Luce xiij dꝛ þ seige eg ollm̃/Waket þier. Þiortaudi ca
Eñ epter two daga þa voru Paschꝰ/ꝛ sǫtu
braudz dagar/ꝛ hoþut prestꝰ ꝛ skriptlǫr-
der socktu epter huernen þꝛ gǫtu hondlat
hñ med vielũ ꝛ liþlatid/eñ þꝛ sogdu/eigi þo vm ha
Ha.xiij. tidina/sꝰ at ei verdi vpp hlaup med þolkino
Og þa hañ var i Bethania i hus Symonar
van heila ꝛ sat vid bord/kom kona haþandi A-
labastrũ/budk med omeingat ꝛ kostuligt smyrsla
vatn/Hun braut budkiñ/ꝛ hellti yþuer hoþut hm̃
eñ þar voru nockꝛer sẽ stugugduzt vid i/sialþũ si-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

er ⁊ ſogdu/til huerſ er þſſi ſmyrſla ſpilling gior/
Þat þꝛꝛa ſmyrſla vatn mꝙtti ſeliazt meir eñ þꝛiu
hũdrut peninga ⁊ gepazt þatꝙkũrdeilldu ahana

Eñ Jeſus ſagdi/ latid hana kyrra/til huerſ ſtyg
ge þier hana/gott verck giordi hun a mier/ þuiat
þatꝙka hazi þier iazpnan hia ydr/⁊ nꝙr þier vil
iet meigi þier giora þm gott/eñ mig þa hazi þier
eigi iazpnaſt / Huat hun hazdi til/ þ giordi hun/
Hun kom ⁊ þyrepram at ſmyria miñ likama til
grapꝛar/ Sañliga ſeige eg ydr/ Huar hellzt i hey
me ollũ er þꝛa gudz ſpiall verdi predikat þa mũ
ſeigiazt i hñar miñing / huat hun giordi.

Og Judas ſcarioth/ eiñ azþ tolþ gieck burt til
hopꝛut preſtaña/at hñ þorriedi hñ þyre þa/⁊ er þꝛ
heyrdu þ glodduzt þꝛ/ ⁊ þꝛ lopudu at gepa hñ
peninga/ Hñ leitade ⁊ epter huernen ſkapþerlli
gazt hñ gꝙti þorradit hñ .

Og a hinũ þyrſta ſꝙta braudz deigi þa Paſ
ka lambit þornadizt/ſeigia hñſ lꝙriſuein᷑ til hñſ
Huert villtu vier þorum ⁊ reidũ til at þu neyter
Paſchaña/ ⁊ hñ ſendi two azþ ſinũ lꝙriſueinũ ⁊
ſagdi til þꝛa. Gangit tñ i ſtadiñ/madr mun reña
i mot ydr/berandi vazt ſkiolu/þylgit hñ epter/⁊
huar hellzt hñ geingr iñ/ſeigi þier/huſ Herranũ/
at Meiſtariñ ſeiger Huar er þ herbergi/er eg ſkal
neyta Paſkaña i medr minũ lꝙriſueinũ/⁊ hñ mũ
ſyna ydr aſtrakadan ſœl ſtorañ til bueñ / reidi
þier þar til þyrer oſſ/⁊ hñs lꝙriſuein᷑ geingu burt
⁊ komu iñ i ſtadiñ ⁊ fundu s᷒ ſem hñ hazdi ſagt
þm/⁊ biuggu til Paſcha lambit.

Og er kuellda tok kom hñ medr þa tolþ/⁊ er
þꝛ voru nidr ſezter ⁊ etu/ ſagdi Jeſus/ Sañliga

✝ Huer eiñ þ
ſarra pen
ga heyer
rit s᷒ gat
ſeigia doc
tres/ſẽ (iiij
lybuſker
engelſkr
tare.

Ma.t xxv
Luce xx

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

seigi eg ydr/at eiñ af ydr Sa er etr med mier for
Mat. xvii rądr mig/eñ þr vrdu hrygguer vid ꝛ sogdu huer
Luce ix. epter odrũ til hñs/er eg þ nockut/eñ hñ suaradi ꝛ
sagdi til þra/eiñ af tolf sa er drepr hendiñe i fa
tid medr mier/at soñu fer manzins sonr Hedan s°
sem skrifat er af hm̃/eñ we þm mañi af hueriũ
manzins sonr framsellzt/betra vąri þm mañi at
eigi hefdi hñ fąddr verit.

Og er þr neyttu/tok Jesus braudit/blezadi/ꝛ
braut þ ꝛ gaf þm ꝛ sagdi/take þier/neytid/þtta
er mitt hollo/Hañ tok ꝛ kalekiñ/blezadi ꝛ gaf þm
ꝛ þr drucku aller af hm̃/Hñ sagdi til þra/þtta er
mitt blod eins nyzt testamenzt/sem fyrer marga
vt hellizt. Sañliga seige eg ydr/at eg mun ei he
dan i fra drecka af þssm vin vidar auegrti /allt
til þss dags/þa at eg dreck þ nytt i gudz riki/ꝛ at
sogdum lofsongnum geingu þrifiallit oliueti

Jesus sagdi til þra/aller munu þier skamfyl
lazt vid mig a þssari nott/ þuiat skrifat er/eg mũ
Zach. xiij sla Hirdiriñ ꝛ Sauderner skulu tuistrazt/eñ ep-
ter þ er eg ris vpp/skal eg ganga fram fyre ydr i
Galileam/eñ Petr sagdi til hñs/ꝛ þ aller skamfyl
lizt þier/þa skal eg þo eigi/Jesus sagdi til hñs
Sañliga seige eg þier/at i daglangt a þssari nott
adr eñ hanẽ gelr tuysuar munt þu neita mier þrys
uar/Hñ taladi þa eñ framar/þo at mier byriadi
at deyia iafn framt þier skylldi eg þo eigi neita
þier ꝛ lika eirnen sogdu aller þr

Og þr komu i þ gerdis tun er hiet Gethsemani/ꝛ
hñ sagdi til siña ląrisueina/sitie þier hier a medã
eg bidz fyrer/ꝛ tok med sier Petrũ/ Jacob/ꝛ Jo-
hañem/ꝛ tok til at skialfa /ꝛ angrazt ꝛ sagdi til

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

þra. Saala min er hrygg allt i daudañ/bliþit hier ⁊ vaket/⁊ þa gieck hñ litlu einu leingra þrā þiell a iord/ ⁊ tok at bidia eþ þ vǫri moguligt at su stund lidi hia hm̄/ ⁊ sagdi Abba þader miñ allt er þier moguligt/tak burt þeña kalek aþ mier eñ eigi sem eg vil helldr sem þu villt.

Hañ kom ⁊ þañ þa soþandi ⁊ sagdi til Petrs Symon seþr þu/kuñer þu eigi at vaka eina stund medr mier/vakit/⁊ bidiet/at þier þallit eigi i þrei stni/andiñ er at soñu reidubuiñ/ eñ holldit er breyskt Hñ gieck ⁊ eñ burt aptr ⁊ bad ⁊ taladi hin sōn ord/hñ kom aptr ⁊ þañ þa eñ soþandi/þuiat þra augu voru bolgin aþ sueþni ⁊ eigi vissu þr huerin þr suorudu hm̄/⁊ hñ kom i þridia siñ ⁊ sagdi til þra/ soþit nu ⁊ huilit ydr þ nǫgizt/ stundin er komin/ þ manzins sonr þram sellzt i syndugra hendr/ standit vpp gongum hedan/siaet at sa er mig þorrǫdr hñ er i nand.

Og stragr sem hñ var at tala vm þtta/kō Judas scarioth eiñ aþ tolþ ⁊ mz hm̄ mikel sueit medr suerdū ⁊ stongum/vt sender aþ hoþdings prestum/skriptlǫrdū ⁊ olldungū/ eñ suikariñ haþdi geþit þm teikn ⁊ sagt/ huern hellzt eg kyssi sa er þ/halldit hm̄ ⁊ leidit varygdarliga/ ⁊ þa hñ kō gieck hñ stragr til hñs ⁊ sagdi/Heill siert þu Rabbi/⁊ kysti hñ/eñ þr logdu stragr hendr a Jesū ⁊ hielldu hm̄/⁊ eirn aþ þm sē hia stod dro vt suerd ⁊ slo hoþut prestzins þion ⁊ sneid aþ hm̄ eyrat.

Mat. xi
Luce x
Joh. xi

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Jes⁹ suaradi ⁊ sagdi til þra/ þier erut vt geingner s⁹ sem til añars spilluirkia med suerdū ⁊ stongū at gripa mig /Huers dagliga var eg i musterino hia ydr ⁊ kendi/ ⁊ eigi gripu þier mig/ Helldr þ ritningin vpp fylldizt/ ⁊ þa forlietu hñ aller hñs lærisueinar ⁊ flydu/ eñ nockut vngmeñi fylgdi honū epter klæddr linklædi yfuer bert horund/ ⁊ hñ gripu oñr vngmeñi /eñ hñ snaradi linklædinu ⁊ flydi nakeñ i burt fra þm.

Þr leiddu Jesum til hofut prestzins/ þar komu saman aller keñe meñ skriptlærder ⁊ olldungar/ eñ Petr fylgdi epter/ þo langt burt fra/ iñ allt i hofut prestzins for dyre/ ⁊ sat hia þienurunū vid elldiñ ⁊ bakadi sig vid logañ.

Eñ hofut prestarner ⁊ allt radit leitudu vitna i giegn Jesu s⁹ at þr gætu sellt hañ til dauda/ ⁊ fuudu eingin/ marger toludu falsuitne i giegn hm̄. Eñ þra vitnis burdar voru eigi samlatandi ⁊ þa stodu nockrer vpp ⁊ baru fals vitne i moti hm̄ ⁊ sogdu/ vier hofum heyrt hñ seigia/ eg mun þtta musteri nidr briota sem hondū er giort/ ⁊ a þrim dogū vpp byggia añat þ eigi er med hondū giort eñ þra vitnis burdar komu ⁊ eigi saman.

Og hofut prestriñ reis vpp i midit/ spurdi Jesum at ⁊ sagdi/ suarar þu ongu til þss/ sem at þ sser leggia i moti þier/ eñ hñ þagdi ⁊ suaradi ongu/ þa spurdi hofut prestriñ hañ/ eñ aptr at ⁊ sagdi til hñs/ Ert þu kristr sonr gudz ins blezada/ eñ Jesus sagdi hm̄/ Eg em hñ/ ⁊ þier munut sia manzins son sitia a hægre hond gudz kraptar/ ⁊ komandi i skyum himens/ eñ hofut prestriñ reis þa klædi sin ⁊ sagdi/ Huat þurfu vær nu at gir

Mat. xxvi
Luce xxii
Joh. xviii

nazt vitn

mazt vitnaſia/ þier heyrdut gudloſtunina/ hnat ſynizt ydt/eñ þr þordæmdu hñ áller sekan vera daudans/ z nockur toku at ſpyta a hñ/ z byrgia hñs a sianu z at dusta hñ med hnefum/ z at ſeigia til hans/ſpadu z þienararner ſlogu hñ puſtra i andlitid.

Og er Petr var nidri i þordyrunū/kom ein ap ambattū hoput preſtzins/ z þa hun leit Petrū vera ma sig/horfdi hun a hñ z ſagdi/vart þu z mz Jesu ap Nadareth/eñ hñ neitadi z ſagdi/ eg þecki hī eigi/z ei veit eg huat þu ſeiger/z er hñ gieck ut fyrer dyrnar gol hani/eñ er ambattin sa hann aptr tok hun at ſeigia þm er kringū ſtodu/ þſſi er ap þm/eñ hann neitadi nu eñ aptr/ z litlu einu þar epter ſogdu þr aptr er hia ſtodu til Petrs/Sañ liga ertu eiñ ap þm/ þuiat þu ert eiñ Galileare/ z þitt mal liodar s°/ Eñ hñ tok at formæla sier z ſueria/ þ ei þecki eg þañ mañ ap huerium þi er ſeigit/ z ſtrax gol hani aptr/ z Petr mintiz þſſ ordz sem Jesus hafdi ſagt til hans/adr han nen gelr tuyſuar/muntu neita mier þrysuar z tok at grata. Þimtandi capitule

OG ſtrax vm morguninn hielldu hoput preſtarner m° olldungunū z ſkrifturu ptlærdū ollu raduneytino radſtefnu z bundu Jesum/leiddu hñ z þramſell do Pilato/ z Pilatus spurdi hañ at/ertu konungr gydinga/eñ hñ ſuaradi z ſagdi til hñs/ þu ſeiger þ/z hoput preſtarner a klogudu hñ vm margt/ Pilatus spurdi hñ eñ aptr at z ſagdi/ ſuarar þu ongu/sia i huersu morgu þra kæra þig/eñ Jesus ſuaradi hñ ongu þadan i þra° t Pilatus vndradizt.

Matt. xxvij. Luce xxij. Joh. xviij.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Eñ hñ var vanr at lata þm lausañ vm hatiðina
eiñ ar þāðingianū/epr hueriū hellzt þr beidduzt
eñ þar var sa er nefndizt Barrabas medr illra
dis mōm bundiñ huer mz illræði hafde vig vnnit
r þa folkit gieck vpp tok þat bidia/at hañ veitte
þui sem hñ plagadi iafnan/eñ Pilatr suaradi þm
r sagdi/ vilie þier at eg lati yðr gyðinga kōun
giñ lausañ / þuiat hñ visti at hofut prestarner
hofdu af ofund framsellt hñ/eñ byskuparner eg
giudu lyðiñ at hñ gefi þm helldr Barrabā lausañ

Pilatus suaradi eñ aptr r sagdi til þra/ Huat
vilie þier þa at eg skuli giora hñ/huern þier sei
git kōung gyðinga/eñ þr kolludu þa aptr/krossfes
tu hñ/ Pilatus sagdi til þra/ Huat illt hefer hañ
giort/eñ þr kolludu þui meir/krossfestu hñ/eñ Pi
latus villdi folkino fullnægiu giora/liet þm laus
san Barrabam/r framselldi Jesum suipū bar
dan/at hñ krossfestizt

Eñ stridz þienararner leiddu hñ i fordyr þing
hussins/ r kolludu saman allan hopiñ/r færdu
hñ i purpura klædi/flettandi þyrne korono/r set
tu a hñ/r toku at heilsa hñ. Heill siertu kōungr
gyðinga/r slogu hñs hofut med reyr vendi/r þræ
cktu a hñ fiellu r a hne r til hadu hñ.

Og þa þr hofdu spottad hñ/færdu þr hñ vr
purpuranū r færdu hñ aptr i sin klædi/r leiddu
hñ vt at þr krossfæstu hñ/ Þr þreyngdu r þm sem
fram/ hia gieck Symone hinū syrneska/er ko
miñ var af akrlendi/fodr þra alexandri/r Ruffi/
at hñ bæri hñs kross/r þr hofdu hñ i þan stad er
heiter Golgatha þ þydizt galga klettr/r þr gafu
hñ myrrath vin at drecka/r hñ tok þ eigi til sin.

Og þa er þr hofdu krossfest hñ skiptu þr kle

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

dum hñs/ ꝛ kostudu lut verpi yþuer þm. Huat huer tꝗki/eñ þ var vm þridiu stund/er þr krossþestu hñ/ ꝛ titill hñs sakþerlis var yþuer hm̃skri þadr/ þ hñ vꝗri kõungr gydinga/ ꝛ med hm̃ krossþestu/ þr two spilluirkia/eiñ til hꝗgri handar/ eñ añañ til vinstri / ꝛ su ritninger vpp þylld sem seiger/medr ill virckium-er hñ reiknadr.

Og þr geingu þar þram hia/ ꝛ hꝗddu hñ/ skoku hoþut sin ꝛ sogdu/Swei/huernen nidr brytr þu musteri gudz/ ꝛ bygger vpp a þrim dogũ aptr? þrelsa nu sialþañ þig ꝛ stig nidr aþ krossinum/lika eirnen spieudu hñ hoþut prestarner sina medal medr skriptlꝗrdũ ꝛ sogdu adra þrelsadi hñ/ sialþañ sig getr hñ eigi þrelsat/ sie hñ kristr kõungr Iraels stigi hñ nu nidr aþ krossinũ/at vier siaum/ ꝛ megum s° trua/ ꝛ þr er med hm̃ voru krossþester a toldu hñ eirnen.

Og at lidiñe siettu stund vrdu myrkr vm allt landit/allt til(ix) stundar ꝛ a hiñe niundu stund kalladi Jes⁹ vpp Harri roddu ꝛ sagdi/Eloy Eloy lam̃a a sabthani/Huat er vtlegzt/Gud miñ gud miñ Hui þorlieztu mig/ ꝛ þa nockrer aþ þm er þ̃ stodu hia heyrdu þ/ sogdu þr/ sia hñ kallar aa Elyam/eñ eiñ hliop at ꝛ þyllti vpp niardar vott med edik/latandt vppa eiñ reyr legg/gaþ hm̃ s° at drecka ꝛ sagdi/lat þara/siaum huort eþ Elias kemr at iaka hñ oþan

Eñ Jesus kalladi vpp Harri roddu ꝛ andadizt ꝛ tialldit musterisins riþnadi sundr i two þra oþan verdu allt nidr i giegnũ/eñ er hundradz hoþ dingiñ saa þ huer þ̃ stod gegnt at hñ kalladi s° þa er hñ liezt sagdi hañ/Señeliga heþer þssi madr verit gudz sonr/ ꝛ konr voru þar ꝛ langt þra

✠ (vm þridi stund) þ er at þr bigirn tu vm hin þridiu stũd at haþazt handa at h yrdi krossþ tr/eñ vm h na siettu st ndvar hñ þ str a krossi sẽ hiner gu spialla m skyra.

Mat xxv
Luce xxiij
Joh. xix

sem horþdu ꝛ aþ/a medal huerra/var Maria Magdalena/ꝛ maria miña Jacobs ꝛ Joseps moder/ꝛ Salome/ꝛ þa hñ var i galilea hoþdu þꝗr þylgt hm̃ epter ꝛ þionat hm̃/ꝛ margar adrar hueriar vnder eins inz hm̃ hoþdu vpp þarit til Hierusalem

Og þa er kuelld var komit/aþ þui þ var at þanga dagr/ huer at er nꝗrstr þyrer þuott dagiñ/kom Joseph aþ Arimathia eiñ edlu boriñ rad herra/sa er ꝛ stundadi epter gudz riki/ꝛ gieck diarþliga iñ til Pilato ꝛ bad vm likama Jesu/ eñ Pilatus vndradizt at hñ vꝗri þgar latiñ/ꝛ kalladi hundraz hoþdingiañ til sin/spurdi hñ at eþ hñ vꝗri þgar andadr/ ꝛ er hñ var þss vis ordiñ aþ hoþudzmañinũ/gaþ hñ Joseph likamañ/eñ Joseph keypti linduka/tok hñ oþan/ꝛ sueipadi hñ i lereptinu/ ꝛ lagdi hñ i groþina huer ed klopput var i hellu stein/ꝛ vellti steine at graþar muñanum/ eñ Maria Magdalena ꝛ Josephs maria sau huar hñ var lagdr.

Sextandi capitule

Paska dag.

OG er þuottdagriñ var lidiñ/keyptu þꝗr Maria magdalena / ꝛ Maria Jacobi ꝛ Salome dyrlig smyrsl/ at þꝗr kꝗmi ꝛ smyrdi Jesum/ ꝛ miog sueña morguns eiñ þuottdagaña/komu þꝗr til graþariñar vm Solar vpp runa ꝛ huer þra sagdi til añar/huer mun vellta þyrer oss steininũ aþ graþar muñanũ ꝛ þꝗr litu þangat ꝛ sau at steiñiñ var aþ velltr/ þuiat hñ var nꝗrsta myckell ꝛ þꝗr þoru iñ i groþina ꝛ sau eitt vngmeñi setia til hꝗgri hlidar/skryddañ sidu klꝗdi huitu

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

di huitu/ ⁊ þm blauskradi vid.

Eñ hñ sagdi til þra/ eigi skulu þier fęlazt/ þier leitid at hinū krossfesta Jesu af Nadareth/ hñ er vpprisiñ ⁊ er eigi hier/ Siaet þañ stad hu þr logdu hñ/ gangit helldr burt ⁊ seigit hñs lęri sueinū/ ⁊ Petre/ þ hñ mune ganga fram fyre ydr i Galilea/ þar munu þier sia hñ/ epter þui hañ sagdi ydr/ eñ þęr geingu vt skyndeliga ⁊ flydu fra grofiñe/ þuiat komiñ var yfuer þęr vggr ⁊ sklalfti/ ⁊ eckert sogdu þęr neinum þuiat þęr voru hręddar. ✱

Eñ er Jesus hafdi sneñna morguns vpprisit afyrsta deigi þuottdagaña/ þa birti hñ sig fyrst Mariu magdalenu/ fra huerri hañ hafdi vt rekit (vñ) diofla/ Hun for ⁊ kuñgiordi þm sē medr heñe hormudu ⁊ gretu/ ⁊ er þr heyrdu/ at hñ lifdi/ ⁊ hñ vęri siedr af hñe/ trudu þr eigi/ eñ epter þ audsyndi hñ sig tueimr af þm i añare liking/ þa er þr geingn vm þorpa grundernar/ þr geingu ⁊ burt kungiordu hinū odrum/ þm trudu þr ⁊ eigi

Eñ seinazt ✱ er þr ellifu satu til bordz/ birti hñ sig/ ⁊ auitadi þra vantru ⁊ hiartans hardud/ þ þr hofdu eigi truat þm/ sem hñ hofdu sied vpprisiñ ⁊ sagdi til þra/ faret vt vm allañ heim/ prediktt gudzspiolliñ allre skepnu/ Huer hñ truer ⁊ verdi skirdr/ sa skal frelsadr vera/ eñ huer eigi truer/ hñ skal fordęmazt

✱ Vppstigningar dag

Eñ teiknin er þm munu fylgia sem trua eru þssi/ J minu nafni munu þr diofla vt reka/ nyiar tungr tala/ hoggorma vpp taka/ ⁊ ef þr drecka nockut bau vęnligt/ skal þ eigi þm granda/

yfuer

yfner siuka munu þr hendr leggia/ ⁊ þa mun þm batna.

Og epter þ er drottiñ Jesus hafdi talat vid þa var hñ vpp numiñ til himins/ ⁊ sitr til Gudz hægri handar/ eñ þr geingu vt ⁊ prediku/ du allz stadar/ drottne samverckan da/ ⁊ ordit styrkianda/ medr epter fylgiandi teiknum

Ender gudz spialla ins heiliga Marci.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

S. Lucas

Fyrst capitule

Af þui at marger hafa stundat i lag at færa þær sagner sem eru af þm hlutū er aa medal vor hafa til borit/ ⁊ epter þui ed þr hafa oss i hñdr feingit sem i vpphafi/ hafa sialfuer sied/ ⁊ þienarar ordzins hofdu verit/ synizt mier/ af þui at eg hefi ⁊ sialfr gioruallt numit af vpp hafi/ at eg skrifadi þier iñeliga ⁊ skickanliga til/ miñ godi Theophile/ s° at þu kyñer sannañ gruñ þra orda/ sem þier eru vnderuisut.

A dogū Herodis konungs i Judea/ var sa keñimadr er Zacharias er nefndr af stietrū Abia/ ⁊ hñs husfru var af Dætrū Aarons/ su er hiet Elizabeth/ eñ þau voru bædi riettlat fyrer gudi/ ⁊ geingu i ollm̄ bodordū ⁊ riettlætingū drottins o straffanliga/ þau attu ecki barn/ þuiat Elizabet var o byria ⁊ bædi voru þau olldrud.

Eñ s° bar til/ þa Zacharias atti at flytia prestligt embætti (fyrer gudi) epter til skickan siñar stiettar ⁊ siduenia kñi manz skaparins/ ⁊ er hm̄ hlotnadizt at hañ skylldi veifa reykelskino/ gieck hñ iñ i musteri drottins/ ⁊ allr folks fioldiñ var fyrer vtan/ ⁊ badz fyrer vm reykilsis veifun̄ tiñañ/ eñ hm̄ birtizt þa Eingell Drottins standandi a hægra veg altarisins/ þss er reykilsit var yfuer borit/ ⁊ Zacharias vard hræddr er hñ saa hañ ⁊ mycklum otta þa slo yfuer hñ

Eñ Eingelliñ sagdi til hñs/ ottazt þu eigi Zacharia/ þuiat þin bæn er al heyrd/ ⁊ Elizabet eigin

gin kona þin mun þier son fæda/ ⁊ hañ skalt þu
Johñis at nafni kalla/ ⁊ þ mun þier fognudr ⁊
gledi/ ⁊ marger munu fagna af hñs burdar tid/
þuiat hñ mun verda myckill fyre gudi/ vin ⁊ a
Mat. xxiiii feigañ dryck mũ hñ eigi drecka/ ⁊ þg̃ fra modr
kuide mun hñ vppfylldr verda af helgũ anda/
⁊ marga af sonũ Jrael/ mun hñ snua til gudz
drottins sialfra þra/ ⁊ hñ mun fyrer hiñ fara i
anda ⁊ krapti Elye/ at hañ snue hiortum fedra til
sona/ ⁊ vantruudũ til kænsku riettlatra at til bua
s° drottne algiort folk.

Og Zacharias sagdi til Eingelsins/ af huerin
skal eg þ vita/ þuiat eg em gamall/ ⁊ husfru
min er komiñ til æra siña/ Eingelliñ suaradi ⁊ sag
di til hñs/ eg em Gabriell sa er fraiñe fyrer gu
di stendr/ ⁊ eg em sendr at tala vid þig/ ⁊ at boda
þier þtta/ ⁊ sia? at þu munt mal laus verda ⁊
eigi talat geta/ allt til þss dags/ huenær þtta/ mun
fraiñ koma/ fyrer þui at þu truder ei minũ ordũ
þau er vpp munu fyllazt a sinom tima.

Þoilkit beid ⁊ epter Zacharia ⁊ vndradizt
huat hñ dualdi i musterino/ eñ er hñ gieck vt/ gat
hñ ei talat vid þa/ ⁊ þr þottuzt þa vita/ at hañ
munde syn sied hafa i musterino hñ benti þm/
⁊ var mal laus.

Þ skiedi ⁊/ þa er lidner voru dagar hñs em-
bættis/ at hñ gieck til sins heimkyñis/ eñ epter þa
daga vard hñs husfru Elizabeth þungud/ ⁊ le-
ynde æ sier fiñ manudi/ ⁊ sagdi/ Þañig giordi
gud vid mig a þm dogum hñ leit til min/ er hañ
villdi burt taka mitt hneyckste þ eg bar a millum
maña.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Eñ a hinũ sietta manadi var Gabriel Eingill sendr aþ gudi i þa borg i Galilea sẽ neþndizt Nadareth til þ ꝛar meyiar er þostnut var þm mañi/ed Joseph hiet/aþ huse Dauidz/ꝛ heite meyiariñar var Maria/ꝛ Eingelliñ gieck iñ til hñar ꝛ sagdi/ Heil siert þu nadar þulla/Drottiñ er med þier/blezud ert þu a medal kueña.

Eñ þa hun sa hñ/ vard hun hrądd aþ hñs ordũ/ꝛ hugleiddi at huilik vąri þssi kuedia/ꝛ Eingilliñ sagdi til hñar/ottazt þu eigi Maria/ þuiat þu þant nad hia gudi/ Sie: þu munt barn geta i kuidi þinũ ꝛ mũt Son þąda/ꝛ hñs naþn skalt þu Jes⁹ kalla. Hñ mũ myckell verda/ꝛ kalladz sonr ins hądzta/ ꝛ gud Drottiñ mũ geþa hiñ sąti sins þodrs Dauidz/ꝛ hñ mun rikia yþuer huse Jacobs at eiliþu/hñs rikis mun ꝛ eingeñ endir verda

Þa sagdi Maria til Eingilsins. Huerueñ maa þ skie/aþ þui eg heþi onguan mañ kent/Eingilliñ suarardi ꝛ sagdi til hñar/Heilagr andi mun koma yþuer þig/ ꝛ kraptr Ins hądzta mun vmstyggia þig/aþ þui/ at þ hid helga sem aþ þier mun þądazt skal neþnazt sonr Gudz/ꝛ Siadu! at Elizabet þrąndkona þin heþer ꝛ son getid i elli siñe ꝛ þssi er hñar sietti manudr/sem kollut var o byria/þuiat gudi er eckert ord o mattugt/ eñ Maria sagdi/Sia: eg em ambatt Drottins verdi mier epter ordi þino/ꝛ Eingelliñ veik þra hñe. ✱

Eñ ✱ a þm dogũ/stod Maria vpp ꝛ þor med þlyti til þiall bygda i borgina Juda ꝛ gieck iñ i hus Zacharie ꝛ heilsadi Elizabeth/ꝛ þ vard s⁹ þa er Elizabeth heyrdi heilsun Mariu/at barnit spratt vpp i hñar kuidi/ ꝛ Elizabeth vard þull aþ helgũ anda/kalladi Harri roddu ꝛ sagdi/ble-

✱ Maria messu a langa þaustu

✱ Visitatio Marie

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

zut ert þu a medal kueña ꝛ blezadur er auogrit
kuidar þins/ ꝛ huadan kemr mier þ tta at moder
drottins mins kemr til min/siadu/ þuiat þa er
rodd þiñar kuediu kom mier til eyrna/spratt bar
nit vpp aþ þagnadi i minū kuidi/ ꝛ sǫl ertu sem
truder/ þuiat þ mun þull kōnazt/huat þier var
heitid aþ drottni/

Og Maria sagdi/Ond min mycklar drottiñ/ꝛ
gladdizt andi miñ i gudi heilsu giaþara minum/
þuiat hñ leit a lǫing ambttar siñar/Sia? aþ þui
munu mig hedan aþ sǫla seigia allar ǫtter/þui
at hñ veitti mier mykit sa er volldugr er/ꝛ hans
naþn er heilagt/ꝛ hñs miskunsemd er yþuer ky
ne til kyns/ þm er hñ hrǫdazt/Hñ veitti matt me
dr siñe hendi ꝛ dreiþdi dramblatū i þyrer hyggiu
sins hiarta? Vollduga setti hñ aþ stoli/ꝛ vpp ha
þdi litil lata/Hungrada þyllti hñ audǫþū/ꝛ rika
liet hñ þaþeinga/ Hañ mintizt miskuñar siñar/ꝛ
medtok siñ þion Irael/ s° sē hñ taladi til þedra
vorra/ Abrahams ꝛ hñs aþspringis at eiliþu/eñ
Maria var hia hñe s° nǫr sem þria manudu ꝛ
þor aptrtil sins heimkyñis *

Jons mes
u baptiste

Eñ Ker time var komiñ at Elizabeth skylldi
þǫda/ꝛ hun þǫddi son/ ꝛ er grañar hñar ꝛ na
þrǫndr heyrdu/ at drottiñ haþdi mycklat mis
kuñ sina vid hana samglodduzt þr heñe

Og þ skiedi/ at þr komu a hinū atta deigi at
umskera sueiniñ/ꝛ neþndu hañ sins þodrs naþni
Zacharias/eñ moder hñs suaradi ꝛ sagdi/ Ong
ua neim helldr skal hñ Johñis heita/ þr sagdu til
hñar/ þar er þo eingiñ i þiñe ǫtt sem heiter þssu
naþni/Eñ þr bentu þodr hñs/ Huat hñ villdi at

hñ

hñ hiette/eñ hñ beiddizt hneþa spialldz/ skriþadi
ꝛ sagdi. Heiti hñ Johñis ? ꝛ þꝛ vndruduzt aller/ ꝛ
iaþnskiott lauckzt vpp hñs muñꝛ ꝛ tunga hñs ta
ladi loþandi gud/ ꝛ otti kom yþuer alla hñs na
graña/ ꝛ vm allar þiall bygder i Judea vid þrꝗg
duzt oll þssi ord/ ꝛ aller þꝛ er þ heyrdu settu þ sier
i hiarta/ ꝛ sogdu/ huer grunar þig at þssi suetñ ver
di þniat hond drottins var medꝛ hm̃

Og Zacharias þader hans þylldizt aþ helgũ
anda spadi ꝛ sagdi/ Blezadꝛ sie Gud drottiñ Ira
els/ þuiat hñ vttiadi ꝛ þrelsan giordi sinu þolki.
Og hñ vpp reisti vort heilsu horn/ i hũsi þions
sins Dauidz/ s° sem hañ heþer talat þyre muñ
siña heilagra spamaña/ þꝛa sem nu eru aþ heime
num/ Hñ þrelsadi oss i þra o vinũ vorũ/ ꝛ aþ hen
di allra þꝛa sem oss hotudu/ Hañ giordi ꝛ miskuñ
semd vid þedꝛ vora) ꝛ miñtizt a siñ Heilagañ satt
tmala. Og at þat sꝗri er hañ suor þodur vorũ
Abraham/ at hañ gꝗþi oss sialþañ sig/ s° at
vier leyster aþ hendi vorra o vina/ þionudũ hm̃
an otta/ J heilagleik ꝛ riettlꝗti þyre hm̃ sialþũ/
alla daga vora/ Og þu sueiñ munt kalladꝛ vera
spamadꝛ Jns Hꝗdzta/ þuiat þu munt þyrer reña
augliti Drottins at til bua hans vegu/ og at ge
þa hans þolki skilning Heilsuñar/ til þyrer geþ
ningar synda þꝛa/ þyrer miskuñar idꝛ gudz vors
i huerium hañ vttiadi vor/ vpp ruñeñ aþ hꝗ
dum/ at birta þm sem i myrkrũ ꝛ daudans skug
ga sitia/ at til greida þꝗtur vora a þridar g[illegible].

Eñ suetñiñ vogr vpp ꝛ styrcktizt i anda/
ꝛ var a eydimorkum allt til þss dags er hñ skyll
di audsynazt Jraels þolki ✱

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Añar capitule

✠ A Jola
iottina inatt
nessuñe

Eñ ✠ þ bar til a þm dogũ/at þ bod gieck vt
fra Keisaranum Augusto/ þ heimriñ allr
skylldi skatt skrifazt/ ⁊ þssi skattr hofz
fyrst vpp hia Cyrino sem þa var lãdstiornare i
Syria/ ⁊ aller foro at tia sig/huer til siñar borg
þa for ⁊ Joseph af Galilea vr borgiñe Nada-
reth vpp i Judeam til Dauidz borgar su er kal-
lazt Bethelem/ af þui at hañ var af husi ⁊ kyni
Dauidz/at hñ tiadi sig þar medr Mariu siñe fes
tar kuon o liettre.

Natt. i

Eñ þ giordizt/ þa þau voru þar/at þr dagar
fullnuduzt ed hũ skylldi fęda/⁊ hun fęddi siñ
frũ getiñ son/ ⁊ vafdi hñ i reifũ/⁊ lagdi hñ nidr
i Jotuna/ þuiat hun fieck eckert añat rum i her-
bergino.

Og fiarhirdar voru þar i sama bygdar lagi vm
grandaña vid fiarhusiñ/sem varducittu ⁊ vocktu
yfuer hiord siñe/⁊ Sia? at Eingell drottins stod
hia þm/⁊ gydz birti liomadi kringũ þa/⁊ þr vrdu
af mycklũ otta hrędder/⁊ eingelliñ sagdi til þra
eigi skulu þier hrędazt/Siaet/ þuiat eg boda y-
dr mykiñ fognud/ þañ er skier ollm̃ lyd/ þui i dag
er ydr lausnariñ fęddr/ saa at er kristr Drottiñ i
borg Dauidz/ ⁊ hafit þ til merckis/ þier munu
fiña barnit i reifum vafit/ ⁊ lagt vera i Jotu-
na ⁊ iafnskiott þa var þar hia Einglinũ myckell
fioldi himneskra her sueita sem lofudu gud/ ⁊
sogdu/Dyrd sie gudi i vpp hędũ/⁊ fridr a Jor-
du/⁊ moñum godulie. ✱

(odulie)
r at nieñ
fi þar af
⁊ vnad
id bądi
r gudi ⁊

Og ✠ þa er Einglarner foru fra þm aptr til
himins/to ludu hirdarner sin a mille/gongu vęr
allt til Bethlehẽ ⁊ siaum þau mercki er þar ha-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

þa skied) ⁊ drottiñ heþer kuñgiort oss/ ⁊ þr komu
mz skunda ⁊ þundu Mariu ⁊ Joseph ⁊ barnit li-
ggia i Jotuñe/ eñ þa er þr hoþdu þ sied/ vid þrąg
du þr þ ord vt sem þm var sagt aþ þssu barni/
⁊ aller þr þ heyrdu/ vndruduzt þ/ Huat þm var
aþ hirdoronū sagt/ eñ Maria varducitti oll þssi
ord ⁊ rotþesti i sinu hiarta/ ⁊ þiar hirdarñer sne-
ru aptr dyrkandi ⁊ loþandi gud/ vm allt þ huat þr
hoþdu heyrt ⁊ sied/ ⁊ epter þui sem þm var til
sagt. ✱

Þa ✱ atta dagar voru lidner/ ⁊ at barnit skyll
di vmskerazt/ var hñs naþn kallat Jesus/ huat er
kallat var aþ Einglinū adr eñ at hñ var medtekiñ
i modr kuidi ✱

Og þa ✱ dagar hñar hreinsunar þullnuduzt ep
ter Moyses logū/ hoþdu þr hñ til Hierusalem at
þr a hñdr þąli hñ drottni/ s° sem skriþat er i log
mali drottins at allt huat karl kyns var/ þ er
þyrst opnadi siñar modr kuid/ þa skylldi kallazt
drottne helgat/ ⁊ at þr gąþi oþþrit epter þui sem
seigizt i logmali drottins tuąr turtil duþr edr two
duþu vnga

Og sia/ at madr var þar i Hierusalem/ sa er
Symeon hiet/ ⁊ þssi sam i mañ var riettlatr ⁊ gud
hrąddr/ bidandi epter huggun Jraels/ ⁊ heilagr
andi var medr hm̄/ Symeon haþdi ⁊ andsuar
þeingit aþ helgū anda/ at hñ skylldi eigi daudañ
lita nema hñ sąi adr þyrri kristz drottins/ ⁊ kom
aþ andans til ladan i musterit.

Og þa er þorelldrañer hoþdu barnit Jesum
i musterit/ ⁊ giordu þyrer hm̄ epter siduenu la
gaña/ ⁊ hñ tok hñ þa vpp a sina ąmleggi loþadi
gud ⁊ sagdi

s° iñ byrdi
⁊ þ mz þack
ląti at med
taka ⁊ alla
hluti mz g
d þyse þar
þyre at þor
ta ⁊ lida.
✱ Ny ars
dag.
Leui. xij
Exo. xxiiij

✱ Kynd
messu.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

J þridi þa
a) þer/nu
il eg gladr
da þus dey
r.

Nu lattu Drottiñ þion þiñ/ epter ordum þinu
j þridi þara
Þuiat min augu haþa sied/ þitt hialprad
þañ þu til reidder/ þyrer augliti allra þioda
Lios til vppbirtingar Heidnum þiodum ⁊ til
dyrdar þins þolks Jrael. ✱

Suñu da
iñ nærstan
ter Jola
agiñ

Og ✱ hñs þader ⁊ moder vndruduzt þ huat
aþ hm̃ sagdizt/ ⁊ Symeon blezadi þau ⁊ sagdi
til Mariu modr hñs/ Sia/ þssi er settr til þallz ⁊
vpprisu margra i Jrael/ ⁊ til merckis hueriũ i mo
ti mũ mælazt (þ suerd mun i giegnũ smiuga sial
þrar þiñar ond) s° at auglios verdi hugskotz hi
ortu margra.

Og þar var þa Aña spakona dotter phanuels/
aþ kyne Aser/ Hun var ⁊ komin til siña ara ⁊ haþ
di liþat i (vij ar) medr sinũ eignar mañe þra mey
domi sinũ/ ⁊ þssi eckia haþdi nær þiora vetr vm
attrætt/ huer ed eigi gieck vr musterino þioãdi gu
de nott ⁊ dag med þostũ ⁊ bæna halldi/ þ ssi gieck
⁊ sam stundis þangat at/ ⁊ prisadi drottiñ ⁊ sag
di aþ hm̃ til allra þra/ sem lausnariñar bidu til
Hierusalem.

Og er þr hoþdu allt algiort epter logmali drot
tins/ sneru þau aptr i Galileam til borgar siñar
Nadareth/ eñ sueiñiñ vogr vpp/ ⁊ styrkuzt i anda
þullr vis doms/ ⁊ gudz nad var med hm̃ ✱

Hiñ þyr
siñu dag
er hiñ xiij

Hans þorelldrar geingu ⁊ arliga ars til Hie
rusalem i moti Paska hatidiñe / ⁊ ✱ þa hñ var
tolþ ara þoru þau vpp til Hierusalẽ/ epter vana
til hatidariñar/ ⁊ er þr dagar voru lidner/ ⁊ þau
þoru heimleidis/ bleiþ barnit Jesus epter til Hie
rusalẽ/ ⁊ hñs þorelldrar vissu þ eigi/ eñ meintu hñ
væri hia selskapnum/ ⁊ þau voru komin þa eina

dag

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

dag ꝼerd/ ⁊ leitudu hñs a medal ꝼrænda ⁊ kuñin
gia/ ⁊ þa er þau ꝼundu hñ eigi/ hurꝼu þau aptr
ti Hierusalem/ ⁊ leitudu at hm̄/ ⁊ þ skiede s° ep
ter þria daga/ at þau ꝼundu hñ i musterino/ si-
tiaudi mitt a millum lærifedrañа/ heyrandi þm
yꝼuer ⁊ atspyriandi þa/ eñ aller þr er hñ heyrdu
vndruduzt yꝼuer hñs skilninge ⁊ andsuorum

Og er þau sau hñ/ bra þm vid/ ⁊ hñs moder ta
ladi til hñs/ sonr miñ/ þui breyttir þu s° vid ockr/
Siadu/ ꝼader þiñ ⁊ eg leitudum hram þrungin at
þier ⁊ hñ sagdi til þra/ Huat er þ/ at þier leitid at
mier/ viti þier eigi at mier byriar at vera i þui
sem mins ꝼodrs er/ ⁊ þau vnderstodu eigi þssi
ord sem hñ mælti til þra/ ⁊ ꝼor med þm oꝼan/
⁊ kom til Nadareth/ var þm ⁊ hlydugr ⁊ hñs mo-
der geymdi oll þssi ord i sinu hiarta ⁊ Jesu Jokzt
alldr ⁊ viztka ⁊ nad hia gudi ⁊ moñum *

Þridie capitule

Eñ a ꝼimtandi ari rikis Tiberij Keisa-
ra/ þa er Pontius Pilatus var land-
stiornare i Judea/ Eñ Herodes Tet- Mat. iiij
rarcha i Galilea/ ⁊ broder hñs Philip Mar. i
p° Tetrarcha i Iturea ⁊ vm Tracho-
nitidis Hierod/ ⁊ Lysanias til Abilene/ ⁊ þa þr Ha-
ñas ⁊ Caephas voru hoꝼut prestar/ kō gudz ord Esaie xlvi
yꝼer Johñē son Zacharie i eydimorku/ ⁊ hñ kom
vm allt bygdar lag Jordanar ⁊ predikadi idru-
n̄ skirn til syndaña ꝼyre geꝼningar/ s° sem skri
ꝼat er i mala bok Esaie spamanz/ sē seiger athro
pandi raudd er i eyd morku/ reide þier til gotu
drottins ⁊ giorit hñs stigu rietta/ huer dalr mū ꝼyl
last/ ⁊ oll ꝼioll ⁊ halsar munu lægiaz ⁊ þ bogit er

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

mun riettazt/ ꝛ huat snarpt er mun snuazt i sliettu
vegu/ ꝛ allt holld mun sia gudz hialprad.

Eñ hñ sagdi til folksins þ ſſ er vt gieck at skir-
Mat. iij azt af hm̃/ þier nodru kyn huer kendi ydr at flyia
vndan o komiñe reidi/ fyrer þ ui giorit makliga a
vogrtu/ idranar/ ꝛ takit ei at seigia med sialfũ ydr
vær hofũ Abraham fyrer fodr/ þuiat eg seigi y-
dr at mattugr er gud vpp at reisa Abrahãs syni
af steinũ þssm/ þui auxin er nu sett at rot tresins
ꝛ huert þ tre sem eigi færer godañ auogrt mun
af hogguazt ꝛ i elld kastazt.

Og folkit spurdi hñ at ꝛ sagdi/ Huat skulu vær
þa giora/ eñ hñ suaradi ꝛ sagdi til þra/ sa ydar
sem hefer two kyrtla/ hñ gefi þm er onguan he-
fr/ ꝛ sa er vister hefer giori hñ slickt hid sama.

Tollheimtu meñ komu ꝛ til hñs at lata sig skira
ꝛ sogdu til hñs meistare/ huat skulu vær giora/ eñ
hñ sagdi til þra/ krefiet eigi meira eñ til er skipat.

Þa spurdu hñ strid meñ at ꝛ sogdu/ huat sku-
lu vær giora/ hñ sagdi til þra/ kugit aunguañ/ nie
giorit oriett/ ꝛ latid ydr nægia ydvart kaup gialld
Mat. xviij Eñ þa folkit grunade ꝛ at þ hugleiddu aller i
sinũ hiortũ/ ef verda mætti þ at Johanis væri kri-
str/ suaradi Johñis ꝛ sagdi til allra/ eg skiri ydr
Mat. iij i vatni/ eñ sa er mier styrkri/ sem epter mig mun
Mar. i koma/ huers eg em ei verdr vpp at leysa þueingi
Joh. i hñs skoklæda/ hñ mun skira ydr i heilogũ anda ꝛ
elldi/ huers vindskofl at er i hñs hendi/ ꝛ hñ mũ
hreinsa siñ lafa/ ꝛ saman safna hueitino i korn
hlodu sina/ eñ agniñ breña i elldi o slockuanligũ ꝛ
a margt añat meira minte hñ ꝛ bodadi folkino.

Eñ er Herodis tetrarcha strafsadizt af hm̃ fy-
rer Herodiadem brodr konu sina/ ꝛ fyre allt añat

illt er

allt er Herodis giordi/ þo iok hñ oþan a þetta allt/ z lukti Johñem i myrkua stopu.

Eñ þ skiedi þa er allt folk liet sig skira/ z þa er Jesus var skirdr z badz þyrer at himinñ opnadizt z hel lagr andi stie ogan i likamligre mynd yfir hñ/ sem dua þa/ z rodd kom af himne sem sagdi/ þu ert sonr mñ elsk uligr i þier þocknazt mier.

Og Jesus var nær þria tigi ara/ þa hñ hof vpp z var hallduñ son Josephs

Sa er var sonr Ely
Sa er var sonr Marhath
Sa ed var sonr Leui
Sa ed var sonr Melchi
Sa ed var sonr Jaña
Sa ed var sonr Josephs
Sa ed vr sonr Mathathias
Sa ed var sonr Amos
Sa ed var sonr Nahum
Sa ed var sonr Esli
Sa ed var sonr Nange
Sa ed var sonr Ma ath
Sa ed vr sonr Mathathias
Sa ed var sonr Semei
Sa ed var sonr Josech
Sa ea var sonr Juda
Sa ed var sonr Johañ
Sa ed var sonr Resia
Sa ed var sonr Zorobabel
Sa ed var sonr Salathiel
Sa ed var sonr Neri
Sa ed var sonr Melchi
Sa ed var sonr Hodi

Sa ed var sonr Rosam
Sa ed var sonr Elmadam
Sa ed var sonr Her
Sa ed var sonr Jeso
Sa ed var sonr Eliezer
Sa ed var sonr Jorem
Sa ed var sonr Matha
Sa ed var sonr Leui
Sa ed var sonr Symeon
Sa ed var sonr Juda
Sad var sonr Jo ephs
Sa ed var sonr Jonam
Sa e var sonr Eliakim
Sa ed var sonr Melea
Sa ed var sonr Menam
Sa ed vr sonr Mathatha
Sa ed var sonr Nathan
Sa ed var sonr David
Sa ed var sonr Jesse
Sa ed var sonr Obed
Sa ed var sonr Boos
Sa ed var sonr Salmon
Sa ed var sonr Nahasson
Sa ed var sonr Aminadab
Sa var sonr Aram
Sa ed var sonr Esrom

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Sa ed var sonr Pharem
Sa ed var sonr Juda
Sa ed var sonr Jacobs
Sa ed var sonr Jsaacs
Sa ed var sonr Abrahãs
Sa ed var sonr Thara
Sa ed var sonr Nachor
Sa ed var sonr Saruch
Sa ed var sonr Ragahu
Sa ed var sonr Phalek
Sa ed var sonr Eber
Sa ed var sonr Sala
Sa ed var sonr Cainan
Sa ed var sonr Arphach/
sad
Sa ed var sonr Sem
Sa ed var sonr Noe
Sa ed var sonr Lamech
Sa ed var sonr Mathusa
la
Sa ed var sonr Enoch
Sa ed var sonr Jared
Sa ed var sonr Maleleel
Sa ed var sonr Cainan
Sa ed var sonr Enos
Sa ed var sonr Seth
Sa ed var sonr Adams
Sa var Gudz

Þiordi capitule

Eñ Jesus fullr af heilogũ anda/kom aptr fra Jordan ⁊ fçrdizt af andanũ a eydimork/ ⁊ freistadizt af dioflinũ i xl daga/ ⁊ hñ neytti einskis a þm dogũ ⁊ at þm lidnum/hungradi hñ/Diofulliñ sagdi þa til hñs/ ef þu ert gudz sonr/ seig steine þssm/at hñ verdi at braudi/Jesꝰ suaradi ⁊ sagdi til hñs/skrifat er þ madriñ lifer eigi af braudi eino/hell dr af sier hueriu gudz ordi

Og diofulliñ flutti hñ vpp a haa tinda fiallzins ⁊ syndi hm̃ a augabragdi oll riki veralldariñar ⁊ sagdi til hans/ allt þtta velldi ⁊ þss prydi mun eg gefa þier/ þuiat þau eru mier i hñdr feingin/⁊ hueriũ eg vil ma eg þau gefa/þui ef þu fellr fram̃ ⁊ til bidr fyrer mier skalu þau aull þin vera/Jesus suaradi ⁊ sagdi til hñs far burt fra mier þu andskoti/ Skrifat er/ Drottiñ gud þiñ skallt þu til bidia ⁊ hm̃ einum þiona

Og hñ fçrdi hñ þa til Hierusalem ⁊ setti hñ ofan a bust Meisterisins/⁊ sagdi til hñs/ef þu ert gudz sonr/

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

ꝼleyg þier hier oꝼan aꝼ/ þuait skriꝼat er/ þ sinū Einglū biꝼol hñ þig/ at þr vardueiti þig/ ⁊ a sinū hondū beri þr þig/ s° at þu dreper eigi ꝼꝗti þiuū vid steine. Jesus suaradi ⁊ sagdi til hñs/ sagt er? at eigi skulir þu areita drottiñ gud þiñ. Og er dioꝼulliñ haꝼdi lycktat allar ꝼreistaner/ veik hañ ꝼra hm̄ vm stundar saker.

Psal. xc

Deut vi.

Og Jesus kō aptr i anda krapti til Galileā/ ⁊ ryckt it gieck vt vm aull Hierud aꝼ hm̄ ⁊ hñ sialꝼr kēdi i þra sakūdu husū ⁊ aꝼ ollm̄ var hñ myckladr

Og hñ kom til Nadareth/ þar hñ var vpp aliñ/ ⁊ gieck iñ epter vana sinū a þuott degi/ stod vpp ⁊ tok at lesa/ ⁊ hm̄ var ꝼeingin bok Esaie spamanz/ ⁊ er hñ ꝼletti vm bokiñe/ ꝼañ hñ þañ stad Huar skriꝼat var/ Andi drottins er yꝼuer mier ⁊ aꝼ þui smurdi hñ mig ⁊ sendi at boda ꝼognut voladū/ ⁊ at grꝗda sundrada i hiortū/ at predika herteknum endrlausn/ ⁊ syn blindum ⁊ kramda at kuitta til lausnar ⁊ at predika þacknꝗmiligt ar drottins

Esaie lxi

Og þa liet hñ saman bokina ⁊ ꝼieck hana þienaranū aptr ⁊ setti sig/ ⁊ aller þr sem i samkundu husinu voru settu hm̄ augu/ eñ hñ hoꝼ at seigia til þra/ J dag er þssi ritning vpp ꝼylld i ydrū eyrū ⁊ aller gaꝼu vitnesburd aꝼ hm̄/ ⁊ vndruduzt þau nadar samlig ord sem geingu ꝼram̄ aꝼ hñs muñe ⁊ sogdu/ er þssi eigi sonr Joseps/ hñ sagdi til þra/ þier munut ꝼullkomliga til min seigia/ þñ an ordz kund/ lꝗkner biarga sialꝼū þier ꝟ þui hue mykit at vier hoꝼū heyrt at giort var til Capharnaū gior þu ⁊ hier a þiñe ꝼostr Jord/ eñ hñ sagdi/ Sañliga seige eg ydr/ at eingeñ spamadr er þacknꝗmr a siñe ꝼostr Jord.

iij. Reg. xvij I sañleik seige eg ydr/margar eckiur voru a do
gum Elye/ i Jrael/ þa himinin var luckt i þriu
ar ⁊ sex manadi/ þa giordizt ⁊ myckell sullt vm
iiij. Reg. v allt landit ⁊ til ongrar þrar var Elias sendr ne
ma i Sareptha Sidonie til einrar eckiu/ ⁊ marger
lik þraer meñ voru i Jrael a dogum Helisæi spa
manz ⁊ eingeñ þra var hreinsadr nema. Naaman
af Syria

Og aller fyllduzt þr vpp reidi sem i samkun
du husinu voru er þr heyrdu þ/ stodu vpp ⁊ hnep
tu hñ vt af borgiñe/ ⁊ leiddu hñ allt vvp a fiallz
gnipuna/ þa ed þra borg var yfuer bygd at þr
Mat. vij hryndi hm þ af fraim/ eñ hñ gieck mitt a millũ
Marce i þra ⁊ for i burt ✱ ⁊ hñ for ofan til Capharnaũ
borgar i Galilea ⁊ kendi þm þar aa þuott dogũ ⁊
aller vndruduzt hñs keñiñg/ þui hun var volldug
J samkundu husino v madr sa er hafdi o hrei
nan diofuls anda/ ⁊ kalladi vpp Harri rauddu
Mat. viij ⁊ sagdi/ Hættu huad hofu vær med þig Jesus
Marci i. af Nadareth/ þu kõt at fyrefara oss/ eg veit vel
at þu ert hiñ heilagi gudz/ ⁊ Jesus strafadi hñ
⁊ sagdi/ þeigi þu ⁊ far vt af hm/ ⁊ diofulliñ fle
ygdi hm mitt fram i milli þra ⁊ for vt af hm/ ⁊
grandadi hm at ongu/ ottaslo ⁊ yfuer alla þa/ ⁊
toluduzt vid sin a mille ⁊ sogdu/ Huada ordi er
✠ þtta/ at hñ bydr o hreinũ ondũ af valldi ⁊ krapti
Ver moder ⁊ þr fara vt/ hñs ryckti barzt ⁊ allz stadar vt
er moder ko/ vm oll nalæg hierud
nu manz Eñ er Jes stod vpp af samkunduñe gieck hñ iñ
i hus Symonar/ eñ ver moder Symon var hall
din i myckelle koldu/ ⁊ þr badu hñ fyre hñe/ hñ
Mat. viij gieck til hñar/ ⁊ fyrer band kaulduñe ⁊ hun for
Mar. i ij liet hana/ ⁊ iafnskiott reis hun vpp ⁊ þionadi þm

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Eñ þa Solin var vnder geingin/ þluttu þr til hñs/ alla þa siuka meñ sem marg hattadar sotter hoþdu/ eñ hñ lagdi hñdr yþuer sier huern ⁊ lęk-nadi þa/ dioþlar þoru ⁊ vt aþ morgum kallandi vpp ⁊ sogdu þu ert kristr sonr gudz. Hñ hastadi ꝛꝛ þa ⁊ leyþdi þm eigi at męla/ þuiat þr vissu þ hñ var kristr.

Eñ ed dagr var þor hñ ⁊ gieck vt a eitt eydibol/ þolkit leitadi at hm̃/ ⁊ kom til hñs/ ⁊ hoþdu gat a hm̃/ at hñ þęri eigi i þra þm/ hueriñ hñ sagdi/ mi er byriar ⁊ i odrũ borgum at boda gudz riki/ þvi at til þss em eg sendr/ ⁊ hñ predikadi i samkundu husum til Galilea.

Þimti capitule

Eñ ℞ þ skiede/ þa er þolkit þlycktizt at hm̃ til at heyra gudz ord/ ⁊ hñ sialþr stod vid/ sioiñ Genesareth ⁊ leit two skip standa vid sioiñ/ eñ þiski meñirner voru stigner aþ skipi ⁊ þwo net sin/ þa stie hñ a eitt skipit/ þ sem Symonar var ⁊ bad at draga nockut þra landi/ hñ sat ⁊ kendi þolkino/ aþ skipino

℞ Hiñ þimta suñu dag.

Og sem hñ gaþ vpp at keña/ sagdi hñ til Symonar/ drag vpp hęrra ⁊ leysit net ydar til þiski dręttar/ Symon suaradi ⁊ sagdi til hñs/ Meistare i alla nott hoþu vęr erþidat ⁊ þeingum eckert/ eñ i þinu ordi mun eg mitt net vppleysa/ ⁊ þa er þr hoþdu þ giort lucktu þr iñe myckla mergd þiska/ ⁊ þra net riþnadi/ þr bentu ⁊ sinũ þielogũ sem voru a audru skipinu/ þ þr kęmi ⁊ hialpudu þm ⁊ þr komu ⁊ hlodu będi skipin þull/ s° þau sucku at mestu

Þa Symon Petr sꝛꝛ þ/ þiell hñ til kniaña Jesu ⁊ sagdi/ gack þra mier lauardr/ þui eg em madr

Mat iiii Marcl i.

syndu

syndugr/ap þui at þelmtr var yþuer hñ komiñ ꝛ
Mat. iii yþuer þa alla sē mz hm̄ voru at þm̄ þiski drꝫt
Mar. i ti er þr þeingu saman/ Lika cirnē ꝛ Jacobo ꝛ Jo
hañi sonū Zebedei/ lagsmōm Symon̄/ Jes⁹ sag
di til Symon̄/ Ottazt þu eigi/ þuiat hiedā iþra
skallt þu meñ veida/ ꝛ þr drogu sin skip at lan
di/ ꝛ yþuer gaþu alla hluti ꝛ þylgdu hm̄ epter ✱
þ skiedi ꝛ/ þa hñ v̄ i eiñe borg/ ꝛ Sia? at þ̄
var madr þullr vanheilsu/ ꝛ þa hñ sa Jesū þiell
hñ þram̄ a sina a sionu/ bad hñ ꝛ sagdi/ drottiñ/
eþ þu villt þa kant þu at hreinsa mig/ ꝛ Jes⁹ rietti
vt sina hond ꝛ tok a hm̄ ꝛ sagdi/ eg vil/ vert hre-
Mat. viij iñ/ ꝛ iaþnskiott huarþ vanheilsan aþ hm̄/ ꝛ hñ
baud hm̄ at seigia þ ongū/ helldr gack ꝛ syn þig
keñi mañinum/ ꝛ þorna þyre þiñe hreinsan sem
Moyses baud/ þm̄ til vitnisburdar.
Leui xiiij Eñ er hñs ryckti barzt vidara vt kom margt
þolk samā hm̄ at heyra ꝛ at lꝫknazt aþ sinū sottū/
eñ hñ veik sier aþ vega i eydimork ꝛ badz þyrer.
Og þ bar til a einū deigi er hañ sat ꝛ kendi/ ꝛ
þar satu phariseꝫi ꝛ laugspekingar sē kōner voru
aþ ollū kauptunū vr Galilea ꝛ Judea/ ꝛ þra Hi-
Mat. ix. rusalē/ kraptr drottins var ꝛ medr hm̄ til at lꝫk
Mar. ij. na þa/ ꝛ Sia? at meñ baru þañ mañ a sꝫng
er siukur vari kueisu/ ꝛ socktu til at koma hm̄ iñ ꝛ
leggia þyrer hñ þram̄/ ꝛ er þr gatu eigi haþt hñ
iñ þyrer þolkino/ þoru þr vpp a rꝫþrit/ ꝛ lietu hñ
siga a sꝫngiñe nidr vm þekiuna mitt a mille þra
þram þyrer Jesum/ ꝛ er hñ leit þra tru/ sagdi hñ/
madr þyrer geþizt þier synder þinar/ skriptlꝫr-
der ꝛ phariseꝫi toku at hugsa mz sier ꝛ sogdu/ huer
er þssi/ sem mꝫler gud lastan? Huer ma synder
þyrer/ geþa nema gud eiñ

Eñ er

Eñ er Jesus þornam þra hugsan/ suaradi hñ
t sagdi til þra/ Huat hugse þier vont i ydū hior
tum/ huort er auduelldara at seigia/ þier eru þi
nar synder þyregepnar/ eda at seigia? statt vpp t
gack/ eñ s° at þier vitid/ þ manzins son hefer
mackt til at iordu/ at þyre gefa syndirnar/ sagdi
hñ til Jns kuelsu siuka/ þ ier seige eg statt vpp t
tak sæng þina t gack i þitt hus/ t iapnskiott stod
hñ vpp þm at siaandū/ t tok sængina vpp þa er
hñ hafdi at leigit/ t gieck i sitt hus lofandi gud/
þm oadi ollū t lofudu gud/ t fylldust af otta
t sogdu/ i dag hofu vær sied vndarliga hluti

Epter þ gieck hñ vt/ t sa þañ tolheimtu mañ Mat. 9
er Leuis var at nafni/ sitia i Tollbudiñe/ t sagdi Marci 2
til hñs/ fylg þu mier epter/ t hñ forliet allt/ stod
vpp t fylgdi hñ epter/ Leuis gterdi hñ mikit
heimbod i sinu husi/ þar var t myckell fioldi toll
heimtu maña t añarra þra/ er medr þm satu til
bordzins/ Pharisear t skriptlærder mogludu vid
hñs lærisueina/ t sogdu/ þui eti þier t dreckit m
tollteckra mōm t ber syndugū/ Jesus suaradi t
sagdi til þra/ þr þurfa eigi læknatans vid sē heil
brigder eru/ helldr þr sē siuker eru/ þuiat eigi kō
eg at kalla rietlata helldr synduga til idranar

Eñ þr sogdu til hñs/ þui fostudu lærisueinar
Johñis s° opt t baduzt fyrer s° t lika phari
seus lærisueinar/ eñ þiner eta t drecka/ hñ sagdi
þa til þra/ Meigi þier nockut lata brudgumans
syne fasta/ a medan brudgumiñ er hia þm/ þui
at þr tim munu koma at brudgumanū mā þra
þm kipt t þa munu þr fasta a þm dogū

Og hñ sagde i epterliking til þra/ þ at eingen set
ti bot af nyu klædi a gamallt fat/ añars trefr
hid nyia

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

hid nyia þ vpp/ ꝛ botin aþ þui Jno nyia þellr eigi vid hid gamla/ ꝛ eingen lætr nytt vin i þorna belge añars spreinger hid nyia vinit belgena/ ꝛ þ spillizt/ eñ vinbelgerner tortynazt/ helldr skal nytt vin latazt i nya belge/ ꝛ mun þa huorutueggia þoruarazt/ s⁹ er ꝛ eingen sem dreckr aþ hinu gamla ꝛ vilie stragr ed nyia/ þuiat hñ seiger/ hid gamla er betra

Siette capitule

✠ Lika sē vær kollū añañ dag paska/ s⁹ kolludu ꝛ gydingar añ añ hatidar dag þañ nær str var epter hiñ þyrsta þuott dag sē merckiazt ma Matth. xxvii

Eñ þ bar til a añañ hatid dag Jns þyrsta þuott dags/ at hñ gieck vm sadna akra ꝛ hñs lærisuein tindu axin oþan aþ korninu/ ꝛ atu/ nuandi þau med hondū sier/ eñ nockrer aþ pharisæis sogdu til þra/ þyrer þui giori þier þ sem eigi leyþizt a þuott dogū/ Jesus suaradi ꝛ sagdi til þra/ Haþit þier eigi lesit huat Dauid giordi/ nær hñ hungradi sialþañ ꝛ þa sem med hm̄ voru/ Huernen at hñ gieck iñ igudz husit ꝛ tok skodunar braudin ꝛ æth/ gaþ ꝛ þm sem med hm̄ voru/ þau er ongum leyþduzt at eta nema keñi mōm einum/ ꝛ hñ sagdi til þra/ þ manzins sonr er Herra ꝛ eirnen þuott dagsins

Þat skiedi ꝛ eñ a audrū þuottdeigi at hñ gieck iñ i samkundu husit ꝛ kendi/ ꝛ þar var sa madr sem hin hægra hond var a visnud/ eñ skriptlærder ꝛ pharisei hugdu at huort hñ læknadi a þuott dogum/ s⁹ at þr þyndi þ huar aþ þr mætti hñ a kæra/ eñ hñ merckti vel þra hugsan ꝛ sagdi til mānzins þss sem hondina haþdi visnada/ ris þu vpp ꝛ statt hier mitt/ Hañ reis vpp ꝛ stod þar/ eñ Jesus sagdi til þra/ eg spyr ydr at/ Huort hæþtra þuott dogū vel at giora edr illa/ liþinu at þorda

edr

edr tortyna/ ꝛ hñ leit til allra þra er i kring vm vo
ru ꝛ sagdi til manzins riettu vt þina hond/ ꝛ hañ
rietti hana vt/ eñ su hñs hond vard s° heil sem
hin oñr/ eñ þr fylltuzt af heimsku ꝛ toludu til
huer vid añañ Huad þr villdu af Jesu giora

Eñ þ giordizt a þm dogũ at hñ gieck i fial
lit at bidiazt fyrer/ ꝛ hñ var vm þa nott a bænũ Mat. x
til gudz/ ꝛ þa ed dagr var/ kalladi hñ sina lærisueina/ ꝛ kiori tolf af þm/ hueria at hñ nefndi A Marci iiij
posiula/ Symon þañ hñ kalladi Petrũ ꝛ Andreã
brodr hñs/ Jacob ꝛ Johañem/ Philippũ ꝛ Bar-
tholomeũ/ Mattheũ ꝛ Thomam/ Jacobũ son Al-
phei ꝛ Symon sem kalladizt Zelotes/ Judam Ja
cobs son ꝛ Judam scarioth huer ed var suikariñ.

Og hñ for ofan medr þm af fiallino/ ꝛ gieck
a eiñ sliettañ flaut i morkiñe/ ꝛ flockr hñs lærisueina/ ꝛ mickill fiolldi añars lyds af allri Ju-
dea ꝛ Hierusalem/ ꝛ vr sio stodunũ Tyro ꝛ Sydo-
nis/ Huerier kõner voro hm̃ at heyra ꝛ þþr læknu
duzt af sinũ sottũ/ ꝛ at þr sem kuolduzt af ohrei-
nũ ondum yrdi heilbrigder/ ꝛ allr lydr sockti til
hm̃ at na/ þuiat kraptr gieck vt fra hm̃ ꝛ hñ læk
nadi þa alla

Og hñ hof sin augu vpp yfuer lærisueina sina
ꝛ sagdi/ Sæler eru þier volader þui at ydart er
gudz riki/ Sælir eru þier sẽ hungrader er nu/ þui
at þier skulut sadder verda/ Sæler eru þier sem Mat. v.
nu gratid/ þuiat þier munut hlæia/ Sæler eru
þier/ þo at meñ hati ydr ꝛ fra skilie ydr ꝛ hall-
mæli/ ꝛ forleggi ydart nafn s° sem añars illuirc-
kia vegna manzins sonar/ fagni þier ꝛ glediezt a
þm deigi/ Siaet? þuiat ydart verd kaup er mikit
a himne/ þui þañiñ giordu ꝛ þra fedr vid spa-
meñina ✱

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Mat. v Eñ huar þyrer we ydr audigū/ sem hier haþit ydra huggan/we ydr sem nu eru sadder/þuiat ydr mun hungra/ we ydr sem hlǫgit nu/ þuiat þier munut ǫpa ꝛ yla/we ydr nǫr ed huer mañ loþ ydr/þuiat s° giordu ꝛ þra þedr vid hina þolsku spameñ

Eñ eg seigi ydr sem a heyrit/elski þier o vine ydra/ giorit þm vel til sem ydr hata/signit þa er ydr baulua/ꝛ bidiet þyrer þm sem ydr mis þyrma/ꝛ huer hñ slǫr þig a eiñ kiñ vangañ/biod hm̄ ꝛ añ añ þram̄/ꝛhuer hñ tekr aþ þier þiñ mottul þa ver hm̄ eigi þiñ kyrtil/ꝛ huer þig bidr/ þm geþ/ꝛ huer hñ tekr burt huat þitt er/ þ heimt eigi aptr/ꝛs° sem þier viliet at meñ giori vid ydur giori þier lika s° vid þa

Og eþ þier elskit þa sem ydr elska/huer er þa yd þock/þuiat synduger elska sina elskendr/ꝛ þo þier giorit þm gott sem ydr giora vel til. Huer verdr yd þock/ þuiat þtta giora eirnen Iner syndugu/ꝛ þo þier skiptit vid þa/aþ hueriū þier vǫntid launa/Huer verdr þa ydar þauck/þuiat synduger byta vid syndūga/at þr taki likt vid liku/huar þyre þa elski þier o vine ydra/giorit gott ꝛ bytid/ einskis þar þyrer vǫntandi/ þa mun ydart verd kaup mikit verda ꝛ þier munut verda syner Ins Hǫdzta/ þuiat hañ er god þus vidr o þacklata ꝛ vonda

℟ þiorda suñu dag. Mat. vij Þyrer þui ℟ verit ꝛ miskuñsamir/lika sem ydar þader er miskuñsamr/eigi skulu þier dǫma/ at þier dǫmizt eigi/þordǫmit eigi/ s° at þier þordǫmizt eigi/þyregeþit/ þa mun ydr ꝛ þyrer geþazt/geþit ꝛ ydr skal geþazt/goda ꝛ saman þryckta /skekna ꝛ yþuer þliotanliga mǫling mun geþin

þin vera i yduart skaut/ þuiat medr þri fomu mǫ
lingu huerri þier mǫlit mun ydr aptr mǫlazt

Og hñ sagdi þm eina epter liking/ þǫr blindr no- Mat. xv
ckut leitt blindañ/ þalla þr eigi bader i groþina/ ei-
gi er lǫrisueiñiñ yþuer sinū Meistara/ þui nǫr
ed huer er s° sem hñs Meistare/ þa er hñ algiordr Mat. vij
eñ huat sier þu augn i þins brodrs auga/ eñ at
þm vagli sem i þino auga er gair þu eigi/ eda
huernen mattu seigia brodr þinū/ broder leyþ at
eg dragi burt augnina vr auga þinu/ er þu sier
eigi sialþr vagliñ i þinu auga/ þu hrǫsnare? drag
þu þyrst vt vagliñ vr þinu auga/ ⁊ sia þa til at
þu drager vt augnina vþ þins brodr auga ✱

Þui eckert gott tre þa ber vondañ auogxt/ ⁊ ec-
kert vont tre ber godan auogxt/ huert tre man ⁊
keñazt aþ sinū auegrti/ þuiat eigi lesa meñ saman
þikiur aþ klungre/ ⁊ eigi hirda meñ vinber aþ sko
g̃ruñe/ godr madr aþ godū siod sins hierta þremr Mat. xij
gott/ ⁊ illr madr aþ vondū siod sins hiarta þremr
illt/ þuiat aþ gnǫgd hiartans mǫlir muñriñ.

Til huers kalli þier mig. Herra Herra/ ⁊
giorit eigi þ eg seige/ huer hñ kemr til min/ Heyrir
min ord ⁊ giorir þau/ þa mun eg syna ydr at hue-
rium hñ er likr/ Hñ er likr þm mañi er bygdi vpp
hus ⁊ groþ diupt/ ⁊ setti siñ grundvoll a hellu stei Mat. xij
ne/ eñ er vazt hridina giordi dundi vazt þlodit
at husino/ ⁊ matti þat eigi hrǫra. Þuiat þat
var grundvallat a hellu steine/ Eñ huer hañ
heyrer þau ⁊ giorir eigi/ hañ er likur þm mañi

 er bygdi

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

er bygdi sitt hus a Jordu an grunduollz/at hue-
riu vazt flodit dundi ꝛ þ fiell iafn snart ꝛ hra-
pan þessa hus vard mykell

Siounde capitule/

Mat. viij

Añ þa hñ hafdi lycktad sina rædu fy-
re folkino/gieck hñ iñ i Capharnaũ/eñ
þion eins hundradz hofdingia/Lar
daud vona/ huer ed hm̃ var gedfell-
dr/ ꝛ er hñ heyrdi af Jesu/ sendi hañ
meñ af olldungũ gydinga til hñs ꝛ bad hñ at kõa
ꝛ giora siñ þion heilbrigdañ/eñ er þr komu til Je
su grat bæntu þr hñ ꝛ sogdu/verdr er hñ þss at þu
veiter hm̃ þ/ þuiat hñ elskar vora þiod/ ꝛ hefer
vpp bygt fyrer oss vort samkundu hus/eñ Jesus
gieck med þm þadan.

Og þa er þr voru eigi langt fra husino/sendi
hofdnigiñ vine til hñs ꝛ sagdi Herra/ þiaet ydr ei
gi þuiat eg em ei verdr at þu gãger iñ vnder mitt
þak/ þar fyre hefi eg ꝛ eigi reiknat sialfañ mig
verdugañ til þin at koma/ Helldr mæl þu ord ꝛ
verdi miñ sueiñ s° heill/ þuiat eg em madr vall-
dino vnder gefiñ/ Hafandi vnder mier herna-
dar meñ/ ꝛ ef eg seige þssm far/ þa fer hñ/ ꝛ til
añars kom/s° kemr hñ ꝛ þion minũ gior þtta ꝛ þa
giorir hñ þ/ eñ er Jesus heyrdi þ vndradizt hñ ꝛ
sneri aptr ꝛ sagdi til folksins sem hm̃ fylgdi epter
Sañliga seige eg ydr/at eg hefi eigi fundit þuili
ka tru i Jrael/ ꝛ er þr sem vt voru sender komu ap
tr til hussins fundu þr þañ þion er siukr hafdi
verit heilbrigdañ.

Sextan-
a suñu dag

Þat ꝟ skiedi ꝛ epter þ/ at Jesus gieck til þrar
borgar sem hiet Naim ꝛ marger hñs lærisueinar
fylgdu hm̃/ ꝛ fioldi añars folks/ eñ er hñ nalga-
dizt

dizt borgar hlidit/ Sie? var þramlidiñ madr bo
riñ vt/ einka sonr siñar mądr/ ꝛ hun var eckia/ ꝛ
mickell borgar mugr gieck vt med hñe/ ꝛer drottiñ
leit hana/ hrądrizt hñ miskuñar ꝛ sagdi til hñar/
ąptu eigi/ ꝛhañ gieck þar at ꝛa hrądri boruñar/
eñ þr ed baru stodu vid/ Hñ sagdi/ vngmeñi eg sei
ge þier ris vpp/ ꝛ sa reistizt vpp vid sem þram
lidiñ var ꝛ tok at mąla/ ꝛ hñ þieck hñ aptr siñe/
modr/ eñ yþer alla þa kom otti loþudu gud ꝛ sog-
du/ spamadr myckell er aa medal vor vpprisiñ/ ꝛ
gud heþer vitiad sins lyds ✱ ꝛ þssi saga barzt vt
aþ hm̃ vm allt Judeam ꝛ vm oll naląg hietud.

Og allt þtta kungiordu Johañi hñs ląrisuei- Mar.xi
nar/ ꝛ Johañis kalladi two aþ sinũ ląrisueinũ til
sin ꝛ sendi þa til Jesu/ ꝛ liet seigia/ ert þu sa er ko-
ma mũ/ eda eigu vąr añars at bida/ eñ er þr meñ
komu til hñs/ sogdu þr/ Jon baptista sendi ockr til
þin/ ꝛ liet seigia þier/ ert þu sa er koma/ mũ eda ei
gu vąr añars at bida/ eñ a þre stũdu ląknadi hñ
marga aþ sottum sinũ ꝛ meinũ/ ꝛ aþ o hreinũ on-
dum ꝛ morgũ blindũ gaþ hñ syn/ Og Jesus sua-
radi ꝛ sagdi til þra/ gangit/ ꝛ kuñgiorit Johañi
huat þier haþit heyrt ꝛ sied þ blinder sia/ Hallter
ganga/ Lik þraer hreinsazt/ dauþer þa heyrn/ dau
der risa vpp/ þatąkum bodazt gudzspioll/ ꝛ sąll
er sa sem eigi skam þyller sig aa mier

Eñ er sendi bodar Johañis voru burt geing-
ner/ hoþ Jesus at seigia til þoll sins aþ Johañi/
Huar til þoru þier vt i eydi mork eda þoru þier at
sia reyr vond vindi skekiñ/ eda villdu þier helldr
vt þara at sia mañ i miukũ klądũ pryddañ/ Si-
aet? at þr sem dyrmąt klądi bera/ ꝛ at þysn liþa
eru i konũgs gordum/ eda huad þoru þier at sia

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

villdu þier ſia ſpamañ/ eñ eg kañ ydr at ſeigia
pram̃ eñ ſpamañ/ þſſi er sa ap hueriū at ſkripat
Mal. iij er/at eg ſendi miñ eingel þyrer þinu anglin/sa er
til reida ſkal þiñ veg þyrer þier/ þuiat eg ſeigi ydr
at a medal þra ſem ap konu eru þadder/er eingeñ
ſpamaña meire eñ Jon baptiſta/ eñ ſa ed miñe
er i gudz riki er honum meire

Og alle þ polk er a heyrdi t lika tollheimtu meñ
riettlætttu gud/t lietu ſig ſkira medr ſkirn Joha
ñis/eñ phariſæi t laugſpekingar þorſmadu gudz
rad i ſtrid vid ſialfua ſig t lietu eigi ſkirazt ap hm̃
Mat. xi Eñ drottiñ ſagdi/vid huat ſkal eg iafna mõn
þſſarar kynſlodar t hueriu þr eru liker/ bornū þm
eru þr liker ſẽ ſitia a torge t klak̃ huert til añars
t ſeigia/vætr pipudū þyre ydr t þier donzudut ei
gi/ vætr ſungū þyrer ydr vor harma kneꝺi/t þier
æptud eigi/ þuiat Jon baptiſta er komiñ/ath eigi
braud nie drack vin/ þo ſeigi þier hñ hafi dio
þull/Manzinsſon er t komiñ ath t drack/t þier
ſeigit/Siael ! etarañ t vin dryckiu mañiñ/aſtum
tollheimtu mana t ber ſyndugra/ t ſpeken hlyte
s[o] at rietttlætaztap ſinū ſonum ollū

Maria me ſeru magdalenu Eñ nockr ap phariſæis bad hñ at hñ æti med
hm̃/t hñ gieck iñ i phariſearans huſ/t ſettizt til
boꝺz/t Sia! at kona var su i borgiſie er berſyn
dug var/ t er hun viſſe at Jeſ[s] ſat til boꝺz i pha
riſearans huſe/hafði hun þangat ſmyrſla budk/
a þar a baki hm̃ til þota hñs/t tok at væta hans
fætr med tarum t at þurka medr lockū ſins ho
þudz/kyſti t a hñs fætr t reid æ ſmyrſlū.

Eñ er hiñ phariſe[us] sa þ ſem hiñ baud iñ/mælt
ti hñ med ſier/ ep at þſſe vætr ſpamaꝺr/þa viſſi
hñ huer t huilik vætr su kona er a hm̃ tekr. þuiat
hun

huu er ein bersyndug kuiña/ Jesus suarade ꝛ sagdi til hñs. Symeon eg hefi nockut þier at seigia. eñ hñ sagdi/ seig þu Meistare. tueir skullda meñ voru nockrs okrkallz/ eiñ var hm̃ skulldugr fim hundrut peninga/ eñ añar fimtigi Og er þr hofdu eigi at giallda/ gaf hñ þm badū til/ þui seig nu huor þra er hñ elsk meir Symō suaradi ꝛ sagdi eg meina at sa sem hñ gaf meira til/ eñ hñ sagdi til hñs/ þ orskurdader þu riett.

Og hñ vendi sier til konuñar ꝛ sagdi til Symonar/ sier þu þssa konu/ eg gieck iñ i þitt hus/ ꝛ þu gaft eigi vatn minū fotū/ eñ þssi vꝗtti mina fꝗtr med tarū ꝛ þurkadi med sinū hofut lockum/ koss gaft þu mier onguan/ eñ þsse sidan hun gieck hier iñ hefer hun eigi lint at kyssa mina fꝗtr/ mitt hofut smurdir þu eigi vid smiori/ eñ þsse reid ar mina fꝗtr smyrslum/ fyrer þ seigi eg þier at hñe fyrer gefazt margar synder/ þuiat hun elskadi mikit/ eñ þm sem miña fyrergefzt/ hñ elskar midr.

Og hñ sagdi til hñar/ þier eru þinar synder fyrer gefnar ꝛ þr toku at seigia/ sem vid bordit satu/ med sialfum sier. Huer er þssi sa er eirnen fyrer gefr synder/ eñ hañ sagdi til konuñar/ þin trua giordi þig holpna/ fari fridi.

Attandi capitule

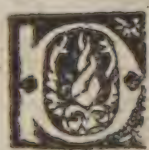

At skiedi ꝛ epter þ/ at hñ ferdadzit i giegnū borger ꝛ kauptun predikadi ꝛ bodadi gudz riki/ ꝛ þr tolf medr hm̃/ ꝛ nockrar þꝗr konr sem hñ hafdi grꝗtt af ꝯ hreinum ondum/ ꝛ odrū sottar ferlū/

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

einkum Maria su er hiet Magdalena/ þra huer-
re er (vij) dioflar hofdu vt farit/ ⁊ Johaña hus-
fru Chusa/ forsionar manz Herodis ⁊ Susaña/
⁊ margar adrar þær hm̄ veittu/ af sinū eignum.

Eñ þa er margt folk var saman komit/ ⁊ er þr
drifa at hm̄ vr stodunū/ sagdi hñ i epter likin-
gu/ ✠ Sa gieck vt er sadi/ at sæ sinu sædi/ ⁊ þa
hñ sadi fiell sumt hia veginū/ ⁊ var fot trodit/ ⁊
fuglar himins atu þ/ ⁊ sumt fiell æ hellu/ ⁊ þa er
þ spratt vpp visnadi þ/ af þui þ hafdi eigi vo-
kua/ Og sumt fiell a medal þyrna/ ⁊ þyrnen sprut
tu vpp med ⁊ kefdu þui nidr/ sumt fiell i goda
Jord/ ⁊ þ vogr vpp ⁊ bar hundrad falldañ auo-
grt/ þa er hñ sagdi þtta/ kalladi hñ. Huer eyru
hefer at heyra hñ heyre.

Eñ hñs lærisueinar spurdu hñ at/ huer ed væ-
ri þssi epter liking/ huerium hñ sagdi/ ydr er vnt at
vita leynda doma gudz rikis/ eñ þm odrū i epter li
king/ at siaandi/ þa slae þr þ eigi/ ⁊ a heyrandi ski
lie þr þ eigi

Eñ þssi er epter likingin/ sædit er gudz ord/ eñ
hiner vid vegiñ/ eru þr sem heyra/ eñ epter a þa ke
mr diofulliñ ⁊ tekr ordit vr hiortū þra/ s° at þr
true eigi ⁊ verdi holpner/ Eñ hiner er æ helluna/
eru þ/ nær þr heyra þ/ þa medtaka þr þ mz fag
nadi/ ⁊ hafa þo eigi rot neina/ vm stundar saker
trua þr/ ⁊ æ freistunar tima þa falla þr fra/ Eñ
þat sem fiell a millū þyrnaña/ eru þr sem þ hey-
ra/ ⁊ velkiazt i sorgū/ audæfū/ ⁊ girndum þssar-
ra lifdaga/ kefiazt s° / ⁊ færa onguañ auogrt.
Eñ þ sem i goda Jord fiell/ eru þr sem heyra ordit
⁊ hallda þ i godu ⁊ sid somu hiarta/ ⁊ færa auo-
grt i þalin mædi. ✱

Eñ

✠ Añan su-
dag i niu
kna fostu

Eñ eingeñ kueiker a liosino/ ꝛ byrgiþ i keri/ eda
setie þ vnder sꝫngar stad/ helldr setr hñ þ aa ker- Mat. v
ta halldiñ/ s° at þr sem þar iñ ganga siae liosit/ Mar. i. ii
þuiat ecki er s° dulit/ at eigi verdi opin bert/ ꝛ ec- Mat x
kert s° leynt at eigi kuñgiorizt ꝛ i auglios kome/ i
ꝼyre þui gꝫtid at/ huernen þier heyrit til/ þuiat
þm ed heꝼr hm̃ mun geꝼazt/ ꝛ huer hellzt eigi
heꝼer/ ꝼra hm̃ mun burt takazt/ eirnen þ hñ mei-
nar sig haꝼa

Eñ moder hñs ꝛ brꝫdr komu til hñs/ ꝛ gatu
eigi ꝼundit hñ ꝼyre ꝼolkino/ ꝛ hm̃ var þ vnderui-
sat Moder þin ꝛ brꝫdur eru hier vti/ ꝛ vilia sia Mat. xii
þig/ eñ hñ suaradi ꝛ sagdi til þra/ min moder ꝛ mi Mar. iiij
ner brꝫdr eru þr sem heyra gudz ord ꝛ giora

Og þ bar til a einũ deigi/ at hñ stie sialꝼr a
skip litid ꝛ hñs lꝫrisueinar/ Hañ sagdi þ a til þra/ Mat. viij.
ꝼoru vꝫr yꝼuer vm þña sio/ ꝛ þr leystu ꝼra lan- Mar. v
di/ eñ er þr sigldu/ soꝼnadi hñ/ ꝛ þ ar kom huerꝼil
uindr a sioiñ/ s° at ꝼyllti vnder þm ꝛ þm laa vid
topũ/ þa geingu þr at hm̃ vocktu hñ ꝛ sogdu Mei
stare vꝫr ꝼorgongũ/ eñ hñ stod vpp ꝛ hastadi a
vindiñ ꝛ a siaꝼar olldunñar ꝛ þꝫr seꝼuduzt ꝛ gior
di legn/ hñ sagdi til þra/ huar er ydꝰ tru/ eñ þr or
tuduzt þ ꝛ vndrudu/ seigiandi sin a mille. Huer
ꝫtle þier at þssi sie/ þuiat hñ bydr vinde ꝛ vatne/
ꝛ þau hlyda hm̃/ þr sigldu þa til þrar brgdꝰ huꝰ
gadareni biuggu/ huer ed liggr iaꝼn gegnt galilea

Og þa hñ stie aꝼ skipi a land/ rañ i moti hm̃
madr nockr vr borgiñe sem haꝼt haꝼdi dioꝼul
vm langa tima ꝛ klꝫddizt eigi ꝼautũ/ var ꝛ eigi i
husum/ Helldr i daudra mañ leidũ/ eñ er hñ leit
Jesum ꝼiell hñ ꝼram̃ ꝼyre hm̃/ kalladi vpp Har
ri roddu ꝛ sagdi/ Huat aa eg med þig Jesu sonr

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

gudz Ins hǫdzta/eg beidi þig at eigi kuelier þu
mig/eñ hñ baud o hreinū anda at hñ fǫri vt af
mañinū þat hñ hafdi vm langa ǫfi hñ kualit hñ
v̄ ⁊ būdiñ Jarnuidiū ⁊ i fiotrū vardueittr/eñ at
slitnū bōdūnū v̄ hñ rekiñ af dioflinū i eydimork

Jesus spurdi hñ at ⁊ sagdi. Huert er nafn þitt
hñ sagdi/Legion/ þuiat marger diofl̄ voru i hñ
farner/ ⁊ þr badu hñ at ei skipadi hñ þm at fara
i vnderdiupit/eñ þar var mikel suina Hiord a bi
te vm fiallit/ ⁊ þr badu hñ at leyfa sier at fara
i þau/ ⁊ hñ lofadi þm þ/ þa foru diofl̄arner vt
af mañinū/ ⁊ hlupu i suinen/ ⁊ hiordiñ fleygdi
sier med einu a hlaupi J siaiñ ⁊ drecktizt þar/eñ er
þr sau þ sem hiordina geymdu/ flydu þr/ ⁊ kuñ
giordu þ i borgina ⁊ vm þorpin

Þa geingu þr vt at sia/huat skied var/ ⁊ komu
til Jesu/fundu mañiñ/af hueriū diofl̄arner hof
du vt farit/ sitianda klǫddañ ⁊ heiluita til fota
Jesu/ ⁊ þm oadi þ/eñ þr sem hofdu sied kyntu þm
huernen sa hiñ dioful odi var heilbrigdr vordiñ
⁊ allr mugr Gadareni bygdar badu hñ/at hñ vi
ke burt fra þm/ þuiat þr voru af mycklum otta
halldner. Hñ stie þa a skip ⁊ sneri aptr/eñ sa ma
dr sem diofularner voru vt af farner bad hñ at
hñ mǫtti vera hia hm̄/eñ Jesus liet hñ fra sier/ ⁊
sagdi/ far aptr i þitt hus/ ⁊ seig hue mikit gud
veitti þier/ ⁊ hñ for ⁊ predikadi vm alla borgina
hue mikit Jesus hafdi hm̄ giort

Mat. ix Þat skiedi ⁊ er Jesus kom aptr/at lydriñ med
Marci v tok hñ/þuiat aller bidu hñs/ ⁊ Sia? at madr kom
þar er Jairus var at nafni/ ⁊ sa var samkundu
husins hofdingie/hñ fiell til fota Jesu ⁊ bad hñ/
at hñ geingi i hñs hus/ þuiat hñ atti sier einka dot

tr nǫr

tr nǫr tolf ara gamla/ ⁊ hun var at dauda ko-
men/ ⁊ er hñ gieck þangat þreyngdi folkit at hm̃

Kona var þar ⁊ nockr sem hafr hafdi blod Math. ix
fall i tolf ar/ huer ed vt hafdi ⁊ gefit lǫknorũ Marci
sina alla aleigu/ ⁊ vard þo af ongum grǫdd/ hun
gieck a bak til/ ⁊ snart falld hñs klǫda/ ⁊ iafn
snart steindizt hñar blod lat. Jesus sagdi/ Huer
er sa er mig snerti/ eñ er aller neitudu sagdi Petr
⁊ þr er med hm̃ voru/ Meistare/ folkit þreynger
⁊ þiakar at þier/ ⁊ þu seiger huer snart mig/ Je-
us sagdi/ eiñhuer hefuer snortid mig/ þuiat eg
keñe krapt vt af mier geingiñ/ eñ er konan sa/ at
þ var eigi hulit/ kom hun skialfandi ⁊ fiell fram̃
fyrer fǫtr hans/ ⁊ kuñgiordi fyrer ollu folki/ fy-
rer hueria sauk ed hun hafdi hñ snortid/ ⁊ huersu
hun hafdi iafn snart heil ordit/ eñ hñ sagdi til
hñar vert glaud min dotter þin trua giordi þig
holpna/ far i fridi.

Og er hñ taladi vm þtta/ kom nockr til sam-
kundu husins hofdingia seigiandi hm̃/ þin dotter
er latin/ o maka hñ eigi/ eñ er Jesus heyrdi þ/ sua
radi hñ ⁊ sagdi vid fau dr stulkuñar/ hrǫdzt eigi
þu trudu helldr/ þa verdr hun heilbrigd/ ⁊ er hñ
kom at husino lofadi hñ ei neinũ iñ at ganga mz
sier/ nema Petre Jacobo ⁊ Johañi/ ⁊ fodr ⁊ modr
stulkuñ/ eñ þr grietu aller/ ⁊ syrgdu hana/ hñ sag
di þa gratid eigi/ þuiat hun er ei daud/ helldr se
fr hun þa darudu þr hñ/ þuiat þr vissu at hun v
latin eñ hñ rak þa alla vt/ ⁊ tok i hõd hñar kalla
di ⁊ sagdi/ stulka statt vpp/ ⁊ hñar andi kõ aptr
⁊ hun stod iafn snart vpp/ hñ skipadi ⁊ at gefa
hñe at eta/ hñar forelldrũ felmtradi vid/ eñ hñ
baud þm at seigia ongũ fra huat giorzt hafdi.

Niunda

Niunde capitule

Mat. x
Mat. vi

Eñ Jes⁹ kalladi saman þa tolf er Postu
lar nefnduzt/ ⁊ gaf þm krapt ⁊ maatt
yfuer alla diofla ⁊ þ þr lęknudu sotter
/sendi þa ⁊ vt at predika gudz riki/ ⁊ at
grędа siuka/sagdi til þra/ þier skulut eckert bera
mz ydr a veg/huorki staf/ nie tosku/ eigi braud
nie peninga/ ⁊ þier skulut ei hafa two kyrtla/ ⁊ i
huert þ hus sem þier iñ gangit/ þa blifit þar þan-
gat til þier farit i burt þadan/ ⁊ sa huer er med
tekr ydr eigi/ þa gangit vt vr borg þre/ ⁊ hristid
dupt af fotũ ydar til vitnis burdar yfuer þa/ þr
geingu vt ⁊ ferduduzt i giegnũ kauptũ/bodaudi
gudz riki/ ⁊ lęknañdi allz stadar.

Mat. xiiii
Mar. vi

Eñ er Herodis tetrarcha heyrdi þ allt/huat er
hñ giordi/vard hñ efa blandiñ/af þui/at af su-
mũ sagdizt þ Johañis vęri af dauda risiñ/eñ af
sumũ þ Elyas vęri auglystr/eñ af odrũ þ eiñ af
gomlu spamõm vęri vpp aptr risiñ/Herodis sag
di/Johañẽ liet eg af hofda/eda huer er þssi/af
þm ed eg heyri þuilickt ⁊ hñ fystizt at sia hñ.

Mat. xiiii
Mar. vi
Joha. vi

Postularner komu aptr ⁊ skyrdu hm̃ fra huat
ed þr hofdu giort/ ⁊ hñ medtok þa/ ⁊ veik af ve-
ga i eydimork þrar borgat sem hiet Betsaida/ ⁊
er folkit vard þss vart/dro þ epter ⁊ hñ medtok þ
⁊ taladi fyrer þm af gudz riki/lęknadi ⁊ þa sem
þss þurftu/ eñ er lida tok a dagiñ geingu þr tolf
til hñs ⁊ sogdu hm̃/ Lat folkit i fra þier at þ
gange i þau þorp ⁊ kauptun er hier eru i kring/
at herbergia sig ⁊ leita sier at fędu/ þuiat vęr eru
hier at eydimork/eñ hñ sagdi gefi þier þm at eta/
þr sogdu/vęr hofum eigi meir eñ fim̃ braud/ ⁊
two fiska/nema vera meigi/at vęr forum ⁊ kau

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

pum ꝥꝯdu þssu ollu ꝥolki/eñ þar var ꝥim̃ þu-
sund manz/Hañ sagdi þa til siña lꝯrisueina/ La
tid þa setia sig i lag ꝥimtigũ saman/þr giordu ꝛ
s° settu sig nidr aller samt. Hañ tok þa þau ꝥim̃
braud ꝛ two ꝥiska/leit til himins/blezadi þau/
ꝛ braut sundr/ꝥieck sinũ lꝯrisueinũ at þr legdi ꝥy
re ꝥolkit/ þr neyttu/ ꝛ vrdu aller sadder þ var ꝛ
vpptekit er þm haꝥdi aꝥ geingit aꝥ leiꝥunũ/tolꝥ
karꝥuer ꝥullar

Þat giordizt ꝛ þa hñ var eiñ ꝛ badz ꝥyrer/ꝛ Mat xvi
hñs lꝯrisueinar hia hm̃/at hñ spurdi þa at ꝛ sag- Mar. viii.
di/huern seiger ꝥolkit mig vera/ þr suorudu ꝛ sog
du/ þr seigia þu siert Johañis baptista/ eñ adrer
Elyas/eñ sumer seigia/ þ eirn aꝥ Jnũ ꝥyrrũ spa
mõm sie vpprisiñ/Hñ sagdi til þra/huern seigi þi
er mig vera. Symon Petr⁹ suaradi ꝛ sagdi/Kri
stz Gudz/eñ hñ hastade a þa ꝛ baud þm at þr seg
di þ ei neinũ/ꝛ sagdi/ þ manzins syne bꝯri margt
at lida/ꝛ ꝥorsmadr at vera aꝥ olldungum/keñi
mañ a hoꝥdingiũ ꝛ skriptlꝯrdũ/ꝛ liꝥlatiñ verda
ꝛ aa þridia deigi vpp at risa

Hañ sagdi þa til allra/eꝥ nockr vill epter mier Mat. xvi
ꝥara/hñ aꝥ neite sialꝥũ sier/ꝛ taki aa sig siñ kross Mar. viii
huers dagliga/ꝛꝥylgi mier epter/þuiat huer er si-
nu liꝥi vill biarga/hñ tyner þui/eñ huer sinu liꝥi
tyner miña vegna hñ giorir þ holpit/ þui huat
gagnar þ mañinũ/ þo hñ hreppi allañ heim/ eñ
glate sialꝥũ sier/ꝛ giori s° sitt eigit tion/ þui huer
hñ ꝥeil sier min ꝛ miña orda/ þss mun manzins
sonr ꝥeila sier þa hñ kemr i dyrd siñe/ꝛꝥodrsins
ꝛ heilagra Eingla/eñ eg seigi ydr sañliga at noc-
krer aꝥ þm hier standa/smacka eigi daudañ/þan
gat til þr sia gudz riki

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Þ skiedi t epter þissa tꝛædu/ nær atta dogũ/at
M at. xvij hñ tok med sier Petrũ Jacobũ t Johañem/t gieck
Marci ix vpp a þiallit at bidiazt þyrer/t þa er hñ badz
þyre/vard hñs andlizt mynd oñr/t hñs klædi huit
t skinandi/Og Siaꝛ at tueir meñ toludu vid hñ
✝ Huerier ed voru Moyses t Elyas sem sazt i bir
t þor þ er tuñe/t toludu vm hñs vt þor/hueria hñ mundi
n huer q̃ þull kõna til Hierusalem/eñ Petr t þr er voru med
i lok hñ at hñ/voru miog suefn þungr/t er þr voknudu/
at þa. sau þr hñs dyrd/t þa two meñ er hia hñ stodu
Þat vard t þa er hiner voru þra hñ vikner/at
Petr sagdi til Jesu Meistare/ þint er oss hier at ve
ra t giorũ hier vpp þriar tialldbuder/þier eina/
Moysi eina/Elye eina/thñ vissi eigi huat hñ sag
di/eñ þa hñ taladi þtta/kom skỹ/t skygdi yfuer
þa/t þr ottuduzt er skyit leid yfuer þm/t rodd
kom vr skyinu er sagdi/Þessi er sonr miñ elskuligr
heyrit hñ/t i þui er roddin vard/fundu þr Je
sum einañ saman. þr þogdu t sogdu eigi neinum
þra þui/huat þr hofdu sied a þm dogum
Þ skiedi t añars dags er þr voru ofr̃ af fiallino
at m̃rgt folk rañ i moti þm/t Siaꝛ at madr i bl
and folk it/kallади vpp t sagdi Meistare eg beidi
Mat. xvij þig/sia til son̄ mins/þuiat hñ er miñ einka son/
Marci ix t Siaꝛ ed andiñ gripr hñ/ þa emiar hñ vpp iafn
snaart/hreif hñ t slitr m̃ produ falle t varla skilzt
hñ vid hñ/þa hñ hefer slitid hñ/t eg bad þina læ
risueina at þr ræki hñ vt/t þr gatu eigi/þa suaraði
Jesus t sagdi/O þu hin þra huerfa t vantruada
kynslod / huersu leinge þa skal eg hia ydr vera/
t lida ydr/leid þu hingat son þin/ t þa hñ gieck
til hñs/hreif diofullin hñ t sleit/eñ Jes̃ skraffaði
di hin o hreinn anda t læknadi piltin/t gieck hñ fo
dr sinn/eñ þm ognadi ollin vid gudz mikelmiske

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

eñ er aller þr vndruduzt þat allt huat hñ giordi sagdi hñ til siña lærisueina/setiet þssa rædu i hior tu yd^a/ þuiat þar mũ koma at manzins son mũ seliazti maña hendr/eñ þ ord vnder stodu þr eigi ꝛ þ var hulit fyrer þm/s^o at þr skildu þ eigi/ ꝛ þr ottuduzt at spyria hñ at þui sama ordi. Mat. xvij Marci ix.

Eñ sa þancki hofzt þra a mille/ed huer þra mundi mestr vera/ꝛ þa er Jesus sa þra hiartans þancka þreif hñ barn ꝛ setti þ hia sier/ꝛ sagdi til þra/ huer hellzt er medtekr þuilickt barn i minu nafni/sa medtekr mig/ꝛ huer hñ medtekr mig sa medtekr þañ er mig sendi/ þui sa ydar sem minztr er allra hñ mun myckell verda. Mat. xviñ Marci ix

Johañis suaradi ꝛ sagdi Meistare vær saum þañ er rak diofla vt i þinu nafni/ ꝛ vær fyrer budũ hm̃ þ/ þuiat hñ fylgdi þier eigi epter medr oss/ Jesus sagdi til hñs/ fyre biodit hm̃ þ eigi/ þuiat huer hñ er eigi i moti oss/sa er fyre oss. Marci ix

Eñ þ skiedi þa þr dagar voru fullkõnader er hñ skylldi vpp nemazt fra oss/hresti hñ sina a si an at ganga til Hierusalem/ ꝛ hñ liet sendi boda fara fyrer siñe augsyn/ þr foru ꝛ geingu iñ i sam uerskan kaupstad/at þr reiddu þar til fyrer hm̃/ eñ þr þar voru toku eigi vid hm̃/ af þui at hñ hafdi snuit siñe asian/at reisa vpp til Hierusalẽ/ eñ er hñs lærisueinar Jacob^s ꝛ Johañis sau þ/sog du þr/Willtu/Lauardr/ þa viliu vid seigia/at ell dr komi af himne/ꝛ fortæri þm/lika sem at E lyas giordi/eñ Jesus sneri sier vid. Hastadi a þa ꝛ sagdi/viti þier eigi at huers anda þier erut/ þui manzins sonr er eigi komiñ til þss at fyrer fara salum maña/ helldr þær at frelsa/ꝛ þr geingu burt i añat kauptun

Þ skiedi ꝛ er þr voru a veginum/at nockr sagd

til hñs/eg vil fylgia þier epter huert hellst þu
fer/Jesus sagdi til hñs/refar hafa holr/ꝛ fulg
himins hreidr/eñ manzins son hefer eigi hu hñ
Mat. viii meigi sinu hofdi at halla.

Hañ sagdi ꝛ til eins añars fylg þu mier epter
eñ sa sagdi? Herra/ lofa mier fyrst at ganga ꝛ
grepta fodr miñ. Jesus sagdi þa til hñs. Lat þa
daudu grafa sina hinu daudu/eñ þu gack ꝛ boda
gudz riki.

Og añar sagdi. Herra/eg vil þier epter fylgia
eñ lofa mier þo fyrst at seigia þm mina burt for
sem eru i minu husi Jesus sagdi til hñs/eingeñ sa
er þrifr siñe hñdi at ardinū ꝛ litr a bak sier aptr er
hæfiligr gudz rikis

Tiundi Capitule

Mat. ix. Eñ epter þ vtualdi drottiñ ꝛ adra (lxxq̃) ꝛ sen
di þa vt paurū saman fyrer sier i allar
þær borger ꝛ alfr er hñ villdi koma ꝛ sag
di til þra/ at soñu er korn skeran mykel eñ verck-
meñirner faer/þui bidiet Herrañ kornskeruñar at
Mat. x hñ sendi verckmeñ i sina kornskeru/fari þier Si
aet? eg sendi ydr s° sem lomb a medal varga/be-
rit eigi pung/nie tausku/ꝛ eigi sko. Heilsit ꝛ ongū
a strætti/ꝛ i huert þ hus þier iñ gangit/ þa seigit
fyrst/fridr sie i þssu husi/ꝛ ef þar er sonr fridar
ins/ þa huilizt ydar fridr yfuer hm̃/eñ ef eigi
Mat. x er/ þa snuizt hñ til ydar aptr/blifit i þui sama
huse etid ꝛ drecket huat þar veitizt/ þuiat verdr
er verckmadriñ siña launa.

Eigi skulu þier rafa hus af husi/ꝛ i hueria
þa borg sem þier gangit iñ/ꝛ þar þr medtaka y-
dr eigi/gangit vt a hñar strætti ꝛ seigit eirnen/ þ
dupt sem a loddi a oss vr yduare borg/ hristu

vær

vǫr af a ydr/ þa skulu þier vita at gudz riki na lǫgiezt ydr/eg seigi ydr/ þ Sodoma mun bǫri ligra vera a þm deigi eñ þre borg. Mat. r Marci ii

Wei þier Corazin/wei þier Bethsaida/ þuiat ef skied hefdi i Tyro ꝛ Sidon þau krapta verck sem hia ydr hafa giord verit / hefdi þr fordum setid i seck ꝛ ausku ꝛ giort s° idran/ þo mun Tyro ꝛ Sidone bǫri ligar vera a efsta dome/eñ ydr/ ꝛ þu Capharnaũ sem vpp hafen ert allt til himinis munt nidr sockua allt til helvitis/Huer ydr heyrer/hñ heyrer mier/ ꝛ huer ydr forsm^r /hñ forsmar mig/ eñ huer mig forsmar/hñ forsmar þañ er mig sendi

Eñ þr tueir ꝛ siotigi komu aptr mz fagnadi ꝛ sogdu/Lauardr/eirnẽ hafa diofl^r oss vnder gefner verit i þinu nafni/hñ sagdi til þra/eg sa andskotan s° sem ellding hrapa af himne/Siaet eg gef ydr valld til at stiga yfuer hoggorma ꝛ flugorma/ ꝛ yfuer allañ krapt o vinarins / ꝛ ydr man eckert granda mega/ eñ þo skulu þier eigi glediazt af þssu þ andarner eru ydr vnder gefner / Helldr fagnit þui þ ydar nofn eru skrifut a himnum

Og sam stundis gladdizt Jesus i anda/ ꝛ sagdi eg prisa þig fader / drottiñ himins ꝛ Jardar/at þu hulder þtta/ fyrer speckingũ ꝛ for vitringum ꝛ opinber ader þ smǫlingiũ/Ja at soñu fader/ þui at s° þocknadizt þ fyrer þier aller hluter eru mier i hñdr feingner af minũ fodr/eingeñ veit huer ed sonriñ er nema faderiñ/eda huer ed faderiñ er nema sonriñ/ꝛ hueriũ ed sonriñ vill þ opinbera.

Og hñ Ꝓsnerizt til siña lǫrisueina/ꝛ sagdi þm sier deilis/Sǫl eru þau auga sem sia huat þier si Ꝓriñ su ñu dag.

Mat. xiij aet/ þuiat eg seigi ydr/ þ marger spam:ñ ⁊ kõun
gar villdu sied haþa huat þier siaet ⁊ sau þ eigi/
⁊ heyre huat þier heyrit ⁊ heyrdu þ eigi

Og Sia! at nockr loguitringr stod vpp þreista
di hñs ⁊ sagdi/ Meistare huat skal eg giora s° at
Deut. vi eg eignizt eilifst lif. Eñ hñ sagdi til hñs/ Huat er
skrifat i logmalino/ huernen les þu/ hñ suaradi ⁊
sagdi/ elska skalt þu Drottiñ gud þiñ af ollu hi-
arta þinu/ ⁊ af allri ond þiñe/ ⁊ af ollm̃ mætti þi
nũ/ ⁊ af ollu hugskoti þinu/ ⁊ naunga þiñ sem si
alfuañ þig. Hñ sagdi þa til hñs/ riett suarader þu
gior þ ⁊ muntu lifa. Eñ hñ villdi riettlæta sialf-
uañ sig ⁊ sagdi til Jesu/ huer er þa miñ naunge.

Eñ Jesus suaradi ⁊ sagdi/ madr nockr for fra
Hierusalem ofan til Hiericho/ ⁊ hrasadi i bland
ræningia/ huerier ed ræntu hñ klædũ ⁊ lemstrudu
sarum/ geingu burt ⁊ lietu hñ þar epter half dau-
dañ liggia/ eñ s° bar til at keñi madr nockr/ for o-
fan sama veg/ ⁊ er hñ leit hñ gieck hñ fram hia
hm̃. Lika ⁊ Leuitiñ þa hñ kom nær þm̃ stad/ ⁊ er
hñ sa hñ gieck hñ ⁊ fram hia/ eñ Sãuerskr ma-
dr nockr ferdadizt ⁊ kom i nand hm̃/ ⁊ er hñ leit
hñ/ sa hñ aumr a hm̃/ gieck at ⁊ batt vm sar hñs
hellandi i þau vid smiori ⁊ vine/ ⁊ lagdi hñ a sñ
eyk/ ⁊ flutti til herbergis/ gaf ⁊ gætr at hm̃/ eñ añ
ars dags ferdadizt hñ burt ⁊ tok vpp two penin
ga ⁊ fieck husbuandanũ/ sagdi haf gat a hm̃/ ⁊
huat hellzt þu leggr meira vt/ þa skal eg borga
þier nær eg kem aptr. Huer þra þriggia symizt
þier vera þss naunge sem hrasadr var i blandræ
ningiana/ eñ hñ sagdi/ sa er miskuñar verckit gior
di a hm̃/ þa sagdi Jesus til hans/ far þu ⁊ gior
slikt

slikt hid sama ✱

Eñ þ ✱ skiedi er þr þerduduzt/at hñ gieck iñ i nockut kauptun/ ⁊ su kuiña er Martha hiet med tok hñ i sitt hus/ ⁊ hun atti þa syster er Maria hiet huer ed setti sig þyrer þætr Jesu/ ⁊ heyrdi hans ord/ eñ Martha/ brauzt nog þyrer at þiona hm̃/ hun gieck at ⁊ sagdi/ Lauardr/ hirder þu ecki vm/ þ at syster min lætr mig eina saman þiona/ seig hñe at hun hialpi mier/ eñ Jesus suaradi ⁊ sagdi til hñar/ Martha Martha/ þu ert s° syrgiandi/ ⁊ mædizt i morgu eitt er þo naudsynligt/ Maria heþer kiorit sier gott hlut skipti/ huat er eigi skal þra hñe takazt ✱ ✱ Maria m° þyrre.

Ellipti capitule

Mat. vi

DAt skiedi/ ed hñ var i nockrum stad/ at bidiazt þyrer/ og er hñ gaþ vpp þa sagdi eiñ aþ hans lærisueinum til hñs Lauardr/ keñ þu oss at bidia/ lika sem Johañis kendi sinum lærisueinum/ hñ sagdi þa til þra/ Nær þier bidiet seigit s° Þader uor/ sa þu ert a himnũ/ Helgizt naþn þitt/ Til komi riki þitt Verdi þiñe vilie/ s° a Jordu/ sem a himinum/ Geþ oss i dag vort dagligt braud/ Og þyrer geþ oss vorar synder/ s° sem vær þyrer geþum vorum skulldu nautum/ Og leid oss eigi i þreistne/ Helldr leys oss þra Illu

Hñ sagdi til þra/ huer ydar sem hier heþer vin ⁊ þer til hans vm midnætti/ ⁊ seiger hm̃ vinr lana mier þriu braud/ þuiat vinr miñ er komiñ aþ leid til min/ ⁊ eg heþi eigi þ eg meigi þram̃ þyrer hañ setia/ ⁊ hiñ sem þyrer iñañ er suarar ⁊ seiger/ gior mier eigi o nad/ þui dyr eru lucktar og born min eru i sueþn husi hia mier/ ⁊ eigi get

 eg vpp

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

eg vpp stadit/at þau þier þau/eg seigi ydr/ep hñ
stendr eigi vpp tpgr hñ þau/ þyrer þ at hñ sie
vin hñs/ þo mun hñ þyrer saker hñs leidiligrar
bickunar vpp standa tþa hñ s° mikit sem hñ
Mat. vij þarnazt
Jo. xvi Og eg seigi ydr/bidiet/ t mun ydr gepazt let-
tid at/ t munu þier þiña/hnygiet a t mun þyrer
ydr vpp lokit/þuiat huer ed bidr/hñ audlazt/huer
ed leitar hñ þiñr/t huer ed a hnyr/þyre hñ lyckzt
vpp/ Eñ huer þadet er sa ap ydr/ep sonriñ bidr
vm braud/at hñ gepi hñ stein þ° þyrer/eda bidie
hñ vm þisk/gepi hñ hñ nockut hoggorm þyrer þi-
sk eda ep hñ bidr vm egg at hñ rietti at hñ þlug
orm þ° þyrer/þui ep þier sẽ vonder erut kuñit god
rad at gepa sonum ydar/myckru meir þa mun þa
der ydar ap himnum gepa þm heilagañ anda er
hñ bidia.

Og hñ ✠ rak vt diopul þañ er dumbe var/t
k þ ridia þ skiedi er diopulliñ var vt þariñ/at hiñ mal lau
uñu dag i se taladi/t þolkit vndradizt þ/ eñ nockrer ap þm
nga þau- sogdu/at þyrer Beelzebub diopla hopdingia/þa
u. dripr hñ diopla vt/adrer preistuda hñs/t sacku
ap hñ/epter teikneiap himne/eñ er hñ sa þra hu-
greñingar.sagdi hñ til þra/ Huert riki sem i sialf
u sier er sundr þyckt/ þ mun eydazt/t huert hus
mun yper añat hrapa/t ep andskotiñ er i sialfu
sier sundr þyckr/huernen ma hñs riki þa standazt
þyrst þier seigit mig þyrer Beelzebub reka vt dio
pla/nu ep eg a þyre beelzebub diopla vt at reka
þyrer huern rekazt þr þa vt ap sonu ydru/þyrer
þui verda þr t ydrer domendr/eñ ep eg rek vt dio
pla medr gudz þingre/at soñu kam þa gudz riki
til ydar.

Mar

Nar ed sterckr hertygiadr vardueiter sitt þor dyri/ þa er allt med mak huat hñ aa/ eñ þa er añ hm̃ yþuer sterckari kemr/ ⁊ yþuer viñr hñ ⁊ suipter hñ ollm̃ herklądū/ aa huer hñ treysti/ ⁊ suudr skipter s° hñs herþangi/ Huer hñ er eigi med mier sa er i moti mier/ ⁊ huer hñ dregr eigi saman mz mier sa sundr dreiþer.

Nar o hreiñ andi þer aþ mañinū vt/ raþar hñ vm þurra stadi/ leitar at huild ⁊ þiñr eigi/ þa seiger hñ/ eg vil huerþa aptr i hus mitt huadan eg þor vt/ ⁊ er hñ kemr/ þiñr hñ þ aþ soplimū hreinsat/ þa þer hñ tekr mz sier(vñ) adra anda/ hm̃ verre ⁊ er þr eru þar iñ kōner/ byggia þr þar/ ⁊ verdr s° þss manz hid sidara/ verra hinu þyrra.* Mar. xi

Eñ þ skiedi/ er hñ taladi þtta hoþ nockr kona vpp sina rodd ⁊ sagde til hñs. Sąll er sa kuidr er þig bar ⁊ þau briost er þu mylkter/ eñ hñ sagdi/ Huat vm þat. Sąler eru þr sem heyra gudz ord ⁊ vardveita þau. Mariu q°

Eñ er þolkit þlycktizt þar at/ tok hñ at seigia/ kynslod þssi er ein vond kynslod/ hū girnizt teikn ⁊ hñe geþzt eckert teikn nema teikn Jona spamanz/ þat lika sē Jonas v̄ teikn Niniue borg̃/ s° mū manz ins son verda kynslod þssari. Drottning sudr ątt̃ mū vpp risa aa epsta domi mz mōm þssarar kynslodar ⁊ þordąma þa/ þuiat hun kom aþ ydz tū tak morkū Jard̃ at heyra speki Salomonis/ ⁊ Siaet? Hier er meir eñ Salomon/ meñ Niniue borgar munu ⁊ vpp risa a eþsta domi medr þssari kynslod ⁊ munu hana þordąma/ þuiat þr giordu Idran vidr predikan Jonas/ ⁊ Siaet/ hier er meir eñ Jonas Eingeñ tendrar liosit ⁊ setie þ i leyne/ eda vnder mąle ask/ helldr aa liosa stiakañ/ s° at Jone ij. Mat. xij iij. Reg. x

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

þr sem iñ ganga siae liosit/ Lios þins likama er augat/ þui eþ þitt auga er einþallt s° er þiñ likami allr skǫr/ eñ eþ auga þitt er strakr/ þa er eirnen þiñ likami myrkr/ þui sia s° til/ at lios þ sem i þier er/ sie eigi myrkr/ nu eþ allr likami þiñ er skǫr/ eigi haþandi nockrn myrkuañ part s° bliþr hñ allr skǫr/ ⁊ mun vpplysa þig s° sem leiþtran elldingar.

Og er hñ var slickt at mǫla/ þa bad hñ nockr phariseus at hñ ǫti middags verd hia sier/ hañ
Mat. xxiij gieck iñ ⁊ setti sig til bordzins/ eñ er phariseariñ sa þ vndradizt hñ ed hñ þuo sier eigi þyrer maltidina/ eñ drottiñ sagdi til hans / þier pharisei/ hreinsit nu hid ytra/ bikara ⁊ mat diska/ eñ ydvart id iñra er þullt med ran ⁊ illzku/ þier þussar er eigi s° /at sa er giordi id ytra hñ giordi eirnen hid iñra/ eñ huad vm þ/ geþit þo aulmuso aþ þui sem til er/ ⁊ siaet at þa er ydart hreint.

We ydr phariseis sem tiundit mynthu gras ⁊ ruthu ⁊ allt kalgresi ⁊ sneidit s° hia domi gudz ⁊ riettlǫti/ þui þtta byriar at giora/ eñ hitt eigi epter at skilia

We sie ydr phariseis sem elskit hin þremstu tignar sǫti i samkundu husum/ ⁊ kuediur a torgū.

We sie ydr logspekingū/ phariseis/ ⁊ hrǫsnorū þui þier erut sē hulin leide þramlidiña yþuer hueriū ed meñ ganga/ ⁊ þeckia þau eigi.

Þa suaradi nockr logspekinga ⁊ sagdi til hñs Seiger þu þtta eirnen til hadungar vid oss/ eñ hñ sagdi/ ⁊ ydr logspekingū sie wei/ þui þier hladit a meñ þm byrdū/ er þr geta eigi borit/ ⁊ sialþuer þier snertid eigi þǫr byrdar einum þingri ydar.

We ydr þuiat þier vppbyggit spamaña leidin

din/ eñ þedr ydrer liþlieitu þa/ at soñu þa vitne þier þ ⁊ sam siñit s° verckum yduara þedra/ þui at þr aþliþudu þa/ eñ þier vpp byggit leidi þra.

Þyrer þui seiger/ spekin gudz/ eg mun senda til þra spameñ ⁊ Postula/ ⁊ suma aþ þm̃ munu þr deyda/ añ suma oþsoknũ sǫkia/ s° at kreþiezt aþ þssari kynslod blod allra spamaña þui vt hellt heþer verit þra grunduallan veralldar allt þra blodi Abels ⁊ til blodz Zacharie/ Huer ed liezt i milli alltaris ⁊ musterisins/ atuisu seige eg ydr at þ mun kreþiazt/ aþ þssari kynslod. Mat. xxii ij. Paral. xxiiij.

We sie ydr logspekingum/ þui þier berit lykil viskuñar/ eñ komit þo eigi sialþuer þar iñ ⁊ ham lit þm er þar vilia iñ ganga Mat. xxi

Eñ þa hñ haþdi þuiickt til þra talat toku log spekingar til ⁊ pharisei þungliga at þreyngia at hm̃ ⁊ vielsamliga hñ at morgu ar spyria veitandi hm̃ vmsat/ ⁊ leitudu vid at Jaga þ nockut aþ hñs muñe/ er þr mǫttu hñ vm kilia

Tolþti capitule

Oñ er mikell ⁊ o taululigr lydr þlycktizt þar saman s° at naliga trad huer añ añ vnder hoþ hñ vpp ⁊ sagdi til siña lǫrisueina/ J þyrstu vacktid ydr vid surdeige phariseorum/ huat er hrǫsne þuiat eckert er s° huilit at ei verdi arglioſt/ nie nockut s° leynt at eigi vitizt/ þyrer þui huat þier seigit i myrckrum/ þ mun i liosi heyrazt/ ⁊ huat þier i sueþn husum huislit i eyra/ mun a rǫþrũ vppi predikat Mat. xvi Marci vi

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Mat x

Eñ eg seigi ydr vinū minū/hrꝙdizt eigt þa sē le
kamañ aplipa/ɔepter þ þæ þr eigi meir at giort
eñ eg vil syna ydr huern þier skulut hrꝙdazt/hrꝙ
dizt þañ/sem epter þer hñ heþer lipłatid þa he-
þer hñ mackt til at senda i heluite/at visu seigi eg
ydr/þa hrꝙdizt hñ/Seliazt eigi þim skogar þres
ter/tucim ɔ peningū/ɔ eirn aþ þm er eigi gleymdr
þyre gudi/s° eru ɔoll hoþut har ydar talñ/þyrer
þ skula þier eigi ottazt/þuiat þier erut dyrre eñ
marger skogar þiester

Mat. x
Mar.xiii

Eñ eg seigi ydr/huer hellzt hñ vidr keñer mig
hier þyrer mōm/þañ mun manzins son vidr keña
þyrer Einglū gudz/eñ huer hñ aþ neit mier hier
þyrer mōm/hñ mun aþ neitad verda þyrer gudz
Einglum/ɔ huer ed talar ord i giegn gudz syne/
þa mun hñ þyre geþazt/ eñ huer hañ hꝙder at
heilogū anda/hñ skal eigi þyre geþazt

Mat. x
ar.xiij

Eñ nꝙrþr draga ydr iñ i samkundu hus/ɔ þy
rer sina yþuer bodara ɔ vallds meñ þa verit eigi
hugsuiker vm huernen/eda huerin þier skulut sua
ta/eda huat þier skulut seigia/þuiat heilagr andi
mun þrꝙda ydr a somu stundu/huat ydr byriat
at seigia

Eñ nockr aþ polkino sagdi til hans Meistare/seig
brodr minū/at hñ skipti vid mig arþleifd miñe/
Eñ hñ sagdi hñ þu madr/ huer setti mig þyrer
domara eda arþskiptis mañ yþuer ydr/ ɔ hñ sag
di til þra/siaet til/ɔvarit ydr vid allre agirne/ þui
at eingeñ liger þar aþ/ þ hñ hapi mikel audꝙpi/
ɔ hñ taladi þa eina epter liking til þra ɔ sagdi.

Audigr madr nockr var sa/ huerſ akr ed þart
hapdi/þriopuan auogrt/hñ hugsadi þa med sier
ɔ sagdi ẓhuat skal eg til giora/eg hefi eigi þ huar

eg

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

sg melgi minū fuegrti i sapna ⁊ sagdi þ vil eg gio
ra/eg vil mina hlodu nidr eipa ⁊ giora vpp adra
meire/ ⁊ sapna þangat ollu þui er mier heper gro
it/ ⁊ s° minū audgpū/ ⁊ þa mun eg seigia til salu
miñar Sala min þu heper mikiñ aud saman sett
til margra ara/hail þig nu eth ⁊ dreck/hap ⁊ all
nagter. Eñ gud sagdi til hñs/ þu dare/ aþssari
nott munu þr þina sal ap þ ier krepia/ ⁊ huers
verdr þa þ/ er þu heper til reidt s° er med þm er
sier draga siod saman/ ⁊ er eigi i gudi riki.

Þa sagdi hñ til sina lærisueina/ pyre þui seigi Mat. vi.
eg ydr/ sturit eigi pyrer lipdogum yd̃ / huat þier
skul it etha/ ⁊ eigi pyrer likama ydar/ hueria hñ
skuli klædazt. Lipit er meira eñ þgdan/ ⁊ likamin
meire eñ þautin/ hyggit at hrapnunū/ þr sa huor
ki nie vpp skera/ eigi hapa þr hlaudu nie kiallar
a ⁊ þo þgder gud þa/ myclū mun meire eru þi
er þo þglunū.

Eñ huer ydar þgr med sine hugsyki aukit leingd
sina alin eine/ þui ep þier orkit eigi hins minsta
huat pyre sture þier þa pyre hinu odru/ hugleidit
huernen liliu grausin vagra/ þau vina eigi nie spi
na. Eñ eg seigi ydr þ Salomon i allri sine prydi
var ei s° skrydr sem eitt ap þm

Nu pyrst gud skryder s° þ gras er i dag sten
dr a akre ⁊ a morgū verdr i bakstr opn land/ my
cklu meir mun hñ þo klæda ydr/ o þier vesal trua
der/ þier skulut ⁊ eigi epter spyria huat þier eid e
da dreckit/ ⁊ eigi hepia ydr h autt/ þ niat epter þssu
olla sokit heidin þ iod veralldar/ eñ þader ydar
veit vel at þier þurpit þssa vid þui leitid pyrst at
gudz riki ⁊ hñs rietti gtu/ ⁊ mū ydr þa allt til þalla
bræðzt eigi þa. vestul biord/ þ uiat þ þ ockna

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

vist þöd: ydar at gefa ydr: riki/ Seliet huat þier hafit/ ⁊ gefit olmusu/giorit ydr: ⁊ þa seckt/er eigi
Marti ellda:st/ ⁊ þaſſ siod er eigi mink̄ a himnū/at hue
mess. rium þiofar þar eigi komist/nie melr stort/ þui huar ydar siodr er þar er ⁊ ydart hiarta

Ydrar lendar sie vm gyrtar/ ⁊ logandi lios i hondū ydrū/verit ⁊ liker þm mōm er bida epter sinū kanar drottne huenar hū mune aptr koma af brullaupū/ s^o at þa hū kemr ⁊ ber/sie stragr þyrer hū vpplokit/ Sæler eru þr þionar/hueria ed (þa er Herraſſ kemr) þiñr hū vakandi Saſſliga seige eg ydr/ þ hū munvppstytta sig/læt: ⁊ þa til bords sitia/geingr þyrer þm ⁊ þionar.

Og þo ef hū komi/ a/ aſſari voku eda a hiñe
Mat. xxiiij þridiu ⁊ þiñe þ lika s^o / Sæler eru þr þionar eſſ þ skulu þier vita/at ef hus bondiñ vissi a huerri stundu ed þiofriñ kæmi þa veckti hū ⁊ lieti eigi grafa sitt hus/þyrer þui verit ⁊ reidubuner/ þviat manzins sonr mun a þre stundu koma/er þier æt lit eigi

Mat. xxiiij Þa sagdi Petr til hūs/Herra/seiger þu þssa epter liking til vor/eda til allra/eſſ drottiñ sagdi/hue mickels er vert vm truaſſ ⁊ þorsialaſſ þyresion^n maſſ huern er drottiñ setr yfuer sitt heimkyñe/at hū gefi þm i tima sitt mælltaſſ verd. Sæll er sa þion sem hūs herra þiñr suo gioraudi/þa ed hū kemr/Saſſ eliga seigi eg ydr þ haſſ mun setia hū yfuer allt huat hū eignazt. * eſſ ef sa sami þion seiger i hiarta sinu. Herra miñ giorir dvol a at koma/ ⁊ tekr at beria viñu meñ ⁊ ambatter/ ⁊ at etha ⁊ drecka ⁊ sig druckiñ at giora/ ⁊ þa kemr herraſſ þss þions a þm deige er hū vonar eigi/ ⁊ a þre stundu er hū veit eigi ⁊ skipter hū sundr ⁊ leggr hū siu laun

medr

medr o truvdum.

Eñ huer sa þion er veit sins herrans vilia/ ⁊ bio sig eigi til/giordi ⁊ eigi epter hñs vilia/hñ mũ mickla refsing fa/ eñ sa hñ veit eigi ⁊ giorir þ hegning er vert/hñ mun miñe hirting fa/ þuiat þm sem mikit er veitt/af hm̃ ꝗskizt mikit/ ⁊ hueriũ mikit verdr i hñdr sellt af hm̃ heimtizt mikit.

Eg kom at snꝗra vpp elld a Jordu huat eg giarna villda/at hñ bryñe nu þgar/eñ eg hlyt adr inz skirn at skirazt/ ⁊ huersu eg þreyngiunzt þan gat til hun fullkõnazt/meine þier at eg kꝗmi at senda frid a iordu/eg seigi ydr/ nei/ helldr sundr þyckiu / þuiat hedan fra munu fim̃ verda i einu husi sundr þycker/ þrir i moti tueimr/ ⁊ tueir i moti þrimr/ faderiñ mun verda i moti synenũ/ ⁊ sonr iñ i moti fodrnũ/modrin i moti dottriñe/ ⁊ dotterin i moti modriñe/ ⁊ modir konu manz i moti sonar konuñe ⁊ sonar konan i moti modr konu man-

Eñ hñ sagdi til folksins/huer nꝗr (zins. þier siaet sky vpp ganga i vestri þa seigi þier iafn skiott at regn komi ⁊ þ skier/ ⁊ nꝗr þier siaet suñan vind blasa þa seigi þier hita verda/ þ skier ⁊ þier hrꝗsnarar/a synd himins ⁊ Jardar þa kuñe þier at profua/eñ hui profue þier eigi þ nan tuna/sem nu er/ eda fyre þui dꝗmi þier eigi af sialfum ydr / huat riettuist er

Eñ nꝗr þu geingr medr þinũ sauku dolg fyrer valldz mañiñ/þa kosta kapsa veginũ at þu losir þig fra hm̃/at eigi dragi hñ þig neckut siñ fyre domarañ ⁊ domariñ selie þig refsaranũ/ ⁊ refsariñ kasti þier s° i dyplitzu/eg seigi þ eigi fer þu vt þadan / þar til þu borgar/ eirnen hiñ sidarsta skarf.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Eñ i þañ sama tima voru þ^r nockrer vid er kũgiordu hm̃ fra þm i Galilea/ hue rra blodi Pilat^s hafdi blãdat vid þra forner Jes^s suaradi ⁊ sagdi til þra/ me ine þier at þsser Galilei væri fyrer ol lm̃ Galileis synduger/ þott þr þyldu þtta/ eg sei ge ydr/ nei. Helldr ef þier giorit eigi idran þa fy rer farizt þier lika aller/ eda meine þier at þr ati an æ hueria turneñ J Siloa hrapadi ⁊ drap/ ha fi sakader verit framar ollm̃ mõm/ er byggia til Hierusalem/ eg seigi ydr nei/ helldr ef þier giorit eigi Idran munu þier eirnen aller fyrer farazt

Eñ hñ sagdi þm þssa epter liking/ nockr madr var sa er fikiu tre hafdi plantat i sinũ vingardi hñ kom ⁊ leitadi auagrtar a þui ⁊ fañ eigi/ þa sa gdi hañ til vingardz fagarans. Sia? nu i þriu ær hefe eg arliga komit ⁊ leitad auagrtar af þssu fikiu tre/ ⁊ fundit eigi/ haugg þ þui af/ huar til hindr^r þ gardlendit/ eñ hñ suaradi ⁊ sagdi til hñs? Herra/ lofa þui at standa þtta ærit þar til eg gref vm þ ⁊ læt at myki/ ef þ villdi s^o auogrt færa eñ ef eigi þa hogg þ epter æ af.

Og hñ kendi i samkundu husi þra a þuott dei gi/ ⁊ Siaet? at þar var su kona er haft hafdi kranckleiks anda i atian ær/ ⁊ hun var biug/ ⁊ mz onga mott þa gat hun vpp litid/ eñ er Jesus leit hana/ kalladi hñ hana til sin/ ⁊ sagdi til hñar/ þu kona/ vert laus af krãckdæmi þinu ⁊ lagdi hñdr yfuer hana/ ⁊ iafnskiott rietti hun sig vpp ⁊ dyr kadi gud/ þa suaradi yfuer madr samkuudu hus sins/ ⁊ þyktizt vid þ Jesus læknadi a þuott dogũ ⁊ sagdi til lydsins (vi) dagar eru þr/ a hueriũ ed hæfer at viña/ þui komi þier eigi a þm at lata

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

lꝫkna ydr/ eñ eige a þuott deigi.

Drottiñ suaradi hm̃ ⁊ sagdi/ þu hrꝫsnare? leÿ sir eigi huer ydar eiñ a þuottdeigi/ naut sitt ⁊ asna aþ basi ⁊ leider til vazt/ eñ skylldi þssi eigi leÿsazt aa þuott deigi/ sem þo er Abrahams dotter aþ þui bandi er andskotiñ haþdi hana þiatrat, Sia? J atiã aar/ ⁊ er hñ sagdi þtta skam̃uduzt sin aller hñs/ mot mꝫlendr ⁊ allt þolkit gladdizt yþuer þm olliñ dyrdar verckũ er aþ hm̃ giorduzt.

Hañ sagdi þa/ hueriũ er gudz riki lickt/ ⁊ hueriu skal eg þui sam iaþna/ lickt er þ mustardz korne/ þui madr tok ⁊ varpadi i grasgard siñ/ þ spratt vpp ⁊ vard mikit tre/ ⁊ þuglar himins/ hreidrudu sig vnder þss kuistum. Mat. xiij

Og eñ sagdi hñ/ hueriu skal eg samlikia gudz riki/ lickt er þ surdeigi þui er kona tok ⁊ meingadi vid þria mꝫla miols/ þar til at þ syrdizt allt/ Og hñ gieck i giegnũ borger ⁊ kauptun/ ⁊ kendi/ ⁊ giordi sina reisu til Hierusalem

✠ (Sꝫkia til) þ eru þr sem an riettr̃ truar/ mꝫda sig i verckũ ⁊ haþa a sett medr þm til himins at koma.

Eñ þar sagdi nockr til hñs/ Herra/ meinar þu eigi at þr sie þaer ed hialpazt/ eñ hñ sagdi til þra. Reppet epter iñ at ganga vm hid þrongua hlidit þuiat marger (þ seige eg ydr) sꝫkia til þar iñ at ganga ⁊ þaa eigi getad ⁊ /i þra þui ed hus bondiñ er iñ geingiñ ⁊ heþer dyrnar aptr lucktar/ þa taki þier til þar þyre vtan at standa/ ⁊ aa dyrnar at hnygia/ s° seigiandi. Herra/ Herra/ lucktu vpp þyrer oss. Hañ mun suara ⁊ seigia til ydar/ eigi þecki eg ydr/ eda huadan þier erut

Þa munu þier heþia vpp at seigia vꝫr hoþũ etid hia þier ⁊ druckit/ ⁊ aa strꝫtũ vorum kender þu/ eñ hñ mun þa seigia/ eg seige ydr/ þ eigi keñe eg ydr huadan þier erut þarit þra mier aller/ þier

illgiorda

illgiorda meñ/ þar mun vera op ⁊ taña gniſtran
Pſal. vi nąr þier ſiaet Abraham ⁊ Iſaac ⁊ Jacob ⁊ alla
Mat. viij ſpameñ i gudz riki/ eñ ydr vt rekna/ ⁊ þr vr auſtri
⁊ veſtri/ nordri ⁊ ſudri munu koma/ ⁊ til bordz
ſitia i gudz riki/ ⁊ Siaet: at þr ſem voru ſidarſter
verda ƿyrſter ⁊ þr ed voru ƿyrſter verda ſidarſter

A þm ſama deigi geingu nockrer aƿ phariſeis
til ⁊ ſogdu hm̄/ haƿ þig burt ⁊ gack hiedan/ þui
at Herodis vill aƿ liƿa þig/ hñ ſagdi til þra/ ƿari
þier ⁊ ſeigit þm reƿ/ Siaet: at eg rek vt dioƿla ⁊
ƿullgiori ląkningar i dag ⁊ a morgun/ eñ a þri-
dia deigi lid eg vnder lok. Huat ƿyrer þ/ þo byr
iar mier i dag ⁊ a morgun/ ⁊ nąrſta dag þar ep-
ter at ganga/ þuiat þ ƿąr eigi ſkied at nockr ſpa-
madr ƿariſt vtan i Hieruſalem

Jeruſalem Jeruſalē þu ſem aƿliƿar ſpameñ
ina ⁊ gryter þa ſteinū er til þin verda ſender/
huerſu opt heƿi eg viliat ſamau ſaƿna ſonū þi-
nū/ lika ſem hąna ſinu hreidre vnder vąngi ſier/
⁊ þier haƿit eigi viliat. Siaet: yduart huſ ſkal
ydr þui eƿdi latid verda/ eñ eg ſeigi þ eigi munu
þier mig ſia þar til þ kemr er þier munut ſeigia
blezadr ſie ſa/ er kemr i naƿni drottins.

Þiortandi capitule

Seytan da ſuñu dag

OG þ ſkiedi at Jeſus gieck a þuott
deigi iñ i huſ nockurs þſſ ſem var yƿ
ner bodare phariſeorum braudz at
neyta/ þr hoƿdu ⁊ vord a hm̄/ ⁊ Siat
at madr nockr ſa vaztſott haƿdi var
þar ƿram̄i ƿyre hm̄. Jeſus anzadi ⁊ ſagdi til log
ſpekinga ⁊ phariſeis, s° ſeigiandi/ Leyƿizt nockut
at ląkna a þuott dogum/ eñ þr þogdu vid/ hñ
tok þa a hm̄ ⁊ ląknadi hñ ⁊ liet burt ƿara/ ſuara-
di ⁊ ſagdi til þra/ Huerſ ydar aſne eda naut ſem

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

pellr i pytt/ er þ eigi iaþnsnart vt dregit a þuott
deigi/ ⁊ þr gatu hm̄ ongu/ þar til suarat.

Eñ þssa epter liking sagdi hñ til bodzmañaña
þa hñ merckti huernen þr matuzt epter Inñ
þremstu sątū/ ⁊ sagdi til þra/ Nąr þu verdr bo-
diñ aþ nockrū til brudlaups/ þa set þig eigi i hin
ądztu sąte/ kañ skie/ at añar eigi ąrligre eñ þu sie
bodiñ aþ hm̄ ⁊ komi sa sem þier baud ⁊ hm̄/ seigi
til þin/ geþ þssm rum ⁊ hlioter þa med kiñroda at
hallda hiñ ydzta sess/ helldr nąr at þu verdr bo-
diñ/ þa þaar ⁊ set þig i hid ydzta sąti/ s° at nąr
sa kemr er þier baud/ ⁊ seigi til þin/ Vinr þoka
þier vpp betr/ ⁊ mun þier þa virding veitt þyre
þinū sessu nautū. Þuiat huer sig sialþr vpp heþr/
hñ skal nidrlągiazt/ ⁊ huer sig sialþr lągkar/ hñ
skal vpp heþiazt. ✱

Hñ sagdi þa til hñs er hm̄ haþdi bodit/ nąr þu
helldr mid dags verd edr kuelldmaltid/ þa skalt
þu eigi bioda vmū þinū nie brądrū/ eigi þrąndū
þinū nie nagroñū þm sē riker eru/ at eigi biodi þr
þier heim til sin aptr/ ⁊ sie þier þa endr golldit/ hell
dr nąr þu giorir heimbod/ þa biod þatąkū vonu
dū/ holltū/ ⁊ blindū/ ⁊ muntu sąll verda/ þuiat
þr haþa eigi til þier aptr at luka/ eñ þ mun þier
endr golldit verda i vpprisu riettlatra.

Eñ er þtta heyrdi nockr aþ þm er til bordzins sat
sagdi hñ til hñs/ Sąll er samad sē at etr braud i
gudz riki/ eñ hñ sagdi til hñs/ ✱ nockr skonar ma ✱ Þañ añ-
dr var sa er giordi myckla kuelld maltid/ ⁊ baud añ suñu dag-
morgū til hñar/ ⁊ sendi vt siñ þion vm kuelld mals
timañ at hañ segdi s° bodsmoñunum/ Komit/
þuiat allt er nu reidubuit/ eñ þr toku þa aller
til/ huer epter añañ/ at aþsaka sig. Hiñ þyrsti
sagdi til hans bugard keypta eg/ ⁊ heþi

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

eg þui þaurf at fara vt ⁊ sia hñ/eg bid þig af
saka mig/⁊ añar sagdi/fim̃ akneyti keypta eg/⁊
fer eg nu vt at reyna þau/eg bid þig af saka mig
Hiñ þridie sagdi konu hefi eg festa / fyre þui
ma eg eigi koma/⁊ þionustu madriñ kom apti ⁊
vnderuisadi þ tta sinum Herra

Þa vard hus bondiñ reidr ⁊ sagdi til sins þions
far snarliga vt a strǫti ⁊ gautur borgariñar ⁊
leid volada vanada/ blinda/⁊ hallta hingat iñ/⁊
þioniñ sagdi Herra þ er giort huat þu skipader
⁊ þo er eñ meira rum/⁊ Herrañ sagdi til þionsins
far þu vt a þiod brauter ⁊ vm tungarda ⁊ naud
ga þm̃ hier iñ at koma s° mitt hus verdi fullt/eñ
eg seigi ydr þ/at eingeñ þra mañ sem bodner vo
ru munu smacka mina kuelld maltid ✱

Mat. x

Eñ margt folk gieck mz hiñ ⁊ hñ sneri sier vid
⁊ sagdi til þra/ef nockr kemr til min ⁊ hafnar eigi
fodr sinũ ⁊ modr/konu ⁊ bornũ/brǫdrũ ⁊ systrũ
⁊ þar til sinu eigin life/hñ fǫr eigi miñ lǫrisueiñ
verit/⁊ huer hñ dregur eigi siñ kross ⁊ fylger mier
epter/sa getr eigi miñ lǫrisueiñ verit

Þui huer yd^r sem turn vill vppbyggia sitr hñ
eigi/adr ⁊ saman reiknar kostnadiñ huat þarfligt
er ⁊ huort hñ hefer til nǫckta/s° at eigi epter a er
hñ hefer grũduolliñ lagt geti hñ eigi fullgiort hñ
⁊ aller þr þ sia taka at dara hñ ⁊ seigia/ þssi ma
dr tok at byggia ⁊ gat eigi vid lokit/eda huer kõun
gr geingr vt at hallda orustu/giegn odrũ konungi
Sitr hñ eigi adr ⁊ hugsar vm mz sier huort hñ
getr med (tiu) þusunder ruñit i moti hiñ er med
(xx) þusunder kemr til hñs/ eñ ef eigi þa sender
hñ bodskap vt/ þa þegar hiñ er þo fiarlǫgr/⁊
bidr hñ þss sem fridsamligt er/s° ⁊ lika sierhuer

ydar

ÞÞar ſem eigi ap ſeiger ollu Þui hñ eignaſt/Þer eig gi miñ lærſueñ vertt.

Salleð er gott/ eñ ep ſalltið dopnar huerſu Mat. v
kyddi Þier Þa/Þviat Þ er Þa huorki/a tun Jord Marci ix
nie i tad hauga Þarpligt/helldr verdr Þui vt varr
pat. Huer eyru heyrer at heyra/hñ heyre

Þimtandi capitule

Tñ aller ✠ tollheimtu meñ/ɔ ber ſyndu ger nalægduzt hñ at heyra hñ/ɔ phá riſei ɔ ſkripl&rder mogludu ɔ ſogdu/ Þiſſi medtekr ſynduga meñ ɔ etr medr Þm/ Eñ hñ ſagdi Þeſſa epter liking til Þra ɔ ſagdi. Huer er ſa i bland ydr/ ſem heyrer hñ drat ſauda/ɔ ep hñ tyner einũ ap Þm/ þorir&n hñ eigi Þa niu ɔ niutigi/i eydi morku/ɔ þer epter Þm er tyndizt/ þangat til hñ finr hañ/ɔ n&r hñ heyrer hañ fundit/leggr hñ hañ vpp med fagnadi sier a hed kemr heim ɔ saman kallar vine ɔ nagranña ɔ ſeiger til Þra/ ſamglediezt mꝫ mier/ Þviat eg hefi miñ ſaud aptr fundit/ſem tapadr var/eg ſeigi ydr at lika s° mun fagnudr vera a himnum yfuer einũ ſyndugũ/ Þm er idran giorir/meir eñ yfuer Þm niu ɔ niutige rietlatũ er eigi Þurfa yfuer bot ar vid/eda huer ſu kona ed hefr tiu peninga ɔ ep hun tyner einũ/kueiker hun eigi lioſ/ɔ ſopar huſit ɔ leitar vandliga/ þar til hun finr hñ/ɔ n&r hun hefer fundit hañ/ſaman kallar hun vin konr ſi n ɔ granñonr ſeiger ſagledieſt mier/ Þviat eg hefi miñ penig aptr fundit/huerſu eg hafda tynt/hia ka s° ſeigi eg ydr at fagnudr muvera yfre einglñ guðz yfuer einũ ſyndugũ/ Þm yfuer bot giorir.

✠ Sallar Kemr

Eñ ſagdi hñ nockr madr var ſa er hafdi two ſyne/ɔ hñ yngre ap Þm ſagdi til fodr ſins/ Þa

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Mat. xij. dæ̃gep mier/ þa dellid ap gotz̃inu sem mier hee
thñ skipti medr þñ gozinu/t iñan þ arra daga/
þa dro hiñ yngri sonriñ allt til samã/t reisti sidan
langt burt i þiarlægt riki/t þortædi þar sinu go
tzi i eydzlulig̃ lifnadi/t epter at er hñ hafdi ol-
Deut. vi lu soat/giordizt megnt hũgr i þui sama riki/s° hñ
tok vesollz at þola/hñ þor t hiellt til hia einũ bur
geis þss rikis/ t sa sendi hñ vt a sin bustad at hñ
gætti þar suina/ hñ fysti t at sedia sin maga ap
draugi þui er inimin atu t eingin gaf hñ.

Eñ hañ komzt þa vid t sagdi. Hue marger
leigu meñ/ þa eru i mins fodrs hus/ þ r ed ha
þa nægd a braudũ/ eñ eg ferst i hungre þssu/ þui
skal eg upp standa t fara til fodr mins t segia
til hñs/fader eg syndgadi i himiniñ/ t fyre þier/
þui er eg eigi verdr at kallazt þin sonr/gior mig/
þui sẽ einn af þinũ leigulidũ/ hñ reis þa upp t kõ
til fodr sins/ t er hñ var eñ langt i burt þadan/
leit hñ fader hñs/t sa aumor a hñ/hliop at t
fiell um hals h m t kysti hñ/eñ sonrin sagdi til hñs
fader/eg syndgadi i himiniñ t fyrer þier/af þui
em eg nu eigi verdugr at kallazt sonr þin. Eñ fa-
derin sagdi til þiona sina/ berit stragr hingat hid
gozta klædi t þæut hñ i/t gefit hñ hring a sina
hond/t skor a hñs fœt/sækit alin kalf t slatrid/
t neytũ s° t verũ kater þuiat þessi min sonr var
daudr t endr lifnadi/hñ tyndizt t er nu fundin t
fr toku at gledizt

Eñ hñs hin eldri sonr var a akre/t er hñ kom
t nalgadizt hus sit/heyrdi hñ kued skap t danz læti
t kalladi ein af þionustu monnũ til sin t spurdi
h at þetta væri/að sagdi h m broder þin er ko-
minn/t slatradi fader þin oldũ kalfi/ þ hñ fieck
hñ heilan aptr/ eñ hañ vreidizt vid t vildi eigi iñ

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

nga/ þa gieck þader hús vt ok baud hñ/eñ hañ
ıradi ok sagdi til þess sins/Sia! is° morg ar
ona eg þier/ok alldri eñ yþuerrodit þin bodord
u gæpt mier eñ alldri kid/ s° eg mætti medr
nū vinū gladr vera/eñ nu ed þsti} iñ sonr kom
er vt haþdi sueikt sinu godz/ medr port konū/
slatrader þu hñ alin kalþ/eñ hñ sagdi hñ/ þu
iaþnan hia mier ok allt huat mitt er/ þa er þitt
i gætter þu nu at vera kat ok god siñadr/ þ þssi
i broder var daudr ok endrlifþ nadi/hñ tyndizt ok
apt fundin*

Sed tandi Capt

Kþl nfun
da suū dag

Mat. vi

ñ hñ Ksagdi til siña lærisueina audigr
madr nockur v° sa sé sier haþdi rads
mañ/ok sa vard kægdr vid hñ/ sé hef
di hñ þargat hús godz/ ok kalladi hñ
til sin ok sagdi til hús/huernen heyrer eg
a ap þier/ gior reikning þiñar radzmensku/
iat þu matt eigi hiedan af radzmensku haþa
radzmadrñ sagdi med sialfū sier/huat skal eg
giora þa mū Herra suipter mig radzmenskuñe
dugie eg at grafa/eñ eg skomunzk at bidia/eg
huat eg skal giora/ þui nær at eg verd af set
adzmenskuñe/ þ þr medtaki mig i sin hus
hñ saman kalladi ok lika/alla skulldu meñ sins
ra/ok sagdi til hins fyrsta/ huersu mikit ertu
lldugr minū Herra/hñ sagdi c hundrat tuñr vid
orf/hñ sagdi þa til hús tak þ itt brep set þig ok
ipa skiotr pimtigi epter þ sagdi hñ til añars/
ertu mikit skulldugr/ sa sagdi/ hundrat trog
uis/ þa sagdi hñ til hús/ tak þitt brep ok skrip
ntigi/ok Hernæst lozadi þeñ rñglata radzmañ/
hñ hafdi s° forsialiga giort/ þuiat syner þssa
veralld° eru kyngre sonū liossins i siñe kynslod

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Mat. xij dæ̃gep mier/ þa dellid ap gotz̃inu sem mier ber
thñ ſkipti medr þñ gozinnu/ z iñan þarra daga/
þa dro hñ yngri sonñ allt til samã/ z reisti sidan
langt burt i þiarlægt riki/ z þortøsdi þar sinu go
tzi i eyzlulig i lifnadi/ z epter an er hñ hafdi ol-
Deut, vi lu soat/ giordizt megnt hũgr i þui sama riki/ s° hñ
tok vesollt at þola/ hñ for z hiellt til hia einũ bur
geis þſſ rikis/ z sa sendi hñ vt a sin bustad at hñ
gætti þar suina/ hñ þyſti z at sedia sin maga ap
dazi þui er iuinin atu z eingin gap hñ.

Eñ hañ komzt þa vid z sagdi. Hue marger
leigu meñ/ þa eru i mins fodrs hus/ þred ha
þa nøgd a braudũ/ eñ eg þerſt i hungre þſſu/ þui
skal eg vpp standa z fara til fodr mins z segia
til hñs/ fader eg syndgadi i himinin/ z fyre þier/
þui er eg eigi verdr at kallazt þin sonr/ gior mig/
þui sẽ einn ap þinũ leigulidũ/ hñ reis þa vpp z kõ
til fodr sins/ z er hñ var eñ langt i burt þadan/
let hñ fader hñs/ z sar aumor a hñ/ hliop at z
fiell vm hals hñ z kyſti hñ/ eñ sonrin sagdi til hñs
fader/ eg syndgadi i himinin z fyrer þier/ ap þui
em eg nu eigi verdugr at kallazt sonr þin. Eñ fa-
derin sagdi til þiona sinna/ berit stragr hingat hid
goza klædi z fatit hñ i/ z gefit hñ hring a sina
hond/ z skoa hñs fœt/ sœkit alin kalf z slatrid/
z neytũ s° z verũ kater þuiat þſſi min sonr var
daudr z endr lifnadi/ hñ tyndizt z er nu fundin z
þr toku at glediazt

Eñ hñs hin eldri sonr var a akre/ z er hñ kom
z nalgadizt hus sit/ heyrdi hñ kuedskap z danzlæti
z kalladi einn ap þionustu monnũ til sin z spurdi
hvat þetta væri/ sa sagdi hñ broder þin er ko-
minn/ z slatradi fader þin oldũ kalfi/ þ hñ fieck
hñ heilan aptr/ eñ hañ vreidtizt vid z villdi eigi in

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

ganga/ þa gieck þader hūs vt ok baud hūm/ eſ hann
ſnaradi ok ſagdi til þeirr sins/ Sia! ek mon morgun
þionа eg þier/ ok alldri eſ yfuertrodit þin bodord
ok þu gaft mier eſ alldri kid/ so eg matti medr
minū vinū gladr vera/ eſ nu ed þſſi hūs ſonr kem
huer vt hapdi ſuikit sinu godz/ medr port konū/
þa ſlatrader þu hūm alin kalf/ eſ hūn ſagdi hūm/ þu
ert iafnan hia mier ok allt huat mitt er/ þa er þitt
þui getter þu nu at vera katr ok god siūadr/ þ þſſi
þin broder var daudr ok endrlifnadi/ hann tyndizt ok
er aptr fundin

Secundi Capt

Kpā nfun
da suūm dag

Mat. vi

Sa hūn Kristr sagdi til sīna lęrisueina audigr
madr nockur/ v̄ sa sē sier hapdi radz
mann/ ok sa vard reidr vid hann/ sē hef
di hann fargat hūs godzs/ ok kalladi hann
til sin ok sagdi til hans/ huernen heyrc eg
þetta af þier/ gior reikning þinar radzmenskv/
þuiat þu matt eigi hiedan af radzmenskv hafa
eſ radzmadrinn sagdi med sialfū sier/ huat skal eg
til giora þa mūn Herra suipter mig radzmenskunne
eigi dugir eg at grafa/ eſ eg skōmunzt at bidia/ eg
veit huat eg skal giora/ þui nær at eg verd af set
ur radzmenskunne/ þ þr mediaki mig i sin hus

Hann saman kalladi ok lika/ alla skuldu menn sins
Herra/ ok sagdi til hans fyrsta/ huersu mikit ertu
skyldugr minū Herra/ hann sagdi! hundrat tunn vid
smiorſ/ hann sagdi þa til hans tak þitt bref set þig ok
skrifa stragr pimtigi epter þ sagdi hann til annars/
eſ ertu mikit skuldugr/ sa sagdi/ hundrat trog
hueitis/ þa sagdi hann til hans/ tak þitt bref ok skrifa
pimtigi/ ok hennar lofadi þann rāglata radzmann/
þ hann hapdi s̄ forsialiga giort/ þuiat syner þessa
s̄ veralld̄ eru fyngre sonū lioſſins i sīne kynslod

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

✝ Mammon þ er ebreſka : þydizt rik dom.

Mat. vi

Mat. ri Marca v

Mat. xix

þ xij pyr t ſnæ dag ter Trini tis.

✝ eg ſeige ydr/giorit ydr vine ap hiñ rangpердуg ga Mammon sº nær ed ydr þrotar at þr medtaki ydr i eilipar tiallo buder ✱

Huer trur er i minſtu/ sa er t trur i myckiu/t huer rangſnuiñ er i litlu/ haſi er t rangþerdugr i myckiu/ þui ep þier erut eigi truer i Jnū rangþer duga Mammon/huer truer ydr þa til þſſſē ſañ ligt er/t ep þier vorut eigi truer i añarligu/ huer mun gepa ydr þa/huat ydart er/eingeñ þion get tueim herrū ſeñ þionat/ þui añat huort hapñ haſi þm eina/t elſkar hiñ añañ/eda þydizt þaſi t þorſmar hiñ añañ/ þier getid eigi gudi þionat/t sº þm Mammon.

Eñ þr phariſei heyrdu allt þtta/ ſem agiarner vöru t dærudu hñ/þa ſagdi hñ til þra/ þier erut þr huerier ſialpa ſig fiettlata þyre möm/eñ gud þecker hiortu ydar/ þuiat huat hatt er hia möm þ er ſuiuirduligt þyre gudi.

Logmalit t Prophetarner ſpadu allt til Johañ /eñ vpp þra þui bodazt gudz riki /tſumer hue rier meñ giora þui oprépli/ þui liettpelldara er at himiñ tiord þorgangi eñ eiñ titill ap logunum palli. Huer ſina eigin konu þorlata t giptizt añar ri/ sa dryger hor/ t huer ed giptizt þre ſem þra mañe er ſkiliñ/hñ dryger hor.

Nockr ✱ mañ rikr var þar/sa er klæddizt my pell t purpura/ t ath dagligr ſkinandi kraſer/t þar var þurpa mædr sa ſem Lazar⁹ var at nap ni/huer ed vn lat þyre hñs dyrū/þullr kauna/thñ þyſtizat ſedia ſig ap þm molū ſem piellu ap bor di hins rika/t eingeñ gap hñ nockut/helldr komu hundar tſleicktu hñs kyli. Eñ sº vard at hiñ vo ladi do t var boriñ ap englū i þadm Abrahams

hiñ

Hiñ riki andadtzt lika ꝛ var Jardadr.

Og sem hñ var i heluite ꝛ kuolunū/ þa hoþ hñ vpp sin augu ꝛ leit Abraham lāgt burt ꝛ Lazarū i hñs þadmi þa hropadi hñ ꝛ sagdi/ Abraham þader miskuña mier/ ꝛ sent Lazarū at hañ drepi hinu þremsta sins þingurs i vatn ꝛ kǫli tungu mina/ þuiat eg kuelzt i þssm loga/ ꝛ Abraham sagdi til hñs/ hugleittu sonr at þu medtokz þiñ goda i liþi þinu Lazar⁹ þar i mot sitt hid vonda/ þui hlytr hñ nu at huggazt/ eñ þu at kueliazt/ ꝛ þram ÿþuer/ allt þtta er i milli vor ꝛ ydar mikithuelþ i stadþest/ s⁰ at þr sē vilia hiedā þara til ydar/ geta þ eigi ꝛ þr eigi þadan þra ydr vpp til vor þarit.

Þa sagdi hñ/ þa bid eg þig þader at þu sent hñ i mins þodrs hus/ þuiat eg heþi þim brǫdr/ at hñ geþi þm vitneskiu aþ/ s⁰ at eigi komi þr i þñan kuala stad/ Abrahā sagdi til hñs/ þr haþa Moÿsen ꝛ spameñina/ heyri þr þm/ eñ hñ sagdi/ nei/ Abraham þader/ helldr eþ nockr þramlidiña þǫri til þra/ þa mundi þr idran giora/ eñ hñ sagdi hm̄/ eþ þr heyra eigi/ Moÿses ꝛ spamoñunū þa munu þr ꝛ eigi helldr trua þott nockr þramlidiña risi vpp ✱

Seytiandi capitule.

Eñ hñ sagdi til siña lǫrisueina/ o moguligt er at þarskÿlldi eigi koma/ hneÿk slaner eñ we þm þyrer huern þǫr koma/ þarþara vǫri hm̄ þ kuarnar steiñ heingdizt vid hals hm̄/ ꝛ vǫri i sio kastat/ eñ þat hñ hneÿckti einū aþ þssm vesaligū/ vackid ydr/ eþ broder þiñ brÿtr vid þig/ þa atel hñ ꝛ eþ hñ idrazt/ þa þyrer geþ hm̄ þ/ ꝛ þo hñ brioti (vii) sinū a deigi vid þig/ ꝛ snuizt (vii) sinū aptr a deigi til

Mat. 1
Marci 1

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

þin/ ⁊ seigi/ þ idrar mig/ þa þyrer geþ hm̄ þ

Mat. xviij Marci ix. Og Postularner sogdu til drottins/ auk þ
oss tru/ eñ drottiñ sagdi/ eþ þier heþ dut tru sem a
at mustardz korn/ ⁊ segdut þ ssn alldin tre/ vpp
rætþig/ ⁊ rotset þig vm i sionū aptr/ ⁊ mundi þ
ydr hlyda

Eñ hver ydar sem heþer þañ þion/ er plæger/ ⁊
þienat hirder/ nær ed hñ kemr heim aþ akre/ at hñ
seigi hm̄ þa/ þar stragr/ ⁊ set þeg til bordz/ er þ
eigi s° at hñ seigi til hans bu til þ eg halldi kue-
llo verd/ ⁊ stytt þig vpp ⁊ þiona mier/ þar til at
eg heþi etid ⁊ druckit/ ⁊ epter aa þa skaltu eta ⁊ dr
ecka/ þackar hñ nockut þm̄ þion/ þo hñ giordi/ hu
at hm̄ var bodit/ eg meina nei/ s° ⁊ þier lika/ nær
þier haþit alit þ giort/ huat ydr var bodit þa sei-
git/ onyter þionar eru vier huat vær attum med
skylldu at giora/ þ giordu vier

Þañ xiiij iu dag Þat ✠ skiedi ⁊ þa hñ þor til hierusalē at hñ dro
mitt i giegnū Samariā ⁊ Galileam ⁊ er hñ gieck
iñ i nockrt kauptun/ mættu hm̄ tiv lik þraer meñ
huerier ed stodu langt þra/ hoþu vpp sina raust
⁊ sogdu Jesu gode Meistare miskuña oss ⁊ er hñ
saa þa sagdi hñ til þra/ þari þier ⁊ synit ydr prest
unū ⁊ þ skiedi er þr geingu þadan at þr vrdu
hreiner/ eñ eiñ aþ þm/ nær hñ sa þ hñ var hreiñ
vordiñ/ sneri hñ aptr ⁊ loþadi gud mz harri raust
⁊ þiell þram a sina a siona/ þyrer þætr hm̄/ ⁊ þac
kadi hm̄/ ⁊ þssi var samuerskr. eñ Jesus suaradi
⁊ sagdi/ voru eigi tiu hreinsader/ eñ hu^r eru hiner
(ix) þunduzt onguer adrer þr aptr sneru/ ⁊ gæþi gu
dyrd/ nema þssi vtlendingr/ ⁊ hñ sagdi til hñs/ stutt
vpp ⁊ þar hiedan þin trua giordi þig holpiñ. ✠

Mat. xxiij Marci xiij Eñ er hñ vard at spurdr aþ phariseis/ huenær

ed

ed gudz riki kꝫmi/suaradi hñ ⁊ sagdi/gudz riki kemr ei-
gi med varduettingu/ þar mũ ⁊ eigi seigiazt Sie hier eda
sie þar er þ þui/siaet? at gudz riki er iñañ i ydr

Og eñ sagdi hñ til siña lꝫrisu eina þ ꝫr stundet koma/
þþier munut girnazt at sia eiñ dag manzins sonar/ ⁊
munut hñ eigi sia/ ⁊ þr munu seigia tilydar/sia hier/sia
þ/ þa gangit eigi þangat/ ⁊ eigi helldr epter þylgit/ þui
at s° sem ellding aþ himne leiþtrar ⁊ lyser yþuer allt
huat vnder hĩnenũ er lika s° mun manzins sonr vera a
sinũ deigi/eñ hm̃ byriar þyrst margt at þola ⁊ hracktr
vera aþ þssari kynslod

Og s° sem þ skiedi aa dogũ Noa/lika s° mun þ skie aa M
dogũ manzins sonar/ þr atu ⁊ drucku/ þr kuꝫntuzt/ ⁊ xxi
lietu sig kuꝫna/ allt til þss dags er Noe gieck i orkina ⁊
þlodit kom/ ⁊ tortyndi þm ollm̃ lika eirnen skiedi a dogũ G
Lotz/ þr atu ⁊ drucku þr keyptu ⁊ selldu/ þr plantudu ⁊ vij
vppbygdu/eñ þn dag er Loth þor vt aþ Sodoma/rign
di oþan elldi ⁊ breñe steine aþ himne ⁊ þyreþor þm ollm̃ G
epter slikũ hꝫtti mũ sa dagr skie er manzins sonr mun xix
opinberazt.

Huer hñ verdr i þañ sama tima i rꝫþri staddr/ ⁊ sie
hñs bugagn i husino/ þa stigi hñ ei oþan þ i burr at ha
þa/s° ⁊ eirnen sa hñ er a akre/ þa snue hñ eigi aptr ep-
ter þui sem a baki hm̃ er / miñizt þier a konu Lotz. Huer M
hellzt sem epter sꝫker sina ond at þeruara/ sa þyre þer x
hñe ⁊ huer hellzt hñ tyner hñe/sa byr hana til liþs

Eg seigi ydr at aa þre nott munu tueir verda a eirne
sꝫng mun eiñ medtekiñ ⁊ añar þorlatiñ/ ⁊ tuꝫr mu nu M
mala tilsaman/ mun ein medtekin ⁊ oñr þorlatin/ þr xxu
suorudu ⁊ sogdu til hñs Huar þa/Herra/ Eñ hñ sagdi
til þra/ huar hellzt ed hrꝫit er þangai saþnazt ⁊ ern-
erner.

Auandi Capitule

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Eñ hñ sagdi epter liking til þra/huernen vier skylldū iaþnan bidia ⁊ eigi þreytazt/⁊ sagdi sa domare var i nockre borg/sem eigi ottadizt gud/ ⁊ eigi skeytti vm neiñ/ eñ eckia nockr var þar i somu borg/⁊ hun kom til hñs ⁊ sagdi Leys mig aþ minū mot staudu mañi/⁊ vm langan tima villdi hñ eigi/ eñ epter a sagdi hñ med sialþū sier/ þo eg ottuzt eigi gud nie skeyti vm ong uañ/ þo þyre þ at þssi eckia giorir mier v nad myckla/ þa vil eg leysa hana s° at hun kome eige at sidurstu ⁊ oþ þreyti mig.

Þa sagdi drottiñ/heyri þier huat sa hiñ rang lati domare seiger/ sk[illegible] gud nu eigi giora þrelsan siña vtualdra/ þ[illegible]m nott ⁊ dag til hñs kal[illegible] þolin mądi yþuer [illegible]m haþa/ eñ eg seigi ydr/ [illegible] mun bradliga g[illegible] þra þrelsan/eñ þa/nąr [illegible]zins son k[illegible] (mein[illegible]r þu) at hñ mune tru þiña a Jordu

Þañ xi su dag.

Eñ ℵ hñ sagdi til nockurra þra sem trudu sig sialþua riettlata vera ⁊ þorsmadu adra þssa epter liking Tueir meñ þa geingu vpp i musterit/ at bidiazt þyrer/eiñ var phareiseus/eñ añar toll heimtu madr/ phariseariñ stod ⁊ badz þañig þyre med sialþū sier/ Gud eg þacka þier/at eg em eigi s° sem adrer meñ/rąningiar/o riettþerduger/ hordoms meñ/eda s° sem þssi tollheimtu madr/eg þasta tuysar i vikū/⁊ geþ tiunder aþ ollu þui eg a. Og tollheimtu madriñ/stod langt i þra/⁊ villdi eigi vpp heþia sin augu til himins/helldr bardi hñ a sitt briost ⁊ sagdi Gud vertu mier syndugum liknsamr/ eg seigi ydr þyre sañ/ at þssi þormeir riettlątr i sitt hus eñ hiñ/þui huer sig sialþr vpphefr/ hañ mun nidr lągiazt/⁊ huer sialþ-

uañ

nasi sig nidr leger/hñ mun vpphapiñ verda. *

Þr þardu þa til hñs vngborn/ at hñ tæki á Mat.xix
þm/eñ er þ sau hñs lærisuemar auitudu þr þa/eñ Marc x
Jesꝰ kalladi þau til sin ⁊ sagdi/leyfit bornunū til
min at koma ⁊ bañit þm eigi/ þuiat þuilikra er
gudz riki. Sañliga seigi eg ydr/ huer hñ medtekr
eigi gudz riki/sē vngbarn/hñ mū eigi iñ ganga i þ
Og hoꝑdingi nockr spurdi hñ at ⁊ sagdi/Godi Mat. xix.
meistare/huat skal eg giora/ sꝰ at eg eignizt eil Marri x.
lifit lif. Eñ Jesus sagdi til hñs/huat kallar þu mig Exo. xx.
godañ/ eingeñ er godr nema gud eirn/ bodordin
veizt þu/at eigi skulir þu mañ vega/eigi hordō
drygia/eigi þiofnad premia/eckert liuguitne bez
ra/heidra skalt þu fodr þin ⁊ modr/ eñ hñ sagdi
allt þetta hefi eg halldit fra barn ᵹsku minne/ þa
Jesus heyrdi þ /sagdi hñ til hñs/ eitt bresti þig
eñ/ Sel alle huat þu hefr ⁊ gef þ fatækū/ ⁊ mūt
þu þa hafa fiod a himne/ ⁊ kom/ ⁊ fylg mier ep
ter/ þa hñ heyrdi þ vard hñ hryggr/ af þui hñ
var miog audigr.

Eñ er Jesus sa hñ hryggua ordin sagdi hñ/
Huersu torꝑuellt er þm iñ at ganga i gudz riki/
sem peninga hafa/ þuiat hægra er vlfballdanū
at ganga i giegnū nalar auga eñ rikū mañi iñ at
ganga i gudz riki. Þa sogdu þr sem til heyrdu/
huer ꝑtr þa hialpazt/eñ hñ sagdi/huat omattugt
er fyre mōm þ er moguligt fyre gudi

Þa sagdi Petr/Siadu/vær forlietū allt ⁊ fyl
giū þier epter/eñ hñ sagdi til þra. Sañliga seigi
eg ydr/eingeñ er sa/ huer sitt heimele edr forell-
dra/eda brædr/kōu edr born forlætr/vegna gudz
rikis/at hñ medtaki eigi myckv fleira apr a þssm
tima/ ⁊ i odrum heime eilift lif.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Eñ ꝶ Jesus tok þa tolꝼ til sin ⁊ sagdi til þra
ꝶ Suñu da giñ i ꝼaustu gang. Siaet at vier ꝼorũ nu vpp til Hierusalem/ ⁊ þmũ
allt ꝼollkõnat verda/ huat skriꝼat er ꝼyrer spa-
meñina aꝼ man ins syne/ þuiat hñ mun ꝼram
seildr verda Heidingiũ/ ⁊ hñ mun hleigiñ spytr ⁊
spieadr verda/ ⁊ þr munu hñ hudꝼletta ⁊ liꝼlata
⁊ epter þ a hinũ þridia deigi mun hñ vpp aptr ri-
sa/ ⁊ þr ꝼorstodu eckert aꝼ þssm ordũ/ þuiat þau
voru hulin ꝼyrer þm ⁊ eigi vissu þr/ huat þau hoꝼ
du at seigia

Eñ þ skiedi þa hñ tok at nalgazt Hiericho/ at
nockr mañ blindr sat vid vegin ⁊ bad olmusu/ ⁊
Marci x er hñ heyrdi/ at ꝼolkit gieck þar ꝼram hia/ spurdi
hñ at huat þ vꝗri/ þr sogdu hm þa/ at Jesus aꝼ
Nadareth geingi þar hia/ þa kalladi hñ ⁊ sagde
Jesus sonr Dauidz miskuña þu mier/ eñ þr sem
vndan geingu/ hostudu a hñ/ at hñ þegdi/ hñ kal
ladi þui meir ⁊ sagdi/ sonr Dauidz miskuña þu
mier/ Eñ Jesus stod kyrr ⁊ baud þm at leida hñ
til sin/ ⁊ er hñ var komiñ hart nꝗr hm/ tok hñ at
spyria hñ at/ huat villtu eg giori þier/ hñ sagdi/
Herra þ eg mꝗtti sia. Jesus sagdi til hñs/ vert sky-
gn/ þin trua giordi þig holpiñ/ ⁊ iaꝼn snart ꝼieck
hñ synena/ ꝼylgdi hm ⁊ epter/ vegsamandi gud/ ⁊
allt þ ꝼolk er þtta saa gaꝼ gudi loꝼ ✱

Nitiandi Capitule

ꝶ Kirkiu dagiñ

Añ ꝶ gieck ⁊ iñ/ ⁊ reisti i giegnum Jeri-
cho/ ⁊ Siaet ! at madr sa er Zacheus
var at naꝼne/ huer ed var ꝼoringe toll
heimtu mañ a/ ⁊ sialꝼr hñ audigr/ ⁊ hñ
girntizt at sia Jesum huer hñ vꝗri/ ⁊
gat eigi ꝼyrer ꝼolkino/ þuiat hñ var litill vegrti/
hñ hliop þa ꝼram/ vndan ⁊ kliꝼradi vpp i nockrt

alldin

alldin tre/s° at hñ sæi hñ/ þui þar aitu hñ þram
vm at þara/ ⁊ sem Jesus kom at þm sama stad/
leit hñ vpp ⁊ sa hñ/ ⁊ sagdt til hñs Zachee stig þu
med skyndinge oþan/ þuiat i dag byriar mier at
bliþa i þinu husi/ ⁊ hñ stie skyndiliga oþan/ ⁊ tok
vid hm þagnandi/ ⁊ er þr sau þ mogludu þr aller
þ hñ skylldi herbergia sig hia ber syndugũ mañi

Eñ Zacheus stod ⁊ sagdi til Jesu/ siadu/ Her
ra/ helþtina miña eigna/ geþ eg þatæku/ ⁊ eþ eg he
þi nockrn tælt/ þa geþ eg þerþallt aptr/ Jesus sag
di til hñs/ i dag þa veittizt þssu huse heilsa med
þui þo at hñ er Abrahams sonr/ þuiat manzins
sonr ei komiñ epter at leita/ ⁊ at þrelsa huat þor-
tapat er *

At ℞ þin eñ a heyrondũ Jok hñ vid ⁊ sagdi þssa
epter liking/ aþ þui/ at hñ var hart nærri Jerusa-
lem/ ⁊ þ/ þr ætludu/ at gudz riki mundi þa stragr
opinbert verda i ⁊ sagdi/ nockr edluboriñ mañ
þerdadi t i þiarlægt land at hñ aþladi sier rikis/
⁊ kæmi s° aptr/ eñ þssi kalladi a (tiu) sina þiona
⁊ þieck þm (x) pund/ ⁊ sagdi til þra/ syslet þar til
at eg kem aptr/ eñ hñs borgar meñ hotudu hñ/ ⁊
sendu hm bod/ ⁊ lietu s° seigia/ vær viliu eigi
þñan rikia lata yþuer oss

Þat skiedi ⁊ þa hñ kom aptr/ sem hñ haþdi
tekit vnder sig tekit skipadi hñ at kalla a þa somu
þiona/ hueriũ hñ haþdi þieit þringit/ s° at hñ vis
si hua myckit huer heþdi syslat Hñ þyrsti kom ⁊
sagdi/ Herra/ þitt pund heþer aþ rekat tiu pund
hñ sagdi þa til hans/ æhei þu hm godi þion/ aþ
þui þu vart trur i litlu/ skalt þu valld haþa yþ-
uer tiu borgũ. Hñ añar kõ ⁊ sagdi herra/ þitt pund
heþer samandi egit þim pund/ til hñs sagdi hñ ⁊
þu skalt vera yþuer þim borgũ

Og

℞ S. Ni
cola dag ⁊
añara Cõfe
sorum

Clement

S: Lucas

Og hiñ þridie kom ꝛ sagdi. Herra/ Sia! þar er þitt pund/huert at eg hefi i sueita duki folgit eg hrꝗddunzt þig/ þuiat þu ert madr ogrligr tekr þ vpp/huat þu hefer eigi nidr lagt/ꝛ vppsker þ huat þu sader eigi/hñ sagdi þa til hñs/af þinū mu ñe dꝗmi eg þig hiñ vondi þion visser þu þ/at eg er madr ogrligr takandi þ/huat eg lagdi eigi nidr vppskerandi þ huat eg sadi eigi/ huar fyre gaft þu eigi miñ pening i mangarans bord/at nꝗr eg kꝗmi/ hefdi eg þ med okri krafit.

Og hñ sagdi til þra sē hia stodu/takit þ pund fra hm̄ ꝛ fait þ þm sem tiu pund hefer/ þr sogdu hm̄ Herra/tiu pund hefer hñ/eñ eg seigi ydr þ/at huer ed hefr hm̄ mū gefit verda/eñ fra þm sem eckert hefr/ mun ꝛ þ burt numit verda huat hñ hefr

✱ Þo þa mina o vine sem eigi villdu mig rikia lata yfuer sier/leidit hingat ꝛ deydit hier fra/ m̄e fyrer mier/ꝛ sem hñ sagdi nu þtta for hñ id beinasta ꝛ gieck vpp til Hierusalem.

Og þ skiedi þa hñ tok at nalgazt Bethphage ꝛ Bethaniam/vid fiallit oliueti/at hñ sendi vt two af sinū lꝗrisueinū ꝛ sagdi/fari þier i þ kaup tun/huert gegnt ydr er/ꝛ þa þier komtt þar iñ mu nu þier fiña ausnu fola bundiñ/a hueriū alldri hefer eñ nockr mañ setid/leysit hñ ꝛ leidit hingat ꝛ ef nockr spyr ydr at/þui þier leysit hñ/þa seigit hm̄ s° þ herrañ þurfi hñs vid.

Mat. xxi
Marci xi.

Eñ þr foru burt sem sender voru/ꝛ fundu sem hañ hafdi sagt þm/ꝛ er þr leystu folañ/sogdu hñs drottnar/fyrer huat leysi þier folañ/þr sogdu/þui Herrañ þarf hñs vid/ꝛ þr hofdu hñ til Jesu/ꝛ kostudu sinū klꝗdū a folañ/ꝛ settu Jesū þar vpp ꝛ. Eñ er hñ for af stad breiddu þr vnder

der sin klǫdi a vegiñ.

Og þa hñ tok at nalgazt/ ⁊ þor oþan aþ þial lino oliueti hoþ vpp allr mugr hñs lǫrisueina aþ þagnadi/ gud at loþa medr harri rauddu/ yþuer ollm̃ þm krapta verckũ sem þr hoþdu sied/ ⁊ sog du blezadr sie sa konungr er kemr i naþne drottins þridr sie a himne ⁊ dyrd a vpphǫdũ ⁊ nockrer aþ phariseis þr ed voru med þolkino/ sogdu til hans Meistare strapþa þina lǫrtsueina/ til huerra hñ sagdi/ eg seigi ydr þ eþ þsser þegdu mundu stei narner hlioda

Og ✠ sem hñ tok meir at nalgazt/ sa hñ a bor gina/ ⁊ gret yþuer hñe/ ⁊ sagdi/ þui eþ þu visser þ (mundir þu a þssm deigi hugleida at) huat til þins þridar heyrdi/ eñ nu er þ dulit þyre ydrum augũ/ þuiat þr dagar munu yþuer þig koma þ þiner o viner munu vm þig ⁊ þin born med þi er/ skialld borg setia/ ⁊ þier vmsat veita ⁊ a alla vegu at þier þ reyngia/ ⁊ þig nidr at velli briota ⁊ eigi munu þr i þier lata stein yþuer steine vera. aþ þui þ þu þeckter eigi þiñ vitianar tima

✠ Þn tiun da suñu da

Og hñ gieck iñ i musterit ⁊ tok vt at reka/ þa sem selldu ⁊ keyptu þar iñe ⁊ sagdi til þra/ skriþat er/ at mitt hus sie bǫna hus/ eñ þier giordut þ at spill virkia iñe/ ⁊ huersdagliga kendi hñ i muste rino ✠ Eñ keñi mañа hoþdingiar ⁊ skriptlǫrder ⁊ villdar meñ lydsins socktu epter at þyrer koma hm̃/ ⁊ gatu eigi þundit huat þr skylldu hm̃ giora þuiat allt þolkit var hm̃ a hangande

Mat. xxi
Marci xi.
Esa. lxi.

xx Capitule.

OG þ skiedi a einũ þssarra daga þa hñ v̄ at keña þolkino i musterino ⁊ at predika gudz spioll/ at þa komu til hñs presta hoþdingi ⁊ skript

e skript gerder med ollounginū tolodu til his ⁊ sögdu
seig oss/ ap hucete mackt er þu giorir þetta/ eda huer er
sa sem þier gap þessa mackt/. Jesus suaradi ⁊ sagdi til þra
/eg vil spyria ydr ⁊ at einu ordi/ suarit mier/ i kirn Jo-
hannis var hann ap himne eda ap mönn eñ þr hugsudu
med sialfū sier ⁊ sögdu/ þui eg vier seigiū ap himne s•
seiger hñ/ þeer hui trudu þier hñe eigi/ eg vier seigiū ap
mönn þa mun allr lydr lemia ossgrioti/ þat þr eru orug
ger i þui þ Johannis vœri spamadr/ ⁊ snorudu at þr vis
sū eigi huadan hñ vœri/ ⁊ Jesus sagdi til þra/ þa seigt
eg ydr eigi helldr ap huerri mackt eg giori þetta

Ei hñ tok þa at seigia til polksins þessa epter liking/
Tck. nockr m tñ plantadi vingard ⁊ bygdi hñ vingardz mönn
i por sidan ⁊ var burt vin langa tima/ ⁊ er time var til/
Jar. sendi hñ vtþion til vingardz mañsins/ at þr gœfi hñ ap
auœgyti vingardzins huern vingardz meñirner hud-
flettu/ ⁊ lietu tomū hondū þra sier para/ ⁊ vm þ þram
sendi hñ vt eñ añ ñ þtion/ eñ þr stryckru þañ ⁊ darudu/ ⁊
lietu eyrendislausan burt para/ ⁊ eñ yþuer þ þrā/ sendi
hñ vt hñ bedr/ huern þr lem krudu farū ⁊ rakn burt
sidan Ei þa sagdi herrañ vingardzins. Huat skal eg til
giora/ eg mun senda son minn elskuligañ/ mr vera/ at
nœr þr sia hñ/ þa þeile þr sier.

sal. Eñ þa vingardz meñirner sau sonin/ þeinckru þr mg
vq. sialfū uer ⁊ sögdu/ þessi er erfingiñ/ komit aplipū hñ/ s•
at vor verdr arpleipdiñ/ ⁊ þr hneptu hñ vt ap vingardi
m i ⁊ liþlietu hñ/ Huat mū nu herrañ vingardzins giora
til vidþa/ hñ mū koma ⁊ tortyna þessum vingardz mönn/
⁊ byggia öñ vingard odrū/ þa þr heyrdu þ / sögdu þr
Ei hñ horþdi a þa ⁊ sagdi/ huat er nv þ/ huat (burt þ.
þar skrip at er/ þañ stein huern vppbyggendr forlaug-
du sa er vordin at hoþdi hyrningar / huer hñpells a.
þeñan stein/ sa mun sundr merjast / eñ a huern hñ pell
þañ

aſi mūhū kreimia/ z keſie maña hopdingiar z ſkriptlar
er leitudu epter huermen þz þeingi hūdz a hū lagt i þ
ū/ z ottuduzt polkit at þuiat þz þormerckt u at haſi
apdi ſagt til þra þſſa epter liking.

Þz hoþdu z vard hollo a hū z ſendu vt talſmeū hue Mat.
ier ſier attu at breyta/ſē vāri þz aldygguer/s° at þz gꝙ rrij
z veitt hū i ordum/z apuent hū herta dominu z yþuer Mar.
alldino lādſt/ornarās/z þz ſpurdu hū at z ſogdu. Mei kij.
are vār vitū at þu ſeiger riett z keſer/z a litt eigi noc
s manz yþuer lit. Hellzt keſer þu gudz gotu med ſaſi
ika. Huort hoþer oſſ at gefa keiſaranū ſkatt eda eigi/
hū merckti þra þlat ſkap/z ſagdi til þra/ Huat preiſti
ier min/ſynit mier peningiū/huerſ mynt z iñſkript hefr
ū/ þz ſuorudu z ſogdu Keiſarans/hū ſagdi þa til þra
ui gefit Keiſaranū huat keiſarans er/z Gudi huat gu
s er/z þz gatu eigi ſtrafat hūs ord fyre folkino/vn
andi hūs andſuor z þognudu

Eñ nockrer af Saduceis geingu til hans/ huerier
eittu vppriſuna vera/ſpurdu hū at z ſogdu Moyſes/ Mat.
keifadi oſſ/ef at einſ huerſ broder andadizt/sa er eigin rrij
onu ætti/z vāri hū barn lauſ dañ/ þa ſkal hūſ broder
aka þa konu/z vpp vekia s° ſinū brodr ſādi. Nu vo
u þar (vñ) bꝛœdr i z hiñ ellzti gieck ſier eigiñar konu/z Deut.
ndadizt erfingia lauſ/z sa añar tok þa konu/z anda xxv
izt lika erfingia lauſ/z hiñ þridie atti hana/lika z eir
en aller þz (vñ) lietu ecki barn epter z onduduzt. Eñ ſei
azt allra þra andadizt z konañ/ huerſ þra eigin kona
erdr hun nu i vppriſuñe/ þuiat aller (vñ) haſa þz haft
ana til eignar konu

Og Jeſus ſuaradi z ſagdi til þra/ ſyner þſſarar ver
lldar giptazt z lata gipta ſig/eñ þz ſē verduger verda
t audlazt hiñ añañ heim z vppriſuna af dauduñ/
nunu huorki giptazt/ nie ſig giptalata / þuiat
geta eigi optar dait / þui þz eru Englum like

ꝛ gudz borna medan þr eru vpprisuñar born/
eñ þ at hiner ꝼramlidnu munu vpprisa/ heꝼer
Eyod. iij Moyses audsynt vid skogar ruñeñ. Sem þa hñ
kalladi drottiñ/Gud Abrahãs/Gud Isaacs/Gud
Jacobs. Eñ gud hñ er eigi daudra/helldr liꝼan-
dra mañа Gud. Þat þr liꝼa hm̃ aller/ þa suo-
rudu nockrer aꝼ hinũ skriptlærdu ꝛ sogdu/Mei
stare þu heꝼer vel sagt/ꝛ þr dirꝼduzt eigi ꝼram
at spyria hñ nockrs
Mat. xiij Eñ hñ sagdi til þra/huernen seigia þr krist ve
Marci xij ra Dauidz son/ ꝛ sialꝼr Dauid seiger i Psalma
Psal. cix boklñe. Drottiñ sagdi til mins drottins/Sit þu til
miñar hægri handar/ þar til/eg legg þina o vine
til skarar þiña ꝼota/ꝼyrst Dauid kallar hñ Her-
ra/huernen er hñ þa hñs sonr
Eñ ollu ꝼolkino a heyranda þa sagdi hñ til
Matxxiiij siña lærisueina/vacktid ydr ꝼyre hinũ skriptlær-
Marci xij dũ/ huerier ed ganga vilia i sidũ klædũ/ ꝛ kærar
haꝼa kuediur a torgũ/ꝛ hin ꝼremstu tignar sæti
i samkundu husum ꝛ ædztan sess i samdryckium.
huerier vpp suelgia ecknañа hus/ꝼorlikiãdi langt
bæna hallo/ s° þr audlizt þss þyngri ꝼyre dæ-
ming. xxi Capitule
Eñ hñ leit vpp/ꝛ sa þa hinu riku/ huerier
Mat. xij ed lietu sitt oꝼꝼr i olmusu stockiñ/ þa sa hñ
ꝛ nockra eckiu ꝼatæka sem liet þar iñ two
halꝼ peninga/ꝛ hñ sagdi. Sañliga seige eg ydr þ
þsse ꝼatæka/heꝼer meira lagt þar iñ eñ hiner aller
þuiat þr haꝼa aller aꝼ siñe yꝼuer verandi eign iñ
lagt til gudz oꝼꝼurs/ eñ þsse heꝼer aꝼ siñe ꝼatækt
alla sina næring þar iñ lagt
Og er nockrer gatu aꝼ musterino/ at þ væri
ꝼagar med goda steina/ꝛ haꝼr/sagdi hñ sa tiine
mun

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

mun koma/at þeir mi/at allir þeir hnat þer standi
er mun eingen steñ yfuer odrū lanū at eigi sie
nōr brotin/eñ þa spurdu hñ at sogdu/Meistare
/nær skal þua verda/huat mundu til/þa sagdi
mun til taka at skie

En hñ sagdi/siaet til/at þier verdit eigi villter/
þat marger munu koma i minu nafni/og segia/
at eg sie þ/og sa time tekr at nalgazt/þ eigi þ mun eigi
epter/eñ nær þier heyrut af bardogū/og missatrū
/ þa þryggit eigi/þat þ slu byriar adr at skie
eñ endin er þo eigi þ a skiagir/þa sagdi hñ til þra/
cin þiod mun hefiaz vppi mot aþiare/og cūr mōt
i giegn odru/og myckler iard skialftar munu þar
verda i ymsum stodum/hungr og drepsottir/og eg
nanar/og skot vndranar munu þar skie/af himne

Eñ þyrer allir þeir/munu þ hendi a ydr leggia Mat. x
og ofsoku veita/og ydr framselia/i sin þinghus og Marci xiij
myrkua stofu/ dragandi ydr fyrer konūga og lan
dz hofdingia/fyre mins nafns saker eñ þ tia he
ndir ydr til vitnis burdar/þat setied ydr i hiortu
þ þier hugsit eigi fyrer huernen þier skulut forsu
ara ydr/þat eg mun gefa ydr/mal og vitzsku/hu
crium at eigi skulu geta i giegnstadit/ nie mott
menn allir aller ydrer motstodu meñ/eñ þier munut
framselder/verda af foreldrū og brodrū/frēn
dū og vinū/og nockra af ydr munu þ lata i lifi/
þier verdit huers manz hatr/fyrer mins nafns
saker/og eckert har af ydru hofdi skal fo farazt
eignizt sē mer youare þolin mōdi/saler ydrar

Eñ nær þier siaet Jerusalem vm kringdā af Matthei xxiij
her flocknum/þa skulu þier vita at nalgazt tekr hñ Marci xiij
ar al eyding/sē at huerier þa eru i Judea landi
flye þ til fialla/og þeir ar eru þa mitt iñe/þeir ut

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

þadan/ ⁊ huerier a landz bygdū eru/ þr komi eigi þ̄ iñ/ þat þ eru hefnd̄ daḡ /s° at vppfyllt ver di allt huat skrifat er/ eñ we oliettū ⁊ briostmyl kigū a þm dogū/ þat mikil harm kuǫli munu ver da a Jordu ⁊ reidi ÿfuer þtta folk/ ⁊ fyre suerdz eggiu mun þr falla/ ⁊ herleidder verda /bland allar þioder/ ⁊ Jerusalem mun vnder trodazt af heidingiū / þar til at vppfyllart tiniar heidiña þioda

Aññañ sn dag a Jo faustu.

Og ✠ þar munu skie teikn/ a solu ⁊ tungle ⁊ stiornū/ ⁊ a iordu kualning þioda/ ⁊ auruilnā/ siar ⁊ bylgiur munu hlioda/ ⁊ meñ munu fyre hrǫ dzlu vpp þorna ⁊ af epter bidingu / þra hluta/ huer ed koma skulu/ yfuer allañ heimñ/ þat krap tar him ins munu hrǫrazt / ⁊ þa munu þr sia manzins son komanda i skyino/ medr trgn ⁊ myck lu valldi eñ nǫr þtta tekr at skie/ þa litid vpp/ ⁊ vpp hefiet ydar hofut/ af þui at yd̄ endr lausn tekr at nalgazt

at. xxiiij arci xiij

Og hñ sagdi þm þssa epter liking skodit/ fiku treit/ ⁊ aull tre/ nǫr þra alldin/ tekr vt at springa/ þa mercki þier a þm þ sumarit er i nand/ s° ⁊ lika nǫr þier siaet/ þtta skie/ þa vitid/ þ at gudz riki er nalǫgt Sañliga seige eg ydr þ þssi kynslod mun eige fyrefarazt þar til at allt þtta skier/ himiñ ⁊ iord forganga/ eñ min ord forganga eigi ✱ eñ varit ydr / at ydar hiortu þyngizt eige af ofati ⁊ ofdtyckiu ⁊ med sorgum þssarar nǫringar /at eige kome þssi dagr hastarliga yfuer ydr/ þuiat lika sem tal snara mun hñ koma yfuer alla þa sē a iordu byggia/ kostid þui vakrer at vera alla ti ma ⁊ bidiet s° at þier mǫttud verduger vera at vm fly allt þtta/ huat epter komandi er/ ⁊ at stā

da s°

þa s° þrame þyre manzins syne

Og vm daga kende hñ i. mustierino/eñ vm nçtr gieck hñ vt ⁊ dualdizt i þiallino oliueti ⁊ allt þolk tok sig sneiña vpp til hñs i mustierit/honũ at heyra

xxij Capitule

Eñ þa tok at nalgast hatid dagr ins sçta braudz/huer ed kalladizt paschat ⁊ keñi maña hoþdingiar ⁊ skriptlçrder epter leitudu/huernen þr gçti Jesũ liþ latid þat þr ottuduzt lydiñ/eñ andskotiñ var hlaupiñ i Judas þañ kalladr var scarioth huer ed var eiñ aþ tolþ/⁊ hñ þor burt taladi vid keñe maña hoþdingiana ⁊ hoþudz meñina/huernen hñ villdiselia þm hñ/ þr glodduzt vid ⁊ hietu at geþa hiñ peninga til ⁊ hñ loþadi þm þui/ ⁊ leitadi lagsat hñ þiengi sellt þm hñ an vpphlaups

Eñ er kom dagr ins sçta braudz a huerium sçþazt skylldi paschalambit/⁊ hñ sendi vt Petrum ⁊ Johañem/ ⁊ sagdi þari þier buit til paska lambit /s° at vier neytũ/eñ þr soçdu til hans huar villtu at vid reidum þ til hñ sagdi til þra/ siaet? nçr þier gangit iñ i borgina mun madr mçta ydr berandi vatz skiolu/þylgit hñ epter i þ hus/ huert hñ geingr iñ /⁊ seigit hus bondanũ/ Meistariñ liet seigia þier/ Huar er þ herbergi/ þar eg meigi Pascha lambit i eta medr minũ lçrisucinũ ⁊ hñ mun visa ydr/storañ sal þagadan/ buit þ/ þar til/ þr geingu burt ⁊ þundu s° sem hñ haþdi sagt þm ⁊ reiddu til pascha lambit

Og þa er sn stund kom/setti hñ sig nidr/⁊ þr tolþ postul mz hñ/⁊ hñ sagdi til þra/mig heþer aþ hiarta nçsta epter langat at eta þtta pascha

Oq lamb

Passio a miduiku dagiñ

Math. xx Marci xiii

lamb med ydr adr eñ eg lid/ þuiat eg seigi ydr at
hier epter mũ eg eigi optar aþ þui neyta/ þar til
at þ þulkõnazt i gudz riki/ hñ tok ꝛ kalekiñ/ giordi
þacker/ ꝛ sagdi/ medtakit hñ/ ꝛ skiptid hm̃ a mil
le ydar þat eg seige ydr þ eg mun eigi drecka aþ
vin vidar auegeti/ þar til at gudz riki kemr

Og hñ tok braudit/ giordi þacker/ braut þ/ gaþ
Mat. xxvi þm/ ꝛ sagdi/ Þtta er mitt holld/ þ þyrer ydr geþ
Marci xiiij it verdr giorit þtta i mina miñing/ lika eirnen ꝛ ka
leikiñ epter kuelld maltidina/ ꝛ sagdi/ þssi er kalei
kr nytz Testamens i minu blodi/ hnert þyrer ydr
vt hellizt

Eñ þo/ siaet? at hond þss mig suikr er medr mier
a bordi/ ꝛ at soña þer manzins son epter þui sem
a lycktat er/ þo we þm mañe/ þyrer huern hñ ver
dr suikiñ/ ꝛ þr toku at spyria sialþuer sin amille/
huer aþ þm̃ vare/ sa er þtta mundi giora

Eñ þar ✠ hoþzt vpp þrata þra a mille/ huer
Martala/ þra mundi synazt mestr vera/ eñ hñ sagdi til þra
m° þr sem þiod kõungr eru þr drottnazt aþ þm/ ꝛ hu
erier yþuer mæktna haþa þa kallazt naduger her
rar/ eñ þier skulut eigi s°/ helldr sa sem Mestr
er ydar a mille/ vere hñ s° sem Jñ miñsti/ ꝛ hm̃
adzti/ sem añar þienare/ þui huor er metre sa er
til bordzins sitr/ edr sa hñ þionar/ er eigi s°/ at
hñ sem vid bordit sitr/ eñ eg em amillũ ydar/
sem sa er þionar/ eñ þier erut þr/ huerier hia mier
voru i minũ þreistingum/ ꝛ eg vil til eincka ydr riki
s° sem miñ þader heþer mier þ til einkat/ s° at
þier skulu eta ꝛ drecka yþuer mitt bord i minu ri
ki/ ꝛ sitia a stolum dæmandi tolþ kynkuisker
Jraels ✠

Eñ Drottiñ sagdi Symon/ Symon/ Siadu

at andskotiñ hefer beidzt ydar/at hñ mątti sąll-
da ydr sem hueite eñ eg bad fyrer þier at þin tru Mat. 1
a þrotnadi eigi ꝛ huenar þu snyzt vm aptr þa Marci
styrk þu brądr þina/eñ hñ sagdi til hans/Herra
reidubuiñ em eg med þier i fiotr ꝛ dauda/at gan
ga/eñ hñ sagdi/petre eg seigi þier/at i dag gelr ha
niñ eigi/adr þu hefer þrysuar af neitad þui at
þu þecker mig

Og hñ sagde til þra/þa eg senda ydr vt an pu
ngs edr tosku/eda skofata/huort brast ydr þa no
ckut/eñ þr sogdu/allz eckert/þa sagdi hñ til þra/
eñ nu huer ed pung hefer/sa taki hñ lika ꝛ eirnen
toskuna/ꝛ sa er eigi hefer/selie hñ kyrtil siñ/ꝛ ka Esa. lii
upi sueid/þuiat eg seigi ydr at þ hlytr a mier at
full kõnazt huat skrifat er/þ hñ er medr illuir-
kiũ reiknadr/þui huat af mier skrifat er hefer
nu enda/eñ þr sogdu/Herra/ sia/ two suerd eru
hier/hañ sagdi þa til þra þat er nog.

Og hañ gieck epter vana i fiallit oliueti ꝛ hñs Mat. 1
lęrisueinar fylgdu hm̃ epter ꝛ þa hñ kõ til þss sta Marci
dar sagdi hñ til þra bidiet at eige falli þier i Joh. 1
freistaner ꝛ hñ veik sier fra þm mestu steins sna
rs fiell a kne ꝛ tok at bidia ꝛ sagdi Fader/ef þu
villt þa tak þñañ kalek af mier/Eñ þo eigi miñ
Helldr verdi þiñ vilie/eñ hm̃ birtizt eingill af him
ne/styrkiandi hñ/ꝛ þar kõ at hñ þrytte vid daud-
añ ꝛ tok akafar at bidia/ eñ hñs sueite vard s° sẽ
blodz drop þr ed fiellu a iordina ꝛ hñ stod vpp
af bąniñe/ꝛ kom til siña lęrisueina/ꝛ fañ þa sof
andi af hrygd/ꝛ sagdi til þra/huat sofe þier
standit vpp bidiet at þier fallit eige i freistne

Þa hañ var þtta at seigia Siaꝛ þat flockr-
ñ/ꝛ eiñ af tolf/sa Judas hiet gieck fyre þm
ꝛ vill

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

ꝛ villdi naigazt Jesum/at hñ kysti hñ/ eñ Jesus
sagdi til hñs/Judas suikr þu manzins son med
Mat.xxvꝰ kossi. Eñ er þr sem hia hm̃ voru sau huat verda
Marci xiiii villdi/sogdu þr til hñs/ Herra skulu vǫr eigi sla
þa med suerdi/ eñ eiñ af þm slo þion presta hof-
dingians/ꝛ hio af hñs hid hǫgra eyra. Jesus sua
radi ꝛ sagdi/Leyfit þm at giora allt hid frekaz
ta/ꝛ hñ snart hñs eyra ꝛ lǫknadi hñ

Eñ Jesus sagdi til þra presta hofdingia ꝛ ho-
fudz maña musterisins ꝛ olldungañа/huerier ep
ter hm̃ voru kõner/sꝰ sem til añars illuirkia gein
gu þier vt med suerdũ ꝛ stongũ/þa eg var dagli
ga i musterino hia ydr/logdu þier eigi hendr a
mig/ helldr er þtta nu ydar time ꝛ mackt myrkra
ña/eñ þr gripu hñ/ ꝛ leiddu iñ i presta hofdingi
ans hus/eñ Petr fylgdi hm̃ epter a leingdar

Mat.xxvi Þr kueick tu þa vpp elld i midiũ forsalnũ/ꝛ
Mar.xiiij settu sig i kring vm hñ/ꝛ Petr vꝰ þar a mille þra
Joh.xviij þa sa hñ ambatt nockr sitia vid logañ/horfdt aa
hñ ꝛ sagdi/ þssi var ꝛ med hm̃/ eñ hañ af neitadi
hm̃ ꝛ sagdi/kona/eigi þecki eg hñ/ꝛ litlu einu þar
epter/sa hñ oñr ꝛ sagdi/þu ert ꝛ af þm/eñ Petr sa
gdi/ þu madr/eigi em eg/ꝛ er bil var aa ordit sem
eins tima til styrckti nockr añar ꝛ sagdi/ at soñu
var ꝛ þssi med hm̃/þuiat hñ er galileare/ eñ Petr
sagdi/ madr eigi veit eg huat þu seiger ꝛ iafn
snart/at hm̃ nu þtta eñ talandi/gol haniñ/ꝛ drot
iñ suerizt vid ꝛ leit til Petrs/ꝛ Petr mintizt þa or
da Drottins/huernen hñ hafdi sagt/fyrer eñ ha-
nen gelr/muntu af neita mig þrisuar/ꝛ Petr gieck
vt ꝛ grier beiskliga

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Gudz ſpioll

Eñ þr meñ ſem hielldu Jeſu/dauudu hñ r du ſtudu/byrgdu hñ r ſlogu i hñs andlit/ſpurdu hñ at r ſogdu/ſpadu. Huer sa er ſem þig ſlo/ r margt eñat haduligt ſogdu þr vid hñ. Mat xx Marci x

Og er dagr var/komu ſaman olldungar lyd ſins/ r preſta hoꝑdingiar/ r hiner ſkriptlærdu/ r leiddu hñ vpp þyrer ſitt rad r ſogdu/ eꝑ þu ert kriſtr ſeig oſſ þ/ r hñ ſagdi til þra/eꝑ eg ſeigi ydr/ þa truit þier mier eigi/ eñ eꝑ eg ſpyr ydr/ſuarit þier mier eigi/ r latid mig eigi lauſañ/ r hiedan i þra mū manzins ſon ſitia til hægri handar Gudz kraptar/ eñ þr ſogdu aller ertu þa gudz ſonr/hñ ſagdi til þra/ þier ſeigit þ/ þuiat eg em hñ/ eñ þr ſogdu/huat þurꝑu vier vitniſ burdiñ leingr/ þui sr vier ſialꝑuer heyrdum aꝑ hñs munñe.

xxiij Capitule

OG allr þra ſoꝑnudr ſtod vpp/ r leidu hñ þyrer Pilat/toku at a klaga hñ r ſogdu/ þeñan þiñu vier vm iurna folk vort/ r þyre biodandi ſkatt at ge þa Keiſaranū r ſeiger ſig vera konung giñ Chriſtum. Eñ Pilatus ſpurdi hñ at r ſagdi/ ert þu konungr gydinga/ hñ ſuaradi r ſagdi/ þu ſeiger þ/Pilatus ſagdi þa til preſta hoꝑdingiaña r til lydſins/ongua sok þiñ eg med þſſm mañi/ Eñ þr voru þſſa þiadare r ſogdu/hñ hefer vpp ꝯſt folkit medi þui hñ hefer kent hier r huar a ollu gydinga landi/til tekiñ i Galilea/ r allt i þeñ añ ſtad. Mat.xx Marci x

Eñ er Pilat heyrdi Galileñ nefnt/ſpurdi hñ at huort hñ væri galeiſkr madr/ r er hñ þornam at

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

hſi v̄ vnder Herodis velldi/ſeadi hñ/hñ þa burt
til Herodem/huer ed ſialfr var a þm dogū til Je
uſalem/eñ er Herodis ſa Jeſum vard hñ naſt a
gladur/ þui at hñ hafdi þſt vm langa tima/ at
ſia hñ/af þui at hñ hafdi t heyrt margt af hñ
t vænti at hñ mundi ſia nockut teickn af hñ gio
razt/t at ſpurdi hñ a marga vegu/t hñ ſuaradi
hñ ongu/eñ keñem maña hofdingiar t ſkriptlærde
a ſokudu hñ hatoliga t Herodes med ſinu hird
folki forſmadi hñ t ſpiadi/ſende hñ i huitt
ſendi aptr til Pilato/t þa nadug vordu þr Pilat
t Herodis viner aptr/ þui at adr voru þr o vinir
ſin amille.

Ei Pilatus ſa nu kallade þeſſa hofdingia
hofuds menn t lyds t ſagdi til þra/ þier hafit
þeſſan mañ t.l min hafit ſa nþañ er vm turn
lyds/t Sia eg eg hefi ſpurt hñ her fyre ydr/t
a þſſu m tñ giñ eg aungua ſok i þui þier a klagit
hñ/t ecki hellor Herodis/ þui at eg ſendi ydr ſial
fuan til hñs. t Sia eñ at eckert hefuer vpp a hi
borizt/ þ dauda ſie verdugt/fyre þui vil eg gefa
hñ refsing t lata ſidan lauſañ þui at hñ ſkal
þm eiñ epter venia hatid dag ins lauſañ at gefa

at. xxvij Ei alle ſamanſomñ kallade vpp til lika t ſagdi
Marci xv tak burt þeñan t gef oſſ lauſañ Barrabam/huer
Joh. xix ed var fyrer nockut ſandi þycki t mañſlag er ſkied
var i borgiñe t iſetn i myrkua ſtofu/Pilat talaa
di þa eñ aptr til þra/t vilde Jeſum lauſañ lata/
eñ þi kollude vppt ſogdu/kroſſfeſtu/kroſſfeſtu
hñ/hñ ſagdi eñ i þridia ſiñ til þra. Huat ille hefi
þſſi giort/ongua dauda ſok giñ eg finz hñ/ fyre
þui vil eg hegna hñ t lata ſidan lauſañ/eñ þa ſtó
du þui þiettare med myckli hliodi q̄ſkiandi þ

hñ yrdi krossfest:/ t þra huod t hogut prestaka
tok yguer.

Og Pilat⁹ dgmdi at skie skylldi þra heidne/
eñ gap þm lausañ þañ er iñ var sett fyrer sundr
þyckis t mañslags saker i myrkua stop u/vm hu
ern þr badu. Eñ hñ fram selldi Jesum i þra vild
t þa er þr leiddu hñ ut/hondludu þr nockin Symó
ap Syria/huer ed komiñ var ap bygdiñe/t log
da krossiñ vpp a hñ/at hñ bæri hñ epter Jesu.

Eñ hañ fylgdi epter mickell fiolldi folks t
uesta/ hueriar gretu hñ t aumkudu. Eñ Jesus
nerizt til þra t sagdi/ þier dgtr ap Hierusalē gra
o eigi yguer mier/helldr grand yguer ydr sialfū
yguer sonū ydar. Þui siaet at þr dagar munu ko
ma a huerū seigiazt mun Sgilar eru þ gr o byria
þr kuider er eigi hafa fgtt/ t þau briost huer
gi vora myltt/ þa munu þær taka at seigia fiol
nū/hryniet yguer oss/ t halsunū hyliet ess þui
þr giora þetta vid hid blomgada treit/huat mū
a sie vid hid þurra.

Eñ tueir spillumiku adrer leidduzt t vt/at þr vg
aptekner med hñ/t sē þr komu i þañ stad huer
kalladizt hogut skelar stad/ þa krossfestu þr
i þar/t spillumennina med hñ/einū til hgri han
ar t annañ til vinstri. Eñ Jesus sagdi/fader fyr
r geg þm þ/ þuiat þr vita eigi huat þr giora/t
r skiptu hñs klædū t vorpudu þar vm hlut
itti/t stodu þar u stod t sa til

Og hogdingiarner dæmdu hñ/med þm t sog
u/adra hefer hñ frelsat/ frelse hñ nu sialfuan
g/ef hñ er kristr hñ vtualdi gudz/at hñ hgdi
u t strids meñirner/geingu til hans/t bæru hñ e
r t sogdu/ef þu ert konungr gydinga þa frelsa
sialfu

✝ Hogut st
liet stadr
A lærno e
uarie locu
hefer hen
sa ap tokt
stadr t gal
klettr hua
þr voru t
ner at lat
aplīga þa
krossfestar
attu.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

hſi v̄ vnder Herodis velldi/ſendi hñ/hſi þa burt
til Herodem/hann ed ſialfr var a þm dogū til Je
ruſalem/eñ er Herodis ſaa Jeſum vard hñ næſt a
gl:dur/ þui at hñ hafdi þyſt vm langa tīma/ at
ſia hñ/af þui at hñ hafdi t heyrt margt af hñ
t vænti at hñ mundi ſia nockr teickn af hñ gio
razt/t at ſpurdi hñ a marga vegu/t hñ ſuaradi
hñ ongu/eñ keñem tīma hofdingiar t ſkriptl:roe:
a ſokudu hñ hardliga t Herodes med ſīna hird
polki forſm:di hñ t ſpie:di/þ:rdi hñ i huitt þ:
ſendi apt:r til Pilato/t þ:n dag v:rd:u þ:r Pilat:
t Herodis vin:r apt:r/ þui at ad:r voru þ:r o vin:
ſin amille.

Þ:i Pilatus ſa:n:a kall:di pr:ſta hofdingia
hofuds m:nn t lþ:na t ſa:gdi til þ:ra/ þ:r hafi
þeſſan mann til m:n hafts: ſe:n þann er v:n turn:
lyd:ir/t Sia:t:t eg hef i ſpurt hñ hier fyre yd:r/t
a þſſu m:ann finn eg æingua ſok i þui þ:r a klagi
hñ/t ecki hellor Herodis/ þui at eg ſend:t yd:r ſial
þua til hñs. t Sia:t:t at eckert hefuer vpp a hñ
borizt/ þ dauda ſe verdugt/fyre þui vil eg gef:
hñ r:dning t lata ſid:n lauſan þui at hñ hlaut
þm eſtir epter venu hand:dag ins lauſan at gefa

Þ:i allr ſam:dum kallad:i vpp til lika t ſagdi
tak burt þeſſan t gef oſſ lauſan Barrabam/huer
ed var fyrer nockut ſund:r þyckt t manſlag er ſkied
var i borginne t:ſetn:r i myrkur ſtogu/Pilat:s tala:
di þa eñ apt:r til þ:ra/t vilde Jeſum lauſan lata/
eñ þ:r kolludu vppt ſogu/Kroſſfeſtu/Kroſſfeſtu
hñ/hñ ſagdi eñ i þridia ſinn til þ:ra. Huat illt hefr
þeſſi giort/ongua dauda ſok finn eg i hñ/ fyre
þui vil eg hegn:a hñ t lata ſidan lauſan/eñ þ:r ſtó
ð: þui þ:ttu:a med myckl:m hlioda qſkr:andi þ

at. xxvij
Jarci xv
Joh. xix

hñ vrdi krossfest:/ ok þra hnod ok hofut prestaña
tok yfuer.

Og Pilat⁹ dœmdi at skie skylldi þra beidne/
eñ gaf þm lausañ þañ er iñ var sett fyrer sundr
þyckis ok mañslags saker ok myrkua stofu/vm hu
ern þr badu. Eñ hñ fram selldi Jesum i þra villd
ok þa er þr leiddu hñ vt/hondludu þr nockm Symó
af Syria/huer ed komiñ var af bygdiñe/ok log
du krossiñ vpp a hñ/at hñ bœri hñ epter Jesu.

Eñ hñ fylgdi epter mickell fiolldi folks ok
kuenña/ hueriar gretu hñ ok aumkudu. Eñ Jesus
snerizt til þra ok sagdi/ þier dœtr af Hierusalē gra
tid eigi yfuer mier/helldr gratid yfuer ydr sialfū
ok yfuer sonū ydar. Þui siaet at þr dagar munu ko
ma a huerū seigiazt mun Sœlar eru þ gr o byria
ok þr kuider er eigi hafa fœtt/ ok þau briost huer
eigi vorn mylkt/ þa munu þœr taka at segia fiol
lunū/hryniet yfuer oss/ ok halsunū hylier ess þui
ef þr giora þrta vid hid blomgada treit/huat mū
þa skie vid hid þurra.

Eñ tueir spillumenn adrer leidduzt ok vt/at þr vœ
ri aftekner med hñ/ok sē þr komu i þañ stad huer
ed kalladizt hofut skelar stadr/ þa krossfestu þr
hñ þar/ok spillumennina med hñ/eiñ til hœgri han
dar ok añan til vinstri. Eñ Jesus sagdi/fader fy
rer gef þm þ/þuiat þr vita eigi huat þr giora/ok
þr skiptu hñs klœdū ok vorpudu hlut
keiti/ok stod folkit stod ok sa til

Og hofdingiarner dœmdu hñ/med þm ok sog
du/adra hefer hñ frelsat/ frelse hñ nu sialfuan
sig/ef hñ er krist⁹ hñ vtualdi guds/at hñ hœd
du ok stridsmennirner/geingu til hans/ok bar
ur hñ ed
ur ok sogdu/ef þu ert konungr gydinga þa frelsa
attu.

✠ Hofut sk
liet stadr
A latino e
uarie locu
hefer hel
sa af tok
stadr ok gal
klettr hua
þr voru
ner at lat
aflifa þa
krossfestar
attu.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

sialfuan þig/ eñ yfuer skriptiñ var ritud yfuer
hm̃ med Girskum/Ebreskũ ⁊ latinu bokstofum/
þssi er konungr gydinga
Eñ eiñ af þm spilluirkiũ sẽ heingder voru/lasta-
di hñ ⁊ sagdi/ef þu ert kristr/frelsa sialfañ þig
⁊ oss/ þa suaradi hiñ añar strafsadi hñ ⁊ sagdi/
⁊ þu hrædizt eigi helldr gud/sẽ ert þo i samri for
dæming/ ⁊ at soñu skier ockr þtta riettliga/ þuiat
vid med tokũ huat ockrar giorder eru verdar/ eñ
þssi hefer eckert vondzligt giort/ ⁊ hñ sagdi til Je
su/Drottiñ/ minztu min þa þu kemr i riki þitt/
⁊ Jesus sagdi til hñs/Sañliga seige eg þier/i dag
skalt þu vera med mter i paradis

Og þ var nær vm hina siettu stund/ ⁊ myr-
krin giorduzt yfuer allt landit til mundu stundar
⁊ soliñ sortnadi/ ⁊ tialldit musterisins rifnadi i
Mat. xxvij midiu sundr/ ⁊ Jesus kalladi harri roddu ⁊ sagdi
Marci xv Fader J þinar hendr fel eg miñ anda /⁊ er hñ
hafdi þtta sagt/liezt hñ/ eñ er hundradz hofdin/
geñ sa huat þar skiedi/dyrkadi hñ gud ⁊ sagdi/
at visu hefer þyli riettlatr madr verit/ ⁊ allt folk er
þar var saman komit at horfa a þtta/ ⁊ sem þ
sa huat þar skiedi bardi þ sier a briost/ ⁊ sneri i
burt aptr /eñ aller hñs kuñingiar stodu langt fra
⁊ þær konr sem hm̃ hofdu epter fylgt vr Gali-
lea ⁊ horfdu a þtta.

Og Sia? madr Joseph at nafni/sa er var
Mat. xxstij eiñ radherra/ godr mañ ⁊ riettuis/eigi sam þyckti
Mar. xvj hñ þra radi ⁊ giorningum/ ⁊ hñ var af borgiñe
Joh. xix Arimathia vr Judea / huer ed ⁊ stundadi epter
gudz riki/ þssi gieck til Pilato ⁊ bad vm likama Je
su/ ⁊ tokhñ ofan ⁊ sueipadi hñ i lierepti/ ⁊ lagdi
hñ i vt hogna grof i hueria ecki hafdi eñ nockr la

gdr

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

gdr verit/ ꝛ þ var at þanga dagr/ ꝛ þuott dagrin̄
tok at heþiazt/ en̄ þ ꝗr konr sem kōnar voru aþ Ga
lilea þylgdu epter ꝛ skodudu groþina/ ꝛ huernen
hn̄s likame var lagdr/ ꝛ sneru aptr reidandi til
sin smyrsl ꝛ dyrligt Salue/ ꝛ vm þuottdagin̄ vo
ru þꝗr kyrrar epter logmalsins bodan.

xxiiij Capitule

Mat. xxviij
Marci xvi
Joh. xx

En ein̄ þuottdagan̄a miog sneim̄a komu
þꝗr til graþarin̄ar/ ꝛ baru þau smyrsl
er þꝗr hoþdu til buit ꝛ en̄ nockrar a-
drar med þm/ þꝗr þundu at steininū
haþdi vellt verit aþ groþin̄e/ ꝛ stigu
þar in̄ ꝛ þundu ecki likaman̄ Herrans Jesu/ ꝛ sem
þꝗr voru hugsiukar vm þtta. Sia? þa stodu
tueir men̄ hia þm i Leiþtrādi klꝗdū/ en̄ þꝗr vrdu
þa hrꝗdd^u/ ꝛ þiellu a sina a sianu til Jard^u/ ꝛ þr
sogdu til þra/ Huat leiti þier hins liþanda hia
daudū/ hn̄ er eigi hier/ helldr er hn̄ vpprisin̄. Hug
leidit at þui huat hn̄ taladi þyrer ydr/ þa hn̄ var
nu en̄ i Galilea/ er hn̄ sagdi þ manzins syne byria
di at seliazt i syndugra hendr/ ꝛ krossþstr verda/
ꝛ a þridia deigi vpp at risa/ ꝛ þꝗr minuzt a
hn̄s ord.

Og þꝗr geingu burt þra groþin̄e aptr ꝛ kun
giordu allt þtta/ þm elliþu/ ꝛ s^o ollū hinū odrū/
En̄ þtta var Maria Magdalena/ ꝛ Johan̄a/ ꝛ
Maria Jacobi ꝛ þꝗr adrar er med þm voru/ sem
þtta sogdu Postulunū/ ꝛ þra ord virtizt þm sem
vꝗri þ sion huerþingar ꝛ trudu eigi. En̄ Petr stod
vpp/ ꝛ hliop til graþarin̄ar ꝛ laut þar in̄/ ꝛ sa lin
lokin einsom liggia/ gieck burt/ ꝛ vndradi med
sialþū sier huernen þ vꝗri skied.

Og Sia? at tueir aþ þm geingu a þan̄ sama
dag

Mannd
gin̄ i Pasl

dag til nockrs kauptuns/ þ er var þra Hierusalē/
ruins sextigi skeida/ Huert ed Emmahus var at
naþne/ ⁊ þr voru at tala vm alla þa hluti/ sem
vid hoþdu borit. Og þ skiedi þa þr rądduzt vid
⁊ spurduzt a sin i millū/ atsialþr Jesus nalągizt
þa ⁊ gieck iaþn þraint þm/ eñ þra augu voru s°
halldin/ at þr þecktu hñ eigi ⁊ sagdi til þra. Huat
er þ þyrer rądu sem þid handlid reikandi yckar
a mille/ ⁊ erut hryggner vt aþ/ þa suaradi eiñ er
Cleophas var at naþne/ ⁊ sagdi til hñs/ ertu allei-
na s° o kendr til Jerusalem/ at þ v veizt eigi huat
a þssm dogū/ þar iñe giorst heþer/ til Huerra hñ
sagdi/ huat þa?

Eñ þr sogdu til hñs/ þ aþ Jesu hinū Naduers
ka/ huer ed var spadoms madr/ mattugr i verckū
⁊ ordū þyre gudi ⁊ ollu þolki/ Huersu at vorir
hoþut prestar/ ⁊ hoþdingiar selldu hñ i þordą-
ming daudans/ ⁊ krossþestu hñ/ eñ vier vonudū
at hñ mundi endrleysa Jrael/ ⁊ yþuer allt þtta er
nu hiñ þridie dagr/ i dag er þtta skiedi/ S° haþa
⁊ skelþt oss uockrar konr aþ oss til/ þąr ed þyre ly
singina hoþdu hia groþ iñe verit/ ⁊ ecki þūdit hñs
likama/ komu ⁊ sogdu sig eirnen sied haþa/ Eing
la sioner/ þr ed sogdu hñ liþa/ ⁊ nockrer vt aþ oss
geingu til graþariñ/ ⁊ þundu einslika sem konur
nar hoþdu sagt/ eñ hñ þundu þr ecki

Og hñ sagdi til þra/ o þier heimsker/ ⁊ treger
i hiarta at trua þui ollu huat spameñirner haþa
talat/ hlaut kristr eigi þtta at lida/ ⁊ iñganga s°
i sina dyrd ⁊ tok til þra Moyse ⁊ ollū spamoñū
⁊ lagdi vt þyrer þm allar ritningar þąr aþ hm̄
voru/ ⁊ þr toku at nalgazt kauptunit þ þr gein-
gu til/ ⁊ hñ liet þa sem villdi hñ leingra ganga

eg

og þr neyddu hñ ⁊ sogdu/ ver hia oss Herra/ þui at kuelldu tekr ⁊ a dagiñ lidr/ hñ gieck iñ ⁊ var hia

þ skiedi ⁊ þa hñ sat med þm til bordz (þm at hñ tok braudit/ blezadi þ ⁊ braut/ ⁊ rietti at þm þa opnuduzt þra augu/ s° þr þecktu hñ/ ⁊ hañ huarþ vr þra augsyn/ ⁊ þr sogdu sin a mille/ braũ ecki vort hiarta i ockr þa hñ taladi vid ockr a vegi nũ/ ⁊ opnadi þyre ockr ritningarnar ⁊ þr stodu vpp a somu stundu ⁊ sneru aptr til Jerusalẽ ⁊ þundu þa ellifu saman saþnada/ ⁊ þa sem med þm voru. Huerier ed sogdu/ at drottiñ vǫri sañ arliga vpprisiñ/ ⁊ birst Symone/ ⁊ þr tiadu hm̃ huat giorst haþdi a veginũ ⁊ huernen þr hoþdu þeckt hñ i þui hñ braut braudit. ✱

✱ Þridiu dagi i paski

þa ✱ þr voru nu eñ at tala vm þtta/ stie Jes⁹ mitt i mille þra ⁊ sagdi til þra/ þridr sie ydr/ eñ þr þǫlduzt ⁊ urdu hrǫdder/ ⁊ meinudu at þr sǫi anda nockrn ⁊ hñ sagdi til þra. Huat þǫlizt þier ⁊ þui koma sliker þanckar i ydar hiortu/ Siait mi nar hendr ⁊ mina þǫtr/ at eg em hñ sialþr/ þreiþi þier ⁊ skodit þui at andi heþer eigi holld ⁊ bein s° sem þier siaet mig haþa/ ⁊ þa hñ sagdi þ syndi hñ þm hendr ⁊ þǫtr/ ⁊ er þr trudu eñ eigi þyrer þa gnadar saker ⁊ vndrandi þ/ sagdi hñ til þra/ haþi þier nockut matligt/ ⁊ þr logdu þyrer hñ stycki aþ steicktũ þiski ⁊ hunangs seim ⁊ hñ tok þ ⁊ ath þyrer þra augum

Og hñ sagdi til þra/ þtta eru þau ord/ huer eg taladi til ydar/ þa eg var hia ydr þuiat þ hlaut allt at þullkõnazt huat aþ mier er skriþat i Moy ses laugmali ⁊ i spamañ bokũ ⁊ Psalmũ/ þa op nadi hñ þra hugskot s° at þr þorstodu/ ritningar nar ⁊ sagdi til þra/ s° er þ skriþat/ ⁊ s° byriadi

kriste

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

kriste at lida/ ꝛ vpp at risa a þridia deige aþ dau
da ꝛ predikazt lata i sinu naþne idran ꝛ þyrergeþ
ning synda a medal allra þioda vppheþiande til
Jerusalem ✱ Eñ þier erut vottar þessara hluta ꝛ
Siaetlar eg mun senda yþuer ydr þyrcheit mins
þodrs/ eñ þier skulut sitia i borgiñe Jerusalē þan
gat til at þier klǫdizt med kraþti aþ hǫdum.
Eñ hñ haþdi þa vt allt til Bethaniam ꝛ hoþ
vpp hnar hendr ꝛ blezadi þa/ ꝛ þ giordizt þa hñ
blezadi yþuer þa/ at hñ leid þra þm ꝛ vard
vpp numiñ til himins/ eñ þr til badu
hñ ꝛ sneru aptr til Jerusalem/
med myckl̄ū þagnadi/ ꝛ vo
ru Jaþnan i musterino/
vegsamandi ꝛ lo
þandi Gud.

Endir S. Lucas Gudzspialle.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Johannis

Þyrsti Capitule

✱Jola dag giñ i hēr mes ſuñe.

✱ vpp haþe var ord/ ꝛ Þ ord var hia gude/ ꝛ gud var þat ord/ Þ ſama var i vpphaþi hia gude/ ꝛ aller hluter eru þyre þat giorder/ ꝛ an Þs er eckert giort/ huat giort er/ I Þui var liþ/ ꝛ liþet var lios hmañaña/ ꝛ lioſit lyſer i myrkrunū/ ꝛ myrkren haþa Þ eigi hondlat

Þar var cirn madr aþ gudi sendr sa hiet Johañis/ hñ kom til vitnis burdar/ at hñ bœre vitnes burd aþ lioſinu/ at aller ſkylldu þyrer hñ trua eigi var hñ Þ lios/ helldr at hñ bœri vitnis burd aþ ltoſinu/ Þ var sattlios / huert ed lyſer ollum mōm ſem koma i þeñañ heim/ Þ var i heimenū/ ꝛ heimureñ var þyre Þ giordr/ ꝛ heimureñ þeckti Þ eigi

Matth. iij
Marci j.
Luce iij

Hñ kom til ſiñar eigiñ / ꝛ hñs ſialfuer med toku hñ eige/ eñ sº marger ſem hñ medtoku þa gaþ hñ Þm matt gudz bornū at verda/ Þm er a hñs nafn trua/ eigi Þm ſē aþ blodinu/ eda Þm ſem aþ holldzins villd/ edr aþ manzins vilia/ helldr Þm ſem aþ gude eru borner

Matth. i
Luce ij.

Og ordit vard holld/ ꝛ bygde med oſſ/ ꝛ vier saū Þs dyrd/ dyrd sº ſem eingetins/ ſonar aþ þodrū/ fullañ nadar ꝛ sañleika. ✱

Johañis vitnar aþ hñ/ kallar ꝛ ſeiger/ Þſſe er sa aþ huerū eg ſagda/ epter mig mnn koma/ sa ſem þyrer mig var/ þuiat hñ var þyre eñ eg/ ꝛ aþ hñs gnœgd hofū vier aller þeingit/ nad fyrer nad/ þuiat logmalit er þyrer Moyſen vt gefit/ eñ nad ꝛ sañleikr er þyrer Jeſum Kriſtum vordiñ/

cingeñ

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

ſeingeſt hęzt vm alldr gud sienę)sa eingetne sonr
ſę ipodur ins þadmr er/hñ hęzt oss þrta kungiort
Matth. 3. Marci 1. Luce 1. Og Þrta er vitnis burdr Johañis/ þa þr
iudar sendu a þ Hierusalę preſta z kynſ meñ Leui
at þr ſkylldi ſporna hñ/huer ert þu/og hañ kendizt
z neitade þui eigi /Og hñ vidr kendizt /s° seigi
ande/Eige em eg kristr/ Þr spurdu hñ þa eñ at /
Huad þa! ert þu Elias? hñ sagdi/eige em eg! Ertu
spamadr /eñ hñ anzadi/ecki/ þa sogdu þr vid hñ/
huer ert þu þa/s° at vier megũ gęfa andsu þm
er oss vr sendu/Huad seigir þu a þ sialfum þier?
Hañ sagdi/Eg em hropande rodd i eydi/morcku
greidę þier gotu droitins/s° sę sagdi Esayas spa.
Esaie xl Og þr sę vtsenduzt/voru ap phariseis/ (madr
þr at spurdu hñ/z sogdu hñ Þui skirer þu þa/eg
þu ert eigi kristr/eigi Elias/eigi spamadr/Joha
ñis suarade þm/z sagdi/eg skire mz vatni/eñ sa
stendr mitt hia ydr/huern þier þeckit eigi/hñ er/
sa sem epter mig mun koma/sa ed þyrer mig v
huerf eg em ek verdr at eg skal vpp leysa hñs sko
þueinge/Þrta skiedi i Bethabara hinu meigiñ Jor
danar/þar Johañis skirdi.

Eñ a morgun dags epter siet Johañis Jesũ koman
da til sin/ z męlti. Siaet! þat er þ lamb Gudz
huert ed ber heimsins synder / Þsse er ap huerio
eg sagda epter mig kemr madr/sa þyrer mig var
þ mat hñ var þyrr eñ eg/z eg kenda hñ eigi/heldr
hitt at hñ þrde kuñi i Israel/þyrer þui kom eg at
skira med vatni

Og Johañis vitnade z sagde/eg sa andan o
pan stiga ap himnũ i duf u like/z var þ þuer hñ
z eg þeckta hñ eige/heldr sa mig sende at skira
med vatne/hñ sagde mier/ Þ þar huern þu sier
andan nid

audan nidr stiga t þz uer hm̃ vera/han er sa sem
stiztr mz helgnm anda/t eg sa/þ t þessi vitn
eg gudz son vera

Esi annars dags apr stod Joannis esi/ t tueir ap
hans lærisueinu̇/t sem hñ leit Jesum ganga/sei
ger han̄/siaet/þ er lamb Gudz/t tueir ap hñs læ
risueinu̇ heyrdu hñ tala/t þylgdu Jesu epter/esi
Jes? snere apr t leit þa sier þylgiande /sagdi hñ
þm ar hueriu leite þ ier / þr sogdu hm̃/ Rabbi/
huar at þ ydi t meistare/huar ert þu heima/han
sagdi þm komet t siaet þr komu t skodudu huar
hñ væri /t voru hia hñ þan dag en þ var nær
tunda stuend

Eitn ap þ sin tueimr var Andreas broder
Symonar Petri/sẽ heyrdi ap Johañe/t Jesu ep
ter þylgde/hñ þan þo adr sinbrodr Symon/t sag
di til hñs/vier hofu̇ fundit Messiam/huat at vr
legzt/murdr/t þylgdi hm̃ til Jesu/þa Jesus leit
hñ/mællti hñ/þu ert Symõ sonr Jonas/þu skalt
kallazt Cephas þ vtlegt hellir steiñ

Añan dag þar epter villdi Jesus ferdazt til
Galileam apr/t fiñr Philippũ t sagdi til hans/
þylg þu mer eptep/en Philippus var ap Beth
saida vr þr borg Andresar t petrus/ Philippus
fañ Nathanael/t sagdi hm̃/vier hofu̇ þan fun
dit/ap hueriu Moyses i logmalinu t aller spamen
haza vm skrizat/Jesum Josephs son ap Naza
reth/Nathanael sagdi til hñs/huat ma ap Na
zareth gods koma/Philippus sagdi hñ/kõ t sia

Jesus sa Nathanael komanda til sin/t sagdi
ap hñ/ Siaeit eirn sannan Israelita/i hueriu suik
igi eru/Nathanael sagdi þa vid han̄/ huerner
þecker þu mig/ Jesus aazadi/ sagdi til hñs/ Adr

 en

✝
(Messias)
þ er a girz
ku kristi/ en
a norrœno
smurdr t E
hresku mes
as þessi orð
haza ollum
tydingu.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

en philipp⁹ kalladi aa þig þa þu vart vnder þi
ke trenu/sa eg þig/ Nathanael suaradi ꝛ sagdi
til hans/Rabbi/þu ert Gudz sonr: þu ert kõungr
Iraels/Jes⁹ suaradi/ꝛsagdi vid hñ/þu truer/ap
þui at eg sagda þier at eg hefda sied þig vnder þi
Gene. xxvi ke trenu/sia munt þu eñ þssu meira/hñ sagdi hm̃
Mat. xxviij ꝛ/ Señeliga señeliga seige eg ydr/ vpp fra þssu
munu þier sia himeneñ opiñ/ꝛ Eingla Gudz sti
ga vpp ꝛ ofan yfuer manzins son

Añar Capitule

Þ þañ añañ
þñu dag ep
r hiñ xiij

Og þridia dag þar epter ꝶ vard brud
kaup til Cana i Galilea/ꝛ þ var Mo
der Jesu/ Jes⁹ var eirnen bodiñ ꝛ hñs
lærisueinar tilbrudkaupsins/ og þa er
þa þraut vinit/sagdi Moder Jesu til
hans/þr hafa eigi vin/Jes⁹ sagdi til hñar/þu ko
na huad hefe eg mz þig/min stund er eigi eñ ko
men/ Moder hans sagdi vid þionustu meñina/
hu at hellzt hañ seiger ydr /þ giorit/ eñ þar votr
ser steinker sett epter veniu ebreskrar hreinsunar/
buerrt eitt tok two edr þria mæler/Jesus taladi til
þra/ fyllit vpp kerin af vatni/ ꝛ þr fylldu þau
allt aa barma/ꝛ hñ sagdi þm/hellit nu aa/ꝛ færit
Kæmeistaranũ/ꝛ þr færdu hm̃/eñ þa kæmeista
reñ smackade vatnit þ at vine var ordit/eigi visse
hñ huadan at kõ/eñ þionustu meñirner sem vat
nit sockta vissu þ/hañ kallar aa brudgumañ/ꝛ sei
iger hm̃/aller m̃ gefa i fyrstu gott vin /ꝛ nær þr
giorazt oluader/ þa þ hid liettara/eñ þu hefer
geymt hid goda til þssa

Þetta er hid fyrsta iarteikn þ Jesus giordi
til Cana i Galilea/ ꝛ hñ opinberade sina dyrd/
hñs lærisueinar trudu ꝛ aa hñ* epter þ for hñ o
fan til Capernaũ/hñ ꝛ moder hñs/brædr hans/

f. ij. post

& Iarisueñ / & vöru þ eigi miog marga daga

Þa var & nalæg Pascha hatid gydinga / & Jesꝰ
for vpp til Hierusalē / & fann i musterino sitiandi
þa sē sellou / naut / saudi / duꝛi / & þa sem vm skipe
tt giordu a peningū / þa giordi hñ sier eina suipu
æ / skreingi & trak vt alle aꝛ musterino / bæði naut
& sauði / & hratt niðr penigū þra er vm skiptiñ gior
ou / & sagði við þa sem duꝛnar sellou / bere þier
þetta burt hiedan / & giorit eigi mins þodis hus / at
solu hūse / hñs Iarisueñ hugleiddu þa / huat skri
þat er / at vandlæti hus þins æth mig

Þa onzuðu Judar & sogdu hñ / huert teikn sy
ner þu oss / at þu meiger þetta giora / Jesus sua
ꝛaði & sagði þm / Briote þier niðr musteri þetta / eñ
ég skal a þridia deigi þ vpp reisa / þa sogðu gyð
ingar / þetta musteri er vpp bygt i ser & xlvi. vetr
ar / eñ þu ville vpp reisa þ a þrim dogū / hñ tala
ði vm musteri sins likama / & þa hñ var aꝛ vpp
riseit hugleiddu hñs Iarisueinar / at hñ hafði þetta
m alltt / & trudu ritningiñe & þm orðū er Jesꝰ hafð

Es hñ var i Hierusalē vm pascha a (di talat
þm hatidar deigi þa trudu marger a hñs nafn /
þꝛ sem sau þau tæn er hñ giordi. Eñ Jesus trudi
þm eigi til vm sialfa sig / aꝛ þui at hñ þeckti alla
& þurfti eigi við at nockr bæri aꝛ mañinū vitne
þui at hñ sialfꝛ visse huað med mañinū var *

Pridie Capitule

DAr * var eirn mañ i bland phariseos
Nicodemꝰ at nafni / hñ vꝰ eirn aꝛ hop
oingū gydinga / hñ kō til Jesu vm nott
& sagði til hñs Rabbi / vier virū / at þu
ert eirn meistare aꝛ gudi komen / þui
at eingen getr giort þa teikn / sem þu giorir / nef
nꝛa gud sie med hñ. Jesus suaraði & sagði til hñs

* Trini
tatis sūñe
dag.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Sannliga sannliga seige eg þier/nema ep sa nockr
se at nyu verdi endr borin/hin getr eigi at sia guds
rike/ þa sagdi Nicodemus til hins/ huernen ma
madrin endrberazst þa hin er gamall/ edr getr hin
stigit aptr i sin m modr kuid z pgdzst s° /Jesus svar
adi/Sannliga sannliga seige eg þier/ nema at sa
sem endrborin verdi vr vatni zap anda/getr eigi
in geingr i guds riki/Huat ap holldinu pgdizt/ þ
er holld/z huat sem pgdizt ap andanu/ þ er an-
de/Undra þu eige / þo eg segda þier/at ydr byri
edi a nyu at endr pgdazst/Vindrin blæss huert hin
vill/z þu heyrer hins þyt/ en eigi veizt þu hua-
dan hin kemr/edr huert hin fer/ s° erv aller þ sem
ap andanu eru endrborner.

Nicodemus svaradi z sagdi hm/Huernen ma
þtta skier Jesus svaradi z sagdi/ert þu meistare
i Israel z veizt eigi þtta/ Sannliga sannliga seige eg
þier/at vier seigu þ vier vitu/z vitnu þ vier sied
hozu/ z vort vitne medtakit þier eigi/ z ep þier
traut eigi þa eg seige ydr ap Jardligu hlutu/huer
neⁿ munu þier trua m:ga/ ep eg segda ydr ap
himneskv hlutu

Engen mun z vppstiga til himna/ nema sa
sem opan stie ap himne/ Sonr mans ins sa sem
er ap himne/z s° sem Moyses vpp pest: hoggor
min Jeydi morku/lika byriar mans ins syne vpp
at pestazst/ at allir þr er a hin trua portapizt eigi/
helldr at þr hapi eiligt lip. *

Mar. xvi

Huiat s° elskadi gud heimen/at hin gap vt sin
eingetin son til þiss at allir þr at hin trua/gyrte þ
kazst eigi helldr at þr hapi eiligt lip/ þui eigi sendi
gud son sin i heimen/at hin pyrdi ndi heimen/hel
dr at heimrin grelsizt pyrer hin/ Huer a hin trucr

for

Mirn
ingin ep
ter huita
sunu.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Þyre dœmizt eigi/ eñ huer hñ truer eigi hñ er nu begar Þyrer dœmdr/ Þuiat hañ truer eigi a naFn eingetins Gudz sonar/ Eñ Þssi er Þyrdœmingeñ/ at/ losit kom i heimeñ/ z meñirner elskudu meir myrkrit eñ lios it/ Þuiat Þra verck voru vond/ huer illa giorir/ sa har lios it/ hñ kemr z eigi til liossins at eigi strafFizt hans verck/ Eñ huer sañleikin giorir/ hñ kemr til liossins/ s at hñs giordir verdi kunnar/ Þuiat Þœr eru i gudi giordar.

Epter Þetta kemr Jesus z hans lœrisueinar til gydinga landz/ z dualdizt Þar med Þm z skirde/ Johañis var Þar eñ z skirde vid enon nœrri salim/ Þat Þar voru voten morg/ Þa komu Þangat z skirduzt/ Þat Johañis var eigi eñiñlatiñ i myrkua stoFu

Eñ Þa giordizt ein spurning aF lœrisueinu Johañs vid gydinga/ vm skirsluna/ Þa komu til Johañis z sogdu hñ Meistare/ sa sem hia Þer var hinn meigin Jordanar/ aF huerñ Þu bart vitne/ Sie hñ skirer nv/ z aller koma til hñs/ Johañis suarade z sagdi/ madrin Þœr eige medtekit nockut nema hñ verdi Þ aF himnu geFit Þier erut sialFir mer min vitne/ Þ eg sagda/ at eg vœri eige kristr/ Helldr Þat eg vœra Þyre hñ sendr/ Þui huer ed brudina hefir/ sa er brudgumin eñ vinr brudgumans er sa at stendr z hlyder hñ gledizt aF Þagnadi Þyre brudgumans rodd/ Þessi Þessi gnudr er nu vpp fyllor/ hñ ber at vagra/ eñ mier at minckа

Sa sem aF Þan kemr hñ er Þfuer ollum/ huer hñ er aF iordu hñ er iord z aF iordu talar hñ/ eñ sa sem kemr aF himne/ hñ er Þfuer ollum/ z huat hñ sa z heyrde/ Þ vitnar hñ/ z eingin tekr hñs vitnisburd/ eñ huer hñ tekr hñs vitnisburd/ sa insiglar Þ at gud sie sañr/ Þui huern Þann sem gud sender

Þ iñ sa ta

Mat. xxv
Marci xi

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

satalar guds ord/ þ niat eigi gefr Gud sin anda
af skamti/ fader nn elskar sonin /r allt gaf hann i
hans hendr/huer hann truer a sonin/sa hefr eilifr
lif/en huer hann er synenn afstrua/hann mun eigi fa
lifit /heldr at Guds reidi blifr yfuer honum.

Fiordi Capitule

Enn þa drottin fornam at pharisei hofu
du heyrt/ þ Jesus giordi fleire lęrisueina/r skirde/ en Johannis/ þott Jesus
skirdi eigi sialfr/heldr hans lęrisuein-
na/ þa for liet hann gydinga land r for af/
r til Galileu/hann byriadi at reisa vm mitt Sa
mariam/ þa kom hann i eina samverska borg/ þa
Sichar heiter/nęrri þui akrlendi/ er Jacob gaf
syne sinum Joseph/en þar var brunr Jacobs/sem
Vene xlviij Jesus var vordinn vegmodr/ þa sat hann a brunninum
þ var nęr vm siettu stund
Þa kemr þ ein samverst kona vatn at sękia/ Je
sus sagdi til hennar/gef þu mier at drecka/ þui hans
lęrisueinar voru in geingner i borgina at kaupa
fędslur/ þa seiger su samuerska kona s til hans
huerne beider þu mig dryckiar/ þ þu ert enn Jude
en eg em ein sauerska kona/ þuiat eigi sam-eytazt Ju
dar samuerskum mönum/ Jesus suaradi r sagdi til
hennar /ef þu visser guds giof/r huer hann vęri/ sem
þier segdi/ Gef mier at drecka/ma vera at þu
beidder af hann/r hann gefe þier lifanda vatn/ þa
sagdi kenan vid hann. Herra/ þu hefr eigi þ sę þu
gert med ausit/en hatt er opan i brunnin/ok hua
dan hefr þu lifanda vatn/edr ertu meire fodur
vorum Jacob/sa ed gaf oss þessan brunn/hann sialfr i
drack af honum/syner hans/hiord hans.

Jesus suaradi r sagdi hanne/ allir þ sem drecka
af þessu vatni/þa þ yrster aptr/en huer hann drecka

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

aþ þui vatni sem eg mun geþa hm̄/hn̄ skal eigi þyrsta
eiliþliga/helldr þ vatn sem eg mū geþa hm̄/skal verda
i hm̄ brunn̄r vppsprettāda vatz til eiliþs liþs/konan sag
di þa til hn̄s/Herra/geþ mier þtta vatn/s° at mig þyr
sti eigi/ ⁊ at eg keme eigi hingat til vazt austrar. Jesus
sagdi til hn̄ar/þar þu kalla a man̄ þin̄ ⁊ kom s° hin-
gat/konan suaradi ⁊ sagdi/eigi heþe eg man̄/Jesus sag
di til hn̄ar. þu sagder vel eigi heþe eg man̄/þuiat þim̄
men̄ heþer þu haþt/ ⁊ þn þu heþer nu er eigi þin ma
dr/ þtta sagder þu satt

Konan sagdi til hn̄s. Herra/eg sie at þu ert spama
dr/þedr vorer haþa a þssu þialle til bedit/en þier sei-
git til Hierusalē sie sa stadr/þar vǫr eigū til at bidia/
Jesus sagdi hn̄e/kona/tru þu mier/ su stund kemr/at
huorcki a þssu þialle/nie til Hierusalem munu þier til
bidia þodrin̄/þier til bidier þ þier vitid/eige/en̄ vier vi
tū huat vier til bidiū þat heilin er aþ gydingu en̄ sa ti
me kemr/ ⁊ er nu þegar/nǫr at san̄er til bidiendr munu
til bidia þodrin̄ i anda ⁊ san̄leika/aþ þui at þaderin̄ ǫs
ker slikra/er hn̄ s° til bidia/Gud er ande/ ⁊ huerier hn̄
til bidia/þm heyrer i anda ⁊ san̄leika at til bidia hn̄.

Konan sagdi til hn̄s/ eg veit at messias kemr sa
sem kristr kallazt/ ⁊ nǫr hn̄ kemr/þa mun hn̄ vnderuisa
oss þtta allt. Jesus sagdi hn̄e/eg em hn̄ sa sem vid þig
talar/ ⁊ i þui bile komu hn̄s lǫrisueinar at/ ⁊ vndru
duzt þui han̄ taladi vid konuna/ þo sagdi eingen/at
huerru spyr þu/edr huat mǫler þu vid hana/en̄ konan
skildizt þ° vid sina skiolu/ ⁊ gieck in̄ i stadin̄/ ⁊ sagdi
til þra man̄a/komet ⁊ siaet/ þan̄ man̄ er mier sagdi allt
þ eg heþi giort/huort at hn̄ er eigi Kristr/ þa geingu
þr aþ stadnum/ ⁊ komu til hn̄s

En̄ þss a mille/ badu hans lǫrisueinar eg
sogdu. Meistare / neyt þu/ En̄ han̄ sagdi til þra/
eg heþi þa þǫdu til at neyta / aþ huerri

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

þier vitid ecki/ þa sogdu lǫri sueinarner sin i mil-
lū/ eda hefer nockr fǫrt hm̄ at eta / Jes⁹ sagdi
til þra/ iniñ matr er sa/ at eg giore hans vilia þss
mig hefr sent/ at eg fullkoñe s⁹ hans verck/ seigit
þier eigi sialfuer at þ erv eñ fiorer manuder til
kornskurd^m tima/ sie/ eg seige ydr/ lyftid vpp au
gū ydar/ ⁊ siaet akr londin þ þau huitna nu/ þ gar
til kornskurdar/ ⁊ huer hñ saar/ sa tekr lon/ ⁊ saf
n^m auegǫti til eilifs lifs/ at sa sē sair samfagne
þm er vpp viñr/ þui sañazt hier þat ord tak/ at
añar sie sa sem saar/ eñ añar sa sem vpp viñr/
Eg sendi ydr vpp at viña þ þier erfidut ecki/ a-
drer hafa erfidat/ eñ þier geingut iñ i þra erfide.

Marger samuersker meñ af þm samastad/
trudu aa hñ/ fyre konuñar ord/ þ vitnandi/ at hñ
sagdi mier allt huat eg giort hefi/ eñ þa hiner
samuersku voru til hñs kōner/ badu þr hñ/ at hñ
vǫre þar/ ⁊ hñ var þar two daga/ ⁊ mycklu fleir
re trudu fyre hans ord/ þr sogdu ⁊ s⁹ til konuñ-
ar/ eigi trw vier fyre þin ord/ þat vier sialfuer
heyrdum/ og vitum at þssi er sañr lausnare heims
ins *

Eñ epter two daga for hñ þadan ⁊ reiste til
Galileā/ þuiat Jesus vitnade þ sialfr at eiñ spa-
madr hafi eige heidr a siñe fodrleifd/ þa hñ kom
i Galileam/ medtoku hñ hiner galeisku meñ sem
Marci vi Sied hofdu allt þ hñ giordi til Jerusalem/ vm
Mat. xiij hatidar dagiñ/ þui þr hofdu ⁊ komit til hatidar
Luce iiij dagsins/ hñ kom ⁊ aptr til Cana i Galilea/ þar
hñ hafdi giort vatn at vine.

℟ Þañ xxi Og ℟ þar var þa eiñ smakonungr/ huers sonr
iuñu dag at laa siukr til Capharnaū/ þa þssi heyrdi þ/ at Je
sus v^m komeñ af gydinga landi i Galileā/ for hñ
til hñs

ñ hñs/ ⁊ bad hñ/ at hñ þ̄ari oþan ⁊ lǫknadi son
hñs/ þuiat hñ vǫri at mestu latiñ/ þa sagdi Jesus
til hñs/ nema þier siaet teikn ⁊ stormerki/ þa truet Marci viij
þier eigi/ kōungrin sagdi þa til hñs/ Herra þar o- Luce vi
þan adr eñ sonr miñ andazt/ Jesus sagdi hm̄ þa/
þar þu sonr þiñ liþer/ eñ madriñ trudi þm ordū
er Jesus sagde hm̄/ ⁊ gieck þadan/ eñ þa hñ þor
oþan epter/ geingu hans þienarar i meti hm̄/ ⁊
kuñgiordu hm̄ seigiandi/ at sonr hñs liþde/ þa
spurde hñ þa at a hueriū tima/ hm̄ haþdi batn-
ad/ ⁊ þr sogdu hm̄/ at i gǫr vm siettu stūd huerþ
þra hm̄ kaldan/ þa þañ þaderiñ at þ var vm þñ
tima a hueriū Jesus sagdi hm̄/ sonr þiñ liþer/ hñ
trudi/ ⁊ allt hñs hus/ þtta er at nyu añat þ iartei-
gn Jesus giordi þa hñ kom aþ gydinga/ landi til
Galileam.

Þimte Capitule

Epter þ ꝛ var hatid gydinga/ ⁊ Jes
þor vpp til Hierusalem/ eñ J Hierusa-
lē hia þiar husinu/ er vatzdiki/ sē kal-
lazt a Ebresko Beth hesda/ haþan-
di þim þorbyrge/ J þm lǫ myckell
þiolde suikra maña/ blindra/ halltra/ visnadra/
bidandi epter vaztins hrǫring/ Eñ Eingell Drot
tinsstie oþan i til settan tima i dikit ⁊ hrǫrdi vpp
vatnit/ ⁊ huer sem þyrstr stie oþan i dikit epter
vatzins hrǫring/ sa vard heill/ aþ huerri sott sē
hñ var halldiñ. Þar var eirn sa madr/ sem þriati
ge ⁊ atta ǫr haþdi siukr verit/ þa Jesus leit þnan
liggiande/ ⁊ þornam at hñ haþdi langañ tima
siukr verit/ seiger til hñs/ villtu heibrigdr verda/
hiñ siuke suaradi hm̄. Herra/ eg heþi eigi þañ mañ
þa vatnit hrǫrizt at lati mig i dikit/ þui nǫr eg

 kem

(Beth hes
da) þ þy
dizt ǫ nor
rǫnu eñ s
tall edr þ
hus sē siuk
mōin er i þ
natzhagrǫ
ab hesid/ i
est/ clemo s
na miseric
dia.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

kem at/þa stigr añar þyrr iñ eñ eg

Jesus sagdi til hñs/ris vpp/tak sçng þina/ ꝛ gack ꝛ stragr vard sa madr heilbrigdr/ ꝛ bar sina sçng/ ꝛ gieck þadan/eñ a þm degi v^r þuott dagr þa sogdu gydingar hm̃ sem heilbrigdr var ordiñ þ er þuott dagr/ eigi hçþer þier at bera sçng þina/ Hñ suaradi þm/sa mig heilañ giordi / hñ sagdi mier/tak sçng þina ꝛ gack/ þr spurdu hñ/ huer er sa madr /er þier sagdi/tak sçng þina ꝛ gack/ eñ sa sem heilbrigdr var vordiñ/visse eigi huer hñ var/ þuiat Jesus haþdi vikit sier aþ vega/þyrst at s^o myckell mañ þioldi var i þm stad

Epter þ hitte Jesus hñ i musterino ꝛ sagdi til hñs/sic/nu ertu heill vordiñ syndga nu eige optar/s^9 at þig hendi eigi añat verra/sa madr þor ꝛ vnderuisadi gydingũ at Jesus vçri sa sẽ hñ heþdi heilañ giort ✱ Eñ þyre þ oþsocktu gydingar Jesũ ꝛ leituduzt vm at deyda hñ/aþ þui at hñ giordi þtta a þuottdeige ✱ Jesus suaradi þm/Fader miñ verckar allt hegat til/Eg verckar og/eñ þyre þttasocktu gyding^r meir til at deyda hñ/ þuiat hñ braut eige einazta þuottdagiñ/helldr sagdi hñ ꝛ/at gud vçri siñ þader / giorandi sig s^o gudi iaþnañ.

Jesus suaradi ꝛ sagdi til þra, Sañlig sañliga seige eg ydr/at sonriñ þçr eckert aþ sialþũ sier giort nema þ hñ sier þodriñ giora/ þuiat huat helzt hñ giorir/ þ giorir ꝛ eirnen sonriñ/ þui þaderiñ elskar soniñ/ ꝛ syner hm̃ allt þ hñ giorir/ ꝛ eñ mũ hñ syna hm̃ oñr verck þssm meire/s^o þier munut vndraz þat/at s^o sẽ þaderiñ vpp vekr dauda/ ꝛ liþg^r s^o liþgar ꝛ sonriñ þa sẽ hñ vill/ þui eigi dçmer þaderiñ nockrn/helldr gaþ hñ synenũ allañ ꝛ ð at

aller

Erkzſtoll

aller heidra ſonu /s⁹ ſeꝑ a heidra ꝑoduſſ/huer hñ
heidrar eigi ſonu̇ſſ/sa heidrar eigi ꝑodruſſ/sa ſeꝑ hñ
ſendi. Sañliga ſañliga ſeige eg ydr/huer mun orð
heyrer a truer ꝑm ſem ſendi mig/ sa hefr er eilifꝛ
lifꝛ/a eigi kemr hñ i dom/heldr lidr hañ vr dauda

Sañliga ſañliga ſeige eg ydr/er su (til lifꝛs. Mc. xxv
ſtund kemr/a er nu/ꝛ dauder munu heyra rodd
guds ſonar/a ꝑr ſem heyra/munu lifa/ꝛ uiat lika
ſem ꝑaderñ hefr lifꝛt i ſier ſialfu. s⁹ gaf a hñſ
menñ at hafa lifꝛt i ſialfñ ſier/hn gaf ꝛ hñ a valdo
til ꝑ uer at dꝛma/af ꝑ i at hñ er manzins ſonr/ei
gi undra ꝑier vndraz ꝑtta/ꝑ uiat su ſtund kemr/a ✝
huerre/at aller ꝑr ſem i grofꝛ unu eru/ſtulu heyra (manzins
rodd guds ſonar/a ꝑr munu ꝑa fram ganga ſem ſonr) domu
gott giordu/til lifꝛs ins vppriſu/en ꝑr ſem illa gior rñ ſ̃ſtr op⁹
du/i doms vppriſu ✻ inberliga at
hallaz ꝑ⁹
Eigi ✻ ꝑꝛ eg af mier ſialfñ giort nockut/ſe re olim ꝑ
eg heyre/s⁹ dꝛmi eg/a mñ domr er rettr/ ꝑ uiat mõm af
eg leita eigi mins vilia/heldr hñs vilia ſem mig ꝑ ui hlyꝛr o
ſendi/ef eg ber mier ſialfñ vitne/ꝑa er mitt vitne marin ſialfr
ecki satt/annar er sa/ ſem af mier ber vitne/a eg madr at ve⁹
veit/at hñs vitne er satt/ꝛ hñ ber mier. ra/a ꝑ o gud
af ꝑui at hñ
Pier sendut til Johannis/a hñ b⁹ af ſañl iknñ ſtal ſitt. i
vitne/en eg tek eigi vitne af mõm/ heldr ſeigi eg guds dõſto.
ydr ꝑetta/vppa ꝑ i ier hialpiſt/hñ var ſkuldu a lo
ganda hoſſ/en ꝑier vildut ſtanda ſtund glediaſt
af hñs loſe/eg hefr en meira vitne en Johannis/
ꝑ uiat ꝑau verck ſem ꝑaderñ gaf mer at/at eg ꝑi. ll
kõne ꝑau/ ꝑui ꝑau verck ſem eg giorr/bera mier
vitne ꝑ ꝑaderñ hafi mig ſent/ a ꝑatt. su ſem
mig ſendi/hñ ſialfr bar mier vitne/eigi hafi ꝑier
nockra tima heyrt hñs rodd/nie ſied hans mynd a
hñs orð hafi ꝑier eigi i ydr bliꝛandi/ꝑat ꝑ hñ
ſendi/hñ truid ꝑier eigi

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Kanſakit ritningarnar/ þat þier meinetti þm at hapa eliſt liþ/ ⁊ þar eru þ/ hueriar aþ mier bera vitne/ ⁊ eigi vilie þier koma til min/ s° at þier hepdut liþ/ Eg tek aungua dyrd aþ mõm/ aþ þui eg keñe ydr/ at þier haþit eigi gudz aſtſemd med ydr. Eg kõ i mins þodrs naþni/ ⁊ þier mediokut mig eigi/ ep añ kemr i ſinu eigen naþne/ þañ med takit þier/ huernen megi þier trua/ þar ſem þier takit dyrd iñ byrdis huer aþ odrũ/ ⁊ þa dyrd ſem aþ einũ gudi er/ hñar leite þier eigi.

Eige ſkulu þier þ meina at eg mune klaga ydr fyre þodrnũ/ þar er sa ſem ydr klagr/ Moyſes a huern þier vonit/ ep þier trydut Moyſi/ s° trydut þier ⁊ mier/ þuiat aþ mier ſkriþadi hñ/ þui ep þier truit eigi hñs ſkriþe/ huernen megi þier þa minũ ordũ trua ✱

Siette Capitule

✱ Midþau ſka ſuñu dag

Mat. rij Marci vi Luce ix

Epter ✱ þ þor Jeſus burt yfer Sia þr haþ Galilee til ſtadarins Tiberias ⁊ myckell mañ fiolde fylgdi hñ epter aþ þuiat þr sau þau Jarteickn er hñ giordi a ſiukũ. Jeſus gieck þa vppa eit fiall/ ⁊ ſettizt þar ſialfr medr ſinũ lærifueinũ/ þa var ⁊ Paſcha hatid gydinga nalag/ Jeſ? hop þa vpp ſin augu ⁊ sa at margt folk dreif at hñ/ ſagdi hñ vid Philippũ/ huar kaupũ vier brauð/ þ þſſer neyti/ eñ þtta ſagdi hñ aþ þui at hañ vilde reyna hñ/ þuiat hñ viſſe ſialfr huat hñ villdi giora

Philippus ſuaradi hñ/ two hundrut peninga brauð/ nægiazt þm eigi/ þoat huer eitn fae þa nockut lited/ þa ſagdi hñ einn aþ hñs lærifueinũ Andres broder Simon? Petri/ hier er eitt vng mep/ sahepr þar þñ bygg brauð ⁊ two þ. ſka. eñ huat

ſkal-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

skal þtta a medal s° margra/ þa sagdi Jesus/la
tid meñina setiazt nidr/ þ° var ꝛ i þm stad mikit
gras/ þa settuzt þar nidr karl meñ at tolu/ nǫr
þiñ þusundū Jes⁹ tok braudin ꝛ giordi þacker/
þieck sinū lǫrisueinū/eñ lǫrisueinarner þeingu þm
sē nidr hoþdu sezt/ Lika eirnen aþ þiskunū s°
mykit sem þr villdu
Eñ þa þr voru metter/sagdi hñ til siña lǫrisueina
Saþnet saman þǫr leiþar sem aþ ganga/s° eck i
spillizt. Eñ þr soþnudu samā ꝛ þylldu/vpp tolþ
karþuer/medr þssar leiþar/aþ þiñ bygg braudū
hnert ed auck var þss/ sem þr hoþdu neytt/ þa er
þsser meñ sau þ/at Jesus giordi þtta teickn/sog
du þr/ þssi er sañliga sa spamadr sem i heimen
skal koma * Eñ þa Jesus þañ þ/ at þr mundu
koma at gripa hñ/ ꝛ kiosa til konungs/þlydi hñ eiñ
vpp aptr a þiallit *
At kuelldi geingu hñs lǫrisueinar oþan til sia-
þar/stigu þar a skip/ ꝛ þa þr komu yþuer vm
þañ sio til Capharnaū/var þegar myrkt vordit
Jesus var þa eigi komeñ til þra/eñ sioren tok at
ǫsazt vpp aþ mycklu vedri/ þr hoþdu þa roet
s° nǫr sem þiñ ꝛ tuttugu edr(xxx) skeida/ þr sau
þa Jesum ganganda aa sionū ꝛ komeñ nǫr skipi
nu/ þr ottuduzt þa/Eñ hañ sagdi til þra/Eg em/
ottizt þier eigi/ þa villdu þr haþa tekit hñ m̄ aa
skipit/ ꝛ iaþn snart var skipit komet at þui land
sem þr þoru til
Añañ dag epter /sa þolkit sem hinu meigiñ siaþ
narins stod/at eigi var þar añat skip til/nema þ
eina sem hñs lǫrisueinar hoþdu a stigit/og Jesus
haþdi eigi sialþr stiget aa þ skip medr sinū lǫrisuei
nū. Helldr voru hñs lǫrisueinar einer aþ stad þar
ner

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

ner/ þar komu ꝛ yfuer vm oñr skip fra Tiberias/ huat nærri er þm stad sem þr hofdu brauðiñ etid fyrer herrans þackar giord/ Og þa er folkit sa at Jesus var eige þar/ ꝛ eigi hellor hñs lærisueinar/ steig þ a skipin/ komu til Capharnañ/ ꝛ leitudu at Jesum

Og þa þr hofdu fundit hñ hinu meigin siafuarins/ sogdu þr til hñs/ Rabbi/ nær komt þu hingat? Jesus suaradi þm ꝛ sagdi. Sañliga sañliga seige eg ydr/ þier leitid min eigi af þui/ at þier saut teiknen/ hellor af þui at þier neyttud af braudunū/ ꝛ vrdut sadder/ verkit/ eigi þrar fæon/ sē lizt/ hellor þr sē stodug blifr til eilifs lifs/ hueria ed manzins sonr mun gefa ydr/ þuiat Gud fader hefr hñ insiglat.

Þa sogdu þr til hñs/ huad skulu vier þa giora/ s° vier giorū gudz verck. Jesus suaradi ꝛ sagdi þm/ Þ eru gudz verck/ at þier truit a hñ/ þañ hñ sendi/ þa sogdu þr til hñs/ huert giorir þu fyre teickn/ s° at vier siaū ꝛ truū þier/ edr huad giorir þu? Fedr vorer atu hina braud i eydimorku/ sem skrifat stendr/ hañ gaf þm at eta braud af himne/ Þa sagdi Jesus til þra/ Sañliga sañliga seige eg ydr/ at eigi gaf Moyses ydr braud af hīnū/ Helldz gefr fader miñ ydr sati braud af himne/ þuiat þtta er gudz braud þ sem af himne stir ofan/ ꝛ heimenū gefr lif.

Þr sogdu þr vid hñ/ Herra gef þu oss iafnan þtta braud. Eñ Jesus sagdi þm þa/ Eg em þ lifs braud/ huer hañ kemr til min þañ mun eigi hungra/ ꝛ sa hñ truer a mig hñ muu alldreigi þyrsta/ * Eg sagda ydr/ þ þier hafit mig sienan/ ꝛ truit þo eigi. Allt huad fadeñ gefr mier

þ kemr

(Insiglat) þ er af heilogum anda margfalldliga sæmdā/ ꝛ til reiddañ at hañ væri vt gefin/ ꝛ eigi fyrealla fyre settr Meistare ꝛ hialp mañ s° at aller luter skylldi eptter hans skipan hafa vppreist riet ing ꝛ hegan.

þ kemr til min/ ꝛ huern þañ sem til min kemr/ hñ
mun eg eigi vt reka/ þuiat eg stie oþan aþ himne
eigi vpp a þ at eg giore miñ vilia/ helldr hñs vilia
sem mig sendi/ þtta er þodrsins vilie/ þss mig sen
da/ at ed glate ongu/ aþ ollu þui sem hñ gaþ mier
Helldr skal eg vpp vekia þ aa eþsta deigi/ Eñ þ
er mins þodrs vilie/ þss mig sende/ at huer sa sem
soniñ sier ꝛ truer aa hñ/ haþe eilifst liþ/ ꝛ eg mun
vpp vekia hñ aa eþsta deigi

Þa mogludu Judar yþuer þui/ þ hñ sagdi
eg em þ braud huert ed oþan stie aþ himne/ ꝛ þr
sogdu s° /er eigi Jesus þssi sonr Josephs/ huers at
vier þeckiñ bædi þodr ꝛ modr/ huernen seiger hñ
þa/ þ eg em oþan stigen aþ himne/ Jesus suara
di þm/ Moglet eige iñbyrdis. Eingeñ þær til min
komit/ nema sa þader sē mig sende/ toge hñ/ ꝛ eg
mun vpp vekia hañ aa eþsta deigi/ s° er ꝛ skriþat
aa spamaña bokum. At þr munu aller verda aþ
gudi lærder. Huer hellzt sem heyrer aþ þodrnū
/ ꝛ lærir þ/ sa kemr til min/ Eigi þ/ at nockr ha
þi þodriñ sienan/ nema sa sem er aþ gudi/ hñ he
þr sied þodriñ.

Sañliga sañliga þa seige eg ydr/ at huer sem
truer aa mig/ hñ heþr eilifst liþ eg em liþsins braud
þedr ydrer atu hīna braud i eydimorku ꝛ eru dau
der/ þssi er þ braud sem oþan stieiaþ hīne/ at huer
sem etr aþ þui/ hñ deyr eigi/ Eg em þ liþanda
braud sem aþ hīne stie oþan/ huer sem etr aþ þssu
braudi sa liþer eilifliga/ ꝛ þ braud sem eg mun
geþa er mitt holld/ huert at eg mun ꝛ vt geþa hei
menū til liþs. *

* Judar þrattudu þa sin a mille/ s° seigian
de/ Huernen þær þsse geþit oss sitt holld at eta/
Jesus

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Jesus sagdi til þra. Sañliga sañliga seige eg ydr/
nema eþ þier etid holld manzins sonar ⁊ dreckit
hñs blod/ þa haþe þier ecki liþit mz ydr/huer hñ
etr mitt holld ⁊ dreckr mitt blod/sa heþer eiliþt liþ
⁊ eg mun vpp vekia hñ a eþsta degi/ þuiat mitt
holld er sauñ þæda/ ⁊ mitt blod er sañr dryckr/
huer hñ etr mitt holld ⁊ dreckr mitt blod sa bliþr
i mier/ ⁊ eg med hm̄. Lika sem at mig sendi liþan
di þader/ ⁊ eg liþe saker þodrsins/ s° ⁊ huer hañ
etr migi sa mun ⁊ liþa þyrer minar saker/ þtta er
þ braud sem oþan stie aþ himne/ Eigi s° sem þ
er ydrer þedr hoþdu hīna braud etid ⁊ eru dauder
Huer hñ etr þtta braud sa liþer at eiliþu ✱

Þtta sagdi hñ/keñandi i samkundu husinu til
Capharnaū/ eñ marger aþ hñs lærisueinū sem
þtta heyrdu/ sogdu/ Hord er þssi ræda huer kañ
hñe at heyra. Eñ Jesus visse medr sialþum sier/
at hñs lærisueinar mogludu aþ þssu/ þa sagdi hñ
til þra. Misþockar ydr þtta? Huad mun þa/eþ
þier sæut manzins son vpp stiga þangat sem hñ
var þyrrū. Andiñ er sa ed liþgae holldit er til
einskis neytt/ þau ord er eg tala þyre ydr/ þau eru
andi ⁊ liþ. Eñ nocker eru þr aþ ydr huerier eigi
irua Þuiat Jesus visse aþ vpphaþe huerier eige
voru truader/ ⁊ huer sa var er hñ mundi suika/ ⁊
hñ sagdi/ þyrer þui sagda eg ydr/ þ eingeñ þær til
min komet/nema at hm̄ sie þ geþit aþ minū þodr

Epter þ geingu marger aþ hñs lærisueinū ap
tr til baka/ ⁊ geingo eigi leingr þadan aþ medr
Mat. xvi hm̄/ þa sagdi Jesus til þra tolþ/ Vilie þier ⁊ þra
Mar. viq gāga. Eñ hm̄ suaradi Symō Petrus. Herra/huert
Luce ix skulu vær þara/ þu heþer ord eiliþs liþs/vier tru
um/ ⁊ keñū þ þu ert Christr Sonr Gudz liþanda

Jesus

Jesus suaradi þm/heþe eg eigi vtvalit ydr tolþ/
og einñ aþ ydr er þiande/Eñ hñ sagdi aþ Judase
Symons syne iscarioth þat hñ sueik hñ/ þoat
hñ vǫri eirn aþ tolþ ✱

Siounde Capitule

Epter þtta ✠ gieck Jes⁹ vm Galileam/
þuiat hñ villde eigi ganga vm Judeã
aþ þui at gydingar villdu helsta hñ/
þa var ⁊ nalǫg tialld budar hatid gy
dinga/ Brǫdr hñs sogdu þa til hñs/ þar þu he
dan ⁊ gack til Judalandz/ s⁰ at þiner lǫrisueinar
siae þau verck ed þu giorir/ þuiat señeliga gio
rir eingeñ sa nockut leyneliga/ sẽ sialþr hñ epter
leitar kuñr at verda/ eþ þu giorir þ/ þa opinbera
þu sialþuañ þig heimenũ/ þui hñs brǫdr trudu
eigi ꝏ hñ.

Jes⁹ sagdi til þra/ miñ time er eigi eñ komeñ ydar
time er Jaþnan reidubueñ. Heimrinñ þǫr ydr eige
hatad/ eñ mig hatar hñ/ þuiat eg ber vitnis burd
aþ hm̃ þ hñs verck eru vond/ þare þier vpp til
hatidar dagsinz/ eg vil eñ eigi þara vpp til þssa-
rar hatid⁹/ þuiat miñ time er eñ eigi vpp þylldr/
Eñ þa hñ haþdi sagt þm þtta bleiþ hñ samt J
Galilea/ Nu sẽat hñs brǫdr voru vpp þarner þa
þor hñ ⁊ sialþr vpp/ eigi opinberliga helldr s⁰ sẽ
nockut ꝏ laun Jud⁹ spurdu at hm̃ vm hatidina ⁊
sogdu/ huar er hañ/ ⁊ mykell krytr var i lydnũ vm
hñ/ þui sumer sogdu/ godr er hñ/ eñ adrer sogdu
/nei/ at helldr leide hñ lydiñ aþuega/ eingeñ tala-
di þo bert vm hñ/ þyrer hrǫdzlu saker vid gydin-
Eñ ✠ at halþnadre hatidiñe stie Jes⁹ vpp i (ga
musterit/ ⁊ lǫrdi Judar vndruduzt s⁰ seigiande/
huernen veit hñ ritningarnar/ þar hañ heþer þo

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

eige lǫrt þǫr/Jes⁹ suaradi þm ⁊ sagdi /miñ lǫrdomr er eigi miñ/helldr hans sē mig sendi eþ sa er nockr sē giora vill hñs vilia/hñ reyner huort þsse lǫrdomr er aþ gudi/edr huort eg tala aþ mier sialþum/ þui huer sem aþ sialþum sier talar/ sa leitar siñar eigiñar dyrdar / eñ huer hñ leitar þss dyrdar sem hñ sendi/sa er sañr/ ⁊ eckert ranglǫti er med honum

Gaþ Moyses ydr eigi laug /þo eingeñ ydar halldi laugin / edr þui sǫki þier eþter at liþlata mig/ lydriñ suaradi ⁊ sagdi/Dioþulm̄ heþer þu/ huer sǫker til at liþlata þig/Jes⁹ suaradi ⁊ sagdi Eitt verk giorda eg/ ⁊ þ vndre þier aller/moyses gaþ ydr þui vm skurd skirn/eigi þ hun vǫri aþ Moyse komeñ/helldr aþ þor þedrunum/ ⁊ þo vm skere þier mañeñ a þuott deigi/ nu eþ madriñ medtekr vm skurd skirn a þuott deigi/s⁹ at eigi briotizt Moyses laugmal/eñ þier aþuirdit þo þyrer mier/ þ eg giorda allañ mañeñ heilan a þuott deigi þier skulut eigi dǫma eþter yþuerlitū/helldr dǫmit riettum dome.

Þa sogdu nockrer aþ þm sem voru aþ Hierusalem/er þ ecke sa sem þr socktu til at liþlata/Siaet nu talar hñ opinberliga/ ⁊ eingeñ þra seiger honū grand/eda vita vorer hoþdingiar þ vist/ at þessi sie sañr Christr/ eñ vier vitum þo huadan þssi er þa Kristr kemr veit eingeñ huadan hñ er

Þa kalladi Jesus i musterino/lǫrandi/ ⁊ s⁹ segiandi/ þier keñit /mig ⁊ vitid huadan eg em /eñ eg kom eigi aþ sialþū mier/helldr er hñ sañ ordr /sa mig sendi/huern þier þeckit eigi /eg þecki hñ vel/ þuiat eg emaþ honum hñ sialþr sendi mig

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

þa soctu þr til at gripa hñ/eñ eingeñ lagdi þo hen dr a hñ/ þuiat eigi var hñs time eñ komeñ/margt ap þolkinu trudi a hñ * t sogdu/ þa kristr kemr mun hañ nockut giora þleire teikn eñ þssi giorir

þa * phariseis heyrdu nu lydiñ krytia þtta vm hañ/ þa sendu presta hopdingiar t phariseis þienara vt.at þr handtœki hñ/ Jesꝰ sagdi þa til þra /Litla stund em eg eñ hia ydr/ t þa þer eg til hñs sem mig sendi/ þier leited min t þiñit mig eige/ t þar sem eg er/ þangat þae þier eige at koma þa sogdu gydingar sin a mille/huert vill hñ þara sꝰ at vier þiñum hñ eige/edr vill hñ ganga i sundr dreifing heidiña maña/ t kœra þœr heidn þio der/huernen er su rœda sem hñ sagdi/ þier leitid min t þiñit eige/ t þar sem eg er/ þangat þae þier eige at koma

A sidarsta deigi hiñar myckla hatidar/ stod Jesus vpp/ t kalladi/sꝰ seigiandi/ ep nockr þyster/kome hñ til min/ t drecki /hver hñ truer a mig (sꝰ sẽ ritningin seigir) ap hñs kuide skulu þram þliota votn hins lipanda vatz/ eñ þtta sagdi hñ ap þm anda huern þr skyldu medtaka/ sẽ a hñ trydu þui heilagr andi/ var þa eigi vt gepiñ / ap þui at Jesus var eñ eigi auglystr. *

Og marger ap lydnum sem heyrdu þessa hans rœdu /sogdu/ þesse er sañur spamadur/ Adr eer sogdu hañ er Kristur/eñ sumer sogdu skal kristur nockut koma ap Galilea/ Seiger eige ritningin at Kristur kome ap Dauidz sœdi og vr

kastalanū Betlehem þar sem Dauid var/lika s° vard ein misgreining mz folkinu vm hñ/nockrer af þm villdu hafa gripit hñ/ eñ eingeñ lagdi þo hñdr a hñ.

Þienararner komu aptr til phariseis ⁊ presta hofdingiañā/ ⁊ þr sogdu þa til þra/ þui hofdu þier hñ eigi hingat/ þienararner suorudu/ þ^a hefer alldri nockr madr s° talat sem þssi madr/ þa suorudu phariseis þm/eda eru þier ⁊ villter/truer nockr hofdingiañā edr af phariseis a hñ/ helldr þ folk sem eckert,veit af logmalino/ ⁊ boluat er/Nicodemus sagdi þa til þra/sa sem kom til hñs vm nott. Huer ed eirn var af þm/Dæmer vort laugmal nockut mañiñ nema hñ sie fyrre ransakadr/ ⁊ sie vitad huad hñ giorir. Þr suorudu ⁊ sogdu til hñs/ eda ertu eirn af Galilæis/ rañsaka þu ritningina ⁊ skoda/ þ af Galilea mun ecki spamadr vpp risa/ ⁊ huer gieck heim til siña husa ✱

Attande Capitule

Jesus ✱ gieck þa i fiallit Oliueti/ ⁊ at morne i dogū kom hñ aptr i musterit/ ⁊ allt folkit kom til hñs/hñ setti sig ⁊ lær

Eñ hiner logkloku ⁊ pharise^a (di þ leiddu fram fyrer hñ þa konu sem i hordom v^a fallin/ ⁊ settu hana þar i midit/sogdu s° til hñs/Meistare/ þsse kona er nu fundin i hordome. Eñ Moyses bydr oss i logmalinu/at beria þsshattar meñ griote eda huad seiger þu til/ eñ þtta sogdu þr af þui þr freistudu hñs/ at þr mættu s° akæra hñ. Eñ Jesus laut nidr ⁊ paradi med fingrenū a Jordina/ ⁊ sem þr lietu eige af at spyria hñ/ þa riette hñ sig vpp ⁊ sagdi til þra/huer ydar sē er an syndar/kasti sa fyrstr steine a hana

þa

þa laut hñ niðr aptr ↄ paradi a iorðina/ þa þr heyrðu þrra/ gieck eirn epter oðrū vt/ þyrster þo aull dungarner/ Jesus var þa eirn epter ↄ konan þar standandi mitt þyrrer hñ/ eñ þa Jesus riette sig vpp/ ↄ sa þar onguañ uema konuna/ sagdi hñ til hñar/ kona/ huar eru þr sem þig a klaga/ hefr er no ckr þordǫmt þig/ eñ hun sagdi/ Herra/ eingeñ/ Jesus sagdi hñe þa/ eige mun eg þordǫma þig/ gack hedan/ ↄ synda nu ei optar hiedan af.*

Jesus taladi eñ aptr til þra s° seigiande/ eg em lios heimsins/ huer hñ þylger mier epter/ sa gengr eige i myrkrunū/ helldr hefr hñ lios lifs sins/ þa sogdu pharisei til hñs/ þu ber vitne af sialfū þier/ þiñ vitnisburðr er eige sañr/ Jesus suaradi ↄ sagdi til þra/ ef eg ber af sialfū mier vitne/ þa er miñ vitnisburðr sañr/ þuiat eg veit huadan eg kom/ ↄ huert at eg fer/ eñ þier vitið eige huadan eg kom/ edr huert eg fer/ þier dǫmit epter holldinu eg dǫmi aunguañ/ eñ ef eg dǫme þa er miñ domr reittr/ þuiat eg er eige eirnsamañ/ helldr eg ↄ sa fader sem mig sende/ s° er a skrifat i logū ydar at tueggia mańa vitnisburðr sie sañr/ eg em sa sem af mier sialfum ber vitne/ og faderiñ sa mig sende/ hñ ber ↄ af mier vitne/ þa sogdu þr til hans huer er fader þiñ Jesus suaradi eige kefe þier mig nie miñ fodr/ ef þier þecktud mig/ þa þecktu þier ↄ miñ fodr/ þessi ord taladi Jesus vid olmusu kistuna/ þa hñ kendi i musterino/ ↄ eingeñ tok hañ þuiat hñs stund var eñ eigi komen.*

a lauga-
þalfioma

Þa sagdi Jesus eñ til þra/ eg fer/ ↄ þier leitud min ↄ i synd yduare deyi þier/ huert eg fer þangat þae þier eigi at koma/ þa sogdu gydingar mun hñ vilia drepa sialfan sig/ þ hñ seiger/ huert

feir ij-
Kenninga

Q iij at eg

at eg þer þangat þae þier eigi at koma/ þa sagdi hñ þm̃/ þier erut hier nedan at eg em at oþan/ þier erut aþ þssm heime/ eg em eige aþ þssm heime/ þui sagdi eg ydr/ at þier myndut deyia i syndũ ydrũ/ þa sogdu þr til hñs/ huer ert þu/ Jesus sagdi til þra/ Þat vpphaþ/ sem nu talar vid ydr margt heþi eg at tala ⁊ dąma vm ydr/ eñ sa mig sendi/ hñ er sañordr/ ⁊ huat eg heyrda aþ hm̃/ þ tala eg þyrer heiminũ/ eñ þr skildu þ eigi at hñ sagdi þm aþ gudi þodr

Þa sagdi Jesus til þra/ nąr þier vpp heþiet manzins son/ þa skilie þier/ at eg sie hñ/ ⁊ aþ mier sialþum giori eg eckert/ helldr þ sem lęrdi mig miñ þader þ tala eg/ ⁊ sa er mig sendi/ hañ er medr mier/ ⁊ eige liet hñ mig eirn saman/ þui at eg giore iaþnan þ hm̃ er þągt ✱ þa hñ taladi þtta trudu marger a hñ.

Þa sagdi Jesus til þra gydinga sem a hñ trudu eþ þier bliþit vid mina rądu/ þa eru þier miner sañer lęrisueinar/ ⁊ þa þecki þier sañleikeñ/ ⁊ sañleikuriñ mun ydr þrelsa/ þa suorudu þr hm̃ vier erum Abrahams sądi/ ⁊ alldri hoþum vier nockrum þionat/ huernen seiger þu þ þier skulut þrialser verda.

Jesus suaradi þm ⁊ sagdi. Sañliga Sañliga seige eg ydr/ at huer hellzt sem syndina giorit hñ er syndariñar þrąll. Þrąlliñ bliþr eigi eiliþliga i husinu/ eñ sonriñ bliþr þar eiliþliga/ nu eþ sonriñ þrelsar ydr/ þa eru þier riettliga þrialser/ eg veit at þier erut Abrahams syner/ þo sąki þier til at deyda mig/ þuiat min rąda gripr onguañ stad hia ydr/ eg tala þ sem eg sied heþe hia mi-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

num ꝼodr / ⁊ huat þier saut hia ydrum ꝼodr/ þ giori þier

Þr suorudu ⁊ sogdu til hñs/ Abraham er vor ꝼader/þa sagdi Jesus þm/ eꝼ þier vꝫrut Abrams syner/ þa giordu þier Abrahams verck/ Eñ nu leite þier epter at liꝼlata mig/ þañ mañ þo sem sañleikiñ talar ꝼyrer ydr/ eñ þtta giordi eigi Abraham/ þier giorit ydars ꝼodrs verck/ þa suorudu þr/eigi erum vier i hordome borner/eirn gud hoꝼum vier ꝼyre ꝼodr/ Jesus sagdi þa til þra/ eꝼ Gud vꝫri ydar ꝼader/ þa elskudu þier mig þuiat eg em aꝼ gudi komeñ ⁊ ꝼram stigiñ/ þui eigi kom eg aꝼ sialꝼum mier/helldr sendi hñ mig/ ꝼyre þui þecki þier þa eigi mitt mal/aꝼ þui þier megit eigi heyra mina rꝫdu.

Þier erut aꝼ ꝼodrnū ꝼianda/ ⁊ girndum ydars ꝼodrs þa vilie þier epter ꝼylgia/ hañ var eiñ mordinge þgar at vpphaꝼe/ ⁊ eigi stod hañ J Sañleiknum þuiat sañleikuriñ er eigi mz hm̄/ þa hñ talar lygi/talar hñ aꝼ sinu eigen/ þuiat hñ er eiñ liugare/ s° ⁊ þss hlutar ꝼader/ eñ eg/aꝼ þui eg seige sañleikiñ þa vilie þier mier eigi trua.

Huer ydar kañ straꝼꝼa mig aꝼ nockurre synd/nu eꝼ eg seige sañleikeñ/ þui true þier þa eigi a mig. Huer hñ er aꝼ gudi/sa heyrer gudz ord/ aꝼ þui heyre þier eige/ at þier erut eigi aꝼ gudi.

Passion suñu dag

Þa suorudu Judar ⁊ sogdu hm̄/seigiu vꝫr eigi vel/at þu ert samuerskr/ ⁊ heꝼer dioꝼuliñ/ Jesus suaradi/ eigi heꝼe eg dioꝼul / helldr vegsa

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

ma eg ꝼodr miñ/ ⁊ þier vanheidret mig/ eñ eg ieita eigi at miñe dyrd/ sa er sem leitar og dꝛaner

Saũliga sañliga seige eg ydr eꝼ nockr er sa sẽ geymer min ord/ hñ mun eigi sia daudañ at eiliꝼu/ þa sogdu iudar vid hñ/ nu ꝼiñu vꝛr at þu heꝼer dioꝼuleñ/ Abraham er daudr ⁊ spameñirner/ ⁊ þu seiger eꝼ nockr er sa ed geymer min ord at hñ mune eige smacka daudañ/ at eiliꝼu/ edr ert þu meireꝼedr vorũ Abraham/ huer ꝼramlidiñ er ⁊ spaiñirner eru ⁊ ꝼramlidner/ huern giorir þu sialꝼan þig.

Jesu⁹ suaradi/ eꝼ eg vegsama mig sialꝼr/ þa er min dyrd eingen/ þar er miñ ꝼader sa mig vegsamar/ huern þier seigit yduarn gud vera/ ⁊ þeckit hñ þo eigi/ eñ eg þecki hñ/ ⁊ eꝼ eg segda þ eg þeckti hñ eige/ þa vꝛri eg eiñ liugare likr ydr/ helldr þecki eg hñ ⁊ geyme hñs ord

Abraham ꝼader ydar gladdizt/ at hñ skyllde sia miñ dag/ ⁊ hñ sa hñ/ ⁊ vard gladr vid/ þa sogdu iudar til hñs/ þu ert eñ eigi ꝼimtugr/ þo sꝛatt þu abraham/ Jes⁹ sagdi til þra Sañliga sañliga seige eg ydr/ adr eñ abraham var/ em eg/ þa toku þrvpp steina/ at þr kaustudu a hñ/ eñ Jesus ꝼordadi sier ⁊ gieck vr musterinu ✱

Niunde Capitule

OG þa ed ✱ Jes⁹ gieck ꝼrã hia/ sꝛa hñ þañ eirn mañ/ sẽ blindr var boreñ hñs lꝛrisueinar spurdu hñ þa at ⁊ sogdu/ Rabbi/ huort braut þsse/ edr hñs ꝼorelldrar at hñ ꝼꝛddizt s⁹ blindr/ Jesus suaradi/ eigi braut þssi nie hñs ꝼorelldrar/ helldr at gudz verck skulu auglysazt ꝛa hm̃/ Mier bynar at vercka hñs verck þss mig sendi ꝛa medan

at

at dagr er/nottiñ kemr nqr eingeñ þqr verckat/
s° leinge sẽ eg er i ver olldiñe þa em eg lios verall
Þa hñ haþdi sagt þtta/spytte hñ a iordina/ (d^u
ꝛ giordi sier hraka saur/ꝛ nere saurnũ vm augu
hins blinda ꝛ sagdi hm̃/þar þu til dikisins Syloa
ꝛ huat at þydizt sendr/ꝛ þwo þier/ þa gieck hñ ꝛ
þwo sier/ ꝛ kom siaande/ þa sogdu nagrañar hñs
ꝛ þr sem hñ hoþdu adr þecki/ at hñ var bonar-
madr/er þ eigi sa sẽ sat ꝛ beidde/sumer sogdu/hñ
er þ/eñ adrer sogdu likr er hñ hm̃/ꝛ hñ sialþr sag
di/eg em sa/ þr sogdu þa vid hñ/huernen eru þin
augu vpp lokiñ/hñ suaradi ꝛ sagdi/sa madr sem
neþndizt Jesus giordi sier saur ꝛ reid a min augu
ꝛ hñ sagdi mier þar þu til dikisins syloa/ ꝛ þwo
þier/eg gieck at þwo mier ꝛ þieck synena/ þr sog
du til hñs/huer er hñ/hñ sagdi/ eg veit ecki
Þa leiddu þr hñ þyre phariseos sem adr haþ
di blindr verit/eñ þa v^r þuott dagr er Jesus gior
di þañ sauriñ/ꝛ opnadi hans augu/ þa spurdu
pharisei hñ eñ at/ huernẽ hñ heþdi synina þeingit
eñ hñ sagdi þm/saur lagdi hñ a min augu/eg þwo
ꝛ nu sie eg. Þa sogdu sumer aþ phariseis/eige er
þssi madr aþ gudi/ þuiat hñ helldr eigi þuott da
giñ. Eñ adrer sogdu huernen ma syndugr madr
giora þuilik teikn/ ꝛ þar vard sundr þyckia þra
a mille/þa sogdu þr eñ til hins blinda/huat seiger
þu aþ hm̃/þuiat hñ opnadi þin augu/eñ hñ sag
di spamadr er hñ
Gydingar trudu eige aþ hm̃/at hñ heþdt blin
dr verit/ ꝛ vqri nu skygn vordiñ/ þangat til þr kol
ludu a hñs þorelldra/sem synina haþdi aptr þein
git ꝛ spurdu þau at s° seigiande/er hñ ꝛckar son/
huern þier seiget blindañ boreñ vera/eda huernen

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

ſier hñ nu/hſiſ ꝥorelldꝛar ſuorudu þm ⁊ ſogdu vid
vitũ at þſſi er ockar ſonꝛ/⁊ þ hñ var blindꝛ boriñ
/eñ mꝫ huerium hꝗtti hñ ſieꝛ nu þ vitu vid ecki/
edꝛ huer hñ ſaugu opnadi þ vitu vid ⁊ ecki/hñ he
ꝥer ſialꝥꝛ alldꝛ til at ſuara ꝥyre ſig/ſpyriet hñ at
/þtta ſogdu hñſ ꝥedgin aꝥ þui at þau ottuduꝫt
gydinga þuiat gydingar hoꝥdu þa þeger ſam
blaſit mꝫ ſier þ eꝥ nockꝛ medkendi hñ ꝥyrer kriſtũ
at ſa ſkylldi vt rekiñ aꝥ þꝛa ſamkundũ/ꝥyre þui
ſogdu hñſ ꝥedgin/at hñ heꝥdi alldꝛ til/ ſpyriet hñ
Þa kolludu þꝛ aptꝛ i odru ſiñe a þañ mañ (at
ſẽ blindꝛ haꝥdi verit og ſogdu hm̃/ geꝥ gude hei-
dꝛiñ vier vitũ at þſſi madꝛ er ſyndugꝛ/ hñ ſuaradi
⁊ ſagdi/er hañ ſyndugꝛ/ þ ueit eg ecki/eitt veit eg/
at eg var blindꝛ/⁊ nu ſie eg/ Þꝛſogdu þa eñ til hñſ
huad giordi hñ þier/edꝛ huernen lauk hñ vpp þi-
num augum i hañ ſuaradi þm/eg ſagda ydꝛ þ/
haꝥi þier ecki heyrt þ til huers vilie þier heyra þ
aptꝛ/eda vilie þier verda hñſ lꝗriſueinar/Þa bo
luodu þꝛ hm̃ ⁊ ſogdu þu ert hñſ lꝗriſueim̃/eñ vꝗr
erũ Moyſes lꝗriſueinar vier vitũ at Gud taladi
vid Moyſes/ eñ vieꝛ vitum eigi huadan þſſi er
Sia madꝛ ſuaradi ⁊ ſagdi þm/ þ er vndarligt
/at þier vittd eige huadan hañ er og þo lauk hañ
vpp minum augum/eñ vier vitum at Gud hey-
rer eigi ſynduga helldꝛ þ eꝥ nockꝛ er gudꝫ dyrka
re ⁊ giorir epter hñſ vilia/þañ heyrer hñ/ vm all-
dꝛ heꝥer þ eige heyrt verit at nockꝛ haꝥi vpp lo-
kit þſſmanꝫ augum ſem blindꝛ var boreñ/vꝗri
þſſi madꝛ eigi aꝥ gudi/ þa mꝗtti hñ eckert giora
þa ſuorudu þꝛ ⁊ ſogdu til hñs/ Allꝛ ert þu i ſynd
aleñ/⁊ þu lꝗrir oſſ/⁊ þa raku þꝛ hñ vt.
Þa Jeſus heyrdi þ/at þꝛ hoꝥdu hñ vt rekit/
⁊ er hñ ꝥañ hñ/þa ſagdi hñ til hñs/ truer þu e

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

gudz son/hñ suaradi ꝛ sagdi/Herra/huar er hañ/ þ eg true a hñ/Jesus sagdi til hñs/ þu sætt hañ/ ꝛ hañ sem vid þig talar/ sa er hñ/ hiñ suaradi/ Herra/eg true/ꝛ hñ tilbad hñ/Jesus sagdi hm̃/ til doms kom eg i þnan heim/at þr sem eigi sia skyll du sia/ꝛ at þr verdi blinder sem sia ✱ Og nockrer aþ phariseis heyrdu þtta sem hia hm̃ voru ꝛ sogdu til hñs / eda eru vier þa blinder/Jesus sagdi þm/ eþ þier værut blinder/ þa heþdu þier aungua synd/nu þyrst þier seigit vier siaum/ þa bliþr ydar synd.

Tiunde Capiiule

Þridiu dagiñ ep ter huita suñu.

SAñliga Sañliga seige eg ydr/Huer hñ geingr eige iñ vm dyrnar i sauda husit/Helldr stigr hñ iñ med odrũ hætti sa er þioþr/ꝛ spilluirke/eñ sa sem geingr iñ um dyrnar/hñ er hirder sauda ña þyrer hm̃ lykr dyra vordriñ vpp/ꝛ sauderner heyra hñs rodd/ꝛ hñ kallar sina saude med naþne/leider þaꝛ vt/ꝛ þa hñ heþer sina saudi vt latid/geingr hñ þram̃e þyre þm/sauderner þylgia hm̃ ꝛ epter/ þniat þr þeckia hñs rodd/ eñ odrum añarligũ þylgia þr eigi epter/ helldr þlya þr þra hm̃/þuiat þr keña eigi añarligra rodd/ þssa mals grein taladi Jesus til þra/eñ þr vissu eigi huad hñ sagdi þm.

Þa sagdi Jesus eñ aptr til þra. Sañliga sañliga þa seige eg ydr/at eg em dyr saudaña/ꝛ aller huerier hellzt þyre mier komu þr eru þioþ ꝛ spilluirki/ꝛ sauderner hlyddu þm eigi/eg em dyrnar/eþ nockr geingr iñ vm mig/sa mũ þrelsazt hñ mun ꝛ ganga vt ꝛ iñ/hñ skal ꝛ þiña sitt þodr þioþriñ kemr ei til añars eñ hñ stele/drepe/ꝛ þordiarþe/ eñ eg em komeñ til þss at þr skylldu haþa liþ ꝛ þulla nægd ✱

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

℟ þñ añañ sañu dag ep ter Paska

Eg em ℟ godr hirder/godr hirder gefr sina ond vt fyre sina saude. Eñ leigulideñ / sa eigi er hirder/ ⁊ huers sauderner eru eigi eigenliger/ sier hñ vlfiñ komanda yfuer gefr hñ saudina ⁊ flyr/eñ vlfriñ gripr ⁊ stockuer saudunū/ eñ leigulideñ flyr/af þui at hñ er leigulide/ ⁊ gæter ecki saudaña. Eg em godr hirder/⁊ eg þecki mina saudi/ eg þeckiunzt ⁊ af minū/s° sem at þecker mig miñ fader ⁊ eg þecki fodriñ/ ⁊ mina ond legg eg vt fyrer mina saudi/eg hefi ⁊ adra saudi/ sem eigi eru af þssu sauda husi/ þa byriar mier ⁊ hegat til at leida/ ⁊ þr munu heyra mina rodd/ s° at þ verdi eitt sauda hus ⁊ eirn hirder ✱

fyrer þui elskar mig miñ fader/at eg legg vt ond mina/eg tek hña ⁊ aptr. Eingeñ tekr hana ⁊ af mier helldr legg eg hana vt af sialfū mier/ eg hefe valld til hana af at leggia/ eg hefi ⁊ valld til hana aptr at taka/ þtta bodord fieck eg af minū fodr/ þa vard eñ sundr þyckia i millū gydinga fyre saker þssara orda. Eñ marger af þm sogdu/diofuliñ hefer hañ/ ⁊ odr er hañ til huers heyre þier hm̄. Adrer sogdu þssi ord eru einskis odz manz/eda fær diofulliñ blīdz manz augū vpplo

Þa giordizt ℟ mustieris vigrla til Hieru (kit. salē þ var vm vetr/⁊ Jesus gieck i musterino i forbyrgi Salamonis/ þa vm kringdu hñ Jud ⁊ sogdu til hñs/Huersu leinge þa helldr þu vorre salu vpp/ef þu ert kristr/þa seig oss þ berliga. Jesus suaradi þm eg sagda ydr þ/eñ þier truet eigi/ þau verck er eg giore i mins fodrs nafne bera vitne af mier/eñ þier truet eigi/ þuiat þier erut ei af minū saudū/ s° sem eg sagda ydr at miner sauder heyra mina rodd/ eg þecki þa ⁊ þr fylgia

mæ

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

mier epter ⁊ eg gep þm eiliꝛt liꝛ / ⁊ eige skulu þꝛ þꝛ re þaraꝛt at eiliꝛu / eingen skal þa ⁊ gripa vr mi sie hende / þader min sa ed mier gaþ / hñ er ollum meire ⁊ eingen þar gripit aþ mins þodꝛs hsde / eg ⁊ þaderin erū eitt

Þa toku gydingar eñ steina vpp / at gryta hñ. Jesus suaradi þm þa. Morg god verck synde eg ydꝛ aþ minū þodꝛ / þyrer huerꝛa vercka saker þa vilie þier gryta mig. Gydingar suorudu hm þa sº seigiande / þyrer god verck grytu vier þig eigi / helldꝛ þyre þa gudlastan / þar sem þu ert madꝛ ⁊ giorir þig sialfan at gudi. Jesus suaradi þm / er eigi sº skriþat i ydꝛu logmale / eg sagda / þ þier erut guder / nu eþ þ kallar þa gudi / til huerꝛa guðz ord eru skied ⁊ þui riꝛningin ma eige riufaꝛt eñ vid þañ sem þaderin helgadi ⁊ i heimen sende / þa seige þier / þu gudlastar / aþ þui eg sagda / eg em sonꝛ guðz / eþ eg giori ecki mins þodꝛs verck þa truet mier ecki / nu þyrst eg giori þau / þa truet verkunū / þo þier viliet mier ecki trua / sº at þier kenit ⁊ truit þ þaderin sie medꝛ mier ⁊ eg medꝛ hñ

Þa soc̄tu þꝛ eñ til at gripa hañ / eñ hñ gieck vr aþ þꝛa hondū / ⁊ þor aptꝛ i þañ stad / hinū mei gin Jordanar sem Johañes haþdi adꝛ skirt / ⁊ vº þar / Marger komu til hñs ⁊ sogdu / Johñis giordi at visu eckert teikn / eñ allt huat Johñes sagdi aþ þssm / þa er satt / ⁊ marger trudu þar a hñ

Elleptꝛ Capitule

Þetta á / þ. postilla

Dar Lazar eiñ siukꝛ madꝛ Lazarꝰ at naþne aþ Bethania i Hybylū Mariu ⁊ hñar systur Marthe / eñ Maria var su sē Herrañ haþdi smurt medꝛ smyrslum ⁊ þurkat hñs þætr med sinū harlockū / huerꝛar bꝛo

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

ſar broder var sa Lazar⁹ sem siukr las/sysstr hꝛs
sendu þa til Jesu/s⁹ seigiande/Herra/ sia nu/sa
þu elskar hñ er nu siukr/ þa Jesus heyrdi þ/sag
di hñ þm̃/ þssi sott er eigi til dauda/heldr til guds
dyrdar s⁹ at guds son verdi þyrer hana dyrkadr
Eñ Jesus elskadi Martham ⁊ systr hñar Mariu
⁊ s⁹ Lazarum/ þa hñ hꝛrdi þ heyrt at hñ var
siukr/bleiᵹ hañ samt two daga i þm stadsem hañ
var þa.

Epter þ talar hñ til sinna lꝛrisueina/gongu vi
er aptr i Judeam/ þa sogdu hñs lꝛrisueinar vid
hñ.Rabbi/nꝛrst þa villdu Judar gryta þig/ ⁊
þo villtu þara þangat aptr. Jesus suaradi/eru ei
gi(rꝛ) stunder a deigi/huer hñ geingr vm dageñ/
sa skeyter sig eige/ þat hñ sier þssa heims lios/eñ
huer hñ geingr vm nꝛtr/sa skeyter sig/ þuiat þar
er eckert lios i hñ/ þtta mꝛllti hñ/ ⁊ epter þ sagdi
hñ til þra/Lazarus vinr vor hñ sefr/eñ eg þer at
vekia hñ ꝛp sueþne/ þa sogdu hñs lꝛrisueinar.
Herra/ef hñ sefr þa batn̄ hñ/Jesus taladi vm
hñs dauda/ eñ þr ꝛtludu at hñ mundi seigia ꝛþ
edleligū sueþne / þa sagdi Jesus þm̃ opinber
liga/ Lazarus er latiñ/ ⁊ eg þagna þyrer ydar
saker þ eg var eige þar/ s⁹ at þier truit/og gon
gum nu til hans/ þa sagdi Tomas sem kalladizt
tortryggiñ til lꝛrisueinañ/ gongu vꝛr til ⁊ deyiñ
med hñ.

Jesus kom ⁊ þa/⁊ þañ þat hñ hꝛrdi þiorꝛ
daga i groptiñe legit/ eñ Bethania/las hart nꝛrri
Hierusalem s⁹ sem xv, reñe skeid/Marger gydin
gar voru þar kōner til Martham ⁊ Mariu/at þr
hugguðu þꝛr vm lat brodr sins/ sem Martha
heyrer at Jesus kemr/reñ hun i moti hñ/eñ Ma
ria

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

ria sat heima.

Þa sagdi Martha vid Jesum/ Herra/ef þu hefder hier verit þa vǫri broder miñ eigi latiñ/eñ eg veit/ at huers þu beidizt af gudi/ þat gefr gud þier. Jesus sagdi til hñar/ broder þiñ skal vpprisa/ Martha sagdi þa til hans/eg veit at hñ ris vpp a efsta dags vpprisu. Jesus sagdi vid hana/Eg em vpprisa ⁊ lif/huer hñ truer a mig/sa mun lifa þott nu vǫre daudr/⁊ huer hñ lifer ⁊ truer a mig/sa skal etge deyia at eilifu/truer þu þssu/hun sagde þa til hñs/Ja herra/eg true at þu siert sa Kristr sonr Gudz sem i heimeñ skyllde koma.

Þa hun hafdi þtta sagt/for hun ⁊ kalladi i hliodi aa systr sina Mariu/s⁹ seigiandi/Meistareñ er hier nǫr ⁊ kallar a þig/ þa hin heyrde þ stod hun fliott vpp/⁊ kom til hñs/ þuiat Jesus var eñ eige komeñ til kastalans/ helldr var hñ eñ i þeim stad sem Martha hafdi i moti hm̄ komit eñ þr Judar sem i husino voru ⁊ hana huggudu san þ at hun stod s⁹ fliott vpp ⁊ gieck vt/fylgdu þr heñe epter/ ⁊ sogdu/hun fer til grafariñar at grata þar.

Þa Maria kom þangat sem Jesus var/ ⁊ hun leit hñ/fiell hun til fota hans/⁊ sagdi hm̄/Herra ef þu hefder hier verit/ þa vǫri broder miñ eigi latiñ/ sē Jesus saa hana nu grata ⁊ þa gydinga gratandi er med hñe komu/ bystizt hñ vid i sinū anda/⁊ hrygdiz mz sialfū sier ⁊ sagdi/huar hafi

þier

þier lagt hñ/ þr sogdu hm̃/ Herra/ kom ꝛ skoda/
eñ þa tarþelldi Jesꝰ/ þa sogdu gydingar/ siaet/
huersu kaꝛañ hñ heþer haþt hañ/ eñ adrer aþ þm̃
sogdu/ matti hñ sem opnadi blindz manz augu/ ei
gi giora vid þui at þssi heþdi ecki dait/ Jesꝰ stur-
ladizt þa eñ mz sialþũ sier/ ꝛ þa kom hañ til gra-
þariñar/ eñ þ var eiñ Jardmuñe/ steiñ var þar ꝛ
yþer lagdr

Jesꝰ sagdi/ takit aþ steineñ/ þa sagdi Martha
syster hins dauda til hñs/ Herra/ hñ lycktar nu/
þuiat hñ er þerdagadr Jesꝰ sagdi til hñar/ sagdi
eg þier ecki at eþ þu tryder/ þa munder þu sia
gudz dyrd/ þa toku þr steinen oþan aþ þm stad
sem hiñ daudi var i lagdr/ eñ Jesus hoþ þa sin
augu vpp ꝛ sagdi/ þader eg þacka þier þ þu heyr
der mig/ eñ eg veit þo at þu heyrer mig iaþnã/ hell
dr þyrer þolksins saker sem hier stendr i kring
þa sagdi eg þ/ s° at þ true þui at þu sender mig

Þa hñ haþdi þtta sagt/ kalladi hñ harri roddu
Lazare kom þu vt/ ꝛ þa stragr kom sa vt/ sem
daudr haþdi verit/ reyrdr med lik bondũ at hon-
dũ ꝛ þotũ/ ꝛ vm hñs asion var sueipat medr suei
ta duke Jesus sagdi til þra/ leysit hañ/ latid burt
ganga. Marger aþ gydingũ sem komit hoþdu til
Mariam ꝛ saau huad Jesus giordi þa trudu a
hñ * Eñ sumer aþ þm geingu burt til phariseis
ꝛ sogdu þm huat Jesus haþdi giort

Þa samtoku byskupar ꝛ pharisei eitt rad ꝛ sog
du/ Huat skula vaꝛ til giora/ þui at þssi madr gio
rir morg teikn/ eþ vier sleppũ hm̃ s° þa trua al-
ler a hñ/ ꝛ þa koma Romueriar at taka vort land
ꝛ lyde/ eñ eirn aþ þm Caiphas at naþne sa sem
þ sama aar var byskop/ sagdi til þra/ þier vitid
eckert

ckert z hugleidir eckert/at betra er þyrer oss/at eitn
madr deyie fyre folkit/s° at eigi tapist allr lydr/
eñ þetta/sagdi hñ ei af sialfū sier/helldr af þui at
hñ var þess ars byskup þa spadi hñ at Jes° skylldi
deyia fyrer þ folk/eige einazta fyre þ folk/held-
dr þ/at hñ safnadi i eitt þm Gudz bornū/er sun
dr voru dreifd/z vpp fra þm deige samtoku þe
irz sier at liflata hñ

Jesusgieck eigi þadan af berliga hia gydingū
/helldr for yfir burt i eitt bygdar lag nærre eydimor
ku i þa borg sem kalladizt/Ephrem/z þar dual-
dizt hñ medr sinū lærū sueinū ✱eñ þa var pascha
hatid gydinga nalæg/og marger vr þre sueit gein
gu vpp til Jerusalē fyre paschana at hreinsa sig
Þr stodu z spurdu epter Jesu z toludu sin a mil
lum i musterino/huad synizt ydr/ þ hñ kemr eigi
til hatidar dagsins/eñ byskupar z pharisæis gafu
vt þ bod ord/at ef nockr visse huar hñ væri/þa
skylldi vndr visa þm s° at þr mættu hondla hñ

rē Capitule

Mano Lie
vū

Sier ✱ dogum fyre pascha kom Jesus i
bethaniā/þ sem lazar° hafdi daudr
verit/huern ed Jes° hafdi vpp vakit
af dauda/eñ þr biuggu hñ þar ema
kuellð malid/z Martha þionadi/La
zarus var eirn af þm sem til bordzins sat med
hñ/þa tok Maria ei tt smyrsla pund af hinu
skærazta z dyrlig azta narden/z smurde med þe
imar a Jesu /z þurkadi s° hns fætr medr sinū
harlockum/husit fylltizt z vpp af ilm smyrslanna
/þa sagdi eirn af hns lærū sueinū Judas Syme-
ons son iscarioth.sa er hñ sueik þar epter/fyre
hui eru þessi smyrsl eige seld/ fyrer þriu hundrud

✱

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

peninga ꝛ gepit parakum / þꝛa sagde hñ eige ap
þui at hñ hirte vm þarakꝛa / helldꝛ ap þui at hañ
var þiofꝛ / ꝛ hapde pie pyngiuna ꝛ bar þ sē gep-
it var / þa sagde Jesus lopa heñe / þui þꝛa geym
de hun til mins greptrunar dagſ / volada hape þi
er iapnan hia ydꝛ / eñ mig hape þier eige at iapn-

Eñ er þiolde mickell ap gydingum þor (adi
nam at hñ var þar sialfꝛ / komu þꝛ ei einaꝛta þang
at þyre Jesus saker / helldꝛ at þꝛ sꝙi Lazarū þañ
sem hñ hapdi ap dauda reist / ✱ eñ presta hopdin
giar samtoku ꝛ þat lata i helsla Lazarum / þat
þyrer hñſ saker geingu marger ap gydingū þang
at ꝛ trudu a Jesum

✱ Añan dag epter / þa ed lydriñ heyrde / sem til
hatidᵛ dagsins var komeñ / at Jesus kꝙmi til Jeru
salem / þa toku þꝛ þier kuistu ap palma vide / og
geingu vt i moti hñ / ꝛ hropudu Hosianna / Blez-
adꝛ sie sa sem kemꝛ i nafne Drottins konungꝛ Ir
aelſ eñ Jesus fieck ungꝛ ausnu ꝛ reid þar a / svo
sē skripat er / Ottazt eige þu dotter Zion / sie! þin
konungꝛ kemꝛ rid ande a einum ausnu folа / eñ þꝛa
skilda eige hans laerisueinar i pyrstu / helldꝛ þa ed
Jesus var auglyſtꝛ / þa hugleiddu þꝛ at þꝛa var
ap hñ skripat / ꝛ þꝛ hopdu hñ þꝛa giort

Ei þ po lꝛ bar hñ vitne / sem hia var þa hñ
kalladi Lazarum vr grofine ꝛ ap dauda vpp va
ckti / ap þui gieck maga folkit vt i moti hñ / þ he
yrde / at hñ hapdi giort sodant teickn / eñ pharisei
sogdu sin a mille / þier siaet nu at vier aprekum
eckert / siaet / at allꝛ heimꝛ þer epter hñ ✱

Þar voru ꝛ nockrer grickier medꝛ þm sem vpp
hopdu þarit at tilbidia vm hatidina / þꝛ geingo
til Philippo huer ed var ap Bethsaida vr Gali-
leafylki / badu hñ ꝛ sogdu / Herra / vier villdum þa vt sia

ystoꝛ sama
dagſins

d en gamall sᵈ.
ꝛ palma dag.

Pſal. cxvij

Zacha. ix

sᵈ hing ꝛ

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Jesum/ Philippus kom ꝛ sagde þ Andrea/eñ an
dreas ꝛ philippus sogdu þ Jesu/eñ Jesus anzadi
þm̃/ sa time er nu komeñ at sonr manzins auglys

Sañliga ✠ sañliga seige eg ydr/nema þ at(iz t
þrꝗ kornit/þalli i iordina ꝛ deyie/þa bliþr þ eitt
saman/eñ eþ þ deyr þꝗrir þ mikeñ auogxt/ huer
hñ elskar sina ond/hañ glatar heñe/eñ huer hñ ha
ar sina.ond i þssm heime/sa vardueiter hana til
eilifs lifs/eþ nockr vill mier þiona/þa þylge hañ
mier epter/ꝛ huar eg em/ þar skal ꝛ miñ þienare/
vera/ ꝛ eþ nockr þionar mier/ þa mun miñ þad
er hañ heidra ✠

Min sala er nu hrygg/ꝛ huat skal eg seigia
Fader/þrelsa þu mig aþ þssm tima/eñ þyre þui
kõ eg þo i þeñañ tima/Fader/birt þu naþn þitt
þa kõ rodd aþ himne/s• seigiãde/eg heþe þ vpp
birt/ꝛ eg skal þ eñ vpp birta/þa sagde þolkit sem
hia stod/ꝛ aa heyrde/ þar vrdu reidar þrumr/ad
rer sogdu/Eingell talade vid hñ/Jesus suaradi ꝛ
sagdi/eige kõ þssi rodd þyre minar saker/helldur
þyrer saker ydar

Nu er kõeñ domr þssa heis/nu mũ ꝛ þssa heis hoþ
dinge vt rekazt/ꝛþyrst eg verd vpp haþiñ aþ ior
du/þa mũ eg draga allt til mins sialþs/eñ þtta sa
gde hñ/teiknãdi mz hueriũ dauda/ed hñ skylldi de
yia þa suaradi þolkit hm̃/vier hoþũ heyrt vr logu
nũ at Kristr bliþue at eiliþu/huernẽ seiger þu þa
at mãzins syne byriar vpp at heþiazt/huer er sa
mãzis sonr/ þa sagdi Jes⁹ til þra/Lioser er stutta
stũd hia ydr/gñgit þui a medã þier haþit liosit s•
at myrkriñ hõdle ydr eigi/þui sa er gñgr i myrkru
nũ/hñ veit eigi huert hñ þer/ꝛ a medan þier ha
þit liosit/ þa truet a liosit/vppa þ þier sieut syner
liossins

✠ Laũrti⁹ messu.

✠ (Ond) kallazt hier li kamligt liþ ꝛ allar þssa liþs giaþuer sẽ er hiariat vit skyn / ꝛ rad ꝛ astun dã/edr huers kyns þ lika mañ þagar/ þui þ er on din sem er a stundan hi artans.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Þtta taladi Jesus ꝛ gieck burt sidan ꝛ huldi sig
Esaie liij fyrer þm// þott hñ giordi morg teikn fyrer þm/
þa trudu þr þo eigi a hñ/ s° at vpp fylldizt ord
saga Esaia spamanz/ þa hañ sagdi/ Herra huer
truer vorre predikan/ ꝛ hueriñ er armleggr drot-
tins opin beradr/ fyrer þ mattu þr eigi trua/ at
Esaie vi Esaias seiger eñ i odrũ stad/ alblindade hñ augu
þra ꝛ oꝼ herte htortu þra/ s° at þr sꝫi eige mz au
gunũ/ nie skildu med hiartanu/ at þr vm snuizt/
s° eg grꝫdi þa/ þtta sagdi Esaias þa hñ leit hñs
dyrd/ ꝛ taladi aꝼ hm̃/ Marger aꝼ hoꝼdingiũ tru
du eirnen a hñ/ eñ fyrer saker phariseis þa med
kendu þr þ eigi/ s° at þr vꝫri eigi forbodader
aꝼ samkomũ/ þuiat þr elskudu meir vegsemd ma
ña eñ gudz dyrd.

Jesus kalladi þa ꝛ sagdi/ Huer sem a mig tru-
er/ hñ truer eige a mig/ helldr a hñ sem mig sendi
eñ huer hñ sier mig/ hñ sier þañ sem mig sendi/ eg
em lios i heimeñ komiñ/ s° at huer sem a mig tru
er bliꝼe eigi i myrkrunum/ ꝛ eꝼ nockr heyrer min
ord ꝛ truer eigi/ hñ mun eg eige dꝫma/ þuiat eg
kom eigi til at dꝫma heimiñ/ helldr at ꝼrelsa hei-
meñ/ huer hñ fyrelitr mig ꝛ med tekr eige min ord/
hñ heꝼer þned hñ dꝫmer/ þat ord sem eg taladi/
þat mun dꝫma hñ a eꝼsta deige/ þat eg taladi ei
ge aꝼ sialꝼum mier/ helldr ꝼaderiñ sa mig sende/
hñ gaꝼ mier sialꝼr bodord til huad eg skyllde seig
ia edr mꝫla ꝛ eg veit at hñs bodord er eiliꝼt liꝼ/
þ eg tala/ þ tala eg/ s° sem ꝼaderiñ sagdi mier

xiij Capitule

℟ A Sktr dag. Fyrer ℟ paska hatidina/ ꝛ Jesus vis-
se at hñs tme var komeñ/ at hñ geinge
vr þssm heime til ꝼodrsins/ ꝛ lika sem
hñ elskadi sina þa er hier voru i hei

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

me/s° elskadi hñ þa ⁊ allt til enda/ Og at giordri kuelld maltidiñe (þui diofulliñ hafdi þa þgar sent i hiarta Judasar Symons sonar iscarioth/ at hñ suike hñ) visse Jesus þ faderiñ hafdi allt gefit hm̃ J hñdr/ ⁊ þ at hñ var af gudi vt komeñ ⁊ til gudz fąri hñ/ stod hñ vpp fra kuelldmaltidiñe/ lagdi af sier klądin/ ⁊ tok eitt linklądi gyrte vm sig/ epter þ hellte hñ vatne i eina munlaug/ ⁊ tok til at þwo fątrna a ląrisueinunũ/ ⁊ þurkadi medr þui linklądi er hñ var med gyrtr.

Þa kom hñ til Symonar Petri Eñ Petr sagdi til hñs/ Herra/ att þu at þwo a mier fątr/ Jesus suaradi ⁊ sagdi hm̃/ huad eg giori þ veizt þu nu eigi/ eñ seirna veizt þu þ/ þa sagdi Petr til hñs/ alldre vm ąfi skalt þu mina fątr þwo/ Jesus suaradi hm̃/ ef eg skal eigi þwo þier/ þa hefer þu ecki hlut deilld medr mier Symõ Petrus sagdi þa Herra/ ei einazta fątrna/ helldr iafn vel hofut ⁊ hñdr/ Jesus sagdi til hñs/ sa þuegiñ er/ hñ þarf eigi/ at þwo nema fątrnar/ þui hñ er allr hreiñ þier erut ⁊ hreiner/ eñ eigi aller/ þui hñ visse fyrer huer sa var er hñ mundi suikia/ fyre þ sagdi hñ/ þier erut ei aller hreiner.

Eñ epter þ hñ hafdi þueigit fątr þra/ tok hñ sin klądi/ settizt nidr aptr ⁊ sagdi þa eñ til þra/ vite þier huad eg giorda ydr/ þier kallit mig Metstara ⁊ Herra/ þier seigit þ ⁊ riett/ þuiat eg er hañ ⁊/ Nu ef eg herra ⁊ meistare þwo ydra fątr/ þa skulu þier ⁊ iñbyrdis þwo huer añars fątr/ þtta gaf eg ydr til epter dąmis/ s° þier giorit/ lika sẽ eg giorda vid ydr. Sañliga sañliga seige eg ydr/ at þioniñ er eige meire sinũ herra nie sẽde bodiñ ądri þm er hñ vt sendi

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Ef Ef þier vitid þtta þa eru þier sæler ef þier gio
rit þtta/eigi seige eg af ydr ollm̄ eg veit hueria eg
hefe vt valit/Helldr þ at vppfyllizt ritniugin/ sa
sem at etr braud medr mier/hañ tredr mig vnder
l. xl fætr/nu seige eg ydr þ adr eñ þ skier/s° at þier tru
it/ þa þ er skied/at eg em hñ. Sañliga sañliga þa
seige eg ydr/ huer hñ medtekr þañ er eg sende/sa
medtekr mig/eñ huer hñ medtekr mig/hñ medtekr
þañ sem mig sende

Þa Jesus hafdi þtta sagt/ hrygdizt hñ i sinū an
da/vottadi ⁊ sagdi. Sañliga sañliga seige eg ydr
þ eirn af ydr mun forrada mig/ þa leit huer læ-
risueinaña til añars vggande vid af huerū hañ
segdi/eñ þar var erin af hñs lǣrisueinū sem sat
til bordzins i fadmi Jesu/huern er Jesus elskadi
miog/hm̄ bente Symō Petr⁹/at hañ spyrde hañ
huer sa væri er hñ hefdi til talat/ af þui hñ læ þa
a brioste Jesu sagdi hñ til hñs. Herra/huer er sa
Jes⁹ suaradi/sa er hñ/at hueriū eg riette vokua
dañ braud bita/ ⁊ þa hñ vokuadi braudit gaf hñ
þ Judase Symons syne iscarioth/ ⁊ epter þañ
bita for andskotiñ i hñ

Þa sagdi Jesus til hñs/ huad þu giorir/þa
gior þ snart/eñ eingeñ af þm sē til bordzins satu
visse til huers hñ taladi/sumer ætludu þ/ af þui
at Judas hafdi fie pungana/at Jesus mundi sei
gia hm̄ kaup þu þ er oss giorizt þorf til hatid^n
dagsins/eda at hñ gæfi nockut fatækū/⁊ þa hañ
hafdi bitañ tekit/gieck hñ stragr vt/⁊ þa var nott
eñ þa hñ v^n vt geingiñ/sagdi Jes⁹/nu er manzins
sonr auglystr ⁊ gud er auglystr mz hm̄/fyrst gud
er auglystr med hm̄/þa mū gud auglysa hñ i sial
fū sier ⁊ snarliga mun hñauglysa hñ.

Sona korn min/eg em eñ litla stund hia ydr

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Þier leitid min ⁊ lika sem eg sagde vid gydinga huert eg þer þangat kuñe þier eigi at koma/ s° sei ge eg ydr nu· Eitt nytt bodord þa gef eg ydr/ at þier elskit huer añan/ lika sem eg elskadi ydr/ s° skulu þier ⁊ elskazt iñbyrdis/ og af þui kenña aller/ at þier erut miner lęrisueinar/ ef þier hafit kęrleikañ ydar i mille Symon Petrus seiger til hñs. Herra/ huert þer þu Jesus suaradi hñ/ þangat sem eg þer mattu nu at siñe eige fylgia mier/ eñ seirna meir þa muntu fylgia mier/ Petr seiger til hñs. Herra/ þui ma eg nu ecki fylgia þier eg vil setia mitt lif vt fyrer þig/ Jesus suaradi hñ/ huad munder þu setia þitt lif vt fyrer mig. Sañliga sañliga þa seige eg þier/ at hanen gelr ei/ adr eñ þu hefer neitad mier þrysuar

Þiortandi Capitule

Þ T Post a voc

Dª sagdi hñ til siña lęrisueina/ hryg guizt eigi i ydru hiarta/ true þier a gud þa truet ⁊a mig/ I mins fodrs huse eru margar verur/ eñ ef eigi s° vęri/ þa se gdi eg/ at eg fęra/ at til bua ydr stadi/ ⁊ef eg fer hedan at til bua ydr stad/ þa vil eg þo apr koma/ ⁊ taka ydr til min sialfs/ s° þier sieut þar se eg er/ ⁊ huert eg fer þat vite þier/ ⁊ vegiñ vite þier

Thomas sagdi til hñs. Herra/ vier vitu eigi huert þu fer/ eda huernen megu vier þa vegiñ/ vita/ Jesus sagdi til hñs. Eg em vegurinn/ sañleik rinn/ ⁊ lif it/ eingin kemr til mins fodrs nema fyrer mig/ þui ef þier þeckit mig/ þa þecki þier ⁊ min fodr/ ⁊ nu hedan fra þa þecki þier ⁊ s° sau þier hñ

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Philipp⁹ sagdi til hans Herra/ syn oss fodriñ þa nøger oss/ Jesus sagdi þa til hans/ s⁹ leinge em eg i hia ydr/ ⁊ þu þecker mig eige Philippe/ huer mig sier sa sier ⁊ fodriñ/ ⁊ huernen seiger þu þa syn oss fodriñ/ truer þu eige at eg em mz fodrnū/ ⁊ faderen med mier/ þau ord er eg tala til ydar/ þau tala eg eige af sialfum mier/ faderiñ sa sem medr mier bygger/ hñ sialfr giorir þau verck/ truit mier/ at eg sie mz fodrnū ⁊ faderiñ medr mier ef eigi añars/ þa truit mier þo fyrer verckaña saker.

Sañliga sañliga seige eg ydr/ huer hñ truer a mig/ sa mun giora þau verck sem eg giori/ hñ mun ⁊ giora þssm meire/ þat eg fer til mins fodrs ⁊ huers þier bidiet fodriñ i minu nafne/ þ vil eg giora/ s⁹ at faderen dyrkizt i synenū/ ⁊ huers þier bidier i minu nafni þ vil eg giora ✱

Ef þier elskit mig þa halldit min bodord ⁊ eg mū bidia fodriñ/ at hñ gefe ydr añañ huggara þañ er blifr mz ydr eilifliga/ þañ sanleiks anda/ huern heimriñ fær eigi medtekit/ þui i ñ sier hañ eigi/ ⁊ þecker hñ eigi/ eñ þier þeckit hñ/ þat hañ blifr hia ydr/ ⁊ mun vera med ydr/ eige lær eg ydr fodrlausa/ eg kem til ydar.

Jñan skamzt tima þa mun heimriñ ei sia mig meir/ eñ þier skulut sia mig/ þat eg life ⁊ þier munut ⁊ lifa/ a þm deigi keñe þier at eg em med fodrnum/ ⁊ faderen med mier ⁊ eg med ydr

Huer hñ hefer min bodord/ ⁊ helldr þau hñ er sa sem mig elskar/ eñ huer hñ elskar mig/ sa elskazt af minū fodr ⁊ eg mun elska hñ/ eg mun ⁊ opinbera mig/ hm̄/ þa sagdi Judas eige scarioth til hñs/ Herra/ huad/ verdr þss giort/ at þu munt vilia opinbera sialfañ þig fyrer oss/ eñ eige heime-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

nū/Jesus suaradi ꝛ sagdi til hńs/ ✱ Huer hń elsk ✱ Gulta
ſuńa
ſar mig /sa vardueiter min ord ꝛ miń ꝑader mun
elska hń ꝛ vid komū til hans/ꝛgiorum ecki i hia
hń vistar veru/eń huer hń elskar eigi mig sa var
dueiter eige min ord/ꝛ ꝑ ord er ꝑier heyrit/er eige
mitt/helldr ꝑodrsins ꝑsser mig sendi

Petta ✱ sagdi eg ydr/a medan eg var hia ydr
/eń huggariń/hiń heilage ande ꝑań er miń ꝑader
mū senda ydr i minu nafni/hń sialfr mū lęra ydr
alla hlute ꝛ amiña ydr a allt ꝑ huat eg sagda ydr

Miń frid lęt eg hia ydr/miń ꝑ"id gef eg ydr
eige s⁹ sę heimriń gef ꝛ ꝑa gef eg ydr/ydart hiar
ta hrygguizt eigi nie skelfizt/ꝑier heyrdut ꝑat eg
sagda ydr/eg/fer/ꝛ kem til ydar/ef ꝑier elskudut
mig/ꝑa gledduzt ꝑier vid ꝑat eg sagda/eg fer til
ꝑodrsins/ꝑuiat ꝑaderiń er mier meire/ꝛ nu sagdi
eg ydr ꝑ ꝑyrr eń ꝑ skier/s⁹ at ꝑier truet ꝑa ꝑat
er skied

Eter epter mun eg eige tala margt vid ydr/
ꝑuiat hofdinge ꝑssa heimi kemr ꝛ med mig hef
ir hń eckert/helldr ꝑ at heimriń keńe/ ꝑ at eg elska
ꝑodriń/ꝛ ꝑ eg giore s⁹ sem ꝑaderiń hefer mier
bodit ✱ stondum vpp ꝛ gongum hiedan

Pimtande capitule

Eg em sańr vin uidr/ ꝛ miń ꝑader er vin
gardz vordriń/huern ꝑań kuist a mi/
er er eige ꝑęrer auogrt/mun hń af
kuista/huern ꝑań sem auogrt ꝑęrer
mun hń hreinsa/s⁹ at hń ꝑęrt meira
auogrt/ꝑier erut nu hreiner ꝑyrer saker ꝑss ordz
ꝛ eg taladi vid ydr/bliꝑit i mier ꝛ eg mr ydr/lika
sem vin kuistuń ꝑęr eigi ꝑęrt auogrt af sialfu
ser nema hń sie a vin vidr trenu/s⁹ ꝛ eigi helldr

 ꝑier

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

þier nema þier bliþit a mier
Ęg em vin vid᷑ treit/eñ þ ier erut vin vidar kaiſter
ner/huer hñ bliþr i mier ꝛ eg medr hñ/sa þ ꝗrer
mikiñ/auogrt/þat an min þae þier einſkis orkat/
huer sa er eigi bliþr i mier/ hñ er vt kaſtadr sem
añ᷑ vin vidar kuiſtr/ꝛ vpp þorn᷑ /ꝛ þr ſaman le
ſa þa/ꝛkaſta a elld ꝛ breña/nu eþ þier bliþit i mi
er/ꝛmin ord bliþa i ydr/bidiet þa huerſ þier vilet
ꝛ þ ſkal ydr veitazt þui verdr miñ þader dyrkat
dr/at þier þ ꝗrit mikiñ auogit ꝛ verdit miner lęrt

S° ſem elſkadi mig miñ þader/lika (ſueinar
s° elſka eg ꝛ ydr/bliþet i miñe aſt ſemd/eþ þier var
dueitid min bodord/ þa bliþe þ ier i miñe aſt ſemd
/lika s° ſem eg vardueite mins þodrſ bodord/ꝛeg
bliþ i hñs aſt ſemd/ þtta tala eg þ ui til ydar/ at
miñ þognudr bliþe hia ydr/ꝛ ydar þognudr vpp
þylldizt ✻ þ er mitt bodord at þier elſkizt ydar i
mille s° ſę eg elſkadi ydr / eingeñ hęþer meire
aſt ſemd eñ sa/er hñ setr ſitt liþ vt þyre ſina vine
þier erut miner viner eþ þier giorit þ eg byd ydr/ꝛ
hiedan af þ alla eg ydr eigi þienara/ þ uiat þ ioñ
veit eigi af huad hñs Herra giorer/eñ ydr ſeige eg
vine/ þ uiat allt huat eg heyrda af minū þodr/
þ kuñgiorda eg ydr

Ęigi vtnoldu þier mig/helldr hęþe eg vt v᷑ lit
ydr/ꝛ eg ſkickadi ydr til/at þier geingut ꝛ þ ꝗrdut
auogrt/s° at ydar auogyt bliþi til þſſ/at huers
þier bidiet þodriñ i mtnu naþni/ þa gęri hñ ydr
Ꝑ Symeons ✻ byd eg ydr/at þier elſkit huer añañ/eþ heim
m ꝛ Judas riñ hat᷑ ydr þa vitid/at hñ hęþer hatad mig/ þyr
ꝛi eñ ydr/eþ þier vꝗrut af þ ſſm heime/ þa elſkadi
heimriñ þ hñsvꝗri/ þui ſeñeliga erut þier eige af
heimenū/helldr vtualda eg ydr vr heimenū/ þyrer
riñ/

þ hat ydr heimriñ/ miñizt a min ord er eg sagda þioneñ er eige meire sinū Herra/ eþ þr haþa oþ sockt mig þa munu þr ꝛ oþ sꝗkia ydr/ haþa þr geymt min ord/ þa munu þr ꝛ geyma ydar ord

Eñ allt þtta munu þr giora ydr/ þyrer mins naþns saker/ þat þr þeckia eigi hñ/ þañ er mig sendi eþ eg vꝗri eigi komeñ/ ꝛ heþdi eigi sagt þm̄ þ/ þa heþdi þr aungua synd/ nu haþa þr eckert/ þ þr vernda sina synd med/ huer sē mig hatar/ sa hatar ꝛ miñ þodr/ eþ eg heþda eigi giort þau verck a medal þta/ sē eingen heþer añ giort/ þa heþdu þr aungua synd/ eñ nu haþa þr sied/ ꝛ hata þo bꝗdi mig ꝛ miñ þodr/ helldr þ at su malsgrein sem skriþut er/ J þra logmali vpp þylldizt þyre eckert hoþdu þr mig at hatre ✱ Eñ ✱ þa sa huggari kemr er eg mun senda ydr aþ minū þodr/ sē er sañleiks ande/ huer aþ þodrnū þram geingr/ hñ mun/ bera vitne aþ mier/ þier munut ꝛ bera mier vitne/ þat þier haþit þra vpp haþi hia mier verit

Sextande Capitule

Eñ þtta tala eg til ydar s° at þier blygdizt eigi/ þui þr munu þor boda ydr og sa time kemr/ at huer ydr liþlꝗtr/ hñ meinn sig giora þꝗgt verck gudi/ ꝛ þtta giora þr ydr/ aþ þui/ at þr þeckia huorki þodriñ nie mig/ eñ þtta tala eg þui til ydar/ at nꝗr su stund kemr/ þa skulu þier miñazt þ at þat eg sagda ydr þ/ eñ þtta sagda eg ydr eigi i vpp haþi/ þui eg v hia ydr ✱

Og ✱ nu þer eg til hñs sē mig sendi/ ꝛ eingeñ ydar spyr mig at huert þer þu/ helldr at þui eg taladi þtta til ydar/ þa vpp þylldizt ydart hiarta aþ hrygd/ eñ eg seige ydr þo sañleikeñ/ at þ batar ydr

at eg

nota

nota

✱ suñu dagiñ epter vp stigningar dag

✱ þiorda suñu dag epter paska

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

at eg þare hedan/ þuiat eþ eg þer eige hedan/ þa kemr eigi huggariñ til ydar/ eñ eþ eg þer hedan/ þa mun eg senda hñ til ydar/ ⁊ þa hñ kemr/ straþ þar hañ heimeñ þyrer synd/ ⁊ þyrer riettlǫti ⁊ þyrer dom/ þyrer syndina/ þui þr trua eige a mig/ eñ þyrer riettlǫtid þui at eg þer til þodrsins/ ⁊ þadan aþ siae þier mig eige/ eñ þyrer domeñ þui at þssa heims hoþdinge er dǫmdr

Eñ heþe eg margt at seigia ydr/ eñ þier þaet eige allt boret at siñe/ nǫr at kemr sa sañleiks ande/ þa mun hñ keña ydr allañ sañleik/ þat eige talar hñ aþ sialþum sier/ helldr huad hñ heyrde þ talar hñ/ ⁊ huat o komit er þ kungiorir hñ ydr/ hañ same mun ⁊ auglysa mig/ þat aþ minu mun hañ þ taka ⁊ kungiora ydr/ allt huat miñ þader heþur þ er mitt/ þyrer þui sagda eg/ at aþ mtnu mun hñ þat iaka ⁊ kungiora ydr ✱

Og iñan ✱ skamzt þa munu þier eige sia mig/ ⁊ eñ aptr iñañ skamzt þa munu þier sia mig þuiat eg þer til þodrsins/ þa sogdu hñs lǫrisueinar sin a mille/ huad er þ/ at hñ sagdi oss/ Iñañ skamzt þa munu þier eigi sia mig/ ⁊ þa aptr iñan skamzt munu þier sia mig/ þat eg þer til þodrsins/ þa sogdu þr huad er þ/ iñan skãzt/ vier vitũ eigi huad hñ seiger/ þa þornã Jes⁹ at þr villdu spyria hñ at ⁊ sagdi til þra/ þier spyriet at þui ydr i mille/ Iñañ skamzt/ þa munu þier eigi sia mig ⁊ þa aptr iñañ skamzt munu þier sia mig. Sañliga sañliga seige eg ydr/ þier munut grata ⁊ kueina/ eñ heimriñ mũ þagna/ þier verdit ⁊ hrygguer eñ ydar hrygd skal snuazt i þognut.

✱ þridia su in dag epter Pascha.

Konan nǫr hun skal þǫda/ þa heþer hun hrygd/ þuiat hñar stund er komen/ eñ þa hun heþer

þer barnit þætt miñizt hun eigi þss harmkuællis
þyrer þagnadar saker/ þui madr var i heimeñ bo
reñ/ þier haþit nu hrygd/ eñ eg skal sia ydr aptr/ ⁊
ydart hiarta skal þagna/ ⁊ yduarn þognud skal
eingeñ aþ ydr taka/ a þm deigi munu þier mig ⁊
einskis spyria. ✱ Sañliga sañliga seige eg ydr/
huers þier bidiet þodriñ i minu naþni þ mun hñ
geþa ydr/ hingat til haþa þier einskis bedit i minu
naþni/ bidiet/ þa munu þier medtaka/ s° at ydar
þognudr þull kõnizt

Þtta heþe eg talat i ordz kuidũ til ydar/ sa
ttme kemr at eg tala eige leingr ordzkuide til yd^r /
helldr kungiore eg ydr berliga aþ minum þodr/ a
þm deige munu þier ⁊ bidia i minu naþne/ ⁊ ei-
ge seige eg ydr/ at eg mune bidia þodriñ þyrer ydr
þat sialþr þaderiñ elsk^r ydr/ aþ þui þier elskit mig
⁊ truit þ eg sie aþ gudi vt geingeñ eg em aþ þodr
num vt geingeñ ⁊ komeñ i þñañ heim/ eg þyrer
lætr aptr þnan heim/ ⁊ þer til þodrsins

Hñs lærisuein^r seigia þa til hñs/ sie/ nu tal^r þu
berliga ⁊ mæler ongua ordz kuidu/ nu vitu vær
at þu veizt alla lute/ ⁊ þu þar þt eigi at nockr spy
rie þig/ þyrer þ trwũ viet at þu siert aþ gudi vt
geingeñ ✱ Jesus suarsdi þm/ nu true þier/ siaet
su stund kemr/ ⁊ er nu þgar komeñ/ at þier sund-
rizt huer til siña/ ⁊ latid mig einañ samañ eñ eg
er þo eigi eiñ saman/ þuiai þaderiñ er med mier

Þetta tala eg þui til ydar/ at þier heþdut þrid
J mier/ þui i heimenum haþi þier hormung/ eñ
verit þo hughrauster þat eg yþuer vañ heimeñ

Seytiande capitule

EN þetta talade Jesus/ ⁊ hoþ vpp sin augu
til himens ⁊ sagdi/ Fader/ stunden er kõen/

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

at þu auglyser son þiñ/s° at þiñ sonr auglyse ꝛ þig
s° sem þu gaþt hiñ yþuer valld allz holldz/ at
hñ geþi þm olliñ/er þu gaþt hiñ eiliþt liþ. Eñ þ er
eiliþt liþ/at þr Jate þig/einañ ꝛ sañañ gud vera/
ꝛ þañ þu vt sender Jesum kristz/eg auglyste þig
a iordu ꝛ þullkõnade þ verck er þu þieckz mier at
giora/ꝛ nu auglys þu mig þader hia sialþũ þier
medr þre dyrd er eg haþda hia þier adr eñ heimriñ
var/eg heþi opinberat naþn þitt þyre mõm/ þm
er þu gaþt mier aþ heimenũ/ þr voru þiner/ꝛ þu
gaþt mier þa/ꝛ þr geymdu þin ord nu vita þr at
allt huat þu gaþt mier/Sie aþ þier/ þuiat þau
ord er þu gaþt mier/þa gaþ eg þm/ ꝛ þr haþa
þau medtekit ꝛ señeliga vidrkent þ eg em aþ þier
vt geingeñ/ꝛ trua þui at þu sender mig

Eg bid þyrer þm/eigi bid eg þyrer heimenũ/
helldr þyrer þm/ hueria þu gaþt mier/ þuiat þr
eru þiner/ꝛ huat mitt er/ þ er þitt/ꝛ huat þitt
er þ er mitt/ꝛ i þm er eg auglystr/ꝛ eige em eg nu
meir i heimenũ/eñ þr eru i heimenũ/ꝛ eg kem til
þin heilagr þader/geym þa i þinu naþni/hueria
þu gaþt mier/at þr sie/ eitt s° sem vid a medan
eg var hia þm i heimenũ/ þa geymde eg þa i þinu
naþne/ꝛ hueria þu gaþt mier/ þa vardueitte eg
ꝛ eingeñ aþ þm er glatadr/nema sa eirn glatan
sonr/s° at ritningiñ vppþylldizt

Eñ eg kem nu til þin/ꝛ þtta tala eg i heimenũ s°
at þr haþe miñ þullañ þognud medr sialþũ sier/
eg gaþ þm min ord/ꝛ heimriñ hatar þa þat þr eru
eigi aþ heimenũ/lika sẽ þ at eg er eige aþ heimenũ
eg bid eigi/at þu taker þa aþ heimenũ/helldr at
þu geymer þa þra illu/ þr eru eigi aþ heimenũ/
s° sem at eg er eigi aþ heimenũ. Helga/ þu þa i
þinũ sañleik/þin ord eru sañleikr/ lika sem þu sen

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Gudzspioll

der mig i heimeñ sº sendi eg þa i heimeñ/ ⁊ þyre þa helga eg sial þañ mig/ sº at þr sie ⁊ helgader i sañleikñ

Eg bid eige einazta þyrer þm/ helldr ⁊ iaþn vel þyrer þm sem trua munu a mig þyrer þra ord sº at þr sie aller eitt / sº sem þu þader ert medr mier ⁊ eg medr þier/ at þr sieu ⁊ eitt med ockr/ sº at heimuriñ trui þat þu sender mig/ ⁊ þa dyrd sem þu gaþt mier/ þa gaþ eg þm/ at þr sieu ⁊ eitt/ sº sẽ at vier erũ eitt/ eg med þm/ ⁊ þu mz mier sº at þr sie þullkõner i eitt/ ⁊ þ at heimuriñ keñe at þu sender mig/ ⁊ þ þu elskader þa sº sẽ þu elskader mig þader/ hueria er þu gaþt mier (vil eg) at huar sem eg er/ þa sie þr medr mier/ sº þr siae mĩna dyrd þa þu gaþt mier/ þuiat þu elskader mig þyrr eñ heimuriñ var skapadr/ Riettuise þader heimuriñ keñer þig eige/ eñ eg keñe þig/ ⁊ þsser keña þ þu sender mig/ ⁊ þitt naþn giorda eg þm kuñigt ⁊ eg vil giora þm þ kuñigt/ sº at su ast send med huerri þu elskader mig/ sie i þm ⁊ eg medr þm

Atiande Capitule

Þa Jesus hapdi uu þtta talat/ gieck hñ vt med sina lærisueina/ yfer vm lækiñ kedron/ þangat sem eiñ gras gardr var/ ⁊ Jesus gieck þar iñ med sina lærisueina/ eñ Judas sa er hñ sueik/ visse ⁊ þñan stad/ þuiat opt kom Jesus þangat mz sina lærisueina/ þa Judas hapdi nu til sin tekit flock maña ⁊ erinen ap byscupaña ⁊ pharisæis þienurũ/ kom hñ þangat medr lyckt̃ logbrondũ/ ⁊ hernopnũ/ nu þat Jesus visse allt huat yfer hñ atti at koma/ þa gieck hñ fram ⁊ sagdi til þra/ at hueriũ spyrie þier/ þr suorudu honũ/ at Jesu ap Nadareth/ þa sagdi Jesus til þra/ eg em hñ

sº þº da giñ lauga

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Eñ Judas sa er hñ selldi stod þar hia þm/ ⁊ þa er Jesus sagdi þ til þra/eg em hñ/horþudu þr a bak aptr ⁊ duttu til iardar hñ spurdi þa eñ ap tr at/at hueriũ spyrie þier/eñ þr sogdu/at Jesu hi nũ naduerska/ Jesus suaradi/eg sagda ydr/ þ'eg er hñ/ ⁊ eþ þier spyriet at mier þa leyþit þssin burt at ganga/s⁹ at vpp þylldizt þ ord er hñ sagdi/au ngum glatadi eg aþ þm sem þu gaþt mier

Symon Petrus haþdi hia sier eitt suerd/dro þ vt/ ⁊ slo til eins byscups þienara/ ⁊ hio aþ hñs hæ gra eyra/eñ þienariñ hiet malch⁹ at naþni þa sag di Jesus til Petrs/sticktu þinu suerdi i slidrer/skal eg eige drecka þañ kalck sẽ mier gaþ miñ þader

Eñ þlockriñ ⁊ hershoþdingeñ/ ⁊ gydinga þiena rar/hondludu Jesũ/bundu hñ/ ⁊ leiddu þyrst burt til Hannas (er var magr Caiphas) sa er þa var þssarss byscup/eñ Caiphas v^r sa er gydingũ gaþ þ rad at betr þæri þ eirn madr dæi þyrer lydin.

Symon Petr⁹ þylgde Jesu epter/ ⁊ eñ añar læri sueiñ v^r kuñigr byscupinũ/ ⁊ gieck iñ mz Jesu i bys cupsins herbergi/eñ Petr stod þyrer dyrum vti/ þa gieck vt hiñ añar læri sueiñ sem byscupinũ var kuñigr/ ⁊ taladi uid hña er dyrn^r geymdi/ ⁊ leidde Petrũ iñ/ þa sagdi ambattiñ su dyrnar geymdi til Petrs/ ert þu eigi eirn aþ þssmans læri sueinũ/ hñ sagdi eige er eg/ eñ þienarar ⁊ vnder meñ stodu vid elldz glædr/ ⁊ vermdu sig/ þuiat kulde var/ Petr stod þar hia þm/ ⁊ verindi sig

Byscupiñ spurdi Jesũ þa at/vm hñs læri suei na/ ⁊ um hñs keñiñg/ Jesus suaradi hiñ/eg heþi opinberliga talat þyrer heimenũ/ eg kendi ⁊ iaþ nan i samkundu husum ⁊ i musterino/ þ^r sem aller gydingar komu samen/ ⁊ a laun heþe eg eckert ta

tal

lat/ þñi spyr þu mig þar at/spyr þu þa þar at sem heyrt hafa huat eg hefi talat fyrer þm. Sia þr vita huad eg hefi sagt/eñ sem hñ sagdi þtta/ þa gaf eirn þra þienarañ sem nær stod Jesu pu stur/ ⁊ sagdi/skalt þu so suara byscupinū/Jesus suaradi ef eg taladi illa/ þa vitna þu þ vont vera eñ ef eg taladi satt/þui slær þu mig þa/ ⁊Hannas sendi hñ þa bundiñ til Caipham byscups

Oger Symon Petrus stod þar ⁊ vermdt sig þa toludu þr til hñs/ert þu eigi eirn af hñs læri sueinū/hñ neitadi ⁊ sagdi/eigi er eg/þa sagdi hñ eirn af byscupsins þienurū/ þrændi hins sē Petr hio eyrat af/ sa eg þig eigi i grasgardinum hia hñ/þa neitadi Petr þui eñ einu sinne/ ⁊ þa stragr gol hanes

Þa leiddu þr Jesum þra Caiphas ⁊ i þinghusit eñ þ var snemma morguns/ ⁊ þr geingu eigi sialfir ier iñ i þinghusit/ at þr saurguduzt ecki/helldr/ so þr mætti neyta paschaña/Pilat⁹ gieck þa vt til þra/ ⁊ sagdi/hueria/a hæru færi þier i gegn þssm manni þr suorudu ⁊ sogdu til hans/ef þssi væri eigi illædis madr þa hefdu vier eigi sellt þier hñ/ þa sagdi Pilat⁹ til þra/take þier hann þa ⁊ dæmit ep ter ydrum logum/gydinger sogdu þa til hñs/eigi hæfer oss at liflata nockrn/so at þ ord vpp fylli dizt er hñ sagdi/teiknandi til mz huerium dauda hñ ætti at deyia

Pilat⁹ gieck þa iñ apt⁊ i þinghusit/kalladi a Jesum/ ⁊ sagdi til hñs ert þu gydinga kóungur/Jes⁹ suaradi/talar þu þ af sialfum þier eda hafa adrer sagt þier þra mier/ þa suaradi Pilat⁹ er eg nockut gydingr/ þin þiod/ ⁊ byscuparner/ selldu þig mier/huad giordu þu Jesus suaradi/mitt rike

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

et eige aþ þssm heime/eþ at mitt riki vǫri aþ þssm heime þa mundi miner þienarar strida i mot s° at eg selldizt eige gydingum/ eñ nu er mitt rike eige hedan/ þa sagdi Pilat⁹ til hans/ þa ert þu þo kōungr/Jesus suaradi/ þu seiger þ/eg em ꝛ kōungr/til þss em eg þǫddr/ꝛ til þss em eg i heimeñ komeñ/at eg bere vitne sañleiknū/ꝛ aller sē eru aþ sañleiknū þeir heyra mina rodd/ Pilat⁹ sagdi til hans huad er sañleikr

og þa hañ haþdi þtta sagt/gieck hñ vt aptr til gydinga/ꝛ sagdi til þeirra/eg þiñ aungua sok mz hm̄ eñ þ er ydar siduenia/at eg geþi ydr eirn lausañ a Pascū/vilie þier at eg geþi ydr nu lausañ sialþañ gydinga kōungiñ/ þa kolludu aller aptr i moti/sei giande/ eige þnan/helldr Barrabā/eñ barrabas var spilluirki

Nittande Capitule

Pilat⁹ tok þa Jesum ꝛ liet strykia/stridz meñ þlettudu koronu aþ þyrnū ꝛ settu a hans hoþut þǫrdu hñ ꝛ i purpura klǫdi/ꝛ sogdu/heill siertu kōungr gydinga/ꝛ gaþu hm̄ pustra/þa gieck Pilat⁹ vt aptr ꝛ sagdi til þra Siaet/eg leide hñ nu vt til ydar/ s° at þier vitid þ eg þiñ ongua sauk mz hm̄ / þa gieck Jesus vt berandt þyrne koronu og eitt purpura klǫdi/ꝛ hñ sagdi til þra/Siaet: mañ iñ/ þa er byscuparner ꝛ þienararner sau hñ kolludu þr/s° seigiandi krossþestit/krossþestit Pilat⁹ sagdi til þra/taki þier hñ ꝛ krossþestit/ þuiat eg þiñ aungua sok med hm̄/ þa suorudu hm̄ gydingar/ vier huþū log ꝛ epter vorum logum skal hñ deyia þuiat hñ giordi sig at gudz syne

Þa Pilat⁹ heyrdi þssi ord/ottadizt hñ eñ meir ꝛ gieck iñ aptr i þing husit ꝛ sagdi til Jesu huadan

eri þu

ert þu/eñ Jesus gaþ hm̃ eigi/suar/ þa sagdi Pila
tus til hans/talar þu eigi vid mig/ veizt þu eige/
at eg heþt valld til at lata krossþesta þig/ ⁊ eg heþi
valld til at geþa þig lausañ/ Jesus suaradi/eigi
heþder þu nockut valld yþuer mier nema þier væ
ri þ geþit hier oþan at/þyrer þui heþer sa meire
synd/er mig sellda þier/ ⁊ epter þ leitadi Pilat⁹
vid at lata hñ lausañ/eñ gydingar hropudu ⁊ sog
du/eþ þu lætr þnañ lausañ þa ert þu ecki keisaranſ
vinr þuiat huer sem sig giorir kõung hñ mæler i
moti keisaranũ

Þa Pilat⁹ heyrdi þssi ord/leidde hñ Jesum vt
⁊ setti sig a domstol i þm stad sẽ kalladizt haþue
þlautr/eñ a ebresku gabatha/eñ þ var a at þanga
deigi Pasca/nærri siettu stũd/ þa seiger hñ ⁊ til gy
dinga/ siaet kõung yduarn/ eñ þr kolludu/ tak i
burt /kroþestu hñ/ Pilat⁹ sagdi til þra/ skal eg
krossþesta kõung yduarn/ þa suorudu biscupar-
ner/ aungueñ hoþu vær kõung nema Keisarañ/
þa selldi hñ þm hñ/at hñ krossþestizt.

Þa toku þr Jesum ⁊ leiddu hñ þadan/hñ sialþr
bar siñ kross/ ⁊ gieck vt i þañ stad sẽ kalladizt ho
þut skeliar stadr/ eñ a ebresko golgatha/ huar þr
krossþestu hñ/ ⁊ two adra mz hm̃/siñ til hnorrar
hand⁹ / eñ Jesũ i midit/Pilat⁹ skriþadi eina yþuer
skriþt/ ⁊ setti hana vpp yþuer krossinũ/eñ s⁰ var
skriþat Jes⁹ aþ nadareth gydinga kõungr/ þssa
yþuerskriþt lasu marger aþ gydingũ þat sa stadr
var nærri borgiñe er Jesus var krossþestr at eñ þ
v⁹ skriþat a ebresko girzsko ⁊ latino/ þa sogdu bis
cupar gydinga vid Pilatũ/skriþa þu eigi kõung
gydinga/helldr þ hñ heþdi sagt/eg em kõungr gy
dinga/Pilat⁹ suaradi/huat eg skriþadi þ heþi eg
skriþat

 þa

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Þa stridz meñ hoþdu krossþest Jesū/toku þr hans
klądnatr giordu a þiogra hluta skipti sier huerū
stridz maſſe siñ hlut/ r þ mz kyrtiliñ/ eñ kyrtilliñ
var eigi saumadr/ helldr þra oþan verdu allr oþ
Psal. xxi iñ/ þa toludu þr sin i mille skeru vąr hñ eigi/hlu
tunzt helldr vm ed huers hñ skal vera/s° at ritin
geñ vppþylldizt er seiger/ þr skiptu sier klądum
minū/ r a mitt þat þa logdu þr hlut kesti/ r þtta
giordu nu stridz meñirner.

Eñ þar stodu vid krossiñ hia Jesu/moder hñs
r moder syster hans Maria husþru Cleophas/ r
Maria magdalena/ þa Jesus sa nu sina modr
r þañ ląrisuein nąr standanda/er hñ elskadi/sei-
ger hñ til siñar modr kona sia þu/ þar er þiñ sonr
epter þ seiger hñ til ląrisueinsins/sie þ er þin mo
der/ r vpp þra þre stundu tok ląrisueiñiñ hana
at sier.

Epter þ þa Jesus visse at allt var nu þullkōnat
r at ritningeñ vpp þylldizt/ þa seiger hñ/ þyrster
Deut. xv mig/ þar v sett eitt ker þullt aþ edike/eñ þr toku
r þylldu eirn niard vautt mz edik r logdu i ysop
settu sidan þyrer muñ hiñ/eñ þa Jesus hoþdi e-
dikit til sin tekit/sagdi hñ þullkōnat er/r at hneig
du hoþdi þa liet hañ siñ anda

Eñ aþ þui at til þanga dagr gydinga var/ og
Deut. xv at likamarner vąri eige a krossunū vm þuottdag
iñ/ þat þ var hiñ myckle dagr þuottdags helgiñ
ar/ þa badu þr pilatū at þra bein brytuzt r i burt
tąkiuzt/þa komu stridz meñ r brutu sundr bein
hins þyrra/r s° þssañars sem mz hiñ var kross-
þestr/eñ þa þr komu til Jesu/sau hñ nu r daudā
þa brutu þr eige hñs bein/helldr lagdi eirn aþ str
idz mōm i hñs sidu mz spiote r steagr þa rañ vt
blod r vatn

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Og sa er þ heþer sied/ber þar vitne vm ⁊ hñs vitnis burdr er riettr/ ⁊ hñ same veit þ at hñ seiger satt/ s° at þier trydut/ þuiat þtta var ⁊ giort/ s° at ritningen vppþylldizt/ eigi skulu þier briota nockut hans bein/ ⁊ eñ aptr seiger oñr ritning/ þr munu sia þañ i huern þr stungu. Exo. xij Zach. xij.

Eñ epter þtta bad Joseph aþ Arcmathia/ (huer ed var lærisueiñ Jesu þo heimugligr/ þyrer otta saker vid gydinga) Pilatū vm at hñ mætti taka burt likama Jesu/ þ leyþdi ⁊ Pilatus/ þar kom ⁊ Nicodemus sa er þyrri kom vm nott til Jesu/ þærandi sam blandada myrru vid aloe nær hundrat punda/ þa toku þr likama Jesu ⁊ sueipudu i line med ilmandi smyrslū/ s° sem sidr er til gydinga at greþtra/ eñ þar i þm stad sem hñ var krossþestr/ var grasgardur/ ⁊ i grasgardinum var ny stein þro i hueria at eingeñ haþdi eñ verit lagdr þangat logdu þr Jesū/ þyrer saker atþanga dagsgydinga/ þat su groþ var s° nær

xx Capitule

Aeinū þuott deginum/ þa kemr Mari a magdalena snem̄a/ þa at eñ var myrkt til graþariñar/ ⁊ sier at steiñiñ er burt tekiñ aþ groþiñe/ þa hlypr hun ⁊ kemr til Symon Petr°, ⁊ til hins añars lærisueins þañ er Jesus elskadi ⁊ seiger til þra/ þr haþa tekit burt herrañ vr groþiñe/ ⁊ vier vitū eigi huar þr haþa lagt hñ/ þa gieck Petr vt ⁊ hiñ añ lærisueiñ/ ⁊ komu til graþariñar/ eñ þau two hlupu iaþnt/ þui hiñ añar lærisueiñ hliop vakrara þraiñ eñ Petr ⁊ kom þyrst til graþariñar/ ⁊ er hñ laut nidr/ þa saa hñ linlokiñ logd þar/ eñ þa gieck hñ eigi iñ/ þa kemr Symon Petrus epter hm̄/ stigr i gro

þina

þina/ ⁊ sier at linlokin eru logd þ^r ⁊ þaũ sueita duk er var vm hśs hoþut/ eigi lagdan med lin lokunũ helldr sierdeiles samã wndiñ i einũ odrũ stad/ þar stie ⁊ hiñ añar lęrisueiñ iñ/ sa er þyrti kom til gra þariñar/ sa þ/ og trudi þui/ þat þr kuñu þa eigi eñ nitningina/ þ hũ byrladi vpp at risa ap danda/ ⁊ þa geingu lęrisueinarner apt̃r til sialþra siña

Eñ maria stod vid groþina vti ⁊ griet/ ⁊ er hun griet/ þa laut hũ nidr i groþina/ ⁊ sa two engla huit klędda/ sitiandi þ^r / eiñ til hoþda/ eñ añan til þota sem þr hoþdu lagt likama Jesu/ ⁊ þr sogdu til heñar/ kona/ huad grętr þu/ hun sagdi þm/ þr hafa tekit burt Herrañ miñ/ ⁊ eg veit eigi huar þr hafa lagt hñ/ þa hun hafdi þetta sagt/ snerizt hun vid/ ⁊ leit Jesum standa þar/ ⁊ veit þo eigi at þat er Jesus þa sagdi Jesus til hñar Kona/ huad grętr þu/ at huerium spyr þu/ eñ hun ętladi gar duordiñ vera/ ⁊ sagdi til hans/ Herra/ ef þu bart hśt bart/ þa seig þu mier/ huar þu hefer lagt hñ s^o eg taki hñ i burt þadan/ Jesus sagdi til hñar Maria/ hun snerizt vid ⁊ sagdi til hñs Rabboni/ þ kallazt Meistare/ Jesus sagdi til hñ^r snert þu mig eige/ þuiat eg er eigi eñ vppstigeñ til mins þodrs/ þar helldr til brędra miña/ ⁊ seig þm/ at eg stige vpp til mins þodrs/ ⁊ til ydars þodrs/ til mins gudr ⁊ til ydvars gudz/ Maria Magdalena kom ⁊ kungiordi lęrisueinunũ/ eg hefi sied Herrañ og þetta sagdi hñ mier.

❧ sunnu dagiñ i pasca vi ku.

Eñ ❧ at kuelldi þśs hins sama þriott dags/ þar er lęrisueinarner voru saman kõner/ at luckтũ dyrũ/ þyrer hrędzlu saker vid gydinga/ kom Jesus þar ⁊ stod i midit/ ⁊ sagdi til þra/ þri dr sie med ydr/ ⁊ þa hñ sagdi þetta/ syndi hñ þm hendrnar ⁊ sina sidu/ þa glodduzt lęrisueinarner

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

vid þr sau herrañ/ þa sagdi Jesus eñ aptr til þra/ þridr sie med ydr/lika sem þadriñ sendi mig/s° sendi eg ⁊ ydr/ ⁊ er hñ sagdi þtta/blies hñ aa þa/ ⁊ sagdi til þra/medtakit þier helagañ anda/hue-rium hellzt þier þyrer geþit syndirnar þa eru þær þyre geþnar/⁊ hueriũ hellzt þier þær aptr halldit þa eru þær aptr halldnar ✱

Eñ ✱ Tomas eirn aþ tolþ/sa er kalladizt tor tryggr/var eige medr þm/þa Jesus kom þa sog du adrer lærisueinarner til hñs/ vier hoþũ sied Herrañ/eñ hñ sagdi til þra/nema eg siae nagla þo rin i hñs hondũ/⁊ eg lati miñ þingr i nagla þorin ⁊ eg leggie mina hond i hñs sidu/ þa true eg eigi ✱ Tom. m° þyre Jol.

Og atta dogũ epier þat/ þa voru hñs lærisuei nar þar aptr eñ iñe/⁊ Tomas medr þeim/þa kõ Jes⁹ at lucktũ dyrũ/stod i midit ⁊ sagdi/þridr sie med ydr epter aa/ þa seiger hñ til Thomam/riet-tu þiñ þingr hingat/ ⁊ skoda minar hendr/ lypt vpp þiñe hẽde ⁊ legg i mina sidu/⁊ vert eigi van truadr/ helldr truadr/Tomas suaradi ⁊ sagdi til hñs/Drottiñ miñ ⁊ gud miñ/Jesus sagdi til hñs/ þuiat þu satt mig Toma þa truer þu/Sæler eru þr er eigi sia ⁊ trua þo. ✱

Morg oñr teikn þa giordi Jesus i auglite si-ña lærisueina/huer eigi eru skriþut i þessari bok/ eñ þetta er þui skriþat at þier truit/ þat Jesus sie Kristr gudz sonr/ s° at þier truader heþdut eiliþt liþ i hans naþne. xxj. Capitule

EPter þat ✱ opinberadi sig Jesus/vid staþeñ tiberiadis/eñ hñ opinberadi sig s°/at þ^r voru til samans/Symõ Pe tr⁹/ ⁊ Tomas sa er kalladizt tortryg gr/ ⁊ Nathanael sa er v^r aþ Chana ✱ þiordag paska/

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

vr galilea hieradi/ ꝛ syner zebedei/ ꝛ eñ adrer tue-
ir aþ lærisueinunū Symon petr⁹ seiger til þra/ eg
vil þara at þiska/ þr sogdu hm̄ vier viliū ꝛ koma
med þier/ þr geingu vt ꝛ stigu stragr a skip/ ꝛ a
þre nott þeingu þr eckert/ eñ atmorne kōnum/ þa
stod Jesus i siaþar þioruñe/ lærisueinarner vissu
eige at þ var Jesus/ þa sagdi Jesus til þra/ born
haþi þier ecki til mat^u/ þr suorudu hm̄/ ecki/ eñ hñ
sagdi til þra/ kastid vt netinu til hægre handar
vid skipit/ ꝛ þa munu þier nockut þiñe/ þa kostu
du þz vt/ ꝛ gatu eigi dregit þyrer þiolda saker þis-
kaña/ þa sagdi sa lærisueiñ til petrus sem Jesus
elskadi/ Herrañ er þ

Eñ þa Symon Petr⁹ heyrdi þ at Herrañ væri
þ/ vaþdi hñ vm sig motlinū/ þat hñ var nakeñ/ ꝛ
varpadi sier vt a siaeñ/ eñ adrer lærisueinarner
komu a skipi/ þuiat þr voru eigi langt þra lande/
s⁹ nær sem two hundrut alna/ ꝛ drogu netid mz
þiskunū/ ꝛ þa þr stigu a land saū þr elldz glædr
/ ꝛ þisk yþer lagdañ/ ꝛ braud /Jesus seiger til þra
þærit hingat aþ þm þiskunū þier þeingut nu Sy
mon Petr⁹ stie vpp ꝛ dro netid at lande þullt aþ
storum þiskum/ hundrat þria ꝛ þimtiger/ ꝛ þott
þr væri s⁹ marger þa riþnadi þo eige netid/ Jes⁹
seiger til þra kome þier ꝛ snædit/ eñ eingeñ læri
sueinañа þordi at spyria hñ at/ huer ert þu/ þat
þr vissu at þ var herrañ/ þa kō Jesus/ ꝛ tok brau-
dit/ gaþ þeim þ/ ꝛ lika eirnen þiskeñ/ ꝛ þtta er nu
hid þridia siñ er Jesus opinberadi sig sinū lærisue
niū/ epter þ hñ var vpp risiñ aþ dauda ✱

Þa þr hoþdu nu snætt/ seiger Jesus til Symon^u
Petrs/ Symon Jonasson elskar þu mig meir eñ
þsser/ hñ sagdi hm̄/ Ja Herra/ þu veizt ai eg elska

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

þig/hñ sagdi þa til hñs/ꝼąd þu lomb min/eñ sei
ger hñ aptr i odru siñe til hñs/Symõ Jonas sou el
skr þu mig hñ seiger hm̃/Ja Herra/þu veizt at eg
elska þig hñ seiger þa til hñs/ꝼąd þu saudi mina/
hñ seiger eñ aptr i þridia siñe til hñs Symõ Jo
nas son elskr þu mig/þa hrygdizt Petr vid/þui
hañ sagdi þrysur/elskr þu mig/ ⁊ sagdi til hñs/
Herra/þu keñer alla hluti/þu veizt at eg elska þig/
Jesus seiger til hans/al þu þa saudi mina

Sañliga sañliga seige eg þier/þa þu vart yn
gre/gyrter þu sialfr þig ⁊ gieckzt þangat þu vill
der/eñ þa þu elldizt/munt þu þinar hñdr vt brei
da/ ⁊ añar mun þa gyrda þig/ ⁊ þangat leida sẽ
þu villt eigi/eñ þtta sagdi hñ/teickandi mz huer-
ium dauda at hñ skylldi gud dyrcka

Og ✠ þa hñ hafdi þtta sagt/seiger hñ til hñs ✠ Jons da i Jolum.
fylg þu mier epter/Petr snere sier vid/ ⁊ leit þañ
ląrisuein epter fylgianda sem at Jesus elskadi/sa
er ⁊ vm kuelldmaltidina hafdi a hñs briosti leig-
it/ ⁊ sagt/Herra huer er sa er þig forrądr/þa pe
tr leit nu þñañ seiger hñ til Jesu/Herra huad skal
þssi/Jesus seiger til hans/ef eg vil at hañ blife
til þss at eg kem/huad kemr þ vid þig/ fylg þu
mier epter/þa gieck su ordrąda a medal brądra
ña/þssi ląrisueiñ deyr eige/ ⁊ Jesus sagdi eigi til
hñs/hñ deyr eigi/helldr eñ eg vil at hñ blife til þss
at eg kẽ/huad kemr þ vid þig/ þssi er sa ląrisueiñ
er vm þtta ber vitne ⁊ þtta skrifadi/ ⁊ vier vitũ at
hñs vitnisburdr er sañr ✱

Þar eru ⁊ marger adrer hluter sẽ Jesꝰ giordi
huerier/ef þr skylldu aller skrifazt/huer epter od
rũ/ (þa helld eg) at heimriñ mũdi eige yfuer gri
pa/þąr bąkr sem skrifazt mąttu

¶ Hier endazt S Johañis gudzspioll

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Hier heꝼzt vpp sa annar partur S. Lucas gudz spialla/sem er vt aꝼ Postu la giordum

Þyrste Capiuule

Vppsti gningar dag

Iñ Þꝼyrra bokmala/gi orda eg/at soñu vm allt þ (þu Theophile) sē Jesus hoꝼ vpp at giora ꝛ lꝗra allt til þss dagſ/er hñ vard vpp numiñ/ epter þui hñ haꝼdi ꝼyrer heilagā anda kuñgiort Postulunū. Hue ria hñ haꝼdi ꝛ vtualit þm er hñ tiade ꝛ sialꝼuañ sig liꝼ anda epter pisl sina/i marg hattudū audsynin gū/ꝛ liet þa sia sig vm (xl daga) talandi ꝼyrer þm aꝼ gudz riki/ Og sem hñ haꝼdi þa saman saꝼnad/baud hñ þm ar þr ꝼꝗri eigi vt aꝼ Hieru salem/ Helldr at þr skylldu epter bida ꝼyrer heite ꝼodrsins/sem þier (sagdi hñ) haꝼit aꝼ mier heyrt þuiat zañliga skirde Johañis med vatne/eñ þier skulut med heilogū anda skirder verda/eigi langt epter þssa daga.

Eñ þr sem þar voru til samans koñer/spurdu hñ at ꝛ sogdu/ Herra/villtu nu ar þssm tima vpp rietta Jraels riki/eñ hñ sagdi til þra/ þ er eigi yd art at vita stunder edr puncta timaña/hueria ꝼad eriñ sette i sialꝼs sins valldi helldr munu þier aud lazt krapt heilagr anda/ þss er yꝼuer ydr mun ko ma/ꝛ þier skulut miner vottar verda til Hierusa lem ꝛ i ollu Judea ꝛ Samaria ꝛ allt til Jns ydz ta iardar enda

Og

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Og er hñ hafdi þtta sagt var hñ/ þm a siaondũ vppnumiñ ⁊ skyit tok hñ vpp i burt fra þra augũ ⁊ er þr horfdu vpp epter hm̃ til himins faranda Marci xvi
Sia? at tueir meñ stodu hia þm t huitũ klædum Lu. xxiiij
Huerier ⁊ sogdu/ þier meñ vt af Galilea/ til huers standi þier ⁊ horfit vpp i himiñiñ/ þssi Jesus sẽ vpp numiñ er fra ydr til himins mun koma/ lika s° sem þier saut hñ til himens fara ✱

Þa sneru þr aptr til Hierusalem af fiallino þui sem kalladizt vidsmiors vidar fiall/ huert ed i buri fra Hierusalem er nær þuott dags gongu ⁊ er þr komu iñ geingu þr vpp i þañ Sal/ hu ed vanir voru at vera Petr ⁊ Jacobus/ Johañes/ Andreas/ Philippus/ Thomas/ Barthalameus ⁊ Mattheus Jacob⁹ Alphei/ Symon Zelotes/ ⁊ Judas Jacob⁹ broder/ þsser voru med einũ huga stoduger i bæn ⁊ a kalle/ med kuiñunũ/ ⁊ med Mariu moder Jesu ⁊ hans brædrum.

Og a þm dogum stod vpp Petr a mille lærisueinaña ⁊ sagdi (eñ flockr þra maña er þar voru til samans kõner var nærri tuttugũ ⁊ hundrat) þier meñ ⁊ brædr/ þri ritningu byriadi vpp at fyllazt/ Hueria ed helagr andi adr fyrer sagdi fyrer muñ Dauidz/ vt af Judase/ huer ed var þra leidtogare sem Jesum hondludu/ Sa er ⁊ taleñ var medr oss/ ⁊ hm̃ hlotnadizt hlut deilld þssa vors embætiis/ Hñ hefer at soñu eignazt akriñ vt af ranglætisins verd aurum ⁊ heingdi sig sialfuan vpp ⁊ er i midiu sundr i two hluti brostiñ/ ⁊ hñs iñifle ero ⁊ aull vt hlaupiñ/ ⁊ þ er ollm̃ kuñigt vordit þm er i Hierusalem byggia/ s° at sami akur verdr kalladr a þra tungu Hakeldama/ þ er blodz akur

Þai

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Þat s° er skrifat i psalma bokinne/hñs setr skal i eydi verda ⁊ eigi sie sa nockr sem þar iñe bygger ⁊ hñs byscups dom medtaki añar ℵ fyrer þui hæfer þ/at af þm mõm sẽ alla tima hafa i bland oss verit fra þui er Drottiñ Jesus tok at ganga vt ⁊ iñ vor a mille/ vppbyriandi i fra skirn Johañis allt til þss dags er hñ var vppnumiñ i fra oss/ at eiñ af þm verdi vottr hñs vpprisu medr

ℵ Matthias m° dag

Psal. lxviij

Og þr settu til two/Joseph þañ er hiet (oss Barsabas/at vidr nefne Just/⁊ Matthiam/badu ⁊ sogdu/þu Drottiñ sem veizt allra maña hiortu/syn huorn þu vt velur af þssm tueimr/s° at eiñ medtaki þ þionustu rum ⁊ postuligt embætti i fra hueriu Judas er af falliñ/þ hn burt færi i siñ stad/ ⁊ þr logdu hluti yfuer/ þa/ hlutriñ fiell yfuer Matthiam ⁊ var hñ reiknadr til tolu þra ellifu Postula.

Añar Capitule

ℵ Huita suñu.

OG þa ℵ er fullkõnuduzt huita suñu dagar/ voru þr aller med einũ huga i þm sama stad/⁊ þar vard skyndeliga þytr af himne/lika sem myckels til komandi vindar/⁊ fylldi vpp allt husit þar þr satu i/⁊ a þm sauzt sundr greineligar tungr/s° sem at væri þær gloandi/hñ setti sig ⁊ yfuer sier huern þra/ ⁊ þr vrdu aller fuller af heilogũ anda/ ⁊ toku at mæla ymisligar tungr/epter þui sem heilagur andi gaf þm til vt at tala.

Eñ þar voru gydingar byggiandi til Hierusalem/gudliger meñ/vt af allra handa þiod þre sẽ vnder himnenũ er/ ⁊ er þssi rodd skiedi kõ mañ fioldiñ til samans ⁊ vard otta sleigeñ/ þuiat huer eiñ heyrde þa tala sina tungu/s° þ at aller toku at

ottazt

ottazt ⁊ vndrazt ⁊ sogdu Sia? Eru þ̃sser eigi aller sem þar tala vt aþ Galilea/ huernen heyrũ vier þa/huer eiñ sitt tungu mal/ þ̃ ed vier erũ iñe þ̃ꝛd der/Parthi ⁊ Medi/⁊ elamite/⁊ þr sem byggia i Mesopothania/Judea/Capadotia/Ponto ⁊ Asia Phrigia ⁊ Pamphilia/a Egipta landi ⁊ i Alþum Lybye/hueriar at eru nꝛrri Cirenia/ ⁊ vt lensker aþ Roma/gydingar ⁊ þr sem Judar haþdu giorzt. Cretar ⁊ Arabiar ⁊ vier heyrũ þa tala vorũ tũgũ gudz stormerki ✱ Eñ aller vrdu otta slegner ⁊ vndruduzt þ/seigiandi sin a millum/Huat man þtta vilia verda/eñ adrer darudu þa ⁊ sogdu/at þr vꝛri þuller aþ nyu vine

Þa stod vpp Petr medr þm ellifu/hoþ vpp sina raust/⁊ taladi til þra/Þier gydingar goder meñ ⁊ þier aller sem buet til Hierusalem þ sie ydr kuñigt ⁊ latid ydr min ord i eyrũ loda þuiat þ̃sser eru eigi druckner sem þier meintud/a medan þ er ei meir eñ þridia stund dags. Helldr er þ/at huat sagt var adr þyre spamañiñ Johel/ þ skal skie a siduztũ dogũ seiger drottiñ/at eg skal vt hella aþ minũ anda yþuer allt holld/ ⁊ syner ydrer ⁊ dꝛtur ydrar skulu þyrer spa ⁊ vngmeñe ydar skulu sioner sia/ ⁊ ydrer olldungar skulu drauma dreyma ⁊ eg skal atuisu vt hella aþ minũ anda/a þm dogũ yþuer mina þrꝛla ⁊ yþuer minar ambatter ⁊ ⁊ þr skulu þyrer spa/ ⁊ eg skal geþa stormerki a hinũ vppi ⁊ teikn a iordu nidre/blod ⁊ elld ⁊ reyk suꝛlu/ Soliñ skal snuazt i myrkr eñ tunglit i blod adr eñ sa hiñ myckle ⁊ alkuñe dagr drottins kemr/ ⁊ þ skal ⁊ skie at huer sem akallar naþn Drottins sa skal holpiñ verda

Þier Jraels meñ heyrit þssi ord/Jesũ aþ Na-

dareth/ eiñ mañ aþ gudi vid ydr auglystañ med
krapta verckū/ stormerkiū r taknum þau er Gud
giordi þyrer hñ a medal ydar/ s° sem þier sialþ
uer vel vitid/ þañ sama (epter þ hñ var aþ til set
tu radi r gudz þyre hugsan opr sellde) haþi þier
tekit hñ þyrer hendr ranglatra r krossþest hñ r liþ
latid. Huern gud heþer vppreistan/ at vppleystū
daudans hormū/ þyre þui at þ var o moguligt at
Psal. xvj hñ skylldi aþ hñ halldiñ verda/ þuiat Dauid sei
ger s° aþ hñ/ Eg hefi alla tima Drottiñ þyre
miñe augsyn settan/ þuiat hñ er mier til hægri ha
ndar/ s° at eg skel þunzt eigi/ þyrer þ er mitt hiar
ta gladu gzt r tunga min gledzt/ aþ þui at mitt
holld man huilazt i voniñe/ þat þu munt eige þor
lata mina ond i helvite/ reigi leyþer þu þ at þiñ
heilage skule rotnan sia/ Kuña giordir þu mier
liþsins vegū/ þu mūt mig medr gledi fylla þyrer
þinu augliti.

Þier menn goder brædr leyþit mier med þrelse
ij Reg. ij til ydar at tala aþ porþodrnū Dauid/ þui hñ er
þramlidiñ r greptradr/ r hñs grof er hier/ hia oss
allt til þssa dags/ aþ þui at hñ var nu spamadr
r vissi þ/ at gud haþdi hñ med eidi þyrer heitid
þ prioþgū hñs lenda/ skylldi a hñs stoli sitia/ he
þer hñ þ adr þyre sied r talad aþ kristz vpp risu/
at hñs sala sie eigi i helviti þorlatin r ei haþi hañ
rotnan sied. Þeñan Jesū vpp vackti gud/ Huers
vottar vier erum aller

Nu hñ er þyrer gudz hægri hond vpp haþiñ/
r at medtekinu heilagr anda þyrer heite aþ þodr
nū/ vt hellti hañ þssu þ þier siaet r heyrit/ þuiat
Dauid er eigi vpp stigū til himna/ eñ hñ seiger/
Psal cix Drottiñ sagdi drottne minū/ Sit þu til miñar hæ
gri

gri hand^u / þar til eg set oune þina til skar^u þiña
þota / þui vited þ nu þyrer sañ allt Iraels hus / at
gud giordi þñan Jesum / huern þier krossþestud /
at einū Herra ꝛ Christe

Eñ er þr hoþdu þtta heyrt / samstunguzt þr i
hiartano ꝛ sogdu til Petrs ꝛ til añara Postulaña /
þier meñ ꝛ goder brædr / huad skulu vier giora /
Petr sagdi til þra / giorit yþuer bot / ꝛ huer yd^r eiñ
lati skira sig i naþne Jesu Kristi til þyregeþning
ar yduarra synda / ꝛ þa munu þier medtaka hei-
lagr anda gioþ / þt ydart ꝛ yduara barna er þyre-
heitid / ꝛ allra þra sem i þiarska eru / hueria hellz
ed gud drottiñ vor hier til kallar / ꝛ mz morgum
odrū ordū vitnadi hñ þyrer þm / a minte þa ꝛ sag
di / latid þrelsa ydr i þra þssari vondre sleckt / og
þr sē þuser medtoku hñs ord / voru skirder / ꝛ þar
vrdu a þm deige vidaukner nær þrim þusundū

Þr bliþu ꝛ aller stoduger i postulaña (salna
keñingu ꝛ i sāneyti ꝛ braudzins brotntngu ꝛ i bæ-
na halldi / Og allra saler urdu otta slegnar / ꝛ þar
giorduzt morg takn ꝛ stormercki þyrer postulana
Eñ aller þr sem truader voru vordner voru til
samans ꝛ hoþdu alla hluti sameiginliga / eigner
sinar ꝛ þasta gotz selldu þr ꝛ sundr skiptu þui me
dal allra / epter þui sem hueriū var þorþ a / ꝛ iaþ
nan voru þr dagliga med einū huga / huer hia o-
drum i musterino ꝛ brutu braudin i ÿmsum husū
toku þædzlu ꝛ loþudu gud mz þagnadi ꝛ emþoll
du hiarta / ꝛ hoþdu nad hia ollu þolki / eñ Drottiñ
lagdi dagliga til soþnudzins þa er hialpazt attu.

Þridie Capitule

Eñ

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Eñ þr Petr ꝛ Johañes geingu til samans vpp til musterisins vm (ix stund sē van aligt var at bidiazt fyrer/ ꝛ þar var þss konar madr sē halltur hafdi verit/ fra siñar modr kuidi/sa liet bera sig/ ꝛ þr settu hñ dagliga fyre musterisins dyr/ þar ed kolluduzt euar fogru/ s° at hñ bædi olmusu af þm er iñ i musterit geingu/ þa hñ sa þ Petr ꝛ Johañes villdu iñganga i musterit/ bad hñ/ at hm̄ gæfizt olmu sa/eñ Petr horfdi a hñ med Johñi/ꝛ sagdi/horf þu a ockr/eñ hñ horfdi a þa vonandi at hñ mundi fa nackut af þm/ eñ Petr sagdi/silfr ꝛ gull hefi eg eigi/eñ þ eg hefi/ þ gef eg þier/ I nafni Jesu Christi af nadareth statt vpp ꝛ gack/ꝛ tok i hñs hægri hond/ꝛreisti hñ vpp/ꝛ iafn snart styrcktuzt hñs legger ꝛ iliar/ spratt vpp gat geingit ꝛ stadit/ꝛ gieck iñ med þm i musterit/stauck vpp ꝛ gieck lofandi gud

Og allt folk sa hñ ganga/ꝛ lofa gud/ þr þektu hñ ꝛ þ hñ væri sa/sem fyrer olmusu hafdi setid/ fyrer fogru dyrū musterisins/ꝛ þr fylltuzt af vndran ꝛ hrædzlu yfuer þui er hm̄ hafdi giorzt/eñ sem þssi hiñ hallti er heilbrigdr var vordiñ/hiellt sig at Petre ꝛ Jone hliop ailt folkit til þra i þ forbyr ge sē heiter Salamonis/vndrandi

Ꝓ fiorda dag passka

En Ꝓ er Petr sa þ andsuaradi hñ folkino (þtta þier Iraels meñ huat vndrar ydr þtta edahuar fyrer sprogsetie þier ockr s° sem hefdi vid giort þnañ ganganda fyre vorn eigeñ krafti ꝛ verd skulldan. Gud Abrahams/Gud Isaacs/Gud Jacobs/Gud fedra vorra/ hefer vegsamat siñ son Jesum/huern þier at soñu ofr selldut ꝛ neitudut fyrer auglite Pilati/þa hñ dæmdi þo at hñ skyll

di laus

laus latazt/eñ þier aþ neitudu hinū heilaga ꝛ riett
lata/ꝛ beidduzt at sa mañdrapa madr skylldi ydr
geþazt/ at visu liþsins gtaþara aþ liþudu þier/
Huern ed gud vpp vackti aþ dauda/huers voit
at vier erum/ ꝛ þyrer þa tru sem a hñs naþn er/
heþer hñ þñañ sem þier siaet ꝛ þeckit styrckt i si-
nu naþni/ ꝛ su trua sem er þyre hñ heþer þssm
geþit heilbrigdi i allra yduara augsyn

Nu veit eg goder bzǫdr at þier haþit giort þ
aþ o vitzku/s° sem at ydrer hoþdingi eñ sa gud
sem þyrer muñ allra siña spamaña/ heþer adr
kuñgiora latid/huernen kristr atti at lida/ꝛ þull-
kōnadi þ s°/ þyrer þui giorit yþuer bot ꝛ snuizt
s° at aþmaizt synder ydrar ✱ S° at sa endr liþ
gunar time kome aþ herrans augsyn/nǫr hñ sen
der þañ sem ydr verdr nu þyreþram bodadr Je
sus Kristr/ huerium at soñu byriar himiniñ til
sin at taka allt til þra stunda þa aller hluter sku
lu endrskickader verda/ Hueria hlute gud heþer
adr talat þyre muñ allra siña hetlagra spamaña
i þra veralldar vpp haþi

Þiriat Moyses heþer sagt til þedraña/ Spa- Deut.xvik
mañ mun gud drottiñ ydar vpp vekia ydr vt aþ
brǫdrum ydar/mier likañ/hm̄ skulu þier heyra/
ꝛ ollu þui er hñ mun seigia til ydar/og þ mun ꝛ
skie at huer su ond sem eige heyrir þm sama spa
mañe skal ut skuþut verda þraþolkino/ ꝛ aller
spameñ i þra Samuel ꝛ þar epter s° marger sē
talat haþa/ þr haþa aþ þssm dogū kungiort

Þier erut spamañaña ꝛ sattmālans born/ hue Gene.xij
rn ed gud giordi vid þedr ydra þa er hñ sagde xxij
s° til Abrahams J þinu sǫdi skulu blezazt all-
at þioder iardar Ydr þa heþer gud vpp vacktañ

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

siñ son Jesum/ ꝛ heþer hñ til ydar sent/ ydr at bletza/ s° at huer ydar eiñ snerizt i þra siñe illzku

Þridie capitule

Eñ sem þr toludu til þolksins/ kõu til þra prestar ꝛ yþerbodarar mustierisins ꝛ Saducei/ þm mislikadi þ at þr skylldu læra þolkit/ ꝛ þ þr bodudu i naþne Jesu vpp risu aþ dauda/ logdu hẽdr a þa ꝛ settu þa i vardhalld til nærsta morgũs/ þat kuelld var komit/ eñ marger aþ þm er ordit heyrdu/ giorduz truader/ ꝛ tala þra maña vard nær þim þusun

Eñ at morne kõnũ/ samansoþnuduzt hoþd (dũ ingiar þra ꝛ olldũgar ꝛ skriptlærder i Jerusalẽ ꝛ Hañas keñemaña hoþdinge/ ꝛ Caiphas Johañis ꝛ Alexander ꝛ s° marger sẽ þr voru vt aþ keñe maña kynenu/ skickudu þa mitt þram þyre sig ꝛ spurdu þa at/ aþ hueriũ krapti/ eda i huers naþni giordut þier þtta Petr þullr aþ heilogũ anda sagde þa til þra/ heyre þier hoþdingi lydsins/ ꝛ olldũgar i Jrael/ þott vier rãsaukuzt i dag vm þat er vier giordũ vel til þssm siuka mañe/ ꝛ aþ hueriu skiale hñ var hetlbrigdr gior/ þa sie ydr þ ꝛ ollu þolki i Jrael kuñigt/ þat þssi stendr (i naþne Jesu christi aþ Nadareth/ þañ þier krossþestud/ huern er gud vpp vackti aþ dauda) hier þyrer ydr heilbrigdr/ hñ er ꝛ sa steiñ sem vt skuþadr er aþ ydr vpp byggiorũ/ huer ed giordr er at hoþdi hyrningar/ ꝛ eigi er i nockrũ odrũ heilsu gioþ/ þat þar er eckert añat naþn geþit himnum vnder a medal maña i hueriu oss byriar heilum at verda

Eñ sem þr sau stodugleik þra Petrs ꝛ Johañis vndradi þa þui þr vissu þyre sañ þ þr voru o lærder ꝛ leikmeñ/ ꝛ þecktu þa/ þ þr hoþdu verit med Jesu/ eñ þr sau mañiñ/ þañ sẽ heill var or

diſi ſtanda bia þm̃/ ⁊ kuñu þ͡ eckert i mot at ſeig gia þa ſkipudu þr þm at vikia vt i burt þa radi no ⁊ toku þa at radgazt vm ſin a mille/ ⁊ ſogdu/ huad ſkulu vier giora þſſm mõm þat þ teikn ſem ap þm var giort/ er kunigt ollm̃ þm ſem i hieruſalẽ byggia/ ⁊ vꝛr getum þui eigi neitad/ eñ sͦ at þ ſkuli eigi vidara vt ſpyriazt medal þolkſins/ þa ognũ þm aluarliga/ at þr ſeigi eigi neinũ mañe hiedan i þra ap þſſu napne

Og þr lietu kalla a þa/ ⁊ budu þm/ at þr toludu mz ongu moti/ nie helldr kendu i napne Jeſu/ eñ Petr ⁊ Johañis ſuorudu/ ⁊ſogdu til þra/ dꝛmi þier ſialþuer/ huort þ er riett i gudz auglite/ at vier ſkulum þramar hlyda ydr eñ gudi/ þat þ megu vꝛr eigi/ at vier ſkulum eigi tala þ huat vier hoþ um heyrt ⁊ ſied/ eñ þr ognudu þm/ ⁊ lietu þa lauſa/ ⁊ þundu eigi huernen þr gꝛti þa pint þyre þolk ſins ſaker/ ap þui at aller loþudu gud yþuer þui ſem til hapdi borit/ þuiat sa madr var meir eñ (xl ara)/ a huerriũ ed ſkied var þ tta heilſu teikn

Og ſem þſſer vorv lauſer latner/ komu þr tilſiña kungiordu þm huad hellzt at preſta hoþdingiar ⁊ olldungarner hoþdu ml þra ſagt/ þa þr heyrdu þ/ hoþu þr vpp mz einũ hniga ſina raudd til guds ⁊ſogdu/ þu drottiñ ſem ert sa gud er giorder him/ iñ ⁊ iord/ siocñ ⁊ alla hlute huerier i þm eru/ sa þu ſagder þyrer muñ þionſ þinſ Dauidz/ þyrer þui addu sͦ hiner heidnu ⁊ þolkit a ſetti þ huat hiegomligt var/ Konungar iardariñar hielldu til ſama/ ⁊ hoþdingiar ſamã ſoþnuduzt i eitt i giegn Drottne ⁊ i giegn hanſ chriſte

Þat señeliga komu þr til ſamans i þſſari borg i giegn þinum heilaga ſyne Jeſu/ þañ þu ſmurt hapder/ Herodis ⁊ Pontuerſkr Pilatus/ ſamt odrũ

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

heidingiũ ⁊ Iraelſ ꝑolki/at gio ra huat þin hond ⁊ þitt rad haꝑdi adr ꝑyre hugſat huat ſkie ſkylldi/ ⁊ nu Drottiñ lit þu a þra heitingar ⁊ geꝑ þinum þionũ mz allri alud at tala þitt ord/ ⁊ riett vt þi na hõd s° at þar ſkiee teikn/heilſor mañа ſtormer cki ꝑyre naꝑn þinſ heilaga ſonar Jeſu/ ⁊ sem þeir hoꝑdu bedizt ꝑyrer/hr ꝗrdizt sa ſtadr i hueriũ þr voru til ſamans ſaꝑnader/ ⁊ þr vrdu aller ꝑuller aꝑ heilogũ anda/ ⁊ toludu gudz ord mz allri alud

Eñ mañmergd þre er trudi var eitt hiarta og ein ond/ ⁊ eige ſagdi nockr þra at þ vꝗri ſitt/ er hñ atti/helldr voru þm aller hluter ſameigenliger ⁊ aꝑ mycklũ krapti gaꝑu Poſtularner vitneſburd aꝑ vpp riſu Drottins vorſ Jeſu chriſti/ ⁊ myckel nad var medr þm ollm̃/ þar var ⁊ eingeñ þra þu rꝑandi þat s° marger sem þr voru er akra edur huſ attu/ þr ſelldu þ ⁊ ꝑluttu verdkaup þra pen inga sem þr hoꝑdu ſellt/ ⁊ logdu ꝑram̃ ꝑyre ꝑꝗ tr poſtulañа ⁊ sier hueriũ ſkiptizt epter þui hañ haꝑde þaurꝑ til

Eñ Joſeph sa er aukneꝑndr var aꝑ poſtuſu uum Barnabas/huat er þydizt huggunar ſonur leuite at ꝗtt vt aꝑ Ciprien/hañ haꝑdi akr ⁊ ſelldi hñ/bar verdit/ ⁊ lagdi ꝑyrer ꝑꝗtr poſtulañа

ꝑimte capituie

Eñ þſſkonar madr sem Ananias var at naꝑne/medr huſꝑreyiu ſiñe saphi ra selldi eigner ſinar/ ⁊ duldi aꝑ ver dino at vitand ſiñar huſꝑreyiu/ eñ ꝑꝗrdi sumañ hlut ⁊ lagdi til ꝑota poſtulañа/ þa ſagdi Petr/Anania þui vppꝑyll di andſkotiñ hiarta þitt/s° at þu lyger at heilog um anda/ ⁊ dulder sumu aꝑ verdaurum akrſins

var hñ

vᵐ hñ eigi þiñ at ollu/ ⁊ þa hñ varselldr/ var hñ i þinu valldi/ þyre þui setter þu slikañ hlut þier i arta/ eigi heþer þu logit at moñū helldr at gudi/ eñ þa Ananias heyrdi þssi ord/ datt hñ nidr ⁊ gaþ vpp ondina/ ⁊ hrǫdzla myckel kom yþuer alla þa sem þ heyrdu/ eñ vngmeñin stodu vpp ⁊ toku hñ i burt/ baru hñ vt/ groþu hñ.

Og þ skiedi iñan skamz nǫrri þrim stundū/ at hñs husþreyia kom þar iñ/ ⁊ vissi eigi huat þᵛ haþdi giorst/ eñ Petr seiger til hñar/ seig þu mier kona huort þid selldut akriñ sᵒ dyrt/ Hun sagdi/ eirnen sᵒ dyrañ/ þa sagdi Petr til hñar/ þyre þui eru þid sam þyck ordiñ at þreista anda Drottins Siadu? at þǫtr þra sem/ iordudu mañ þiñ/ eru þyrer dyrū vti/ ⁊ þr munu þig vt bera ⁊ iaþnsnart datt hun nidr þyrer þǫtr hm̄ ⁊ gaþ vpp ondina/ eñ vngmeñin komu iñ/ ⁊ þundu hana dauda/ baru vt ⁊ groþu hana hia mañi sinū/ ⁊ mycklū otta slo yþuer allañ soþnudiñ/ ⁊ yþuer alla þa er þ heyrdu

Eñ ✱ morg takn ⁊ stormerki giorduzt mz lydnū þyre postulaña hendr/ ⁊ aller voru þr a sāt mz einū huga i þorbyrgi Salamōis ⁊ onguer adrer dirþduzt meir at samlaga sig þm̄/ helldr myckladi þa lydriñ/ þar tok ⁊ eñ meir at aukazt þiold þra karla ⁊ kueña sē a Drottiñ trudu/ sᵒ at þr baru vt van þǫra meñ a strǫtin/ ⁊ logdu þa a sǫngr edr borur sᵒ þa at Petr kǫmi/ at hñs skuggi/ skygdi yþuer nockra aþ þm þar komu ⁊ marger til samans vt aþ þm̄ borgū sem i nand voru vid Hierusalē/ ⁊ þǫrdu med sier siuka/ meñ ⁊ þa sem aþ o hrein ū ondū kualder voru/ huerier ed aller vrdu heilbrig

þa stod vpp keñemaña hoþdingiñ ⁊ (der ✱

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

þr aller sē med hm̄ voru huerier ed eru villu flok
kr Saduceorum/ ⁊ vppfylltuzt af hatre/ ⁊ logdu
hendr a postulana/ ⁊ settu þa iñ i almeñelig vard
haulld/ eñ Eingell drottins kō vm nott ⁊ lauk vpp
dyr myrkua stofuñar/ leiddi þa vt ⁊ sagdi/ fa-
rit/ stigit vpp/ ⁊ talit til folksins i musterino aull
þssi lifsins ord/ þa þeir hofdu þ heyrt geingu þr
iñ i dogū i musterit/ ⁊ toku at keña.

Eñ er keñe maña hofdingeñ kom til/ ⁊ þr er
med hm̄ voru/ kolludu þr saman radit/ ⁊ alla oll
dunga Iraels sona/ ⁊ sendu til myrkua stofuñar
þa at sąkia/ eñ þa þienararner komu þar ⁊ fundu
þa eigi i myrkuastofuñe/ hurfu þr aptr ⁊ kuñgior
du þm̄ þ ⁊ sogdu/ myrkua stofuna fundu vąr at
soñu luckta mz allri at hygle ⁊ vard meñina stan
dandi þar framan fyre dyrum/ eñ þa vier lukū
vpp fundu vier onguañ þ iñe/ eñ er keñe madriñ
⁊ yfuer stiornare musterisins/ ⁊ adrer fleire keñe
maña hofdingi heyrdu þssi ord toku þr at verda
efa blander vm þa huat af þm̄ mundi mega
verda

Þa kom þar nockr/ sa vnderuisadi þm̄. Siaet! at
þr meñ sē þier settut i myrkua/ stofu eru i muste
rino/ standa ⁊ keña þar folkino/ þa for yfuer bo
dariñ burt med þienurunū ⁊ socktu þa fyre vtan
ofr valld/ þat þr ottuduzt folkit/ at þr mundi mz
grioti grytter verda/ ⁊ sem þr socktu/ þa skickudn
þr þm̄ fyrer radit/ Keñe maña hofdingeñ spurdi
þa at ⁊ sagdi/ hofu vąr eigi af allre aluoru bo-
dit ydr/ at þier skylldut eigi ląra i þssu nafni/ ⁊
Siaet! at þier hafit vpp fyllt Hierusalem medr
ydra keñing/ ⁊ þier viliet s° leida yfuer oss þessa
manz blod

Eñ

Eñ Petr suaradi/ ꝛ þr postularner ꝛ sogdu/ þra mar ber at hlyda gudi eñ moñunū/ gud þedra vorra vpp vackti Jesum/ huern þier lifi suiþtud ꝛ vpp heingdut a treit/ þeñañ heþer gud med siñe hægri hendi vpphaþit til eins hoþdinga ꝛ lausnara/ at veita Jrael yþuer bot ꝛ syndaña þyre geþning/ ꝛ vier erū hñs vottar til þssarra orda/ ꝛ hei lagr andi/ huern ed gud gaþ ollm̄ þm er hm̄ hlyda/ eñ þa þr heyrdu þ/ skaruzt þr iñan/ ꝛ hugsudu sier at liþlata þa

Þa stod vpp nockr phariseus aþ radino Gamaliel at naþne eiñ lauguitringr myckels virtr aþ ollu þolki/ ꝛ baud at postularner skylldu vikia vt vm stundar saker/ ꝛ sagdi til þra/ þier Jraels meñ takit ydr i vackt huat þier skulut giora vidr þssa meñ/ þuiat þyre þssa daga reis vpp Theudas seigiandi sig nockrn vera/ hueriū at samsinte tal maña nær þiorū hundrudum/ huer at i hel er sleigiñ/ ꝛ aller þr sem hm̄ trudu eru i sundr dreiþder ꝛ at ongu giorder/ epter hñ stod vpp Judas aþ galilea a skottunar dogum ꝛ vm sneri myckl u þolki epter sier/ ꝛ hñ þyre þorst/ ꝛ aller s° inarger sem hm̄ sā sintu eru i sundr tuistrader.

Og nu seigi eg ydr viket þra þssm mēm ꝛ latid þa kyrra/ þat eþ þtta rad edr verck er aþ mēm til þa þorgeinst þ/ eñ eþ þ er aþ gudi þa meigi þier þ eigi keþia/ s° at eigi synuzt þier beriazt gudi i moti/ þa samsintu þr hm̄ ꝛ kolludu a postulana/ strycktu þa ꝛ budu þm at þr toludu med ongu moti inaþni Jesu ꝛ þorlietu þa

Eñ þr geingu at soñu glader i burt þra radzinsasian/ þ þr hoþdu þss verduger verit at lida hadung þyre Jesu naþnz saker/ ꝛ huern dag i muster

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

na ꝛ i odrū ꝑleirū husū gaꝑu þꝛ eigi vpp at keñe ꝛ predika Euangeliū vt aꝑ Jesu Christo

Siette Capitulum

Eñ a þm dogū/sē at vogr tala lærisueinaña/giordizt mogl medꝛ þm girskum i gegn hinū ebreskum/ aꝑ þui at eckiuꝛ þꝛa ꝑyrelituzt i dagligꝛe þionustu/ þꝛ tolꝑ kolludu þa til samans ꝑioldañ lærisueinaña/ꝛ sogdu/ þ er eigi hæꝑiligt at vier ꝑorlatum gudz ord/ꝛ þionū ꝑyrer bordū/ꝑyrer þui goder brædꝛ skygnizt vm ydꝰ i mille epter þm stomōm sem gott mañ ord haꝑa/ꝛ ꝑuller eru mz vitzku ꝛ helgañ anda/hueria vier megū skicka yꝑer þssa naudsyn aꝑ þui vier viliū i bæniñe ꝛ ordz ins þionustu stadnæinazt/ꝛ þssi ord þocknadizt ollm̄ muganū/ꝛ vtuoldu Stephanū/eiñ mañ ꝑullan truar ꝛ heilags anda/Philippū ꝛ Prochoron/Nicanoꝛ/ꝛ timon/parinenan/ꝛ Nicolaū sem gydingꝛ haꝑdi giorst vt aꝑ antiochia/ þssa skickudu þꝛ ꝑram̄ ꝑyri postulaña aug syn/baduzt ꝑyrer ꝛ logdu hendꝛ yꝑuerþa

Og Gudz ord tok at vagra ꝛ lærisueinaña tala margꝑalldadizt nærsta til Hierusalem/ þꝰ giorꝛ dizt/mykill keñemaña hopꝛ truñe hlydugꝛ ꝟ eñ stephanꝰ ꝑullꝛ aꝑ nad ꝛ styꝛkleika tok at giora stoꝛ merki ꝛ takn mikil medal ꝑolksins þa stodu vpp nockrer aꝑ þꝛe samkundu sem kalladizt libertinorū Cyrenorū ꝛ Alexandꝛinorū/ꝛ þꝛa sē voru vꝛ Cilicia ꝛ Asia/ þꝛeytandi spurningar vid Stephanū / ꝛ þꝛ gatu eigi motstadit þꝛe speke nie þm anda aꝑ huerium hñ taladi/ þa sendu þꝛ vt meñ sem seigia skylldu sig haꝑa heyꝛt hñ mæla hadungar ord a moti gudi ꝛ Moysen/ ꝛ æstu sꝰ vpp lydiñ ꝛ olldun

Stepha.

gana

gana ꝛ hina skriptlęrdu/ hlupu at ꝛ gripu hañ/ burt leiddu þyre radit/ ꝛ settu til liuguotta sē sei gia skylldu/ þssi madr lętr eigi aþ at tala had yr di i giegn þssm heilaga stad ꝛ laugmalino/ þat vi er heyrdū hñ seigia/ þ Jesus aþ Nadareth mūdi þnañ stad nidr briota/ ꝛ vmhuerþa þm̄ setningū er Moyses heþer oss geþit/ ꝛ aller þr sem i radino satu horþdu a hñ/ ꝛ sau at hñs a siana var s° sem oñr eingils asiona. ✱

Siounde Capitule

DA sagdi keñemaña hoþdingiñ/ er þssu s° varit/ eñ hñ sagdi/ þier meñ goder brędr ꝛ þedr þa heyrit til

Gud dyrdariñar/ birtizt þaudr vo rū Abraham/ þa hñ var eñ i Mesopotania/ adr þyre eñ hñ bio i Charrā ꝛ sagdi til hñs/ þar þu vt aþ þiñe iordu/ ꝛ i þra ęttleiþd þiñe/ ꝛ kō til þrar iard sē eg mū syna þier/ þa gieck hñ vt aþ Chal dea landi ꝛ bygdi til Charram/ ꝛ epter a/ þa hñs þader var lattñ/ þlutti hñ hñ hingat yþ uer a þtta land/ i hueriu þier byggit nu/ ꝛ gaþ hm̄ þar on gua arþ toku iñe/ ꝛ eckert þotspor/ eñ hiet þo at geþa hm̄ þ til eignar/ ꝛ hñs sędi epter hñ/ þa hñ haþdi þo aunguan son Gene. xij

Eñ s° taladi gud/ at hñs sędi mundi vt lęgt ver da a añarltgre iordu/ ꝛ þ þr mundu þia þ i þręl dome ꝛ þuinga þ illa i þiogr hundrut ara/ ꝛ þa þiod/ sē þr munu þiona/ skal eg aþina sagdi gud ꝛ epter þ munu þr gāga vt þadan þiona mier i þssm stad/ ꝛ gaþ hm̄ sattmalañ vm skurdarins ꝛ hñ gat Isaac ꝛ vm skar hñ a attanda deige/ eñ Isaac Jacob eñ Jacob þa tolþ þorþedr

Og þorþedrner hręrdir aþ oþund selldu Jo-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

seph i Egiptaland eñ gud var mz hm̄ ꝛ ꝼrelsadi hñ vr
ollū hñs harmkuꝗlū/ ꝛ gaꝼ hm̄ nad ꝛ visdom i auglite
Pharaonis/Konūgsins aꝼ Egipta lande ꝛ hñ setti hañ
hoꝼudz mañ yꝼuer Egiptaland og yꝼuer allt sitt hus.

Þar kom hūgr ꝛ harmkuꝗli myckit yꝼuer allt egipta
land ꝛ Chanās iord ꝛ vorer ꝼedr ꝼūdu ongua ꝼꝗdzlu/
eñ er Jacob heyrdi at korn v^a a egiptalandi/sēdi hñ vi
i ꝼyrstu ꝼedr vora/ ꝛ er hñ sendi þa vt i añat siñ vard
Joseph þeckr aꝼ sinū brꝗdrum/ ꝛ Pharaoni giordizt
kuñigt Josephs sleckti/eñ Joseph sendi vt ꝛ liet sꝗkia ꝼo
dr siñ Jacob ꝛ alla sina ꝗttkuisl/ ꝼim̄ ꝛ siotiger salna/ ꝛ
Jacob ꝼor oꝼan til Egipta landz ꝛ er andadr/hñ ꝛ ꝼedr
vorer/ ꝛ eru ꝼlutter yꝼuer vm til Sychim/ ꝛ lagder i
þa groꝼ sem Abraham keypti medr silꝼre aꝼ sonum
Emor sonar Sychim.

Eñ þa er nalgazt tok ꝼyrer heitzins time/sa er gud ha
ꝼdi suarit Abrahā ogr ꝼolkit vpp ꝛ tok at aukazt a egip
talandi allt þangat til at añar kōungr kom/sa er eigi vis
si vt aꝼ Joseph/hñ nidradi voru kyni/ ꝛ þiadi ꝼedr vora
at þr bꝗri vt born sin/ s^o þau liꝼdu eigi/a þm̄ time
ꝼꝗddizt Moyses ꝛ var gudi þeckr/ ꝛ var þria manudi
ꝼostradr i sins ꝼaudrs huse/eñ er hñ var vt bo riñtok
hñ vpp dotter Pharaonis ꝛ ol sier vpp ꝼyre son/ ꝛ Moy
ses vard mentr i allre speki Egiptzkra mañа/ ꝛ var voll
dugr i ordum sinū ꝛ verckum.

Eñ þa hñ var ꝼiorutige ara gamall/ꝼlo hm̄ i hiar
ta at ꝼiña brꝗdr sina Jraels sonu/ ꝛ hñ leit þañ er o riett
þoldi/stod hñ hia hiñ/ ꝛ heꝼndi hñs sem o riett þoldi/
ꝛ wo þañ hiñ Egiptzka mañ þui hañ meinti at siner
brꝗdr skylldu vnderstanda þ gud mundi geꝼa þm̄ heill
ꝼyrer hñs hond/ eñ þr vnderstodu þ eigi.

Og eñ añars dags epter kom hañ til þra/
þar þr voru at þratta sin a mille ꝛ tok at semia

ꝼrid

ꝑrid medr þm ⁊ sagdi/ þier goder meñ erut brądr
ꝑyre hui giorir huor yd͛ odrũ o riett/ eñ sa er sinũ
naunga giordi oriett stakadi hm̃ ꝑra sier ⁊ sagdi
Huer setti þig hoꝑdingia edr domara yꝑuer oss/
eda villtu drepa mig s° sem þu drapst i gąr hiñ
egiptzka mañ/ eñ Moyses ꝑlydi ꝑyrer þre rądu
⁊ giordi sig vtlendan a iordu Madian/ hu͛ ed hñ
ol two sonu.

Og at ꝑullkõnudũ (xl)arũ/ birtizt hm̃ i eydi
morku a ꝑiallino Synai eingell drottins i /elldz
loga i riodrino/ eñ er Moyses sa þ vndradizt hñ
synena ⁊ er hañ gieck til ⁊ villdi hyggia at/ kom
raudd drottins at hm̃ ⁊ sagdi/ Eg em gud ꝑedra þi
ña/ gud Abrahams/ gud Ysaacs/ gud Jacobs/ eñ
Moysrs vard otta sleigiñ/ ⁊ þordi eigi at at hyg
gia/ eñ drottiñ sagdi til hñ leys þu aꝑ þier sko klą
di ꝑota þiña/ þuiat sa stadr þu stendr aa er hei-
log iord/ algiorliga heꝑi eg sied harmkuąli mins
lyds þss sem at er a Egiptalandi/ ⁊ þra kueinan
heꝑi eg heyrt/ ⁊ eg em oꝑan komiñ þa at ꝑrelsa/
þ͛ nu hingat ⁊ man eg senda þig til Egiptalands

Þeñan Moyses/ hueriũ þr aꝑ neitudu ⁊ sogdu/
huer setti þig yꝑuer mañ ⁊ domara/ þañ sama
sendi gud þm til hoꝑdingia ⁊ ꝑrelsara ꝑyre hond
eingelsins þss er hm̃ birtizt i riodrino/ þessi leiddi
þa vt/ giorandi takn ⁊ stormercki a Egiptalãdi ⁊
i haꝑino rauda og s° a eydimorkiñe i ꝑiorutigi
aar. Þssi er ⁊ sa Moyses sem sagdi til Jraels so-
na spamañ mun gud vppuekia ydr aꝑ brądrum
ydar/ likañ mier/ hm̃ skulu þier heyra

Þssi er sa sem var a eydi morku i samkunduñe
med einglenum/ huer ed taladi vid hñ a ꝑiallino
Synai ⁊ vid ꝑedr vora þessi medtok liꝑsens ord

s° a

s° at hñ gæþi oss þ/Hueriũ at eige villdu hlyda y
drer þedr/helldr skuþudu þr hm̃ i þra sier ⁊ sne-
Exo.xxxij ruzt i sinũ hiortũ til Egiptalandz seigiandi til Ar-
ons/gior þu oss gudi/ þa þyre oss skulu ganga/
þat vier vitũ eigi huat vt aþ þm Moyse er ordit
sem oss leiddi vt aþ Egiptalandi/ ⁊ giordu sier a
þm dogũ kalþ ⁊ oþrudu hm̃ skurgoda þorner ⁊
toku at gledia zt aþ sinũ handa verckum

Eñ gud snere sier þra þm̃ ⁊ gaþ þa oþr s° at
þr dyrkudu himenens herskap/epter þui sem skri
þat er i spamañ a bokiñe. Haþi þier nockrn tima/
Amos v aþ Iraels huse i þau þiorutiger ara a eydimor-
kiñe opprat mier sigr oþþrc edr þornũ/ ⁊ þier med-
tokut tialld bud Molochs ⁊ himen teikn gudz yd-
uars Rempha/ ⁊ þær mynder sem þier giordut
ydr til a at kalla/ ⁊ eg man burt þlytia ydr allt vt
yþuer Babilon

Vorer þedr hoþdu sattmalans tielld bud a ey-
dimorkiñe/s° sem gud haþdi þm þyre skipat/ þa
Exo. xxv hñ sagdi til moysen at hñ skylldi hana giora epter
Josue v. þre mynd er hñ haþdi sied/hueria ed vorer þedr
medtoku ⁊ þluttu hana medr Josua i þ land er hei
dingiar hielldu hueriũ gud vt skuþadi aþ augsyn
þedra vorra/ allt til daga Dauidz/ huer ed þañ
nad hia gudi ⁊ bad at hañ mætti tialld bud þiña
gudi Jacobs/Eñ Salamon bygdi hm̃ vpp hus.

Eñ sa hiñ hædzti bygger eigi i þm̃ mustierũ er
med hondũ eru giord s° sem hñ seiger þyrer spa
mañiñ Himeniñ er miñ stoll/eñ iordin er skaur mi
Esa lxvi. ña þota. Huada huse vilie þier vpp byggia mier
seiger Drottiñ/ eda huer er stadr miñar huildar/
heþer eigi min hond giort allt þtta

Þier hardsuirader ⁊ o vm skorner i hiortũ ⁊ eyrũ

strid

stridit iaþnā i moti heilogū anda s° sē þedr ydrer
lika eitneñ þier/ huern spamaña haþa ydrer þedr
eigi oþsockt ⁊ þa i helsleigit semþyrer þram bodu
du til komu ens rietrlata/huers þalsarer ⁊ mordin
gi þier erut nu ordner/ þier sem haþit medteket
logmalit þyrer Einglaña til skickan/ ⁊ halldit eigi
Sē þr heyrdu þtta/skaruzt þr i sinū hiortū ⁊ nistu
toñū yþuer hm̄/eñ mz þui hñ v̄ þullr aþ heilogū
anda hoþhñ vpp sin augu til himens ⁊ sa gudz
dyrd/ ⁊ Jesum standa til hægri handar gudi ⁊ sag
di Siaet: at eg sie himnana opna ⁊ manzins son
standa til gudz hægri handar eñ þr kolludu vpp
harri roddu ⁊ saman lucktu sin eyru ⁊ giordu hm̄
a raas med einu samdrætti/ hneptu hñ vt aþ bor
giñe ⁊ gryttu hñ/ eñ vottarner logdu hñs klæde
til þota þss vngmeñis er Saul hiet ⁊ Loindu Ste
phanū griote/hñ kalladi vpp ⁊ sagdi/ Herra Jes⁹
medtak þu miñ anda/ eñ hñ kraup nidr ⁊ kalladi
Harri roddu legg eige þm til þssa synd ⁊ sem hañ
haþdi þ sagt sæþdizt hñ ✱

Attandi Capitule

Eñ Saul var samsiñandi hans dauda/
þa giordizt ⁊ mikell o þridr þm̄ saþnadi
sem var til Hierusalem/ ⁊ þr tuistruduzt
aller burt vm hierod Judee ⁊ Samarie
þyre vtan postularner/eñ gud hrædder meñ biug
gu vm Stephanū/ ⁊ baru yþuer hm̄ trega/mi
keñ/eñ Saul tok at eyda soþnudinū gangandi iñ
i ymsra hus/draganda vt meñ ⁊ kuiñr ⁊ setti i var
holld.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Eñ þr sem tuistrader voru þoru vm kring ⁊ predikudu gudz ord/Philipp⁹ þor ⁊ oþan til borgariñar i samaria/ ⁊ predikadi þm vt aþ kriste/ ⁊ þolkit tok med einu samhelldi at heyra/ ⁊ gǫrr at þui at geþa sem aþ Philippo sagdizt/sia andi ⁊ þau teickn er hñ giordi/ þuiat o hreiner andar þoru vt aþ morgum þm er oder voru mz opi mycklu/marger ickt siuker ⁊ hallter vrdu ⁊ heilbrigder ⁊ myckill þognudr girodizt i þre borg

Eñ þar var adr þyrer i þri borg sa nockr sem Symon hiet tauþra madr ⁊ tǫldi med þui hina Samuerskn þiod ed hñ sagdi sig vera nockrshattar myckiñ hueriū þr hlyddu aller þra hinū minsta til ens mesta seigiandi/ þssi er kraþtr gudz sa er kallazt hiñ myckle/eñ þr lutu hm aþ þui at hñ haþdi i langa tima ǫrt þa mz siñe þiolkynge ⁊ þa þr trudu nu Philippo sem hñ predikadi aþ gudz rike ⁊ aþ naþni Jesu kristz/ skirduzt bǫdi meñ ⁊ konr/ þa trudi/ ⁊ Simon sialþr/ ⁊ er hñ var skirdr hiellt hñ sig at philippo/eñ þa hñ sa þau takn ⁊ krapra verck sem skiedu tok hñ þelms þullr at vndradzt

Eñ ✱ er postularner þr sem til Hierusalem voru heyrdu þ/at Samariaheþdi medtekit gudz ord/sendu þr til þra Petrum ⁊ Johañem ⁊ þa þr oþan komu/badu þr þyrer þm s° at þr medtǫki heilagañ anda/ þat hñ var eigi eñ komeñ yþuer nockrn þra / nema þ þr voru at ems skirder i naþni drottins Jesu christi/ þr logdu þa hendur yþuer þa/ ⁊ þr medtoku heilagañ anda ✱

✱ Þridiu dagui cpter huita suñu.

Eñ

Eñ er Simon sa þ at heilagr andi vard gefiñ
fyrer handa vpp legging postulaña/ færdi hñ
þm̄ peninga ⁊ sagdi/ gefe þier mier ⁊ þtta valld/
s° at yfuer huern er eg legg hendr at hñ medtaki
heilagañ anda/ eñ Petr sagdi til hñs/ peningr
þiñ sie medr þier til glotunar/ þuiat þu meinter
gudz gafu med pening eignazt/ eckert blutskipti
nie gæfulag verdr þier af þssu ordi/ þuiat þitt hi
arta er eigi riettferdugt fyrer gudi fyre þui gior
idran fyre þssa þina illzku/ ⁊ bid gud vm ef ver
da mætti at þier fyrer gefizt/ þsse hugsan þins
hiarta/ þat eg sie þig vera i galle beiskiuñar ⁊ i
fiotre ranglætisins

Þa suaradi Simon ⁊ sagdi/ bidie þier fyrer
mier til Drottins s° at eckert kome yfuer mig vt
af þui sem þier sogdut/ eñ þr/ þa er þr hofdu vit-
nad ⁊ talat ord Drottins/ sneru þr aptr til Hieru-
salem ⁊ predikudu gudzspiollen i morgum Sa-
muerskum kauptunum

Eñ eingell drottins taladi til Philipo ⁊ sagdi/
statt vpp ⁊ gack i sudr aþañ veg sē liggr fra Hie
rusalem ofan til/ gaza/ þrar sem i eydi er/ hñ stod
vpp ⁊ giecki burt/ ⁊ siadu? at bla lenskr madr/ gell
dingr ⁊ villdar meñe drottningariñar Kandakes
af blalandi/ huer ed yfuer var settr allar heñar
fiarhirdzlr/ hñ var fariñ til Hierusalem at til bid
ia/ ⁊ for nu heim i veg/ ⁊ sat i sinum vagne lesan
di Esaiam spamañ

Eñ andiñ sagdi til Philippo/ gacktu þangat at
⁊ teing þig at þm vagne þa skundadi Philippus
þāgat at ⁊ heyrdi at hñ var at lesa Esaiā spamañ
⁊ sagdi skilr þu ecki huat þu les/ eñ hñ suaradi/
huernen ma eg kuña þ nema at nockr leidriette mig

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

þa bad hñ philippũ at hñ stige vpp ⁊ sæti hia sier
eñ ritningariñar iñe halld/ þ hñ las/var þtta/s°
sem saudr er hñ til draps leiddr/ ⁊ þeigiandi/
sẽ lamb þyrer þm er þ klypper/ lika s° heþer hñ ⁊
eigi vpp lokit sinũ muñe/i hans lækkan er hans do
mr burt haþcñ/eñ huer mun hans alldr vt mega
seigia/ þui at hñs liþdagar eru aþ iorduñe i burt
teckner/ þa suaradi gelldingriñ Philippo ⁊ sagdi/
eg beide þig aþ huerium talar spamadriñ þua/
sialþum sier eda vm nockrn añañ

Eñ Philippp⁹ lauk vpp sinũ muñe ⁊ tok til i
þra þssari skriþt/ ⁊ bodadi hm̃ aþ Jesu/ ⁊ sem þr
þoru vm vegiñ komu þr at vatne / nockru ⁊
gelldingriñ sagdi/siadu vatnit/huat hamlar mier
þ eg skirunzt eigi/eñ Philippo sagdi/eþ þu truer
aþ ollu hiarta þa hæþer þ hñ suaradi ⁊ sagdi/ eg
true at Jesus christr sie gudz sonr/ ⁊ hñ baud at
vagniñ stadnænidizt/ ⁊ þr stigu bader oþan i
vatnit Philip⁹ ⁊ gelldingriñ/ ⁊ hñ veitti hm̃ skirn/
eñ er þr voru vppkomner vr vatnino/greip andi
drottins Philippũ i burt/ ⁊ gelldingreñ sa hñ ei-
gi meira/mr þþor hñ gladr sina gotu/eñ Philip-
pus þanzt til Asdod/gieck vm kring/ ⁊ tok at pre-
dika gudz spiollen i ollum stodũ/ þar til hñ kom
til Chaparnaum

Niunde capitule/

Pals m°

SAul ℵ blies eñ ognũ ⁊ alldr tila i giegn
lærisueinũ drottins/gieck til kenemaña
hoþdingians ⁊ beiddizt aþ honũ bre-
þa til samkuñduñar i Damasco/s° at
eþ hñ þyndi þar nockra þss vegar/kar
la eda kuiñr at hñ þærdi þa bundna til Hierusalẽ
⁊ sẽ hñ var aveg komeñ/ skiedi þ s° er hñ tok at
nalgazt

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

nalgazt Damascū/ at i stryndingu leiptradi vm
hñ lios aþ himne/ ⁊ hñ þiell til iardar/ ⁊ heyrdi
roddina er til hñs sagdi Saul Saul þui oþ sçker
þu mig eñ hñ sagdi/ huer ertu lauardr? Drottiñ
sagdi eg em Jesus huern þu oþ sçker/hart er þier
at bakspirna i mot broddunū/eñ hñ skialþandi ⁊
þelins þullr sagdi/ Drottiñ huat villtu at eg giore
Drottiñ sagdi til hans/statt vpp ⁊ gack iñ i borgi
na ⁊ þar mun þier sagt verda huat þier byriar
at giora

Eñ þr nieñ sem mz hm̄ þoru stodu þelins þul
ler/heyrdu atuisu roddina/eñ sau þo aunguan/
Saul stod þa vpp þra iordunē ⁊ med vppluckiū
augū sa hñ eckert/ eñ þr hielldu vm hond hñs ⁊
leiddu hñ iñ i Damascū/ ⁊ s° var hñ i þria daga
at hñ sa eige og eigi ath hñ nie drack

Eñ i Damasco var sa lçrisueiñ sē hiet Anani
as/og i syn þa sagdi Drottiñ til hñs/ þu Anania
eñ hñ anzadi/sie/hier em eg Herra/Drottiñ sagdi
til hñs/statt vpp ⁊ gack i þ strçti sem kallazt hid
rietta/⁊ spyr at i huse Juda epter þm sē Saul er
at naþne vt aþ tharsen/þui/Sianu? at hñ bidr/
⁊ i sion sa hñ mañ iñ til sin koma Ananiā at naþ
ne leggiandi hōd/yþuer sig/s° at hñ yrdi siaant i
Ananias suaradi/Drottiñ vt aþ morgū (apir
heþi eg heyrt vm þna mañ/huat mikit illt hñ he
þer giort þinū heilogum til Hierusalē ⁊ hier heþer
hñ vt aþ keñemaña hoþdingiū valld til at binda
þa alla sē þitt naþn a kalla/eñ drottiñ sagdi til hñs
þar þu þui at þssi er mier vt valit ker/ at hñ beri
miti naþn þyrer heidiñ lyd ⁊ konūga/⁊ þyrer Ira
els sonu/eg mun ⁊ syna hm̄ huersu mikit hm̄ ber
at lida þyre mins naþns saker.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Ananias þor þangat ⁊ gieck iñ i husit/lagdi yþ
uer hñ hendr ⁊ sagdi/Saul broder Drottiñ Jes⁹
sende mig hingat / huer ed þier birtizt a veginū
þm er þu komit hier/s° at þu þeinger syn aptr ⁊
vpp þylltizt heilogum anda ⁊ iaþn skiott þiell aþ
hans augum/s° sem añat þiske hreistr ⁊ hñ þieck
syn aptr/hñ stod vpp ⁊ liet skira sig/ tok sidan þą⁹
dzlu til sin ⁊ styrckti sig

Saul var þa nockra daga/hia þm lærisueinū
er voru i damasco ⁊ iaþn snart gieck hñ i gydinga
samkundr/⁊ tok at predicka þm Jesum/þ hñ sami
væri gudz sonr/ eñ þm blauskradi ollum er hm̄
heyrdu ⁊ toku at seigia/er þssi eigi sa sem til Hieru
salem stridde a alla þa sem þtta naþn a kolludu
⁊ hingat komeñ til þss at leida þa bundna þyre ke
ñe mañа hoþdingia/eñ Saul tok at styrkiazt myck
lu þramear ⁊ hneckti þm gydingū sem i Damasco
biuggu þull eþlandi þ at sia væri kristr*

Og morgū dogum þar epter hielldu gydin⁹
gar sam steþnu sin a mille at þr aþliþudu hñ/ eñ
þra viel rædi vr du Saulo vnder visut eñ þr var
dueittu nott ⁊ dag porten s° at þr þeinge hñ i hels
leigit/ þa toku hñ lærisueinarner vm nott ⁊ slepp⁹
tu hm̄ yþuer mureñ ⁊ lietu i korþ oþan siga

Eñ þa Saul kom til Hierusalem þreistadi hñ
þss at samlaga sig til lærisueinañа ⁊ þr ottuduzt
hñ aller/truandi eigi þui at hñ væri lærisueiñ/ eñ
Barnabas tok hñ ⁊ leidde til postulañа ⁊ sagdi
þm i þra huersu hñ heþdi sied Drottiñ a veginū
⁊ þ hñ heþdi talat vid hñ/⁊ huernen hñ haþdi til
Damasco truliga predikat naþn Jesu/⁊ hñ var
hia þm gieck vt ⁊ iñ til Hierusalem/⁊ predikadi
naþn Drottins Jesu truligañа/ þa tok hñ at tala

⁊ heyia

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

ᵹ heᵹia ſpurningᵛ vid hina girſku/eſ̃ ᵽr leitudu vid at liᵽlata hᵹ̃/ᵽa begdrner ᵽornumu ᵽ/leidu ᵽr hᵹ̃ vt til Ceſaream ᵹ ſendu hᵹ̃ til Tharſen/ ᵹ sᵒ hᵽdi ſoᵽnudrᵹ̃ at ſeᵹ̃u ᵽrid vm allt Judeam ᵹ galileam/ᵹ S amariam/hreſtuzt vpp ᵹ geingu i otta Drottinſ ᵹ margᵽolldudu3t i huggan heilagr anda

Þat ſkiedi ᵹ/ᵽa Petr ᵽerdadizt vm kring allra at vitia/ᵽ hᵹ̃ kom eirnen til ᵽra heilagra ſẽ biuggu i Lidda/ᵽᵛ ᵽaᵹ̃ hᵹ̃ ᵽaᵹ̃ maᵹ̃ ſẽ Eneas var at naᵽne/huer ed leigit hᵽdi i reckiu meir eᵹ̃ i atta ar/hᵹ̃ vᵛ ſiukr i kueiſu Petr ſagdi til hans eneas/ Jeſus chriſtr giore ᵽig heilaᵹ̃/ ſtatt vpp/ ᵹ reid vpp ſialfr vm ᵽig/ᵹ hᵹ̃ ſtod iaᵽn ſnart vpp/ ᵹ aller sau hᵹ̃ ᵽr ſẽ biuggu i Lidda ᵹ i Aſſarona huerier ᵹ ſneruzt til Drottins

Eᵹ̃ i Joppe var ſulᵹrdomſins ᵽionuſtu kuiᵹa ſem Thabitha uar at naᵽni/ huat er vtlegzt dorcas ᵽ heiter ſkogar geit/ hun var ᵽull godra vercka ᵹ medr olmuſu giorder ſem hun veitte/eᵹ̃ a ᵽm dogum bar sᵒ til at hun tok ſott ᵹ andadizt ᵹ ſẽ ᵽr hoᵽdu ᵽueigit hana ſettu ᵽr hana i boid ſtoᵽuna eᵹ̃ mᵹ ᵽui at Lidda liggr i grend vid Joppen ᵹ ᵽa lᵹrisaeimarner heᵹrdu ᵽ at Petr vᵹri ᵽar ſendu ᵽr til hans/ᵹ badu hᵹ̃ vm at hᵹ̃ liete ſier ecki ᵽungt ᵽickia til ᵽra at koma

Eᵹ̃ petr ſtod vpp ᵹ ᵽor med ᵽm/ ᵹ er hᵹ̃ kom ᵽar leiddu ᵽr hᵹ̃ i bord ſtoᵽuna/ ᵹ allar ecknrnar ᵽlᵹckiuzt vtan vm kring hᵹ̃ graatandi

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

ꝛ syndu hm̄ þa kyrtla ꝛ klꝗdnad sem Dorcas ha
ꝼdi giort medan hun var hia þm̄/ ꝛ er Petr haꝼ
di þa alla vt driꝼit/ ꝼiell hn̄ a knein/ badz ꝼyrer
ꝛ snerizt at likamanū ꝛ sagdi Thabitha statt vpp
en̄ hun lauk vpp sinū augū ꝛ er hun sꝗ Petrum/
setti hun sig vpp/ en̄ hn̄ rietti hn̄e hondina ꝛ reiste
hana vpp/ ꝛ kalladi a hina heilogu ꝛ eckiurnar og
aꝼ hente þm hana liꝼande/ ꝛ þ kungiordizt vm
alla Joppen/ ꝛ marger trudu a drottin̄/ þ skiede
ꝛ s° at hn̄ bleiꝼ marga daga i Joppē hia Simo
ne þm nocktū sem var ein̄ Sutare.

Tiunde Capitule

En̄ sa madr nockr i Cesarea sem Corne
lius var at naꝼne/ hoꝼudz madr yꝼuer
þm̄ selskap er kolluduzt valer/ gudli-
gr man̄ ꝛ gud hrꝗddr med ollu sinu hu
se/ geꝼandi ꝼolkino mycklar olmusur/ ꝛ var iaꝼ-
nan a bꝗn til gudz/ hn̄ sꝗ opinberliga i syn nꝗr
mundu stund dags eingel gudz ganga in̄ til sin
er sagdi til hn̄s/ Corneli/ en̄ hn̄ horꝼdi a hn̄/ otta
sleigin̄ ꝛ sagdi. Huat er þa Herra/ hn̄ sagdi hm̄ þa
bꝗner þinar ꝛ olmusu giorder eru vpp stignar til
min̄is ꝼyrer gudi ꝛ sent nu vt men̄ til Joppen ꝛ lat
sꝗkia Simon þan̄ kalladr er Petrus/ hn̄ herber-
giar hia Simone sutara einū/ huers hus at leggr
vid sioin̄/ hn̄ mun seigia þier huat þier byriar at
giora/ en̄ er Eingellin̄ sa vid han̄ taladi var i
burt geingen̄/ kalladi hn̄ a two sina þionustu men̄
ꝛ ein̄ gudligan̄ stridzman̄ vt aꝼ þm̄ er at hm̄ lutu
Hueriū hn̄ sagdi allt ꝼra/ ꝛ sendi þa til Joppen.

En̄ dagin̄ epter er þr voru a leidin̄e ꝛ toku at
nalgazt borgina/ stie Petr vpp aloptid at hn̄ bꝗ-
dizt ꝼyrer/ nꝗr siettu stund/ ꝛ er hn̄ hungradi/ vill

di

di hñ mat^r neyta eñ a medã þr voru at bua til leid
yþuer hñ briost hoþge ⁊ sa himeniñ opeñ ⁊ oþan
þara at sier/disk nockrn mikiñ s^o sẽ linlak i þiorũ
h;rningũ vpp būdiñ/⁊ hñ vard aþ hine oþan la
tiñ a iordina i huerjũ ed voru/allar þerþattar kin
dr/skog dyr ⁊ skrid kuikendi/⁊ þuglar himens/ ⁊
þar skiedi raudd til hñs/ statt vpp Petr/slatra ⁊
eth/eñ Petr sagdi ongu aneiñ i Herra/ þuiat eg he
þe eñ alldre nockut almeñeligt edr o hreint etid/⁊
roddiñ sagdi aptr i añat siñ til hñs. Huat gud hre
insadi þ seig þu eigi almeñeligt þtta skiedi þrysu^r
siñũ ⁊ diskr iñ vard vpp numiñ aptr til himens

Og er Petr var eþablandiñ vm med sialþu
sier/huer þssi syn mundi vera/sem hñ haþdi sied/
Siadu ? at þa spurdu þr meñ er vt voru sender
þra Cornelio/epter huse Simon^r/⁊ stodu vti vid
hurdina/⁊ at vtkolludũ nockrũ spurdu þr at huort
Simon at vidr neþni Petr^s heþdi þar herbergi/eñ
er Petr hugleidde vm synena/sagdi ande til hñs/
Siadu? þsser meñ leita at þier/statt vpp þar o
þan/ ⁊ gack med þm ⁊ eþa eckert/ þuiat eg sende
þa hingat/þa stie Petr oþan til þra mañ sem
sender voru til hñs þra Cornelio ⁊ sagdi/ Siaet
eg em þañ sami þier spyriet at/Huer eþne eru til
þss at þier erut hier kõner/ þr sogdu/Cornelius sa
hoþdinge þromr madr ⁊ gud hrædr haþandi go
dañ ordstir aþ ollu gydinga þolki/er med vitran
a mintr aþ heilogũ Eingle at hñ kalladi þigi sitt
hus/s^o hñ heyrdi ord aþ þier/⁊ þa kalladi hñ þa
jñ ⁊ veitti þm herbergi

Añan dag epter þerdadizt Petr med þm ⁊ noc
krer bradr aþ Joppeñ þylgdu hm/⁊ añars dags
epter komu þr til Cesaream/eñ Cornelius beid þra

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

ꝛ saman kalladi sina þrǫndr ꝛ virckta vine/ ꝛ er þ skiedi at Petr kom iñ/ gieck Corneliꝰ imoti hm̄ ꝛ þ iell til þota hñs ꝛ til bad hñ/ eñ Petr reisti hñ vpp ꝛ sagdi/ statt vpp eg em ꝛ madr ꝛ er hñ haþdi haþt samtal vid þa/ gieck hñ iñ/ ꝛ þañ þa marga er þar voru saman kōner ꝛ sagdi til þra/ þier vitid at þ er eigi leyþiligt þm mañe sē gydingr er at þella sig vid edr gāga til vtlendra mañ eñ gud syndi mier/ at eg segda ouguañ mañ almeñañ edr o hreinañ/ þyrer huat eg kom vtan duol/ þa eg var til kuaddr/ þui spyr eg ydr nu at huar til þier lietud kalla mig

Corneliꝰ sagdi iþiora daga heþi eg þastat allt til þssarar stundar ꝛ vm (ix) stund sem eg badz þyre i minu husi/ ꝛ sia? þa stod madr þram þyrer mier i skinanda klǫdi ꝛ sagdi/ Corneli/ þin bǫn er alheyrd ꝛ þinar olmusr eru i miñe settat þyrer gudz augliti/ aþ þui sent þu til Joppē ꝛ lat kalla Simon þañ aukneþndr er Petrꝰ/ hñ herbergiar i husi Simonar sutara vid Sioeñ/ þui þa hñ kemr mun hñ tala þyre þier/ þa senda eg iaþn snart til þin/ ꝛ þu giorder vel þ þu komt hingat/ þuiat vǫr eruin (at gudz vitne) hier aller at vier heyrū alla þa hluti sem þier eru aþ gudi bodner

Añañ dag þa sta. Eñ Petr lauk siñ muñ vpp ꝛ sagdi/ nu reyne eg i Sañleika þecki er mañ greinar munr hia gudi/ helldr a ollu þolki/ sem hñ ottaz ꝛ giorir rietuise/ þa er hm̄ þocknan

Þier

Þier vitid aþ þre predikan sem Gud sendi til Iraels sona/ bodandi þm þrid þyre Jesum Christum (huer at er Drottiñ allra) aþ huerre predikan rycktid vt barst vm allt gyd nga land/ su er þyrst hoþst vpp i Galilea/ epter þa skirn sem Johannis predikadi/ þat Gud heþdi smurt Jesum aþ Nadareth med heilogum anda ꝛ krapti/huer ed vmkring gieck/ giordi gott/ ꝛ grąddi alla þa sem aþ dioþlinum voru vnder þryckter/ aþ þui Gud var med hm̄/ ꝛ vier erum vottar allz þss hañ giordi a gydinga landi ꝛ i Hierusalem/huern þr aþliþudu ꝛ a treit vpp heingdu ✱

Þñ an ✱ upp vackti gud a þridia deigi/ ꝛ liet opinberan verda/eigi ollu þolki/helldr oss sem adr voru hñs vtualder vottar aþ gudi/vier sē atū ꝛ druckū mz hm̄epter þ hñ v̄ xpp risiñ aþ dauda ꝛ hñ baud oss at predika þolkino ꝛ vitne vm bera þ hñ vąri sa/sē skickadr er aþ gudi domare liþendra ꝛ daudra /aþ þssm bera aller spameñ vitne/ꝛ þyre hñs naþn skuli aller þr sem a hñs naþn trua medtaka syndaña þyrer geþning ✱

✱ manu d giñ epter h ta suñu.

Þa Petr taladi þssm ordū/þiell heilagr andi yþuer þa alla sem ordit heyrdu ꝛ þr truader sē aþ vm skurdninguñe voru/ꝛ med Petre hoþdu komit vndruduzt þ/ at heilags anda gioþ vąri vthellt yþuer Heidna meñ/ þui þr heyrdu þa tungr tala ꝛ vegsama gud/ þa suaradi Petr/huer maþyre bioda þm vatnit at þr skirizt eigi/sem med tekit haþa hilagañ anda/lika sem vier/ꝛ hñ baud at skira þa i naþni Drotttins/ þr badu hñ þa at hñ vąri hia þm nockra daga

Elliþte Capitule

Og

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Og er þ heyrdu Postularner ⁊ þr brꝫdz sem i Judea voru/at heidingiar heþ-du med tekit gudz ord/⁊ þa Petr kom vpp til hierusalem/toku þr at þratta i moti hm̄ sem voru aþvm skurninguñe ⁊ sogdu/ þu gieckz iñ til þra maña sem yþuer hud haþa ⁊ mataditz med þm̄

Eñ Petr tok til aþ vpphaþi ⁊ lagdi vt þyrer þm eitt epter añat ⁊ sagdi/eg var i borgiñe Joppen/abꝫn/⁊ eg sa i leidzlu mins hugskotz syn þa at diskr nockr leid oþan stor sem añat linlak medr þiorū hyrningū/oþan latiñ aþ himnū ⁊ kom allt iñ til min/a huern eg horþda/hugda eg at ⁊ sat þerþꝫttar kindr iardar skogdyr / skridkuikendi/ ⁊ þulga himens/eg heyrda þa rodd sem til/ min sagdi statt vpp Petr slatra ⁊ neyt/eñ eg sagdi Herra ongua neijn þui eckert alment edr o hreint heþer eñ nockrn tima i miñ muñ iñgeingit/eñ raud diñ suaradi mier i añat siñ aþ himne/ huat gud hrenisadi þ seig þu eigi alment/⁊ þtta skiedi þrysuar/⁊ þa var allt vppmunit aptr til himens

Og siaet ! at iaþn snart stodu þrir meñ vti þyrer husino þar eg var iñe sender aþ Cesarea til min/eñ andeñ sagdi mier/at eg skyl di ganga mz hm/ ⁊ eþa eckert/eñ mier þylgdu þsser sex brꝫdr ⁊ vꝫr geingu iñi þss manz hus/hñ kuñgiordi oss huer nen hñ heþdi sied eingel i sinu huse/huer ed stadit haþdi þyrer hm̄ ⁊ sagt til hñs/sent þu vt meñ til Joppeñ/⁊ lata kalla til þin Simon þañ kallad er Petr/hñ mun seigia þier þau ord aþ huerium þu munt holpiñ verda ⁊ allt þitt hus/ eñ þa eg tok til at tala/þiell heilagr andi yþuer þa lika sem hñ þiell yþuer oss i vpphaþi/ þa kom mier þ i hug

huat

huat Drottiñ hafdi sagt/Johañis skirde at soñu i vatne/ iñ þier skulut med heilogū anda skieder verda/ þui fyrst gud hefer gefit þm likar giafuer sem oss/ þañ tid vier trudum a drottiñ Jesum kristz huer var eg þss/ eg mætta þ gudi baña/ þa þr heyrdu þ þognudu þr vt af/ vegsomudu gud/ ꝛ sogdu/ þ gud hefdi ꝛ vnt heidinginm idran til lifs

Og señeliga þr sem i sundr hofdu dreifzt/af þre hormung er bar til vm Stephanum/geingu vm kring allt til Phenicen ꝛ Cipriam/ꝛ Antiochiam/talandi ordit fyrer ongū nema gydingum einū/ þar voru ꝛ nockrer vt af þm/sem voru af Cipria og Cirenia/huerier/ þañ tid/þr geingu iñ i antiochiam/toku at tala til þra Grickia/ bodandi þm Drottiñ Jesum/ꝛ hond Drottins var medr þm/ꝛ mikil tala truadra maña snerizt til drottins

Eñ þ ord flaug sem af þm for til eyrna safnadarins sem var til Hierusalē/ꝛ þr sendu vt Barnabam/ þ hñ geinge til Antiochiam/ ꝛ sem hñ kom þar ꝛ sa Gudz nad/vard hñ gladr/ꝛ ried þm ollum at þr skylldu med oruggu hiarta hia gudi stadnæmazt / þui hñ var godr madr ꝛ fullr af heilogū anda ꝛ truar/ꝛ margt folk iokzt þar Drottne eñ Barnabas for til tharsē/at hñ frietti vpp Saulū/ꝛ er hñ hafdi fundit hñ/ fylgdi hñ hm̄ i Antiochiam/ ꝛ þ skiedi s° at þr voru til samans arit allt/hia þm sofnudi kendu þar ꝛ morgu folki/s° at lærisueinarner kolluduzt fyrst i Antiochia kristner

Eñ a þm dogum komu spameñ af hierusalem til Antiochiam/ꝛ eiñ af þm stod vpp Agab⁹ at nafne/hñ til teiknadi fyre andañ mikit hungr er

koma

koma skylldi i ollum veralldar heime Huert ed skiede vnder Claudio Keisara/ eñ lȩrisueinarner/ logdu til/huer epter þui sem hñ formatti ꝛ sendu þm̃ brȩdrum til biargar er biuggu i Judea/huat þr giordu ꝛ sendu til þra olldunga fyrer hendr Barnabe ꝛ Sauls.

Tolfte Capitule

Petrs m° ꝛ Pals.

Eñ ✠ a þm tima lagdi Herodis kõungr hendr a nockra af safnadinũ/at pina þa/ hañ liet þa drepa Jacob brodr Johañis mz suerdi/ ꝛ er hñ sa/at þ þecktizt gydingũ for hñ til/ ꝛ liet hõdla Petrũ/eñ þtta v^r vm paska/ ꝛ sẽ hñ hafdi hñ gripa lat id liet hñ setia hñ i myrkua stofu/ ꝛ fieck hñ i hẽdr inũ fiorda parti fiordũga stada skiptis Hermañа til vardueizlu/ viliandi epter Paskana frãleida hñ folkino/ ꝛ Petr geymdizt at soñu i myrkua stofu/ eñ sofnudriñ bad/ i a kafa fyrer hm̃ til gudz/ ꝛ þa er Herodis villde hñ frãleida lata/ Suaf Petr a þre nott medal tueggia stridz mañа/ bũdiñ tueimr Jarn hleckiũ/eñ vardmeñirner foruorudu vti fyrer dyrunũ myrkua stofuna

Og Sia: at Eingell Drottins stod þar/ ꝛ liosskein i husino/ hñ laust a sidu Petrs/vpp vackti hñ ꝛ sagdi/statt vpp skyndeliga/ ꝛ hleckirner fiellu af hans hondum/Eingelliñ sagdi þa til hans/ gyrt þig/ ꝛ lat sko þina a þig/ ꝛ hñ giordi s° /hñ sagdi ꝛ til hñs/Legg þiñ kyrtil yfuer þig ꝛ fylgmier/ ꝛ hñ gieck vt ꝛ fylgdi hm̃/ ꝛ eigi visse hañ þat til sanz sem fyrer Eingeliñ giordizt/helldr meinte hñ sig syn sia/ ꝛ þr geingu vm hid fyrsta

ꝛ añat

ꝛ añat vardhalld/ ꝛ komu til Jarn hlidsins er lær
til borgariñar/eñ þ lauk sier vpp sialþt/ ꝛ þꝛ gein
gu vt/ eñ sem þꝛ reikudu þram eitt strꝫti/ veik
Eingelliñ sier ieþnsnart þra hm̃..

Og er Petꝛ kom til sialþs sins sagdi hñ/ nu
veit eg señeliga þ drottiñ sende Eingel siñ/ ꝛ þrel
sat mig aþ hende Herodis/ ꝛ aþ allre epter vꝫn
tan gydinga lyds ✱ Og sem hñ gꝫtti sin kom
hñ til husa Mariu modꝛ Johañis þssē kalladꝛ
var Marcꝰ/huar ed marger voru til samans kō
ner ꝛ baduz þyre/Eñ sem Petꝛ laust a dyra hur
dina gieck stulka þram̃/ at sia til su Rhode var
at naþne/ꝛ er hun þeckti hliod Petꝛs/ lauk hun
eigi vpp hurdiñe þyrer þeigen leika/ helldꝛ hliop
hun iñ ꝛ sagdi at Petur stꝫdi vti þyre hurdiñe/eñ
þꝛ sogdu til heñar/ertu galen/hun hielli þui þa
stara aa at þ vꝫri sꝰ / þꝛ sogdu/ þ er hñs Ein
gell/ eñ Petꝛ klappadi þui tidara a ꝛ er þꝛ luku
vpp sau þꝛ hñ ꝛ vndruduzt/eñ hñ benti þm med
hendiñe at þꝛ þegde/ꝛ sagdi þra huernen Drot
tiñ heþdi leitt hañ vt vr myrkua stoþuñe ꝛ sagdi
kuñgiorit þtta Jacobe ꝛ brꝫdrunū/hañ gieck vt
þadan ꝛ þor burt i añañ stad.

Eñ þa dagꝛ kom/var eigi litil angꝛsemi a
mille stridz mañaña/huat vordit haþdi aþ Petre/
Eñ er Herodis heimte hañ ꝛ þañ eigi/ liet hañ
þor heyra vardmeñina / ꝛ skipadi þa burt lei
da/ þor sidan aþ Judea oþan til Cesarea/ og
þar dualdizt hñ/ Eñ Herodis var missattur vid

þa

þa i Tyro ꝛ Sidon/eñ þr komu mz rinu samhell
di til hñs/ꝛ radguduzt vm vid Blastū/ huer ed
var kōnugsins Droztsete/ꝛ beidduzt þrid^r/aþ þui
at þra bygdar laug nærduzt aþ kōungsins landi
eñ aa til settū deige klæddizt Herodis kōungligum
skruda/seitizt a dom stoliñ ꝛ hoþ sier rædu til þra
eñ þolkit tok at kalla gudz raudd er þtta/eñ eigi
manz. Jaþn skiott slo hñ Eingell drottins aþ þui
hñ gaþ eigi gudi heidriñ vard hñ etiñ aþ mod-
kum og andadizt

Ord Droitins toku at vagra ꝛ margþalldazt
eñ þr Barnabas ꝛ Saul⁹ komu til Hierusalem ap
tr/ ꝛ aþuentu þm̄ þær vister ꝛ toku med sier Jo-
hañem þañ er at vidr neþne hiet Marcus

Þrettandi Capitule

OG i þm̄ soþnudi sem var i Antiochia/
voru spameñ ꝛ læri þedr/medal/huer-
ra var Barnabas/ꝛ Simō er kalladizt
Niger ꝛ Lutius hin syrlenske ꝛ Mana
hen sa ed var sam þostre Herodis Te
tracha/ꝛ Saulus/ꝛ þañ tid þr þionudu Drottne
ꝛ þostudu/sagdi heilagr andi/vtueliet mier Bar
nabam ꝛ Saulū i þ verck/sem eg heþi þa til kio
rit/þr þostudu þa ꝛ baduzt þyrer/logdu hendr yþ
uer þa ꝛ lietu i burt þara/ꝛ sem þr voru at soñu
vt sender aþ heilogū anda/geingu þr burt til Se
leucia/ꝛ þadan sigldu þr til Cipria ꝛ þa þr komu
til Salminu borgar/toku þr at predika gudz ord/
i samkundum gydinga/ eñ þr hoþdu Johañem
til þionustu

Og sē þr geingu yþuer eyna allt iñ til Pap Hos
borgar/ þar þundu þr nockru þiolkyngis mañ/ꝛ
þals Propheta þañ gydingr var/ huers naþn ed

var

vᵘ Bariehuꝫ/sa var hia Sergio Paulo land sti
ornara þorsialigū mañe/ hñ kalladi þyre sig Bar
nabam ⁊ Saulū/ ⁊ hñ þysti at heyra gudz ord/
þa stod þm i mot sa gal/dra madr elymas/ þuiat
sᵒ verdr hñs naþn vtlagt/ sąk'iandi epter at snua
landz stiornaranū þra truñe/ eñ Saulᵘ/ sa er ⁊ hiet
Paulᵘ þullr aþ heilogū anda/ leit a hñ ⁊ sagdi o
þu dioþulſ son þullr allz talſ ⁊ þ larądis/ ⁊ o vtnr
allrar riettuise/ þu lątr eigi aþ at vm snua riettū
vegū Drottins/ ⁊ Sianu? at hond Drottins kemr
yþuer þig ⁊ þu skalt blindr vera ⁊ sia ecki sol vm
nockra tima/ ⁊ iaþn snart þiell a hñ dim̄a ⁊ myrkr
þalmadi vm kring sig ⁊ leitadi at þm ed hñ villdi
leida/ þa landstiornariñ sa huat giordizt/ vndra
diz hñ yþuer keñing Drottins.

Eñ þa Pall ⁊ þi sem med hm̄ voru sigldu þra
Papho komu þr til Pergen i Pamphila landi/ eñ
Johañis skilde vid þa ⁊ þor aptr til Hierusalē/ eñ
þoru þar þuert yþuer þra Pergen ⁊ komu til
Antiochia i Pisidialandi/ ⁊ geingu iñ i þra sam
kundu a þuott deige/ ⁊ settuzt nidr/ eñ epter laug
mals lesturiñ ⁊ spamañaña sēdu yþuer meñ sam
kūduñᵘ ⁊ lietu seigia þm/ þier meñ ⁊ brądr/ eþ noc
kr a miñingar saga er hia ydr til þolksins/ þa sei
git þram

Þa stod pall vpp/ ⁊ bente til hliodz mzhendiñe
⁊ sagdi/ þier Iraels meñ ⁊ þier sē ottizt gud/ þa
heyrit/ Gud Iraelſ lydz vt valdi þedr vora ⁊ hoþ
vppþolk þtta/ þa þgᵘ þ var vt lągt a egipta landi
⁊ mz haþū armlegg vtleiddi hñ þ þadan/ ⁊ me
stu i þiorutiger ar vm leid hñ þra siduemur/ ⁊ aþ
madi (vñ) þioder a Chana ans iordu ⁊ skipti mz
þm epter htutþalli þra landi/ epter þ gaþ hñ þm

domendr

domendr i þiogr hundrut ꝛ þimtiger ara/ allt til
Samuel spamanz/epter þ ꝗsktu þr sier kõungs/ꝛ
gud gaþ þm̃ saul son Cis/mañ aþ Benianins ky
ne i (xl) ar/ꝛ er hñ aþsetti þañ vpp vackti hñ Da
uid þm̃ til kõungs/aþ hueriũ hñ vitnadi ꝛ sagdi/
eg heþi þundit Dauid son Jessa/ mañ epter minu
hiarta/huer giora skal allañ miñ vilia.

Aþ huers sꝗdi gud þram leidde epter þyrer heiti
Math. iij nu/Jesum Jraels lausnara epter þui sem Johan
nis predikadi adr idranar skirn/þyrer hñs auglitz
hingat komu ollu Jraels þolki eñ sem Johañis
haþdi lycktad sitt skeid/sagdi hñ/eg em eige hñ/
huern þier meinit mig vera/helldr siaet/at sa ke
mr epter mig huers skoklꝗdi eg em eigi verdugr at
Þier ✱ meñ goder brꝗdr/ꝛ þier syner (leysa.
✱ þridia Abrahãs slecktis/ꝛ þr sẽ yd a mille ottazt gud/
dag paska ydr er þtta hialprꝗdis ord sent/ þuiat þr sẽ biug
gu i Hierusalem ꝛ þra hoþdingiar/ med þui þr
iþecktu hñ eigi nie spamaña raddirnar (hueriar les
nar verda huern þuott dag) haþa þr med sinu
doms at kuꝗdi/ vpp þyllt ꝛ þo þr þyndi ongua
dauda sauk mz hm̃/beiddu þr aþ Pilato at hñlie
te aþ liþa hñ eñ sẽ hñ haþdi þullkõnat allt huat aþ
hm̃ v skriþat/toku þr hñ oþan aþ trenu/ꝛ lau g
i grauþ/eñ gud vpp vackti hñ aþ dauda/huer og
siedr er vm marga daga aþ þm̃/sem med hm̃ þo
rv aþ Galilea vpp til Hierusalem/huerier at eru
hñs vottar hia þolkino

Og vier bodũ ydr/ þ þyrer heit/sem til þedra
vorra er skied/at þ sama heþer gud vpp þyllt oss
þra sonũ i þui hñ vpp vackti Jesum ✱ s° sem
i þyrsta Psalmi skriþat er/ þu ert miñ Son/i dag
ol eg þig/eñ þat gud vpp vackti hañ aþ dauda/
at hñ

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

at hñ kꝫmi eigi ꝼramar til rotnunar aptr/ þa sag
di hñ s° truliga skal eg hallda vid ydr þa nad er
Dauid var loꝼut/ ꝼyrer þui seiger hñ/ eñ i odrum
stad/ þu munt eigi leyꝼa/ þ þiñ heilagi skuli rot-
nan sia þuiat señeliga þa dauid haꝼ di siñ alldr vt
þionat/ ⁊ at gudz ꝼorsio soꝼnadi hñ/ ⁊ er lagdr
til ꝼedra siña/ ⁊ heꝼer rotnan sied/ eñ sa huern gud
vppvackti /heꝼer eigi rotnan/ Siena.

ꝼyrer þui sie ydr vitrligt goder meñ ⁊ brꝫdr/
þ ydr bodazt ꝼyre þnañ syndaña ꝼyre geꝼning/ ⁊
aꝼ ollu þui/ hueriu þier gatud ecki riettlater ordit
ꝼyre Moyses laugmal/ ⁊ huer hñ truer a þeñañ
sa er riettlꝫttr/ þui siaet s° til/ at eigi kome þ yꝼ-
ner ydr/ huat sagt er ꝼyre spameñina/ siae þier ꝼor
smanarar/ vndrit ydr ⁊ verdit at ongu/ þuiat eg
giori þ verck a ydrũ dogũ/ hueriu þier truit eigi
þo eꝼ nockr taladi ydr þat vt

Eñ at vt geingnũ gydingũ aꝼ samkunduñe/ ba
du hiner Heidnu þ þr segdi þm̃ þssr ord a epter
komanda þuott deigi/ ⁊ er samkũdan i sundr dre-
iꝼdizt ꝼylgdu Pale ⁊ Barnaba marger gydingar
epter ⁊ gudrꝫkner meñ sem Judar hoꝼdu giorzt ⁊
þr sogdu þm̃ ⁊ amintu þa at þr skylldi stoduger
bliꝼa i gudz nad/ Eñ at epter komãda þuott deigi
kõ til samans nꝫrsta allr borgar mugr/ at heyea
gudz ord ⁊ er gyding sau ꝼolkit ꝼylltuzt þr ꝼiand
skapar ⁊ toku at mꝫla i gegn þui sẽ Pall sagdi/
mot kastandi þ ⁊ hadungar ordum lastandi/ þr
Pall ⁊ Barnabas sogdu þa skorugliga / þat
byriadi at ydr skylldi gudz ord ꝼyrst seigiazt/ eñ
aꝼ þui þier rekit þ ꝼra ydr ⁊ dꝫmit ydr sialꝼua o
verduga eiliꝼs liꝼs/ Siaet? þ vier snuuzt þa til
heidiña þioda þuiat s° heꝼer Drottiñ bodit oss/

eg

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

eg setta þig Heidnū þiodū til lioss/ s° at þu sert hialprad allt til ydzta iardar enda.

Og þa hiner Heidnu heyrdu þ/ glodduzt þr/ ꝛ
Esa. xlix vegsomudu ord Drottins ꝛ s° marger vrdu trua der sē til eilifs lifs voru skickader/ ꝛ ord Drottins toku vt at berazt vm aull hierod/ eñ gyding huot tu þa vpp gudrąknar ꝛ hąf verskar kuiñr ꝛ hina ądztu meñ borgiñar/ ꝛ vpp kueicktu s° ofsokn i moti Pali ꝛ Barnaba/ ꝛ taku þa burt vr sinū lādz alfū/ eñ þr hristu dufst fota siña a þa/ ꝛ komu til Iconian/ ꝛ ląrisueinarner fylltuzt af fagnadi ꝛ heilogum anda.

Fiortandi Capitule

OG þ skiedi i Iconia at þr geingu til lika iñ i gydinga samkundu/ ꝛ toludu/ s° at mickill mañfioldi trudi/ bądi Iudar ꝛ gricker/ eñ þr gydingar sem mistrua voru vpp vocktu ꝛ til reidi huottu i mott brądrunū/ huge Heidiña maña/ þo duoldu þr þar vm langañ tima styrkliga erfidandi med Herrans fulltinge/ hver ed sialfr vitne bar ordū siñar nadar/ ꝛ veitti at takn ꝛ stormerki skiedu fyrer þra hñdr/ eñ borgar mugriñ tuiskiptizt i sundr s° at sumer hielldu at soñu med gydingū/ eñ sumer med postulunum.

Eñ er giordizt vpphlaup med Heidingiū ꝛ lika eirnen med gydingū ꝛ þra yfuer bodurū/ at þr fąri til med valldi ꝛ gryttu þa griote/ þat fornumu þr ꝛ flydu i þąr borger sem liggia i Liconia landi/ Listra ꝛ Derben ꝛ allzstadar i þra vm liggiandi landz alfr/ ꝛ predikudu þ gudzspioll/ ꝛ madr nockr i Lystra/ Sat/ fota hrumr ꝛ var halltr fra siñar modr kuide/ sa er alldre hafdi eñ

geing

geingit/hñ heyrdi Pal mæla/ɔ sẽ hñ leit a hñ ɔ sæ at hñtrudi/ þ hñ mætti hialpa/sagdi hñ mꝫ harri rodda/statt vpp ɔ tiettɔ a þina fæt/ɔ hñ spratt vpp ɔ gieck/eñ er lydiñ leit huat Pall hafdi giort/ho pu þɔ vpp hliod sin a Lycaonisku ɔ sogdu audin eru moñũ lik vordin/ɔ til vor ofan stigen/ɔ Barnabam kolludu þɔ Jupiter/ eñ Pal Mercuriũ/af þui hñ var prẽberi ordsins/ eñ Jupiters presti sa er fyre borgine var flutti bædi ygrn ɔ kranza fyre dyrnar/ɔ villdi fornfæra þñ med folkino

Þa er postularner Pall ɔ Barnabas heyrdi þ hrigu þɔ klædi sin stucku vpp a mille folksins/kol ludu ɔ sogdu/ þier menñ/hui giori þier þetta/ vid erum ɔ daudliger menñ/ lika sem þier/ɔ biodũ yðr at snuazt i fra þssm hiegomũ/til lifanda gudz/sa er giordi himiñ ɔ iord/sio ɔ allt huat/i þñ er huer er vm lidnar allder hefer allar þioder ganga la tid sina sialfs vegu/ɔ þo at sonũ hefer hñ eigi þɔ latid sialfuan sig an vitnesburdar/ þa hafñ veiter gott ɔ gefr oss daugg af himne ɔ friosama tima/ vpp fyllandi vor hiortu med fædslu ɔ fagnad/ ɔ er þɔ sogdu þetta gatu þɔ þo varla stillt lydiñ sº at þɔ fornudu þñ eigi

Þa komu þar nockrer gydingar fra Antiochia ɔ Jconia huerier at vmtoldu lydiñ/ sº at þɔ greyttu Pal/ɔ drogu vt af borgine meinandi hñ dauðañ vera/ eñ þa lærisueinarner vm kringdu hañ/ stod hñ upp ɔ gieck iñ i borgina/ ɔ deiginum epter fɔr hñ med Barnaba/til Derben ɔ predikadi gudz spioll i þre borg ɔ lærdi þar margaũ/ vendi sidan aptur til Lystram/Jconia ɔ Antiochiam/styrckian de ander lærisueinaña/ þa amiñandi/ at þɔ væri stadfæster i trune/ ɔ þ/ at oss byriar fyre marger

Æ hrellingar

hrellingar iñ at ganga i gudz riki/ ⁊ þr skickudu þm olldunga i sier hueria samkundu/ baduzt fyrir/ og fauſtudu/ og folu þa sidan þm Drottne a hendi a huern þr trudu

Og er þr hofdu geingit vm Pisidiam komu þr i Pamphiliam ⁊ toludu ord Drottins til Pergan ⁊ foru ofan til Atthaliam þadan sigldu þr til Antiochiam huadan þr voru af gudz nad til feingner i þat verck huert þr hofdu fullkomnat/ og sem þr voru komner ⁊ saman saf nad sofnudinū/ toldu þr fram̄ hue micket gud hefdi giort medr þm/ ⁊ huernen hñ hefdi dyrū truariñar vpp lokit fyre heiding iū ⁊ þar duoldu þr eigi skam̄a stūd/ hia lærisueinunum

Fimtandi cap

OG þr nockrer sē ofan komu af Judea lærdu brædurna þ/ nema ef þr liete vm skera sig epter siduenia Moysis/ þa kū ne þier ecki at hialpazi ⁊ af þui giordizt þar rugl og misþycki eigi litid/ Pall ⁊ Barnabas settu sig fast i moti þm̄/ þa skickudu þr Pal og Barnabam til og nockra adra af þm at þr færi vpp til postulaña og yfuer prestaña i Jerusalem/ vm þtta þrætu mal/ ⁊ sem þr voru af safnadinum a leid leidder geingu þr vm Phenicen og Samariam/ seigiandi heidiña þioda vm vending/ og giordu ollum brædrum mikiñ faugnud/ eñ þa þr komu til Jerusalem medtokuzt þr af sofnudinum og af postulunum og svo af olldungunum/ og þr kungiordu þeim fra huersu mikit gud hefdi giort medr þm/ þa risu vpp nockrer vt af phariseis selskap þr vid tru hofdu tekit/ seigiandi at þat byriadi at vmskera þa ⁊ budu at hallda Moyses laugmal eñ postularner ⁊ prestarner komu til samans/ at þr

lite a

lite a þetta mal

Og er mikil þrattan/ haþdi verit/ skod Petr vpp ⁊ sagdi til þra/ goder meñ ⁊ brądr þier vitid at þyr er langre ąþi/ þ gud heþer vtualit vor a mille/ at he idner meñ skylldu heyra þyre miñ muñ gudz spiallz ins ord ⁊ s° at trua/ ⁊ gud sa hiortun keñer bar vit nisburd vm/ geþandi þm̃ heilagañ anda s° sẽ oss ⁊ giordi onguañ mun a mille þra ⁊ vor hreinsandi med tru þra hiortu/ þyre huat þreiste þier nu gudz þ þier leggit ok yþuer ląresueinaña hals/ huert at ei gatu borit huorcki vier nie þedr vorer/ helldur trvu vier/ at þrelsazt þyre nad Drottins vors Jesu chri sti med sama hątte ⁊ þr/ þa þagdi allr mugriñ/ og hlyddu þm̃ Barnaba ⁊ Pali er þr sogdu þra huer tackn ⁊ stormercki ed gud heþdi giort medal heid- iña þioda þyrer þa

Epter þ þr þognudu suaradi Jacob ⁊ sagdi þier meñ ⁊ brądr heyrit mig Symon sagdi þram̃ med huerium hątti gud heþdi i þyrstu vitnad/ ⁊ med- tekit sier þolk vt aþ heidnũ þiodum i sinu naþne/ og þssu samhlioda spamaña ordin/ s° sẽ at skriþat er/ epter þtta mun eg aptr koma ⁊ vppbyggia tialld bud Dauidz/ huer at þallin er ⁊ hñar nidr brot skal eg endr byggia ⁊ hana vpprietta/ s° at þr meñ sẽ epter bliþa skulu Drottins leita/ ⁊ þar til allar heid nat þioder yþuer hueriar mitt naþn a kallat er seig er Drottiñ/ sa er þetta giorir allt/ gudi eru aull sin verck kuñig þra veralldar vpp haþi þyrir þui orsk urda eg/ þ vier giorum aungua þuingan þm/ sem snuazt þra heidne til gudz/ helldr skriþum þm til at þr halldi sig þra o hrrileik skurgoda dyrckanar og þra þrillu liþnadi/ ⁊ koþnudu/ og aþ blodi/ þuiat

Amos ix

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Moyses hefer fyre langre ꝯfi til sett i ollū borgū þ hñ skule predikazt i samkundū/ hvar hñ verdr ꝛ lesiñ alla þuottdaga

Þ hagadi þa Postulunū ꝛ olldungunū med ollum safnadinū at þr vtueldi af þm̄ meñ ꝛ sendi til Antiochiam mz Pali ꝛ Barnaba til einckadañ Judiam þañ kalladr var Barsabas ꝛ Silam ener ꝯdztu meñ medal brꝯdrañа/ ꝛ sendu rit fyre þra hendr med þessu atkuꝯdi

Vier Postular prestar ꝛ brꝯdr/ heilsum þm̄ brꝯdrū er vt af Heidingiū/ ꝛ i Antiochia/ Syria/ ꝛ Cilitia eru/ med þui at vier hofū heyrt at nockrer af oss eru vt geingner sem hafa sturlat ydr med ordum ꝛ fleckat ander ydrar biodandi ydr at vmskerazt/ ꝛ laugmalit at hallda/ huerium vier hofū ecki slickt bodit/ þui hefer oss litizt med eindregne saman komnum at senda til ydar valin kuña meñ med vorum elskuligū Barnaba ꝛ Pali/ huerier meñ ed vt hafa sett sinar saler fyrer nafn Drottins vors Jesu christi/ fyre þui sendu vier Judam ꝛ Silam/ huerier ed sialfuer mega med ordum seigia ydr hid sama/ þat þ lizt heilogū anda ꝛ oss/ at vier skylldū onguar byrder leggia a ydr/ fyre vtan þssa þarfliga hluti/ þ þier halldit ydr af þui sem skurgodū er fornat/ ꝛ blodi/ ꝛ fra kofnudu/ og frillu lifi/ af huerin ef þier vardueitid sialfua ydr giori þier riett. Lifuit sꝯler

Þa þesser voru af stad sender komu þr til Antiochiam ꝛ saman sofnudu safnadinū/ ꝛ feingu þm̄ brefit/ þa þr lasu þ vrdu þr af þre huggan glader eñ Judas ꝛ Syla/ huerier at spameñ voru/ a mintu brꝯdurna med nogū ordū ꝛ styrcktu þa/ ꝛ þr duoldu þar vm stundar saker/ ꝛ voru sidan med fridi

af brꝯ

aþ brądrunū sender til postulaña aptr/eñ Sila lei
zra at vera þar Pall ⁊ Barnabas duolduzt i Anti
ochia/kendu ⁊ bodudu/sāt odrū þleirū ord drottins
Eñ epter nockra daga sagdi Pall til Barnaba/
þoru vid/aptr ⁊ vitiū brądra vorra vm allar bor-
ger i hueriū vid hoþū bodat ord drottins huernē at
þr haga sier eñ Barnabas gaþ til rad/ai þr tąki
med sier Johañem/ sa er aukneþndizt Marcus/
Eñ Pall villdi ecki at sa sem þra þm haþdi snuit
vr Pamphilia ⁊ gieck eigi med þm i verck/ skylldi
eigi med þylgia/ ⁊ s° hart sundr þycki vard þra a
mille at huor skilde vid añañ/ ⁊ Barnabas tok at
soñu Marcū med sier ⁊ siglde i Cipriam/ eñ Pall
kiori sier Sylam ⁊ var aþ brądrunū gudz nad bi
þaladr/ ⁊ hñ gieck vm Syriam ⁊ Cilitiam styrcki-
andi soþnudina Sextandi Capitule

Eñ er hñ kō til Derben ⁊ Lystran ⁊ Sia? at
ląrisueiñ nockr var þar Thimothe° at naþ
ni/sonr eiñr truadrar gydīga konu/eñ at þe
derne girskr/ þssm baru þr brądr gott vitne sē vo
i Lystram ⁊ Iconia þñañ villde Pall med sier þa
ra lata/tok at sier ⁊ vmskar hñ þyrer saker þra gy
dinga sem voru i þm stodum/þuiat þr vissu aller
þ hñs þader var girskr/eñ þar þr þoru vm borger
budu þr i þm at vardueita þąr setningar sem ski
ckadar hoþdu verit aþ postulunum ⁊ prestum þm
sem til Hierusalem voru ⁊ s° styrcktuzt soþnudur
ner i truñe ⁊ þiolguduzt dagliga at tolu
Og þa þr geingu vm Phrigiam ⁊ Galitiu riki
var þm þorbodit aþ helgū anda at tala gudz ord
i Asia/eñ sem þr komu til Mysiam/ þreistudu þr
at ganga i Bythiniam/ ⁊ andiñ loþadi þm þ ei-
gi/eñ þa þr geingu yþuer vm Mysiam þoru þr

oþan

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

oþan til Troaden/ ⁊ Pale var sion synd vm notti
na at madr nockr aþ Macedonia stod ⁊ bad hñ ⁊
sagdi/ þar þu i Macedoniam ⁊ hialpa oss/ eñ sē hñ
haþdi sionina sied/ stundudū vier stragr at reisa i
Macedonia þullgiorder i þui þ drottiñ kalladi oss
at predika þm gudz spioll/ eñ þa vier leystū þra
Troada komu vǫr a riettu skeide til Samothiatiē
⁊ añars dags til Neapolin ⁊ þadan til Philippis
huer at er hin/ ǫdzta ⁊ þrelsis hoþut borg i Mace-
donia

Og vǫr duoldu:t i somu borg nockra daga ⁊ a
þuottdeiginū geingu vier vt aþ borgiñe/ at þui va
tni/ huar þr plogudu at bidiazt þyrer/ settū oss ⁊ to
ludū til þra kueña er þar komu til samans/ ⁊ kona
nockr gudrǫkin Lydia at naþne huer ed purpura
selldi verandi vt aþ Thiatiris borg/ heyrdi til/ huer
rar hiarta drottiñ opnadi svo at hun gǫtti at þui
huat aþ Pali sagdizt/ eñ sem hun ⁊ hñar hus var
skirt/ beiddi hū oss ⁊ sagdi/ eþ þier halldit mig tru
uada vera i drottne þa gangit iñ i mitt hus ⁊ bli-
þit þar ⁊ hun neyddi oss

Eñ þ skiedi þa vier geingū til bǫnar at stulka
nockr su er haþdi sañsagnar anda/ hliop i moti oss
huer ed giordi sinum lanar Drottnum mikiñ bata
i sañsogle/ þssi sama þygldi Pale ⁊ oss allz stadar
epter kalladi ⁊ sagdi þsser meñ eru þionar gudz hi
nsh ǫdzta/ þr ed boda ydr hialprǫdis gotu/ þtta
giordi hun vm marga daga/ eñ þ gramdizt Pale/
þui snerizt hañ vid ⁊ sagdi til andans eg byd þier i
naþni Jesu Christi at þu þarer vt þra hñe ⁊ hañ
þor vt a samre stund

Eñ er Drottnar hñar sauþ/ at von siñar aba-
tauar var vte/ gripu þr Pal ⁊ Silam ⁊ leiddu þa a
torg/

torg/til hoꝼdingiañ̄a ⁊ ꝼꝫrdu þa ꝼyre yꝼuer boda
rana ⁊ sogdu/ þ esser meñ giora styriolld i borg vor
re med þui þo þr eru gydingar ⁊ boda þa veniu
er oss hꝫꝼer eigi med at taka nie at giora med þui
vier erum romuersker ⁊ ꝼolkit ꝫstizt vpp i moti
þm̄/yꝼuer bodaraner lietu þa aꝼ ꝼautum ꝼꝫra/
⁊ budu at strykia þa/ ⁊ er þr hoꝼdu veitt þm̄ stora
hudstroku/snorudu þr þm̄ i myrkua stoꝼu/ ⁊ bu-
du myrkua stoꝼu verdinū at geyma þa granduar
liga/ ⁊ hñ tok slickt bod at sier ⁊ kastadi þm̄ i hid
iñzta vard halld ⁊ setti þra ꝼꝫtr i stock

Eñ vm midnꝫtti baduzt þr ꝼyrer Pall ⁊ Silas
⁊ loꝼudu gud/ ⁊ þr heyrdu til þra sem i vard hall
dinu voru/ eñ iaꝼn snart vard mikill iard skialꝼti/
s° at hrꝫrdizt allr grund vollr myrckua stoꝼuñar
⁊ iaꝼnsnart opnuduzt allar dyr ⁊ allra þra ꝼiotr
vpp leystuzt/eñ sem myrkua stoꝼu vordriñ vack-
nadi/ ⁊ sꝫ myrkua stoꝼu dyrnar opnar dro hñ vt
suerd ⁊ villdi ꝼyre ꝼara sier meinandi bandin
giana burt ꝼlyda/ eñ Pall kalladi Harre roddu ⁊
sagde/gior þier eckert vont þt vier erū hier aller.

Eñ hñ heimti lios gieck iñ ⁊ aꝼ otta sleigiñ/ꝼiell
hñ Pale ⁊ Syla til ꝼota/leidandi þa vt ⁊ sagdi/Her
rar miner huat byriar mier/ at giora/ þ eg verdi
ꝼrelsadr/ eñ þr sogdu/tru þu a Drottiñ Jesum/
svo verdr þu holpiñ ⁊ þitt hus/ ⁊ þr sogdu hm̄ ord
drottins ⁊ ollm̄ þm̄ et i hñs husi voru hñ tok þa at
sier a somu stund nꝫtr/ ⁊ þerdi beniar þra/hñ liet
þa ⁊ skira iaꝼnsnart sialꝼuañ sig ⁊ allt sitt hus/
⁊ þa leiddi hñ þa i sitt hus/ reisti vpp bord ꝼyrer
þm̄/ ⁊ hañ gladdizt med ollu sinu huse þ hñ var a
gud truadr vordiñ

Og er dagadi sendu yꝼuer bodararner þie-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

nara stadarins þangat og sogdu/lattu þessa men
lausa eñ myrckua stoþu voroñ kúgiordi þessi ord
Pali at ÿ þuer bodaratner hepdi þangat sent at
þier skyllout lauser lataz tþui gangit nu vt z þarit
i þridi/eñ Pall sagdi til þra/ þr haþa almeñeliga/
an doms latid hadpletta oss Romuerska meñ og i
myrckua stoþu kastad/og nu vilia þeir reka oss vt
heimogligaña/eigi skal sº hellor kome þr sialþuer
z reki oss vt/eñ þessi ord kungiordu stadarins þier
arar ÿ þuerboduranñ/z er þr heyrdu þ at þr voru
Romuersker/ottuduz t þr komu sidan beiddu þa z
vt leiddu/z badu at þr þæri burt vr borgiñe/ þr ge
ingu þa aþ myrckaa stoþuñe z komu til Lidia z er
þr hoþdu bræðra sied z hugsualat/þm þerdud
uzt þr i burt Seytiandi capitu

Eñ þa þr poru vm Amphipolin og Ap
polloniam komu þr til Tessalonia bor
gar huar ed var gydinga samkund/eñ
Pall gieck iñ epter venu siñe/ til þra z
sagdi þm vm þria þuottdaga vr ritnin
gunñ opnandi þyre þm z sañandi þ christe þyrfa
di at lida z aþ dauda vpp at risa / z at þessi Jesus
huern eg boda ydr (sagdi hañ) sie sa kristr/z no
ckrer aþ þm tradu z sálogudu sig Pale z Syla/z
mickill þiolde gudligra grickia/ þar mz hinar qðz
tu kuiñr eigi all þar

Eñ þr vantruudu gydingar þyllduzt þiandskap
ar z þeingu med sier nockra ill þydis meñ/ og er
þeir hoþdu dreigit þlock saman/giordu þeir vpp
hlaup i borgiñe z qðdu þyre hus Jasonis z sock
tu epter at leida þa þram þyre al þydu þolkit eñ er
þr þlidu þa eigi drogu þr Jasoné z nockra bræðr
til hoþdingiaña borgariñar z kolludu þr ed vil-

la all

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

la alla Jardar kringlu eru hirr kōner/hueria Ja-
son hyser ꝛ þsser aller giora i moti keisarans bodi
seigiandi añañ kong vera Jesū/eñ þr ꝗdstu vpp
lydiñ/ꝛ hoꝝdingiana borgariñar/ þa er þr heyr
du þtta/ꝛ sem þr hoꝝdu borgan tekit aꝝ Jasone
ꝛ þm̄ odrum/ lietu þr þa lausa

Eñ brꝗdrner lietu Pal ꝛ Sylā i burt ꝝara vm
nott til Berroha ꝛ er þr komu þar geingu þr iñ i
gydinga sākundu/eñ þr voru hiner edlubornustu
medal þra sem voru i Thessalonia/huerier ordit
medtoku aꝝ ollū hugarēs til bunade ransakandi
dagligaña ritnīgarnar huort þ vꝗri s° ꝛ marger
aꝝ þm̄ giorduzt truader ꝛ eirnen erligar kuiñr gir
skar ꝛ eigi all ꝝaer kallmeñ/ꝛ er þ ꝝeingu at vita
þr gydingar sē voru til Tessaloniu at gudz ord vo
ru bodut aꝝ Pale i Berreha/komu þr ꝛ þangat ꝛ
ꝗdstu vpp lydiñ/eñ iaꝝn snart sēdu brꝗdrner Pal
þa i burt þ hñ geingi allt vt til siaꝝuarins/eñ Si
las ꝛ Thimothe⁹ bliꝝu þ epter/ꝛ þr ed leiddu Pal
a veg/ꝝylgdu hm̄ allt til Athenu/ꝛ sē þr ꝝeingu
þñ biꝝalning aꝝ honū til Syla ꝛ Thimotheo/ þ
þr kꝗmi sem snarazt til hñs ꝝoru þr aptr.

Eñ a medan Pall beid þra til Athena gram-
dizt hñs andi med sialꝝū hm̄ er hañ sa borgina
s° miog hneigda til skurgoda dyrkanar/ aꝝ þui
haꝝdi hñ spurnīgar ꝝram̄i vid gydinga ꝛ gudrꝗ
kna meñ i samkūduñe ꝛ alla daga a torgi til þra
maña sē til hñs komu/eñ nockrer Epicurei ꝛ stoici
veralldliger spekingar þrattudu vid hñ/ꝛ sumer
sogdu/huad vill þessi ord snapur til seigia/eñ ad
rer mꝗlltu þat synizt sem hñ vilie nyrra guda bo
dare vera/ꝝyre þui hñ haꝝdi bodat þm̄ Jesum
ꝛ aꝝ vpp risuñe/ꝛ þr gripu hñ hondum ꝛ leiddu

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

a domꝼlautiñ ſeigiande/megu vǫr ecki ꝼa at vita huer þſſi nya keñing er ſem aꝼ þier ſeigizt / þuiat nockut nytt ꝼlytr þu ꝼyrer vor eyru/ ꝼyre þui vill du vier vita/huat þ vǫri/eñ aller Athenu borgar meñ ⁊ s° vt lendingar/ ⁊ geſter ſtundudu eckert añat/nema at ſeigia edr heyra nytt nockut

Eñ Pall ſtie vpp A midian dom ꝼlautiñ ⁊ ſag di/ þier meñ Athenu borgar eg ſie/ þ þier erut i ol lum hlutũ nǫrſta hia truader þuiat eg heꝼi geingit hier vm ⁊ ſied ydra ſkurguda dyrkan/eg ꝼañ ⁊ all tare/a hueriu vpp var ſkriꝼat/ hiñ o kende gud/ ꝼyre þui boda eg ydr þañ ſama/huerium þier o vitandi dyckan giorit/ sa gud ſem giordi heimẽ/⁊ allt huat i hm̃ er ꝼyre þui at hñ er drottiñ himins ⁊ iardar/eigi bygger hñ i muſtierũ þ m̃ ſem med hondũ eru ſmidut/⁊ eigi helldr ꝼagazt hñ i mañli gũ hondũ/ hñ þarꝼ ⁊ einſkis vid med þui hñ geꝼr ſialꝼr ollũ liꝼ ⁊ andar dratt a allã hatt/hñ giordi ⁊ aꝼ einu blodi allt mañkyn/ þ er byggia ſkylldi yꝼ uer allre augſyn iardar/⁊ alycktadi ꝼorſkickada ti ma ⁊ tak mork þra byggingar heꝼer hñ ſtadꝼeſt/ s° at þr ſkylldu gudz leita/ eꝼ verda kyñe at þr mǫtti a hm̃ þreiꝼa ⁊ a hñ ꝼiña/med þui þo at hñ er eigi langt ꝼra einũ ſier hueriũ vorra/ þat ꝼyre hñ liꝼũ vǫr/hrǫrunzt/⁊ erũ/s° ſem nockrer ydarſ landz dicktarar haꝼa ſagt/at vier erum ⁊ hñs kyns nu med þui vier erũ gudz ſleckti/ſkulu vier eigi mei na guddomiñ/likan vera gulli ⁊ ſilꝼre edr vt hognũ ſteinum/aꝼ mañа ꝼyndingum giorda

Og at ſoñu heꝼer gud tima þeſſarar o vitzku li da latid/eñ nu bydr hñ ollm̃ mõm huar hellzt þr eru at aller giori yꝼuerbot/ꝼyre þui hñ heꝼer dag

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

til sett/a huerium hñ vill dœma alla heims kring
luna med rietivise fyrer þañ mañ/ fyre huern hñ
hafdi þ ꝛa lycktad/tru at veita ollm̃/epter þ hañ
vpp vackti hñ af dauda

Eñ er þr heyrdu af vpprisu fram lidiña/Hœd
du sumer at þui/eñ sumer sogdu/vier skulũ heyra
þig aptr/eñ vm þtta/s° gieck Pall vt mitt a mille
þra/ ꝛ nockrer meñ hielldu med hm̃ ꝛ vrdu trua-
der medal huerra var Dionisius eiñ af radino/ ꝛ
kona Damaris af nafne/ ꝛ fleire adrer med þm.

Atiande Capitule

O Gepter þ gieck Pall burt af Athenu ꝛ
kõ til Corinthio ꝛ fañ þar gyding Aqui
lam at nafni œttadañ vr Pontia sa er
nyligaña var komeñ af Vallandi ꝛ hñs
husfru Priscilla/af þui at keisare Cla-
udius hafdi bodit ollm̃ gydingum fara af Rom
til þessa/hins sama gieck hñ iñ ꝛ med þui at þr vo
ru eins handuercks meñ/bleif hñ hia þm̃ ꝛ erfida
di/eñ þra handuerck var tialld vefnadr ꝛ alla þuott
daga kendi hñ i samkundu husi ꝛ hafdi for tolur
fyrer gydingum ꝛ eirnen lika fyre grickium

Eñ er Silas ꝛ Thimote⁹ komu af Macedonia
þreyngdi andeñ Pale til at vitna fyrer gydingũ/ þ
Jesus vœr: kristr/eñ sẽ þr mœlltu i moti/ þui ꝛ tolu
du hadungar ord/fleygdi hñ af sier fautũ ꝛ sag-
di til þra/yduart blod/sie yfuer ydru hofdi /Hreiñ
geing eg epter þtta til Heidiña þioda ꝛ hñ veik þa-
dan ꝛ gieck iñ i hus nockrs þss er Just var at nafni
hñ heidradi gud/hñs hus var ꝛ hid nœrsta sãkun
duñe/eñ Crispus huer ed var foringe samkũduñar
trudi a drottiñ med sinu ollu hyske/ ꝛ marger Cor
inthiu meñ þr ed til heyrdu/ vrdu truader ꝛ lietu
skira sig

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Eñ Drottiñ sagdi þ yrer syn vm nott til Pals/ ottazt eigi/ helldr tala þu ꝛ þeig ecki þuiat eg em med þier/ ꝛ eingeñ skal þier til leggia/ at þig mei gi skada þat margt folk er mitt i þssari borg/ eñ hañ sat þar arit vm kring ꝛ ser manadi/ ꝛ kendi þm gudz ord.

Eñ er Gallio var landstiornare i Antiochia/ ri su gydīgar vpp mz einū huga i moti Pale/ ꝛ leid du hñ þ yrer domstoleñ ꝛ sogdu/ þssi rædr mōm at dyrka gud i moti laugmalino/ eñ þa Pall bio sig til at luka vpp muñiñ. Sagdi Gallio til gydinga/ Judar miner/ eþ þat væri vm nockr rangindi/ edr vansemd/ þa vmlidi eg ydr giarnan/ eñ med þui þ eru spurningar aþ ordum ꝛ noþnū yduars log mals meigi þier sialþuer til sia/ þui at eg vil eigi þra domare vera ꝛ rak þa þra domstolinū/ þa gri pu aller Gricker Sosthenem samkunduñar hoþ dingia/ ꝛ slogu hñ þ yrer domstolenum/ eñ Gallio gaþ sier þar allz ecki at

Pall dualdi þar sialþr i marga daga/ sidan kuaddi hñ brædrna ꝛ sigldi i Syriam ꝛ Priscilla ꝛ Aquila medr hm̄/ epter þ hñ rakadi hoþur sitt i Kenhrea/ þat hñ haþdi heit a hendi/ hñ kom þa oþan til Epheso ꝛ þar skildi hñ þau epter/ eñ hñ gieck sialþr iñ i samkunduna ꝛ þreytti spurningar vid gydinga/ eñ þr badu hañ/ at hñ blijþi þar eñ leingra tima hia sier/ eñ hñ samsinti þui eigi/ hell dr kuaddi hñ þa ꝛ sagdi/ mier byriar med algiorþ ne a þre hatid sem til stendr at vera til Hierusa lem/ helldr skal eg at gudz vilia/ koma til ydar ap tr ꝛ er hñ leysti þra Epheso/ kom hñ til Cesarea/ gieck vpp ꝛ heilsadi saþnadinū/ ꝛ þor oþan til An tiochiā ꝛ dualdizt þar nockra stūd þor burt sidan

ꝛ gieck

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

ꝛ gieck huat epter odru vm Galitiu riki ꝛ Phrigi am styrkiandi alla lærisueina

Eñ þar kom til Epheso gydingr nockr apollo at nafni/ fædd: i Alexandria/ mælsku madr ꝛ mattugr i ritningunũ þssi var formentr i vegi drottins ꝛ taladi med Gloanda anda/ ꝛ tok at keña all kappsamliga þ huat drottins er vitande einazta af skiru Johañis/ þssi tok truliga at predika i samkunduñe/ eñ er Priscilla ꝛ Aquila heyrdu hm̃ toku þau hñ at sier ꝛ laugdu eñ iñeligar vt fyrer hm̃ veg Drottins/ ꝛ þa hñ villdi reisa i Achaiam skrifudu brædrner ꝛ riedu lærisseinunũ at þr med tæki hñ/ ꝛ sem hñ var þar kõeñ/ bætti hñ vm fyre morgñ þm er truadr var vordiñ fyrer nadina/ þt hñ yfuer vañ gydinga allskorugliga/ synandi þm̃ opinberliga/ fyrer ritningarnar/ þ Jesus væri Kristr/

Nitiandi Capitule

OG þ skiedi er Apollo var til Corinthiu at Pall gieck þa vm vpp lond ꝛ kõ til Corinthiu / ꝛ fañ nockra lærisueina ꝛ sagdi til þra/ hafi þier nockut medtekit heilagan anda/ sidan þier vrdut truader/ eñ þr sogdu til hñs/ vær hofum/ eñ eigi heyrt huort at nockr heilagr andi væri/ hñ sagdi til þra/ vppa huat eru þier þa skirder/ eñ þr sogdu/ vppa skirn Johañis/ Pall sagdi/ Johañis skirdi at soñu med idranar skirn/ ꝛ sagdi fyre folkino at þr skylldi trua a þñ sem epter hñ mundi koma/ þ er Jesũ þ hñ sie kristr/ sem þr heyrdu þ/ lietu þr skirazt i nafni Drottins Jesu kristi/ ꝛ er Pall hafdi haft hendr yfuer þm̃/ kõ heilagr andi yfuer þa/ ꝛ þr toludu tũgr ꝛ toku at spa/ eñ þr meñ voru allz nær tolf

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Hañ gieck iñ i samkundu husit/ ⁊ predikadi i þre
lse vmþria manadi/ kendi ⁊ þeim þortolur setti aþ
gudz rike/ eñ þa þr nauckrer sem hardsyllder voru
⁊ eigi trudu talandi illt aþ veige Drottins þyre al
þydu/ veik hañ þra þm/ ⁊ at skilde lærisueinana/
dagligaña spurningar þremiandi i kenzlu husi þss
manz er Tyrañus hiet/ og þetta giordizt vm two
ær s° at þr aller sē biuggu i Asia heyrdu ord drot
tins bædi gydingar ⁊ gricker/ ⁊ gud giordi eigi litil
krapta verck þyre hendr Pals s° at eþ eirnen sueita
dukar edr nær klædi aþ hans likama baruzt yþuer
siuka þ kranckdæmin hurþu aþ þeim/ og illzku an
dar vt þoru þra þm̄

Eñ nauckrer þreistudu vt aþ vm hleypings Ju
dum særinga meñ/ at kalla a naþn Drottins Jesu
yþuer þeim sem illzku anda hoþdu med sier og sog
du/ vier særum ydur þyre Jesum/ þañ Pall predi-
kar/ eñ þesser voru vñ er þetta þraumdu/ syner þss
gydings og presta hoþdingia er Skeua hiet/ eñ illz
ku andeñ suaradi og sagdi Jesum keñe eg og Pæl
veit eg eñ huerier eru þier/ og sa madur i huerium
illzku andiñ var stauck vpp a þa/ vard þeim oþl
ugre og varpadi þeim vnder sig/ svo at þeir þly
du nauckter og sarer vr þui sama husi/ þetta va
rd ollum kuñigt sem biuggu i Epheso/ bædi gydin
gum ⁊ grickium/ ⁊ yþuer þa alla slo otta/ ⁊ naþn
Drottins Jesu var nærsta mycklat

Þar komu og marger sem truader voru vord-
ner vidurkendu og kuñgiordu/ huat þr heþdu aþre
kat ⁊ marger aþ þm sē þorneskiu lister hoþdu þrā
it baru bækrnar saman ⁊ brendu þær ollū hia ver
anda/ ⁊ at saman reiknudu þra verdi/ þūdu þr þess
þiar þimtigi þusund peninga/ svo oþlugliga tok at

vagra

vagra ord Drottins ꝛ at eꝼlazt/nu sem þetta var
vt giort/setti Pall sier i anda/at ꝼerdazt vm mace
doniam og Achaiam/ꝛ at ganga til Jerusalem ꝛ
sagdi/ þui epter þ er eg heꝼiþar verit byriar mier at
sia Romam/ꝛ hañ sendi two aꝼ þm̃ er hm̃ þionudu
Timotheũ ꝛ Erastum burt i Macedoniam/eñ hañ
bleiꝼ sialꝼr vm stundar sakir i Asia

Eñ i þañ tima hoꝼzt eigi litill vpp blastur aꝼ
þessum veigi þuiat nockr gull smidr sa Demetrius
var at naꝼne huer ed giordi silꝼr hulder Dianu og
þ giordi þm̃ embꝯttis moñũ eigi litiñ a bata huer-
ia hñ saman kalladi/sem þsshattar verck meñ voru
ꝛ sagdi goder meñ þier vitid at vier hoꝼum mick
iñ groda aꝼ þessu verck lagi/ꝛ þier siaet ꝛ heyrit
eigi alleinazta i Epheso/helldr ꝛ nꝯrsta vm alla
Asiam/ þ þessi Pall vm huerꝼir mycklu ꝼolki teli
andi vm ꝼyre þui ꝛ seiger at þ sie onguer guder sẽ
med hondum verda giorder/eñ þetta hlutskipte ke
mr eigi einazta oss til tions ꝛ voru vercklagi til nid
ranar/helldr mun mustiere hiñar mycklu gydiu Di
anu einskis virt/þar til mũ heñar tign nidr brotiñ
verda hueria aull Asia ꝛ heimskringlan vegsamar

Sem þr heyrdu þ ꝼylltuzt þr reide ꝯptu vpp
ꝛ sogdu/Hin myckla Diana i Epheso/ꝛ aull borg
in ꝼylltizt aꝼ sneypan/ꝛ þr giordu med einu hug
arꝼari a hlaup til sionar ꝼlautsins ꝛ gripu þa Gai
um ꝛ Aristarchũ aꝼ macedonia ꝼorunauta Pals eñ
Pall villde þa ganga iñ at ꝼolkino ꝛ lꝯrisueinarner
leyꝼdu hm̃ þ ecki/ꝛ nockrer ꝼꝼuer meñ vr Asia þr
ed Pals goder viner voru sẽdu til hñs ꝛ badu at hñ
gꝯꝼi sig eigi ꝼram̃ a sionar ꝼlautiñ/sumer kolludu
s° /eñ adrer añat/ þr al þydan var vill vordin ꝛ ꝼle
ster vissu eigi aꝼ hueriu eꝼne þr voru til samãs kõ
ner/eñ sumer aꝼ ꝼolkino drogu ꝼram̃ Alexandrũ

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

þeim er gydingar þram̃ yttu/eñ Alexander bente
hendiñe sier til hliodz viliandi þorsuara sig þyr
þolkino ⁊ er þr þormercktu þ hñ var gydingt/hoþ
vpp eitt kall aþ ollum/nǫr tweim stundum / h
myckla Diana i Epheso

Og sē Kanzeleren þieck stoduat þolkit sagdi h
þier meñ i Epheso/huer er sa mañ a/ed eigi veit þ
borgin Epheso sie dyrckanar iña hiñar myckl
gydiu Dianu/og heñar likneskiu aþ himne oþan
þallna/nu med þui at þessu seiger eingiñ i moti/
þa byriar ydur spokum at vera ⁊ eckert aþ bradrǫ
di at giora/ þier haþit nu þessa meñ hingat dreigit
sem huorcki eru rǫningiar kirckna nie hads meñ yd
rar gydiu þott Demetrius ⁊ þr embǫttis meñ sem
med honū eru haþi kǫru mal vid nockurn/ þa gior
izt hier laug vm/ ⁊ þar eru borg meistarar klagizt
þr iñbyrdis þyrir þeim / eñ eþ þier leitid nockut
epter vm adra hluti/ þa latid þat vpp leysazt a añ
arre laugligre samkomu/ þui þat er haskasamligt
at eþ vier skulum seker verda þyre þessa dags vpp
hlaup med þui þo at eingin sauk er vnder nidre /
huadan vier megū skial aþ geþa þessa vpphlaups
⁊ er hñ haþdi þtta sagt/sleit hñ saþnadinū.

xx capitule

Eñ epter þ er vpp hlaupino linte /kalladi
Pall lǫrisueinana til sin og bad þa vel
liþa/þerdadizt sidan/eñ þa hañ haþdi
þǫr somu landz alþur yþuer þarit og
þm a miñing veitt mz morgum ordum
kom hañ til Gricklandz ⁊ taþdi þar þria manade
eñ med þui honū voru vmsat giord aþ gydingum
er hañ villde sigla i Syriam/vard hañ þss siñes at
snua apti vm Macedoniam ⁊ þesser þoru mz hm̃

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

allt til Asiam Sopater af Berrohen/eñ af Thes
salonu Aristarchus ⁊ Secund⁹/⁊ Gaius af Der
ben ⁊ Timotheus/eñ vr Asia Tychicon ⁊ Trophi
mas/ þsser geingu vndan ⁊ bidu vor i Troada eñ
vier sigldū epter Paskana af Philippis ⁊ komū
til þra i Troade iñan fim̄ daga/ ⁊ duoldū þar i
(vij daga)

Eñ eiñ þuott daga þa lærisueinarner voru til
samans kōner braud at briota/ taladi Pall vid
þa þui añars dags villdi hñ ferdazt/⁊ teygdi ræ
duna allt til midrar nætr/ ⁊ i þm̄ lofst sal voru
morg lios/sē vær vorū saman kōner ⁊ nockrt vng
meñi Eytichos at nafni/sat i vindauganu ⁊ sauck
i diupañ suefn/ ⁊ med þui at Pall taladi s⁹ lein-
ge/ þa þyngdizt hñ þui meir af suefni ⁊ hrapadi
ofan vr hinū þridia lofst sal ⁊ var Daudr vpp
tekiñ/eñ er Pall gieck ofan/lagdi hñ sig fram yf
uer hñ/⁊ hiellt um hñ ⁊ sagdi/giorit einguan haf
uada/ þuiat hñs ond er med hm̄/hñ gieck þa vpp
aptr braut braudit ⁊ bergdi ⁊ taladit margt vid
þa allt til þss dagr rañ/ ⁊ s⁹ ferdadizt hñ/eñ þr
leiddu sueineñ vpp lifanda/⁊ þr hugsuoluduzt
vid þ eigi allitt

Eñ vier stigū a skip ⁊ sigldū til Asson/ þar vill
du vier hafa tekit iñ Pal/þuiat hñ hafdi s⁹ a sett
þ hñ villdi yfuer land fara/eñ sem hñ kom til as
son/toku vær hñ til vor/⁊ komū til mytilen/ þa-
dan sigldu vier ⁊ komū añars dags giegnt Chion/
⁊ deiginū epter toku vær hofn vid Samō ⁊ duol
dū i Trogilion ⁊ næsta dageñ eprer komu vær til
Mileto/ þuiat Pall hafdi sett sier at sigla fram
hia Epheso/ s⁹ at hñ hefdi ongua duol i Asia
af þui flytti hñ sier ef hm̄ væri þ moguligt at ve

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

ta a huita suñu til Hierusalem

Iþra Mileto sendi hñ til Epheso ꝛ liet kalla hi-
na ellztu presta aþ saþnadinū ꝛ sem þꝛ komū til
hñs/sagdi hñ til þꝛa/ þier vitid/ at i þra þm þyr-
sta deige er eg kom i Asiam/huersu eg heþi vm al
la tima hia ydꝛ verit/ ꝛ Drottne þionat med ollu
hugarens litelꝗti ꝛ med mycklu tarþelli ꝛ þreistin
gum/hueriar mier haþa hlotnazt aþ vm satū gy-
dinga/ ꝛ þ eckert vndan dꝛeigit sem ydꝛ var bati
i s° eg haþi þ eigi kuñgiort ydꝛ opinberligañа i
ymsuin husum ꝛ vitnat bꝗdi gydingum ꝛ grickiū
idran til gudz ꝛ truna a Drottiñ vorn Jesum

Og nu siaet? þ eg em bundiñ i anda/at þerdazt
til Hierusalem vitandi eigi huat þar mun yþuer
mig koma/nema þ er heilagꝛ andi vitnar vm al
lar borger seigiande/at þiotꝛ ꝛ harmkuꝗli munu
min þar verda/ eñ eg geþ þui ongua vackt/ eg
helld ꝛ eigi sialþs mins liþ dyꝛmꝗtt s° at eg þull-
kōne mitt hlaup mz þagnadi/ ꝛ þ embꝗtti sem eg
heþi medtekit aþ herram ū Jesu til vitnesburdar
Euangulio gudz nadar

Og siaet? at nu veit eg at þier munut aller eigi
sia mitt andlit meir/ hueria eg heþi vmgeingit/ ꝛ
predikat gudz riki/ þyꝛer þui vitna eg ydꝛ a þssm
deigi þ eg em hreiñ aþ allra blodi/ þuiat eg heþi
eckert vndan þara latid/ þ eg haþi eigi kuñgiort
ydꝛ allt gudz rad/aþ þui haþit gat a sialþum ydꝛ
ꝛ a allre hiordiñe/medal þꝛa sem ydꝛ setti heilagꝛ
andi til byscupa/at stiorna saþnan gudz/ hueria
hñ heþer endꝛ leyst sinu eigen blodi/ þuiai þ veit
og at epter mina burt þaur munu iñ ganga medal

ydar

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

ydar olmer vargar/ þr ed eigi muuu þyrma hior diñe ⁊ aþ ydr sialþum munu meñ vpp risa er tala vm huerþuar keñingar/ at þr teygi lǫrisueina na epter siet/ þyrer þui vake þier ⁊ miñizt a þ/ at eg heþi vm þrtu aar noit ⁊ dag eigi aþlatid at amiña eiñ ⁊ sier huern yduarn medr tarum

Og nu brǫdr biþala eg ydr gudi ⁊ ordi hñs nadar/ huer mattugr er vpp at byggia ⁊ ydur arþtoku at geþa medal allra þrasem helgader verda/ eigi girntizt eg nockrs ydar silþr gull edr klǫdnat þat þier vitid sialþuer at þssar hendr haþa mier vñit til/ mtñar naud þurþtar ⁊ þra sem med mier voru/ allt synda eg ydr þ/ at s° byriadi oss at erþuida ⁊ vanþǫra at medtaka ⁊ miñazt orda Drottins Jesu/ þ hñ sagdi/ at sǫlla vǫri at geþa eñ þiggia

Og er hñ haþdi þtta sagt þiell hñ a kne ⁊ bad samt þm ollm̄ eñ þra a mille gio rdizt gratr myc kill ⁊ laugdu hendr vm hals Pale ⁊ kystu hñ/ syrgiandi mest aþ þui ordi ed hñ sagdi at þr myndi eigi sia hñs andlit meir ⁊ þr þylgdu hm̄ til skips

xxi Capitule

Sem þ var skied/ at vier leystum ⁊ hurþum þra þm/ komu vier beinleidis til Cho ⁊ añars dags til Rodis ⁊ þadan til Patara/ ⁊ þar þundu vier skip þat er þara atti til Phenicen/ stigum þar aa ⁊ sigldum þangat/ eñ sem vier þeingum at sia Cipriam lietu vier þat til vinstre handar ⁊ sigldū i Syriam

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

ꝛkomu at Tyro/ þui þar atti skipit at leggia vpp
þarmiñ ꝛ sem hñ þañ lꝗrisueinana bliþu vꝗr þar
i samastad (vii) daga/ huerier Pale sogdu þyre an
da gipt þ hñ skyllde eigi þara vpp til Hierusalem
ꝛ þ skiede sem þr dagar voru lidner þoru vꝗr ꝛ
geingū aþ stad/ ꝛ þr aller med husþreyiū sinū ꝛ
bornū þylgdu ossa veg/ vt þyrer borgina/ ꝛ þiel
lum a hne i þiorune ꝛ badunzt þyrer ꝛ er vꝗr hoþ
dum kuatt huer añan stigu vier a skip eñ hiner
sneru aptur til siña heim kyña

Og er vier hoþdū lycktat vora sigling þyre
Tyro/ komu vꝗr oþan til Ptolomaida ꝛ heilsu
dum brꝗdrnnū/ ꝛ vorū þar eiñ dag hia þm̄/ eñ añ
ars dags þoru vꝗr i burt þr ed mz Pale voru ꝛ ko
mu til Cesarea ꝛ geingum iñ i hus Philippi gudz
spiallara/ huer ed var eiñ aþ sio/ ꝛ bliþum hia
hm̄/ hñ atti þiorar dꝗtr þꝗr meyiar voru/ ꝛ spadu
þyrer/ ꝛ sē vier duoldunzt þar nockra daga/ keme
spamadr sa aþ Judea er Agab⁹ var at naþne/ ꝛ
þa hñ kom til vor tok hñ linda Pals ꝛ batt hen
dr sinar ꝛ sagdi þtta seiger heilagr andi/ at þañ
mañ huers ed þ essi linde er munu gydingar s⁹ bin
da i Hierusalē ꝛ selia hñ i heidiña maña hendr

Eñ sem vier heyrdū þ/ badu vier hñ/ ꝛ þr a
drer sem i þm̄ stad voru þhñ þꝗri eigi vpp til
Hierusalem/ eñ Pall suaradi þa ꝛ sagdi/ huat giori
þier ed þier gratid ꝛ hrellit mitt hiarta/ þuiat eg
em eigi alleinazta reidu buiñ at lata mig binda
helldr at deyia i Hierusalē þyre saker naþns Drot
tins Jesu/ ꝛ med þui vier gatum eigi talit vm þyr
er hm̄/ þaugnudū vꝗr ꝛ sogdū verdi vilie Drottins
ꝛ epter þa daga þoru vꝗr vt geingū vpp til Hie
rusalem/ þangat komu ꝛ nockrer lꝗrisueinar me

dr oss

dr oss ap Cesarea/ hapandi þ aſi nockn gamlan
kristuein medr sier vr Cypria Mnason at naþni/
hia huerium vier herbergi tokum/ t þa vier kom
um til Hierusalem toku bradrner þeiginsamliga
vid oss/ eſi aſiars dags/ gieck Pall iſi medr oss til
Jacobum/aller olldungar komu þar t saman/t
sens hſi hapdi heilsat þſi/sky rdi hſi þm þra/huat
epter aſiat/ þ gud hapdi giort a medal heidiſia þi
oda þrer hſis þionkan

Þa þr hopdu þ heyrt/ vegsomudu þr gud/t
sogdu til hans/broder þu sier hue morg þusund
gydinga at þr eru sem truader hapa vordit/eſi þr
aller eru þo vandlætingar meſi logmalsins/t þr
hapa heyrt sagt epter þier þ þu kender þſi gydin
gū ollū sē medal heidiña þioda eru at snua þra
Moyse seigiandi þr skylldu eigi ymskera sonu si
na t eigi epter þre siduenju ganga/ huat vm þ er
byriar sapnadinū allra hellst til samans at koma
þuiat þr munu þa at heyra/ þ þu ert komeſi/ þui
giort nu þ huat vier seigiū þier

Wier hopū hier þiora meſi/ hyerier hat heyr
pest yþuer sig/ þa somu tak at þier t hreinsa þig
medr þſi/t kosta þa/at þr raki sint hofut/ og at
aller vite at þ huat þr hapa heyrt vm þig sie
osannde /heldr þ þu ganger sialpur t vard vel
ter logmalit/ þui þſi sem truader hopdu giorst
ap heidingū skripudum vier/ t vist rdduom/at
þr skyllu eckert þesskonar halldaſinema þ þr vo
rudu sig vid skurgoda þornan/t blode/kopnudu
t þrillu lipnadi/ Þa tok Pall þa meſi at sier t lict
aſiarsdags hreinsa sig medr þſi/t gieck iſi i mus
terit/t nadi sig hallda vpp þylling hreinsan dag
gaña/ þ til at huer eiſi þra oppradi þyre sig siſie
þorfa

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Eñ sem þr sio dagar voru lidner/ sau hñ þr gydingar i musterino er voru vr asia ꝛ ꝗstu vpp allañ lydiñ/ logdu hendr a hñ ꝛ kolludu/ þier Jraels meñ/ hialpit til/ þssi er sa madr/ sem allz stadar keñer ollm̃ mõm i giegn þssu folki ꝛ logmali ꝛ s° i mot þssm stad/ þar ofan a hefer hñ iñ leitt heidna meñ i musterit/ ꝛ saurgat s° þnan heilaga stad þuiat þr hofdu sied Trophimũ af Ephe so med hm̃ i borgiñe/ þñ meinudu þr at Pall hefdi i musterit iñ leitt ꝛ aull borgin o kyrdizt ꝛ a hlaup vard af folkino/ ꝛ þr toku Pal hondum ꝛ drogu vt af musterino ꝛ iafnsnart vrdu dyrnar aptr lꝗstar

Sem þr leitudu vid at lifplata hñ/ kom su fregn vpp fyre yfuer hofdingiañ herlidsins/ þ aull Hierusalem vꝗri vpp vꝗgd / hñ tok þa stragz stridz sueinana ꝛ hers hofdingiana til sin ꝛ hliop burt i mille þra eñ sem þz sau hershofdingiañ ꝛ stridz folkit/ gafu þr vpp at beria a Pale/ eñ hers hofdingiñ gieck þar at ꝛ tok hñ at sier ꝛ baud at binda hñ tueimr Jarn hleckium/ ꝛ spurdi at huer hñ vꝗri ꝛ huat hñ hefdi giort/ eñ sitt kalladi huer af folkino/ ꝛ med þui hñ fieck ecki vist at vita fyrer vpp hlaupino/ baud hñ at leida hñ i kastalañ / ꝛ sem þr komu at troppuñe / hlutu stridz meñirner at bera hñ fyre at sug folksins / þuiat mikill folks fioldi fylgdi epter ꝛ kolludu / af skaf þu þnañ

Og sem Pall vard iñ leiddr i kastalañ sagdi hñ til yfuer hofdingians / leyfizt mier ecki at tala vid þig/ eñ hñ sagdi kant þu girsku/ ertu eigi sa hiñ egiptzke madr/ sem fyre þssm daugñ styriolld vpp vackier ꝛ drozt vt a eydi mork fior

ar þusunder moꝛduarga eñ Pall sagdi /eg em at soñu madꝛ gydinga kyns ap Tarson / eñ borgari vt ap napn þꝛagri borg Cilitia/ eg bid þig lopa mier at tala til polksins/ ꝛ er hñ lopadi hñ/ stie Pall vpp a troppunar ꝛ bandadi hendiñe til lydsins/ ꝛ er mikil þaugn giordizt taladi/ hñ til þꝛa a ebꝛeska tungu ꝛ sagdi

xxij Capitule

Dier mesi goder bꝛꝺꝛ ꝛ þedꝛ/ heyrit nu mina ap sakan til ydar/eñ sem þꝛ heyꝛdu hñ taladi ebꝛeska tungu til þꝛa / giordu3t þꝛ eñ tuistare/ ꝛ hñ sagdi eg em madꝛ gydinga kyns/þꝺꝺꝛ i Tarsen i Cilitiꝛ/eñ vpp alin i þissari borg til þota Gamalielis/ ꝛ ap ollu kostgꝺꝛi lꝺꝛ i þaudꝛligu lougmale/ ꝛ lagaña vand lꝺtare/lika sem þier erut aller eñ i dag/ eg hefi ꝛ þñañ veg op sockt allt til daudans/eg batt ꝛ i vard holld selldi/bꝺꝺi mesi ꝛ konꝛ /s° sem kese maña hopdingiñ ꝛ aller olldungar bera mier vitne vm/ap huerium eg mꝫ tok brep til bꝺꝛaña/ ꝛ þor til Damasco/ þ eg dꝺꝛgi þa bundna til Hierusalem sem þar vꝺꝛi/ s° at þꝛ mꝺtti pinder verda

Eñ þ skiedi þa eg þangat þor ꝛ tok at nalgazt Damascum/ nꝺꝛ midiñ deigi at leiptradi vm mig skyndiliga lios mykit ap himne/ ꝛ eg fiell til iardar ꝛ heyrde raudd þa er til min sagdi Saul Saul/ huar /til opsꝺker þu mig eñ eg suaradi / huer ertu lauarde ꝛ hñ sagdi til min/eg em Jesus ap Nadareth huern þu opsꝺkir/ ꝛ þꝛ sẽ mꝫ mier voru sam at soñu liosit ꝛ vrdu pelins puller eñ raud dina þa er vid mig taladi/heyrdu þꝛ eigieg sagda

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

herra huat skal eg giora/eñ Drottiñ sagdi til min/ statt vpp ꝛ gack i Damascū/ þar man þier sagt verda aþ ollu/huat þier til skickat er at giora/eñ sem eg gat eigi sied þyrer liossins biartleik vard eg hādleiddr aþ minū þoru nautū ꝛ kō til Damascū

Eñ þar var gudhrǫddr mañ epter laugmalino Ananias/sa godañ ordstir haþdi aþ ollm̄ gyding um er þar biuggu/hñ kom til min gieck at mier og sagdi/Saul broder litta vpp/ ꝛ eg leit til hñs a sā re stund/hñ sagde þa/Gud þedra vorra heþer ski ckat þig til at þu skyllder vidr keña hñs vilia ꝛ at ter at sia þn riettlata ꝛ heyra raudd aþ hñs muñe þat þu munt hñs vottr verda til allra maña/þra hluta sem þu heþer sied ꝛ heyrt/ ꝛ huat teþr þig nu ris vpp ꝛ lat skira þig ꝛ aþ þwo s° þinar syn der at a kolludu naþni Drottins.

Þ skiedi ꝛ þa eg kom aptr til Jerusalem/er eg v^a a bǫn i musterino/at eg vard numiñ þra mier ꝛ eg sa hñ/þa sagdi hñ til min/skunda þig/ ꝛ þar burt aþ hierusalem/ þat þr medtaka eigi þiñ vitnes burd vm mig/eñ eg sagda/Lauardr þr vita sialþuer þ eg dro i myrkua stoþu ꝛ liet lemia i ym sum samkundu husū/ þa sem a þig trudu/ꝛ þa er blod steþþani þins vottar vt helltizt/ stod eg þ^a hia ꝛ var samsiñandi hñs dauda/ þui eg geymda þra þaut sem hñ i helslogu/ꝛ hñ sagdi til min/þ^a hiedan/ þuiat eg vil senda þig langt i burt me dal heidiña þioda.

Eñ þr heyrdu hm̄ allt at þui ordi/hoþu vpp raddirnar ꝛ sogdu/aþ mat þss hattar mañ aþ ior du/ þuiat hm̄ er eigi leyþiligt at liþa/eñ sē þr kollu du vorpudu þr aþ sier klǫdunū ꝛ þleygdu moll du i lopt vpp/ yþuer hoþdingiñ baud þa/at hñ

skylldi

skylldi leidazt iñ i kastalañ ꝛ skipadi þm̃ at þor-
heyra hñ ꝛ hud strykia s° hñ þeinge at vita þyrer
hueria sauk at þꝛ kolludu s° yþuer hm̃ ꝛ er hñ rey
ꝛdi hñ at med taugũ/sagdi Pall til vnder hoþdin
gians er stod nꝗr hm̃/huort þm̃ vꝗri þ leyþiligt
at hudstreykia romuerskan mañ/o dꝗmdañ/ꝛ er
vnder hoþdingiñ heyrdi þ/gieck hñ til yþuer hoþ
dingians/ꝛ vnderuisadi hm̃ þ ꝛ sagdi/huat vill-
tu til giora þessi madꝛ er romuerskꝛ

Þa kõ yþuer hoþdingiñ þangat ꝛ sagdi til hñs
seig mier eþ þu ert Romuerskꝛ/ eñ hñ sagdi/Ja
vid vnder hoþdingiñ suaradi til þtta riettar þar
hlaut eg ꝗrnu þie at kaupa/Pall sagdi/eg em þ
ꝛ þꝗddꝛ iaþn skiott geingu þꝛ þra hm̃ sẽ hñ skyll
du haþa þor heyrt/ꝛ yþuer hoþdingiñ ottadizt ed
hñ þornam þ hñ var romuerskꝛ/at hñ haþdi latid
binda hñ.

Añañ dagiñ epter villdi hñ grenieligar vita þy
re hueria sauk hñ klagadizt aþ gydingum ꝛ leyste
hñ vr baundũ/ ꝛ baud keñe mañа hoþdingiũ ꝛ ol
lu þra radi til samans at koma/ꝛ leidde sidan Pal
þram ꝛ setti hañ hia þm

xxij Capitule

Eñ Pall horþdi a radit ꝛ sagdi/ þier meñ
ꝛ brꝗdꝛ eg heþi aþ allre godꝛi samuitz
sku geingit þyre gudi/ allt til þessa/eñ
Ananias keñe mañа hoþdinge skipadi
þm̃ er hia hm̃ stodu/at liosta a hñs muñ/ þa sag
di Pall til hñs/gud man sla þig þu huit þagadi
veggꝛ/sitꝛ þu ꝛ dꝗmer mig epter laugmalino ꝛ
bydꝛ at sla mig i moti laugunũ/eñ þꝛ sem hia sto
du sogdu/boluar þu ꝗdꝛta keñemañe gudꝛ/Pall
sagde/eg vissa eigi brꝗdꝛ þ hñ var keñi mañа hoþ

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

dinge/ þuiat skriþat er/ at hoþdingia þins lyds skalt þu eigi bauls bidia.
sem Pall visse at þar voru aþ einne alþu Saducei/ ⁊ aþ annari Pparisei kalladi hn̄ vpp þyre radino/ þier men̄ ⁊ brædr/ eg em ein̄ phariseus ⁊ sonr eins phariseara/ eg dæmunzt þyre von ⁊ vpprisu þram lidinna/ ⁊ er hn̄ sagdi þtta giordizt sundr þyckia i mille phariseos ⁊ Saduceos/ ⁊ sa seiskapr skildi sig at/ þuiat Saducei seigia vpprisu þramlidinna eigi vera/ ei/ Eingel/ nie anda/ en̄ Pharisei vidr kendu huoru tueggia/ en̄ þa giordizt haþuadi mikill/ ⁊ hiner ritkloku aþ phariseanna lidi/ risu vpp ⁊ stodu i moti ⁊ saugdu/ vier þinn̄ eckert vondz ligt a þssm manne/ þo ed andi edur Eingell haþi vidr hn̄ talat/ þa kunnum vier eigi at strida i moti gudi
En̄ sē mickel misgreining vard/ vggadi yþuer hoþdingiann/ at þr mundi slita Pal þra þm ⁊ skipadi stridz þolkino oþan at þara at gripa hn̄ mitt burt þra þm/ ⁊ leida i kastalann/ en̄ nærstu nott epter stod Drottin̄ hia hm̄ ⁊ sagdi/ Pall vert med godu gedi/ þuiat lika sē þu heþer vitnat aþ mier i Hierusalem/ s° hlytr þu ⁊ at vitna aþ mier i Rom

En̄ er dagr kom/ saman toku sig nockrer gydingar ⁊ streingdu þ heit at/ eta huorki nie drecka/ þ° til þr heþdi Pale i hel komit en̄ þr voru þleire en̄ þiorutiger manna sem þtta samtak hoþdu giort þr geingu til kenni manna hoþdingians ⁊ olldungann ⁊ sogdu/ vier hoþum heit streinging streingda at bergia einskis/ þar til vier heþdum Pal aþ liþe tekit/ þui vnderuisit nu yþuer hoþdingianum ⁊ radino þ hn̄ lati leida hn̄ a morgen til ydar/ lika sem

ka sem þier villdut nockrs sañara viser verda aþ hm̃/eñ vier erum adr eñ hñ nalꝗgizt ydr reidubuner at sla hñ i hel

Og er systr sonr Pals heyrdi þ suikrꝗdi/ kom hñ ⁊ gieck iñ i kastalañ/ ⁊ vnderuisadi þ Pale/ eñ Pall kalladi til sin eiñ aþ vnder hoþdingiũ/ ⁊ sagdi/ leid þu þñañ pillt/ til yþuer hoþdingians/ þui at hñ heþer nockut at kuñgiora hm̃/ ⁊ hñ tok hñ at soñu at sier ⁊ leiddi hñ til yþuer hoþdingians/ seigiandi hiñ bundne Pall kalladi mig til sin/ ⁊ bad mig at haþa þna Pillt til þin/ hñ heþdi at seigia þier nockut

Yþuer hoþdingeñ tok hñ þa i hond ⁊ veik hm̃ vt aþ/ spurdi hñ at huat er þ/ þu heþer mier at seigia/ eñ hñ sagdi/ gydingar haþa samblasit at bidia þig/ þ þu haþer a morgen Pal þyrer radit/ s° sem þr vilie nockut sañara aþ hm̃ þregna/ eñ tru þu þm eigi/ þuiat meir eñ þiorutiger mañ a veita hm̃ vm sat/ þr ed heit streingt haþa/ sier huorki at eta nie drecka/ þar til þr gꝗti hm̃ i helkomit/ ⁊ nu eru þr reidubuner/ bidandi epter þiñe þyrer saugn

Þa liet yþuer hoþdingiñ vngmeñit i burt þra sier þara/ ⁊ baud hm̃/ at hñ segdi þ þyrer aungum at hñ heþdi hm̃ kungiort þtta/ ⁊ kalladi two hũdradz hoþdingia til sin ⁊ sagdi/ buit til two hundrut þot gaungu lids/ at þr gange til Cesaream/ ⁊ Siotige riddara ⁊ two hundrut skotmañ a vm þridiu stund nꝗtr/ ⁊ reidit til þn þarar skiota sem Pall skal a sitia ⁊ þꝗrit hñ vel þornaradañ til Felicẽ landz stiornara/ ⁊ skriþadi breþ/ þssarar meiuingar

Clau

Claudius Lysias/ heilsar hinū volldugazta landstiornara Felix/ þñan mañ hoꝼdu gydingar hondū tekit ꝛ villdu hñ i hel haꝼa sleigit/ eñ eg kō þa at med stridz ꝼolkino ꝛ sleit hñ aꝼ þm̄/ ꝛ er eg ꝼormerckti þ hñ var Romuerskr/ þa villdi eg vita ꝼyre hueria sauk þr a klaugudu hñ/ ꝛ liet eg leida hñ ꝼram i þra rad/ eñ eg ꝼañ þa at hñ klagadizt vm spurningar þra laugmals/ ꝛ aungua sauk/ haꝼdi þa dauda vǫri verd edr banda/ ꝛ þa mier voru vnderutsut þra suikrǫdi er gydingar hoꝼdu hm̄ ꝼyrer buit/ senda eg hñ stragr til þ in biodandi hñs aklagorū/ at huat þr heꝼdi i moti hm̄ þ mǫtti þr seigia ꝼyrer þier/ ꝼar vel.

Eñ stridz meñirner epter þui sem þm̄ var bodit toku Pal at sier ꝛ ꝼǫrdu hñ vm nottina i Antri patiden/ eñ añars dags lietu þr rid dara lidit med hm̄ ꝼara ꝛ sneru sidan aptr til kastalans/ eñ sem þr komu til Cesarea/ ꝼeingu þr landz stiornaranū breꝼit ꝛ skickudu Pal þar ꝼyrer hñ/ eñ er landstiornareñ las breꝼit spurdi hñ at vt aꝼ hueriu landi hñ vǫri/ ꝛ er hñ ꝼornam þ hñ var vr Cilitia/ sagdi hñ eg skal ꝼor heyra þig/ nǫr þiner a kǫrendr koma ꝛ hñ baud at varduetta hñ i dom huse Herodis.

xxiiij Capitule

Eñ epter ꝼim̄ daga/ ꝼor Ananias keñe maña hoꝼdinge ꝛ olldungarner oꝼan/ ꝛ medr þm̄ Tertullus mǫlsku madr/ huerier sig tiadu ꝼyrer lādz domaranū i giegn Pale/ eñ at Pale ꝼyrer kolludū tok Tertullus til at aa klaga hñ ꝛ sagdi/ Aꝼ þui vier liꝼum i mycklū ꝼride/ vnder þier ꝛ margar sǫmder veitazt þessu ꝼolki ꝼyrer þina ꝼram syne

agv

agꝛatazti Felix/ Huat vier iaꝼnā ꝛ i huern ſtad til vor kioſū/med allri þackat giord/eñ at eg dragi þ eigi langſāligra ꝼyre þier/bid eg þig/ꝼyrer þina mañ dygd at þu heyrer oſſ ꝼa ein ord

Þeñañ mañ hoꝼū vier ꝼūdit/ ſkadligañ/þañ ſundr þyckiu vpp ꝯſer medal allra gydinga vm allañ heim/ꝛ ꝼoringia hins naduerſka villudoms/ hñ heꝼer ꝛ eirnen vidr leitad at ſaurga muſterit/ huern vier gripū ꝛ villdū haꝼa dꝯmt hñ epter laugū vorū/eñ Lyſias yꝼuer hoꝼdinge/kom þar ꝼrā ꝛ greip hñ mz myckiu oꝼreꝼle vr vorū hondū/biodandi hñs a klogurū til þin at koma aꝼ hueriu þu matt keña/eꝼ ſialꝼr villt epter grenſlazt/alla þa hluti vm hueria vier a klogū hñ/ þa logdu gydingar til ꝛ ſogdu þ s° vera.

Eñ Pall(þa er landſtiornariñ benti hm̄ at tala) ſuaradi/med þui at eg veit þig nu vm morg aar domara verit haꝼa þeſſarar þiodar/ vil eg ſialꝼr med oſkelꝼdu hugar ꝼari mina ſauk ꝼer ſuara/ þuiat þu matt vita/ at þ eru eigi meir eñ (rij dagar) þ eg kom vpp til Hieruſalem at bidiazt ꝼyrer/ ꝛ eigi haꝼa þr ꝼūdit mig tala vid nockrn i muſterino/edr giorandi nockrt vpp hlaup med ꝼolkino/hnorki i borgū nie ſamkundu huſum ꝛ eigi geta þr þtta ſañat vm huat þeir kꝯra mig

Eñ þ iata eg þier/at eg þiona/(epter þm̄ veige huern þr kalla villu dom) s° gudi miña ꝼedra at eg true ollu þui huat i laugmalino ſkriꝼat er haꝼandi þa von til gudz/ huerrar þr ſialꝼuer vꝯnta/einkū vppriſu ꝼramlidiña/bꝯdi riettlatra ꝛ ranglatra/eñ i þſſu ſama idka eg ſialꝼuan mig iaꝼnan at haꝼa/hindranar lauſa ſamvitzku bꝯdi vid gud ꝛ meñ

Eñ morg

Eñ morgum arum epter kom eg/ ꝛ þꝛꝛda minu þolki olmusu giaþer/ ꝛ oþþꝛ ꝛ þꝛ þundu mig med þui er eg liet mig hreinsa i musterino/ eigi med haþuada nie nockꝛu vpp hlaupi/ eñ þar vo ru gydingar nockꝛer vr Asia/ huerier hier ꝗttu at vera þyrer þier at a klaga mig/ eþ þꝛ heþdi eitt huat mier i moti/ elligar lat þssa sialþua seigia huort þꝛ haþa nockut rangþerdugt a mier þundit a medan eg stend hier þyrer radino/ nema alleinaz ta þyre þssa eins ordz saker/ þa er eg stod þꝛa a mille/ huat eg kalladi/ at vm vpp risu þramlidiña verd eg i dag aþ ydꝛ a klagadꝛ

Og er Felix heyrdi þtta/ teygdi hñ þyrer þm þuiat hñ visse grant aþ þssm veige/ ꝛ sagdi/ Nꝗr Lysias yþuer hoþdinge kemꝛ oþan/ þa vil eg þor heyra yduar maleþne/ eñ hñ skipadi vnder hoþ dingianũ at þoruara Pal/ ꝛ lata hm̃ þo lidugañ gang ꝛ þyrer baud at nockꝛ aþ hñs lide/ þionadi hm̃ edꝛ kꝗ mi til hñs.

Nockꝛũ daugum þar epter kom Felix medur husþreyiu siñe Drusilla/ Huer ed var gydinga kyns/ þau kolludu a Pal/ ꝛ heyrdu aþ hm̃ vm truna/ sem at er a Christum/ eñ þa Pall taladi vm rietttuise ꝛ hreinliþe/ ꝛ aþ epter komanda do me skelþdizt Felix ꝛ anzadi/ gack hiedan at siñe/ nꝗꝛ eg heþi tom stund til mã eg þig kalla lat[illegible]/ mz þui hñ vꝗnti iaþn þram̃e þ hm̃ mundi pen[illegible] geþazt aþ Pale/ S° at hñ liete hñ lausañ/ þyrer þui liet hñ optsiñes kalla a hñ ꝛ atti tal vid hñ/ eñ at lidnum tuemꝛ arum kom Portius Festus/ i

Felix

Feliz stad/ Felix villdi þa syna gydingum vel semd/ ⁊ liet þa Pal bundiñ epter sig.

xxv Capitule

DA Festus var nu i land komiñ/ þor hñ þrim dogum epter aþ Cesarea vpp til Jerusalem/ eñ þyrer hm̃ tiadu sig þa keñe mañ a hoþdingiar ⁊ þormeñ gydinga i mote Pale/ badu hñ ⁊ beiddu vm lidueizlu i moti/ hm̃/ at hñ liete kalla hñ til Hierusalem/ rekiandi swo sin vmsat/ at þr gætu hm̃ i hel komit a veiginum/ þa suaradi Festus/ at Pall yrdi at soñu varduettr i Cesarea/ eñ hñ mundi þo iñañ skãtz þara þangat aptr/ þui þr sem ydar a mille (sagdi hñ) haþa matt til/ þari þr til lika oþan ⁊ aklageþn mañ eþ nockr vansemd þinzt med honum

Eñ er hñ haþdi hia þm̃ verit meir eñ tiu daga þor hñ oþan til Cesaream/ ⁊ añars dags epter setti hñ sig a domstoliñ) ⁊ skipadi Paulum þram at leida ⁊ sem hñ var þramleiddr/ giengu þr gydingar kring vm hañ er komner voru oþan þra Hierusalem/ berandi þram margar ⁊ þungar sakagipter i gegn Pale/ hueriar þr gatu þo eigi sañat/ aþ þui at Pall suaradi s° þyrer sig/ þ hñ heþdi eckert þorbrotid/ huorki i mot gydinga laugum nie musterino/ ⁊ eige helldr vid Keisarañ

Festus villdi þa syna gydingum Lidueizlu suaradi Pale/ ⁊ sagdi/ Villtu þara vpp til Hierusalẽ/ ⁊ dæmazt þar aþ mier vm þtta/ eñ Pall sagdi/ eg stend þyrer keisarans dõstol/ þar byriar mier at dæmazt/ þui gydingũ heþi eg ongua van semd giorua/ s° sem þu sialþr betr veizt/ eñ haþi

eg no

eg nockrū mein giort/ eda nockut þ athafzt sē dau
da sie verdt/ þa mǫli eg eigi i moti dauda at þo
la/ eñ ef eckert finzt þra af hueriu þr a kǫra mig
þa ma eingeñ mig þm̄ i hendr selia/ þui eg skyt
mier fyrer Keisarañ/ Festus radgadizt þa vm
vid radit ⁊ suaradi fyrer keisarañ hefer þu þier
skotid til keisarans skalt þu ⁊ fara.

Eñ er nockrer dagar voru lidner foru þau A-
grippa kōungr ⁊ Bernica ofan til Cesarea/ at sei-
gia Festū vel komeñ/ ⁊ er þau hofdu þ̄ marga da
ga verit/ skyrdi Festus kōungnū fra sakar giptū
Pals/ ⁊ sagdi/ nockr mañ/ er hier i fiotrū af Felix
eptet latiñ/ huers vegna ed presta hofdingiar ⁊ oll
dungar gydinga komu fyrer mig/ þa eg var til
Hierusalē/ ⁊ badu at refsing skylldi a hñ ganga
hueriū eg suaradi at þ vǫri eigi hǫttr Romuería
at nockr madr vǫri til refsingar selldr/ fyrr eñ sa
sem klagadizt hefdi sina aklagendr nalǫga/ ⁊ fae
þar med tom til sig vndan at fǫra þm̄ lytū sem
hm̄ verda til laugd/ eñ þa þr komu hier til samans
setta eg mig añars dags (an nockrar dualar) a
domstoliñ/ ⁊ skipadi þañ mañ fram at leida af
hueriū/ þa a klagararner komu til/ baru þr aung
ua þa sauk fram vm þssa hluti/ hueria eg meina-
di/ Helldr hofdu þr nockrar spurningar i moti hm̄
vm þra hia tru/ ⁊ af nockrū framlidnū Jesu/
huern Pall vottar lifa/ eñ er eg vnder stod eigi
þss hattar spurninḡ/ sagdi eg huort hñ villdi fa
ra vpp til Hierusalem ⁊ dǫmazt þar vm þtta/ eñ
þa Pall appelleradi/ at hñ geymdizt til Keisar-
ans ransasks baud eg at vardueita hñ/ þar til
eg senda hñ til keisarans

Þa sagdi Agrippa til Festo/ eg villda ⁊ fa at

heyra

heyra þñan mañ hñ sagdi a morgen skalt þu hñ heyra/eñ añars dags þa Agrippa ⁊ Bernica komu med mycklu skraute/⁊ geingu iñ i radhusit med yþ uer hoþdingiũ ⁊ hoþudz mõm borgariñar/⁊ er Festus skipadi var Pall þram leiddr/Festus sagdi/ Agrippa Kõungr ⁊ þier aller goder meñ sẽ hier eru medr oss/ þar siae þier þañ mañ/ aþ hueriũ allar gydinga sueiter haþa til min sagt bǫdi til Hierusalẽ ⁊ s° hier/ ⁊ seigia þ hm̃ byriar eigi lein gr at liþa/eñ þa eg þornã/ þ hñ haþdi eckert giort þss dauda vǫri verdt/med þui at hñ sialþr skaut sier þyrer Keisarañ/ þa heþi eg einsett mier at senda hñ þ angat/ vm huern eg heþi þo eckrt sañ ligt þ eg meigi Herranũ til skriþa þyrer þui heþi eg ⁊ latid leida hñ hier þram þyrer ydr/ ⁊ eirna mest þyre ydr Agrippa kõungr/s° at eg epter vm lidna þorheyrslu mǫtti þ þa huat eg skriþa skyll di/ þ uiat þ synizt mier o vitniañligt at senda nockrn bandingia ⁊ teikna eigi vpp hueriar saker til hñs verda kǫrdar

xxvj Capitule

Eñ Agrippa sagdi til Pals/ þier leyþizt sialþũ at tala þyrer þig/ þa suaradi Pall ⁊ rietti þram hondina/sǫll þickiunzt eg þss Agrippa kõungr at eg nae i dag at þorsuara mig þyrer þier/aþ þui ollu sem eg aklagazt aþ gydingũ/mest þ þu veizt allar veniur ⁊ spurningar gydinga þyre þui bid eg þig/at þu villder þolin modliga heyra mig

At soñu min ǫþi/i þra barn ǫsku/huer veitt heþer þegar i vppruna hia þssari þiod i Jerusalem vita aller gydingar þr mig þecktu þordum i vpp vegrti/eþ þr villdu þar vitne vm bera/ þuiat eg

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

lifda epter hiñe horduztu siduenin vorrar gudz
dyrkanar eiñ phariseare/ nu stend eg ꝛ verd a kla
gadr vm þa von fyrer heitzins þss skied er af gu
di til fedra vorra/ til þrar vorar tolf kyn kuisler
vona sier at koma mz stodugre gudz þionkā natt
sē dag/af huerre von (Herra kōungr) þa klagazt
eg af gydīgū/fyrer huat mā þ o truan ligt hia ydr
dąmazt mega/ þ gud geti frālidna meñ vpp va
Eg meinade at soñu med stalfū mier þ eg (ket
mąta mickit i moti giora nafne Jesu af Nada
reth/huad eg ꝛ giorda til Hieru salem/at eg luckta
margañ heilagañ i myrkua stofu at feingnu yf
uer valldi ut af keñi mañа hofdingiū ꝛ þa þr vo
ru af tekner/sagda eg domeñ vpp/ꝛ vm aull sam
kundu hus kualda eg þa optliga/ꝛ þuingade þa
til gud lastan̄/ꝛ eg var meir eñ hofi giegndi odr
a þa ꝛ veitti þm ofsokn allt i vtanlandz borger
fyrer huerra hluta saker/ þañ tid eg for til Da
masco/medr mackt ꝛ bodskap presta hofdingia
ña/ þa midiū deige/sa eg (Herrakōungr) liosaf
himne solar skine biartara/ þ vm mig leiftradi
ꝛ vm þa er med mier foru

Eñ þa er vier duttum aller til Jardar/heyrda
eg raudd til min tala/su er a ebreska tungu sag
di Saul Saul huat ofsąker þu mig/hart er þier
at bakspirna i mot broddinū/eñ eg sagda huer ert
þu Lauardr/hñ sagdi eg em Jes huern þu ofsą
ker/ris vpp ꝛ statt a fątr þina þat til þss birtuzt eg
þier/ þ eg skickadi þig/til þienara ꝛ vit nis manz
þra hluta/hueria þu sątt ꝛ þra sem eg skal þier
eñ birta frelsandi þig af þssu folki ꝛ heidiñe þiod
a medal huerra er eg mun þig vt senda/ þra
taugum vpp at luka/ s° at þr snuizt/ fra myrkrū
til liossins/ꝛ fra andskotans valldi til gudz s° at

þr niz tꝗki syndañ a þyre geþnig ⁊ arþtoku medr þm̄ er helgader verda/ þyrer þa tru sē a kristū er

Þyrer þui var eg ecki (herra kōungr) hiñeskre birting vantruadr/ helldr bodadi eg hana i þyrstu þm i Damasco ⁊ i Hierusalem ⁊ vm allar sueiter gydinga landz/ ⁊ sidan heidingiū/ at þr giordi yþ uer bot ⁊ snere sier til gudz/ ⁊ giorandi verdug verck idranariñar/ þyrer þa sauk gripu gydingar mig i musterino ⁊ einsettu sier at liþlata mig eñ þyrer gudz þullting er mier biargat þ eg stend allt til þssa dags vitnandi bꝗdi þyrer smaū ⁊ storū/ seigiandi eckert añat eñ þ er spameñirner ⁊ Moyses haþa þyre sagt at skie ꝗtti þ christr skylldi lida ⁊ þyrstr vera vt aþ vpp risu þram̄ lidiña ⁊ sa sem liosit skylldi lydnū boda ⁊ s° heidnū þiodū

Eñ er hñ haþdi suarat þssu þyrer sig sagdi Festus harri raust/ odr ertu vordiñ Pall þitt mykla bokuit giorir þig odañ/ eñ hñ sagdi/ eigi em eg odr miñ gode Festus/ helldr tala eg sañleiksins skirleiks ord þat herra kōungriñ veit þtta vel/ hia huer iū eg rꝗdi allz oruggr þui eg meina at eckert þssa ra mune þyre hm̄ þolgit vera/ aþ þui at þtta er ecki i hyrnīgū skied truer þu Agrippa herra kōungur spamoñunū/ eg veit at þu truer/ eñ Agrippa sagdi til Pals/ litid vantar a at tala vm þyre mier s° eg giorduzt kristiñ/ eñ Pall sagdi þss ꝗski eg aþ gudi þ brestr i mycklu edr litlu/ eigi alleinazta þu/ helldr ⁊ eirnen aller þr sē mig heyra i dag vꝗri þuiliker huilikr ed eg em vndan tecknū þssm bondum og þa hñ haþdi þtta talat stod konungriñ vpp ⁊ landz stiornariñ/ ⁊ Bernica ⁊ þr ed hia þm saiu/ eñ sem þr viku sier aþsida toludu þr sin a mille ⁊ sogdu þssi madt heþer eckert giort þ dauda sie edr bandaverdr þa sagdi Agrippa til

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Festo/ þssi madr hafdi matt laus verit latiñ/ eþ hñ hefdi ecki skotid sier þrer Keisarañ

xxvij Capitule

Sem þ nu var orskurdat/at vier skyll dū sigla i val land/ þeingu Fr Pal t nockra adra bandingia þm hundrads hofdingia ut af Kersarans hird sem Julio var at nafne/t vier stigum a þ skip sem af Adramantino vide var/ t skylldum sigla þrer Asiam t hetū sidan þa landi Aristar ch⁹ vr Macedonia af Tessalonia var medr oss/t tokum añars dags land i Sidon/Juli⁹ birte sig t blidan vid Pal/ t lofadi hm at ganga til sīna godra vina at fysla sīna naud þurfta/ þadan leyf tu vier t sigldum vnder Cipriam/ þrer þui at vindarner voru oss onduerder/t sigldum þuer þ haf sem gegnt er Cilicia/ t Pamphilia t komu til Myra i Lycia

Þar fañ vnder hofdingiñ skip vr Alexandria þ sigla atti i Valland/a þ setti hñ oss eñ er oss veitti tregt at sigla/s⁹ at vier komuzt varla vm marga daga i gegnt Gnidon/ (þuiat vindriñ hafdi) sigldu var vnder Krit til borgariñar Salmone t gatum þo varla beitt þram hia/þa komu vier i nockurt þlagi/sem kalladizt fagra hofn/ þar la t borgen Lasea i grend vid eñ er myckler timar voru vmlidner med þui at nu var þo hattu meire siglingin/ at fastañ var þa vm lidiñ/ þrer þ radlagdi Pall/hñ þa t sagdi til þra goder menn eg sie at vor sigling man verda badi haskafom t skada mikel/eigi allemazta þrer farmeñ t skipit/helldr t eirnen vorra lif daga/eñ vnder hofdingiñ tradi meir skipaframi t leid fagner manninū eñ þui

eñ þui er Pall sagdi ⁊ er þar var eingen hoþn hq-
þuilig til vetrar legu/ þotti þlestum radligt at si-
gla burt þadan/at eþ þr mqttu komazt til pheni
cen til vetrar legu (su hoþn sem at er vid Krit i ge
gn suduestan ⁊ norduestan vinde (eñ þa suñan v n
drtok at gusta ⁊ þr meintu at hallda sina leid/ley
stu þr þra Asson/og hielldu þyrer þraman Krit

Eñ eigi langt þar epter/hoþz vpp þuer vinde
i giegn skipino/þañ vier kollum nordaust ⁊ er ski
pit la vnder a þollum/⁊ gat eigi riett sig uid vedri
no/lietu vier draga þyrer vind ⁊ suomludū s° /eñ
sem vier komum vid ey nockra þa Clauda hiet ga
tum vier varla batiñ vpp dreigit/eñ vier neyttum
þa orku ⁊ settum hñ vpp ⁊ bundum vid bordit/
þuiat vqr ottuduzt at oss mundi bera a gryñing-
arnar ⁊ lietum vt tuñu duþl ⁊ driþum s° ⁊ er vier
hoþdum sterckañ storm lidit/ vorpudu þr añars
dags vt streing/ ⁊ a þridia detge snorudu vier vt
mz sialþs hondū reidskapnū skipsins/⁊ i marga
daga skein huorki sol nie stiornr/eñ storm vedrat-
ta eige litil var þyre sionum/s° at aull von vors
hialprqdis var horþin

Og er vier hoþdum leinge einskis neytt/ þa
gieck Pall i midit til þra ⁊ sagdi/Goder meñ/þier
skylldut haþa hlytt mier ⁊ leyst eigi vt aþ Krit/s°
heþdu vqr eigi lidit þssa kuol ⁊ skada/ ⁊ nu rqd
eg ydr at þier sicut med godu gedi/ þuiat emskis
vors þior man tortynazt/ at þra teknu alleinazta
skipinu ⁊ þui aa þssari nott stod hia mier Eingell
gudz/þss er eg em/⁊ þm eg þiona/⁊ sagdi/Ottazt
þu eigi Pall/ þier byriar þyrer Keisarañ at koma
⁊ sia? þat gud heþer veitt þier þa alla/ er med
þier sigla/ þyrer þui goder meñ verit med katri

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

land/ þuiat eg true gudi/ at þ mune s° skie sem mier er sagt/ eñ til eyiar nockurrar hliotu vier at koma

Eñ epter þ er hin fiortanda nottin var yfuer komin/ sigldu vier vm midnætti i Adriam/ skipme ñina grunadi þa/ at sier mundi synazt land nockrt ⁊ vorpudu gruñ saucku ⁊ fundu tuttugu fadma diup/ ⁊ skamt eitt þadan/ kaustudu þr sauckuñe i añat siñ/ ⁊ fundu fimtan fadma/ þa hredduzt þr at þa mundi mega steyta a skeriũ/ ⁊ fleygdu vr bak skutnũ fiorũ ackerum/ æsktu ⁊ þss at dagr kæmi/ eñ er skipueriar leitudu vid at vm flyia skipit/ ⁊ lietu batiñ a sioeñ siga/ vnder þre hylmingu at þr lietuzt vilia vr fram skipino færa vt ackeri/ þa sagdi Pall til vnder hofdingians ⁊ stridz mañaña/ nema at þsser blife kyrrer i skipino/ geti þier eigi biargazt þa hiuggu stridz meñirner bat festarnar ⁊ lietu ofan detta

Og þa er birta tok ried Pall þm at þr tæki fædzlu til sin/ þui þ er i dag (sagdi hñ) fiortandi dagr at þier hafit bidleikat vid/ ⁊ fastandi verit ⁊ a onguo bergt/ fyre þui ræd eg ydr at þier takit fædzlu ydr til hressingar/ þuiat einskis ydar harlockr mun af ydru hofdi forglatazt/ ⁊ er hñ hafdi þtta rætt/ tok hñ braudit/ giordi gudi þacker i allra þra augsyn/ braut þ sidã ⁊ æth/ þm̃ tok þa ⁊ ollum at batna i skapi/ ⁊ toku sier fædzlu/ eñ vier vorũ allz i skipino two hundrut/ Sio ⁊ sio tiger salna/ ⁊ er vier vorũ metter liettu vær af skipino/ ⁊ kostudũ kornenu i sioiñ

Eñ er dagr var/ þecktu þr eigi landit/ eñ vid hafnar sund nockrt vrdu þr varer/ þ land toku hafdi/ huert þr villdu vikia skipino/ ef þr mættu

þui

þui vid koma/ ⁊ er þr drogu vpp ackerin/ slogn
þr sier til sios/ ⁊ leystu vpp stiorn baundiñ/ ⁊ set-
tu rair seglit i ping þyre vedrino/ ⁊ hielldu s° at
landi/ ⁊ er vier komũ at þui riþi/ er sior gieck vm
huerþis/ steÿtu þar skipit a/ s° at þrã skipit stod
gruñ o hrǫranliga/ skuturiñ lestizt sundr aþ oþr
eþle bylgnaña

Eñ stridmeñirner logdu þ rad til at bandin-
giarner vǫri drepner/ s° at eingeñ þra vm hlypi
þott vt kyñe at sueima/ eñ vnder hoþdingeñ vill
di Pale eigi granda lata ⁊ talmadi þra a settninge
⁊ baud at þr sem syndt gǫtu skylldu þyrster þley
gia sier vtan ⁊ leggiazt at landi/ eñ adrer sumer a
hleiñunũ/ eñ sumer a skipsbrotunũ/ ⁊ þ skiedi s°
at þr komuzt aller holpner til landz.

xxviij Capitule

OG er vier komuzt aþ/ þa vissũ vier at
eyin hiet Mileto/ eñ þr lyder syndu oss
eigi litla vinattu/ kueicktu elld/ ⁊ med
toku oss alla/ vegna þss hregg vidris
er yþuer oss haþdi driþit/ ⁊ þyrer kul-
da saker/ Eñ þa Pall var at tina saman hrugu
med sma vidu/ ⁊ lagdi a elldiñ/ eñ þa skreid na-
dra vr loganũ ⁊ hrockuizt aa hond Pale/ eñ er þat
sau eyiar meñ at kuikuendit hieck a hendi hñs/ so-
gdu þr sin a mille/ endiliga man þsse mañdrapa-
re vera/ hueriũ heþndin/ vr sioþuar haska leystañ
leyþuer eigi at liþa/ eñ hñ sleingdi nodruñe a ell-
diñ/ ⁊ hm̃ vard eckert mein at/ eñ þr meintu at hñ
mundi vpp þrutna/ edr iaþnsnart daudr nidr det
ta/ ⁊ sem þr hoþdu leinge epter þui bedit/ ⁊ sau
eckert vont at hm̃ verda/ vm huerþdu þr sinu
siñe ⁊ sogdu hñ gud vera/

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Eñ i þm̃ somu tak morkũ/ hafdi foringe eyia
riñar sin hybile/ sa Publi⁹ hiet/ huer oss medtok ⁊
veitti vm þria daga all vingiarnliga/ eñ s⁰ bar til
þ fader Publq̃ la kualiñ i koldu ⁊ blod falle/ til hu
ers ed Pall iñ gieck/ ⁊ medan hñ badz fyrer/ þa
lagdi hñ hendr yfuer hñ/ ⁊ giordi hñ heilbrigdañ
þa þ var skied komu ⁊ hiner adrer a eyuiñe þan-
gat sẽ sotter hofdu/ ⁊ lietu sig lq̃kna/ ⁊ þr veittu
oss mycklar virding̃ / ⁊ er vier sigldũ þadan/ laug
du þr til huat oss var þar fsamligt.

Eñ epter þria manadi sigldu vier vt þadan a
þui skipe er var vr Alexãdria huert at i eyiuñe haf
di leigit vm vetriñ/ þ hafdi fyrer mercki tui bura
teickn ⁊ er vier komum til Syracusa vorũ vier þ̃
i þria daga/ þadan sigldu vier vm kring ⁊ komum
til Regiõ/ ⁊ einum deige þar epter sem suñan vin-
dr tok at blasa/ komu vier añars dags til Puteolon
huar vier fundũ brq̃drna ⁊ vrdũ af þ iñ bedner þ
vier tefdũ hia þm̃ vm (vij) daga/ ⁊ s⁰ komu vq̃r
i Romã/ ⁊ er þr brq̃dr sem þar voru/ heyrdu af
oss/ geingu þr vt i moti oss allt til apifer ⁊ Tetrabern
⁊ þa er Pall leit þa/ giordi hñ gudi þacker/ ⁊ fieck
truar efling/ eñ þa vier komũ i Romã/ af venti
hũdradz hofdingiñ/ bandingiana þm̃ q̃dzta hers
hofdingia/ eñ Pale var lofat at vera huar honũ
likadi mz þm einũ stridz mañe sẽ a hm̃ tok vackt

Þ skiedi ⁊ þrim dogũ þar epter/ at Pall saman
kalladi hina q̃dztu meñ af gydingũ/ þa þr voru
nu til saman kõner/ sagdi hñ til þra/ þier meñ go-
der brq̃dr/ eg hefi eckert i gegn voru folki giort nie
i moti fodrligie siduemu ⁊ em þo bundiñ Romue
riũ i hendr feingeñ/ huerier mig villdu hafa lau
sañ latid þa þr hofdu mig for heyrt med þui at
þ̃ fanzt eingen dauda sauk mz mier/ eñ þa gydin

Giormingar

g̃ m̄gllu þui i mot neydouzt eg til at skiota mier þyrer Keisz-rañ/eigi s° / þat eg hefda vm nockut/ at aflaga mitt polk̄ mz/eñ þyrer þ til eyne samn̄ kalladi eg ydr þ eg m̄gtta sia z samrad hafa vid ydr/ þuiat þy:er saker vor nar Israels e m eg mz þssari pesti vm vafdr

Þr sogdu til hans/eingeñ bref hofu vier þeingit þ i fia vegna af gydinga landi/z eingeñ broder er þadan fo miñ/sa af þier hafi nockut vont kungiort edr til þ in talat/eñ þo þyser ossat heyra af þier huat þu helldr þuiat af þm plock er oss þ kuñgiort/at hñ verdi allz stadar i moti m̄gllt z sem þr einkudu hñ dag til/ þa komu marger til hñs i herbergit/ hueriū hñ vtlagdi z vitnadi guds riki/ z taldi vm þyrer þm vt af Jesu/vr Moyses laugmale/ z spamoñunū/i þra morne allt til kuelldz/z nockrer vt af þm trudu þui sem hñ sagdi eñ sumer trudu þui eigi

Og er þr voru eigi saman þycker sin a mille/geingu þr i burt/sem Paull taladi eitt ord/ vel hefer heilagr andi sagt þyrer Esaiam spamañ til fedra vorra/s° m̄glandi/ far þu til þessa polks z seig/medr eyrunū munu þier þ heyra/z ecki vnder standa/z med augunū munu þier þ sia z eigi peckia/ þuiat hiarta polks þssa er for hardat/ z med eyrunum heyra þr þungliga / z sin augu hafa þr saman kreist s° at þr sæi ecki mz augunū z heyrdu eigi med eyrunum z s° þr skilde eigi mz hiartanu/z sne ruzt þ eg lækna di þa/ þyrer þui sie ydr kuñigt/ þ heidingū er sent þtta gudzhialpr̄gdi/z þr munu heyra z er hñ taladi þtta geingu gydingar vt þra hñ z hofdu þr̄atu myckla sin a mille

Eñ Paull bliaf vm two ar i sinu leigu huse z med tok alla þa er til hñs iñgeinga predikandi guds riki/ z bodadi þ/huat er var af Drottne Jesu Christo mz

allri raukseind/an þyrer bodunar

Hier tekz tender a giordum Postulaña þær sem hñ heilage Lucas hefer skrifada

Formaleyþuer S. Pals Pistil til Romueria

DEssi pistell er hiñ heilage Pall skriþar til Romueria/er riettr kiarne ꝛ hoþut mergr hins nyia Testamentz ꝛ hid skǫrazta gudzspiall/sem þss vel verdugr vǫri at huer kristiñ mañ kyñe eigi alleinazta ord þra ordi þyrer vtan/ Helldr at hñ vm geinge hñ huers dagligaña s° sem añat dagligt braud salariñar/þuiat hñ kañ alldreigi oþ opt edr oþ vel lesiñ nie tractieradr verda/ ꝛ þui meir sē hañ verdr idkadr/ þss kostugre þicker hñ ꝛ þǫr ǫ betra smeck/ þyrer þui vil eg mina þionustu þar til leggia/ ꝛ til reida þyre þnañ miñ þormala/eina iñ gongu þ þrēsta sem gud heþer mier þong a geþit/s° at hñ verdi þss gior vnderstadiñ aþ ollm̄/ þuiat Hegat til heþer hñ med dimre gloseran ꝛ margslungnu hiale þaneytr ordmǫlgi nǫrsta o mañliga myrkuadr verit/sem þo er i sialþum sier eitt skǫrt lios med ollu þull þeingiñ til vpp birtu allrar ritningar.

I þyrstu hliotu vier at þa kyñing ꝛ rietta vnder stodu/ þra orda/eda huat hiñ heilage Pall meinar med þssi ord/Logmal/Synd/Nad/Tru/Riettlǫti. Holld/andi/ꝛ oñr þm lik/elligar er þar ei nockr þiiosamr lesningur at/ þtta ord/Logmal/mattu eigi vnder standa epter likamligre skynsemd/at þ sie sa lǫrdomr sem ein huer verck bodar at giora/elligar vid at sporna/sē hattr er til veralldligra laga/ þ vier skulū mz verckū logma

ino

linu ꝼull ſtietta/ þott hiartans god ꝼyſi ſie viſt ꝼi-
arlæg/ Eñ gud dæmer epter hiartans gruñe/ aꝼ
þui kreꝼr hñs logmal gruñ hiartans/ ⁊ lætr ſier
eigi at verckinu ꝼull nægia. Helldr ſtraꝼꝼ hñ my
cklu ꝼramar þau verck sem ſkie an hiartans gruñ
s° sem at eru hræſne ⁊ lygar/ Huar aꝼ aller ver-
da lygemeñ kallader (Pſalm cxv) ꝼyrer þui at ein
geñ helldr nie halldit getr aꝼ hiartans gruñe gudz
Logmal/ þat huer madr ꝼiñr med ſialꝼū ſier vid
biod til Jns goda/ eñ lyſting til hins vonda/ Huar
nu er eigi ꝼrialſlig lyſting til hins goda/ þar er ⁊
ei helldr hiartans gruñr/ þott at i augſyn ſkine
ſidꝼerdugt liꝼuerne margra godra vercka.

Huadan hiñ heilagi Pall a lycktar þ/ hier i o-
drū capitula/ at aller gydingar sie ſynda brotz meñ
⁊ ſeiger at einazta sa sem vppꝼyllingar madr er
Logmalſins/ sie riettlatr ꝼyre gudi/ huar med hñ
vill/ þ eingeñ ſie aꝼ alꝼu ſialꝼs ſiña vercka vpp ꝼyl
lingar madr/ laugmalſins/ helldr ſeiger hñ mycklu
ꝼram s° til þra/ þu keñer at vier ſkulū/ eigi hor-
dom drygia/ eñ ſialꝼr þa dryger þu hor/ Jtem
huar þu dæmer vm eiñ añañ/ ꝼordæmer þu ſialꝼ
uañ þig/ med þui þu giorir hid ſama/ þar þu
vm dæmer/ sem ſkylldi hñ ſeigia/ þu liꝼer ꝼinliga
ꝼyre maña augliti i Logmalſins verckum/ ⁊ dæ-
mer adra eigi s° liꝼa/ ⁊ at huerium mañe kant
þu at ꝼiña/ augnina ſier þu i añars auga/ eñ vag
lrins i þinu auga ſialꝼs verdr þu eigi at eins var
Þott þu hallder nu vel ꝼyre augſyn lagaña gior
der aꝼ hrædzlu heꝼndariñar/ edr aꝼ aſtud verd
launſins/ þa giorir þu þo þ allt ſaman an ꝼrialſr
lyſtingar ⁊ aſtar vid Gud ⁊ logmalit/ Helldr gio-
rir þu þtta med o lyſt ⁊ þuingan/ villder ꝼeigiñ
ſamligar/ odru viſ breyta eꝼ logmalit væri eigi

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Huadan at alyckta3t þ/ þu sierr logmalsins þiana dinañ aþ gruñ þins hiarta/eda huat hefer þ at þy da þu keñer odrũ at stela eigi/eñ ert þo sialfr i hiartana/ þiofr/ ⁊ auglioſliga giarnan vꝛrir ep þu þyrdir/ þott at opinſkar verck verdi eige leinge iñe byrgd/hia þulikũ hꝛæſnorũ/ sº lꝛrir þu nu añañ/eñ ſialfuañ þig keñer þu eigi/veizt ſialfur eigi huat þu añan lꝛrer hefer þar med ⁊ alldrei ge logmalit riettliga vnder ſtadit/Ja med ſliku for eyk nu logmalit ſyndina/ sº ſem hñ ſeiger hier i þimta capitula at þui gramare ſem madriñ er log malino/ þui þramar krepie þ þſſ hñ eigi orkar

Þ yrer þui ſeiger hñ i (vñ)capitula þ logmalit ſie andligt/huat er þ añat? nema ep logmalit vꝛ ri likamligt/ þa yrdi þui med verckũ þull nꝛgt/eñ þyrſt þ er andligt/ þa þullnꝛgir þui eingen med neinũ verckũ/vtan þ verdi allt aþ hiartans gruñ huat þu gott giorir/eñ ſlickt hiarta þꝛr eingeñ ge þit/nema alleinaſta heilagr Gudz andi/hñ giorir mañiñ logmalino glikan/sº at hñ þꝛr i hiartano lyſting til laug malſins/ ⁊ giorir þadan i þra ecki neitt þyre ogn me þuingan/Helldr/alla hluti vt aþ viliugligu hiarta þat lika sº ſe logmalit er nu and ligt/sº vill þ medr ſlikũ ãdligũ hiortũ elſkat ⁊ vpp þyllt vera aſkiandi vid ligſ einſanda/ þui huꝛ hñ er nu eigi i hiartano/ þa bliþr þ syndo lyſting ⁊ þiandſkapr i gegn laugmalino ⁊huert þo er ſialfr riett þerdugt/gott ⁊ heilagt i ſier.

Þyrer þui ven þig a þſſi maltꝛki/at þ er eigi einſ at giora logmalſins verck/ ⁊ þ at vpp þylla logmalit/eñ þ eru nu allt logmalſins verck sẽ ma driñ giorir eda giort gen/epter logmalſins ſkipan aþ ſinũ þrialſũ vilia ⁊eigenligũ þormꝛttu/ añ mꝛ

þat

þat vnder ⁊ iaþn þrāt slikū verckū/ bliþr vid bio
dr ⁊ stygd i hiartano til logmalsins/ þa eru þui
lik verck aull þorglotud ⁊ einskis neyt/ þ mein ⁊
Pall Postuli i hinū þridia capitula þar hñ seiger/
at þyrer logmalsins verck verdi eingeñ mañ riettla
tr þyrer gudi/ þ aþ sier þu nu at hiner til snotru ⁊
slaguitru Sophistici/ eru sañer villu meñ/ nar þr
keñ ⁊ þ madriñ meigi med verckū reidu bua sig til
nadariñar/ Huernen maa sa reida sig med godum
verckū til nadariñar/ sem eckert gott verck giorir
an o lystingar ⁊ vlþbudar i hiartano/ eda huersu
mega þss manz giordir gudi þeckiazt/ sem skie
aþ einu o lystugu ⁊ mot þroudu hiarta

Eñ þ at vpp þylla logmalit/ þa er medr lyst ⁊
liuþ laati at giora þss verck ⁊ þrialsliga an logmal
sins þuinganar velat giora ⁊ gudliga/ lika sem þ
vari eckeri logmal nie nockr strapþan þyre hondū
eñ slika lyst þrialsligs karleika/ geþr hiñ heilagi an
di i manzins hiarta/ sem hñ seiger i þimta capitu
la/ þ heilagr andi verdi eigi geþiñ/ nema alleinaz
ta i/ med/ ⁊ þyrer þa tru sem er aa Jesum christ/ sē
sialþr hñ vt skyrer i sinū þormala aþ þui veitizt
su trua eigi nema alleinazta þyrer gudz ord ⁊ E
uangeliū þ Kristū predikar/ at hñ sie gudz sonr ⁊
mañ/ Dauda lidit ⁊ vpprisin aptr þyre vorar saker
s° sem hñ seiger i hinū þridia iiij ⁊ x/ capitula

Þadan aþ kemr ⁊ þ/ at truan sie einazta su sē
riettlater ⁊ logmalit vpp þyller/ þuiat hun at sier
lad heilagañ anda/ þyrer Jesu Christi verdskull
dan/ eñ sa hiñ heilagi andi skap oss eitt godsamt
lystugt/ ⁊ þrialsligt hiarta/ epter þui sem sialþt
logmalit askia vill/ ⁊ s° epter þylgia þa sialþ
goduerckin riettri tru/ þ mein hñ i hinū þridia ca
pitula

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

pitula þar hñ skuþar vt logmalsins verckum/mz
þui yþuer varpi/ eem vilie hñ Logmalit aþ ma
z onyta þyrer truariñar skyllo/neitandi þo þui
(þar hñ seiger) hellor vidrettū vier Logmalit/þy
re trnna/ þ er vier vppfyllū þ med truñe

Synd kallazt i skriptiñe eigi einazta þ syneliga
likamans latzdi/ hellor allt þ natturligt edle/er
hñ hreyþner sig med/ og hrærir til augliosligrar
verckunar/einkañliga sialþur hiartans gruñ/med
ollum sinum þormætti/ S° at þtta ord. (synd dry
gia) skuli þa kallazt/nær madrin þellr med ollu z
hrasar i syndina/ þat eingeñ augsyneligr giornin
gur syndarinñar skiedr sa þ madrin hneigi sig eigi
allan med ond z likama þangat at/ med þurat
heilog ritning reñer sierdeilis sinu siallore til hiar
tans/ z til þrar rotar z vpp sprettu allra synda/
sem er sū vantrua/er i hiartans gruñe bygger/li
ka vis s° sem at truan er alleinazta su sem riettla
tañ giorir mañiñ/heilagañ anda veiter z lysting
rietta til augsyneligra godra verka/mz sama mo
ti syndgar z einazta vantruan/ z teyger holldit til
vondra augsyneligra verka/s° sē at þau Adam
z Ewo hentu i paradis. Genes þridia capitula

Þadan kemr z þ aþ/at Christr kallar vantruna
eina synd s° sem hñ seiger Johañ xvi capi/ þ hei
lagr andi skuli heimiñ strapþa þyrer syndarinñar
skuld/aþ þui hñ truer eigi a mig/þyre þa sauk hl
ytr nu añat huort þyrr i hiartano at bua truā edr
vantrua/adr eñ god edr vond verck skie/s° sē oñr
god edr vond þrioþgan þat vantruan errot/adill
z mergr allra synda/huar þyrer hun kallazt i hei
lagre ritningu/hoggorms haus z hid gamla Dra
chons hoþut/huert at kuiñuñar aþsprínge sē var

Jesu

Jesus Christr / hlaut i sundr at meria/epter þui Adam var fyre heitid.

Nadin ꝛ gioꝼin haꝼa þañ at skilning/at Nadin kallazt eiginliga ꝼodrsins milldi ꝛ vorkuñ/ þa er hñ ber til vor med sialꝼū sici /aꝼ huerri hñ hneigizt at hella i vor hiortu sialꝼum Christe ꝛ hñs heilagañ anda/med sinum ast gioꝼū/ sem klarliga birtizt i hinū. v. capitula þar hñ seiger/ Nad ꝛ gioꝼ i Christo ꝛc. Eñ þott at gioꝼin ꝛ sa andi þroizt dagligañ a med oss/ þa erū vier eñ eigi ꝼullordner/a medan at synder ꝛ vondar girnder/eru hier i voru holldi/ þær ed beriazt i gegn andanū Sem hñ seiger/vij capitula Gala. v. ꝛ s° sem Gensios i þridia capitula loꝼat er/ þ o uinskapr skuli vera a millū konuñar sædis ꝛ hogg ormsins sædis/ Nadin giorir þo s° mikit at/ þ vier erū med ollu ꝛ ꝼullkomliga/ rietilater ꝼyre gudi reiknader/ þuiat hñs nad deiler sig eigi nie i sundr partar s° sem at gaꝼurnar giora/helldr med tekur hñ oss algiorliga i ꝼadm siñar milldi ꝼyrer Jesu Christi saker vors tienadar manz ꝛ medal reñara ꝛ ꝼyre þa skulld at ast giaꝼernar erū vid oss vpp teknar

S° vnder skendr þū nu þ vij. Capitula/ þar hiñ Heilagi Pall auitar sig/ eñ ꝼyrer eiñ syndugañ mañ/ ꝛ þo seiger hñ i hinū atta at þar sie eingen ꝼordæming a þm sē at eru i Christo Jesu aꝼ þre alꝼu þott at gaꝼuan sie ꝛ andiñ i oss eñ o ꝼullkomnadr þui ꝼyrer þess o deydda holldz saker/ þa erū vier eñ misgiorda meñ eñ mz þūi vier truū a Jesum christū ꝛ hoꝼū andarins vpptekiu

er gud

er gud oss s° vor kuñigr/ ⁊ liknsamr/ þ hñ vill ei
gi reikna nie dęma slikar synder/helldr breyter hñ
vid oss epter mykilleik sin̄ miskuñar/ þyre þr̄ tru
saker er vier hoþū a Jesu Christo/ þangat til at
syndin sęþizt med ollu.

Truan er eigi sa likamligr grunr ⁊ draum orar
þ̄n er sumer meñ haþa þyrer trunad/ ⁊ þa þr sia
at eingen betran liþnadarins nie godra vercka ep-
ter þylger (eñ kuña þo at heyra ⁊ margt at þleiþ ra
aþ truñe) þalla þr i þn villudom ⁊ seigia þ truan
nęgizt eigi þui hliotu vier verckin at giora skulu
vęr añars þromer ⁊ hialpliger verda) eñ þssu vell
dr at nęr þr heyra gudz Euangelia/ þara þr til ⁊
giora sier vpp vt aþ eiginligū þormętti/ þañ þan
cka i hiartano/ sem seigia kañ eg true/ ⁊ hallda þ
s° þyrer eina rietta tru/ eñ lika s° sem þ er ein li-
kamlig dicktan ⁊ þancki/ þañ er hiartans gruñ ka-
ñar alldreigi/ þui eþler hñ ⁊ eckert/ þ ar þylger ⁊ ein
gen bot nie betran epter

Eñ ein riett trua þa er gudz verckan i vorum
briostū su er vm snyr oss ⁊ at nyu endr þęder i gu
di heilogū anda (Johañts i) ⁊ deyder s° hñ þor-
na Adam gioriandi oss algiorligaña at odrū mōm
vt aþ riettu hiarta/ siñu ⁊ sidþerdi ⁊ ollm̄ þormętti
þęrandi med sier hiñ heilaga anda/ O ho! huat
er til sagna! eda er þtta eigi eiñ liþandi megn ⁊
mattugr dasemd̄ gripr ein riett trua/ huat omogu
ligt er at hun skylldi eigi ętid eitthuat gott giora/
hun þrietter eigi at huort god verck eru til at giora/
helldr h þer hun adr eñ vier til þregnū giort þau
⁊ er ę iden i godri starþan/ eñ huer hñ giorir eigi
þuilik verck sa er at soñn truar laus hunnar ⁊ þal
mar vm huerþis sig/ epter riettri tru ⁊ godū verckū

eñ veit

ſſ veit þo eigi huat ein riett trua ꝛ god verck eru/ þuꝛfetter þo margt ꝛ maſar vm a trunad maña ꝛ godar giorder.

Truan er ein lifandi ſtadlig von til guds nadar/ s° orugg at hñ mundi eigi hirda þo hñ qæti þuſud ſinñ þ" þyrer at deyia/ ꝛ þuilik von ꝛ vidr kenning gudligr"/nad" giore mañin gladuqꝛ̃ diar þan ꝛ lyſtugan vid gud/ ꝛ allar ſkepnr vti þra/ huat heilagr̃andi verckar i truſie/huar af madrin verdr/an alltar þunganar/viliugr ꝛ þus/ huerñ mañe gott at giora ꝛ þienan at veita/allz hattad at lida/gudi til loꝛs/ꝛ aſtar/huer hñ heꝛer þui lika nad augſynda/ þui lika s° er þ o moguligt at ſkilia god verck þra rietri tru s° ſẽ þ er vm megn at ſkilia hoſit ꝛ logan þra ellds balinu/ þyrer þui gꝛt at þier vandligar/at eigi tꝙli þig ſialꝛs þins þalſtigr þancki ꝛ o nytt orda ſkualldr/ afiara maña/vem kloker latazt vera at dickta ꝛ dꝙma vm truna ꝛ god verck/ eñ eru þo hiner meſtu þuſſar i þri grein/bid helldr gud at hñ elꝛi i þier tru rietta eiligar bliꝛi þu ꝙpinliga au ſañar truar/þu dick tar ꝛ giorir huat þu kant edr villt.

Eñ þuilik trua er rietti ꝙtid/ ꝛ kallazt guds riett ꝙti/edr þ sẽ þyrer gudi gillder/ af þui at þ ſialꝛ er guds gꝛfa/ ꝛ giorir mañin s° auduelldañ/ at hñ gefi ꝛ giorir huerñ einñ huar hñ ſkyldugr er þniat þyrer rietta tru veitizt mañinñ þ hñ kri ttazt þra ſyndñ ꝛ hrepper lyſting til guds bodorda huar mꝛ hñ gefi gudi ſinñ loꝛ ſtir/ꝛ gelldr hñ s° þ hñ er hñ plicktugr/eñ naunganñ þionar hñ i ollu þui hñ gen ꝛ gelldr s° huerñ mañi mꝛ þui eñ ſliku rietti ꝙti kañ eigi naturñ/nie ſialꝛ qꝛdis vil ſcñ ꝛ eige vorer kraptar/af ſtad at koma þar lika

 sem

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

sem eingeñ getr sialfū sier rietta tru gefit/s° þar
ꝛ eigi nockr vātruna i burt tekit/huernē vilin vier
þa inar sinarri synder edr hina allra minstu synd
i burt plana fyrer þui er þ allt falshrǫsnet synd
huat an riettrar truar edr þ sem i van tru skiedur/
Rom xiiii. huersu skǫrt sem skina þicker

Holld edr anda mattu eigi hier s° skilia at þ
sie alleina holld er munadlife a hrǫrir ꝛ þ andi
huat hid iñra skiedr i hiartanu/ helldr kallar hiñ
heilage Pall þ allt holld s° sem sialfr lausnariñ
giorir Johañis i þridia capit. huat af kiotligum
burdi er fǫtt/s° sem at er madriñ allr med aund
ꝛ likama/skynsemd/ꝛ ollu skilningar vite/ fyrer
þui at allt þ/huat med mañinū tracktierazt er eig
añat/eñ þ holldzins er/s° mattu nu þ vita huer
holldligr ma kallazt/einckum sa sem er an heilagr
anda nadar/eñ dicktar/lǫrir margt/ ꝛ þuǫtter
vm hafuar andligar greiner sem þu matt vel
skilia i holldzins verckum Galat v cap. þar hañ
kallar villu dom ꝛ fiandskap holldzins verck/ꝛ
til Roma i hinum attanda capit. seiger hñ at fyr
er holldzins saker verdi laugmalit kreinckt/huat ei
gi er einazta talat vm munadlife/helldr vm all
ar synder/eñ eirna mest vm vantruna/ huer at er
hin allra suiuirdeligazta gudz hadung

Þar i mot mattu þañ andligañ kalla sem med
allra augsyneliguztum verckum vmgeingur svo
sem at sialfur grǫdariñ Jesus þwo fǫtr siña
lǫrisueina ꝛ Petrū þa er hñ for med skip at fisk
um/Lika svo sem/at holld er sa hiñ iñre madr
ꝛ ytre sem lifuer ꝛ alla holldzins þarfliga hluti
verckar til stundligra naudsynia/Eñ andi er sa
hiñ iñre madur og ytre/sem lifuer ꝛ verckar þ

sem

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

sem til andligra hluta ꝛ epter komandi lifdaga þienar/an slicks skilnings þessarra orda/munt þu huorcki þeñañ Sancte Pals pistil nie nockra adra bok heilagrar ritningar riettliga vnderstanda/ þyrer þui vara þig vid ollum þm sem odru vise/ edr med añarligre þydingu vtleggia þessi ord/ þott þat sie sialfuer hofut Doctores og yfuer spekingar s⁹ sem Origines ꝛ adrer hñs iafning

Nu skal vm sialfuañ
Pistiliñ rada

Eñ med þui at einum gudz spialligum predikara byriar i þyrstu þyrer logmalsins opinberan ꝛ syndariñar/þat allt at strafa og at synd giora sem eigi verdr lifat epter sañre anda gipt ꝛ riettre tru a Kristum svo at maduriñ iati sina eymd og komizt til riettrar vidurkeñingar/ litelatande sig svo /og hialpar bidiandi

Lika svo giorir og hier hiñ heilage Pall þat hñ byriar i hinū þyrsta capitula/at strafa þar storsynder ꝛ vantru sem augliosar voru/ꝛ svo sem þa voru Heidiña mañ stor glaper/ ꝛ eñ eru þra sem an gudz nadar lifa/ꝛ seiger at gudz reidi verdi auglios af himnū yfuer alla meñ/ þyrer hñs Euangeliū/vegna þra o gudligs lifuernis ꝛ o dygdar saker/þui þott þr vite ꝛ dagligañ vidr keñe/ at þar sie eiñ Gud/þa er þo natturañ i sialfre sier an nadariñar s⁹ vond þ hun huorcki þackar hiñ nie vegsoma giorir/Helldr forblindar hun sialfua sig/ ꝛ fellr svo enda laust i verra lifuerne/ s⁹ leinge/ at hun skam̄azt eigi epter skurgoda sman at drygia hinar skam̄samliguztu synder mz allri hadung/ ꝛ þar med latr hina adra o strafada sem somu skam̄er giora.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

J odrum capitula þenr hñ slika straffan vida
ra vt vpp a þsskonar meñ sem fromer skina i ma
ña auglite/edr hennogliga syngdazt s° sē þa voru
gydingar ꝛ eñ nu eru aller hrąsnarar þr sem an
godfysne ꝛ astsemdar vel latazt lifa/eñ eru þo i
hiartanu gramer gudz laugmale / huerier fuser
dąma vm añara maña sidu/s° sem hrąsnis ma
ña hattr er til/at þr hallda sig sialfua skąra vera
eñ eru þo fuller mz agirnd/hat/ꝛ dramb/ꝛ allz
vondzskapar Matth xxiij. þr eru ꝛ þ sem gudz
miskuñsēi forsma/ ꝛ epter siñe hiartans hardud
safna þr ꝛ yfuer sig hlada gudz reidi/s° lątr nu
hm̄ heilagi Pall/sem eiñ riettr logmals vt skyrare
aunguañ mañ an syndar vera/helldr kyñir hñ ol-
lm̄ gudz reidi þm sē vel vilia lifa ag natturu gip-
tiñe/edr af sialfs sins frialsligū vilia/ ꝛ þa lątr
hñ ongū mū betre vera/eñ opibera stor seckta meñ
ia myckla helldr seiger hñ þa hard siñada stockhal
sada ꝛ/o yfuer botar sama

Eñ i hinū þridia varpar hñ þm̄ badum tuei
mr i eina kaus/ꝛ seiger þañ eina eigi betra eñ añan
aller samt synduger fyrer gudi/at einazta þui vn
dan teknu þ gydingar hofdu hafr gudz ord/þott
marger hafi þar eige a truat/eñ þo er eigi med
þui gudz tru ꝛ sañleikr nidre byrgdr/ꝛ fąrir allsk
orugliga iñ þ maltąki vr hinū fimtugazta psalme
þ gud sie riettferdugr i sinū ordū/eñ epter þ kemr
hñ aptr til ins sama ꝛ sañar med heilagre ritning
at þr sie aller synd brotz meñ ꝛ þ at fyrer logmal-
sins verck verdi eingeñ rtettlatr/ helldr þ log
malit sie til þss vtgefit/ at þar ląri meñ at vidr-
keña sinar synder/eñ epter þ tekr hñ til at keña riet
tan veg huernen vier skulum fromer verda ꝛ hial-

pas

pazt getad/ ⁊ seiger at þr sie aller synduger meñ ⁊
an gudz vegsomunar ⁊ hliota aller an eiginligrar
þor þienanar riettlater at verda/ þyrer þa tru sem
er a Kristum Jesum sa er þyrer oss heþer þ verd
skulldat medr siñe blezadri blodz vt hellingu/ ⁊
vordiñ s° oss eiñ nadar stoll aþ gudi þodr/ huer
allar vorar vm lidnar synder þyrer lątr/ vppa þ
hñ audsyne at oss hialpi einazta hñs riett ląti/ hu-
ert hñ geþr i truñe/ sem i þañ tima þyrer gudz spi
ollin opinberadizt/ ⁊ þ adr til þorna var vitnat
þyre logmalit ⁊ spameñina/ lika s° vidriettizt nu
logmalit þyre truna þott at logmalsins verck mz
siñe hrosan verdi vnder lok laugd

J hinū þiorda sē hñ heþer nu þyrer hina þyrs
tu þria capitula opinberat huat syndin er/ ⁊ kent
sañañ truariñar veg til riett lątisins/ heþr þa si
dan vpp at mąta nockrū giegn yrdum ⁊ hia rą-
dum/ ⁊ tekr i þyrstu þ þyrer sig (sem titt er þm̄ ol-
lm̄ er aþtruñe heyra) þ hñ verdi an verckaña
rietilatr/ ⁊ þr ed s° seigia skulu vąr þa eingen god
verck giora/ þui setr hñ hier sialþr Abraham þyr
ir sig ⁊ seiger hueriu heþer Abraham med sinū
verckum aþ stad komit eda koma þau oll til eins-
kis/ voru hñs verck ongu neyt/ ⁊ lycktar þ s° /at
Abraham sie an allra vecka/ alleinazta þyrer riet-
ta tru/ riettlatr vordiñ/ þo s° algiorliga at hñ vard
adr eñ hñ liet vm skerazt/ allemazta siñar truar
vegna i heilagre ritning riettlatr prisadr (Geñ xv)
heþer nu þtta verck vm skurd ins ongu orkat til
hñs riettlątis/ þ er gud baud hm̄ þo/ ⁊ eitt gott
verck var hlydniñar/ señeliga mun þa eckert añat
gott verck til riettlątisins nockru orka/ nema s°
sem at var vinskurdar skien Abrahamseitt syne-

 ligt

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

ligt takn/huar med hñ audsyndi sina riettuise i tru
ñe/ lika svo eru oll oñr godverck ecki vtan synelig
teikn/huer vt af riettri tru koma/ ⁊ auglysa/ sē oñr
god priofgan/ þ madriñ sie þgar hid iñra riett
latr fyrer gudi.

Þar med stadfester nu hiñ heilage Pall sem
med einu oflugu epter dæmi vr heilagre skript/
sina adr sagda keñing i hinū þridia capitula vm
truna ⁊ leider Dauid til vitnis i hinū (xxxij Psal.)
þar hñ seiger/at madriñ verdi an verckaña reitt-
latr/ þott hñ sie eigi an godra vercka þa hñ er riett
latr vordiñ epter þ teyger hñ vt þ exemplū i giegn
ollum odrum logmalsins verckum ⁊ alycktar þat
at gydingar fa eigi verit Abrahams arfuar/ei-
nazta fyre þ þr eru hñs afspringe/eñ mycklu midr
þo af alfu logmalsins vercka/Helldr hliota þr at
erfua Abrahams tru vilie þr añars rietter erfuin-
giar/vera mz þui þo at Abrahā er adr fyrer trua
riñar skulld/riettlatr vordiñ/ eñ login voru sett/
bædi Moyses ⁊ s° vm skurdarins/ ⁊ eiñ fader kal
ladr allra riett truadra/ þar til aflar logmalit my
cklu fram ir reidi/eñ Nadar/mz þui ai eingeñ gio
rir þss verck af sañre godfysn ⁊ riettri astsēd/ fyre
þui kemr mycklu meire v nad af lagaña verckū/
⁊ þar fyrer hlytr einazta su trua þa nad at aud
bazt sē Abrahā var fyrer heitin/ þat slik epter dæ
mi eru vorra vegna skriftt þ vier skylldū ⁊ trua

I hinū fimta/kemr hñ til auagrtarins ⁊ truar
iñar vercka/ sē at eru fridr/ fognudr ⁊ astsemd/
til gudz ⁊ huers manz/ þar med oruggleika/ diarf
leika ⁊ stodugleika/ fremd ⁊ von i olliñ hormungū
⁊ mot kasti/ þuiat aller sliker hluter epter fylgia
eiñri riettri tru/ ⁊ fyrer þra o vm rædanligra ⁊ yf

ner

ver gnąþuanligra audąþa saker/ sem gud þader heþer
oss audsynt i sinū syne Christo Jesu/ þ hñ liet hñ dauda
lida þyrer vora skulld/ þyrr eñ vier kyñū hñ þar vm at
bidia/ ⁊ þo þa þegar vier vorū hñs þiandmeñ/ aþ þssu
megu vier skilia/ þ truan riettlątir/ an allra vercka/ eñ
þo dregzt þ eigi þ aþ at vier skulū þyre þañ skulld ein
gen god verck giora/ Helldr/ at þau hinu riettskapligu
verck munu eigi leinge i hle liggia/ a hueriū hiner verck
heilogu haþa eckert skyn huerier sier dickta helldr vpp
sialþuer eigenlig verck/ þar huorki er þridr iñe nie þognu
dr/ ast eda orugleiki/ von edr diarþleike/ ⁊ eigi nockut añat
riett kristiligt verck nie truariñar dygd

Þar epter a giorir hñ eiñ lystugan spaztseru veg/ ⁊ te
lur þram huadan at kemr/ bądi syndin ⁊ riettlątid/ liþit
⁊ daudiñ/ ⁊ setr þa two allsąmiliga huorn i giegn odrū
Adam ⁊ Christū/ viliandi s° seigia at þyrer þa skulld
atti kristr at koma/ eiñ añar Adam sa er oss hlaut at arþ-
leida til sins riettlątis/ þyrer eina nyia andliga þąding i
truñe/ med sama hątti sem hiñ þorne Adam leiddi yþ-
uer oss arþtekiu syndariñar/ þyrer hina gomlu kiotligu
þąding/ eñ mz þssu verdr þ kuñgiort ⁊ stadþest/ at eingen
þąr sier sialþr vr syndiñe til riettlątis medr verckunū hi
alpat/ ⁊ þo mycklu sidr/ helldr eñ hñ þąr vid þui spornat
þ hñ verdi eigi likamliga þąddr/ hier med audsynizt þ/
at gudligt logmal (huat þo skapligazt vąri at þ hialpa
di/ eþ nockut skylldi þo hialpa til riettlątisins) er eigi all
einazta an styrcks ⁊ hialpar komit/ helldr heþer þ syndi
na þor aukit/ þyrer þ at hin vonda natura verdr þui þss
gramare ⁊ vill sina lysting þss giarnar drygia sem log-
malit bañar hñe meir/ ⁊ med sliku moti giorir nu logma
lit Christū oss eñ mycklu nyttsamligra/ ąskiandi aþ h
meire nadar vorre natturu til hialpar

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

J hinū sietta a hrꝗrir hñ sierdeilis þ truariñar verck sem er baratta andans vid holldit med þull komligre deydingu yþuer bliþiña synda ꝛ vondra girnda sē epter riettlꝗtingina yþuer verda i vorū limū/ ꝛ keñer oss þ/ at vier sieū eigi/ s° þrelsader þyrer truna þra syndunū þ vier skulū idiulauser/ later/ ꝛ sꝗliþer vera/ s° sem at þar vꝗri nu ein geñ synd meir þyrer hondū/ at soñu er eñ synd yþ uer bliþuiñ i vorū lidū/ þo hun verdi eigi til þor dꝗmingar reiknut þyre þrar truar saker/ sē vid ha na strider/ þyrer þui hoþu vier ꝗrit nog at star þa vid sialþa oss vm vora liþdaga/ þ vier temiū vorn likama til sinar girnder at deyda/ ꝛ sina li mu at þuinga/ s° at hñ verdi andanū hlydiñ/ eñ eigi sinū girndū/ vpp a þ vier sieū liker krist; dau da ꝛ vpp risu ꝛ þullkoñū vora skirn/ huer at merc kir syndaña deyding ꝛ eitt nytt nadariñar liþuerne þangat til vier verdū mz ollu aþ syndunū skirir/ ꝛ likāliga vpp risū mz christo Jesu ꝛ at eiliþu liþū

Eñ þtta getu vier giort (seiger hñ) a medā vier erum nadiñe vnder vorpner/ eñ eige logmalino hu at hñ sialþr vt leggr/ þ an logmals at vera/ sie ei gi vnder þa grein talat/ þ vier skulū eingin laug haþa ꝛ meigi þ giorazt huat huern eiñ lyster/ hell dr heiter þ vnder logū at vera/ nꝗr vier vm gon gū (an nadar) lagaña verck/ sie s° Drottnar þa se ñeliga syndin þyrer Logmalit/ þyrer þui at ein geñ er Logmalino hollr aþ natturu (Huat at er ein stor synd) eñ nadin giorir oss Logmalino astþolg na/ sie þa er þar eingin synd meir þyrer hondū/ ꝛ Logmalit er þa eigi meir i moti oss/ Helldr er þ vnder eins vid ossvordit

Eñ þtta sama er riettligt þrelse aþ syndū ꝛ laug

laugmalino vt áþ hueriu hñ ſkriþar allt til enda
þſſ ins ſama capitula/at þ ſic eitt þrelſe/alleinaſ
ta med lyſt ⁊ godu lifuerne nockut gott at giora/
an logmalſins þunganar/aþ þui er þtta þrelſe/
eitt andligt þrelſi/ þ sem huorki i burt ſkuþar nie
o nyter logmalit/helldr lætr þ lauſt huat er aþ log
malino kraþit verdr/ einkū god þyſne ⁊ aſtſemi
/huar med logmalit ſtillizt/ ⁊ heþer ongua þian
nie kraupu meire/lika sem nær þu einū ſkylduger
værir/ ⁊ hefdir einga borgan/ vid hñ hlyter þu
med tueñu moti kuitta at verda/einu med þui/at
hñ villdi eckert aþ þier hafa/⁊ ripue ſiñ registrū
i ſundr/ Eñ med odru moti sº / at eiñ huer godr
mañ borgadi þyrer þig/⁊ gæfi þier sº mikit at þu
giorder hñs registrū þar þullnægiu med/ Med
þſſū hætti hefer kriſtr giort oſſ þrelſada aþ log
malino/ aþ þui er þtta eckert villt nie likamligt
þrelſe/sem eckert gott ſkule giora/Helldr þ er allt
⁊ mæg hattad gott giorir/ ⁊ er aþ logmalſins
kroþu ⁊ sakar gipt kuitt ⁊ akærulauſt.

I hinū Siounda stadþeſter hñ ſlickt med eiñre
epter likingu hiuſkapar bandzins/Lika sē at þa
madrin deyr/er su kuiña laus/ ⁊ sº er þa huort
lauſt ⁊ vid añat ſkilit þo eigi sº /at kuiñañ meigi
eigi nie ſkuli añañ mañ eiga/Helldr hitt/ þ hun ſie
þa allra þyrſta riettligaſta þri einū odrū at giptazt
Huat hun matti eigi adr/ þyrr eñ hun vard hins
añars laus/Lika sº er vor ſamuitzka þorbunden
Logmalino vnder þm ſyndſamligū gamla mañe/
þui nær hñ deydizt/þyrer heilagan anda/ þa er
ſamuitzkan þri ⁊ huort vid añat lauſt (eigi sº) þ
ſamuitzkan ſkuli eckert gott at hafazt/ Helldr nu
hid allra þyrſta ſkuli hun riettliga þydazt kriſtū

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

ſtiſ aſian eignar maſ / ⁊ bera s° liſandi þriopgan

Epter þ teyger hñ vidar vt ſyndariñar art ⁊ logmalſins / huernen riettligazt ſyndin þer at þp þa ſier ⁊ mattug at verda þyrer logmalit / einkum ap þui at hñ gamle madr verdr logmalino þſſ grimmare / a medan hñ getr eigi borgat þ er logmalit krepr / þuiat hñſ natrura er ſynd / ⁊ gen eigi ap ſialfre ſier aſſat / ap þui er logmalit hans dau di ⁊ allt pislar vætti eigi s° at ſkilia / þ logmalit ſie vont / heldr at su hin vonda nattura kañ eigi at lida hid goda / s° at þ krepte nockrs godr ap hñe Leka ſem eñ ſottlera madr / þar eigi lidr þ hlaupr stedian ſie at hñ heimt ⁊ adrer heilbrigdra maña þimleikar

Þyrer þui geingr htñ heilagi Pall hier þyre enda vm þ / huar at logmalit verdr riett ligañ a kent ⁊ allra beſt vnder ſtadit / þar giore þ eigi meir / eñ miñer oſſ a vorar ſynder / ⁊ deydi þyrer þ ar inu ſomu / giorandi oſſ ſeka eliþrar reidi / s° ſem vier þaum þinliga lærr ⁊ kañat i vorri ſamuntu þa hun verdur riettligañ a ap logmalino ſnortin / s° at þa hliotu vier at hapa eitt huat aſſat ⁊ meira til eñ logmalit eitt / at giora mañiñ m þromañ ⁊ hialp ligañ / eñ hiner ſem logmalit þeckia eigi eru riettliga blinder ana þraſñ med ſinu ſiergæzdi / ⁊ meina þui medr verckunū þullnægiu at giora þat þr hapa eigi vitzmune at huerſu myckels at logmalit / krepr / emkanliga / eitt þrialſligt / viliugt / ⁊ god þuſt hiarta / þyrer þui lita þr eigi Moyſen riett vnder augun / at dukriñ er þar eñ þyrer heingdr / ⁊ vm hñſ a ſian vaxdr

Epter þ vtviſar hñ huernen andiñ ⁊ holldit ſtrida i maſtinum huort mot odru / ⁊ ſetr ſialfuan

ſig

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

sig til eins epter dąmis/ s° vier ląrū þ verck (syn-
dina at deyda i sialfum oss) riettligaña at keña/
eñ hñ kallar þo bądi andan ꝛ s° holldit eitt laug
mal/ þuiat s° sem gudligs logmalshattr er til/ at
þia ꝛ krefia/ Lika s° þiar ꝛ krefr/ ꝛ ąsizt holldit
i giegn andanum viliandi sina lysting hafa/ þar
þuert i mot þiar ꝛ krefr andiñ i giegn holldino ꝛ
vill sina lysting hafa / eñ þsse a greining varir i
oss s° leingi sem vąr lifum til i einum meir eñ od
rum midr epter þui huort andiñ edr holldit oflu-
gra verdr eñ madriñ allr er þo sialfr huortueggia
bądi holld ꝛ andi/ huer vid sialfañ sig strider /
þar til hñ verdr med ollu andligr

I hinum atta hugstyrker hñ slika stridendr/ at
þa fordąmi eigi þuilikt holld/ ꝛ vt visar framar
meir/ huer holldzins ꝛ andans art sie/ ꝛ þ andiñ
komi fyre Kristum sa er oss hefer gefit siñ hei-
lagañ anda/ huer oss andliga giorir ꝛ holldit kefr /
giorandi oss allorugga s° at vier erum þo lika
vel gudz born huersu hart sem syndin geisar i oss
svo leinge sem vier fylgium andanum epter ꝛ
syndiñe i mot stondum hana at deyda/ eñ med
þui at eingeñ hlutr er svo godr til holldit at dey
da edr kefia/ sem kross burdr ꝛ pina / hugstyrker
hñ oss i motganginum/ fyrer hia stod kąrleik-
sins anda ꝛ allra skepna/ einkum af þui at vor
andi ber opt þungan mod/ ꝛ þ allar skepnr sam
pinazt oss þ vier mąttum holldzins ꝛ syndariñar
kuitter verda/ svo siau vier nu þ at þsser þrir ca-
pitular hlioda einkum vppa truariñar verck /
huat er kallazt hiñ forna Adam at deyda ꝛ hol
dit at þia

I hinū

I hinū muuda/r.ri.aapitula/ keñer hñ vt aþ
eiliþre gudz v:ualningu z þyre hugran/huadan þ
vpp sprettanliga hier þliotandi kemr/ huer riett
skal trua edr eigi trua/ z huer þra syndiñe kañ ley-
sazt z eigi leysazt/ s° þ sie med ollu oss vr greipū
numit z gudi einū i hendr þeingit/ þ vier hialpli-
ger verdum/er oss z þ hin allra mesta nauðsyn /
þuiat vier erum breysker z ostodugir s° at eþ
vnder oss vǫri komit yrdi señeliga eingiñ mañ hol
piñ/ þui dioþulliñ mūdi þa at soñū alla yþuer bu
ga eñ þyrst gud er nu stodug lyndr z at hñ ma ei
gi sin þyre hugsan bregdazt/ z ei þar nockr hñ
þ varit z aþ þui hoþu vǫr eñ orrugga voni mot
syndiñe

Eñ þm oþbellois ondum z diupuitringū er hier
eitt mal vpp stungit þr ed siñe under stodu vilia
sē þyrst hingat at vikia z hepia þyrst aþ vpp ha
þi at ransaka vnder duip:gudz þyre hyggiu/ hu
ort þr eru vt valdar aþ gudi/ angrandi sig med
þessu til einskis/huar med þr steypa sier sialþum
i orunlnan/edr sig mz ollu yþuer gepa/ eñ þu þylg
þessm pistle/epter siñe skickan og stunda Jesum
Kristz z hñs Euangelia / s° at þu mǫtter þa
vidr kennig þiña synda z hñs nadar/ z kuñer s°
þadan i þra vid syndunar at strida/ epter þui
sē hier heper kent/ hid þyrsta/ ñ. iij. iiij. v. vi.
vij. /vij. capitulū/ eñ epter þ þu eri komiñ i hid
atta vnder kross burd z kuellingar/ þa mun þ lǫra
þig huar riettlig gudz þyre hyggia er i hinū ir. r.
ri capitula z huersu huggunarsālig hun sie/ þuiat
an pynctingar kross z daudans hǫttu/kuñu vǫr
eigi þa gudliga þorsio at hantiera an tions z hei
mogligar reidi gegn gudi/ z aþ þui hlyte hiñ þor
ne

ne Adam mz gioruollu fyre fram̄ daudr at vera
adr eñ þu lidr þñan hlut ꝛ dreckr hid stercka/ vin
fyrer þui gꝗt þss vandliga/ at þu drecker ecki vin/
medan þu ert eiñ briost mylkingr/ þuiat huer lꝗr
domr/ hefer siñ skamt tima ꝛ alldr

I hinū tolfta lꝗrir hñ rietta gudz þionustu ꝛ
giorir alla kristna meñ at prestum/ at þr skuli of
fra huorki gulli nie kuik fic helldr þra eiginligu
lifuerne med deydingu likamligra girnda/ epter þ
skrifar hñ vm augsyneligt dagfar kristiña maña i
andligre stiornan/ huersu þr eiga at predika/ stior
na/ þiona/ veita/ ꝛ lida/ at elska/ lifua ꝛ giora/ vi
dr vine ꝛ ouine/ ꝛ huern mañ añañ) ꝛ þtta sie þau
verck sem sier huer kristiñ giorir/ þat s° er mꝗllt/
þ truan hafi eckert helgi halld

I þrꝗttanda capitula keñer hñ þ vier skulum
i heidre hafa veralldar valldz meñ ꝛ þm hlydu
ger vera/ huerier fyrer þ eru iñsetter/ þott eigi be
tre þr oss fyrer gudi/ þa giora þr þo s° myckit/ at
þ goder meñ hafa stundligan frid/ vernd/ ꝛ for
suar/ ꝛ þ vonder meñ mega eigi an hrꝗdzlu nie
mz fride/ frelsi edr huild nockut vont af sier gio
ra/ fyrer þui ber godum mōm þa at virda/ þott
þr þurfui eigi þra vid/ eñ vid nidr lagit lykr hñ
þtta allt i kꝗrleikanū ꝛ endar þ medr Kristz ep
ter dꝗmi/ þ vier skulum hm̄ epter fylgia ꝛ breyta
lika s° sem hñ hefer vid oss breytt

I hinū fiortanda keñer hñ þ vier skulum fa
grligaña fara at vid breysk samuitzkr i trunadi
ꝛ fyrer þm vꝗgia s° at kristiña maña frelsi bru
kizt eigi til skada/ helldr breysk truudum til betru
nar/ þuiat huar þ giorizt eigi þa fylger þar sundr
þycki ꝛ fyrer litning gudz spillaña epter/ huar þo

aull

aull naud syn a liggr/ þ beir a sie at vikia veyk tru
adum vm litiñ mun þar til hñ styrkuare verdr /
eñ þ at lærdomr gudz spiallaña skylldi med ollu i
grunñ ganga/ ꝛ þuilickt verck er sierdeilis/ eitt kær-
leiks verck/ þ a þssũ timũ er vel nytisamligt/ huar
mr kiot ati ꝛ odru kristteligu þrelsi oþ belldisliga ꝛ
her þiliga an allra naud synia/ hin breyska sã vitz-
ka verdr skelþd ꝛ vmturnut/ adr eñ hũ vidr keñer
sañleikiñ

I hinũ þimtanda setr hñ Kristũ til epter dæ-
mis/ þ vier skulum vid adra breyskua meñ hog-
lynder vera/ svo sem vid þa er hrasat haþa i op
inberar stor synder/ ꝛ o tierliga breytne/ hueria
vier megum eigi stragr þorleggia/ helldr þa vmli-
da þar til þr betra sig / þuiat svo heþer kristr
vid oss giort ꝛ eñ dagligañ giorir/ þ hñ vmli-
dr nærsta margar o dygder/ ꝛ vonda breytne/ ia-
þn þramt ollum odrũ o þull komin leika a oss/ ꝛ
enda lausa hialp veiter

Epter þ til eiñrar alycktingar bidr hñ þyre þm
loþar þa/ ꝛ gudi a hendi þelr ꝛ audsyner þm sitt
embætti ꝛ predikan/ bidr þa ꝛ nærsta þagrligañ
vm hialp ꝛ stundning vid þatæka til Hierusalẽ
ꝛ allt þ huar hñ vm talar ꝛ þ hñ þer med er
skær kærleiki svo þiñu vier nv i þssm pistle hid
allra rikligazta huat einum kristnũ mañe ber at
vita einkum huat logmal sie/ Euangeliũ/ Synd/
straþþan/ Nad Tru/ Riett læti/ kristr/ Gud/ god
verck kærleiki/ von/ ꝛ kross/ ꝛ huersu vier skulum
hegda vid huern mañ/ sie hñ þromr eda brotligr/
styrkr eda breyskr/ vin edr ouin ꝛ huernen vier sku
lum breyta i mot sialþum oss þar til grunduallar
hñ allt þtta all sæmiliga med skriptiñe/ ꝛ med si-

alþs

alþs sins ⁊ spamañaña epter dąmum vt visat
svo at hier er einskis meir ąskiandi / þyrer þui
skin þ s° /sem haþi hiñ heilagi Pall viliat i þssm
pistle/einu siñi i stuttu male iñe lykia/allañ kristili
gañ ⁊ gudz spialligañ ląrdom/ ⁊ til reida s° eiñ
iñgang i allt hid gamla testamentū/ þuiat an eþ
ua/huer þnan pistil heþer vel i hiarta þest/sa he
þer hins gamla testamentz lios ⁊ krapt hia sier/þy
rer þui giori huer kristiñ mañ hñ sier alkuñan/ ⁊
lati iaþnan i idkan vera / Huar gud vñe oss sina
nad til Amen

Hiñ sidarsti/er eiñ heilsunar capitule/eñ þar
vnder blandar hñ eirne nąrsta a gątri vid var
nā þyrer mañ ląrdomum/ þr ed iaþn þramt iñ
þalla gudz spialligre keñingu ⁊ hindraner vpp ten
dra/ Mestu sem hñ heþdi at soñu þ þyre sied at
aþ Rom ⁊ þyrer hina Romuersku skylldi koma
þr tąlanliger ⁊ hindranar somu Canones ⁊ Decre
tales/ ⁊ su suąla ⁊ madka mor mañligra sett
ninga ⁊ bodorda/ Huerier vm þssa tima dreckia al
lri verolld/ haþa ⁊ þnañ pistil ⁊ alla heilaga rit
ning/ Lika/ ⁊ eirnen/ Andan/ sem truna aþ
planat/ svo at eckert meira er yþuer bliþ
uit/eñ sa þra aþ gud er Mage heiter/
huers þienara hiñ heilagi Pall
seiger þa hier vera / Gud
þrelse oss þra þm Amen.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

S. Pals pistill

All þion Jesu Christi kalladr til Postula/ vt lesiñ til at predika gudz Euangeliõ/ hueriu hñ hafdi adr fyrir heitid fyre sina spameñ i heilagre titning af sinum syne/ Huer at fæddr er af Dauidz sædi epter holldguniñe/ eñ volldugliga auglystr/ sonr Gudz epter andanũ/ þm er helgar allt i fra þm tima er drottiñ vor Jes⁹ Christr reis vpp aptr af Dauda/ fyrer hvern vier hofũ medtekit/ Nad ⁊ postuligt embætti a medal allra Heidiña þioda/ truariñar hlydne vpp at rietta/ vnder hñs nafne/ af huerna tolu þier erut sem kallader eru i Christo Jesu.

Ollm̃ þm gudz elskuligum ⁊ kolladũ heilogum sem eru i Rom

Nad ⁊ fridr af gudi vorũ fauðr ⁊ Drottne Jesu Christo þa sie med ydr.

Fyrst giori eg at soñu þacker minũ Gudi/ fyrer Jesum Christũ allra ydar vegna/ vm þ at ydnar tru berzt vt vm allañ heim/ þuiat Gud er miñ vottr/ hueriũ eg þiona i minũ anda vti gudz spiollũ hñs sonar/ þ at i sifelle miñunzt eg ydar ⁊ iafnan i minũ bænũ beidandi/ þ eg mætta eirn huern tima/ at gudz vilia/ hafa þ lucku sprang/ at koma til ydar/ þui mig langar at sia ydr/ s⁹ at eg bytta ydr nockurre andligre giof ydr til styrktar/ þ er/ at eg mætti taka lika huggan ydar a mille/ fyre ydra tru ⁊ mina/ sem vier hofũ vor a

millũ

Eñ eg

En eg vil eigi dylia fyrer ydr brądr/ þ eg ein-
setta mier opt at koma til ydr (þ o mier hafi bągt
verit til þssa) s° at eg hef da fąrt nockrn a vogrt
ydar a mille/lika sem a medal añara þioda/ þui
eg em skulldu nautr/bądi girskra ꝛ o girskra/spa-
kra sem o spakra/af þui s° mikit sem eg forma
em eg reidu buiñ til/ydr sem erut i Rom/at predi
ka gudz spiollin.

Þuiat eg skam̃azt min eigi kristz Euangelio/
þui þ er kraptr gudz sem hialpliga giorir alla þa
sem þar a trua/fyrst gydinga ꝛ s° grickic/af þui
at þar opinberazt iñe/ þ riettlątu sem gudz er
huert at kemr ✱ vt af truñe i truna. S° sem skri
fat er/ þ riettlatr mune af siñe tru lifua.

Þuiat gudz reidi af himnũ opinberazt yfuer
allt ranglątu ꝛ o riettuise mañ/ þr ed sañleikm̃ af
rąkia i ranglątino/ fyre þui huad af gudi matti
kuñgiorazt er þm opinberat/ þuiat gud hefer þ m̃
þ opinberat/ med þui at gudz o syniliger hluter
siazt/ þ er hñs eilifr kraptr ꝛ guddomr/ef gaum
at verdr gefit þm verckũ/einkũ at heimsins skopũ
s° at þr hafa ongua af sakan/ med þui þr visu
þ/at gud er/ ꝛ hafa hñ þo eige dyrckat s° sẽ gud
nie hm̃ þacker giort/helldr eru þr i sinũ hugreñig-
um at hiegoma vordner/ ꝛ þra fa vist hiarta er
for myrckuat/þui þa þr hielldu sig visa vera/eru
þr at þussũ vordner ꝛ hafa vm snuit dyrd o for
geingeligs gudz i likneskiur for geingeligra mañ
fugla/ ꝛ ferfątra kinda ꝛ skridkuikinda

Af þui hefer ꝛ gud yfuer gefit þa i þra hiart
ans girndũ ꝛ o hrein menskn/at þr skom̃udu s°
sina eigen likame/a sialfũ sier/huerier gudz sañ-
leika hafa vm snuit i lygar/ ꝛ hafa meir dyrckat

✱ (Vt af tr
ñe) þ er
vpp tekiñ
breyskri
at koma
fn skiott
dra skyre
uare þar
an hefer
ert huild
halld.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

ꝛ þionat skepnuñe eñ skaparanū/ Huer loþadr sie vm allder Amen/ þyrer huat er gud yþuer gaþ þa i skāsamligū girndū/ þui at konr þra haþa snuit natturligre at þerd i o natturliga/ slickt hid samat haþa meñiriner yþuer geþit edleliga at þerd til konuñ ꝛ Logudu i sinū girndū/ huer til añars/ ꝛ heþer s° madr med mañi skoiñ þramit ꝛ medtekit svo verdkaup sins villudōs (epter þui sem verdugt var) a sialþū sier.

Og lika sem þr haþa eigi þssgatt/ þ þr skylldu aþ gudi kyñing haþa/ svo heþer ꝛ gud yþuer geþit þa i þra leitt siñe/ at giora þ/ Huat eigi var haþe ligt/ þuller vpp allz ranglatis/ þrillu liþnadar/ þlatskap /a girndar þiandskapar/ þuller oþundar/ mañdrapa/ þratu/ suika/ o heiliñda/ kuissamer/ bakmalger gudz þorsmanarar/ had/ giarner/ drambsamer. sialþ halner/ hreckuiser/ þor elldreunū o hlyduger/ skilnings lauser/ o halldin order/ o þridsamer/ hardsuirader/ o myskuñsamer/ Huerier gudz riettlati þa vita (þat þsser eru dauda verduger sē þuilikt giora) nu giora þr þ ei at eins helldr eru þr eirnen þm sam siñader sē þ giora

Añar Capitule

Fyrer þui kantu eigi/ o madr/ þig at aþsaka/ huer hellzt þu ert sem dæmer/ þui huar þu dæmer vm añañ/ þar þordæmer þu sialþuañ þig/ aþ þui þu giorir þ sama/ huat þu dæmer/ eþ vier vitum þ gudz domr er riettr yþuer þm/ sem þuilickt giora/ eñ þeincker þu þ o madr/ sem dæmer þa/ er þuilickt giora/ ꝛ þu giorir hidsama/ at þu muner vm þlyia gudz dom/ eda þorsmar þu rikdō hñs god girndar/ þolinmædi/ ꝛ langlundar ged/ vetztu eigi þ/ at gudz god girne leider þig til yþuer botar.

domen

Eſa þu epter þine harduð to ƿþuer botar ſomu
hiarta/ſaþnar þier ſialfū reidi/vrþa reidinar dag
t vppbintingar guðz rietttlætis doms/sa er gialldz
mun einū/t ſier hueriū/ epter hſs verckū/ þm ar
ſoñu/heiðr t vegſemd/ t/o þallualiuallta veru/sē
med þolin mæði godra vercka epter leita eliþu lif
ue/eſa hinū scm þ reiu giarner eru/ t huerier eigi
hlyda sañleikanū/eſa hlyda hellðr ranglætinu/sne
ƿþa/t reidi/hrellingar t harmkuæli ƿþuer allar
saler þra maña sem illzku dryggia/þyrſt gyðingū
t s° grickium/eſa heiðr/vegſemd t þriðr ollū þm
sem gott giora/þyrſt gyðingū t s° grickū

Þuiat eckert mañgreinar a lit er þyre guði / þui
þr sē an logmals haþa ſyndgazt/ þr munu eg an
logmalſ þyre þarazt/t þr sē vnder logmalino ha
þa ſyndgat/munv þyrer logmalit dæmder verða
aþ þui at a hœrendr logmalſins eru eigi rietttlat
er þyrer guði/hellðr eru þr rietttlater scm logmalit
þullgiora/þui þær þioðer sē eigi haþa loœmalit/
eſa giora þo aþ natturu huat loœmalit iñe hellður/
þr somu mz þui þr haþa eigi loœmalit eru þr sier
ſialfuer logmal mz hueriu þr vtuiſa þ logmalſ-
ins verck sie ſkrifut i þra hiortū sē þra sannuz
þa ſialf ber þm vm vitne/t þr þanckar scm sin
a mille a klœga sig eðr aþſaka a þm deige nær
gud dæmer leynda kosti u mañaña epter minu guðz
ſpialle þyre Jesum christum

Eſa Sia þu kallazt gyðingr t þorlætur þig
vppa logmalit t hroſar þig gude/t veizt hſs vilia
t med þui þu ert lærðr i logmalino/reyner þu huat
at best sie at giora/t þo mer þig ſialfuan at vera
blindra maña leið togara t lios þra sem i myrkri
eru/þauiſta vyþtunar mañ t lœri þoðr eru þallðra/

 haþandi

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Hafandi bądi vitzkuñ form ꝛ sañleikans i Log
malino. Nu lǫrir þu añañ/eñ sialfuañ þig lǫrir
þu eigi/ þu predikar at eigi skuli stolit vera ꝛ þu
stelr/ þu seiger at eigi skuli hordomr drygiazt/ ꝛ
þu dryger hor/ þu sui virder skurgodin/ ✝ rǫner
þo gud sinu/ þu hrosar þier af logmalino/ ꝛ van
virder gud fyre yfuer gongu logmalsins/ þat fy
re ydar skulld verdr gudz nafn lastad medal Hei
diña þioda/ s° sem at skrifat er.

Vm skurdriñ duger at soñu/ ef þu vardueiter
Logmalit/ eñ ef þu ert yfuer trodzlu madr log
malsins/ þa er þin vmskurn vordin at yfuer hud
þuiat ef yfuer hudin vardueiter riettlǫting log
malsins/ reiknazt eigi þa hñs yfuer hud fyrer vm
skurn/ ꝛ s° mũ þ/ þa sẽ af natturu er ✝ yfuer hud
ꝛ Logmalit fulkõnar/ dǫma þig/ sem ert vnder
bokstafnũ/ ꝛ vm skurniñe/ yfuer trodzlu mañ log
malsins/ þuiat sa sem augliosliga er gydingr/ er
eigi gydingr/ ꝛ eigi su augliosholldzins vmskurn/
helldr er sa gydingr sem heimogligr gydingr er/ ꝛ
vmskurn hiartans er vmskurn su er skier ✝ i an
danũ/ eñ eigi i bokstafnũ/ Huerrar lofstir at eigi er
af mõm helldr af gudi

Þridia Capitule.

Hvat hefer þa gydingr til þss at hñ sie
fremre? eda huer nyt semd er at vm
skurniñe/ Nǫrsta mykil a allañ hatt/
Señeliga fyrst/ þ at þm er til truat/
huat gud hefer talat/ þott at nockurer
vt af þm hafe þui eige truat/ huat vm þ? skylldi
fyrer þra van tru saker gudz tru vnder lok lida
/ fiarre sie þui? helldr blifr þ s° / at gud sie sañ
sogull/ eñ aller meñ liugarar/ s° sem skrifat er/ at

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

þu riettlatr siert i þinum rǫdū ⁊ yþuer viñer nǫr þu dǫmiz: Psal. Psal.

Eñ er þ s° /at vort ranglǫti/prise gudz riettlǫti/huad skulu vier seigia/er gud þa ranglatur/ þott hñ leggi reide a þ (nu tala eg epter plag sidū mañ a) þiarlǫgt sie þui? Huernen skylldi gud elligar heimiñ dǫma þui eþ gudz sañleikr verdr þyrer mina lygn vegligre til hñs dyrdar huar þyrer skylldi eg þa epter þ sē añ^r syndbrotz madr dǫmdr verda/ ⁊ mycklu þramar s° breyta(sē illa verdr till vor talat) ⁊ s° sem sumer seigia/ þ vier seigiū/giorū illt/s° at gott epter komi huerra þyrer dǫming er riettlig.

Hūad beru vier þa/aþ þm̄? allz ecki/ þuiat vier hoþū adr vtuisat bǫdi gydinga ⁊ gricke alla vnder synd vera/epter þui sem skriþat er/at eigi sie sa nockr sem riettuis er/ ⁊ ecki eiñ/ ⁊ eige sa sem skynugr sie/ ⁊ einge sa er at gudi leite aller eru þr þra hneiger vordner/ ⁊ lika aller o nyter giorder ⁊ einge er sa sē gott giorir/ ⁊ eigi eiñ/ þra barcki er opin groþ/ ⁊ med sinū tungū hantiera þr sutksamliga/hoggorma eitr er vnder þra vaurū/ ⁊ muñr þra/þullr aþ boluan ⁊ beiskleika/ ⁊ þǫtr þra þlioter til blodz vthellingar i þra vegū er eymd ⁊ hugar angr/ ⁊ þridarins gotu þeckia þr eigi/ ⁊ eigi er þar nockr gudz otti þyre þra augum. Psal. Psal. Psal. Pro. i Esa. li

Eñ vier vitum huat logmalit seiger/ þ seiger þm̄ sem vnder logmalino eru/s° at allra muñur verdi til byrgdr/ ⁊ heimriñ allr vid gud sakadr/ þyrer þui at eckert holld/aþ logmalsins verckū/getr þyrer hm̄ riett latt verit/ þuiat þyrer logmalit kemr eigi vtan vidr keñing syndariñar. Psal. xxv

Eñ nu er an Logmalsins gudz rietilǫti opin

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

berat/ ꝛ sañ proþuat þyrer vitnes burd logmal sins ꝛ spamañaña/ eñ eg tala vm þ rittlꝗti sē þyre gudi duger huert at kemr þyrer truna a Jesū christ til allra ꝛ yþuer alla þa/ sē trua/ Þui hier er eingē greinar/ munr/ ailer saman eru þr synduger ꝛ þm er skortr a þre hrosan sē þr attu ꝗ gudi at haþa/ ꝛ verda s° vt aþ hñs nad an verd skulldanae riettlater/ þyrer þa endr lausn sem vordin er þyee Jesū christū/ huern gud skickadi til þorlikunar manz þyrer truna i hñs blodi/ til auising þss riettlꝗtis sē þyrer hm̄ er þullt/ i hueriu hñ þyrer geþr syndirnar/ þꝗr adr eru vmlidnar/ vnder þre gudligre þolinmꝗdi sē hñ haþdi/ þ hñ a þssm tima a visadi þat riettlꝗti sē þyrer hm̄ er þullt vpp a þ at hñ sie alleina riettlatr ꝛ giore þañ riettlatañ/ sē þr tru er/ a

Huar er nu þin hrosan/ er hñe lokit/ (Jesū kristū þyrer huert logmal / þyrer verckaña logmal/ ecki s° helldr þyrer truariñar/ logmal

Þuiat vier holldū mañiñ riettlꝗtazt an logmal sins vercka/ þyre truna eda er hñ alleinazta gud gydinga/ er hñ ꝛ eigi gud heidiña maña atuisu er hñ ꝛ gud heidiña þioda/ nu mz þui at þ er eiñ gud sa er vm skarniña riettlꝗter aþ truñe/ ꝛ yþuer hudina þyrer truna/ huersu nidr briotū vier þa logmalit þyre truna/ þiarre sie þui/ helldr vppriettū vier logmalit

Þiordi Capitule

Huat seigiū vier þa aþ þodr vorū Abrahā/ þ hñ haþi þūdit epter holldinu/ þ seigium vier/ eþ Abraham er aþ verckunū riettlatr þa heþer hñ loþstir/ eñ eigi hia gudi/ þui huat seiger ritningin

Gen. xv

Abrahā trudi gudi ꝛ þ er hm̄ reiknat til riettlꝗtis eñ þiñ sē mz verckin þꝗzt verda launiñ eigi vt aþ nadiñe til reiknut/ helldr epter verd skulldan/ eñ

hm̄ at soñu sē eigi vm geingr vreckin/eñ truer a þañ
sē rietlꝗter rang latañ/ þm̄ verdr sin trua reiknut Psal.
til riettlꝗtis/ epter þui moti sem Dauid seiger/ þ
þar sꝗldin sie alleinazta þss manz/ hueriū gud til
reiknar riettlꝗtid/an til logu verckaña s° sem hñ
seiger/at þr sie sꝗler hueriū sin̄ ranglꝗtingar eru
þyrer geþn̄/ꝛ hueriū sinar synder eru huld̄ sꝗll
er sa madr hueriū gud til reicknar ecki syndina
Nu þssi þarsꝗld snertr hun einazta vmskurnina
eda eirneñ lika yþuer hudina/ þui vier hliotū at
seigia/ þ Abraham sie sin trua til rietlꝗtis reiknut
eñ huort er hun hm̄ þa til reiknut i vmskurniñe
eda i yþuer hudiñe/an eþua/ eigi i vm skurniñe /
helldr i yþuer hudiñe/eñ þ teikn vmskurnariñ̄ mz
tok hñ til merckis þss riettlꝗtis sem kemr þyre tru-
na hueria hñ haþdi i yþuer hudiñe/s° at hñ yrdi
ꝛ þader allra truadra i yþuer hudiñe/s° at þm̄ yr
di ꝛ slickt reiknat til riettlꝗtis/ꝛ þ at hñ yrdi þader
vmskurnariñar/eigi einazta þeirra sē aþ vmskur
dar kyne eru helldr/iaþn vel ꝛ þra sē ganga i þot
sporū þr̄ truar sē var i yþuer hud þodr vorsAbra
Þat þyre heitid þ hñ skylldi vera ver (hams
alldariñar erþuinge/skiedi eigi til Abrahams/ edr
hñs sꝗdis/þyre logmalit/ helldr þyrer truariñar
riettlꝗti þui eþ þr aþ logmalino eru erþuingiar/
þa er truan einskis verd ꝛ þyrer heitid o nytt giort
aþ þui at logmalit aþrekar eigi añat eñ reidi þui
huar logmalit er ecki/ þar er ꝛ eingin yþuer trod-
ning/þyrer þss saker hlytr riettlꝗtid aþ truñe at ko
ma/s° at þ sie ut aþ nadiñe ꝛ þ þyrer heit bliþue
stodugt ollu sꝗdi/ eigi einazta þui sem vnder
logmalino er/helldr ꝛ þui sē er Abrahams truar/
huer at er allra vor þader/ epter þui sem skri-
þat er/at þig heþi eg settañ til þaudr margra

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Pene. xvij

þioda þyre gudi/hueriū þu truder/ꝛ sa er dauda
lifgar/ꝛ kall' þ sē ecki er/lika sem þ huat at er

Og hñ trudi vppa von þar eingin von var þo
a/ þ at hñ yrdi fader margra heidiña þioda/epter
þui sem til hanser sagt/s° skal þitt sądi verda sē
stiornr himins ꝛ siafuar sandr/ eñ hñ vard eigi vey
kr i truñe/ gaf ꝛ eigi vackt at sinum eigen likama
þm̄ daiñ var/af þui at hñ var at mestu hundrat
vetra/ ꝛ eigi dains kuidar Saru/ þui hñ efuadi
ecki gudz fyrer heit/vegna vantruar helldr vard
hñ styrkr i truñe/ gefandi gudi dyrdiña/ vitandi
þ fyrer fullañ sañ/at hueriu sem gud lofadi/ þ
var hñ mattugr at giora/ꝛ fyre þui var hm̄ þ reik
nat til riettlątis

Eñ þ er eigi einazta skrifat fyrer hans saker
þ sie hm̄ til reiknat/helldr fyrer vorar saker/ þm̄
þskal til reiknat verda/ ef vier truum a þañ
sem drottiñ vorn Jesum Krist vpp vackti af dau
da/sa er fyrer vor' synder var yfuer gefiñ/ꝛ fyr
er vors riett lątis saker vpp vacktr

Fimte capitule

Af þui vier erum nu rietilątter fyrer tru
na/ þa hofum vier frid hia gudi/fyre
Drottiñ vorn Jesum Kristum/ fyre
huern at vier hofum ꝛ til gongu i tru
ñe til þssarar nad' þar vier iñe stondū
ꝛ hrosum oss i voniñe þrar til komandi dyrd' er
gud mun gefa/eñ eigi einazia þ/helldr hrosu vier
oss eirnen lika i hormungunū af þui vier vitū þ
hormung aflar þolin mądi eñ þolinmądi aflar
raunar eñ raun aflar von' /eñ vonin lątr eigi at
hueyckslū verda/ þui at gudz kąrleiki er vt helltr
i vor hiortu fyrer heilagañ anda þn osser veittur

Þuiat

Þuiat þa vier vorū eñ breyſkliger epter tidiñe
heþer kriſtr þyre oſſranglata dait/eñ nu deyr var
la nockr þyrer riettlatañ r ma vera at ſa ſie traust
ſem þyre godañ dirþbizt at deyia/þyrer þ þriſadi
gud ſiñ kærleika vidr oſſ i þui at kriſtr heþer þyr
er oſſ dait/ þa þegar vier vorū ſynduger/ þyrer
þ verdum vier r myckla meir þrelſader aþ reidi
ſie þyrer ſialþuañ hañ aþ þui at vier erum riett
lætter i hans blodi

Þui eþ vier erum nu gudi þorlickter þyre hiſ
ſonar dauda/ þa vier vorū eñ ouiner/myckla meir
verdum vier þrelſader þyrer hñs lif sem þorlick
ter eru/eñ eigi alleinazta þtta? helldr þ/at vier hro
ſum oſſ r i gudi þyre Drottiñ vorn Jeſum Kriſt/
þyrer huern at vier hoþum þor likunina mz tekit!

Þyre þuiat lika sem ſyndin er þyre eiñ mañ
komin i þnañ heim/r daudiñ þyrer ſyndina/r s°
er daudiñ til allra maña iñ ſmogiñ/aþ þui at al
ler haþa ſyndgazt/þuiat ſyndin var i heimenū /
allt til logmalſins/eñ huar ecki er logmalit/ þar
verdr r ecki ſyndiñe ſkeytt/helldr Drottnadi dau
diñ þra adam allt til Moyſen/ r eirnen yþuer
þñ/sem ecki hoþdu ſyndgazt med þuilikre yþuer
troðzlu sem Adam/ huer at er ein þyreinynd þſſ
sem koma atti

Eñ þ er eigi s° þallit med gioþiñe sē med ſyn
diñe/ þui eþ marger eru dauder þyre saker eins
manz ſyndar/þa gnaþuer þo myckla meir gudz
nad r giaþuer yþuer þleirum/ þyrer einſ manz
nad Jeſu Chriſti

Og gioþin er eigi einazta yþuer eiñe ſynd/lika
sem at er þyre eiñ ſyndugañ/eilif ſynd allra þor
di arþ/ þuiat s° sē doms a þellir er komin aþ ems
manz

manz synd til fordæmingar/lika er giofin fyrer eins manz riettlæti/af morgū syndū til riettlætingar gefuin/ þui ef daudiñ riker vegna eiñar syndar fyrer eiñ/ mycklu meir munu þr sem audlazt gnægd nadariñar ⁊ giof riettlætisins rikia i lifueno fyre eiñ/Jesum Christ

Lika sem at fordæmingin er komin fyre eins manz synd/yfuer alla meñ/ s° er ⁊ komit fyrer eins riettlæti/lifs riettlætid yfuer alla meñ/ þuiat lika sem fyrer eins manz o hlydne eru marger syn duger vordner/s° verda ⁊ fyre eins hlydne marger riettlater

Eñ logmalit er þo iafn framt iñ komit/ s° at syndin skylldi yfuer gnæfa/eñ huar syndin gnæfir þar yfuer gnæfuer Nadin/eñ mycklu framar/a t med sama hætti sem syndiñ rickti til daudans s° lika riker Nadin fyre riettlætid til eilifs lif fyrer Jesum Christ. Siette Capitule

Hvat eigu vier hier til at seigia/skulu vier þa i syndiñe blifua s° at nadin meige yfuer gnæfa/fiarre er þui/ huernē skylldū vier þ vilia at lifa i syndiñe epter þ vier erū heñe fra deÿdder / Vite þier eigi/at aller vier sē skirder eru i Jesu christo þ vier erū i hñs dauda skirder/ þui erū vier ⁊ likamz hm̄ greftrader fyre skirnina/i daudañ/vpp a þ lika sē kristr er vpp vakiñ af dauda fyrer dyrd fodrsins/lika s° skulu vier ganga i nyungu lifda gaña/ þui fyrst vier verdū hm̄ sāplantader i epter likianligū dauda/ s° verdū vier hm̄ ⁊ liker i vpp risuñe/med þui vier vitū þ at vor gamle madr/er med hm̄ krossfestr/s° at af skæfizt likami syndariñar/ at epter þ þionudu vær eigi syndiñe/ þuiat

uer

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

huer sem deyddr er/hñ er riettlætir af syndiñe

Eñ fyrst vier erũ mz kriste deydder/þa truum vier/ þ vier munũ ꝛ med hm̃ lifa/ eñ vier vitũ þ kristr er vpp vakiñ af dauda/ og deyr eigi meir/ Daudiñ mun ꝛ eigi meir Drottna yfuer hm̃/ þui þ hñ do/ þ er hñ eitt siñ syndiñe daiñ/eñ þ hñ lifer þ lifuer hñ gudi/ s° ꝛ lika þier skulut hallda ydr sialfua þar fyrer/ at þier sieut ꝛ deydder fra syndiñe/eñ lifuit gudi i drottne vorũ Jesu kristo fyre þui latid nu syndina eigi drottna i ydrũ daud ligũ likama/s° at þier sieut hm̃ hlyduger i hñs girn dũ/ ꝛ liaet eigi ydra limu syndiñe til ranglætis her klæda/Helldr liait sialfa ydr gudi/lika sẽ af dau da vpp lifnada/ ꝛ ydra limu gudi til riettlætis Her; kruda/þuiat syndin fær eigi Drottnat y, uer ydr/af þui at þier erut eigi vnder logmalino/ Helldr vnder nadiñe.

Huernen þa? skulu vier þui synder drygia þ vier erũ eigi vnder logmalino/ eñ erũ vnder Nadiñe/ fiarre sie þ/eda vite þier eigi at hueriũ sẽ þier ge fit ydr til þionustu mañа vnder hlydne Hñs þio nar eru þier/ hueriũ þier hlyduger erut/huort þ er syndiñe til daudans/edr hlydniñe til riettlætis/eñ gudi sie þacker/þ þier vorut syndariñar þionustu meñ/ eñ nu hlyduger vordner af hiarta þre lær domsius i mynd/sẽ þier erut til gefner/ þui fyrst þier vrdut frelsader af syndiñe/þa eru þier vord ner riettlætisins þionustu meñ

Eg ✠ hlyt likamliga hier af at seigia/fy rer yduars holldz breyskleika saker/ þui lika sem þier hafit ydra limu lied til at þiona o hrein leikanum / i fra odru ranglæti i añat / Lika svo skulu þier nu lia ydra limu til at þiona riet tlætino/ til helgunar þui þa þier vorut þionustu

vñ. Sui dag.

meñ syndariñar/ voru þier þri þyrer riettlætina huern auogrt hoþdu þier þañ tima/ þañ þier skamiȝt ydar nu aþ/ þuiat endalok þra hluta er daudiñ/ eñ nu þier þrelsader aþ syndiñe/ ⁊ vordner gudz þionustu meñ haþi þier ydnarn auogrt til helgunar/ eñ at enda lokum eiliþt liþ þuiat verdlaunin syndariñar er daudiñ/ eñ gudz gioþ er eiliþt liþ i Drattne vorum Jesu Christo.

Siounde Capitule

Viti þier ecki brædr/ (þui vid þa tala eg sem logmalit vita) þ at logmalit Drottn yþver mañinū/ ꝗ s° leinge hñ liþuer þuiat su kona sem mañe er vnder geþin hū er at mañinū liþ ǣda/ logmalino vnder vorpin/ eñ eþ hñar madr deyr/ þa er hū laus aþ þui logmali sē mañiñ a hrærir nu eþ hun er hia odrū at mañinū liþanda/ verdr hun horkona kollut/ eñ eþ hñar madr deyr þa er hun þrelsut aþ logmalino/ þ mañiñ a hrærir/ s° at hun er eigi horkona/ þo hun sie hia odrū mañe.

Liks s° eru þier brædr miner deydder laugmalino/ þyrer Kristz likama s° at þier sieut hia odrum/ einkum hia þm/ sem aþ dauda er vpp vakiñ vpp a þ vier þærū gudi auogrt/ þui þa vier vorum i holldino/ voru syndsamligar girnder volldugar/ (þær sier hreyþdu vpp þyre logmalit) i vorum limum daudanū a vogrt at þæra/ eñ nu eru vier lauser aþ logmalino/ ⁊ þra þui deydder sem oss hiellt hertekna/ s° at vier þionū i nyungu andans/ eñ ecki i þornre veru bokstaþ sins.

Huad skulu vier seigia? er logmalit synd/ þiarre er þui/ helldr þ eg keñer ecki syndina/ nema þyrer logmalit/ þui eg vissa eigi huad girnd væri eþ

logmalit

logmalit hefdi ecki ſagt/ei ſkalltu girnaſt/eñ er ſyndin tok til epne ap bodordino ⁊ ol vpp i mier allz hattadar girnder/ þat an logmalſins var ſynden daud/eñ eg lifda fordum an logmals/⁊ er bodordit kom/endr lifnadi ſyndin/eñ eg deyda/⁊ þ ſkiedi s° at þ bodord vard mier at dauda/sem mier var til lifs gefit/ þuiat ſyndin tok til epne ap bodordino/tęldi mig ⁊ deyddi fyre þ ſama bodord Logmalit ſialft er þo ſeñeliga heilagt/ ⁊ bodordit er ⁊ heilagt/gott ⁊ riett vift

Er þa þ ſẽ gott er/mier at dauda vordit/fiarre er þui/helldr s° /þ ſyndin auglyſtiz þ hũ vęri ſynd ⁊ þ hũ hefdi mier fyre hid goda dauda aflat/s° at ſyndin yrdi yfuer mata ſyndſõ fyre bodordit/ þat vier vitũ þ at logmalit er andligt/ eñ eg em kiotligr/ vnder ſyndina ſelldr/ap þui eg veit eigi huat eg giori þuiat eg giori eigi huat eg vil/helldr þ eg hata þ giori eg/eñ fyrſt eg giori þ huat eg vil eigi ſam þ ycki eg þ /at logmalit ſie gott/s° giori eg nu eigi þ ſama/helldr su ſynd ſem i mier bygger þui eg veit at i mier þ er i minu holldi bygger ein giñ godi/ viliañ hefi eg eñ at fall kõna hid goda fiñ eg eigi/ þuiat þ goda ſẽ eg vil giori eg eigi heldr þ vonda/huat eg vil eigi/ þ giori eg/ eñ fyrſt eg giori þ huat eg vil eigi/þa giori eg eigi þ ſama helldr su ſynd ſem i mier bygger

Þui fiñ eg i mier þ logmal þa eg vil giora hid goda loder vid mig þ vonda/þuiat mig lyſter til guds logmals epter hinũ iñra maſinñ / eñ eg ſie þo añat logmal i minũ limũ þ er i mot ſtrider minu hugſkots logmali/ ⁊ fęrir mig herleiddañ i ſyndariñar logmal huert at er i minum limum eg veſall madr huer mun freiſa mig/ap likama þſſ

daudans

daudans/eg þacka gudi fyre Jesū christū Drott-
iñ vorn/s° þiona eg nu i minu hugskoti gudz log-
mali/eñ i holldinu syndariñar logmali

Attandi Capitule

Svo er nu eckert fordæmiligt a þm̄ sē i
Kristo Jesu at eru/ þr sē eigi ganga ep-
ter holldino/helldr epter andanū/ þat
logmal þss anda sē lifgar i Kristo Je-
su/hefer giort mig frialsan/af logma-
li syndariñ ꝛ daudans/ þui huat logmalino v° e
moguligt (mz þui þ kreinckizt fyrer holldit) þ elf-
di gud/ꝛ sēdi siñ son i liking syndugs holldz ꝛ fo-
dæmdi syndina i holldino fyrer syndina/s° at riet-
lætingin sē af logmalino heimtizt vppfylldizt i oss
sē eigi ganga epter holldino/helldr epter andanū.

Þuiat þr sē likamliger eru/ þr rækta þ huad
holldzins er/eñ hiner sē andliger eru ꝛ rækia þ sem
andligt er/ þui holldzins fyst er daudi/eñ andar-
ins vilie er lif ꝛ fridr/ þ° fyrer er holldzins girnd
fiandskapr gegn gudi/af þui at þ er ecki gudz log-
mali vnder vorpit/ þ fær þss ꝛ eigi orkat/ þui þr
sē likamlger eru/ geta eigi gudi þocknazt

Eñ þier erut ecki likamliger/helldr andliger ef
gudz andi bygger añars i ydr ꝛ huer hañ hefer
eigi Kristz anda/ sa er eigi hans/eñ ef kristr er
mz ydr/ þa er likamiñ at soñu daudr syndariñar
vegna/eñ andiñ er lifit fyrer riettlætingariñar sa-
ker/ þui ef hñs andi sem Jesum vpp vackti af
dauda byggir i ydr/ þa mun ꝛ sa sami sem Je-
sum Kristū vppuackti af dauda lifga ꝛ ydra dau-
dligu likame/vegna þss at hñs andi bygger i ydr.

Þar ꝟ fyre eum vier kærer brædr nu eigi
ñu dag holldzins skulldu nautar/ þ. vier eigū epter holl-
dino

no at lifa/ þui ef þier lifit epter holldins
unu þier deyia/ eñ ef þier deydit fyrer an-
ñ holldzins giorder/munu þier lifa/ þui þr sem
gudz anda drifner verda þr eru gudz syner/
ui þier hafit eigi medtekit þrælkunar anda/s°
ier þurfit nu aptr at vgga vm ydr/ Helldr hafi
ier medtekit sonarligañ anda/ fyrer huern vier
ollū Abba elskanligr fader/ Sa sami andi/ber
itnis burd med vorū anda þ vier erū gudz syner
ñ fyrst vier erū syner/s° erū vier ⁊ erfuingiar/
Señeliga gudz erfuingiar/ ⁊ sam arfuar kristz/
f vier lidū añars medr hm̄/vpp a þ at vieriver
ū eirnen med hm̄ vpp hafner til dyrdariñar ✱

Þuiat ✱ eg helld þ þar fyrer/at motlæting ✱ iiij su
þssara tima/ sie ecki verd til þrar dyrdar sem vid ñu dag.
oss mun opinberut verda/ þuiat a hyggiu samligt
epter bid skepnuñar stundar epter vpp birtingu
gudz barna med þuiþo at skepnan er hiegoma-
nū vnder gefin/an hñar vilia/ Helldr fyrer hñs
saker sē hana hefer vnder lagt/vpp a vonina þui
at sialf skepnan mun frelsut verda af þrælkau
fallualltrar veru/til dyrdarligs frelsis gudz bar
na/ þui vier vitū/ þ alla skepnu forleinger/ ⁊ ber
sott med oss/allt til þss tima

Eigi alleinazta hun helldr vier sialfuer sē o-
fū andarins frumtauk berū mod i sialfū oss ep
ter þre arfleifd/ ⁊ væntum epter lausn vors lika-
ma ✱ Señeliga erū vier hialpliger vordner i vo
niñe/ þui su von sem siedzt er eigi von/eda huer-
su kuñum vier þss at vona sem vier siaū/eñ ef vi-
er vonum a þat sem vier siaum ecki/ þa bidum
vier þss fyrer þolin mædi.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

S° hialpar ⁊ andiñ eirnen lik ⁊ vorũ breyskleik
þat vier vitũ ecki huad vier skulũ bidia/sẽ þo by
riadi/ Helldr bidr sa andi sialfr fyrer oss med o
vm rǫdanligri anduarpan/eñ hñ sem hiortun ran
sakar veit huat andarins meining er/ þat hñ bidr
fyrer heilogũ/epter þui ed gudi hagar ✠ Eñ vier
vitũ/at þm̃/sem gud elska tekzt allt til betranar/
einkum þm̃ sem epter fyrehyggiuñe kallader eru
þat hueria hñ hefer adr fyre hugada/þa hefuer
hñ ⁊ til skickat/ þ þr skylldu verda samliker hñs
sonar/ I mynd/s° at hñ sialfr sie frum geiningr
medal margra brǫdra/Eñ hueria hñ hefer fyrer
hugada/þa hefer hñ ⁊ kallat/eñ hueria hñ hefer
kallat þa hefer hñ ⁊ riettlata giort/ eñ hueria hñ
hefer riettlǫtta/ þa hefer hñ ⁊ dyrdarliga giort

Huad eigũ vier til at seigia/ er gud fyre oss
huer er þa at moti oss/huer ⁊ eigi þ yrmdi sinum
eigenligũ syne/Helldr gaf hñ vt fyrer oss alla/hue
rnen skylldi hñ þa eigi veita oss alla hluti med hm̃
Huer vill nu þa a saka gudz vtualda meñ/gud er
sa sem riettlǫter/huer er hñ sem þa fordǫmer
Kristr er hñ sem dait hefr/ ⁊ eirnen sa sẽ vpp
vacktr er/Huer at er til hǫgre handar gudi ⁊ bidr
fyrer oss.

Huer vill þa skilia fra gudz elsku? hormung
edr motlǫti ofsokn eda hungr/volad edr haski/s°
sẽ at skrifat er/ þ /at fyre þig verdũ vier deyd
der allan dag ⁊ erũ reiknader sem saudr til draps
ǫtladr señeliga berũ vier langt af i þssu ollu veg
na hñs er oss elskadi/ þuiat eg em þss full oruggr
at huorki daudi nie lif/einglar nie hofdingsstiet
ter/ eda yfuer valld/ ⁊ eigi hid nalǫga nie hid o
komna/eigi hǫd/ eda dypt nie nockur oñr skepna

Psal. xlij

fǫr

þ̄ꝛ oss skilit þra gudz kꝛ̄r leika/huer at er i Drott ne vorum Jesu Kristo ✱

Niunde Capitule

Eg seigi sañleik i Christo Jesu ⁊ lyg eigi þss mier ber vitne min samuitzke i hel logum anda/at eg heþi storañ harm ⁊ iduliga hrygd i minu hiarta/eg heþi ⁊ ꝯskꝛt mier þss at vera boluadr aþ kriste þyrer mina brꝯdr/huerier at eru miner þrꝯn dr epter holldino/sem eru aþ Jrael/ huerium arþ leiþdin til heyrir ⁊ s° vegsomiñ/sattmaliñ ⁊ logma lit/gudz þionustan ⁊ þyre heitid/ huerra þedr at eru ⁊ þr sem kristr er vt aþ komiñ epter holldino/ sa sem at er gud yþner ollm̄ hlutum blezadr vm allder Amen

Eñ eg tala eigi þtta til þss at gudz ord skylldu þ^u þyrer nidr þalla/þui þ eru eigi allt Jraels meñ sem aþ Jrael eru/ ⁊ ecki aller þr syner sem aþ Abra hams sꝯdi eru/Helldr skal þier i Jsaac þ sꝯdi ne þnt verda/þ er/at þr eru ecki gudz born sem epter holldino eru born/helldr verda þr sem eru þyrer heitzins born þyrer sad reiknader/ þui at þtta er þyrer heitz ordt/þ^u hñ seiger/a þm̄ tima man eg koma/ ⁊ þa skal Sara son haþa

Þtta er eñ eigi at eins med þm̄/helldr ⁊ þa Re becca vard þungut aþ þodr vorū Ysaac/ adr eñ bornin voru þꝯdd/ ⁊ þau hoþdu huorki giort gott nie vont/s° at gudz þyrer hyggia stodug stꝯdi ep ter vt valninguñe/ þat hñe var til sagt eigi vt aþ verdskulldañ verckaña helldr vt aþ nad ꝯskiaranſ s° þat hiñ meire skylldi þiona hintum miña/epter þui sk skriþat star Jacob elskadi eg/eñ Esau haþ di eg at hatri

Gene. xii.

Geñ. xxv.

Mal. i.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Huat eigu vier hier til at seigia/er gud rangla
Exo. xxxiij tr/langt fra þui/þat hñ seiger til Moysen/huern
eg nada þm em eg nadugr/ ⁊ hueriũ eg miskuña
Exo. ix þm em eg miskuñsamr/ þui er þ eigi komit vnder
nockrs vilia edr til hlaupi/helldr vnder gudz misk
uñsẽd/ þat ritningin seiger til Pharao/til þss vpp
vackta eg þig/at eg synda a þier miñ krapt/svo
miskuñar hñ nu þm̃/hñ vill ⁊ forherdir þñ huern
hñ vill

Þu seiger s° til min/Hueria skulld gefr hñ oss
þa? Huer fær hñs vilia i moti stadit/Ja godr ma
dr huer ertu þa/ef þu villt þreyta audsuor vid
gud/seiger nockut efnit svo til smidsins/huar fy
rer giorder þu mig svo eda hefer ecki leir kera
smidriñ valld til vt af somũ leir mo/at giora añat
kerit til heidrs/eñ añat til smanar/ þui þa gud vill
di audsyna sina reide ⁊ kuñgiora sina mackt/ He
fer hñ med mikille þolin mædi vmlidit keren rei
diñar/sem buin eru til f ordæmingar/vpp a þ hñ
syndi rikdom siñar dyrdar a kerũ miskuñariñar/
þau hñ hefer vt reitt til dyrdariñar/ ⁊ þau hñ he
fer kallat/einkañliga oss/eigi einazta þa sem vt af
Osee i gydingũ eru/helldr iafn vel þa sem af Heidingiũ
eru/svo sẽ hñ seiger fyrer Osea spamañ/Eg mũ
þ kalla mitt folk/ sẽ ecki var mitt folk/ ⁊ þa mi
na vñustu sem ecki var min vñazta / ⁊ þ mun
vera i þm̃ stad/huar til þra var sagt/ þier erut ec
ki mitt folk / skulu þr kallader verda born gudz
lifanda

Eñ Esaias kallar yfuer Irael/ þott tala/Iraels
sona yrdi sem siafuar sandr/ þa mundi þo þ eina
sem afgangriñ er holpit verda/ þuiat sina rædu
mun hañ fyre þm stytta/ ⁊ þo algiora til riettlæ
tis af

tis/aþ þui at drottiñ mun þorstockott ord giora
a iordu/ ⁊ s° sē Esaias sagdi adr þyrre/Nema eþ Esa.xxvii
drottiñ Zabaot heþdi oss sądi yþuer latid/þa vą
rū vier vordner sem Sodoma ⁊ lika sē Gomorra.

Huat eigu vier nu at seigia? þ eigu vier at seigia/
at þr Heidingi sē ecki haþa riettlątino epterþylgt
haþa riettlątid hōdlat/eg seigi aþ þui riettląti sē
vt aþ truñe kemr/eñ Jrael heþer logmalsins riett
ląti epterþylgt/ ⁊ heþerþo ecki komizt til riettląti Esa.xxvi
sins logmals/huar þyrer/þt þr haþa eigi leitad
þss vt aþ truñe/helldr s° sē vt aþ logmalsins ver
ckū þt þr haþa rekit sig a þñ hindrunar stein/ep- (hindrun
ter þui sem skriþat er/ Siaet? at eg set i Sion/ Kristr ri
hindrūnar stein ⁊ hneyckslunar hellu/ ⁊ huer hñ ląter an
truer a hañ/sa skal ecki at hneyckslan verda ckaña eñ
trua þr
mz þui
þr sig a
hindra s
al þua.

Tiunde capitule

Ką̄rer brądr señeliga er þ osk mins hiar
ta ⁊ gratlig bąn til gudz þyrer Jrael
at þr hialpuduzt/þui eg ber þm vitne
at þr vandląta vm gud/eñ eige aþ sky
nsemd/þuiat þr þeckia eigi þ riettlą-
ti sem gudz er/ ⁊ leita vid vpp at rietta sinar eigē-
ligar riettlątingar/ ⁊ eru s° þui riettląti sem gudz
er ecki vnder geþner/ þuiat enda lok logmalsins er
Kristr/til riettlątis ollm̄ þm a hañ trua

Moyses skriþar vm þ riettląti sem kemr vt aþ
logmalino/ huer sa mañ/ sem þ giorir/hñ liþer Leui.xvi
þar iñe/eþ þ riettląti sem vt aþ truñe kemr seiger Deu.xxx
s° /Seig þu ecki iþinu hiarta/huer vill vppstiga
i himiñiñ/ þ er eigi añat eñ kristū aþ hądiñe oþ ā
aptr at toga eda huer vill nidr stiga i vndr diupit

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

þ er eigi añat eñ. Kristum aþ dauda vpp aþtr at
teygia/ eñ huat seiger ritningm/ ordit er þier nqr
einkum i þinū muñe ꝛ i þinu hiarta

Þtta er truariñar ord/huert vier predikum þui
eþ þu vidr keñer Jesum med þinū muñe/ þ hñ
sie Drottiñ/ ꝛ truer i þinu hiarta þ gud haþi hñ
Andres vpp vakit aþ dauda/ þa muntu hialpazt ✠ Þat
ssu nqr vier truū aþ hiarta/verdū vier rietlater/ꝛ þa
vier vidrkeñum mz muñinū verdum vier hialpli
sa.xxviii. ger/þui huat seiger ritningin/at huer a hñ truer/
sa mun eigi at hnyeckslan verda

Þuiat eingeñ greinar munr er a millum gy-
dings ꝛ hins girska/aþ þui at eiñ er Drottiñ allra/
rikr vt yþuer ollm̄/ þm̄ hñ a kalla/ þui huer hñ a
kallar naþn drottiñs sa mun holpiñ verda/eñ huer
nen skulu þr kalla a þñ huern þr trua eigi/eda huer
nen skulu þr nu trua a þañ aþ huerium þr haþa
eigi heyrt/ eñ huernen skulu þr heyra an predikar
añ a/eda huernen skulu þr mega predika nema þr
sie sender s° sē skriþat er/ huersu prydiliger eru
þqtr þra/sē þridiñ boda ꝛ þra er boda hid goda/
Psa.lii. eñ þr eru þo eigi aller gudz spiallino hlyduger
þui at Ysaias seiger huer truer vorre predikan/þy
rer þui kemr truē vt aþ predikuniñe eñ predikuniñ
Esa.liii þyrer gudz ord/eñ eg seigi/ haþa þr eige heyrt þ/
señcliga er þra hlionir vm oll lond vt geingiñ ꝛ þra
Psal.xviii ord i allar heimsins alþr ✠

Eñ eg seigi at Jrael heþer þ eigi þeckt/J þyr-
Deu.xxxii seu seiger Moyses/ eg man qsa ydr vpp til vand
lætingar yþuer þm sē eckert þolk er/ꝛ yþuer skyn-
Esa.lxv. lausre þiod mū eg etia ydr til reidi/Eñ Esatas er
maldiarþr ꝛ seiger/eg em aþ þm þundiñ/sē eigi ha
þa min leitad/ꝛ þm̄/auglystr sē eigi haþa at mi
mier

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

er spurt/ Eñ til Jrael seiger hñ/allañ dag hefi eg Esa. lxv.
minar hendr vt breitt til folks þssa er eigi vill trua
helldr mier i moti mælandi Ellifte Cap.

Svo seige eg nu/Huort hefer gud þa sitt
folk fra sier rekit/fiarre er þui/ þuiat
eg em ⁊ Jraelsmadr/vt af Abrahams
sædi/af kyne Beniamins/Gud hefer
ecki sitt folk fra sier rekit/ þat hñ hefer iij. Reg.
adr fyrehugat eda vite þier eigi huat ritningin sei
ger af Elia/huernen hñ bad fyre gudi i giegn Jr
ael ⁊ sagdi/Drottiñ spameñ þina hafa þr i helstei
git ⁊ þinū aulltorum vm vellt/eñ eg em eiñ epter
blifiñ/ ⁊ þr vm sitia mitt lif/eñ huat seiger honū
gudligt andsuar/Sio þusunder maña hefe eg la
tid mier yfuer blifa þr sem eigi hafa beygt sin
kne fyre Baal/s° geingr þ ⁊ nu ill a þssū timum
mz þm sē vm fram eru blifner/epter vtualnin
gu nadariñar/Eñ fyrst þ er vt af nadiñe skied/
s° er verdskulldaniñ eingen/añars væri nadin ein
gin nad/eñ er þ vt af verdskulldaniñe/þa er nad
in eckert/elligar væri verdskulldan eingē verdskul
Huad er nu þa? þ Jrael epter leitadi/ þ (ldan
hefer hun eige audlazt/eñ vtualningin audladizt
þ/eñ þr adrer er vm ftam voru eru forblindader Ese. vi.
epter þui sem skrifat er/at gud gaf þm þñ þue
rudar anda/ ⁊ augu at þr sia eige ⁊ eyru at þr hey
re eigi/allt til þessa dags Dauid seiger ⁊ þra bord
lat þm verda at snoru/til fiotrunar ⁊ hneycksla/
⁊ þm til endr gialldz/forblinda ⁊ þra augu/s° Psal. lxv.
þr siae eigi/ ⁊ beyg iafnan þra hrygg
Svo seige eg nu? hafa þr þar fyre rekit sig a
at þr skylldu falla langt fra þui/ Helldr er vt af
þra hrasan Heidingium heilsu giof vordin/s° at

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

S. Pals pistill

Þi huettu þa til vandlætingar/ þui ep þra pall er heimsins audlegd t þra minkan heidiña maña rik domi/huersu miket meir væri þ s° ep þra pullnan þar væri/vid yr heidingia tala eg med þui at eg em postuli heidiña maña vil eg mitt embætti/heidra/ ep eg gæta þa eirnhuernneiñ huatt þa sem mitt hollð eru til vandlætingar/t nockra ap þm hialp liga giort/ þui ep þra glatan er heimsins þor likun/ hua at væri þ añat/eñ vier audludunzt lipit ap daudū/ þui ep sneidirnar eru heilagar/þa er t deigit heilagt/t ep totin er heilog þa eru t kuisterner heilager

Þuiat ep nockter ap kuistunū eru ap brotner/ eñ þu sem vart vilt vidsmiors vidr ert a millum þra iñ plantadr/t vordiñ hlut takare þrar totar t peitleike þss vidsmiors vidar/pyre þui skalltu eigi meta þig i giegn kuistunū/eñ ep þu metr þig i giegn þm/þa mattu vita/at þu ber eigi totina/ helldr ber totin þig/þui þu seiger at kuisterner eru þui ap brotner/at eg yrdi iñ plantadr/þ er t sañ talat/pyrer vantruar saker eru þr ap brotner/ eñ þu stendr pyrer truna/vert þui eigi metnugr heldr ottasleigiñ/þui ep gud heper ecki pyrmt nattur ligū kuistū/verda ma at hñ pyrme þier eigi heldr

Þar pyrer/Sia þu/godgirne guds t harduð Harduðina a þm sem pallner eru/eñ godgirnina a þier/ep þu skodugr bligr i godgirniñe/elligar verdr þu t eirnen ap hogguiñ/t hiner adrer ep þeir bliþa eigi i vantruñe þa verda þr iñ plantader / Þat gud er mattugr til at rotsetia þa iñ apr/ þui ep þu sem ap natturu er villt vidsmorr vidr/ert apsnidiñ/t i mot natturuñe ert iñ plantadr a hid goda vidsmiors treid/myckla þramar munu þeir þa

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

þa sē eptr nattruñe eru/iñplātazt sinū vidsiorſ vide

Eg vil eigi dylia fyrer ydr goder brądr/ þn añ leyndañ dom / s° at þier sieut eigi metnadar fuller/ med sialfum ydr/ þ blindleiki er i sumañ mata Jrael yfuer falliñ/ þangat til at fylling hei diñar þiodr er iñ komiñ/ ꝛ aull Jrael verdi s° hol pen/ epter þui sem skrifat er/ vt af Sion mun koma sa sem frelsar ꝛ vm snyr o gud ligu at hąfi af Jacob/ ꝛ þssi er miñ sattmali vid þa/ nąr eg burt tek þra synder/ eg helld þa at soñu fyrer o vine epter gudz spiallino fyrer ydr saker/ eñ epter vt valninguñe hefi eg þa kąra fyrer fedra ña saker

Esa. lix.

Gudz giafuer ꝛ kallan eru þss hattar at þąr fa hñ eigi idrad/ þat lika s° sem þier hafit eigi fordum truat a gud/ eñ nu hafi þier miskuñ aud lazt fyre þra vantruar skulld/ s° hafa ꝛ hiner nu eigi viliat trua a þa miskuñ sem þier hafit hlo tid s° at þr mąttu ꝛ miskuñsemi audlazt/ þuiat gud luckti alla vnder vantruñe/ vpp a þ at hñ mis kuñadi ollm̄

O ✠ hulik dypt audąfaña/ bądi spekiñar ꝛ s° gudz vidr keñingar/ huersu o vm rądanliger eru ꝛ hñs domar ꝛ o fiñaliger hñs veger/ þui huer he fer þeckt Herrans siñe/ eda huer hefer hñs radgia fi verit/ edr huer hefer hm̄ nockut fyrre gefit/ s° at hm̄ mątti þ verda endr golldit/ þuiataf hm̄ ꝛ fyrer hañ/ ꝛ i hm̄ eru aller hluter/ hm̄ sie ꝛ heidr ꝛ dyrd at eilifu amen ✱

✠ Dñca Trinitati

Ese. xl.

xij. Capitule

FYrer ✠ þui beidi eg ydr goder brą dr fyrer miskuñ gudz / at þier ge fit ydra likame til þss offrs sem lif andi er ꝛ heilagt ꝛ gudi þacknąmit huert at er ydar /skynsamlg gudz

✠ þñ sē ñu dag sē nąrstr er hinū xiij

þionustu/ ⁊ hegdit ydr eigi epter þssm heime/ hell
dr giorit ydr vm skiptiliga i endr nyung yduars
hugskotz/ s° at þier meigit reyna huer at sie/ godr
þagr/ ⁊ algiordr gudz vile/ þuiat eg seigi þyrer þa
nad sem mier er gefin/ hueriũ sem einũ ydar a mil
le/ þ eingiñ halldi meir vt af sier/ eñ hm̃ byriar
af sier at hallda/ helldr halldi hñ s° vt af sier þ
hñ sie kyrrlatr ⁊ sparlifur/ epter þui sem gud he-
fer hueriũ hlutad mæling truariñar

Þat lika s° sẽ at vier hofũ marga limu a einũ
likama/ eñ aller limerner hafa eige lika hegdan/
Lika s° eru vier ⁊ marger eirn likami i Christo/ eñ
vor a mille eru vier huer añars limr ✱ ⁊ ✱ Hofũ
marg hattad giafuer/ epter þre nad sẽ osser gefin
Hafi nockr spadõ þa sie hñ truñe likr/ hefer nockr
embætti/ þa gæti hñ þss embættis/ keñer nockr/ þa
vackti hñ þa keñing/ a miñer nockr/ þa hygge hañ
at þre a miñing/ gefr nockr/ þa gefe hñ einfalld-
liga/ stiornar nockr þa stiorne hñ med a hyggiu/
fremur ⁊ nockur miskuñsemi þa giore hañ hana
med godfyse

Elskan sie flærdar laus/ ⁊ hatid hid vonda/
eñ lodit a hinu goda/ brodurligr kærleike sie astud-
ligr ydar a mille/ hafi huer añañ sier i virdingum
ædra/ verit ⁊ eige later i þui þier skulut viña/ verit
gloandi i andanũ/ hegdit ydr epter tidiñe/ verit gla
der i voniñe/ eñ þolinmoder i kuoliñe/ stadfaster i
bæniñe/ añizt naud þurfter voladra/ kost gæfit
gestrisne/ blezit þa er ydr ofsækia/ blezit eñ boluit
eigi/ fagnit med fognundũ/ eñ gratid niz graton
dũ verit samhuga iñbyrdis stundit eigi þ/ huat
hatt er/ helldr lutid at þui sẽ lagt er ✱ verit ✱ eigi
sier kloker/ gialldit ongũ illt mote illu/ leggit kapp

a at

Suñn da i nærst ep hiñ riij

✱ Þñ añ an suñu dag epter riij

a at vera sidsamrr þ mogligt er vid huern mañ/ ⁊ þ þier þorm eigit þa haþit þrid vid alla meñ

Heþnit ydar eigi sialþuer (miner elskanliger) helldr geþit rum reidi/ þt skriþat er/min er heþn din eg vil endr giallda/seiger Drnttiñ

Nu eþ ouin þiñ hungrar þa geþ hm̃ þ ꝗdu / þyrstir hñ geþ hm̃ at drecka eñ nꝗr þu giorer þtta þa saþnar þu glodum elldz yþuer hoþut hm̃/lat eigi yþuer stiga þig hid vonda/helldr yþuer viñ þu hid vonda med godu ✱

(Rum rei
þ er eigi y
reidi hell
gudz rei
s° at hñ
þni þt hñ
heþndin

xiij Capitule

Huer madr/ þa sie/ valldz stiorniñe vnder geþiñ þresẽ yþuer hm̃ stiornar þt su er eigi nockr valldz stiorn vtan hun sie aþ gudi/eñ huar valldz stiornin er / þa er hun aþ gudi skickut/ ⁊ huer hñ mot stendr valldz stiornina/sa stendr i moti gudz skickan/ eñ þr sem i moti standa munu yþuer sig taka doms a þelli/ þt valldit er eigi godum verckũ helldr vondum til skelþingar/eñ villtu eigi ottazt valldz stiornina/þa gior huat gott er/ ⁊ muntu loþstir aþ hñe haþa/ þuiat hun er gudz þienare þier til goda/eñ eþ þu giorir huat vont er mattu ottazt/ þuiat hun ber eigi suerdit þorgeþins/þui hun er gudz þienare ⁊ heþningar madr/ at aga þañ sem illa giorir/huar þyrer/ oss byriar vnder geþnũ at vera/ eigi alleinazta hirtingariñar vegna/helldr ⁊ lika eirnen þyrer samuitzkuñar saker / þar þyrer hliote þier ⁊ skatt at giallda/ þuiat þr eru gudz þienarar sem slikar verndaner skulu hantiera

Þui geþit þ hueriũ sem þier plicktuger erut þm skatt sem skattr heyrir þm toll/er tollr heyrir

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

þm otta/er otti hey rir/ þm heidr/sem heidran hey
rir ✠ werit ongum skyllduger/nema þ þier elskit
huer añañ þui huer hñ elskar siñ naunga sa he-
ßer logmalit vpp ßyllt/ þat þ^r seigizt þu skulir ei-
gi hor drygia/eigi mañ vega/eigi stela/eigi liuguit
ne mǫla/þu skalt ⁊ eigi girnazt/ ⁊ eß þar er noc-
kurt añat bod ord/þa ßelst þ i þssm ordum/elska
skalltu naunga þiñ sem sialßuañ þig/elskan gior
ir uaunganū ecki mein/ þui er nu elskan logmal
sins ßylling✱

Og ✠ med þui at vier vitū/einckū þa stund/ þ
time er vpp at risa aß sueßninū/ aß þui at vor
heill er nu nǫr/helldr eñ þa vier trudū þ/nottin er
vm lidin/eñ dagriñ teckrat nalgazt leggiū þui aß
verckin myrkuaña/ ⁊ i skrydunzt herklǫdū lios-
sins/s^o at vier gongum sidsamliga sem a deigi/ei
gi i oßati eda oß dryckiu/eigi i legu koßū/ ⁊ mu
nadlißе/eigi i þrattan og oßund syki/helldr i klǫ-
dizt þier Drottni Jesu Christo ⁊ giorit eigi ep
ter holldzins brekuise þss girnder at rǫkia✱

xiiij Capitule

Oñ hñ sē breyskr er i truñe þa añizt/ ⁊
skelßit ecki samuitzkurnar þui añar tru
er hñ meigi allz neyta/eñ hiñ sem breys
kr er eti hñ kal gresi/eñ huer ed etr hñ
ßorsmae eigi þu sem ecke etr/ ⁊ hñ sem
ecki etr/dǫmi eigi þañ sem etr/ þuiat gud aña-
dizt hñ/huer ert þu sem añarligañ þion dǫmer
hñ stendr eda ßellr sinum lauardi/ eñ hñ ßǫr
hñ vel vid riett/ þuiat gud er mattugr hñ upp at
rietta Añar helldr meir aß odrum
deigi / eñ odrum hiñ añar helldr alladaga
iaßna/ hueriū einū lati sier sitt hugskot ßulle-
nǫgia

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

nagia hñ sē aþ deiginū helldr/giorir þ Drottne/ꝛ hiñ sē þar helldr eckit aþ/hñ giorir þ ꝛ Drottne/ꝛ huer ed etr/ sa etr i Drottne/ þat hñ giorir gudi þacker/ꝛ hiñ sē ecki etr hñ etr eigi i Drottne/ꝛ giorir gudi þacker/ þat eingiñ vor lifuer sialfū sier/ꝛ eingen deyr sier sialfū/ þui eþ vier lifū þa lifū vier Drottne/deyiū vier/ þa deyiū vier Drottne/ꝛ huort vier lifum eda deyium/ þa erum vier Drottins/ þuiat þar fyre hefer Kristr dait/vpp aftr risit ꝛ endr lifnat/ þ hñ sie Drottiñ yfuer lifuendum ꝛ daudum

Eñ þu/huad dæmir þu brodr þiñ/eda þu hiñ añar huar fyrer forsinar þu þiñ broder/þui vier munū aller standa fyrer Kristz domstoli epter þui sem skrifat er/s° señeliga sem eg lifue seiger Drottiñ skulu mier oll kne beygiazt/ꝛ allar tungr skulu gud vidrkeña/þa mun ꝛ huer sē eiñ fyre sialfuan sig giallda gudi reikning skap/fyrer þui latū oss nu eigi meir dæma huer vm añañ hiedan i

Helldr dæmit mycklu framar vm þ at (fra brodrnū leggizt eigi til nockr hindran edr hrasanar efne/eg veit þ/ꝛ em þss fulluis i drottne Jesu/at þ er eckert almeñeligt i sialfū sier/nema þm sē þ reiknar fyrer almēt/hm̄ er þ almeñiligt/nu eþ brodir þiñ sturlazt vpp fyre þiñar fædu saker/ þa geingr þu þegar eigi epter kærleikanū/ miñ kæri (fordtarfa eigi þn mz þinum mat fyrer huern kristr er daiñ/fyrer þui kostid kaps vm at yduar audr verdi eigi lastadr/ þat gudz rike er ecki matr ꝛ dryckr/helldr rettlæti fridr ꝛ fognudr i heilogū anda/huer hñ þionar Kriste þar med/sa er gudi þeckr ꝛ mōm gedfelldr

Fyrer þui latū oss þui epter fylgia sem til fri

darins

ym ma
at ꝛ ne

(almeñilig
þ er svo n
kit saurug
eda oklart
s° sē þ ed ei
gi er vigt
nie helgat

(yd audr
Euāgeliū e
vor audr e
þ at þui ve
dr lastan til
logd valld
þr sē krist
ligt frelsi h
tiera herfu
liga ꝛ o visl
ga/hinū br
ysk truudū
til hindru
nar.

darins heyrir ⁊ vardueitum þ sem til betrunar er vor a medal/ þordiarþa þu eigi gudz verck þyre matarins saker aller hluter eru at soñu hreiner/ eñ þ er þm̃ eigi gott sem þ etr med gnagan siñar sam vitzku/ mycklu betra er at þu etir ecki kiot ⁊ dreckir ecki vin/ eda þ nockut/ sẽ þiñ broder rekr sig a/ eda argazt aþ/ eda veykizt vid/ haþer þu truna/ þa haþ hana hia sialþum þier þyrer gudi/ sçll er sa sem ongua samuitzku giorir sialþum sier i þui hñ neyter/ eñ hñ sem eþa blandiñ er/ ⁊ etr som adr sa er þor dçmdr/ þuiat þ skier ecki aþ tru/ eñ huat ecki er vt aþ truñe þ er synd

xv Capitule

Eñ vier sem siyrkuer erũ skulũ vmlida van mçttingar þra sem breyskliger eru ⁊ haþa eigi ged þeckne a sialþum oss/ ⁊ huer sem eiñ vorra/ hegdi sier s° þ hñ þocknizt sinum naunga/ i godu/ til betrunar/ þuiat kristr haþdi ecki ged þeckne a sialþum sier/ helldr epter þui sẽ skriþat er/ at þçr smaner sẽ þig lyttu/ þiellu yþuer mig ✠ Eñ huat sem skriþat er/ þa er þ skriþat oss itl lçrdoms/ s° at vier þyre þolinmçdi ⁊ huggan runingaña/ heþdum vonima eñ gud þolin mçdiñar/ ⁊ hugganarũ geþi ydr þ/ at þier sieut samlynder ydar a mille epter Jesu Kristo/ s° at þier mçttud med einu sam helldi ⁊ einũ muñe dyrka gud ⁊ þaudr vors Drottins Jesu Kristi/ þar þyre añizt huer añañ iñbyrdis/ lika sem kristr añadizt ydrgudi til heidrs

Psal. lxvij

✠ Añañ suñu dag i Jolaþ°.

Eg seigi Kristum verit haþa/ þionustu mañ vm skurnariñar/ þyre gudz sañleika saker til stad þestu þyrer hettaña sem til þedraña eru skied/ eñ

þ at

þ at heidiñ lydr heidrar gud er þyre miskuñ sem
dina vordit/epter þui sem skrifat er/ þyre þ vil
eg Drottiñ vegsama þig/medal heidiña þioda/ ⁊ Psal. cxvi
þinu nafne syngia lof/ ⁊ i añat siñ/seiger hñ þag Deut. xxxi
ne þier/ Heidingiar medr hans folki / og eñ Psal. xvij
aptr/ lofi þier Drottiñ allar þioder/ ⁊ myckli hñ Esa. xi
allr lydr/ ⁊ eñ aptur seiger Ysaias/ þ mun skie at
rot Jesse / ⁊ hñ sem vppris til at stiorna heidnū
þiodū þ a hñ mune heidner meñ vona/eñ Gud
vonariñar fylli ydr med ollum fagnadi ⁊ fridi i
truñe/s° at þier hafid gnægd i voniñe fyre krafft
heilagr anda ✠

Eñ eg em fulluisi þui brædr miner/ þ þier sial
fuer erut fuller god girne/vppfyllder allrar vitz
ku/s° at þier getid leidriett huer fyrer odrū/ ⁊ fy
re þa sauk/skrifadi eg brædr miner þss diarflig
til ydar s° sem ydr amiñandi/af alfu þrar na
dar sem mier er af gudi gefin/ þ eg skuli vera
kristz þienare/medal Heidiña þioda/ fornfæran
di gudz Euangeliū/svo at Heidiñ lydr yrdi gudi
þægiligt offur/helgat fyrer hñs heilagañ anda/
þadan hefi eg þ /huar af eg ma hrosa mier i kri
sto Jesu/ J þui sem gudi til heyrir/ Þat eg dirf
dizt eigi nockut at tala af þssu/ef kristr efldi ecki
þ sama fyrer mig/at koma Heidiñe þiod til hly
dniñar/ fyre ord ⁊ giorder/ fyrer krapt taknaña ⁊
stormerckiaña/ ⁊ fyre matt gudz anda/ S° at eg
hefi i fra Hierusalem/ ⁊ þar vm kring liggiandi
lond/alli til Illiricon/ vppfyllt med kristz gudz
spia le/ ⁊ sierdeilis lagt kapp a at predika gudz E
uangeliū þar/ huar nafn kristz var eigi kuñigt/
svo at eg byggia eigi vppa añarligañ grunduoll/
Helldr epter þui sem skrifat er/at þm sem ecki er Esa. lij

af

ap hm̃ bodat/ þr skulu þ sia/ z hiner er þ hapa ei-
gi heyrt/ þr skulu þ skilia

Þat er z til epnit/ huert mier hepr opt sm̃is talmat
til yð at koma/ z pyrst eg hepi nu eigi rum: meir
i þessū lǫndū/ eñ eg hepi þo hapt lysting a vm morg
ar at koma til ydar/ eñ þa eg reise i Spaniam mū
eg koma til ydar/ þuiat eg vǫnti at eg mune þar
vm para z sia ydr þar/ z ap ydr vt þadan a veg
leidd verda/ þo sº at eg taki adr huild hia ydr vm
stundar saker

Eñ nu reise eg til Hierusalem/ þ m̃ heilogū til
þionustu er þar eru/ þui þr ap Macedonia z A-
chaia/ hapa vilianligа til samans lagt nockra
almeñeliga lips nǫring/ þm voludū heilogum til
Biargar sem eru i Hierusalem/ Þ hapa þr vili-
anliga giort/ þr eru z þra skulda meñ/ þui pyrst
hiner Heidnu eru hlutakarr vordner/ þra andli-
gra aud ǫpa/ þa vǫri skappelligt at þr syndi þm̃
biorg/ i likamligū audǫpum/ Eñ nǫr eg hepi þtta
pullkǫnat z insiglat þm̃ þñ avogrt/ mun eg per-
dazt pyrer ydr i Spaniam/ Eñ eg veit nǫr eg
kem til ydar/ þ eg mun koma med blezanar pyl-
ling Kristz gudz spialla

Eñ eg beidi ydr brǫdr miner/ pyre vorn drot
tiñ Jesum Kristz/ z pyrer andarins kǫrleika/ at
þier hialpit til i ydrum bǫnū pyrer mier til gudz/
svo at eg prelsizt þra þm̃ vantruudū/ sem a gyd-
inga landi eru/ z þ min þionusta sem eg giori til
Hierusalem/ verdi þm̃ heilogū þacknam/ svo at
eg mǫtta pyre gudz vilia til ydar koma i pagna-
dr/ at eg endr nǫrda mig med ydr eñ gud pridar-
ins sie med ollū ydr Amen.

Wara

Sextandi Capitule

VOra systr Pheben þel eg ydr a hendi/ huer at er þionustu kuiña saþnadarins til Kenchrea/ þ þier med takit hana i drottne/ s° sem heilogū hæþer/ ⁊ giorit hñe hia stod i huerri naud þurþt sem hun kañ ydar vid at þurþa/ þat hun heþer morgum hia stod/ giort/ ⁊ mier sialþū/ Heilsit Priscam ⁊ Aquilan minū hialpar mōm i Christo Jesu þr ed sina halsa haþa vt sett þyrer mitt liþ/ Hueriū ecki alleinazta eg giori þacker/ helldr aller soþnudir Heidiñar þiodar/ ⁊ heilsit þm̄ saþnadi sem i þra huse er/ Heilsit Epheneto minū elskanligū/ sa sem at þyrstr er þra vr Achaia i Christo/ Heilsit Mariam/ huer mikit erþidi heþer haþt med oss Hellsit Andronico ⁊ Julion/ minū naþrændum ⁊ sābandingiū/ huerier at þræger eru a medal postulaña/ ⁊ þyre mier voru i Kristu Jesu/ Heilsit Amplian minū elskuligazta i Drottne/ Heilsit Vrbano vorū hialpar mañe i Kristo Jesu ⁊ Stachyn minū elskuligū/ Heilsit hinū mæta Apellen/ i Kristo/ Heilsit þm sem eru aþ heimkyñū Aristoboli/ Heilsit ⁊ minū þrænda Herodionē/ Heilsit ⁊ þm̄ sē eru aþ heimkyñe Narcissi i drottne/ Heilsit Triphena ⁊ hinū Triphesa/ huerier erþuidat haþa i drottne Heilsit Persida miñe elskuligre/ huer at mikit erþuide heþer haþt i drottne/ Heilsit Rufo hinū vtualda i drottne ⁊ hñs modr ⁊ miñe/ Heilsit Asyncriton Phlegontē/ Herman/ Patroban/ Hermen/ ⁊ þm̄ brædrū sem hia þm̄ eru/ Heilsit Philologen ⁊ Julian/ Nereū ⁊ systr hñs/ ⁊ Olimpan ⁊ ollū heilogū sē hia þm̄ eru/ Heilsit huer odrū ydar a mille mz heilogū ossi ydr heilsa aller kristz soþnuder

Eñ eg miñe ydr a godir brædr at þier haþit gæt

a þm sem rugl ꝛ hindraner vpp byria i giegn þm
lærdome sem þier hafit lært/ ꝛ snuit fra þm so-
mū þar þss hattar meñ þiona eigi Drottne Je-
su Christo/ Helldr sinū kuidi/ ꝛ fyrer sætlig ord ꝛ
fagrligt maltæki/ tæla þr hiortu meinlausra/ þui-
at yduar hlydni er i bland alla vt komin/ fyrer þ
fagna eg yfuer ydr/ Eñ eg vil at þier sieut vitrir
vpp a hid goda ꝛ litil siñader vpp a hid vonda/
Eñ gud fridarins mun iñañ skamzt sundrnista
þañ andskota vnder ydra fætr/ Nad Drottins
vors Jesu Christi sie med ydr

Ydr heilsar Thimoteus miñ hialpar mañ/ ꝛ
Lucius/ ꝛ Jason/ ꝛ Sosipater miner na frændr/
Og eg Tertiꝰ sem þtta bref skrifadi/ heilsar ydr i
Drottne/ ydr heilsar Gaius miñ ꝛ allz safnadar-
ins husbondi/ ydr heilsar Erastus borgariñar fi-
ar rentu vordr/ ꝛ Quartus broder/ Nad Drottins
vors Jesu Christi sie med ydr ollm̄ Amen

Eñ hiñ/ sem mattugr er ydr at styrkia epter
mino gudzspialle ꝛ predikan vt af Jesu Christo/
fyre hueria leyndr domriñ er vpp birtr sem i lan
ga tima hefer yfuer verit þagat/ eñ nu opinbera-
dr ꝛ auglystr fyre ritningar spamñaña epter bodi
eilifligs gudz/ truariñar hlydni til vpprei-
singar medal allra Heidiña þioda/ þm
sialfū gudi sem alleina er vitr/
sie dyrd fyrer Jesū Christ
at eilifu Amen/

¶ Til Romueria sem sendr var af Corinthio fyr-
rer Pheben sem þionustu kuiña var safnadarins
til Kenchrea

J þssm

Formale hins þyrra pistill

til Corinthios

Þessm pistle amiñer hiñ heilagi Paul þa i Corinthiu Borg/ þ þr stulu samlynder vera i truñe r i lꝛrdom inū/ Haþandi vackt a þui at þr lꝛr du vel þessa hoþut grein/ einckt m/ (þ kuistr sie allra vorþrip giop) a hueria grein allar maſiligar ſtynſemder r viſdom ar haþa ſig a telut/ þr lika ſẽ nu vpphefia ſig vm vera daga/ iþra þui ed Euangeliū kem i aughos marger þauſser ſialfþ birgingar (þ a vier kollum þlugu anda ſuꝛkr r þeirdꝛdi) huerier allt þorſne ña ern kloker r lꝛrder vorð nei r eigi þ an þyrer mꝫ cklū meiſtaraſkap r viſdome halldit ſig lika vid nockrn edr ſälvnda þui þañ eine vill hingat/ hiñ añ ar þ ngat/ eº eim at vꝛri þ ſtor ſman/ nꝛr ed huer eiñ ſkyldi eigi nockut ſier ligt þyrer ſig leggia r sinū eigenligum viſdome vpp þleygia/ hueria eingeñ þ qr vm uent aptur til ſins vitzkuleyſis/ eñ þ o vita þr i þelut nidre allz ecki nie vnder ſtanda vt aþ hinū rictiu hoþ ut greinū/ þ ott þr rauſe/ gial þre r þuꝛtri margt r m þtta mꝫ muñinū

Lika eº ſi iedi a dogum hins heilaga Pals / þa er hñ haþdi kent sinū aſtuinū i Corinthiu kriſt teliga tru r þrelſit aþ loꝑmalin u/ ar þ a hoþu ſig r vpp hincr þauſsu ſialfþ bu gingar r o tidi ger vi tzingar i ſundiſlitandi þañ ſem ſundadañ lꝛrdom giorandi eº ſundr þ yckañ þlecka diatt medal tua duga maña/ þañ eine hñ vilde vera Pals, hñ añar appollints/ þañ eine Petrſ/ eñ añar Kriſtz/ eiñ vill de vmſkeraꝛt lata/ eñ añar ecki þañ eine vilde gip taꝛt hiñ añar ecke/ þañ eine villde era ſ urgeda þorner eñ añar ecki/ ſumer villdu r vera likan liga

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

ꝼrialser/ ⁊ nockrar konr villdu i harklądn ganga/
⁊ slickt añat þssu lickt/ þar til at þr komu s° ꝼiarre
nidr þ eiñ drygdi suiuirdeligañ misuercknad i mo-
ti ꝼrelsino takandi sina stiupmodr til eigen ordz/
Og þ sumer hielldu allz ecki vt aꝼ vpprisuñe dau
dra mañа/ eñ adrer nąrsta litid aꝼ holldtekiu drot
tins/ ⁊ þ gieck miog vndarliga ⁊ nąrsta o skickan
liga til s° at huer eiñ villdi meistare vera ⁊ keñin
gar dryzia/ ⁊ þ eina giora med gudzspiollin Sa-
cramẽtis truna huat þiñ gott þotti/ ⁊ lietu a me
dan þssa hoꝼut grein ꝼara/ ⁊ vnder ꝼotũ liggia/
(þ Kristr sie vot þriꝼ gioꝼ/ riettląti/ ⁊ endrlausn)
lika s° sem heꝼdi þr þssa grein ꝼyre longu mz solũ
siña skoꝼata ꝼorslitid/ aꝼ þui at suoddant stycki
ꝼąr ecki a ꝼlotnũ bliꝼit/ huar vier sialꝼuer vpp-
heꝼiũ kloker ⁊ vitrer at þickiazt/ Aullu deile eins li
ka s° sem þ geingr nu til medr oss/ sidan vier opin
berudũ i þyduerskuñe (seiger meistariñ) þetta E-
uangeliũ vt aꝼ gudligre nad/ at þar vill huer eiñ
hiñ ądzti meistare vera ⁊ haꝼa hiñ heilaga an-
da alleina/ Lika sem vąri Euangeliũ ꝼyre þañ
skulld predikat/ þ vier skylldũ leita vorrar hrosa-
nar audsynandi vorn klokleik ⁊ skynsemd þar iñe/
s° at þsser Corinhiu borg^u meñ mega vel vera ein
ꝼyreliking vorr^u þiod^u a þssm timũ/ huer ed þaurꝼ
heꝼdi eins þuiliks pistils/ Eñ s° hlytr þ at vera ⁊
s° a þ gudzspiollunũ at ganga/ þ hiner heimsku
sialꝼbirgingar ⁊ o tidug^u vitringar eigu vpp at by
ria ꝼlocka dratt ⁊ hindraner/ s° at þr sẽ reynder eru
(epter þui at hier seiger hiñ heilage Pall) opĩberic

Þyrer þui straꝼꝼ^u ⁊ ꝼordąmer hiñhei (verdi-
lagi Pall slikan skadsamligañ vis dõ nąrsta aluar
liga/ ⁊ giorir þuilika heilaga neꝼ vitringaaptr at
vitley singũ ⁊ seiger mz sliettũ ordũ/ at þr vite ecki

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

ert af Kriste nie af hñs anda ꝛ astgiofū þǫr oss
eru i Kristo Jesu veittar ꝛ eigi skulu þr keñingar
vpp byria/ þui þr hliota andliger at vera sē þ sku
lu vnder stāda/ eñ vilia vitr vera ꝛ klokleik syna me
dr Euāgelio/ er ein riett hindran ꝛ hālan/ gud ꝛ kri
stū at vidr keña/ eñ flocka dratt ꝛ sundr þycki vpp
at byria þ er klo lig skynsēd ꝛ visdomr vel til hǫ
filigr/ s° at þr verdi at eins heimsker sialfbirgin
g ꝛ kristner villingar/ Eñ drottiñ vorn Jesū Kri
stū fa þr alldreigi riettliga vidr kent nema þr snu
izt aptr i hid forna vitzku leyse ꝛ lati sig s° litelat
ligaña fǫra ꝛ lǫra fyrer þ hoguera ꝛ em falliga
gudz ord/ slickt giorir hñ ꝛ vm hond hefr i hinum
fyrstum fiorū capitulum.

J hinū fimta strafft hñ þa mycklu vansemd
þ ss hins sama sē sina stiup moder hafdi til eig
nar tekit ꝛ vill bañfǫra hñ ꝛ diofflinū gefa/ gefā
di þar mz at skilia eina rietta vnder visan/ huernē
bañit ǫtte at hentierazt/ s° at þ skuli skie medr ei
nu sā þycki allz safnadarins / þra sē riettruader
eru/ yfuer opinberū storsyndū/ s° sē at kristr keñ
er ꝛ sialfr Matth xviii

J sietta strafffar hñ þ agg ꝛ þrǫtu mal fyrer
dōstolū sierdeilis fyre heidnū mōm ꝛ vātruudū ꝛ
keñer at þr skuli sialfuer iñbyrdis sakernar/ skilia
ꝛ sliettar giora elligar rāginde lida

J hinū siounda vnder visar hñ af hreinlifino
ꝛ hiuskaparbādino lofar fast hreinliftt ꝛ iung
frurdōeñ þ hñ sie nyttsāligr s° þ ui framar ꝛ be
tr geti hñ gudzspiallaña gǫtt/ s° sē at sialfr kristr
keñer Matth xix af þm hreinlifis mōm sē vegna
gudzspiallaña edr hinarikis vilia hreinlifer ve
ra/ Eñ Pall vill o naudugañ ꝛ o þuingadan
Jungfrudom halldiñ hafa vtan allz haska mei

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

re syndar/ añ ars sie hiu skapar bandit betra eñ hre
inlifis bindindit þ iduliga veykizt i stodugū bru
na ꝛ iafnan hefer heimogliga vansemi

I hinū atta allt til hins tolfta/ hondlar hñ mar
guisliga/ huernen at vier skulum lida ꝛ hantiera
vid breyskuar samuitzkr i augsyneligū/ malafer
lum/ s° sem at er i matar nautn dryckiu ꝛ klæda
burdi/ ꝛ i bergingu gudz likama/ fyrer biodandi i
ollm̄ stodū þ hiner styrckuo skulu eigi forsma hi
na breysktruvdu/ af þui at hñ sialfr þott hñ væ
ri eiñ postule þa hafi hñ sem adr halldit sig i fra
morgū þm hlutū þar hñ hafdi þo godañ riett til
þar til mega vel hiner styrckuo vera otta slegner
vm sig af þui at fordum daga eru s° marger
ef iraels folki forgeingner/ sem þo voru adr aller
saman vtleidder fyre dasemdar verckin af Egip
talandi/ eñ iafn framt þssu giorir hñ nockr vt hla
up/ hialp samligrar keñingar

I hinū tolfta allt til hins fiortanda hondlar
hñ/ huersu marg hattadar at astgiafer gudz eru
a medal huerra þ ast semiñ sie þo hin bezta/ þt
hun vpp hefr sig eigi/ helldr iñbyrdis sam þyc
kiliga þionandi/ mz þui at þar er eiñ gud eiñ Drot
tiñ/ eiñ andi/ ꝛ aller hluter eins huersu marg hat
tader at eru

I fiortanda keñer hñ predikorū prophetū/ ꝛ saung
mōm/ þ þr skulu skickanliga idka sinar gafr ꝛ all
einazta tilbetrunar/ eñ eigi til eigenligrar dyrdar si
na predikan/ list edr skynsemd þar mz at audsyna

I fimtanda straffar hñ þa somu sē rangliga
hafa lært ꝛ truat vm holldzinsvpprisu

i hinū sidazta miñer hñ þa a vm brodrliga hi
alp ꝛ stundliga styrcking likāligrar nærringar vid
hina þurftugu

I þssm

Hin þyrre S. Pals pistill til Corin.

Hid þyrsta Capiule

PAll kalladur til postula Jesu Christi ⁊ Sosthenes broder.

Þre gudz saþnan sem er i Corinthiu ⁊ þr helgader eru i Christo Jesu þm kolludū heilogū samt ollū þm̄ sem a kallanaþn Drottins vors Jesu Christi i ollū þra landz alþū ⁊ vorū/

Nad ⁊ þridr aþ Gudi vorū þaudr ⁊ Drottne Jesu Christo sie med ydr

Þacker giori eg ✱ Gudi minū i duliga ydar vegna þyrer þa gudz nad sem ydr er geþin i kristo Jesu/ þ þier erut þyre hn̄ i ollū hlūtū audgader i allre kuñattu ⁊ allre vidr keñingu/ epter þui sē suvottan aþ kristo Jesu er kroþtug vordiñ i ydr/ s° at þier haþit onguā brest i nockurre gioþ epter bidandi auglysingu vors Drottins Jesu Christi/ sa er ydr man stadþesta allt at lokum/ s° at þier sieut o straþþanliger a deigi Drottins vors Jesu kristi/ þt gud er trur þyre huern þier kallader erut til samlags sonar hn̄s Jesu Christi vors drottins ✱

Eñ eg beidi ydr brǫdr þyrer naþn Drottins vors Jesu kristi/ þ þier haþit aller hiñ sama ordrom ⁊ eigi sie þar nockurt sundrlyndi ydat a mille/ helldr þ þier sieut þullkōner i samlikre lund ⁊ likre meiningu/ þuiat mier er s° kuñgiort brǫdr miner/ aþ þm sem aþ Cloes eru/ vt aþ ydr/ at þrǫtr sie ydar a mille/ Eñ eg seigi þar aþ/ þ huer ydar eiñ skuli seigia/ eg em Pals/ sa añar eg em Appolinis/ hiñ at soñu eg em Cephas/ þañ añar eg em kristz/ huersu/ er kristr nu þa i sundrskipir er nockut Pall þyre ydr kroþestr? eda eru þier skirder i þne? eg þacka gudi þ eg heþi

✱ Attan suñu dag

Pals ni

d:iñ

uan

onguan yduarn skirt vtan krispū ⁊ gaiū /s° at ein
geñ þurfe þ at seigia/ at þier sieut skirder i mi-
nu nafne/eg skirda ⁊ heima meñ Stephanu /fra-
mar veit eg ecki huort eg hefe nockrn yonarn añañ
skirt

Esa xxix Esa xxxiij

Þuiat Kristr sendi mig eigi til at skira/
helldr at boda gudz Euangelion/eigi medr orda
snilld/s° at eigi yrdi kross christi at hiegoma/ þat
þtta ord af krossinū er fiflska þm sem fortapa
der verda/eñ oss sem hialpazt er þ gudz kraptur/
þat s° er skrifat/eyda man eg vitzku vitringañ
⁊ skilning skynsamra mun eg for leggia/huar er
nu spekingriñ ? huar er ritnings meistariñ ? huar
er veralldar vitringriñ?hefer gud ecki giort speke
heims þssa at heimsku

ida visk
tringa

Þuiat a medan heimriñ fyre sina vizku þeckti ecki
gud i sinū visdome/ þocknadizt gudi þ vel fyre fa
uisliga predikan hialpliga at giora/ þa sem þar a
trua/Nu mz þui at gydingar ꝯskia teickns ⁊ grick
er spyria at speki/eñ vier prēdikū Krist hiñ kross-
festa gydingū at soñu hneyckslan/eñ grickiū heim
sku/eñ þm sem kallader eru bꝯdi gydingū ⁊ grick
iū/bodū vier Krist eiñ gudligañ krapt ⁊ gudliga
speki/ þuiat gudz fauitzka er moñum hygnare/ ⁊
þ gudz mattleyse er moñum styrckuara

Fyrer þui alitid goder brꝯdr ydra kallau/
þ eigi eru marger spekingar epter holldino/ eigi
marger volldugar/ eigi marger edlaborner/ kalla
der/helldr þ huat heimskuligt er fyrer heiminū
þa hefer gud vtualit/ vpp a þ at hñ giordi vit-
ringana at hneyckslan/⁊ þ sem veykligt var fyrer
heiminū/ þ vtualdi gud/s° at hñ giordi at hneck-
slan þ huat oflugt er/ Og þ sem o edla var fyr

er

er heimenū ꝛ forsmad/ þa hefer gud vtualit/ ꝛ þ sem eckit er s° at hn̄ nidr þryckti þ huat nockrs hattar er s° at eckert holld mꝗtti sier fyrer hn̄s angsyn hrosa ut af huerium þier erut kōner i Kristo Jesu huer oss er af gudi giordr til visdoms til riettlꝗtis/ til helgunar/ ꝛ til endrlausnar/ s° at huer (epter þui ed skrifat er) sem sier hrosar sa hrose sier i drottne

Jer it

añar Capitule

OG eg goder brꝗdr/ þa eg kom til ydar/ kom eg ecki medr orda hꝗdiedr hari vitzku til ydar/ at boda gudz predikan/ þt eg hiellt mig eckit vita yduar a mille/ vtan Jesum Krist þañ hm̄ krossfesta/ ꝛ eg var hia ydr medr veykleika/ ꝛ mz vgg ꝛ otta mycklū/ min rꝗda ꝛ min predikan var eigi i snilldar ordum mañligr vitzku/ helldr i audsyn ingu andans ꝛ kraftarens/ s° at yduar tru sie eigi af mañligre vitzku helldur af gudz krafti

Eñ þar vier rꝗdum vm/ þa er þ speki a medal þra sem algiorder eru/ eñ þo eingeñ þessa heims speki/ ꝛ eigi þssa heims hofdingiū/ hueri er ed forganga/ helldur seigiu vier af þre heimogligre huliñe gudz speki/ hueria gud hefer fyre hugat fyre allder/ til vorrar dyrdar/ hueria eingeñ þssara heims hofdingia hefer þekt/ þui ef þr hefdu þeckt hana þa hefdu þr eigi krossfesti

Drottiū

drottiñ dyrdariñar/ helldr epter þui sem skrifat
Esa.xliiij er/ þ eigi hafi auga sied ꝛ eigi eyra heyrt/ ꝛ ecki i
manzins hiarta komit huat gud hefer fyrer buit
þeim er hañ elska

Eñ osshefer gud þ opinberat fyrer siñ anda/
þuiat andiñ ransakar alla hluti / eirnen diupleik
guddomsins/ huer maña er sa ed vite huat i mañi
nū er/ vtan allein ꝛzta sa andi sē mz sialfū hm̄ er
s° lika veit ꝛ eingeñ huat gudz er/ nema gudz andi
eñ vier hofū eigi medtekit þssa heims anda/ hell-
dr þañ anda sem af gudi er/ s° at vier vitū huat
osser af gudi gefit/ huar vier ꝛ af seigiū/ eigi med
ur þm ordū sē mañlig vitzka keñer/ helldr medur
þm ordū sē heilagr ande lærir/ sālikiande s° aud
lig efne andligaña/ Eñ ✝ likāligr madr skyniar eck
ert þra sem er af gudz anda/ af þui at þ er honū
heimska/ ꝛ hñ fær þ eigi skilit þat þ hlytr andlig
aña at orskurdazt/ eñ sa andligr er orskurdar al-
la hluti/ ꝛ hñ verdr af ongū orskurdadr/ þat huer
hefer þeckt hugskot Drottins eda huer lagdi hm̄
nockut rad/ eñ vier hofum christz hugskot

Þridie capitule

O Geg/ goder brædr/ matti eigi tala vid
ydr s° sē vid andliga/ helldr s° sē vid
likamliga/ ꝛ lika sem vid oñr vngber
ne i kristo/ miolk hefi eg ydr til dryckiar at gefa/
eñ eigi megnañ mat/ þuiat þier formattud þ ecki/
s° formeigt þier þ nu eigi helldr þat þier erut eñ
likāliger/ ꝛ a medan at agg ꝛ þrætr eru yd a mil-
le eru þier þa eigi likamliger/ ꝛ gangit epter mañ-
ligre sidueniu/ þui ef nockr ydar seiger eg em Pals/
hm̄ añar eg em Appollinis/ eru þier þa eigi lika-
mliger

liger/Huad er Pall? eda huer er Appollo/vtan þi
onustu meñ/ þyre hueria þier erut truader vord-
ner/ ⁊ þ sama/ epter þui sē Drottiñ heþer hueriū
einū veitt/ Eg plantadi/Appollo vokuadi/eñ gud
heþer þroþgunina geþit/ svo er nu/huorki eg sa
sem plantar/ nie sa ed vokuar/nockut helldr gud
sa er þrioþgunina geþr.

Eñ sa sem plantar ⁊ hiñ sem vokuar þr eru eins
eñ huer eiñ mun sitt eiginligt verdkaup audlazt
epter sinu erþidi/ þat vier erū gudz atuiñu meñ/
þier erut gudz ackr viña ⁊ gudz vppbygging/Eg
heþi vt aþ þre gudz nad sem mier er geþ in grund
uolliñ lagt/ s° sem eiñ hyggiñ husa smidr/ eñ eiñ
añar byggi þar yþuer huer eiñ haþi ⁊ gat a huer-
nen hñ bygger þar yþuer/ þat eingeñ þ ǫr añañ
grundvoll lagt/ helldr eñ þañ sem adr er lagdr/
huer at er Christr Jesus/eñ eþ nockr bygger vpp a
þnañ grunduoll gull silþr/ gimsteina/ triahark/
hey/strahaltu/ ⁊ þa mun huers eins vercknadr o-
pinber verda/ ⁊ dagriñ mun hñ augliosan giora/
þat hñ man med elldi opinberadr verda/ ⁊ huilikr
at huers eins vercknadr sie þa man elldriñ reynz-
lu a giora/eþ nockrs vercknadr bliþr sa hñ heþer
þar yþuer bygt/ þa mun hñ laun audladzt/ eñ
huers vercknadr sem þorbreñr/þa mun hñ skad-
seme lida/eñ hñ sialþr mun holpiñ verda/ þo svo
lika sem þ sie þyre elldiñ

Vite þier ecki/ þ þier erut gudz mustieri/ ⁊ þ
gudz andi bygger i ydr/eñ huer hñ skamar gudz
musteri/ þm mun gud þortyna/ þat gudz musteri
er heilagt/huert þier erut/tǫli eingeñ sialþuañ sig/
⁊ eþ nockr er sa ydar a mille sem vitr þickizt vera
verdi hñ at þssa heims o vitringe/svo at hñ mǫtti

 vitr

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Job v vitr vera þt þssa heimſ speki er heimſta hia gudi þat s°
er skrifat hondla man eg spekinga i slaguitzku þra/og eñ
Psal aptr/Drottiñ veit hugsaner spekingaña/þ þar eru hieg
cxiiij omligar/fyrer þui meti sig eingeñ af mõm/allt er þ yd
uart/sie þ Pall eda sie þ appollo/sie þ Cephas eda heim
riñ/ sie þ lifuit eda daudiñ/sie þ hid nalaga eda hid o
kõna/ allt er þ yduart/eñ þier erut Kristz/kristr er gudz

Fiordi Capituli

K þri DAr K halldi oss huer mañ fyre einckũ fyrer
dia su gudz þienara ꝛ verck stiornara yfuer gudz le
ludag ynda doma/nu heimtu var eigi meir af ver
ckstiorunũ/eñ þ þr fiñizt truer/ þui er mier þ
fyrer minzta kosti at eg skuli af ydr damazt/edr af iard
ligũ deigi/eñ þo dami eg ecki sialfr mig/þt aunguaneñ
em eg mier sialfũ samradr/ eñ i þui em eg þo eigi riett
latr/drottiñ er sa sẽ damir fyrer þ ui damit ecki fyre ti
mañ/þangat til at drottiñ keinr sa er auglysa mun þ i
myrkrunũ er hulit ꝛ opinber giora raden hiartaña ꝛ mũ
þa huerium sem einũ lofstir skie af gudi ✱

Eñ þtta goder bradr/hefi eg myndat vpp a sialfuañ
mig ꝛ appollinem ydar vegna s° at þier lardut af ockr/
þ eingeñ halldi meir af sier/eñ s° sẽ nu er skrifat/vpp a
þ at eingeñ hroki sig vpp mot odrũ fyrer nockurs saker/
þui huer helldr þier fram eda huat hefer þu þ at þu ha
fer eigi mz tekit eñ fyrst þu hefer þ mztekit/huat metr
þu þig þa/sẽ sa þ hefdi ecki medtekit/ þier erut nu sad
der/ þier erut nu þg auduger vordner þier rikit an vor
gafi þ ꝛ gud at þier ricktud/ s° at vier mattum ꝛ rikia

Eñ eg meina þ gud hafi audsynt oss fyrer (mz ydr
hina allra sidz tu postula s° semdaudanũ ofr feingna
þuiat vier erum sion hending vordner heimenum ꝛ s°
einglum ꝛ mõm/ vier erum þussar fyrer Kristz sa
ker/eñ þier forhygner i Christo/vier veyker eñ þier styr

kuer

kuer þier dyrdliger vier haduliger/ Þt allt til þssa dagſ þolū vier ſueingd ⁊ þorſta ⁊ erū klǫdþaer ⁊ verdū hneþumb. rdir/hoþū onguañ ſama ſtad/ erþidum ⁊ verckum medr vorū eigen hondū/ ⁊ nǫr oſſer þormǫllt bletzu vier/eru vier oþſockter þa lidu vier/eru vier laſtader þa beidu vier/ ⁊ iaþnan eru vier s° ſem hrak þſſarar veralldar ⁊ hremſunar oþþr allra mañа/allt til þſſa

Þtta ſkriþa eg eigi/vpp a þ eg hneyckſle ydr hell dr animē eg ydr s° ſem mina kǫruſtu ſyne/ þui þott þier heþdur tui þuſūder lǫri meiſtara i Kriſto/þa haþi þier þo eigi þedrna marga/þt i Chriſto Jeſu þyrer gudzſpiollm̄/ þa heþi eg alit ydr þyrer þui amiñe eg ydr at þier ſieut miner epter þylgiarar/ þar þyre ſende eg Timotheū til ydar/ huer at er miñ kǫrazti ſonr i drottne/at hñ vnder viſe ydr mina vegu þa ſē at eru i Kriſto/ lika s° ſem eg i ollū ſam kundū ⁊ allz ſtadar keñe/ þar hroka ſier nu nockrer vpp lika ſē eg munda eigi koma til ydar/eñ eg mun þo nǫrſta ſnarliga koma til ydar eþ drottiñ vill/at eg reyne/eigi ord þra ſem vpp hrokader eru/helldr kraþt/þt gudz riki er eigi þolgit i ordū/helldr i kraþti/huat vilie þier? ſkal eg medr vendi til ydar koma/eda mz kǫrleik ⁊ hog nǫrum anda

Fimte Capitule

ALgiorligañа heyrizt þ/at þar ſie horaner ydar a mille/ ⁊ þo ſlik horan/ſē eigi er getid a medal heidiña þioda/ þat nockr ſkylldi haþa ſins þedrs eigen konu/ ⁊ þo eru þier vpp hrokader ⁊ haþit ecki myckla þramar auñ vm alit/s° at sa ſem þat verck heþer drygt yrdi i midit burt tekiñ þra ydur/At ſoñu eg þra verandi at likama/ þo nalǫgur i anda heþi svo ſem þar nǫr verandi

dąmt yfuer hm̄ sē slickt hefer giort/ i nafn Drot
tins vors Jesu Kristi/at ydr samankōnū medr mi
nū anda ꝛ mz krafti vors drottins Jesu Kristi/hn̄
ofr at selia andskotanū til holldz ins fordi orfun
s° at andin̄ sie hialpligr a deige drottins vors Jesu

Yduar hrosan er eigi god/vite þier ecki at li-
ttd surdeig/syrer allt deigit ✠ fyrer þui hreinsit
burt hid gamla surdeigit/s° at þier sieut nytt deig
s° sem þier erut o syrder þt vort Pacha lamb er
christr fyrer ossoffradr/ fyrer þui neytū vorra
Pascha eigi i gomlu surdeige ꝛ eigi i surdeige illz-
kuñar ꝛ prettuisiñar/helldi isątu deigi skirleiksins
ꝛ sañleiksins ✱

✠ Paska dag

Eg skrifadi ydr i brefinu/at þier skylldut ecki
samblandazt horanar mōm/ onguanein̄ mema
eg þssa heims horanar men̄/eda agirndar men̄/
rąningia nie blot men̄ skurgoda añars hlyti þier
verolldina at ryma/en̄ nu skrifa eg ydr þ þier sku
lut eigi samblandazt einckū ef sa er nockr sem sig
lątr brodr kalla/ꝛ er frillulifis madr/eda agirn
dar madr/ blotmadr skurgoda/ eda brigrlunar
madr/ofdryckiu madr edr rąninge ꝛ med þsskō-
nar mōm skulu þier ecki matar neyta/ þui huat
koma þr vid mig sē þ fyrer vtan eru þ eg skylldi
þa dąma/er eigi s° at þier dąmit þa sē hier fyre
inan̄ eru/ en̄ gud mun dąma þa sem fyre vtan
eru/keyrit þn burt fra ydr sem vondr er

Siette Capitule

HVernen dirfizt nockr af ydr/ þott hn̄ hafi
eitthuat kąru mal i moti odrū at lata dą-
ma þ hia rāglatū ꝛ eigi helldr hia heilogū/eda vi
te þier ecki þ heilager munu heimin̄ dąma/ꝛ fyrst
heimrin̄ skal dąmazt af ydr eru þier þa o verdu-
ger til at

til at dąma vm þ sē miñe hattar er/viti þier eigi
þ vier munū yþuer einglu nū dąma/huersu myck
lu meir þa yþuer stundligū audąþū/eñ þier nąr
þier haþit nockr mala þerle vm stundligañ aud
þa taki þier þa sem hia soþnudinū þorsmader
eru ꝛ setied þa til yþuer domara/ ydr til smanar
seige eg þtta/er þar þa med ollu eingeñ s° vitr
ydar a mille/ þ at dąma kuñe millum brodrs sins
ꝛ brodr/helldr deiler broder vid brodr/þar oþan
a þyrer vantruudum

Þui er þar señeliga þullkomligt brot i bland
ydur/ þ þier haþit laga deilur yduar a mille huar
þyre lidi þier ecki mycklu helldur o riett eda hui la
ti þier ecki suikia ydur helldur/ þier giorit helldur
rangt ꝛ suikit/ ꝛ þo þ vid brądurna/eda vite þier
ecki þ ranglater munu eigi eignazt gudz rike/ þui
villizt eigi/at huorki þrilluliþis meñ/ nie blot meñ
skurguda/ eigi hordoms meñ nie sąlgątingar/ei
gi helldur þr sem skaum̄ drygia med karl mōm/
eigi þioþar/ nie agirndar meñ/ eigi oþ dryckiu
meñ/eigi hneyckslarar nie rąningiar munu gudz
riki eignazt ꝛ þuiliker haþa þordum daga nockr
er vt aþ ydr verit/eñ þier erut nu aþ þuegner þier
erut nu helgader/ þier erut ꝛ riettlątter i naþni
Drottins Jesu ꝛ þyrer anda guds vors

Allt leyþizt mier/eñ eigi batar þ mig allt/eg he
þi allra/hluta valld/eñ mig skal eckert yþuer bu
ga/ þądzlan maganū ꝛ magiñ þądzluñe/eñ gud
man þtta ꝛ hitt sliett giora / likamañ atsoñu eigi
þrilluliþnadinū/ helldr Drottne/ꝛ Drotteñ lika
manū/ señeliga heþer gud Drottiñ vpp vaket/ꝛ
s° mun hñ oss vpp vekia þyrer siñ kraþt/eda vite
þier ecki þ ydrer likamer eru Kristz limer/skyllda
eg nu

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

eg nu taka kristz limu ꝛ giora þar af skꝫkiuñar li
mu/ þ sie þiarre/eda vite þier ecki/at huer hñ sam
teinger sig skꝫkiuñe/at sa er eiñ likame medr hñe/
Gñs ij þar þau munu (seiger hñ) two i einu holldi vera
eñ huer hñ samteinger sig gudi/sa er eiñ andi me
dr hm̃

Flytt þrillulifnadiñ/ þt allar synder hueriar
madriñ dryger eru vtan hñs likama/ eñ huer ed
þrillulifnadiñ dryger sa syndg^a a siñ eigeñ likama
eda vite þier ecki at ydrer limer eru mustieri þss
heilagsanda sē i ydrer/ þañ þier hafit af gudi/
þier erut ꝛ eigi ydrer sialfs/ þt þier erut dyru ver
di keypter/ þar fyrer vegsamit gud i ydrū likama
ꝛ ydrū anda huerier gudz eru

Siounde Capitule

Eñ vm adra þa hluti þier skrifudut mi
er til andsuara eg/ þ mañinū sie gott at
hñ snerti eigi neina konu/eñ fyrer þrillu
lifnadar saker þa hafi huer eiñ sina ei
gen kuon/ꝛ huer ein hafi siñ eignar mañ/madriñ
giori kuiñuñe sitt skylldugt atlot slickt hid sama
kuiñan mañinū konā hefer eigi valld sins likama
helldr madriñ/lika ꝛ eirnē madriñ hefer eigi valld
sins likama/helldr konañ tꝫli huorki ydart añat/
nema þ sie af beggia sam þyckt vm stundar saker
s^o at þier sicut þss lidugre til fausstu ꝛ bꝫna halldz
ꝛ komit sidan aptr til samans/s^o at andskotiñ frei
sti ydar ecki/fyrer ydvarsi o stedugleiks saker.

Þtta seige eg af vorl vñsemi ꝛ eige epter skipan
eñ eg villda at aller meñ vꝫri svo sem at eg em/
huer eiñ hefer sina eigenliga giof af gudi/ eiñ
at soñu s^o /eñ añar svo/eñ þ seige eg þm̃ o giptū
eckiū/at þm̃ er gott/ ef þꝫr blifa svo sem eg/eñ

ef

eþ þǫr þa sier eigi halldit giptizt þǫr þa/ þat betra er at giptazt eñ at breña

Eñ þiñ sem gipter eru bydr eigi eg/helldr drottiñ/þ konan skilie sig eigi vid mañiñ/ eñ eþ hun skilr/þa bliþi hun vtan hiuskapar/eda þorlike sig vid siñ mañ/ꝛ madriñ þorleggi ecki sina eigin konu

Hinū odrū seige eg eñ ecki drottiñ/at eþ eiñhuer broder heþer vantruada konu ꝛ hñe hagar at bna vid hñ þa skilie hñ eigi vid hana/ꝛ eþ su kona er sem vanttruadañ mañ heþer ꝛ þ hagar hiñ hia hñe at bua/þa skilie hun eigi vid hñ/ þat vantruadr madr er helgadr þyrer konuna/ꝛ vātrund kona er helgud þyrer mañiñ/añars vǫri born ÿd sau rug eñ nu eru þau heilog/eñ eþ hiñ vantruadi vill skiliazt þa latid hñ skiliazt/ þui broder eda syster er eigi þorbundiñ aþ þsshattar eþne/helldr heþer gud oss i þridi kallat/eda huat veiztu þ kona nema at þu kuñer at giora mañiñ holpiñ/ eda þu madr huat veiztu nema þu geter giort konuna hialpliga þo epter þui sē gud heþer hueriū einū vt hlutad.

Huer ꝛ eiñ/ epter þui sem at Drottiñ heþer hñ kallat þa gangi hñ/ꝛ s° skicka eg þ til i ollm̄ soþnu dū/er nockr vm skoriñ kalladr sa ǫskie eigi yþuer hudar/er ꝛ nockr kalladr i yþuer hudiñe/lati sa eigi vmskera sig/vmskurnin er eckert yþuer hudin er ꝛ eckrt/ helldr vardueiting gudz bodorda/Huer eiñ bliþe nu i þre kallan sem hñ er iñe kalladr/ꝛ eþ þu ert eiñ þion kalladr/ þa haþ þar eigi a hyggiu þyrer/eñ getr þu þrials vordit þa kost gǫþ þsshelldr/ þt huer hñ er þion kalladr i drottne/sa er þrelsinge drottins Lika ꝛ eirnē huer hñ er þrelsinge kalladr/sa er þion kristz þier erut dyrkeypter verdit eigi þrǫlar mañaña/Huer ꝛ eiñ goder brǫdr i hueriz stiett sē hñ er kalladr þar bliþe hñ iñe hia gudi

(at breña)
þer at ha
heimoglig
saurliþis s
nga

konan h
at þ men

vmsko
ꝛ hallo

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Eñ aþ meyiũ heþe eg eckert bodord Drottins/ þo
geþ eg til rad/epter þui sem eg heþi miskuñsemi
audlazt aþ Drottne/at eg sie trur/ þui meina eg nu
þ gott vera þyrer nalęgiar naud þurþt saker þ
mañinũ sie gott svo at bliþa/ ertu vid konuna bu
ndiñ þa sęk eigi epter lauſ at verda/ eñ ertu konu
lauſ þa leita eigi kuon þangs/ þott þu giptizt synd
gar þu ecki/ ⁊ þo at ein mey giptizt syndgar hun
eigi/ þo munu þſſ konar holldzins harmkuęli ha
þa eiga/ eñ eg þyrmda ydr giarnan

Þat seige eg goder brędr/ at timeñ er nauþr
þraniar er þ þo meiningin/at þr sem eigen kuęn
ter eru/ þ þr sie svo sem at þr heþdi eigi neinar/ ⁊
þr ed harma svo sem at hoi mudu þr eigi/ ⁊ þr
ed þagna svo sem at þognudu þr eigi/ ⁊ þr ed kau
pa/svo sem at eignuduzt þr þ eigi/ ⁊ þr sem tidka
þñan heim s° eñ at tidkudu þr hñ eigi/ þat þſſa
heims at hoþn þergeingi

Eñ eg villda at þier vęrut vtan a hyggiu/
huer o kuęntr er/sa beri a hyggiu vm þ huat drot
tins er/huernen hñ meigi drottne þocknazt/eñ hver
eigen kuęntr er/sa ber a hyggiu vm þ huat heim
sins er/ ⁊ huersu hñ meigi huſþreyiuñe þocknazt/at
skilianlig grein/er a millũ meyr ⁊ manz konu/hin
o gipta ber a hyggiu vm þ huat Drottins er/ svo
at hun sie heilog i likama ⁊ anda/eñ su sem gipt er
ber a hyggiu vm þ huat heim sins er/ ⁊ huernen
hun meigi mañinũ þocknazt/eñ þtta tala eg til ydr
rar gagnsemi/eigi vpp a þ eg leggi enoru þyrer yd
r helldr til þſſ sem sidsamligt er/svo at þier mę
tiud iaþnen o þorhindrader Drottne þiona

Eñ eþ nockr þickiezt sia þ sier nuac torvelldr
vera siñ meydomr/eþ giaþ ordz timeñ lidr þo/ ⁊

s° eþ

s° ef þ vill eigi odru vis verda/ þa giore hñ hu
ort hm̃ likar/ gipter hñ sig þa synd gar hñ eigi/ eñ
huer þ setr skodugt sier i hiarta ꝛ hefer þar med
eigi neina þuingan/ hafande s° valld sins eigen-
ligs vilia ꝛ stadfester i sinu hiarta/ at varduetta
siñ meydom/ hñ giorir vel/ ꝛ huer ed giptizt sa gior
er ꝛ vel/ eñ hñ sem gipter sig ecki/ sa giorir betr/ Ku
iñan er laugmalino vnderbundin s° leinge sē heñ
ar madr lifer/ eñ nær hñar madr er latiñ s° er hñ
frials sig at gipta hueriū hun vill vtan þ skal
skie i Drottne/ eñ þo er hun sælle/ ef hun blifr sē
mitt rad er til/ eñ eg helld þ/ at eg mune ꝛ hafa
gudz anda Aitandi capitule

Eñ vm þ sem skurgudum offrazt vitu
vier/ þ vier aller hofum skynsemina/
Skynsemiñ hun blæs vpp/ eñ astsemiñ
bæter vm/ nu ef eiñ huer lætr sier þic-
kia þ hñ vite nockut sa veit eñ eigi/ s°
sem hm̃ ber at vita eñ ef sa er eiñhuer sem elskar
gud/ hañ er af hm̃ þeckt

Svo vitu vier nu af þre fædzlu sem skurgud
um offrazt/ ꝛ þ skurgodit sie einskis vert i hei-
menum/ þui eingeñ er gud nema eiñ/ ꝛ þo at þar
sie nockrer þr sem guder kallazt huort þ er a him-
ne/ edr a iordu (med þui at marger eru guder og
marger drottnar) eñ þo hofum vier ecki vtan eiñ
gud faudr/ af huerium at aller hluter eru/ ꝛ vi-
er i hm̃. Og eirn drottiñ Jesum christum fyre hue
rn aller hluter eru ꝛ vier fyre hañ

Eñ þssa skynsemi hafa eigi aller/ þat nock-
rer hafa giort sier samuitzlu hier til/ yfuer þui
skurgodi/ ꝛ atu þ fyre skurgoda forner/ ꝛ med
þui at þr voru s° veyker/ þa fleckadizt þra sam

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

uiszka i þssu/ þui þ᷑dan b᷑rar oss ecki þyrer gudi/
etu vier þa eru vier eigi betre þyre þ/etu vier t ee
ki þa verdum vier eigi verri þyrer þ.

Eñ si᷑ret s° til at þtta yd᷑art þrelse verdi eigi til
hind᷑anar/hinū veykt᷑uudū/ þui ep nock᷑ s᷑i þig
(þañ sē skynsemina heþer) sitia til bords i goda
husi verdr þa eigi hñs sāuiszka/m᷑ þui hñ er brey
skr huort vpp at eta skurgoda porner. t s° þ᷑þ᷑zt
hñs brey skue broder i þñe skynsemi/ þyre h᷑ern at
kiasta er liþlatiñ/ t n᷑r þier syndgizt s° vid br᷑dr
na/ t slait þtta brey skua samuiz u/ þa syndgizt þiee
vid krist/ hu᷑r þyrer ep at þ᷑dan hind᷑ar broðr
miñ/ skylda eg alldri kiot eta s° er eg giorda ongua
hind᷑an minum brodr Nionde Capitule

ER eg ecki postuli/em eg eigi þrialss/hepi
eg ecki sied drottiñ vorn Jesum Krist
eda þier ecki mitt verck i drottne/ t þo
eg sie eigi añara postule/ þa em eg þo
þ᷑ þt insigle mins postuligs emb ættis/eru þier i
Drottne/eñ andsuar mitt vid þa sē mig at spyria
er þtta hopū vier eigi vallo til at eta t dreckia/hopū
vier eigi vallo til em hueria syster/at eigñ kona v.
at þyria/lika sē adrer post᷑lar t br᷑dr drottins/ t
s° sē Cephas/ eda hopū vid ecki eg t Barnabas
mackt til þtta at giora huer slæit vpp a sitt eiget
verdkaup/huer plæne vingardiñ t en ecki ap hñs
nuegri/ eda h᷑er þ᷑dar hiordina t neyter ecki ap
miolk hiardari᷑ar

Eñ epter m᷑nligre sdu᷑nu tala eg þtta/seiger t
ecki logm᷑lit þtta/ þt s° er skrip᷑at i Moyses logma
le/at eigi skalltu malbinda n᷑utid þ sē er ar/huort
Des. ber g᷑d᷑ hyggia þyre n᷑utunū/ eda seiger hñ ecki
lov þtta alls kostar vorra vegna/ þat þyre vor saker
er þtta ritad/ ap þui þañ sem plæger skal plægia

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

a vonina/ ⁊ sa sē eriar hñ skal eria a vonina/ s° at
hñ verdi hlut takare siñar vonar/ þyrst vier sadū
ydr hid andliga er þ mickels vert/ þo vier vpp yr-
kium yduart hid likamliga/ ⁊ eþ hiner adrer eru
hluttakandi þssar ydrar macktar/ hu þyrer skyll
du vier eigi mycklu þram Eñ vier hoþū ei-
gi tidkat þssa mackt/ helldr vmlidu vier allra han
da/ s° at vier giordū kristz Eaangelio ongua hindr
an/ viti þier ecki þ þr sē þornen þara/ eta aþ þui
sē þornþart er/ ⁊ þr sē alltarino þiona eru alltari
sins hlut takarar lika s° heþer ⁊ drottiñ til skickat
at þr sē gudzspiollin kūgiora skulu aþ gudz spiollu
nū sitt þadi haþa eñ eckert þssara heþi eg tidkad
Eñ eg skriþa eigi þtta þar þyrer/ at s° skuli vid
mig vera giort/ þui betra vari mier helldr daudū
at vera/ eñ þ at nockr skylldi mina vegsemd o ny-
ta giora/ þui þo at eg predike gudz euangelion þ a
ma eg ecki vegsama mig vm þ/ þt naudsynin rekr
mig þ til/ ⁊ svei sie mier þa eþ eg predika ecki gu
dz spiollin/ nu eþ eg giori þ viliugr/ þa mū mier la
unat/ eñ þo eg giori þo viliugr þa er mier þo emba
tid a hendr þolgit/ huat er nu þa min laun/ einckū
þ eg predike euangelion kristz/ ⁊ giori þ sama vilia
nliga þyrer eckit/ s° at eg misbruke ecki mitt/ vel-
ldi a gudzspiollunum
Þui þott eg sie þrialſ þyre ollm þa heþi eg þo
giort sialþuañ mig at huerſ manz þion s° at eg yþ
ueruyñe þa marga/ ⁊ gydingum em eg vordiñ s°
sem gydingr/ vpp a þ eg yþer vyñe gydinga/ ⁊ þm
sem vnder logmalino eru/ em eg vordin s° sem vn
der logmali/ s° at eg yþuer vyñe þa sem vnder
laugmalino eru/ ⁊ þm sem an laugmalſ eru/ em
eg vordiñ svo sem an laugmals sem eg em

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

þo eigi an gudz laugmals/helldr em eg i krist log
mali)s° at eg yþuervyñe þa hinu somu sem an
logmals eru/ ⁊ þm sem breyskuer eru/em eg vor
diñ sē vǫra eg breyskr/svo at eg yþuer vyñe hina
breyskuo/hueriū mañe em eg vordiñ at ollu deile/
s° at eg giorda allz stadar ein hueria hialpliga/
eñ allt þtta giore eg vegna gudz euangelij s° at
eg verdi þess hlut takare

Eda vite ✠ þier ecki/at þr sem a skeidit hlau
Suñuda pa/þat þr hlaupa aller/eñ eiñ er sa sē hnossit tekr/
þyrstañ i hlaupit nu ⁊ s° at þier hondlit þ/eñ huer sa sem
vikna slǫzt hñ varar sig vid ollu/ þr at soñu vpp a þat
ystu. þr audlizt þorgetngeliga korunu/eñ vier o þorgein
geliga eñ eg hleyp lika svo/eigi sem vpp a hid o
visa/eg slǫzt/eige s° sem sa er i vindiñ slǫr/hell
dr þiae eg miñ likama ⁊ tem hañ s° at eg predike
þat eigi odrum ⁊ verdi sialþr rǫkr

Tiunde capitule

Eñ eg vil eigi dylia þyre ydr goder brǫ
dr þat vorer þedur voru aller vnder
skyino ⁊ aller geingo þr yþuer haþit/
aller eru þr ⁊ skirder aþ Moysen i sky
ino ⁊ i sianū ⁊ aller haþa þr neytt hiñ
ar somu andligrar þǫdzlu/ ⁊ aller haþa þr hiñ
sama andliga dryck druckit/ þr drucku ⁊ aþ þre
andligre hellu sem þm med þylgde/huer hella ed
var Kristr/eñ a þm vel þlestum haþdi gud ong
ua þocknā/ þui eru þr nidr slegner a eydimorku ✠

Eñ þtta ✠ er skied oss til þyre myndar/ svo
Tiunda at vier skulū eigi girnazt huat illt er s° sē at þr
añu dag girntuzt/giorizt ⁊ eigi blotmeñ skurgoda / lika s°
sē nockrer aþ þm vrdu/epter þui sem skriþat er/
Exo.xxxij þolkit settizt nidr at eta ⁊ drecka ⁊ stod vpp at dan
za/

sa/drygiũ eigi horaner/s° sẽ nockrer vt af þm dry
gdu horaner/ ⁊ þiellu a einum deige þriar þusun-
der ⁊ tuttugu/ þreistũ ⁊ eigi kristz s° sẽ nockrer vt
af þm þreistudu hñs ⁊ þyre þoruzt af hoggormũ
moglit ⁊ ecki lika s° sem nockrer vt af þm mogl-
udu/ ⁊ þyre þoruzt af vanuirdaranum

Þetta allt skiede þa til þyre myndar / eñ þ er
skrifat oss til viduorunar/ yþuer hueria at þessa
heims ende er komiñ/ þyrer þui huer hñ lætr sier
þickia þ hñ standi geþi sa gaum at hñ þalli eigi/
ydr heþer eñ ecki hondlat vtan alleinazta mañlig
þreistne/ Eñ gud er trur sa eigi vmlidr þ ydar sie
þreistad þramar eñ þier þormeigit/ helldr giorir
hñ þ at þreistnen þae þañ eiñ enda/ at þier getid
vel stadizt ✱ Huar þyrer miner kærustu þlyit
þra skurguda dyrckan

Svo sem vid vitringa tala eg/ dæme þier huat
eg seigi/ sa blezanar kalekr huern vier blezũ er hañ
ecki sam nautn krist blodi ⁊ brandit hueri vier br
iotum er þ eigi hlut eekning kristz likama/ þat þ
er eitt beaud ⁊ vier marger erũ eirn likame mz þui
at vier verdũ aller eins braudz hlut takarar. Hyg
git at þm i Jrael epter holldino/ þ þr sẽ þorner
nar eta eru þr ecki alltarisins hlut takarar

Huad skal eg nu þa seigia/ eda skal eg seigia þ
skurgodit sie nockurs vert/ eda þ skurgoda þorner
sie nockrs verdar/ eñ eg seige at þ/ huat hiner heid
nu oppra þ oppra þr/ dioþlinũ ⁊ eigi gudi/ Nu
vil eg eigi at þier verdit samlagsmeñ dioþlaña/
Eigi þae þier i señ druckit kalek Drottins ⁊ dioþ-
ulsins/ þier getid ⁊ ecki i señ hlut takar verit mat
bordi Drottins ⁊ dioþulsins matbordi/ eda viliu
vier reita Droitiñ/ huort eru vier hñ sterckare/ mi

 er leyþ

nota

mg e c
likame

nota n

matbo
tẽs ⁊ d

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

er leyþazt señeliga aller hluter/eñ þz bata eigi aller mier leyþizt allt/eñ þ er eigi allt til vþpreisz/eingẽ

Psal.xxiij. ſþyrie at þui huat hñs er helldr at þui huat añars

Allt huat i kiot mangara husino er til solu (er. þ etid epter ſþyriandi at ongu vpp a þ þier/vꝫgit ſamuitzkuñe/ þt iordin er drottins z hñ̃ fyllig/eñ ep eiñ huer ap vantruadū byðr yðr til ſnꝫdings z þier viliet þangat ganga/ þa etid þ allt huat fyrꝛr yðr verðr ſett z ſþyriet einſkis/vpp a þ þier vꝫgit ſamuitzkuñe/eñ ep nockr ſeiger til yð̃ þtta er ſkuꝛ guda oꝛꝛi þa etid ecki fyrer þſſ ſaker ſẽ þ ſeiger yðr vpp a þ þier vꝫgit ſamuitzkuñe/ þt iordin er at ſoñu drottins z hñ̃ er fyllig/eñ eg ſeige ap sẽ vitzkuñe eigi ap þiñe ſialfs/helldr hins añars/ þat hu̾ fyre ſkyllda eg mitt frelſi dꝫmazt lata ap añarlig se ſamuitzku þui ep eg neyti þſſ mz þacklat. huat fyre ſkal eg þa laſtaðr verða vm þ sem eg gtore þacker fyre

Luctu

Huort þier etid edr dreckit/eda huat þier gioret þa giorit þ allt til guðz dyrðar/verit vtan hindrã bꝫði gyðingũ z grickiũ z guðz ſapnaði/lika s. sẽ eg giorði mig hueriũ mañi þꝫgiligañ i ollu/eigi at ſþyrkðr huat mier/helldr huat morgũ er gagnligt s. at þz hialpliger yrði/verit þui miner epter fylgi arar s. sẽ eg em kriſtz Ellepte capitule

Gloꝛa yðr goðer brꝫðr/ þ þier leggit mig i miñe z allñ hatt z halldit þñ ſiðuana er eg ſetta yðr/eñ þ vil eg at þier vitið at kriſtz er huerſ manz hoꝛut/eñ konuñar hoꝛut er maðriñ/eñ hoꝛut kriſtz er gud/z huer sa maðr sẽ biðr eða ſpar med ſkyldu hoꝛði/hñ o virðer ſitt hoꝛut/z huer su kõa sẽ biðr eða ſpar med beru hoꝛði/hun o virðer ſitt hoꝛut/ þui at þ er eins ſẽ vꝫri hñ̃ hoꝛut har þuꝛr

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

rakat/vill hun eigi ſkauia ſier þa rakizt ap hñ hꝫ
þut hꝫ/eñ fyrſt þ er hott fyrer konuna at haꝫa
aꝫ reckit hꝫ eda ſkollott hoꝫut/þa falldi hun fier.
Eñ karlmadrin ſkal eigi falda hoꝫt ſitt/med
þui hñ er guds mynd ⁊ ſomi/eñ konan er manz ins
ſomi/þt madrin er eigi ap konuñe/helldr konan ap
manninū/madrin er eigi ſkapadr vegna konuñar/
helldr konan vegna manz ins/þꝫ fyrer ſkal konan
haꝫa veldi a ſinu hoꝫdi fyrer Engla ña ſaker/eñ
þo er hnorki madrin an konuñ /nie konan an man
z ins i drottne/þat lika s° sē konan er ap manninū/
s° kemr ⁊ madrin fyrer konuna/eñ aller hluer ap
Dꝫmit ier ſialfꝫ uer yd a mille huoꝛt þ
hoꝫ þ er konuñe at bidia fyrer gudi/o ſkautud/eda
keñer ydr þ ecki natturan ſialfꝫ/at þ ſie lyte fyre ka
rlmañin/hñ haꝫi ſidt har/eñ konuñe at ſeñ ſome
þ hun haꝫi ſida locka/ap þui at harit er hñe til
ſi yfingar geþit/Eſ. eþ ea er eiñ huer yd a milli sē
þ ꝛ ꝛtu ſamr vill vera/hñ vite þ vier hoꝫū eigi þui
likan ſiduana ⁊ eigi helldr guds ſoꝫnudur
Eñ þetta hlyt eg at bioda ecki hroſadi þat þ þier
komit ſaman til betrunar helldr til veſnunar/Jþꝫ
eſſu þa þier kōit til ſamans i ſāk udunū heyri eg at
þ er ſundrianer yd a mille/⁊ eg true þ ſie ⁊ nockut
deilld/þt þ hliota/a greining at vera yd a mille
s° at þ ſem kiorner eru opinberir verdi yd a mille
Þa þier komit nu til ſamans þa holldū vier þ
eigi drottins kueldmaltid/þt nar þier ſtukut hall
da kueld maltidina þa tek huer yd ſina eigenn/
ga þ gdu adr þraū/eñ añar er hungradr/hñ an
er druckin/huort haꝫi þier eingen huſ þ þier kuñit
at eta ⁊ drecka iñe/eda þꝛſmaꝫ þier Guds ſaꝫnud/
⁊ ſkamit þa sē eckert haꝫa/huat ſkal eg ſeigia ydr
ſkal eg loꝫa ydr/i þſſu loꝫa eg ydr ecki.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Þui þ huat eg hefe af drottne med tekit/ þat hefi eg ydr feingit/ af þui at drottin Jesus a þre nott er hn var suikin/ tok hn braudit giorandi þack er/ braut þ ꝛ sagdi/ Takit/ etid/ þetta er min likame sa fyrer ydr verdr gefin/ giorit þ i mina mining/ Lika eirnen kalekin/ epter þ hn hafdi kuelldmaltid ina etid/ seigiandi/ þesse kalekr er nytt Testament i mina blodi giorit þtta/ s° opt sem þier dreckit þar af i mina mining

Þuiat svo opt sem þier bergit af þessu braudi ꝛ dreckit af þessu kalek/ skulu þier kungiora þar mz dauda drottins þangat til hn kemr/ huer hn etr nu af þssu braudi ꝛ dreckr af þssm kalek drottins o verdugr/ sa er sekr vid holld ꝛ blod drottins/ en huer madr profue sig sialfr ꝛ eti s° af þssu braudi ꝛ drecki af þssu kalek/ þuiat huer hn etr ꝛ dreckr o verdugr/ sa etr ꝛ dreckr sialfu sier dom mz þui hn giordi eigi greinar mun drottins likama

Fyrer þ eru s° marger siuker ꝛ veyrliger ydr a mille/ ꝛ þr marger sem sofnader eru/ þui ef vier dæmdu oss sialfuer þa yrdu vier eigi dæmder En nær vier dæmunzt/ þa verdu vier af drottne tyftader vpp a þ vier fyre dæmunzt eigi medur þssm heime ✱ Fyrer þui bræder miner/ nær þier komit til samans at neyta þa bide huer annars/ en ef ein huern hungrar þa eti sa heima s° at þier komit eigi saman til doms a fellis/ en hitt annat vil eg skicka þa eg kem

Tolfte capitule

✱ Tiunda sunudag

OG af þm andligum giofu vil eg eigi oylia fyre ydr goder bræder ✱ þier vitid þ þier vorut heidner/ ꝛ geingut burt til mal lausra skurgoda sem þier

vrdut

vrdut til leidder fyrer þui kuñgiori eg ydr/ þ ein-
geñ sa sem fyre gudz anda talar formæler Jesu/
ꝛ eingeñ fær Jesū Drottiñ kallat vtan alleinazta
fyre heilagañ anda

Señeliga eru giafuernar marguisligar/ eñ hiñ
sami er andiñ/ þar eru ꝛ marghattud embætti eñ
hiñ same Drottiñ/ þar eru marghattad verckaner
eñ hiñ same gud er sem verckar alla hluti iollum eñ
i sier huerium eniū aud syna sig giafuer andans
til allr nytt semdar/ einū verdr gefit fyre anda at
mæla af vitzku/ eñ odrum verdr gefit at tala af
skynsemi/ af hinū sama anda/ odrum truan i so-
mū anda/ eñ hinū giafuer lækningaña i somū an-
da odrum krapta verck at giora/ eñ odrum at gio
ra at skilianliga grein andaña/ hinū odrum marg
hattud tungu mal/ eñ odrum vtlegging sagnaña/
eñ allt þetta verckar eiñ ꝛ hiñ sami andi/ skiptandi
sier huerium epter þui sem hñ vill ✱

Þt lika svo sem eirn likame er ꝛ hefer þo mar-
ga limu/ eñ aller limer eins likama/ huersu marger
sē at eru/ þa eru þr þó eirn likame/ lika s° er kristr
þt vier erū i einū anda/ aller i eirn likama skirder
huort vier erum gydingar edr grisker/ þrælar edr
frelsingi/ ꝛ erū s° aller i einū anda dryckiader/ þt
likamiñ er eigi eirn limr helldr marger/ ꝛ ef fo triñ
segdi/ eingē hōd er eg/ þar fyrer er eg ecki limr lika
mans/ skylldi hñ nu þui ecki vera likamans limr/ ꝛ
ef eyrat segdi/ eg er eigi augat/ þar fyrer er eg ecki
limr ikamans/ skylldi þ saker þss ecki vera likamās
limr/ þui ef allr likamiñ væri augat huar væ-
ri þa heyrnin/ huar væri þa ilmingin

Eñ nu hefer Gud sett limuna/ ꝛ huern eirn þra
a likaman svo sem hañhefer viliat/ ꝛ ef aller li-

 merner

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

merner vǫri eirn limr huar vǫri þa likamiñ/eñ nu eru þ
merner marger eñ likamiñ eirn/ þt augat ma eigi segia
hendiñe eg þarf þin eigi vid/eda þar i mot hof udit ni
þotaña/ ij þarf eigi ydar myckiu hellor þr limer likam
ans sẽ oss syniazt breyskuazter vera þr eru naudsynligazt
er t þa vier reiknũ o nierugazta / þm somũ leggiũ vier/
mestañ soma til t þr ed oss eru lyte at/virdu vier mest þt
þr sẽ oss þyrfa/ þurfa þsseigi vid/eñ gud hef er likam
añ sᵒ saman teingt t gepit þm naudsynia limũ hiñ me
stasoma sᵒ at eingeñ a greining sie alikam anũ/ hellor þ
hær limiñ ber a hyggiu þyre odrũ/ t ef eirn limiñ lidr
þa lida aller limerner mꝫ tef einũ limnũ verdr some v i
tu/ þa samfagna hiñ aller limerner En þ er erut
kristr likame t vt limer huer epterstiñe deild t gud hef er
sett i sofnuudin i þyrstu postula/ þa spamiñ/t þridia ma
ta kariſedr/epter þ þa sẽ krapta verckin giora þar nǫrst
þ mꝫ lęknings giafuern / þ a vid hialparana/ þa stio
rnarana/ þa marghattud tũgu malin/eru þr aller po/tu
lar/eru þr aller spameñ/eru þr aller karifedr eru þr al
ler þt meñ sẽ krapta verckin giora/eda þr sẽ lęknings
giofina hafa tala þr aller marghattud tũgu mal/kuña
þr aller vt at leggia/epter þyrgu nu hinũ bestu giof unñ
t þar til vil eg visa ydr veg þssm gadra xiij Cap

Oat ✠ eg taladi tungr mafiafia t einglañe
eñ hefda ecki kærleikañ þa vǫri eg sẽ añar
hliomandi malmur edr huellandi bialla t þo
at eg hefda spadom t visse alla leynda hlutt
og alla skynsemi t hefdi alla tru sᵒ at eg þ iof
lun vr stad þǫrdi eñ hefda ecki kærleikañ/ þa vǫri eg ec
kert t þo at eg gæfa allar munar eigi þat ękñ t eg yf
uer gæfi miñ likama svo at eg bryñe t hefda ecki
kær leikañ þa vǫri mier þ engen nytsemd/ kærleikrinñ
er þetta modr/ t godulliadr/ kærleikrinñ er eigi meins
hęgñ / kærleikrinñ giorir ecki ilmannlig/ eigi blęs

Hann

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

hñ sig vpp/eigi sk̄ir hñ sig/eigi leit hñ þss huat hñs er/eigi verdr hñ til illz egndr hñ hugsar ecki vondz ligr/ eigi þagnar hañ þ̄ver ranglætno eñ þagnar sañleikanū/hñ vm ber alla hluti/ hñ ruer olla hñ vonar allt hñ vmlidr alla hluti k̄rleikrin hñ dodnar alldri/ þott spadomuñ hiadne tungu malunū slote/ t skynsemiñe liñe

Þat verer vitzmuner er sionhending/t verar spa sagner er sionhending/eñ ngr þ kemr sē algiort er þa hiadnar þ sē sionhendingin er/ þa eg var barn taladi eg sē barn/t eg v̄ forstall sē barn/t eg hug sadi sem barn/eñ þa eg giorduzt madr /lagda eg ap huat bernsligt var/ru siau vier þ̄rer speiglin at tad gatu/eñ þa auglit at auglite nu kenne eg ap sion hending/eñ þa man eg kenna sº sē eg em kendr/ nu bliþa þo þ̄ sse þrin/truan vonin k̄rleikrin. eñ k̄r leikrin er mestr ap þ̄m ✱ rnū. Cap.

Epter þ̄lgit k̄rleikanū t kost gæþizt i andli gū giofū/eñ þo mest it þ̄ui at þier mættud spadōa þ̄rre segia/ þ̄t hñ sē tūguna tal̄ hñ talar eigi mōm/ helldr gudi/ þ̄t hñ heyrer engen/eñ i andanū tal̄ hñ leynda doma/eñ hñ sē spadōa sei ger þ̄rer sa talar mōm til betrunar/t til a miñin gar t til hugganar sa tunguna talar hñ þorbetr̄ sialfuan sig/eñ sa sem spadoma segir þ̄rer/hñ þorbetrar gudz sofnud/eg vilda at þ̄ier kynit al ler tungr✝ at tala/eñ þo myckr u heldr þier segdut spadoma þ̄rre þt sa sē spadoma segir þ̄rre hñ er þ̄ mēr meire sem tungrna talar vtan at sº ne hñ leg gi þ vi sº at sofnudrin þackar ap þor ran/ eñ nu goder brigdr þott eg k̄mi til þ̄ar t taladi tun gr/huat væra eg ydr gagnligr/nema eg taladi til yd ar añat huort þ̄rre opinberan/eda þ̄rer skynsem eda þ̄rer spasagner eda þ̄rre lærdom

(tungr tala) þ er alma dr þ doma i sa tūdū at læ eda syngia eckr þa vt leggia þo sa vnder ndi sē les/ eñ spador þ̄rer at þ ia þ er hug ord ap g at medtak t odrū ge kuña / eñ ar leggia hugst ord drū at skr sº mema iñ heilage ll þ tungr tala berr isofnudr spadoma am segia vt atlegg betrar so dma/ J anū kall nz siahū

Spadomar hetzdi segmadin-ē e; hann

Er þm̃ hlutũ eigi svo hattad sem hlioda eñ li-
þa eigi/ Huort þ er nu pipa edr harpa/ þyrst þ ge-
þr onguan greineligañ hliom aþ siec/ huernen ma
þa vitazt huat pipat er/ eda huat harpat er/ ⁊ eþ
ludriñ heþr o skimlerckiligt hliod huer man þa vi
lia buazt til Bardagans/ Lika ⁊ þier/ nçr þier ta
lit tungr/ vtan þier geþit þrã skilmerckiliga rçdu
huernen ma vitazt/ huat at talat er/ þat þier talit
þa i vind

Señeliga er margt raddar kyn i þssm heime/
⁊ þo er eckert þra mal laust/ ⁊ þyrst eg veit ecki
þyding malsins/ þa verd eg þm̃ sem tal̃ o skili
angr/ ⁊ hñ sem tal̃ verdr mier o skilianligr/ s° ⁊
lika þier/ ⁊ þyrst þier erut epter þylgiarar andli-
gra giaþa þa leitid epter þui at þorbetra soþnu
diñ/ vpp a þ þier geþit ⁊ þulla nçgd

Huar þyrer/ sa sem tungu tal̃/ hñ bidie/ svo
at hñ vtleggi þ /þui þyrst eg bid med munninũ/
þa bidr ⁊ miñ andi/ eñ mitt hugskot þçrir onguan
a vogrt/ Hueren þer þa einkũ svo þ eg vil med an
danũ bidia/ ⁊ eg vil bidia i hugskotino/ Psalma-
na vil eg syng ia med andanũ/ ⁊ eg vil Psal
mana syngia med hugskotinu

Eñ þa þu blezar i andanũ/ huernẽ skal þa sa
sem i leikmanzins stad stendr Amen seigia yþuer
þiñe blezan/ med þui hñ veit eigi huat þu seiger/
Señeliga giorir þu godar þacker/ eñ hiñ añ̃ be-
trazt þar eigi aþ/ Eg þacka gudi minũ þ eg tala
meir tungr/ eñ aller þier ⁊ helldr vil eg tala þim̃
ord I soþnudũ med minu siñe/ svo at eg lçrdi a
dra/ helldr eñ tiv þufunder orda med tunguñe

Goder brçdr verdit eingeñ born i skilningar
siñunũ/ helldr verdit born i illzkuñe/ eñ verit algior

der

der i skilningar siñunū/ þat i logmalino er suo ri-
tad/ þ eg mun mz añarligū tungū ꝛ añarligū van- Esa.xxviij
rū tala til lyds þssa ꝛ eigi munu þr helldr mig he
yra seiger Drottiñ/ þar þyrer eru tunginar til tei-
ckns/eigi þm̄ sem trua helldr vantruudū/Eñ spa
domriñ er eigi vantruudū helldr truudū

Þott nu allr soþnudriñ kꝫmi til samans i eirn
stad ꝛ toludu aller tungr/eñ þ geinge iñ olꝫrdr leik
madr eda vantruadr segdu þr ecke at þier vꝫrut
galder eñ eþ þier segdut aller spadoma þyrer) ꝛ
þar geinge iñ eiñ huer vantruadr eda olꝫrdr sa
yrdi þegar aþ ollū þm straþþadr ꝛ aþ ollū dꝫmdr
ꝛ þa yrdi s° leynder domar hñs hiarta opinberir
ꝛ svo vꝫri hñ þrā þallandi a sitt andlit gud at til
bidia/sañarliga þ vidr keñandi at gud sie mz ydr

Huersu a þa at þara/goder brꝫdr/nu svo opt
sem þier komit til samans þa haþi huer ydar eiñ/
loþ Psalm/ eda haþi hñ lꝫrdoma/ eda haþi hñ
tungr/eda haþi opinberaner/eda haþi vtlegging/
ꝛ latid allt skie til betrunar ꝛ eþ eiñ huer talar tun-
gr/ þa verdi þ añat huort aþ tueimr eda mest aþ
þrimr ꝛ þ sin a mille/s° at eirn leggi þ vt/eñ eþ hñ
er eingeñ vt leggiare/ þa þeigie hñ i soþnudinū/
tali sier sialþū ꝛ gudi

Eñ spameñ tali tueir eda þrir/ ꝛ hiner adrer dꝫ
mi vm/eñ eþ odrū birtizt þm̄ er hia sitr þa þeige
hiñ þyrre þat aller meigi þier spadoma þyre seigia
huer epter añan/ s° at aller lꝫre/ ꝛ aller verdi a-
minter/ ꝛ andi spamañaña er spamoñunū vnder-
uorpin/ þt gud er eigi gud vanheidrsins helldr þri
darins s° sē i ollū soþnudū heilagra. Ydrar hus
þreyiur latid þeigia i soþnudunū/ þat þm̄ ma ei-
gi leyþazt at tala/helldr vnder geþnar at vera/ep
ter þui

b spadoma

b þeigie 2 soþnudin

ter þui sē logmalit vottar/ eñ ep þær vilia nockut lyta þa
spyrie þar meñ sina at þui heima/ þt konuñe eru þ lyte
at tala i sapnadinū/ eda er guds ord ap ydr vt komit/
eda er þ til yð eirnra saman kōit/ Ep nockrū þicker þ hñ
sie spasagna madr eda andligr/ þa vidr kenne sa huar eg
skrifa ydr/ þt þ eru bodord drottins/ eñ ep nockr er skyn
laus þa sie hñ skynlaus/ þyrer þui goder brædr kostga-
pit spadomanz at seigia/ z þyrie hiddit ecki tungumar at ta
la latid allt sidsamligra z epter i ickan skie ydar a mille

Þimtandi Capitule

℟ El epta sustu dag

Eñ ℟ eg minne ydr (goder brædr) a þ Euangeliū sē
eg predikadi ydr/ huert þier z medtokut i huert
þier z standit/ þyrer huert þier verdit z hialpliger
medr þñ hatti sē eg kunngiordaþ ydr/ ep þier haþit þui
halldit/ vtan at s° sie þier haþit til o nyt z truat

Þuiat eg gaf ydr i fyrstu huat ed medtok/ þ at kri-
str sie liplatiñ fyrer vor synder epter ritningunū/ z þ hñ
sie grafiñ/ z vpp aptr risiñ a þridia deige epter ritning
unū/ z þ hñ er siedr ap Cephas z epter þap hinū tolf/ z eñ
epter a v hñ siedr meir eñ a þ þim hundrut bræðra i sen
ap hueriū marger eñ liga til/ eñ nockrer eru sofnader/ z
epter þ er hñ siedr ap Jacobo z sidan ap ollū postulanū

Eñ sidazt allra s° sē ap odrū o skapligū burdi er hñ
siedr ap mier/ þat eg em isdzti postulaña/ þui at eg ero
eigi verdugr þ eg kallaþr postuli heita/ fyrer þ eg ofsokte
veitte guds sofnuði/ eñ ap nad guds er eg þ eg er/ z hins
nad i mier hefer eigi idinlaus verit ℟ heldr hefi eg iny
ckla meira erfuidat eñ aller þr ecki eg/ heldr su guds nad
sē medr mier er/ þ sie nu eg/ edr þr/ þa predikū vier s° /
þier haþit z s° truat

Eñ fyrst at kristr verdr s° predikadr/ þ hñ sie vpprisiñ
ap dauda huernen seigia þa nockrer ap ydr/ þ vpp risa
þrālidiña sie ecki/ z fyrst vpp risa þrālidiña er ecki þa er
kristr z ecki vpp aptr risiñ/ eñ fyrst at kristr er ecki vpp ap
tr risiñ s° er vor predikan o nyt/ þa er z yduar trua o nyt
eñ vier fyrnduzt liug vottar guds/ mz þui vier hefdū vit

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

wad i gegn gudi/ þ hñ hefdi kristũ vpp vaket þñ hafi hefdi ecki vpp vaket/ þyrft hiner þrãlidnu skulu eigi vprisa þui ef þrãlidner skulu eigi vprisa/ þa er t kristr ecki vpp aptr risiñ/ eñ ef kristr er eigi vpp aptr risiñ þa er yðr trua o nyt/ s° eru þier þa eñ i yðrũ syndũ/ þa eru t hiner sẽ sofnader eru i kristo fortapader/ t ef vier vonum i allem æfina i þessu lifue a kristũ/ s° erũ vier hiner vesalastir allra manna

Eñ nu er kristr vpp aptr risiñ af dauda t þrũkuedill vor diũ þra sẽ sofnader voru/ af þui at fyrer manniñ kõ dauði t fyrer manniñ kõ vpprisa þrãlidsins/ þt lika s° sẽ þr dou aller fyre Adam/ s° verda þr t aller lifgader fyrer kristũ/ eñ hver eñ i sinne skickan/ þrũkuedillin er kristr/ t þ nærst þr sẽ kristz eru i komu til kõu/ þ nærst enda lo kin/ þa hñ hefer opt gefit rikit gudi fedr/ t þa mun hñ æfina allan hofdings skap/ herra streitt t vallds skiorn nan/ eñ hñ byrr at rikia þ til hñ leggr alla o vine vn der sinn fœtr. Eñ þañ sidazte o vin sẽ af madr ver dr er dauðin/ þt hñ hefer hñ alla lut vnder sina fœtr gefit/ t þa hñ seiger þ at allt sie vnderlagt/ þa er þ opin bert/ at sa er vndan tekin/ sẽ hñ hefer alla hluti vnder lagt/ eñ nær hñ eru aller hluter vndergefner/ þa mũ t sialfr sonrin vnder gefazt þim/ sem hñ vnder gaf alla hluti/ s° at gud sie allt i oll i hlutũ. Huar giora þr ellegar sẽ, krizst vpp yfuer þrãlidnũ/ ef at hinerþram lidnu skalu ongaaneim vpp aptr risa/ huar fyrer skir azt þr þa vpp yfuer þm/ t huar fyrer eru vier þa allar stander i haska semd/ dagligana dey eg fyrer vora hro fan/ hueria eg hefi i drottne vorũ Jesu kristo/ þui hafi eg epter manligre venu/ barizt vid skogdyrin i Epheso huer nytt semd er mier þ þa ef at hiner þramlidnu/ skul eigi vpp aptr risa/ Etu vær t dreckũ þt a morgũ deyiu vier/ latid eigi tala yðr/ þui võt samtal spiller godũ sidu vaner rietliga t syndgizt ecki/ þt sũer þier vitid eckert af gudi/ eñ yðr til vanuirdu tala eg þetta.

Nu mætte eiñ huer seigia? huernen munu hin
er þramlidnu vpp risa ⁊ med huilikū likama mu-
nu þr koma? þu drusse/ þ er þu sær lifner ecki/
vtan þ deyie adr ⁊ þ þu sær er ecki sa llkame sē
verda skal/helldr bert korn añat huort hueitis eda
einshuers añarra/eñ gud gefr þui likam epter þui
hñ viil/ ⁊ siex hueriu einu af þrǫinu eiginligañ li
kama

Allt holld er eigi lika hattad holld/helldr er añ-
at holld mañaña/añat dyraña/añat þiskaña / eñ
añat þuglaña/þar eru ⁊ himnesker likamar/ ⁊ ia
rdnesker likamar/eñ adra dyrd hafa hiner hīne-
sku/eñ adra hiner iardnesku/añan biartleik hefer
solin/eñ añan biartleik tunglit/ añan biartleik ha-
fa ⁊ stiornrnar/ þt oñr siiarnan yfuer viñr adra i
biartleika/svo ⁊ vpprisa þram lidiña/ þat þ sem
sad verdr forgeingeligt/mun vpp aptr risa o for-
geingeligt/ ⁊ þ sad verdr i vansemd/mun vpp ap
tur risa i vegsemd/þ sad verdr i breyskleika/mun
vpp aptur risa i krapti/ ⁊ þ sad verdr kiotligr lika
me mun vpp aptur risa andligr likame

Hofū vier nu kiotligañ likama/ þa hofu vier ⁊
andligañ likma/svo sem at skrifat er/ þ hiñ fyr
sti madr Adam/sie giordr i edleligt lifuerne/ ⁊ hiñ
sidare Adam i andligt lifuerne/eñ hiñ fyrste er ei-
gi andligr likame/helldr edleligr/ ⁊ epter þ er hiñ
andlige/Hiñ fyrste madr af iorduñe er iardligur
Eñ hiñ añar madr er Drottiñ af himnum/ ⁊ hui
likur hiñ Jardneske er/svo eru ⁊ hiner iardnesku
⁊ huilikr hiñ himneske er svo eru ⁊ hiner himne-
sku/ ⁊ lika svo sem vier hofum borit liking hins
iardneska svo munu vier ⁊ bera likig hins hineska

Eñ þar seige eg af gode brǫdr/ þ holld ⁊ blod

gett

þen eige eignazt guds rike ⁊ hid þorgeingeliga/ mũ eige eignazt hid o þorgeingeliga/ viaet þat eg seige ydr leyndaſt dom/ þ vier munũ eige aller sofna/ eñ þo munu vier aller vmskipteliger verda ⁊ þ nu ẽst skyndiliga a einu anga bragde/ vid hiñ sidazta lodr þyr/ þt ludrũ munu gialla ⁊ hiner þramlir dnu munu vpp risa o þorgeingeliger/ ⁊ vier hiner munum vmskipteliger verda/ þar þtta hid þorgeingeliga hlyti at klædazt þui hinu o þorgeingeliga ⁊ þtta hid daudliga hlyti at skrydazt hinu o daudliga

Eñ þa þtta hid þorgeingeliga skrydizt hinn o þorgeingeliga ⁊ þtta hid daudliga klædizt hinu o daudliga/ vppfyllizt þ mal sem skrifat er/ at dauþi er þorsuelgdr i sigran/ Dauþi huar er þin brodr/ helvite hu~ er þin sigran? eñ daudans brodr er syndin? kraptr syndarinnar er logmalit/ eñ gudi sie þacker sem oss hefer sigrin gefit/ fyrer Drottin vorn Jesum Kristum/ fyre þui bragdi miner/ verit stadfaster ⁊ o hreyranliger ⁊ aukizt a ualt i verckı Drottins viz þui þier vitid at yduart erfidi er eigi onyt i Drottne

Hosea.xiij

Sextandi Capitule

Eñ af þre studning/ sem skie skal vid hina heilogu/ so sem at eg hefi bodit sofnudunum i galatia/ þa giori þier ⁊ lika/ ⁊ eñ huern þuottdaga/ þa leggi huer ydar hia sialfũ sier ⁊ saman safnesthu at hiñ er barzligt/ so at eigi þurfe þa ed fyrsta er eg kem til/ þssari studning samã at safna/ eñ þa er eg kem þar vil eg senda þa þadan hueria hellzt þier kiosit til med brefum/ so at þr flytie ydra god/ vilid til Hierusalem ⁊ ef þss giorizt þaurf/ at eg ferdizt þangat þa skulu þr med mier fara/ eñ eg

 mun

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

mũ koma til ydar/ þa eg fer vm Macedoniã/ þui at vm Macedoniam mu eg ferdazt/eñ mauera at eg bliue hia/ydr/ t sie þar cirnen vm vetriñ/s° at þier giorit mina vt fauz/huert sẽ eg kañ ferdazt.

Nu vil eg eigi sia ydr i þssari ysuer ferd/ þuiat eg vona þ eg mune vm stundar saker tepia hia ydr/ eg Drottiñ lofar/ Eñ i Epheso mun eg dueliazt allt til huita suñu/ þuiat mier er þar myck lar dyropnadar/ t þr eru kostgæfner/ eñ marger eru þar motmælendr/ t þa Timotheus kemr til ydar/ giaet svo til hñ sie vtan otta hia ydr/ þuiat hñ rekr drottins eyrinde/ svo sem at eg fyre þui forsmae hñ eingen/ helldr leidit hñ vt i fridi/ svo at hñ komi til min þat eg bid hñs mz brædrunũ.

Eñ ap Appollo brodr (þa vitid) þ eg hefe amint hñ marga vega/at hñ kæmi til ydar med brædrunũ/eñ þ var med ongu moti hñs vilie/ þ hñ kæmi nu/ eñ hñ mun koma þa hñ fær tom til/ vakit t skandit i truñe/ berit ydr karlmañliga at t verit sterckuer/alla ydra hluti latid skie i kærleika

Eñ eg/ amiñe ydr goder brædr/ þier kenñit hanekyñe Stephane/ þ þr eru frumburder þra i Achaia/tsialfuer hafa þr skickat sig til þionustu vid heilaga vpp a þ þier sieut t þullkum vndet gefner/ t ollñ sem þiñ sæm vercka t erfuida/ eñ eg fagna ap til komu Stephana/ t Fortunati/ t Achaici/ þui huat mig vantadi a hia ydr þ vpp fyllon þr/ þat þr endr nærdu miñ anda t yduarn fyre þui vidrkenñit þa fyre þss hattar meñ

Ydr heilsar Sosnudriñ i Asia/Ydr heilsar Myckeliga i Drottne/Aquilas t Priscilla/med þm sosnudi i þra husi/Ydr heilsa aller brædr/ Heilsit huer odrum med heilogum kosse/Eg Pall heilsa ydr med miñe hende/ tepsa ex nockr hñ elsti ecki

Drottiñ vorn Jesum Christum þa sie hñ anathema Maharam Motha/nad drottins vors Jesu Christi sie med ydr/ miñ kærleike sie med ydr ollm̃ i Christo Jesu Amen

¶ Hiñ þyrre pistill til þra i Corinthiu borg sendr vt af Asia þyrer Stephanon ⁊ Fotunatũ ⁊ Achaicon ⁊ Timotheon.

Formale yfuer annan S. Pals Pistil til þra i Corinthiu

Þm hinũ þyrra pistle/heþer hiñ heilage Pall hardliga straþ þat þa i Corinthiu i morgũ greinũ/hellãdi snorpu vine i beniarnar/ ⁊ hrædandi þa s° /Eñ nu sẽ etnũ postula ⁊ huggunarsãligum predikara ber at vera/vidriettandi hinar bliugu ⁊ skelþ du sãuitzkr/þramar eñ hrellande/þyrer þui prisar hñ þa nu aptr i þssm̃ pistle. Hellandi s° vidsmiorue i saren/tiaandi sig þm nærsta vingiarnligañ ⁊ biodãdi þm at medtaka hiñ synduga aptur medur kærleika

J hinũ þyrsta ⁊ odrũ capitula auglyser hañ siñ kærleika vidr þa/huersu at hñ heþer alla hluti/sagt giort ⁊ lidit þm til nytsẽdar ⁊ heilsu giaþar svo at þr mættu þui helldr allz hins besta til hñs vænta

Epter þ prisar hñ gudzipialligt embætti/huert at sie/hid allra hædzta ⁊ hugganr sãligazta verck sãuitzkunũ til nyt sendr ⁊ hialprædis ⁊ vtuisar/at þ sama sie ollu betra eñ logmalsins embætte/ ⁊ þ verdi ⁊ oþsocknũ sockt eñ auagrtizt þo hia truudũ ⁊ aþli þyrer kross burdiñ von eiliþrar dyrdar

(anaihen
þ þydizt
rænu ba
nathema
þa girsku
aharã/vþ
ebreskuer
sama mo
eñ þ kall
daudi nu
S Pa se
huer hñ
ar ecki k
sa er bol
ur til da
Lesleui

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Eñ iafn fram þssu ollu af stingr hñ þa fals po
stula/ þr ed logmalit hardliga hnudu fram i gie-
gn gudz Euangelio/huerier ecki vtan augsynis hei
lagleik(þ er hrœsni) bodudu/ ⁊ lietu hinar iñre ska
m̃er vantruariñar kyrrar vera/ þtta giorir hñ nu
i hinũ þridia fiorda ⁊ fimta capitula

I hinũ Sietta ⁊ siounda amiñer hñ þa þ þr ep
ter fylgie slikre predikan med verckum ⁊ lidingu
⁊ lycktar þ medr þra lofsogn/vpp a þ at hñ hue-
tie þa s° til meire akœfdar

I atta ⁊ niunda amiñer hñ þa þ þr veite i þre
dyrre tid hialp ⁊ studning þ m̃ heilogũ sem til Hie
rusalem hofdu i vpp hafi oll sin audœfi ofr ge-
fit Act. iiij capitu.

I hinũ tiunda ellefta ⁊ tolfta hefer hñ at skaf
fa vidr þa fals postula

I þrettanda heiter hñ þm hardindum sem syn
dgat hofdu ⁊ ecki betrudu sig

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

til Corinthios

Þyrste capitule

All postuli Jesu christi/ þyrer gudz vilia ⁊ Timotheus broder þre gudz saþnan i Corinthio/samt ollm̄ heilogum þm at eru i ollu Achaia

Sie Nad ⁊ þridr med ydr aþ gudi vorum þaudr ⁊ Drottne Jesu christo

Blezadr sie gud/ þader vors Drottins Jesu Christi/ huer at er þader miskuñsemdañ ⁊ gud allrar huggan/sa oss huggar i allre vorre hrygdan/s° at vier getū ⁊ huggat þa sem eru i allz hat tudū hrygdū/medr þre huggan/þar vier verdum med aþ gudi huggader/ þat lika s° sem at gnaþa harmkuaþlingar Christz i oss/s° ⁊ lika gnaþer vor huggan þyrer Christum

Eñ huort at vier hoþū hrygd edr huggan þa skier þ ydr til goda/ er þ hrygging þa skier þ ydr til hugganar ⁊ heilsu giaþar (huer heisu gioþ at audsyner sig/ eþ þier a þañ mata medr þ olinmaþdi lidit lika sem þ vier lidū) er þ huggan s° skier þ ydr til hugganar ⁊ hialpraþdis/ Og vor von er stadþaust þyrer ydr/aþ þui at vier vitū þ at lika sem þier erut hlut takarar vordner hrygdañ/s° munu þier ⁊ verda hlut takendr hugganariñar

Þuiat vier viliū eigi dylia þyrer ydr goder braþdr vora hrygd/Hueria oss skiedi i Asia/ þ uiat vier vorū o daþmeliga þor þyngder ⁊ yþuer megn þram svo at vier auruaþntum eirnen liþe at hallda/ or skurdandi þ med sialþū oss at vier aþttum at deyia Eñ þ skiedi þar þyrer at vier settum ecki vorn tru skaþ a sialþa oss/Helldr vpp a þn gud er dauda

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

vppueckr/huer oss hefer frelsat af þuilikū dauda
t nu dagliga frelsar/t eñ vonū þ at hñ mune oss
frelsa hier epter/fyre til stryck ydrar fyre bonar
fyrer oss/ svo at fyre þa gafu sem oss er gefit
fyrer margar person: skie myckill þackar giord

Þuiat vor hrosan er þ/vitnan vorrar samuitz
ku/ þ vier hofū i eindfalldleik t guds skærleika
eigi I holdligre vitzku/heldr i guds nad geingit
i heimenum. Eñ eirna mest hia ydr/ þui at vier skr
ifum ydr ecki añat eñ þ þier vitid adr/ þa þier lesit
þ Eñ eg vona þ þier munut kenna oss s° allt til enda
loka/s° sem þier hafit t kent oss af nockre alfu/
þat vier erū ydar hrosan lika svo sem at þier er
rut t vor hrosan a deige Drottins Jesu/Og vpp a
þuilikañ truskap þeinckta eg nu sidarst at koma
til ydar/vpp a þ þier audsuduzt tuefalldar vel gio
rder/ t eg ferdadizt fyre ydr / i Macedoniam
t kæme yr Macedonia aptr til ydar t verdi svo
af ydr a vegleidr i Judeam

t þ er or
ga t sa
Ja .

Eñ hafi eg liett ferle framit þa er eg hugleid
da slickt/eda er min fyre hugsan kiotlig/eigi svo
Heldr hia mier er Ja/Ja/ t nei er nei/Eñ trulyn
dr er gud/ þ at vor ord voru eigi til ydar Ja t nei
þuiat sonr Guds Jesus Christr/ sa at fyrer oss
er a medal ydar predikadr/ fyrer mig t Siluanū
t Timotheum/hñ var eigi nei t ia/ Heldr var þ
Ja i hñ/ þuiat aull guds fyrer heit eru Ja i hñ
t eru amen i hñ/gudi til dyrdar fyrer oss/ Eñ
gud er þ sē oss stadfester samt ydr i christo t oss
hefer smurt og insiglat og i vor hiortu gefit vissu
andarins

Annat capitule

Eñ eg

til Corinthios

Eñ eg akalla gud til vitnis/vpp a mina
saal þ eg þyrmda ydr i þui at eg em ecki
komiñ aptr til Corinthiu/ Ecki þ vier
Drottnum yþuer yduare tru / Helldr
erum vier til hialpendr yduars þagna-
dar/ þuiat þier standit i truñe/ Eg þeinckta/ og
med sialþum mier þ/at koma eigi aptr til ydar me
dr hrygd/ þui eþ svo er at eg hrygge ydr/Huer er
hñ þa/sa at mig gledr/vtan einazta sa sem aþ
mier verdr hryggr gior/Og þ hid sama skriþadi
eg ydr/svo at eg þyrþti eigi hryggr at vera/ þa
ed eg kæma/aþ hueriu eg ætta þo gladr at vera
med þui at eg treysti þss til ydar allra/ þ at miñ
þognudr sie allra ydar þognudr/ þuiat eg skriþa-
di ydr til i myckille hrygd/ ⁊ hiartans trega med
morgum tarþaullum/eigi þ þier skylldut hryg-
guer verda/ Helldr þ þier skylldut keña þañ kær
leika sem eg heþr sierdeilis til ydar.

Eñ þott eiñ huer haþi hrygdan vpp byriat/
sa heþer ecki mig hrygdt/Helldr einazta i nockrn
mata vpp a þ at eg þyngda ydr eigi alla/ Eñ þ
næger at sa same er aþ morgũ s° straþþadr/vpp
a þ/þier þyrer geþit hm̃ nu Hiedan aþ þui þra-
mar ⁊ huggan veitid/svo at hñ sauckuizt ecki i oþ
mycklan hryggleik/Huar þyrer at eg beide ydr/ þ
þier audsynit a hm̃ kærleik/þui þyrer þ skriþadi
eg ydr til þ eg kenda ydra raun huort at þier væ-
rut hlyduger i ollũ greinũ/og hueriũ sẽ þier þyre
geþit nockut/ þm̃ þyre geþ eg ⁊/þui eg eirnen/s°
eþ eg þyregeþ nockrũ eitthuat/ þ þyrer geþ eg yd
vegna i Christz auglite/ s° at vier verdũ eigi ræl-
der aþ andskotanũ/þt oss er eigi ouitanlegt huat
hñ heþer i skapi

Eñ þa er eg kom til troada at predika Kristz Eñ

gelium ꝛ mier voru dyr vpp loknar i, Drottne/hafda eg eigi huild i minū anda þ egfañ ecki Titon miñ brodr/helldr giordi eg miñ skilnad vidr þa ꝛ for burt i Macedoniam Eñ Gudi sie þacker sa ed alla tima gefr sigriñ i Christo ꝛ fyrer oss opinber at ilming siñar kyñingar i ollum attum/ þat vier erū gudi god ilming i Christo bądi a medal þra sem hialpazt ꝛ medal þra sem fortapader verda þessum ilmr daudans til dauda eñ hinū ilmr lifsens til lifs/ ꝛ huer er hąfiligr til þssa/ þt vier erū ecki s° sem marger adrer/ þr eg gudz ord forblanda helldr s° sem af skąrleika ꝛ s° sem af gudi/ tolum vier fyrer gudz augliti i Christo

Þridie Capitule

Tokū vier eñ aptr til at hąla sialfū oss eda þurfu vier lika s° sē at nockrer hols brefañ til ydar/ edr hols brefiñ af ydr/ þier erut vort bref skrifat/ i vorū hiortū/ sē audkent ꝛ lesit verdr af ollum mōm þier sem auglioser erut vordner þ þier erut bref Christi til reidder fyrer predikunar embątti ꝛ af oss skrifader eigi medr bleke helldr medr anda gudz lifanda/ eigi a steins spiolldū/ helldr a holldligū spiolldū hiartan s ✠ Eñ slikañ trusk ap þa hofum vier fyrer christū til gudz eigi s° þ vier sieū af sialfum oss neyter nockut at hugleida s° sem af sialfum oss til/ helldr ef vier erū nockut neyter/ þa er þ af gudi sa at oss giordi neyta/ fram at flytia embątti hins nyia testamenti/ eigi bokstafsins/ helldr andans/ þuiat bokstafuriñ deyder eñ andiñ lifgar

✠ Tolfta sunñu dag

Eñ fyrst þ embątti sem fyrer bokstafiñ deyder ꝛ a steinū er grafit hafdi biartleik/ s° at Iraels

syner

syner gatu eigi litid i asianu Moysi fyrer biartlei-
ka saker hans andlitzt/sem þo tekr enda/huernen
skylldi þa ecki mycklu meir þ embætti sē ādañ gef
ur biartleik hafa/ þui fyrst þ embætti sem fyre-
dæmingina bodar hefer birte/mycklu framar he-
fer þa þ embætti er riettlætid bodar/ yfuergnæf
anligañ biartleik ✱ þuiat i sumañ mata þ sem
birt var þa er fyre ongua birte halldāda i giegn
þssari yfuer gnæfanligre birte/ þui fyrst þ hafdi
birti sē enda tekr mycklu framar mun þa þ ha-
fa birte sem stodugt blifr

Af þui vier hofum nu slika von þa erum vier
diarfuer i nog. ⁊ giorum eigi s° sē Moyses gior
di/huer ed fortialld heingdi fyrer sina asian svo
at Iraels syner fiengu eigi litid ending þess er end
a tok/helldr eru þra hugskot forblindut þat allt
til þssa dags blifr þ sama fortialld til luckt yfu
er þui gamla testamento/ þañ tid sem þr lesa þ
huert at fyre christum tok enda/ þuiat eñ allt til
þssa dags þa Moyses verdr lesiñ heingr þ fortia
lld fyrer þra hiortum/eñ ef þr sneruzt til Drott
ins/svo yrdi þ fortialld i burt tekit/ þuiat drott-
iñ er andi/Eñ huar andi drottins er þar er frelsi
Og nu speiglar sier i ollm̄ oss biartleike drottins
medr o huldre asian ⁊ vier verdū svo i þre samre
mynd vpp bieter fra birtu til birtu svo sem af
anda drottins

Fiordi capitule

Var fyrer a medan vier hofum nu su
oddant embætti svo sem at vier hof
um miskuñsemi til audlazt/þa tregūzt
vier ecki/helldr af seigium vier eirneñ
heimogligar skam̄er/ ⁊ forum eigi med

ꝼlatskap/ꝼorblaundū ⁊ ecki gudz ord/helldr mz o
pinberum sañindum/ ⁊ audsynū oss hꝫgan vidr
allar samuitzkar mañа ꝼyre gudi

Er nu vort Euangelium hulit þa er þ hulit i
þm̄ sem ꝼortapader verda i huerium at gud þssar
ar veralldar/ þa heꝼer ꝼorblindat hugskot vantru
adra s° þm̄ skine eigi vpp birting þssa Euangelij
Kristz dyrd/huert at er gudz i mynd/ þuiat vier
predikum ecki sialꝼua oss helldr Jesum Kristum þ
hñ sie Drottiñ/ eñ vier ydrer þionar/ Jesus vegna
þt sa gud er liosino baud vr myrkrino at skina hñ
heꝼer birtuna geꝼit i vor hiortu til vpp birting ⁊
vidrkeñingar gudz biartleika i andlite Kristi Jesu

Eñ þeñañ tesaur hoꝼu vier i iardligū kerum /
svo at hꝫdin kraꝼtarins sie gudz/ ⁊ eigi aꝼ oss/
alla vega lidum vier hrygdaner/ eñ vier hryg-
giunzt þo eigi/oss veiter torꝼuellt/ eñ vier aurui-
luzt eigi/vier lidū oꝼsokn/eñ vier verdū eigi ꝼyrer
latner/vier verdum nidr þryckter/eñ vier ꝼyre ꝼor
unzt eigi ⁊ ꝗtid beru vier vm kring deÿding drot-
tins Jesu a vorū likama/s° at eirnen ⁊ þ liꝼ Drot
tins Jesu opinskart verdi a vorum likama

Þuiat vier sem liꝼū verdū iaꝼnan i dauda sell
der Jesus vegna s° at eirnen þ liꝼ Jesu opinskart
verdi a voru daudligu holldi / ꝼyrer þui verckar
nu daudiñ i oss eñ liꝼit i ydr Eñ a medan þ vier ho
ꝼum þañ sama anda/(epter þui at skriꝼat er Eg
trudi ⁊ ꝼyrer þ tala eg) og vier truū ꝼyre þui to-
lum vier eirnen/ ⁊ vitum þ at sa sem Drottiñ Jesū
heꝼer vppuaket/at hñ mune oss ⁊ vpp vekia ꝼyrer
Jesum ⁊ mū skicka oss þar medr ydr/ þat allt þetta
skier ydar vegna/s° at su yꝼuergnꝫꝼanliga nad
ꝼyrer margra þacka giord/ vegsñe gud rikuligañа

ꝼyrer

Þyrer þui letiumzt vier ecki/helldr þott þ miſſ yrde madr þordiarþuezt þa mun þo sa hiñ iñze dag þra deige endr nyiazt/ þat vor hyggd/sem ſtund lig z liett er/vt vegar oſſ yþuer allan mata cina ei liþa dyrdar vog/er eigi alitū hid ſyneliga/helldr a hid o ſyneliga/ þat huat ſyneligt er/ þ er ſtundlig/eñ huat o ſyneligt er þ er eilipt * Þimte Capvi vier vitū/ þott vort Jardneſka huſ þſſarar byggingarverdi nidr brotid/ þ at vier hoþū bygging aþ gudi vpp byggda/ Huſ eigi med houdū giort/ þ aþ ligt er a himnū/ þt þ epter þorleinger oſſ eirnē/voire i bygging sē er aþ hiñe/girnandizt hñe at yþuerkladazt/svo/at vier þiñuzt kladder z eigi nauckter/ þui a medan vier erū i þſſu Hreyſe þa þorleinger oſſ z erū þyngder/at þui vier villdū þegner eigi nauckter helldr yþuer kladder verda vpp a þ hid daudliga burt suelgdizt/aþ lifnenu/ Eñ hñ ſem oſſ byr til þſſ hins ſama/ er sa gud sem oſſ hefer gefit pantiñ andartns

Eñ iafnan þa erū vier med godū huga/ z vitū þ a medan vier byggiū i þſſū likā/ þa eru vier ecki heima hia drottne/ þui gongu vier i truſe z ecki i augſion/Eñ vier erū m3 godū huga/ z hoþū myckiu meire godvilld til at vera þiarlager aþ likama nū/ z nalager hia drottne/ þyrer þui koſtgæfū vier z eirnen/huort vier erū heima nalager/eda i þra verū þiarlager/ þ vier þocknuzt hm̄/ þui vier hliotū aller at opiberazt þyrer dōſtoli Kriſtz/vpp a þ at huer eñ audlizt þa ſinumlikam/ epter þui hñ hefer at hafz/ſie þ gott/eda illt

Þui vier vitū þ drottiñ er ottandi/ þa þorū vier i hægd at vid lydiñ/eñ gudi eruin vier opinberir/ æg vona z eirnen þ vier ſieū z i þeim ſkuntū/opiberir

Notā *

A

Ei cum venerit hi ottne am an vr by um ſum

* Plin. lib. 8.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

s° at vier lofum eigi sialfa oss at nyu/ helldr þat vier gefum ydr til efne at hrosa af oss vppa þat þier hafit nockru at hrosa i moti þm/ sem hrosa sier epter yfuer litum/ ⁊ ecki epter hiartano

Þui/ eru vier ądis myckler/ s° eru vier þ gudi/ eru vier gąfer/ þa eru vier ydr gąfer þat Kristz kąrleike þuingar oss/ af þui vier holldū þ þar fyrer/ fyrst at eirn hefer fyrer alla dait/ þa sie þr aller dauder ⁊ þui hefer hn̄ fyre alla dait/ s° at þr sem lifa/ life eigi sialfū sier/ Helldr hm̄ sem fyrer þa hefer dait ⁊ vpp aptr risin̄

Þar fyre kenū vier nu hier epter onguan epter holldino/ þott at vier hofū eirnen kent Kristū epter holldino/ þa kenū vier hn̄ þo nu eigi s° leingr/ af þui/ er nockr i Kristo/ þa er hn̄ ny skepna/ hid gamla er vmlidit/ Siaet? allt er þ nytt vordit/ en̄ allt þ af gudi/ Huer oss forlickte vid sialfuan̄ sig fyrer Jesum Kristū/ ⁊ gefit oss þ embątti sk forlikunina/ predikar/ þuiai gud var i Kriste/ ⁊ forlickte verolldina vidr sialfuan sig til reiknandi hn̄e eigi sinar synder/ ⁊ hefer vppreist vor a medal ordit af forlikunin̄e

S° eru vier nu sendibod af Kristz alfu/ þat gud amin̄er fyrer oss/ þar fyrer bidiū vier ydr fyrer Kristū/ Latid forlika ydr vid gud/ þui hn̄ hefer þan̄ sem af ongre synd visse/ fyrer oss at at synd giort/ vpp a þ vier yrdū þ riettlątti sem fyrer gudi duger

Sietta Capitule

Sn̄ vier ✠ aminū ydr s° sem med hialpara/ þ þier medtakit ecki gudz nad til onytis/ þui hn̄ seiger/ I þągan̄ tima heyrda eg þig/ ⁊ a deigi hialprądisins hialpadi eg þier/ Siaet? nuer sa þągilige

✠ Sunnuda gin̄ i fyrstan s°

Esa. xlix

gilige time/nu er dagr hialprądisins/Latum oss
þui geþa ongum hindran/ vpp a þ vort embątt
verdi eigi lastad/Helldr augsynū oss sialþua i ol-
lū hlutū svo sem gudz þienara

I myckille þolinmądi/i Harmkuąlū/i Haska
semdū/i Þyngslū/i hudstrokū/i þiotrū/i vpphlau
pū/i erþuidi/ i voku/i þostu/i hreinliþe/i vidr keñ-
ing/i bidlund gądi/i hoguąri/i Helgum anda/
þalslausum kąrleika/sañleiksins ordi/i Gudz krap
ti/ þyre herklądi riettlątisins til hągre ꝛ vinstre
handar/þyrer vegsemd ꝛ vansemd/þyrer vanryck
ti ꝛ gott ryckti/s° sem þalsarar/ꝛ þo sañarliger/s°
sem o kuñiger ꝛ þo kuñiger lika s° sem þr ed deyia
ꝛ Siaet? þat vier liþum/svo sē hegnder ꝛ eigi liþ
latner/ s° sem syrgiendr/ þo iaþnan glader/ svo
sem volader/ eñ þo sa margañ audgar lika sem
þr ed eckert haþa/ꝛ þo eignazt alla hluti ✱

O þier i Corinthiu vor muñr heþer sig opnat
til ydar/vort hiarta er glatt/vorra vegna þurþne
þier ecki tuister at vera/ eñ þ þier erut tuister/þ
giorir þier vt aþ hiart groiñe meiningu/ vid ydr
tala eg svo sem vid born min/ at þier hegdit ydr
svo ꝛ eirnen vidr mig/ꝛ sieut lika glader

Togit ecki okit medr vantruudum/ þat hueria
hlui tauku heþer riettlątid med ranglątino/ eda
huert samlag heþer liosit vid myrkrin/eda hueria
samteingd heþer kristr vid Belial/ eda huert hlut
skipti heþer truadr med vantruadū? Hueria sam-
liking heþer gudz musteri vid skurgoda hus/ Eñ
þier erut musteri gudz liþanda/epter þui sem gud
seiger/Eg man byggia i þm̄/ ꝛ ganga þra a me-
dal/eg man ꝛ vera þra gud/ꝛ þr skulu miñ lydr ve Leui.xxvi
ra/ þar þyrer gangit vt þra þm̄/ꝛ þra skiliet ydr/Esa. lij

seiger

seiger Drottiñ/ ⁊ snertid ecki þo klart er/ þa muu eg medtaka ydr/ ⁊ vera ydar fader/ ⁊ þier skulut vera miner syner ⁊ dætr/ seiger Drottiñ almattugr

Sioundi capitule

A Medan vier hofum nu þui lik fyrer heit kæruztu viner/ þa forum til ⁊ hre insum oss af allri saurgan holldzins ⁊ andans ⁊ a fram̃ forum medr helgu nniñe i gudz hrædzlu/ hondlit oss/ ongũ giordu vier mein/ ongum giordu vierskada/ ongu añ drogu vier a talar/ þtta seige eg ecki ydr til for dæmingar/ þat eg hefi adur sagt/ þ þier erut i vo ru hiarta/ samt til at deyia/ med ⁊ at lifa mz/ gla dr tala eg vid ydr/ morgu hrosa eg af ydr/ vppfy lltr em eg hugganar/ yfuer gnæfanligr em eg i al re vorre hrygdan/ þui þa vier komũ i Macedonia hafdi vort holld ongua ro/ helldr i ollu lidu vier hrygdan/ hid ytra i barattu/ hid iñra i otta blend ne/ eñ gud sa er huggar litelmagnana/ hañ hugg adi oss fyre til komu Titi

Eñ eigi alleinazta fyrer hñs til komu/ Helldr eir nen fyrer þa huggan/ þar hñ var af ydr med huggadr/ kuñgiorandi oss ydra forleinging/ yd uarn ecka/ ydra kostgæfne vm mig/ svo at eg gled mig eñ meir þuiþ eg hrygda ydr fyrer bre/ fit/ idrar mig ecki/ ⁊ þott mig idradi þ/ kañ vera/ fyrst at eg sie at þ bref hefer at eins vm stundar saker hrygdt/ ydr s° gled eg mig nu þo/ eigi af þui þ þier vorut hryggner/ Helldr þ þier vorut hryg der til idranar/ þat þier erut gudliga hrygguervor dner/ s° at þier feingut at nguan skada af oss i menu/ þat gudlig hrygdan verckar idran til hialp rædis/ þa er onguan idrar/ eñ þssa heims hrygdan verckar dauda

Siaet

Siaet? þ þier erut gudliga hrygguer vordner/hueria alu d þ hefer med ydr verckat/ þar at auk forsuar/heift/otta/forleingtan/vandlætan/ hefnd/ ⁊ i ollū hlutū/ þa hafi þier audsynt ydr at þier erut skirer þss vercks fyrer þui þo at eg skrifadi ydr/ þa er þ ecki hn̄s vegna skied sē reitingi na framdi/ ⁊ ecki hn̄s vegna sem reittr er/Helldr þss vegna þ ydar kostgefni vid oss opinber yrdi hia ydr fyre gudi

Af þui þa erū vier vordner huggader/ þ þier erut huggader/Eñ þo hofū vier eñ yfuer allt frā glatt oss meir yfuerfognudi Titi/ þat hn̄s ande er a ny iu endr nærdr til allra ydar/ þui huat eg hefi hrosat af ydr fyrer hm̄/ i þui verd eg eigi vanuirtr/ Helldr lika svo sem at allt þ er sañleike huat eg hefi vid ydr talat/ svo er ⁊ eirnen vor hrosan hia Tito sañleikr vordin/ ⁊ hm̄ er af hiarta olldungis vel til ydar/ þa er hn̄ hugleider hlydne allra ydarra/huernen þier hafit af otta ⁊ skialfta hn̄ medtekit/Eg gled mig ⁊ / þ eg ma allz godz til ydar treysta

Attandi Capitule

OG kuñgiore ydr kærir brædr/ þa gudznad/sem gefin er safnadinum i Macedonia/ þuiat þra fognudr var þa yfuer gnæfanligr/ þ ñ tid þr vrdu fyrer morg Harmkuæl i reynder/og þott at þr voru nærsta faskrudader/ þa hafa þr þo rikuliga gefit i oll m̄ einfalldleik/ þuiat epter ollu megne (þ vitna eg) ⁊ yfuer megn fram voru þr sialfuiliuger ⁊ beiddu oss mz morgū a miñingū þ vier medtækiū þa god giord ⁊ samlag naud þurftariñ sē þm heilogū veittizt/ ⁊ eigi sē vier vonudū

Helld

Helldr gaþu þr i þyrstu sialþua sig Drottne/ ⁊ oss
epter þ/ þyrer gudz vilia saker/ þ vier hlutū at
aminna Titū/ epter þui hn haþdi adr vpphaþit/ svo
skylldi hn ⁊ þull enda slika velgiord ydar a mille.
En lika sem þier yþuer gnaþit i ollū greinū/
I trunne i ordum/ i vidr kenninguñe/ ⁊ i allre kostga
þne/ ⁊ i ydrū kærleika til vor/ svo aþrekit eirnen/
þ þier yþuer gnaþit ⁊ i þssari vel giord/ Eg seige
ecki sem biodi eg þ/ helldr a medan þat hiner ad-
rer eru svo kostgæþner/ þa reyne eg yduarn kærlei
ka/ Huort hn er aþ riettum huga i þui þier vitid
nad vors Drottins Jesu Kristi/ þa/ þott hn væri
rikr/ vard hn þo voladr ydar vegna/ vpp a þat
þiet yrdut þyrer hns þatækt auduger
Og mina radþægne geþ eg i þssu/ þuiat þtta
er ydr nytt samligt/ þier sem vpp haþit byriat þy
re tolþ manudum eigi einazta giorningin/ helldr
iaþn vel vilian/ þui þullkōnit nu ⁊ eirnen giornin
giñ vpp a þat lika sem at þar er hneigeligr hugr
til vilians/ svo sie þar ⁊ eirnen hneigeligr hugr til
giorningsins/ aþ þui sem þier haþit til/ þui þyrst
hn er goduiliadr/ þa er hn þacknæmr/ epter þui
sem hn heþer til/ en eigi epter þui hn heþer ecki.
Eigi skier þ i þu meining/ þat adrer haþi
huild/ en þier hrelling/ Helldr at þat sie lika/ svo
at ydar gnægd þione þra þurþt i þessari hallæ-
ris tid vpp a þ/ at þra gnægd epter a þione yd-
uare þurþt/ ⁊ þ skie huat lickt er/ sem at skriþa er
þn er mycklu saþnadi/ haþdi ecker: aþ gangs/ ⁊ sa
er litlu saþnadi hn haþdi onguan brest/ En gudi
sie þacker sem slika þyrer hyggiu heþer geþit i hi
arta Titi til ydar/ þat hn medtoþ at sonu þa a-
miñing/ en med þui hn var svo miog kostgæþin/
er hn

Tro. xvi

er hñ aþsinum eigen vilia til ydar þariñ

Eñ vier sendum mz hm̃ vorn brodr/ þñ er loþ heþer i Euangelio/vm allar samkundr ꝛ eigi allei nazta þ/helldr er hñ eirnen skickadr vt aþ samkun dunũ oss til þoru nautz til þssarar velgiordar sem þyrer oss verdr saman soþnut/Drottne til sąmdar ꝛ at gąta þss/ þ eingeñ mątti epter oss seigia nockut vont/slikrar audigrar nąringar halþu sem þyre oss verdr samã dreigin/ ꝛ vackta at þ þąri sąmiliga eigi alleinazta þyre Drottne/helldr eirnen likaþ yre mõm

S° hoþum vier ꝛ sent med þm̃ brodr vorn/ þñ vier hoþũ opt reynt i morgũ greinum/ þ hñ sie kost gąþiñ/eñ nu mycklu kostgąþnare/ ꝛ vier hoþum mickit traust a ydr/ sie þ Tit⁹ vegna (sem er miñ lagsmañ ꝛ hialpar madr ydar a mille) edr vegna vorra brądra (hverier at eru Postular sãkundaña ꝛ dyrdar Kristz) þyrer þui haþit i liose audsynig yduars kąrleika ꝛ vorrar hrosanar vm ydr vidr þssa/eirnen i auglite saþnadaña þui/aþ þssari nąr ingar biorg sem þm̃ heilogum skier/ er mier eigi þorþ aa/ at skriþa ydr til vm þat eg veit yduarn godan vilia/huar aþ eg hrosa/hia þm̃ vr Macedo nia/ ꝛ seige þ Achaia er þyrer tolþmanudũ reidu buin/ ꝛ ydart epterdąmi heþer warga til knuit / Eñ eg heþi aþ þui þssa brądr hingat sent/s° þ vor hrosan vt aþ ydr yrdi ei at ongu i þre grein/ ꝛ þier sieut reidubuner/lika s° sem at eg heþe sagt vt aþ ydr/s° at eþ þr vr Macedonia kąmu medr mier/ ꝛ þyndi ydr o vidr buna/ s° vier (eg vil eigi seigia þier) verdum ecki skam̃ader med slikre hrosan

Eñ eg heþi a liud þ þyrer naudsyn/at a miña brą drna þ þr þąri þyrst til yd⁹/at reidu bua þssa adr

lopada blezan þ hun sie til reidu/ s° sē þ sie blez-
an eñ eingen agirne ✠ eñ eg seige þ huer hañ saer
sparliga /sa mū sparliga vppskera/ ⁊ huer hñ saer
nidr i blezanum/ sa mun ⁊ eirnen i blezanum vpp
skera/ huer eiñ epter sinu hugbodi eigi medr o vilia
edr kugan/ þt hyrañ giafara hefer gud sier kǫrañ

Þui gud er mattugr at giora/ þ allz hattud nad
sie gnoglig medal ydar s° at þier hafit allz gnǫgd
i ollū hlutum/ ⁊ yfuer gnǫfit i ollū godū verckū/
s° sē at skrifater/ hñ vt dreifdi ⁊ gaf fatǫtum
hñs riettlǫti blifr vm allder allda/ eñ sa er sǫdit
gefr kornsǫdaranū/ sa mun ⁊ gefa braudit til fǫ
dzluñar/ hñ mun ⁊ marg fallda yduart sǫdi/ ⁊
aukazt lata friofgan yduars riettlǫtis þ þier sie
ut auduger i ollm̄ hlutū/ med allañ eindfalldleik
sē fyrer oss verckar þackar giord gudi ✱

Þuiat su nǫringar stod/ þssarar biargar/ vpp
fyller ecki alleinazta þa naud þurft heilagra. hell
dr yfuer gnǫfer eirnen i þui/ þ marger þacka gu
di fyrer þssa vora trua þionustu/ ⁊ prisa gud yf
uer yduare hlydugre vidrkeñingu Kristz gudz spial
la/ ⁊ yfuer yduare eindfalldligre hialpar stod til
þra/ ⁊ til allra/ ⁊ yfuer þra bǫnū fyre ydr/ hueria
at forleinger epter ydr/ fyre saker þrar yfuer gnǫ
fanligrar gudz nadar/ i ydr eñ gudi sie þacker fyr-
er sina o vm rǫdiliga gafu

Tiunde Capitule

Eñ eg Pall beide ydr fyrer godgirnd ⁊
hoguǫri Kristz/ sa sē at i nalǫgd er la
gr ydr a mille/ eñ i fiarska em eg þñeñ
diarfr vid ydr/ þui bid eg ydr þ mier sie
ecki þaurf/ nalǫgū/ diarfliga at hondla/ ⁊ þa di-
orfung fram̄e hafi/ sem mier verdr til logd vidr
sutna

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

ſutna þr oſſ ackta/sē geingu vier epter holldzins plagſid/ þui þott vier gongū i holldinu þa ſtridū vier þo eigi epter holldligū plagſid/ þr herſkudi vorſ riddaraſkaper er eigi holldligr/helldr mattu gr þyrer gudi/til nidrbrotz þre ſtadþeſtu/ huar mz vier nidr briotū þa a ſetning t alla hād sē at ſig vpp hepr i giegn gudz vidr keñingu/t at herþan ge tekr alla ſkynſemd vnder Kriſtr hlydne t erū rei dubuner at hepna allrar o hlydne/ þa er ydar hlyd ne er vppfyllð/ Domi þier epter alite

Treyſter nockr þar vpp a/ þ hū ſie Kriſtz/ þa þeincki sa eirnen þrta hia sialfū ſier/ þ/lika sē at hañ heyrer Kriſte til s° heyru vier eirnen Kziſte til/ oz þo at eg hroſadi mier nockut þramar vt ap þre vorre mackt sē drottiñ heper oſſ gepit/ydr til be truñ t ecki til þordiorþunñ/ þa mūda eg þo ecki til ſkamñ verda/eñ þrta seigi eg vpp a þ þier latid ydr ei þicka/sē hepda eg viliat ſkelpa ydr mzbrepū/þ at þau brepi (seigia þr) ern þung t ſterck) eñ nalægd likamans er veyk t malit þorſmanarligt/ huer þ ſſ konar er/ hū þeincki þ lika sē vier erum mz ordin i brepunū i þrauctuſie/ s° dirþunzt vier eirnen at vera mz giorningenum i nalægdiñe

Þt vier dirþunzt ecki at reikna oſſ edr telia medal þra sē ſig ſialþuer lopa eñ mz þui þr meta ſig hia ſialþum ſier t hallda svo einazta nockat vt ap ſier ſialþum þa vnder ſtanda þr eckert/eñ vier hro ſum oſſ ecki ypuer mal þramhelldr alleinazta epter ſkamti þrar reglu þar ed gud heper oſſ þū ſka mt med apmetid/ at geta nad/ ernen allt til ydar/ þuiat vier þorum ecki op langt i þra/ svo sem at hepdu vier eigi nad getad allt til ydar/

þui

þui vier erũ kõner allt til ydar medr Kristz gudz
spiollũ/ ꝛ hrosũ oss ecki þram yþuer þ mal i añar
ligu erþidi/ ꝛ vonũ nu/ nær ydar tru þrioþgazt i
ydr/ þ vier munũ vidara komazt eptet vorre reglu
ꝛ predika eirnen þtta Euangeliũ/ þm sẽ hinu mei
gen ydar bua/ ꝛ hrosa oss ecki i þui/ sem med añar
ligre reglu er til buit ri Capitule

Eñ huer sier hrosar/ sa hrose sier i Dro
ttne þui þyre þ er eingeñ reyndr þ hñ
loþar sig sialþr/ Helldr þ Drottiñ loþ
hñ/ Gæþi Gud þier þyldut mier litla
eina þauitzku til goda/ at soñu þolit þi
er mier hana til goda/ þui eg vanda vm vid ydur
med gudligu vandlæti/ þat eg heþi þastnat ydr ei
nũ mañi/ s° at eg i hñdr sellda kriste skirliþa mey
eñ þ ottunzt eg/ at lika sem Hoggormriñ tældi He
uw med siñe þlarædi/ s° lika meige ꝛ þordiarþazt
ydar hugskot/ ꝛ aþ þalla i þra þm eindþalldleik
sem at er i Christo i þui eþ sa sami/ sem til ydar
kemr/ predikadi erin añañ Jesũ/ þñ vier hoþũ ei pre
dikat/ eda eþ þier medtækit añañ anda/ þañ þier
hoþdut ecki medtekit elligar añat Euageliũ/ þ þier
hoþdut ecki medtekit/ þa vmlidu þier þa riettliga
Þat eg helld þ eg sie eigi miñe/ Helldr eñ þr hi
ner ædru postular eru/ ꝛ þott eg sie þaþrodr i ma
linu/ þa em eg þo eigi þaþrodr i vidrkeñinguñe
þui eg em hia ydr olldungis vel kendr/ eda heþe eg
syndgazt i þui þ eg minckada mig/ s° at þier vpp
heþduzt/ þat eg heþi kuñgiort ydr þtta Euange
liũ þyre eckert/ ꝛ þui heþi eg suipt adrar samkundr
ꝛ verdlaunin þra þm tekit/ þ eg predikadi ydr/ ꝛ
þñ tid eg var hia ydr nalægr/ ꝛ mig skorti/ var
eg ongũ þungr/ þui mina naud þurþt vppþylldu

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

þr brꝫdr sem komu aþ Macedonia/ ꝛ i ollū hlutū
gꝫtta eg min at vera vtan þyngsla vid ydr/ ꝛ suo
vil eg ꝛ gꝫta min hiedan i þra

Þui svo sañarliga sem kristz Sañleikr er i mier
þa skal mier þssi hrosan i Hierodū Achaia ecki til
stilþd verda/ Huernen þa þ? at eg skyllda eigi el
ska ydr? gud veit þ/ eñ huat eg giori ꝛ vil giora/ þ
giori eg þyrer þ/ at eg aþ kuiste þm þ til eþne/ sem
tileþnis þara a leit þ þr mꝫttu hrosa sier/ at þr sie
svo sē vier/ þat þss hattar þals postular ꝛ suik-
samliger erþidis meñ/ vmuenda/ sier til Kristz po
stula/ ꝛ þ eru eigi vndr/ þui sialþr andskotiñ vmsn
yr sier stundū til liossins eingels/ þyrer þui er þ eigi
myckels vert þott hñs þienarar vmuende sier eirn-
en til riettlꝫtisins predikara/ huerra endalok munu
verda epter þra verckum

Eg seigi nu eñ aptr/ þ eingeñ meine þ eg sie þa-
uis/ eñ eþ eige/ þa medtakit mige sem añañ þauisā
s° þ eg hrose mier eirnen nockut litid/ Huad eg ta
la nu/ þ tala eg/ eigi s° sem i Drottne/ Helldr s°
sem i þauitzku/ med þui vier erū i Hrosunina kō-
ner/ at þui/ marger hrosa sier epter holldinu/ vil
eg eirnen hrosa mier/ ✠ Þat þier vmlidit giarnan
þaþroda/ med þui þier erur sialþuer vitrer/ þier
vmlidit þott nockr hneppe ydr i þrꝫlkan/ þott no
ckr skam̄ yrdi ydr/ þott nockr taki þra ydr/ þott no
ckr hrokizt vpp vid ydr/ þott nockr slae i ydra Asi
anu/ þtta seige eg epter o virding s° sem at vꝫru
vier breyskuer vordner

J hueriu hellzt sem þ nockr er diarþr (eg tala i
heimska) þa em eg eirnen diarþr/ þr eru ebresker/
eg eirnen/ þr eru Jraelite/ eg eirnen/ þr eru Abra-
hams sꝫdi/ eg eirnen/ þr eru Kristz þienar (eg ta

 la heim

notu

✠ Añ-
ñu dag
vikna

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

la heimskuliga) eg em mycklu þramat/ eg heþi
meir erþidat/eg heþi meire haugg lidit/eg em op
tar þangiñ verit optar i Daudans hątu/ Aþ gy
dingū heþi eg þim̄ siñum þiengit/(xl) slaug einu
þąrra/ þrysuar siñum em eg hudstrycktr/einu siñe
gryttr/ þrysuar heþi eg skipbrot lidit/ dag ꝛ nott
var eg i siaþar diupe/opt þa heþi eg i þerdū ve-
rit/eg em veriñ i haskasemdū til vazt/i Haskasem
dum medal mordingia/I Haskasemdum millū gy
dinga/I Haskasemdū medal Heidiña/ I Haska-
semdū i borgum/I haskasemdū a eydi morku/I
haskasemdū a sio/I haskasemdū medal þalskra
brądra/I eymdū/ꝛ erþidi/I mycklū vokū/I hun
gre ꝛ þorsta I mycklū þaustū/I kulda ꝛ klądleyse
Þyrer vtan þ sem hid iñra kañ vid at bera/ein
kū/ þ eg dagliga verd yþuer ruñiñ/berandi a hyg
giu þyrer ollm̄ soþnudū/Huer er veykr/ꝛ at eg ver
di eigi veykr/Huer verdr s° hneyckfladr/at eg stick
na ecki/ eþ eg skal þo hrosa mier þa vil eg hrosa
mier mins breyskleika/gud ꝛ þader vors drottins
Jesu Christi/sa blezadr er vm allder/veit þ eg lyg
ecki/ at til Damasco/ þ land stiornare kōungsins
Areta/ liet geyma borgina Damascū ꝛ villdi lata
gripa mig/ꝛ eg vard latiñ vt vm vindaugat/i
oþan þyrer muriñ/ꝛ s° þlyda eg vr hñs hondū.

Tolþte Capitule

DO at hrosuniñ sie mier ecki nÿttsamlig
þa vil eg þo koma vid sionernar ꝛ op
inberingar Drottins/ Eg þecki mañ i
christo þyrer þiortan ærum/var hañ i
likamanum þ veit eg eigi/eda var hñ vtan likama
veit eg ꝛ eigi/Gud veit þ/sa sami vard rÿcktr allt
vpp i hiñ þridia himiñ/ꝛ eg þecki glogt þañ mañ/

huort

huort hñ var i likama/edr vtan likama/veit eg ei-
gi/Gud veit þ/hñ vard vpp ryckt i Paradis/og
heyrdi o vm rądilig ord/þau sē eingeñ mañ þąr
vt talat/aþ þssu vil eg mier hrosa/eñ aþ sialþum
mier til/vil eg eigi hrosa mier/nema einazta mins
breyskleika/Og þott at eg villda mier hrosa/gior-
da eg ecki þyre þ þiþlsligaña þat eg vil seigia sañ-
leikiñ/eñ eg sporna vid þui þar þyre/þ eingeñ hall
di mig ądra/eñ s° sē hañ a mier sier eda aþ mier
heyrer Og s° at eg stąri mig ecki/aþ myck
el leik þssarra opinberinga/er mier geþiñ ✠ þleiñ
i holldit/einckū/and skotans eyrindreke/ huer mig
mz kneþum sląr/vpp a þ eg stąri mig ecki/vm hu
at eg heþi bedit Drottiñ þrysuar/þ hñ vike i burt
þra mier/ ⁊ hñ sagdi til min Lat þier nągia mina
nad þuiat miñ krapt er i breyskū mattugr þyrer þ
vil eg sē þegnaztr hrosa mier mins breyskleika/s°
at krapt Kristz bygge medr mier ✱ þyre þui em
eg godhugadr i breyskleikū/i vanuirdingū/i nau
dū/i oþsoknū/i þreyngingū kristz vegna/þui nąr
eg em breyskr/þa em eg oþlugur

Eg em þiþl vordiñ aþ þre hrosan/þar haþi þier
þuīgat mig til/þt eg skylldr ⁊ loþazt aþ ydr/aþ þui
at eg em onguañ mū miñe eñhiner ądztu postular
huernen þo at eg sie eckert/aþ þui þar eru postula
teikn giord ydar a mille/i allre þolinmądi/i taknū
i stormerckiū ⁊ krapta verckū/þui i hueriu er þ? at
þier erut miñe hattar/eñ adrar sākūdr/nema all-
einazta i þui þ eg veitta ydr eigi sialþr neirn þūga
þyrelatid mier þañ gląp? Siaet? eg em reidubu-
iñ i þridia siñ at kōa til ydar/ ⁊ eg vil eigi vera ydr
þūgr/at þui eg spyr eigi epter ydru helldr at ydr/
þui borntn eiga onguar nągter þorelldrunū sam
an ai draga helldr þorelldrarner bornunū

✠ (þle
kallazt
ecki þr
holldz
lostase
helldr
agan ⁊
ng aþ
nū þt þ
iñ sē m
da a þ
heingd
tortyn

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Eñ eg vil sem þegnaztr geþa mig vt/ ⁊ vt geþiñ verda þyrer ydrar saler huersu sem eg eslka ydr miog/ ⁊ eg þo litt eslkadr verd/ eñ latid s° vera þ eg haþi ecki giort ydr þyngsl/ helldr mz þui eg var slagr/ veidda eg ydr mz slagdū/ eñ heþi eg nockrn a talar dreigit þyrer eiñhuern þra sem eg senda til ydar/ eg aminta Titum ⁊ sendi med hm̄ eirn brodr heþer Tit⁹ nockut talt ydr/ hoþu vier ecki i einū anda ⁊ i somū þot sporū geingit/ latid ydr nu þickia aptr/ þ vier þorsuorum oss vid ydr/ vier tolum i Christo þyre gudi

Eñ allt þtta skier ydr miner karuztu/ til betranar/ þui eg ottunzt/ eþ at eg kem/ þ eg þiñe ydr ecke s° sem at eg vil/ ⁊ þier þiñit mig ecki/ eirnē sem þier viliet/ s° þar sie eckert hat/ agg/ reidi/ þrata bakmalgi/ kuis/ hroka skapr/ ⁊ o roe/ ydar a mille/ s° at þa er eg kem/ þ gud nidrlagi mig eñ aptr at nyu hia ydr/ ⁊ eg hliote ecka at lida yþuer morgū þiñ er adr hoþdu syndgazt ⁊ ongua yþuer bot giordu/ þyre þñ o hreinleik/ horaner/ ⁊ oraduendi sem þr haþa þramit

Þrettandi capitule

Rome eg i þrtdia siñ til ydar/ s° skal i tweggia edr þriggia votta mnñe standa aull mala þerle/ eg sagda ydr þ adr þyrer/ ⁊ eg seige ydr þ þyrer þram̄/ svo sem nalagr i añat siñ/ ⁊ skriþa ydr þat nū til þiarlagr/ sem adr til þorna hoþdu syndgazt ⁊ ollm̄ hinū odrum/ þui eþ eg kem aptr i añat siñ vil eg eigi spara/ aþ þui þier leitid epter/ þ þier eirnhuern time verdit varir þss sem i mier talar/ einck añliga Kristz sem ecki er breyskr ydar i mille/ helldr mattugr er medal ydar/ ⁊ þott hñ sie krossþestr

i brey

breyskleika/ þa lifuer hñ þo af gudz krapti ⁊ þo
t vier sieū eirnen breyskuer i hm̄ þa lifum vier
:o mz hm̄ i gudz krapti medal ydar

Reynit ydr sialfuer/huort þier erut i truñe/reÿ
nit ydr sialfuer eda þecki þier ecki sialfuer ydr/ þ
Jesus Kristr er i ydr/nema þ sie at þier sieut gætz
sku lauser eñ eg vona at þier þeckit/ þ vier erum
eigi gætzsku lauser/eñ eg bid þss gud at þier hafi
izt eckert vont at/eigi vpp a þ/at vier synunzt gæ
tzku fuller/helldr vpp a þ þier giorit hid goda/ ⁊
vier sieum svo sē þr hiner gætzku lauser/ þt vier
megum ei nockut i giegn sañleikanum/helldr fyre
sañleikiñ/ þui gledin vier oss/ þa vier erū breysker
eñ þier erut mattuger/ ⁊ þ sama æskiū vier eir
nē/einckū ydra algiorue/huar fyre eg skrifa slic
kt fra verandi/ s° at eg þurfi ecki/ þa eg em na
lægr hardinde fram̄ at hafa/epter þre mackt sē
Drottiñ hefer mier til betrunar/eñ ecki til fordi
orfunar gefit

Huat at auk er goder brædr/glediet ydr/verit full
kōner/hugstyrckit ydr/verit samlynder/verit frid
samer/þa man gud fridarins ⁊ astseminñar vera
mz ydr Heilsit huer odrum iñbyrdis mz heilogum
kosse/ ydr Heilsa aller helger Nad vors Drottins
Jesu Kristi ⁊ gudz kræleike ⁊ samteinging heilagr
anda sie med ydr ollm̄ AMEN

Sa añar pistill til þra i Corrinthiu

Sendr fra Philippen i
Macedoniafyrer
Titon ⁊ Lucam

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Formale yfuer pistlenū til Galatas

HIner i Galatia voru ꝼyrer hiñ heilage Pal snuner til riettrar kristeligrar tru ꝛ til gudz spiallaña i ꝼra laugmalino eñ epter hñs burt ꝼaar komu ꝼals postular/huerier þo voru lærisueinar riett ꝼerdugra postula ꝛ sneru þ m̄ i Galatia vm aptr s° þ þr trudu/at þr hlyte ꝼyrer logmalsins verck hialpliger at verda/ꝛ þr syndgudu eꝼ þr hielldi ecki logmals verckin/s° sem (Act. xv) til Hierusalē eirnen nockrer mæta meñ þram baru

Þssm at giegna heꝼr hiñ heilage Pall sitt embætti hatt vpp/ꝛ vill sig eigi miña steittar mañ helldiñ haꝼa eñ eiñ añañ postula/ꝛ hrosar alleinazta aꝼ gudi sinū lærdomi ꝛ embætti/s° at hñ/þ ssa hrosan hiña ꝼolsku postula sem sig medr þra riettꝼerdugra postula verckū ꝛ naꝼne studdu nidrkeꝼdi/ꝛ seiger/þ sie ecki riett/þott at eirnen eiñ Eingell odru vis predikadi/eda eg sialꝼr eñ eg þeigi vm þ nær postula lærisueinar eda þr sialꝼuer odru vis lærdu þtta giorir hñ i ꝼyrsta ꝛ odrū capitula ꝛ a lycktar þ at huer eiñ hliote alleinazta ꝼyrer Kristū/ an verdskulldanar/an vercka/ꝛ an logmals riettlatr at verda

I hinū þridia ꝛ ꝼiorda sañproꝼar hñ þ allt med skriꝼtiñe/epter dæmū ꝛ likingū ꝛ biuisar þ at laugmalet aꝼli mycklu meir synda ꝛ ꝼyrer mæling ꝛ boluanar/helldr eñ riettlætis/ huert alleinazta vt aꝼ nadiñe aꝼ gudi til sogd/ꝼyrer Kristū an logmals er vpp ꝼyllt ꝛ oss geꝼit

I ꝼimta ꝛ sietta lærir hñ þa kærleiksins verck sem truñe skulu epter ꝼylgia.

Pall

S. Pals þistill til Galatas

Þyrste Capitule

PAll eiñ Apostule/ eigi aþ mõm/ nie helldr þyre mañiñ/helldr þyrer Jesũ Kristũ/ ⁊ gud þaudr/ sa hañ vpp vackti aþ dauda/ ⁊ aller þr brądr sem medr mier eru.

Soþnudunũ i Galatia

Nad sie med ydr/ ⁊ þridr aþ gudi þaudr/ ⁊ vorũ Drottne Jesu Christo sem sialþan sig heþer vt geþit þyre vorar synder/ þ hñ þrelsadi oss i þra þssari nalągri võdri verolld/epter gudz vilia/ ⁊ vorsþaudrs/huerũ at sie dyrd vm allder allda Amen.

Mig vndr þ/at þier lietud s° snart snua ydr i þra þm sẽ ydr kalladi i nadina Christz/ vpp a añat Euangeliũ/sẽ þar er þo eckert añat/vtan þ/at þ eru þr nockrer/sẽ ydr villa ⁊ vmsnuavilia Kristz Euangelio/eñ þo at vier/eda Eingell aþ hiñe predikadi ydr añat Euangeliũ eñ þ vier hoþũ predikat ydr/sa sie boluadr/s° sem vier sogdũ nu i stad s° seigiũ vier eñ aþtr at nyu/ þ eþ nockr predikar ydr añat Euangeliũ eñ þ þier haþit medtekit/sie sa boluadr/predika eg þ nu mõm/eda gudi til þionustu/eda þeincke eg mõm þeckr at vera/þui eþ eg heþdi hingat til mõm þeckr verit/ þa veri eg ecki kristz þienare

Eñ eg kuñgiori ydr kąrir brądr/at þ Euangelium sem aþ mier er predikat er ecki aþ mõm/ þuiat eg heþi þ aþ ongum mañi medtekit nie ląrt Helldr þyrer opinberan Jesu Christi/ Þuiat þier

haþit

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

hafit vel heÿrt mitt athæfi fordū daga I Juda dōnum/ þ eg ofsockti ÿfuer mata gudz safnan/ ⁊ fram ÿfuer marga mina iafningia i minu kÿne/ ⁊ vandlætti ÿfuer mata vm fedraña setninga.

Eñ þa þ þocknadizt gudi/ sa mig hefer skilit i fra miñar modr kuide/ ⁊ kallat fÿrer sina nad/ þ hñ opinberadi i mier siñ son/ s° at eg skyllda kuñgiora hñ medal Heidiña þioda/ ⁊ iafn snart for eg eigi til ⁊ hafda tal af holldi ⁊ blodi/ ⁊ eigi kom eg aptr i Hierusalem til þra/ sem fÿrre mier voru postular/ Helldr for eg burt i Arabiam/ ⁊ kom s° aptr til Damasco/ epter þ at þrimr Arū lidnū kom eg til Hierusalem/ at sia Petrū/ ⁊ eg stadnæmdizt hia hm̄ fimtan daga/ eñ añan af postulunū sa eg onguan nema Jacobū brodr Drottins/ ⁊ þ eg skrifa ydr/ Siaet? Gud veit þ eg lyg ecki

Epter þ kō eg i landz alfr Syrie ⁊ Cilitie/ eñ eg var o kendr at ÿfuer lite kristz sofnudū i Judea/ eñ þr hofdu alleinazta heÿrt/ þ sa oss adr til forna ofsockti/ hñ predikar nu truna/ Hueria hñ adr stur ladi/ ⁊ vegsomudu gud ÿfuer mier

Añar Capitule

SIdan epter fiortan aar/ dro eg vpp aptr til Jerusalē/ medr Barnaba/ ⁊ tok eirnen Titū medr mier/ eñ eg for vpp þangat epter opinberan ⁊ hafdi tal vid þa vm þ Euangelion ed eg predikade medal Heidiña þioda/ eñ sierliga þo vid þa sem alitid hofdu/ s° at eg hlypa ecki forgefins/ eda hlaupit hefdi/ Og Titus sa medr mier var þreyngdizt eigi helldr til at lata vm sker a sig/ þott hñ væri girskur/ þt þa ed nockrer falsker bræ dr/ hofdu sier med iñ þreyngt/ ⁊ þar iafn gramt

iñlædzt

iñlądzt/til at skoda vort þrelse/ huert vier hoþū
i Jesu Christo/s° þ þr þrąlkudu oss/ þa viku vi
er þm̄ ecki til stundar vndergeþiñ at vera/ vpp a
þ at sañleik iñ Euanglij stad nąmdizt hia ydr

Eñ aþ þm̄ sem alitid hoþdu huat þr voru þyrr
meir/vardar mig ongu/þuiat gud skeytir ecki ali-
te manzins/eñ mig haþa þr sem alitid hoþdu ecki
añat ląrt/ Helldr þar i mot/ þñ tid þr sau þ mier
var til truat þ Euangelion til yþuer hudariñar/li
ka svo sem Petre þ Euangelion til vmskurnari
ñar/ þat sa med Petre er veriñ kroptugr til postu
la embąttis medal vmskurnariñar/ sa same er
eirnen medr mier kroþtugr veriñ medal Heidiña
þioda/ ꝛ þr Jacobus Cephas ꝛ Johañis (vidr keñ-
du þa nad sem mier var geþin) sem þyrer stopla
na voru alitner/gaþu mier ꝛ Barnaba hendur ꝛ
samtoku mz oss/ þ vier predikudū a medal Heidi-
ña þioda/ eñ þr a medal vmskurdarins/vtan ei-
nazta þ vier hugleiddū volada/ huat eg lagda
allt kapp a at giora

Eñ þa Petr kō til Autiochiam i mot stod eg hñ
vnder augū/ þat sakþerli var yþuer hñ komit/aþ
þui at adr til þorna/ eñ þ nockrer komu i þra Ja-
cobo þa ąth hñ mz Heidingiū/eñ þa þr komu þor
dadi hñ sier/ꝛ þraskilde sig þm̄/Aþ þui hñ otta-
dizt þa aþ vmskurñiñe/ꝛ þr adrer gydingar hrą
snudu med hm̄/ svo þ Barnabas vard eirnen aþ
vega leiddr i þra hrąsni/eñ þa eg sąþ þr geingu
eigi riett epter sañleik gudzspiallzins/sagda eg til
Petrs þyrer ollm̄ opinberliga/ þyrst þu/sa sem
ert gydingr/liþuer/sem Heidingiar/ꝛ eigi sem gy-
dingar/ huar þyrer þuingar þu þa hina Heidnu
til at liþa sem gydingar/þott at vier sieū/aþ nat-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

kuru gydingar ꝛ onguer syndarar vt aþ Heidnum
þiodū/eñ a medan vier vitū þ madriñ verdr ecki
riettlatr þyrer logmalsins verck/helldr þyrer truna
a Jesum Christū/ s° truū vier ꝛ eirnen a Christū
Jesum/vpp a þ vier verdū riettlater þyrer truna
a Christum ꝛ ecki þyrer vercken logmalsins

Þyrer þui verdr þyrer vercken logmalsins/ec-
kert holld riett þerdugt/eñ skylldu vier/huerier ep
ter leitū þyrer Christū riettlater at verda nu eirnen
sialþuer synduger þundner verda/ þa vǫri kristr
eiñ synda þienare/ þ sie þiarre/ þui eþ eg bygge þ
vpp aptr/ huat eg heþi nidr brotid/ þa giori eg
mig sialþuan at yþuer trodzlu mañe/ þui eg em þy
rer logmalit/Logmalinu daiñ/s° at eg liþue gudi
eg em med Christe krossþestr/eñ eg liþue/nu þo
ecki eg helldr liþuer Christr i mier/ þui huat eg liþ-
ue nu i holldinu/ þ liþue eg i truñe gudz sonar
sa mig heþer elskat/ꝛ sialþuan sig vt geþit þy-
rer mig/eigi snara eg gudz nad a burt/ þui eþ þy
re logmalit kemr riettlǫtid/ þa er Christr þorge-
þins Daiñ

Þridie Capitule

Þier skynsemdar lauser Galate/ huer
heþer tauþrat ydr/ þ þier hlyddut ecki
sañleiknū huerium þo Jesus Christus
var þyrer augū maladr/ꝛ nu a medal
ydar krossþestr er/ þ alleinazta vil eg
nema aþ ydr/huort þier haþit medtekit andañ þy
re verckin logmalsins? eda þyre predikuna aþ tru
ñe? eru þier s° skynlauser/ huat þier haþit vpp by
riat i andanū/þui vilie þier nu i holldinu a þram
hallda/Haþi þier þa lidit svo margt þyrer ecki/
eþ þ er añars þyrer ecki/ sa sem ydr geþr nu an-
dañ/

dañ/ t giorir slika giorninga medal ydar/giorir hñ
þa/þyre verckin logmalsins/eda þyrer predikuna Gñ. rv
ap truñe/ Lika svo sem Abraham trudi gudi/ t
þ er hñ reiknat til rietllætis/svo vite þier nu þa/
þ þr sẽ trvarriñar eru/ at þr eru Abrahams born

Eñ ritningin hefr þetta adr til þorna þyre
sied/ þ gud riettlæta giorer hina Heidnu þyre tru
na/ap þui kunngiordi hun þ Abraham þyre fram Gñ. rñ
J þier skulu allir þioder/blessadar verda/lika s°
munu þr sem trvarriñar eru/blessazt medr hinũ tru
ada Abraham/ þui svo marger sem vid logmal
sins verckin gazt/ þr eru vnder bolvaniñe/ þviat
skrifat er/ bolvadr sie sa huer/sẽ ecki blifr i ollu
þui/ed skrifat er i logmals bokiñe/s° hñ giori þ/ Deut. xxv
eñ þ at þyrer logmalit verdi eingen rietlatr þyre gu
di/þa er opinbert/þ at riettlatr lifuer ap tru siñe/
eñ logmalit er ecki ap truñe/ Heldr sa madr sem
þ giorir man lifua þar fyrer/ Eñ kristr hefer Abac. ñ
leyst oss fr t bolvan logmalsins/ þañ tid hñ vard
bolvan fyrer oss þt skrifat er bolvadr sie sa huer
sem a tre hanger s° at blessan Abrahe kæme me/ Leui. xxi
dal heidiña þioda i Christo Jesu t at vier medtæ/ Deut. xi
kium s° fyre heitid andans fyre trunu

K ærir brædr/eg vil tala epter mañligum plag
sid/eingen vanrækir manzins testament(nær þ er K rich su
stadfest)nie eykr þar vid/Nu K eru þo fyre hei ñu dag
ten Abr ahe og hñs sædi til sogd/ eigi seiger hañ
sadvnum/svo sem fyrer mørg/ Heldr svo sem
fyrer eitt/ fyre þitt sad/ Huert at er Christur/
Eí egsegie þar ap/at þ Testament sem adr til þor
na t er stadfest vpp a Kristũ verdr ecki o nytt giort
s° þ fyre heitid skylldi fyrer logmalit enda taka/
huert

þ testamẽrte sẽ adr t þor e stadfest vp a xpm verdr
nøgt gott/

huert at gefit er fyre fiorū hund rudū ꝛ þriatige arū þar epter/ þui ef at arfleifdiñ yrdi fyre log malit a frekut/ þa yrdi hun ecki fyrer fyre heitid gefin/ eñ gud hefer fyre heitzins vegna/ gefit hana Abraham

Huar til skal þa logmalit: þ er vegna yfuer trodzluñar til sett/ þangat til þ sądit kąmi huertu fyreheitid var skied/ ꝛ er tilsett af einglunū fyrer hōd medal gōgu mā̄zins/ eñ medal gōgu madriñ er eigi at eins eincka medal gōgu madr eñ gud er eiñ

Huernen þa! er logmalit nu i giegn gudz fyrer heite/ þ sie fiarri/ þui ef þar vąri þ logmal vt gefit sem lifgat gąti/ Sañarliga þa kąmi riettlątid vt af logmalinu/ eñ ritningiñ hefer þ allt iñe luckt vnder syndiñe/ s° at þ fyre heit sē kemr fyrer truna a Jesū Christū/ gąfizt truudū/ Eñ Ꝟ adr su trua kō/ varduei tuzt vier vnder logmalino ꝛ iñeluckter vpp a þa tru sē opinber skyllde verda.

Lika s° var logmalit vor hegningar madr til Kristz/ s° at vier riettląttunzt fyre truna/ eñ nu ed truan er komiñ/ þa erum vier eigi leingr vnder þm̄ tyftunar mañe/ þat þier erut aller gudz born fyrer truna a Jesum Christz/ þat s° marger af ydr sem erut skirder/ þier hafit Kriste i klądzt/ hier er eigi gȳdingr nie girskr/ hier er eigi þrąll nie frelsiuge/ hier er eigi kall/ nie kuiña/ þat þier erut aller eitt i Christo Jesu/ eñ fyrst þier erut Kristz þa eru þier Abrahams sądi// ꝛ epter fyre heitinu erfingiar ✱

Fiorde Capitule

Eñ eg Ꝟ seige/ s° leinge sem erfingiñ er barn þa er a mille hñs ꝛ þionsins eingeñ greinar munr/ þo at hñ sie Herra allz godzins/ helldr er hñ vnder forue-

rurunum

turunum ꝛ þiar hallds mõm/allt til a setz tima af guð sendi
þodurnũ/lika vier ernẽ/þa vier vorũ born/ vorũ sín sonu
vier þrælkader vnder þssa heims settmigũ Eñ þa
vpp fylling tmans var kemuñ/ vt sendi guds siñ
son/ þad af kuniu ꝛ logmalinu vnder vorpiñ/
vpp a þ/ at hñ þrelsadi þa sem vnder logmalinu
vorv/ s° at vier medtækiũ sonarleiþdina/ eñ med
þui þier erut bornir/hefer guð sent anda sins so
nar i ydar hiortu/kallandi/Abba/færi fader/ s°
er hier nu eingeñ þrall meir helldr born ein/eñ erv
þ born/ þa erv þ eirnen arfnar guds fyrir Christũ
Eñ þa/þier þecktud ecki guð/þionudu þier
þ m̃/sẽ ap natturu eru onguer guder/eñ nu þier þa
þit guð þeckt (ia myclu fremar erut af guði þeck
ter) huernẽ/vendi þier ydr þa vm aptr til þra breyf
ka ꝛ naud þurftugra settninga huerium þier vilict
nu aptr at nyu þiona? Þier halldit daga ꝛ manu
du helge hallo ꝛ artider/eg em otta sleigiñ vñ ydr
þ eg hafi(kañ vera) til einskis erfuidat hia ydr/
verit s° sem at eg em/þt eg em s° sem þier
Kærir brædr(eg beide ydr) þier hafit ecki neitt
mein mier giort/þt þier vitid þ eg predikadi ydr Æ
uãgeliõ i fyrsta sinn i veykleika epter holldinu/ꝛ mi
na freistne/sẽ eg leid epter holldinu/fyrlitu þier
ecki nie forsmadut/helldr s° sem añan guds engel
medtoku þier mig/Ja lika sẽ Christ Jesũ/ o hó
hue sæler vorv þier i þ sinne/þui eg ber ydr þ vit
ne/ef moguligt hefdi verit/at þier hefdut ydar au
gũ vt slitid/ꝛ gefit mier/em eg þa s° vordin ydar
o vin/þ eg segge ydr sañindin
Þi vanda eigi vel vin ydr/helldr vilia þr gioza
ydr mier fra snuna.s° at þier skulut vanda vm þa
Vmuandanin er god/nær hun skier gud vm hid

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

goda/ ꝛ ecki alleinazta þa eg em nalægr i hia ydr

Min kæri barna korn/ þau ed eg eñ nu aptr i ast sin med angist þædi þangat til/ at Christr i myndazt ydr/ eñ eg villda þ eg væra nu hia ydr ꝛ gæti miñe raust vmskipt/ þat eg em sorg bitin yfir ydr

Iidþ° dag

Seigit mier/ þier sem vnder logmalinu viliet vera/ hafi þier ecki heyrt logmalit/ þt skrifat er/ þ Abraham/ hafdi two sonu/ eitt af Ambattinne/ ꝛ eitt af eigin konunnine/ eñ sa af Ambattinne var/ er þædde epter holldinu/ eñ hñ af eigen konunnine/ er fyrer fyrheitid þædde/ huer ord ed hafa andliga meining þat þetta eru þau two Testamenta/ eitt af fiallinu Sina þ er til þrælkunar fædder/ huer at er Agar/ þat Agar heiter i Arabia fiallit Sina/ og strecker sig allt þangat sē nu i þñan tima er Jerusalem/ ꝛ er i þrælkan mz sinum bornum

Eñ hin Jerusalem/ sem er þar vppi/ hun er eigin konan/ huer at er moder vor/ þat skrifat er/ veert glaud hin obyria/ þu sē ecki fædir/ briozt frā ꝛ kalla/ sem ecki ert þungut/ þat hin einsama heper mycklu fleire born/ eñ hun er mañin hefr/ eñ vi er kæri brædr erū Isaacs born epter fyre heitinu

Eñ lika sem i þñ tima/ at sa epter holldinu v° fæddi/ ofsockti þñ sem epter andanū var fædd/ so° er þ nu eirnen/ eñ huat seiger ritningin Rek burt Ambattina ꝛ son hñar þt ambatt^ sonrin skal ecki erfa mz syne eigen konun^/ svo erū vier nu kæru brædr/ ecki Ambattarinnar born/ heldr eigen konunnar

Þimte Capitule

Svo

til Galatas

Eg þorsie m
munut ecki audm
let/ sa mun bera s
kæmr brædr/ eg eg
fyrr lid eg þa of
sins hneyksl an/
sem ydr siuria/
sins kallader/ cin
te þrosin/ hollde
kærleikan þa þ
verda i einu ord
ga sem skalpa
tyggia huer a
ydar suelgia
Eñ eg
hier ecki full

SVo stádit nu i þvi þrelse/ þar Christr
heþer þrelsat oss med/ ꝛ latid ecki þæra
ydr aptr i þ þrǫldoms okit/ Siaet! Eg
Pall seigi ydr þ/ eþ svo er at þier latid
vmskera ydr / þa er christr ecki ydr
nyttsamr/ eg vitna eñ sier hueriũ mañ þ aptr/ sem
sig lǫtr vmskera/ at hñ er eñ nu allt logmalit skyll
du gr at giora/ þier erut kriste þra skilder/ sẽ þyrer
logmalit viliet riettlater vera/ ꝛ erut nadiñe þra-
þallner/ eñ vier vonũ i andanum þyre riettlǫtisins
truna/ hueria vier hliotũ at vona/ þat/ i Christo Je
su gillder huorki vmskurn nie yþuerhud nockut/
Helldr su trua sẽ þyrer kǫrleikiñ verckar/ þier hlu-
put þinliga/ huer aptradi ydr/ sañleiknũ eigi at hly
da/ þssi þor tala er eigi aþ hm̃ sem ydr heþer kallat
Lind surdeig/ syrir allt deigit

Eg ℵ þorsie mig þss tilydar i Drottne/ þ þier ℵ Kro
munut ecki audru vis siñader vera/ eñ huer ydr vil
ler/ sa mun bera siñ dom/ hñ sie huer hñ vill/ eñ eg
kǫrir brǫdr/ eþ eg predika nu vmskurnina/ huar
þyre lid eg þa oþsokuina/ þa er ꝛ aþ skaþ in kros-
sins hneyckslan/ gǫþa gud þ/ þr yrdi ꝛ aþ snidner
sem ydr starla/ eñ þier kǫrir brǫdr erut til þrels
sins kallader/ einazta siaet svo til/ þ þier geþit þy
re þrelsit/ holldinu eckert til eþne / Helldr þyre
kǫrleikañ þa þione huer odrum/ þuiat oll laug
verda i einu ordi vppþylld/ J þui/ elska þiñ naun
ga sem sialþuañ þig/ Eñ eþ svo er þ þier toñlid ꝛ
tyggit huer añañ iñbyrdis/ þa siaet til/ þ huer
ydar suelgizt ecki aþ odrum ✱

Eñ eg ℵ seigi/ gangit i andanum/ þa munu ℵ r
þier ecki þullkomna holldzins girnder/ þt likamiñ suñu

 girnizt dag

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

girnizt i moti andanū/ ꝛ andiñ i moti likamanū ꝛ
þsser eru huor i moti odrū/ s° þier giorit ecki hnat
þier viliet/ eñ eþ andiñ stiornar ydr þa eru þier ecki
vnder logmalino/ þui holldzins verck eru opinber
s° sem at er/ hordomr/ þrillu lefnadr/ saurlifue/
lausung/ skurgoda dyrckan/ þiolkynge/ þiandskapr
hat//agg/ reide/ þrǫta/ sūdr þyckia/ tuidrǫgne/ oþ
undskapr/ mañ drap/ oþ dryckia/ oþ ǫth/ ꝛ þssu li
ckt/ vt aþ huerium eg hefi adr þyrre sagt/ ꝛ seige
eñ nu þyrer/ þ þr somu sem þtta giora erþua ecke
gudz rike. Eñ hier i giegn er auogrtr andarins/ kǫ
rleike/ þognudr/ þridr/ þolinmǫdi/ blidleike/ godgir
ne/ tru/ hoguǫrd/ hreinlifue/ i giegn slikū er ecki log
malit/ þui þr sem Kriste til heyra / krossþesta sitt
holld med girndum ꝛ til hneigingum ✱

Siette capitule

Fyrst ✱ vier lifū i andanū/ þa gongū ꝛ
eirnen i andanū/ ꝛ verum eigi agiarner
hiegoma dyrd/ huer añañ iñbyrdis at
reita ꝛ at oþunda. Kǫrir brǫdr/ eþ ma
driñ verdr i einhueriū glǫp hindradr/
þa leidriettid hñ mz hoguǫrum anda þier sē erut
andliger/ ꝛ haþ gǫth a sialþū þier þ þu verdir eck
i þreistadr. Eiñ beri añars byrdi/ ꝛ s° munu þier
vpp þylla kristz logmal/ eñ eþ eiñ huer lǫtr sier þi
ckia þ hñ sie nockat (sem hñ er þo eckert) sa tǫler si
alþuañ sig/ huer eiñ reyne sin eigē verck/ ꝛ þa man
hñ a sialþum sier hrosan haþa/ ꝛ eigi a einum od
rum/ þt huer eirn man sina byrde bera

Eñ sa er leidriettr verdr med ordinu/ hañ byte
hiñ allz hattudum audǫþum sem hañ leidrietter/
þarit eigiviller vega/ gud lǫtur ecki at sier hǫda/
þui huat madriñ saer nidr/ þ man hañ vppskera
huer

huer a holldit saer nidr/sa man af holldinu skad
semi vppskera eñ huer i andanũ nidr saer/sa mũ
af andanũ vppskera eilift lif/ þreytunzt vier ei-
gi gott at giora/ þat at sinũ tima munu vier eirnen
o þrotnandi vppskera/ fyrst vier hofũ nu tidina/
þa giorum gott hueriũ mañi eirna mest þm̃ sem
er truariñar heim kyñe ✱

Siaer? Hue morg ord eg skrifadi ydr mz eig
giñe hendi/ þr ed sig vilia þacknçma giora epter
holldinu/ þr þuinga ydr til at vmskerazt/ einazta
vpp þ þr verdi eigi med krossi Kristz of sockter/ þt
þr sialfuer sẽ sig lata vmskera hallda ecki log-
malit/ Helldr vilia þr þ/at þier latid vmskera ydr
s° at þr meigi hrosa sier af ydru holldi/ eñ fiarre
miec sie at hrosazt/ nema einazta J krossi vors dro
ttins Jesu Christi/ fyre huern mier er heimriñ
festr/ ⁊ eg heimenũ/ þt i Christo Jesu duger huor
ki vmskurn nie yfuer hud nockut/ Helldr ny skep-
na/ Og s° marger sẽ epter þssari ✱ reglu gãga yf
uer þm̃ sie fridr ⁊ miskuñ/ ⁊ yfuer Jrael gudz/ Hi
er epter giori mier eingeñ meire mçdu/ þt eg ber
iafnan beniar Drottins a minum likama/ Nad
vors Drottins Jesu Christi sie med ydrũ anda kç
rir brçdr Amen

¶ Til þra i Galatia sendr af Roma.

Formale yfuer S. Pals pistil
til Ephesios

Þssm pistle keñer hiñ heilage Pall/ J
fyrstu huat Euangeliũ er/ at þ sie allei
nazta af gudi fyrer eilifar allder fyre
hugat/ ⁊ fyrer Christũ/ for þienat ⁊ vt
geingit/ s° at aller þr sẽ þ a trua verdi

hiñ rieit

riett ꝼerduger/ꝼromer/ liꝼandi/ hialpliger/ ⁊ aꝼ logmalinu/ syndiñe/ ⁊ daudanū ꝼrialser/ þtta gior ir hñ nu ꝼyrer þa þria hina ꝼyrstū capitula

Epter þ keñer hñ at ꝼordazt þa hia lꝗru/ ⁊ ma ña bodord/ þau sem med iñ ꝼꝗrd verda/ vpp þ/ at vier bliꝼum vid eitt hoꝼut/ orugger/ riettꝼallner/ ⁊ verdum alleina ꝼullkōner i Christo/ aꝼ huerium vier hoꝼum þ algiorliga/ s° at vier þurꝼū emskis vtan hñs/ þ giorir hñ i ꝼiorde capitula

Sidan keñer hñ at idka truna/ ⁊ audsyna med godum verckum/ ⁊ syndir at ꝼordazt/ ⁊ med and- ligum vopnū at beriazt i gegn dioꝼlinū/ vpp a þ vier gꝗtum ꝼyre krossiñ stoduger stadizt i voñiñe.

S. Pals pistill til Ephesio

Fyrste Capitule

PAll apostuli Jesu Christi ꝼyre gudz vilia þiñ heilogū sē eru til Ephe- so ⁊ truudum a Christum Jesum

Jacobs messu

✠ Nad sie med ydr ⁊ ꝼridr aꝼ gudi vorū ꝼaudr/ ⁊ Drottne Jesu Christo Blezadr ✠ sie gud ⁊ ꝼader vors Drottins Jesu Christi sa oss heꝼer blezat mz allz hattadri and- ligre blezan i hīneskre audlegd/ ꝼyre Christum/ s° sē hñ vtvaldi oss ꝼyre þañ sama/ adr eñ verolldtn var grunduollut/ þ vier skylldū vera heilager ⁊ o straꝼꝼanliger ꝼyre hiñ/ i kꝗrleikanū/ ⁊ heꝼer ꝼyre hugat oss i sonarleiꝼdina til sialꝼs sins ꝼyre Jesū Christum / epter þocknan sins vilia/ til loꝼs siñe dyrdarligre nad/ ꝼyre hueria hñ heꝼer oss þack- nꝗma giort i sinū elskuliga syne. ✱

I hueriū vier hoꝼū endrlausnina/ ꝼyre hñs blod sē er syndañ ꝼyrer geꝼning/ epter rikdome hñs na dar/ sē oss er gnogligañ vt skipt i allz hattudum visdomi ⁊ ꝼorsialeik/ ⁊ heꝼer oss vita latid leyndañ

dō sins vilia/epter siñe þocknan ꝛ heþer þñ sama hi
er þrā þlutt þyre hñ þ hñ yrdi predikadr/þa vpp
þyllig timaña vǫri komin/vpp a þ at hñ vppriette
alla hluti i kristo/bǫdi þa sē a hīnū ꝛ a Jordu eru
þyre hñ sialþuañ/þyre huern vǫr erū eirnē til arþ
skiptis kōner/vier sē erū adr þyreþrā þyre huga-
der/epter þorsio þss sē alla hluti verck̃/epter radi
sins vilia/vpp a þ vier sieum hñs dyrd til loþs/
sem adr þyre þraiñ vonum vpp a Christum

Þyrer huern þier haþit heyrt/sañleiksins ord
sē er Euangeliū aþ yduare salu hialp/ þyre hrert
(eþ þier truit)erut insiglader mz heilogū þyre heit
zins anda/sa sem at er pantr vorrar arþleiþdar/
til endrlausnar/ s° at vier erū vordner hñs þasta
eign til loþs hñs dyrdar

Hu̅ þyre eg eirnen/epter þui at eg heþi heyrt hia
ydr vt aþ þre tru a Drottiñ Jesū ꝛ aþ ydrū kǫrlei
ka til allra heilagra/þa lǫt eg eigi aþ þack̃ at gio
ra þyre ydr ꝛ miñunzt yd̃ i minū bǫnum/þ gud
vors Drottins Jesu Christi dyrdariñ þader geþi
ydr vis dōsins ꝛ vpp birting̃ anda/til hñs eigiñar
vidr keñing̃/ ꝛ vpp lyse augu yduars hugstotz/þ
þier meigit vita/huer þar sie von ydr̃ kallanar/
ꝛ huer þar sie rikdomr hñs dyrdarþullr̃ arþleiþ-
dar til siña heilagra/ ꝛ huer þar sie hin yþuer gnǫ
þanliga stǫrd hñs kraptar vid oss/vier sem truū/
epter verckan hñs volduga styrckleiks/ sem hñ he
þer verckat i Christo þa hñ vppuackti hñ aþ dau-
da ꝛ setti til siñ̃ hǫgri handar a hīnū/yþuer allañ
hoþdingskap/valldz stiett mackt/ ꝛ herra dō/ ꝛ alle
huat neþnazt mǫ/eigi einazta i þssari verolld hell
dr iaþa vel i til komandi/ ꝛ alla hluti heþer hñ hñ
vuder þǫtr lagt/ ꝛ sett hñ hoþut yþuer allañ soþna
diñ/huer at er hñs likame/ ꝛ þylling hñs sem alla
hluti i ollm̃ vppþyller

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

S. Pals pistil

Añar Capitule

O geirnen ydr þa þier vorut dauder/ þyre aþbrot ⁊ synder i hueriũ þier haþit þordũ daga gengit/ eptr hątti þssar verall dar/ ⁊ epter þm̃ hoþdingia sẽ i loþiinu Drottnar/ sẽ er epter þm̃ anda/ er a þssa ri tid heþer sina verckan i bornũ vantruariñar/ me dal huerra vier hoþũ aller þordũ haþt vort at hą þi i girndum vors holldz/ þremiandi holldzins ⁊ hugskotzins vilia/ ⁊ vorũ aþ natturu born reidiñar lika s° sem hiner adrer

Eñ gud sa audigr er aþ miskuñ/ þyrer sina myck la elsku/ þ hñ heþer oss med elskat/ þa vier vorũ dauder i syndunũ heþer hñ giort oss liþandi medr kriste (þt aþ nadine eru þier hialpliger vordner) ⁊ vppuackt oss medr hm̃ ⁊ sett oss medr hm̃ medal hi neskra i Christo Jesu/ vpp aþ hñ audsyndi i epter kõandi aulld yþuer gnąþanligañ rikdõ siñ nad/ þyre sina godgirne vidr oss i kristo Jesu/ þt aþ na diñe eru þier hialpliger vordner þyrer truna/ ⁊ þecki aþ ydr/ gudz gaþa er þ/ eigi aþ verckunũ/ s° at ein geñ/ horse sier/ þt vier erũ hñs/ verck/ skapader i chri sto Jesu til godra vercka/ til huerra at gud heþer oss adr þordũ þyre buit þ vier skylldũ þar iñe ganga.

Hvar þyrer at verit þss miñuger/ þ þier/ sẽ þord um daga vorut heidnar þioder epter holldino ⁊ yþ uer hud kollat aþ þm sẽ kallader eru vmskurn ept er holldino sem med hendiñe skier/ þ þier vorut i þañ sama tima an kristz þramãdi ⁊ þra kilder bor gar riette Jrzels/ ⁊ o kender aþ Testamento þyre heitzins/ aþ þui þier hoþdut eckert hop/ ⁊ vorut an gudz i þssm heime/ eñ þier sem i christo Jesu erut/ ⁊ þordum vorut i þiarska/ þa erut nu nalągger vo rdner þyrer blod christi þt hañ

Þuiat hañ er vor fridr/sa vt af huoru tueggiũ
giorir eitt ⁊ af hefer brotid þñ tungard/sem þar
var mille/ i þui/ þ hñ burt tok fyre sitt holld/ þañ
o vinskap sem fyrer logmalit var i bodordunum
til settr/s° at hñ skapadi af tveimr eiñ nyiañ mañ
i sialfũ sier/ ⁊ giordi s° frid þ hñ forlickte huoru
tueggiu vid gud i einum likama fyre krossiñ/ ⁊ de
ydde s° o vinskapiñ fyre sig sialfuañ/ ⁊ er komiñ
⁊ kuñgiordi ydr i euangelio þañ frid/ ydr sẽ vorut
fiarre ⁊ hinum sẽ nærri voru/ þt fyrer hañ hofũ
vier huorertueggiu at gãg i einũ anda til fodrsins

S° eru þier nu eigi meir gester ⁊ framandi/ he
lldr samborgar meñ heilagra ⁊ gudz heima meñ/
vpp bygder yfuer grunduoll postula ⁊ spamañ
þar Jesus christus er hyrningar steiñiñ/ a hueriũ
aull vpp byggingin i eitt saman sett/ vegr til heila
gr mustieris i Drottne/ vpp a huern þier verdit eir
uen med vpp a bygder til gudz i budar i andanũ

pridie capitule

HVar fyrer eg Pall bandinge christi Je
su fyrer ydr heidingia/ at þui þier haf
it heyrt vt af embætti gudz nadar/ þre
mier er til yd° gefiñ/ þ mier er kuñr vor
dtñ þssi leyndr domr fyrer opiberã (ep
ter þui eg hefi adr hid allra styttzta skrifat) þ þier
ef þier læsut þ kuñit at merckia miñ skilnig i lyndũ
domi Christi huer ecki er fordũ mañañ sonũ kuñ
giordr/ s° sẽ nu er hñ opinberadr hñs heilogũ posto
lũ ⁊ spamõm fyrer andañ/ þ at hiner heidnu eru
sãarfuar ⁊ sãlifuader ⁊ hlut takẽdr hñs fyrer heitz
i Chzisto fyre Euãgelion huers þienare eg em vor
diñ/ epter gafu gudz nadar/ sẽ mier er gefin/ epter
hñs vollduga krapti

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Mier hinū sidzta medal allra beilagra er gefin þessi
nad/ þ eg kuñgiorda medal heidiña þioda þñ o vt spyri
anligañ rikdō Cristi/ ⁊ vpp at birta huerū mañi/ huer
þ sie sā eign leyndardōsins/ sē af verallð vpp hafi er i
gudi huliñ verit sa alla hluti hefer skapat fyre Jesum
Christū/ vpp a þ hñ kuñgiordizt nu hofdingiū ⁊ herrado
mū a hīnunū/ fyre sofnadiñ/ þa margfallda speki gudz
epter fyre hyggiuñe fra verallð vpp hafi/ sē hñ hefer
audsynt i Christo Jesu vorū Drottne fyre huern vier
hofū diorfung ⁊ at gāg i ollu trausti/ fyre truna ahñ ✱
fyre þui bid eg þ þier tregizt ecki/ vegna miñ hormūg
sē eg þoli fyre ydr/ huer yð dyrd er Hu fyrer eg
beygi min kne/ fyre fodr vors drottins Jesu christi/ sa sē
riettr fader er yfuer allt huat fader kallazt a hīnū ⁊ a
iordu/ at hñ gefi ydr krapt eptꝰ rikdōi siñ dyrð/ at styr
ckiazt fyre hñs anda i hinū iñra mañi/ ⁊ lata Christū
fyre truna bua i ydrū hiortū/ ⁊ fyre kærleikiñ iñrætazt
⁊ grūduallazt/ sꝰ at þier mættud hondla mz ollm̄ helgū
Huer þ sie vidd/ ⁊ leingd dypt/ ⁊ hæd/ ⁊ at vita cirnen
kærleika kristz/ sē þo alla vidr keñing yfuer geingr/ sꝰ at
þier vppfylldust mz allz hattadri gudz gnægd.
Eñ hm̄/ sē mattugr er alla hluti yfuer gnæfālig at gio
ra/ hellor eñ vier bidiū edr skilium/ epter þm̄ krapti sē i
oss verckar/ þm̄ sama sie dyrd/ i safnadinū sa i Christo
Jesu er vm allr allder allda at eilifu Amen ✱ iiij Ca

Svo ✱ amiñe eg ydr nu/ eg bandīge i drottne at þi
er gangit sꝰ sē verdugt er yduare kallan/ þ þier
erut iñe kallader/ mz ollu litelæti ⁊ hoguæri/ ⁊ mz
þolin mædi/ ⁊ vmlidit huer añañ i kærleika/ ⁊ verit kost
gæfner at hallda eindregne i andanū fyre band fridar
ins/ eiñ likame/ ⁊ eiñ andi/ sꝰ sē at þier erut kallader vpp
a eina vō ydr kallan/ eiñ drottiñ/ ein trua/ ein skirn/ eiñ
Gud ⁊ fader allra sa sē at er yfuer ydr ollm̄ ⁊ fyre ydr
ollm̄/ ⁊ i ydr oll m̄ ✱

Eñ einū sier hueriū vorū er gefin nad/ epter mæling

giafu[m] christi/huar fyre at hñ seigerſ Hñ er vpp fariñ/
i hꝙdinu ꝛ heger herleidizina at herfangi tekit/ꝛ mõm He
gafr gefit/eñ þ hñ er vppfariñ/huat er þ/vtan þ hñ er d
adr midr stigiñ i hinar ydztu alfr iardarſ sa er midr er
stigiñ/þ er/hñ er sa sami sẽ vpp er fariñ fyuer alla hi er
na/vpp a þ hñ alla hluti vpp fyllir Og suma he
per hñ sett til postnla/ eñ suma til spamaña/ suma til da
gudz spiallara/suma til hirdara ꝛ lꝙrifedra/sº at hinir añ
heilogu sie fullkõner i verck þss embꝙttis þar sẽ likame
kristz verdr vpp a byggr/þ[m] til vier komũ aller i eindrꝙ
gne truarin[n] /ꝛ vitr keñing[ar] gudz son[ar] /ꝛ fullgiordr ma
dr verdũ/sa hñ er i mꝙling fullkõins alldrs christi/sº þ
at vier sicũ eigi leingr born/ꝛ latũ hꝙra oss ꝛ fyrirfia ap kun
allz hattudũ vinde lꝙrdõsins/ fyrer prettskap ꝛ vnder ecki
hyggiu mañaña/þar med þr a stunda ess at villa hal
Verũ helldr sañleiknũ epter fylgiandi i kꝙrleikanũ/ꝛ oss
vogrũ i ollu a hñ/sẽ at er hofudit/christr/a hueriũ allr at
likamiñ saman teingiz t/ ꝛ eiñ limr a odrũ hengr/fyrer leid
alla lidu/ huar ap huer odrũ hialp veiter/ epter verck
huerſ sẽ eins lims i siñ mata/ꝛ giorir þ at likamiñ vegr
til siñar eigiñar betrunar ꝛ þ allt i kꝙrleika
Sº seigi eg nu ꝛ vitna i drottni/at þier gangit eigi leingr
sº sẽ at hinir adrer heidigi[r] / i hugõleik sins hugskotz/
Huerra hugskot formyrkuat er/ꝛ eru añarliger fra lifi
lifue sẽ ap gudi er/fyrer þa fauitzku sẽ i þm er/ꝛ blind
leik sialfs þra hiarta/huerier von[d] lauser eru/ꝛ sig gafu
i lausung ꝛ prõdu allz hattadan o hreinleik med agirne
Eñ þier hafit ecki sº numit kristũ/ef þier hafit añars
ef hñ heyrt/ꝛ erut i hñ kꝙdir/huersu þ sañindin eru i
Sº ap leggit i þra ydr epter formr breytne (Jesu.
hiñ gamla mañ / sem sig fordiarfar i girndum villu rꝛ
domsins/ eñ fornyit ydr i anda ydvars hugskotz/ ꝛ ñu
klꝙdizt þeim nyia mañi sem epter gudi er skapa dag
padr[i] i sañarligu rietlꝙti ꝛ heilagleik / Huar fyr
rer ap leggit lygar ꝛ talit sañleik huer vid siñ naunga/

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Psal. iiij

þat vier erū iñbyrdis huer añars limr/ Reidizt ⁊ syndgizt ecki/latid eigi solina vnder ganga yþuer yduare reide/ geþit ⁊ eckert rum þiandanū/ Huer stolit heþer/sa stele nu eigi meir/ helldr erþuidi ⁊ aþli med hondunum huat godz ligt er/s° at hñ haþi at geþa þm̄ sem þurþtuger eru ✱

Latid ongua vonda rǫdu þram þara aþ ydrū muñi/ Helldr huat nyitsamligt er til betrunar/ þar sem þaurþ giorizt/at þ sie þacknǫmiligt at heyra ⁊ hrygguit ecki heilagan anda gudz/ þ° þier eru med iñsiglader vpp a dag endr lausnariñar/allu beiskleike ⁊ grimd/reidi/hropan ⁊ gud lastau/ sie lāgt i þra ydr sāpt allri illzku/eñ verit iñbyrdis huer vid añañ/vingiarnliger ⁊ astudliger ⁊ þyrer geþit huer odrum/lika s° sē at gud heþer þyre geþit ydr i Christo

Þimte Capitule

✱ Þridia su u dag a lan a þosta

SVo ✱ verit nu gudz epter þylgiar°/s° sem kǫruztu born/⁊ gangit i astsemiñe lika s° sē at Kristr heþer oss elskat/⁊ sig sialþuan vt geþit þyre oss til þornþǫringar ⁊ oþþrs gudi i sǫtleiks ilm/ eñ þrillulipue ⁊ allañ o hreinleik edr a girne/latid eigi aþ ydr seigiazt/s° sem at heilogū hǫþer skamarlig ord ⁊ þiþlsligt hial/ eda keskne/ huat ydr heyrir ecki/ Helldr mycklu þramar þackar giord/ þui þ skulu þier vita þ eingeñ þrillulipuis madr/ edr o hreiñ/eda agiarn (huer at er skur goda þienare) heþer arþtoku i riki Kristi ⁊ gudz/latid onguan villa ydr mz o nyttsamligū þortolū/ þui þyre þ kemr reidi gudz yþuer born vantruariñ°/aþ þui verit eigi þra hlut takarar/ þat þier vorut þordū myrkr/eñ nu eru þier lios i Drottni

Gangit s° sem born liossins/ þui auogrir liossins/ er

Berū: qd lima ferro: qd fornax auro. Hoc

sins/er allz hattud god girne/riettlęti ꝛ sannleik: ✱
ꝛ reynit huat þar þacknęmt sie Drottne/ꝛ hapit
eckert samlag vid o þriopsamlig verck myrckuana/
eſi strappit þau mycklu helldr/ þui huat heimoligt
skier ap þm̃/er skamarligt at seigia/eſi allt þ ver-
dr opinbert/ nęr þ verdr ap lioſinu strappad/ þt
allt huat opinbert verdr þ er lios/ þyrer þui seiger
hn̄ vakna þu sem sepr/ꝛ ris vpp ap þ dauda/ꝛ Kri
str mun svo vpp lysa þig

Svo ✱ Siaid nu til/ þ hier gangit granduar
ga/eigi sº sem þauiser helldr sº sem viser/ꝛ skic-
ir ydr þre tid/ þat þ er vond tid/ þyre þui/verdit
ecki g vlauser/helldr skiliandi huat vilie Drottins
er/Og dreckit ydr eigi Vindruckna/ þui þar ap kem
saurugt lizuerne/helldr vppfyllizt i anda ꝛ ta-
lit huer vid annan ap psalmū ꝛ lopsongum/ꝛ andli
gū kuędū/syngiet ꝛ spilit Drottne i ydrū hiortū/ꝛ
seigit þacker alla tima gudi ꝛ þaudr þyre alla hlu
ti i napni vors Drottins Jesu Christi/ꝛ verit hu-
r odrum vnder gepner i gudz otta ✱

Konuñar veri sinū bęndū vnder gepnar/sº sē
Drottni/ þat madrin̄ er kuinnuñar hoput/lika sº sē
Kristr er sapnadarins hoput/ꝛ hn̄ er prelsare sins
likama/eſi lika sº sem sopnudrin̄ er nu Kriſte vn-
dergepin̄/ sº ꝛ eirnen konuñar sinū bęndū i ollu/
þier meñ elskit ydrar husfreyiur/lika svo sē Kristr
elskadi sopnudin̄/ꝛ gap sig sialfuan vt þyre hn̄/
vpp ap þ hann helgadi hn̄/ꝛ hreinsadi þyre skirnar
sacrñ i ordinu/svo at hn̄ til bygge sier sialfū dyrd
liga safnan/sem ongua pleckan nie hrucku edr þss
kon̄ hędi/helldr þ hun sie heilog ꝛ o strappanlig

Svo skulu ꝛ meñirner elska sinar eigin konur
sem sina eigū likame/huer sina eigen konu elskar/
hn̄

leynicha
þyng thal
leyrne bi
baytazt

✱ rr sunn
dag

hieron: mille
vnū cum Sevor
hilaritate mē
þ totū psalt
sastrio et

madrinē
hęndr sit

natu

hñ elskar sig sialfuan/ þui eingiñ hefer vm alldr
sitt eigit holld hatad/helldr nærir þ ⁊ fostrar/svo
sem at Drottiñ sofnudiñ/ þt vier erũ limer hñs li-
kama/af hñs holldi ⁊ af hñs beinũ/Huers vegna
mun madriñ forlata fodr ⁊ modr/⁊ nalægiazt si-
na eigin kona/ ⁊ þau two munu eitt holld vera
leyndr domriñ er stor/eñ eg seigi af Christi ⁊ saf
nadinũ/ þa elski þier þo huer sem eiñ/sina eigin
konu sem sialfuañ sig/eñ konañ ottizt mañiñ

Hier mein hñ lika s° hioniñ ha ⁊ alla hluti eiginliga/ sie ⁊ lika edr kriste ⁊ ſ safnan

Siette Capitule

Þier born verit hlydug ydrũ forelldrũ
i drottne/ þat þ er riettuisligt/ heidra
þu faudr þiñ ⁊ modr þ er hid fyrsta
bodord sem fyre heit hefer/ s° at þier
vegne vel/ ⁊ siert langær a Jordu/ Og þier fedr
skulat eigi egna yd born til reide helldr alit þau
vpp i sidsemd ⁊ amiñingu til Drottins
Þier þionustu meñ verit hlyduger ydrũ likamli
gum drottnum med otta ⁊ skialfta/i ein falldleik
yduars hiarta/ svo sem Christi/eigi alleinazta
med/ þionustu fyre augum/ s° sem moñum
til þocknunar / helldr s° sem þionar Christi
þ þier giorit þñañ gudz vilia af hiarta mz godũ
huga/latid ydr þikia s° sẽ þierþionit Drotini ⁊
eigi mõm/⁊ vitid/at huat sem huer eiñ giorit gott
þ mun hñ af drottne medtaka/huort hñ er þrall
edr frelsinge/og þier Drottnañer giorit eirnen þtta
hid sama vid þa/ ⁊ epter latid ogniñar/vitandi eir
nen þ yduar Drottiñ er a himnũ/ ⁊ þ hia honum er
eckert mañ greinar a lit

xxi sunu dag

Huat ✠ at auk er miner brædr/styrckizt i Drott
ne ⁊ i mætti hans kraptar/i klædit ydr gudz hersk
ruda/s° at þier getid stadit i giegn vmsatũ Diof-
ulsins

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

ulsins/ þ at vier hoþum eigi vid holld ꝛ blod at ber iazt/helldr vid hoþdingia ꝛ volldvga/sem er vid drottna veralldariñar/ þr ed i myrckrum þssarar veralldar drottna/vidr illzku andana vnder himnenum/Huar þyrer þa hondlit gud z herneskiu/ s° at þier getid i moti stadit a hinum vonda deige/ꝛ verit i ollm̃ ydrum verckum þul'giorder

S° standit nu/vmgyrdit ydrar lendar mz sañ leiknum ꝛ i skrydder mz bryniu riettlꝫtisins/ꝛ vm þꝫtrna skoþatader medr Euangelio þridarins vpp a þ þier sieut þyre buner/ eñ vm þram alla hluti þa hondlit skiolld truariñar/mz hueriũ þier kuñit vt at slockua oll elldlig skeyti hins prett visa/ꝛ gripit hialm hialprꝫdisins/ꝛ suerd andans/huert at er gudz ord ✠ ꝛ bidiet iduliga i allre naud þurþt/ med bꝫnũ ꝛ beidne i andanũ/ꝛ þar til vakit med ollu stadþesti ꝛ akalli þyre ollm̃ heilogum ꝛ þyre mier vpp a þ at mier geþizt þ ord med dristugre op nan mins munz/s° at eg mꝫeta kuñgiora leyndañ dom Euangelions/huers sendi bodi og em i þestiñe s° at eg meigi diarþiliga þar iñe hondla/ ꝛ s° at tala sem til heyriligt er

Eñ þ at þier vitid eirniñ/ huersu hattad er vm mig/ꝛ huat eg giori/ þ kañ Tychicos miñ kꝫri broder ꝛ trur þienare i Drottne kuñgiora ydr allt saman/þt eg heþi sent hñ til ydar vegna þss at þier vissut huernen oss/vegnadi/ꝛ þhñ hugsualadi ydrum hiortum/þridr sie brꝫdrunum/ꝛ kꝫrleiki med truñe aþ gudi þaudr/ꝛ Drottne Jesu Christo Nad sie med ollum þm̃ sem elska vorn Drottiñ Jesum Christum hreinþerdugliga AMEN

Skriþadr aþ Rom til þra i Epheso medr Tÿchicon

Jþm

Formale yfuer S. Vals þistil til Philippenses

Þessm pistle lofar ⁊ amiñer hiñ heilagi Pall þa Philippēses þ þr skulu blifa ⁊ a þramt fara i truñe/ ⁊ aukazt/ i kǫrlei kanū/ eñ mz þui hiner folsku Postular ⁊ verckaña lǫrendr/ þa giora truñe ǫ tid skadsemi/ varar hñ þa vid þm inu somū ⁊ tiar fyre þm̄ marghattada predikara/ suma goda suma vonda/ eirnen sialfuañ sig/ ⁊ sina lǫrisiteina Timotheū ⁊ Epaphroditon þtta starfuar hñ nu i hinū fyrsta ⁊ odrum Capitula

I hinum þridia burt skufar hñ þ somalausi maña riettlǫti/ sē fyre hina folsku postula kent ⁊ halldit verdr/ setiandi sig sialfuañ til epter dǫmis/ sa sem i sliku riettlǫti vegsamliga hefdi lifat/ ⁊ halldi þar nu þo eckert af/ fyre Christz riettlǫtis saker/ þt þr hiner giora magañ at gudi/ ⁊ eru o viner krossins Christi

I fiorda amiñer hñ þa til fridar ⁊ til eins godz augsyneligs sid ferdis/ huer vid añañ/ ⁊ þackar þm̄ fyre þra gafr/ er þr hofdu sent hm̄.

S. Pals þistil til Philppenses

Fyrsti Capitule.

PAll ⁊ Timotheus þionustu meñ Jesu Christi

Oll m̄ heilogum i Christo Jesu til Philippenses/ samt byscupum ⁊ þienurū.

Nad sie med ydr ⁊ fridr af gudi vorum faudr/ ⁊ Drottne Jesu Christo

Eg

Eg þacka gudi minū/s° opt sē eg hugxsa ydr
huat eg giori alla tima i minū bǫnū fyre ollm̄ ydr
ꝛ þa bǫn giori eg inz fognudi (yfuer ydru samla
gi i Euangelio/i fra hinū fyrsta deigi/allt til þssa ✠ xxq̄ sui
Og eg ✠ em þss hins sama i godu trausti / at dag
sa sē i ydr hefer vpp byriat hid goda verkit/ hn̄
muni þ ꝛ eirnen fullkōna allt aþn̄ dag Jesu Chris
ti/s° sē at mier er vel heyriligt/ þ eg halldi af ydr
ollm̄ i þm̄ mata/ þt eg hefi ydr i minu hiarta i þs
sum minū fiotrū huar in̄e eg forsuara ꝛ vernda þt
ta Euangeliū/huar af at þier erut aller nadarin̄
ar hlut takarar medr mier

Þt gud er min̄ vottr/ huersu þ mig forleinger
af hiartans grun̄e i Christo Jesu epter ydr ollum
ꝛ þss sama bid eg þ ydu kǫrleike audgizt ǫ me
ir ꝛ meir i allri vidr kenning ꝛ allri raun/ s° at þier
meigit reyna huat bezt er/vpp a þ þier sieut skirer
ꝛ o hindrunarliger allt vpp a þn̄ dag Christi /
vpp fyllter auegxti riettlǫtisins sē er fyre Jesum
Christū i ydr skied til dÿrdar ꝛ lofs gudi✱

En̄ þ lǫt eg ydr vita kǫrir brǫdr/huat mig er
yfuer komit/at þ er til meire algiordar skied Euan
gelio/s° at min fiotr i Christo eru opinskar vordin
i ollu þing husinu/ꝛ hia þm̄ ollum odrum/ꝛ mar
ger brǫdr i Drottni feingn hugar styrck af minū
fiotrū/ þss diarfligar þ ord at tala vtan hrǫdzlu
sen̄eliga sumer þa predika Kristū fyre hatr ꝛ þrǫ
tu saker/en̄ sumer vt af godri meining/ þr hiner
kun̄giora Christū af hatre ꝛ eigi hreinliga/ þt þr
meina/ þ þr geti minum fiotrum nockra hormung
til lagt/en̄ þssir vt af kǫrleika/ þt þr vita þ eg ligg
hier til forsuars Euangelij

En̄ huernen skal þ þa fara/ þt kristr verdr inz

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

S. Pals pistill

alls hattudu moti kungiordr/huort þ skier i rettan mata/eda þyre til þellis saker þa gled eg mig þo þ̄ sie/ t vil mig eirnen gledia/ þt eg veit at þat sama mū mier þalla til hialprædis/ þyre ydra bøn/ t þy re til styrcking Jesu christi anda/ sem eg olloungis vænti/ t vona þ eg verdi i ongri grein skamadr/ helldr þ kristr med allri diorþung sē alit hingat til/ lifa t eirnen nu myckladr verdi a minū likama/ sie þ þyrer lifit eda þyre daudañ/ þt kristr er mitt lif t daudin er min auding

Eñ mz þui/ þ i holldino at lifa þienar meir til a nagrtar at apla þa veit eg eigi huort eg skal kio sa/ þt huorutæggia stærlar mig hardliga/ eg hefi girnd a þra at skiliazt/ t hia christt at vera/ huat eirnen myckla betra væri/ eñ þ er myckru naudsyn ligra i holldinu at blifa þyre ydar saker/ þss trey standi/ þ eg muni blifa hia ydr/ t vera ydr ollū til þramkuæmdar t til truarinar gledi/ vpp a þ þi er meigit miog hrosa ydr i christo Jesu a mier/ þy rer mina til komu aptr til ydar

Gangit sem verdugt er Euangelio Christi/ vpp a þ/ huort helldr eg kem at sia ydr/ eda em eg fi arlæge/ at eg meigi þ af ydr heyra/ at þier standit i einū anda/ t einū Salu/ t med oss berizt i tru þss Euangelij/ t latid aungvaneiin blygda ydr af motstondarumū/ huert at þū er pullsauk þyre dæ ming arinar/ eñ ydr heilsugiafariñar/ t þ sama af gridi/ þat ydr er þ gefit/ þyre Kristus saker/ eigi allein tzta þ at giora/ at þier a hañ truit/ helldr eir nen hiis vegna lidit/ t hafit þa somu barattu sem þier hafit a mier sied/ t nu þra mier heyrit

Añar Capitule

Di þrest hia Christo/ þrest sins/ þrist þ̄ þyrst þar er h Fullsemi/ sva

hier sient añar lund a verandi samhuga yrandi þyre oyand ū þyr litlæti. Hellst huer elgnañ/ e hann añ lat ydr vpp a þ hast hins

Huer þ eñ sie sē sīr er/ huer þo ed var mo sīt þyre neitt tan. Gu þ hū sig sialfuañ/ t med lēt odrū mōm/ t sialfutti sig sialfuañ Ja allt til kross ins hafit hū/ t gap h ra sē at i nafni Je himnū t a iordu t fruia vidkeña/ þ byrdar guds þaud Lika svo/ miner la time hlydnger var sem/ Helldr nu myc at sialfuer yduart gud er hū sem i ydr fūi epter sine þokn Giorn alla h ungar/ vpp a þ ra/ t o stra þ̄ anlig

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

DVi þyrst hia ydr er nu hugsualan i Christo/ þyrst þar er huggan kærleiksins/ þyrst þar er sameign andans/ þyrst þar er hiart groin ast semi ꝛ miskuñsemi/svo vppþyllit miñ þognud/ þþier sieut eiñrar lundar/haþandi hiñ sama kærleika/ verandi samhugader ꝛ eins siñader/ eckert giorandi þyrer oþund edr hiegoma dyrd/ helldr þyre litelæti. Halldit huer sem eiñ/añañ ædra/eñ sig sialþuañ/ ꝛ huer eiñ lite eigi vpp a þ huat hans er/ helldr vpp a þ huat hins añars er

Halldi hi[illegible] [illegible] sier

Huer ℞ eiñ sie s° siñadr/ sem Jesus Christus var/huer þo ed var gudz i mynd/hiellt hñ þ þo ecki þyre neitt ran/Gudi likr at vera/helldr mincka di hñ sig sialþuañ/ ꝛ tok a sig mynd eins þions/ vard likr odrũ mõm/ꝛ at hegdan þundiñ sẽ madr litelætti sig sialþuañ ꝛ vard hlydugr allt til dauda/Ja allt til krossins dauda/þyrer þui heþer gud vpp haþit hñ/ꝛ gaþ hm̃ naþn/ þ yþuer ollm̃ noþnũ er s° at i naþni Jesu skulu sig beygia oll kne sẽ a himnũ ꝛ a iordu ꝛ vnder iorduñe eru/ꝛ allar tungr skulu vidrkeña/ þ Jesus Christus sie Drotiiñ til dyrdar gudz þaudrs ✱

℞ Palma suñu dag

Lika svo/miner kæruztu/sem þier haþit alla tima hlyduger verit/ eigi alleinazta i miñe naueru/Hellder nu mycklu meir i miñe þraueru/vercket sialþuer ydnart hialprædi mz vgg ꝛ otta/ þe gud er hñ sem i ydr verckar bædi viliañ ꝛ giorningiñ epter siñe þocknan

Giorit alla hluti an moglunar/ ꝛ an auruæntingar/vpp a þþier sieut skullda lauser/ꝛ skirir/ꝛ o straþþanlig gudz born/ mitt i mille þrar

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

vondrar ⁊ vm snuiñar kynslod^m/medal huerra þier
skinit svo sem lios i heimenum/ þar med/ eþ þier
bliþuit vid liossins ord/mier til hrosunar a deige
Christz/s^o at eg haþi ecki til o nytz hlaupit/nie þor
geþins er þuiduat/ ⁊ eþ svo er þ eg verd þornþ ꝗr-
dr yþuer oþ þre ⁊ gudz þionustu ydrar truar/gled
eg mig med ydr ollm̄/ þss skulu þier eirnen gledia
ydr/ ⁊ skulut gledia ydr medr mier

Eñ eg vona i Drottni Jesu / þ eg muni iñañ
skamzt senda Timotheū til ydar/svo at eg glod-
dunzt i huga/ þa eg þeingi at vita huersu ydr þer
at/ þt eg heþi aunguan sem s^o algiorliga sie mins
siñis/er s^o aþ hiarta þyrer ydr syrgier/ þt hiner al
ler leita þss huat þra er/eigi huat Jesu Christi er/eñ
vitid þ hñ er reyndr/ þt lika svo sem barnit þodr
nū/ þa heþer hñ medr mier þionat i Euāgelio/ þñ
sama vona eg/ þ eg muniskiotliga þangat senda/
þa at eg sie huat mier lidr eñ eg treystunzt i Drot-
ne þ eg muni eirnen sialþr iñañ skamzt koma

Mier leizt naudsynligt þ eg senda til ydar þñ
brodr Epaphroditon/sa mtñ hialpare ⁊ med stri
dare ⁊ ydar Apostuli/ ⁊ naud þurþtar þienare er/
aþ þui at þier hoþdut heyrt þ hñ heþdi siukr verit
⁊ hñ var at soñu daud siukr/eñ gud veitti hm̄ mis-
kuñ/eigi einazta hm̄/helldr iaþn vel mier svo at eg
heþda eigi sorg a sorg oþan

Eñ eg heþi sent hñ þss skiotara hingat/svo at
þier sꝗut hñ/ ⁊ yrdut glader aptr/ ⁊ þ eg heþda
þss miñe sorg/svo medtakit hñ nu i Drottne/aþ al
lri gledi/⁊ haþit þss konar meñ i heidri/ þt þyre sa
ker vercks Christi er hñ daudanū s^o nꝗr komiñ þ
hñ sitt liþ þeygit acktadi/vpp a þ hñ þionadi mi-
er i yduarn stad

Þridie Capitule

þram^m

FRamar (kærir bræðr) þa glediet yðr i Drottni/ þui þ eg skrifa yðr tæpnan hid sama/treg mig ecki/ t giori yðr þss oruggare/gepit gætr at hundunū/gepit gætr at illū erpuidorū/ gepit t gætr at til sniðinguñe/ þt vær erum vmsniding/vier sem gudi þionū i andanum/t hrosum oss æ Christo Jesu/t þorlatū oss ecki vpp a holldit þo at eg hafi þi/ þ eg meigi miet æ holldinu hrosa/ fyrst eiñ añar lætr sier þickia/ hñ meigi sier holldzins hrosa/eñ þa mycklu fremar eg sem a hinū atta deigi em vm skoriñ/eiñ vt æ Israels folki/æ ætt Benjamins/ebresk æ ebreskū/t epter logmalinu Pharisæus/epter vandlætinu ofsoknare sæpnadarins/ epter riettlætinu i laugmalinu verit o straff fanligr

Eñ huat min a viñing var þ hefi eg Christus vegna fyre skada reiknat/ Jat eg helld alla hluti skada vera/i hia þui ypr uer gnægianligre vidkeñingu Christi Jesu vors Drottins/ fyre huers saker eg hefi alla hluti fyrer skada reiknat/ t helld þa fyre þreck/sº at eg a viñe Christū/t i hñ fundiñ verdi/ þ eg hafi ecki mitt riettlæti vt æ logmalino Helldr þ sem fyrer truna a Kristū kemr/sem er þ riettlæti/er æ gudi i truñe til reiknad verdr/hñ at keña/t kræft hñs vppriſu/t sam eign hñs harm kuæla) þ eg verdi t hñs dauda likr/svo at eg mæt ta hñ i moti reña i vppriſu framlidiña.

Ecki þ eg hafi þ þegar hondlat/ edr sie þegar fullkomiñ/eg skunda hñ epter/ huort at eg geta eirnen hondlat/epter þui at eg em æ Christo Jesu hondladr/miner bræðr eg helld mig eigi sialfr uañ fyrer þñ/at eg hafi þ hondlat/ eñ eitt vil eg seigia/ þ eg gleymi þui/ huat til baka er/t dreg

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

mig at þui sem i þyrer er/eg skunda at þui vppset
tu takm ꝛcki epter þui hnosse huert þram hell-
dr þre himneskre kallan gudz i christo Jesu/ svo
marger sē aþ oss eru nu þullkomner/ þa verū svo
siñader/ ꝛ eþ þier skulut nockut añat hallda/ þa la
tid gud ydr þ opinbera/ þo s° þramt þ vier þram
gongū epter regluñe er vier erū iñkōner/ ꝛ verū lika
siñader

Þrriq̄ suñu ꝛg

Fylgit ꝟ mier epter kꝫrir brꝫdr/ ꝛ gꝫtid at þm
sem s° ganga/ lika sē at þier haþit oss til þyremyn
dar/ þt marger ganga s° (aþ hueriū eg heþi opt-
siñis sagt ydr/ eñ nu seigi eg ydr gratandi) þr o vi
ner krossins christi/ Huerra ꝫþi lok er þyredꝫming
in Hverra gud Magiñ er/ ꝛ þra vegsemd sē iard-
liga siñader eru verdr til skam̄ar/ eñ vor starþuan
er a himnū/ huadan vier vꝫntū þrelsarans Drott-
ins Jesu christi sa vorn þaþeingañ likama mun
þorklara/ þ hañ likr verdi hñs þorklarudū likama/
epter þri verckan þar hñ kañ sier alla hluti mz vn-
der geþna at giora

Fiordi capitule

Ika s° miner kꝫrir ꝛ ꝫskiliger brꝫdr/
miñ þognudr/ ꝛ min korona/ standit s°
i drottne elskāliger. Hiñ Euodiañ a mi-
ñe eg/ hiñ Syntichen a miñe eg/ þ þr sie
samlynder i drottne/ eg bid þig eirnen
miñ trur lagsmadr/ veit þm hia stod/ sē med mier
stritt haþa yþuer Euāgelio/ mz Clemese ꝛ hinū odrū
minū hialpar mōm huerra noþn at eru a lifs bok-
iñe ✱. Glediet ꝟ ydr i drottne alla tima/ ꝛ eñ aptr
seigi eg glediet ydr/ ydra vmgeingne latid kuña ve
ra ollū mōm/ drottiñ er nalꝫgr. Syrgit ecki/ helldr
latid ydrar bꝫner i ollū hlutū i bꝫua halldi ꝛ a ka
lle mz þackar giord þyre gudi kuñar verda/ ꝛ þrid

ꝟ þiorda dag

ur gudz

ur gudz sa hærri er ollū skilninge vardueite ydar hiortu ⁊ hugskot i christo Jesu ✱

Þramar kærer brædr/ huat sañarligt er/huat heidrsamligt er/huat riettligt er huat hreinþerdugt er/huat astsamligt er/huat vel samer/er þar dygd nockr/ er þar loþ nockut/ hugxit þar epter/ huert þier eitnen lært ⁊ medtekit/heyrt ⁊ sied haþit a mier þ giorit/þa mun drottiñ þridarins mz ydr vera / eg em nærsta miog gladr vordiñ i drottne/þ þier endr blomguduzt/þyre mier at syrgia/ sē þier haþit þo allt iaþnt þyre mier sorgat/ eñ tidin heþer þ eigi viliat lida/eigi seigi eg þ naudþurþtariñar vegna/þt eg heþi lært hia þm̄ at eg em/mier at nægia lata/eg kañ lagr ⁊ hær at vera/eg em i ollū hlutū ⁊ hia ollū skaþþelligr/ bædi saddr at vera ⁊ s° hungradr/bædi gnog at haþa ⁊ vesolld lida/ieg þorma alla hluti þyre þñ sē mig mattugañ giorir (Kristr) þo haþi þier vel giort þ þier haþit mina hormung a ydr tekit

Eñ þier Philippenses vitid þ/at aþ vpp haþi Euangelij/þñ tid eg burt þor aþ Maccdonia/ þ eingiñ soþnudr heþer mier samlagat i reikningskapnū/vti at lata ⁊ iñ at taka/vtan þier einer saman þt til Tessalonisen sendu þier nockut til miñar naud þurþtar/eitt siñ ⁊ þar epter eñ einu siñe/ eigi þ eg spyrie at gioþiñe/helldr spyr eg at auegxtinū/ þ hñ sie gnogligr i ydrū reikningskap þt eg heþi alla hluti ⁊ heþi gnogligaña/eg þylliunzt þñ tid eg mz tok þyre Epaphroditon/þ þra ydr kom/sætan ilm/ þægiligt oþþr/gud þacknæmt/eñ miñ gud vpp þylli alla ydar naud þurþt/epter sinum dyrdariñar rikdomi i Kristo Jesu

Eñ gudi ⁊ vorum þaudr sie dyrd vm alldr ⁊ æþi

at eilifu amen/ Heilsit ollm̃ heilogũ i Christo Jesu Ydr heilsa þr brądr sem eru hia mier/ Ydr heilsa aller brądr/ sierdeilis þr af Keisarans husi/ Nad vors Drottins Jesu Christi sie med ydr ollũ amen

¶ Skrifadr af Rom med Ephaphroditon

Formale yfuer S. Pals pistill til Collossia

Ika s° sem at sa pistill til þra i Galata tierar sier/ ꝛ hegdan hefuer epter þm̃ pistle til Romueria/ ꝛ þ sama i stuttu mali iñe lykr huat sa til Romueria vi dar ꝛ rikuligar vt breider/ s° tierar sier ꝛ þssi pistill til Collosenses epter þm̃ til Ephesios ꝛ iñe helldr þ sama i skom̃u mali.

J hinũ fyrsta/ Lofar postuliñ þa ꝛ ąskir þm̃ i Collossia þ þr blifui i truñe/ ꝛ a auki sig/ ꝛ vt breider huat Euangeliũ ꝛ truan sie/ einkum þa vitz ku/ sem vidrkeñer Christũ eiñ Drottiñ ꝛ gud fyre oss krossfestañ sem af veralldar vpp hafi var huliñ/ ꝛ nu sie hñ fyre sitt embątti auglystr/ þ er hiñ fyrsti Capitule.

J odrũ capitula varar hñ þa vid mañ a lądomi/ sem ątid er truñe mot stadligr/ ꝛ vpp kastar þa somu s° riettligañ a/ þ þr eru i skriptine huergi s° vpp malader strafandi þa meistarligañ a

J hinũ þridia amiñer hñ þa þ þr sie auagrtar samer i skąrri tru med allz hattudũ godum verckum huer vid añañ/ ꝛ skrifar allz hattadri stiett/ hñar eiginligt verck

J hinum fiorda bifalar hñ sig i þra bąnahalld Heilsar þm ꝛ styrckir þa

Pall

S. Pals pistill til Collosia

Fyrsti Capitule

PAll postuli Jesu Christi fyrer gudz vilia/ ⁊ Timotheꝰ broder þm̄ heilogum til Collossia ⁊ þm̄ truudū brǫdrū i Christo Nad sie med ydr ⁊ fridr af gudi vorum faudr/ ⁊ Drottni Jesu Christo

Vier þockum gudi ⁊ faudr vors Drottins Jesu Christi/ ⁊ bidiū alla tima fyre ydr/ af þui vier hofū heyrt af yduare tru a Jesum Christū/ ⁊ a[illegible] ǫrleiknū til allra heilagra/ fyre þrar vonar saker sem ydr er til laugd a hīnū/ af huerri þier hafit til forna heyrt/ fyrer sañleiksins ordit i Euangelio/ þ til ydar er komit/ svo sem þ er vm allañ heimiñ/ grǫr/ ⁊ friofgazt sº ⁊ eirnen lika medal ydar/ allt i fra þm̄ deigi er þier haufdut þ heyrt/ ⁊ vidr kent gudz nad i sañleika/ sº sē þier lǫrt hafit af Epaphra vorū kǫra med þienara/ Huer at ec trur þion Christi fyre ydr/ sa oss eirnin kuñgiordi yduarn kǫrleika i andanum

Huar fyre ✠ vier eirnen/ allt i fra þm̄ deigi/ þa vier hofdū þ heyrt/ gefu vier eigi vpp/ fyrer ydr at beida ⁊ bidia þ þier vppfyllizt medr vidrkeñing hñs/ vilia/ i allz hattudū/ visdomi ⁊ skilningi/ sº at þier gangit Drottni verdugligaña/ til allrar þocknun/ ⁊ verit auagrtar samer i ollm̄ godū verckū/ ⁊ at vagsa i gudz iatningu/ ⁊ styrckiazt i ollū krapti epter hñs dyrdligre mackt/ i allre þolin mǫdi/ ⁊ langlundargedi/ medr fognudi/ ⁊ þacker giora faudrnū sem oss hefer skapfelliga giort til arfskiptis heilagra i liosinu.

✠ xxiiij dag

Sa at oss hefer frelsat af yfuer valldi myrcrañ/

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

kraña/ ꝛ hefer oss sett vm i riki sins elskuliga/ a
huerũ vier hofũ endrlausn.na/ fyre hñs blod/ sem
er syndaña fyre gefning ✱ Sa sem at er i mynd
o syneligs gudz/ hiñ frumgetni fyre allar skepna
þat fyrer hñ eru aller hluter skapader/ þ a him-
nũ ꝛ a iordu er/ hid syneliga ꝛ hid o syneliga/ bꝫdi
yfuer korar ꝛ drottnaner/ hofdingiadomar ꝛ vall
dzstietter/ alli samã er þ fyre hñ ꝛ i hm̃ skapad ꝛ
hñ er fyre ollum/ ꝛ aller hluter standazt i hm̃

Hñ er hofut likamans/ sem er sofnudriñ/
huer at er vpphafit ꝛ hiñ frumgetne/ fra daudũ
vpp a þ hñ hafi i olliñ hlutum fyre gang/ þat þ
er s° þacknꝫmt verit/ at i hm̃ skylldi oll fylling
byggia ꝛ aller hluter yrdi fyre hañ forlickter/ til
hñs sialfs/ þ sie a iordu edr a himnũ/ þar mz/ at
hñ fridiñ giordi/ fyre blodit a sinum krossi/ fyre
sialfuan sig

Og ydr/ þier sem fordũ daga vorut framan
di ꝛ o viner fyre hugskotid i vondũ verckũ/ eñ nu
hefer hañ forlickt ydr medr likama sins holldz/
fyrir daudañ/ vpp a þ hñ vpp rietti ydr heila-
ga ꝛ o straffanliga ꝛ sakalausa i sinu auglite/ ef
þier blifit añars i truñe grũduallader stadfaster
ꝛ o hrꝫranliger af voniñe þssa Euangelij/ sẽ þier
hafit heyrt huert predikat er medal allra skepna
sẽ vnder hinenũ er/ þss þiernare eg Pall em vordiñ

Eg gled mig nu i minũ harmkuꝫlingũ/ þꝫr eg
lid fyre ydr/ ꝛ vppfylli a minu holldi huat at
vantar a þꝫr harmkuꝫlingar i Christo fyre hñs
likama/ huer at er sofnudriñ/ þss þiernare eg em
vordiñ/ epter gudligu predikunar embꝫtti/ sem
mier er gefit medal ydar/ at eg þ gudz ord rikuli-
ga predika skal/ sem er leyndr domriñ/ huer huliñ

er ve

er verit/ þra veralldar vpp haþi ⁊ vm ꝗþi/ eñ un opinberadr er hñs heilogū/ hueriū gud heþer vili at kuñgiora/ huer at sie/ sa dyrdligr rikdomr þssa leyndardoms medal Heidiña þioda (huer at er kristr) sem er vonin dyrdariñar/ Huern vier bodū amiñandi alla meñ/ ⁊ lꝗrandi alla meñ i allz hatt adre speki/ vpp a þ vier vpp riettudū huern mañ algiordan i Christo Jesu/ þ eg iñe erþuida/ ⁊ stunda epter verckan þss sē i mier kroþtugliga verckar

Añar Capitule

EG vil ydr vita lata/ Hueria a hyggiu eg heþi þyrer ydr/ ⁊ þyre þm̄ i Laodicea ⁊ ollm̄ þm̄ sem mitt auglit haþa ei sied i holldinu/ s° at þra hiortu hugsuo luduzt/ ⁊ sālyndut yrdi i kꝗrleikanū ⁊ i allri audgan þullkomins skilnings at vidrkeña leyndandō gudz þaudrs ⁊ Christi/ i hueriū hulder liggia aller siodar vitzkuñar ⁊ vidrkeñingariñar.

Eñ eg seigi þar aþ/ þ eingiñ tꝗli ydr med skynsamligre rꝗdu/ þt þo eg sie þar ecki epter holldinu þa em eg þo i andanū hia ydr/ þagnādi/ þ eg sie ydra skickan ⁊ ydra stadþasta tru a Christū/ Lika svo sē þier haþit nu medtekit Drottiñ Christū Jesum/ svo lika gangit i hm̄/ ⁊ verit iñrꝗtter ⁊ vpp bygder i hm̄/ verit ⁊ stadþaster i truñe/ sem þier erut lꝗrder til ⁊ yþuer gnꝗþit i hm̄ med þackar giord

Siaed til/ þ eingeñ herleide ydr þyre Philosophiā ⁊ hiegōlig tꝗling epter maña settninge ⁊ veralldariñar settnīge/ eñ eigi epter Kristo Jesu/ þt i hm̄ bygger oll gnꝗgd guddomsins likamliga/ ⁊ þier erut þullkomner i hm̄/ hañ sem er hoþut allz hoþdingia doms/ valldz stiettar i huerium þier erut vm skorner med vmskurn an handa

þyre aþlogu syndsamligs lakama/ þyrer vmskure
ning Christi/ i þui/ þar þier erut med hm̄ greptra
der/ þyrer skirnena i huerre þier erut vpp aptr ris
ner þyrer truna/ sē gud verckar/ Huer ed hn̄ vpp
vackti aþ dauda.

Og heþer ydr eirnen/ mz hm̄ liþandi giort/ þan̄
tid þier vorut dauder i syndum ⁊ i ÿþuer hud ydu
ars holldz/ ⁊ heþer oss þyre geþit allar vorar synder
⁊ aþ skaþit þa handskript sem moti oss var/ huer
þyre settningana sañadizt ⁊ oss gagn stadlig var/
⁊ heþer hana mitt a burt þra oss tekit ⁊ a krossin̄
negli/ ⁊ heþer aþ þlett hoþdingia doma ⁊ volldu
ga ⁊ til synis þram leitt opinberliga/ ⁊ sigre hrosat
yþuer þm̄/ þyre sig sialþuan.

Aþ þui latid onguan giora ydr samuitzku neina/
i mat edr dryck elligar mz sierdeilis helgi holld/ eda
tungl komr/ edr þuott daga huert at er skuggi aþ
þui sem til komandi var/ eñ sialþr kroppriñ er i
Christo/ latid onguan suipta ÿdr malteikninu/ aþ
þm̄ sē epter eigin þotta ganga i eydmyckt ⁊ andlig
leik einglañ/ hueria hn̄ sa alldri/ ⁊ er til onytz vpp
hrokadr i sinu kiotligu siñe/ ⁊ helldr sig ecki vid ho
þudit sem er Christr/ a huerium allr likamiñ þyre
limu ⁊ lidañ samteinging andlazt styrcking ⁊ sa
manhalld/ ⁊ vegr s° til gudligrar stǫrdar

Þyrst þier erut nu dauder med Christi þra
veralldariñar settningum/ huernen lati þier þa vei
da ÿdr mz settningū/ lika s° sē at liþdu þier eñ nu i
verolldiñe/ hiner sē seigia eigi skalltu a þui taka/ ei
gi skalltu þui bergia eigi skalltu þ a hrǫra/ huert
þo allt slitnar/ edr matz eþ þ er mz hondū haþt ⁊
eru mañ bodord ⁊ keñingar/ hueriar ed haþa yþ
uer lit vitzkuñar þyre sialþualdan hugarins and
ligleik ⁊ eydmycki/ ⁊ þyre þ þr þryma eigi likama

num/ ꝛ giora eigi holldinu sina ✠ sąmd til siña ꝛ
naud þurꝼtar Þridie Cap.

ERu ✱ þier nu vpp aꝼtꝛ risner mꝫ Kris
ti/ þa leitid þss huat þar vppi er/ þar
ed Christꝛ sitꝛ til gudꝫ hągri handar/
kost gąꝼit epter þui sem þ° vppi er ꝛ ei
epter þui sē a iordu er/ þt þier erut dau
der ꝛ ydart liꝼ er ꝼolgit mꝫ Kristo i gudi/ eñ nąꝛ
Kristꝛ yduart liꝼ man sig opinbera/ þa munu þier
eirnen medꝛ hm̄ opinberader verda i dyrdiñe ✱ s°
deydit nu ydꝛa limu sem/ a iordu erut/ hordoma/
ꝼulañ liꝼnad/ lostasemi/ vondar girnder/ saurliꝼe
ꝛ agirne (sē er skurgoda dyrckan) ꝼyrer huat at
kemꝛ gudꝫ reidi yꝼuer born vantruariñar/ i hue-
riū þier haꝼit ꝛ ꝼordū daga geingit þa þier liꝼdut i
Eñ aꝼleggit nu allt i ꝼra ydꝛ/ reidi/ (þm.
grimd/ illꝫku/ hadung/ skem̄ilig ord aꝼ ydꝛū mu-
ñe/ liugit ecki iñbyrdis/ aꝼ klądizt hinū gamla ma
ñi/ med sinū verckū/ ꝛ i klądizt hinū nyia/ sa sem
endꝛ nyiaꝫ til vidꝛkeñingar/ epter þss i mynd sem
hñ heꝼer skapat þar eingen/ girskꝛ/ gydingꝛ/ vm
skoriñ/ yꝼuerhud/ vtlendꝛ/ Sytha/ þrell ꝛ ꝼrelsinge
at er/ helldꝛ aller hlutir ꝛ i ollum Choistꝛ
S° ✱ i klądizt nu/ s° sē gudꝫ vtualder heilager
ꝛ elskanliger/ hiartꝼolgiñe miskuñsemi/ goduilia/
Hoguąri/ þolin mądi/ ꝛ vmlidit huer añañ/ ꝛ eꝼ
at nockꝛ heꝼer klogumal moti odrū/ þa ꝼyrer ge-
ꝼit þ huer odrū iñbyrdis/ lika s° sem kristꝛ heꝼer
ꝼyrer geꝼit ydꝛ/ s° skulu þier eirnen/ eñ ꝼram yꝼ
uer allt þtta/ þa i klądizt kąrleikanum/ huer at er
band algerꝼuileiksins/ ꝛ ꝼridꝛ gudꝫ regere i yd-
rum hiortum til huers at þier erut eirnen kalla-
der i einum likama/ vertt ꝛ þacklater

Latid

Paska a

✠ (sąm
gudi er þ
þ likama
sie some v
uꝛ/ þ er h
geꝼizt sin
da/ man
ądnadꝛ e
siñe naud
ꝛꝼt/ ꝛ eigi
o bąrilig
ꝼaustū er
di/ edꝛ o m
uligu hrei
ꝼis bindi
at ꝼordia
lika sē sta
uꝛ bioda

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Latid Christi ord gnogliga byggia medal ydar i
allri vitzku/lærit ⁊ amiñit ydr med Psalmū ⁊ loþ
songū/ ⁊ andligū liuþligū kuædū/ ⁊ syngit drottne
i ydrūhiortū ⁊ allt huat þier giorit mz ord edr ver
ck/ þ giorit allt i naþne drottins Jesu/ ⁊ þackit gu
di þaudr þyre hañ *

Þier kuiñur verit ydar bændū vnder geþnar i
drottne/ s° sē at byriar. Þier meñ elskit ydrar eigē
konr/ og verit ecki harduduger vidr þær. Þier born
verit hlydug þorelldrunū i ollū hlutū/ þt þ er drot
tne þacknæmiligt/ þier þedur reitid ecki ydar born
til vanuirdu/ s° at þau verdi ei oþ korg. Þier þie
narar veri: hlyduger i ollū hlutum ydrum likam
ligū herrū/ eigi medr þionustu þyrer augū/ s° sē
mōm til þocknunar/ helldr mz einþallcik hiartans
⁊ medr gudz otta/ allt huat þier giorit/ þat giorit
aþ hiarta s° sē drottne ⁊ eigi mōm/ ⁊ vitid þ þier
munut audlazt aþ drottne verdlaun arþtokuñar/
þt þier þionit drottne christo/ eñ huer o riett giorir
sa mun þ medtaka huat hñ heþer o riett giort/ ⁊
eckert mañgreinar a lir er hia gudi. Þier drottnar
huat riett ⁊ heyriligt er þ audsynit þienurunū/ ⁊
vitid þ þier haþit eirnen drottiñ a himne

Þiordi capitule

Verit stoduger i bæna akallinu/ ⁊ vakit
i þui hinu sama med þackar giord/ bi
diet ⁊ eirnen med þyrer oss/ s° at gud
vppluki oss ordzins dyr til at tala leyn
dañ dom Christi/ þyre huat eg em bun
diñ/ vpp a þ/ at eg opinbera þ sama/ sem mier by
riar at tala/ Gangit visliga i bland þm̄ sem at eru
þar þyre vtan/ ⁊ skickit ydr i tidina/ ydar ræda sie
æ tid liuþlig ⁊ mz sallti kryddut/ þ þier vitid huer
neu þier

hen þier skulit huerium sem einū andsuara.

Huernen vm mig er hattad/ þ mun ydr allt saman kuñgiora Tichicos/ kær broder ꝛ trur þienare/ ꝛ med þion i drottni þñ eg hefi þat fyrer til ydar sent/ þ eg vissa huernen ydr færi at/ ꝛ þ hañ hugsualadi ydar hiortum/ samt Onesimo þm̄ trua ꝛ kæra brodr/ huer i fra ydr er/ ꝛ allt huernen hiet fer at munu þr kuñgiora ydr

Ydr heilsar Aristarchus miñ sambandinge/ ꝛ Marcus systrungr Barnabe/ af huerīū þier hafit nockrn bifalning med tekit/ ef s° er þ hñ kemr til ydar þa med takit hñ/ Og Jesus sa kallazt Just huerier vt af vmskurniñe eru/ þssir eru alleinazta miner hialpendr a gudz riki þr mier eru huggan vordner/ Ydr heilsar Epaphras huer i fra ydr er/ eiñ þion Christi/ ꝛ iafnan fyre ydr a hyggiu ber andi i bænum vpp a þ þier standit fullkomner/ ꝛ vppfyllter i ollum gudz villa/ eg ber hm̄ þat vitne at hañ hefer stora astud til ydar ꝛ til þra i Laodicea ꝛ Hierapoli

Ydur heilsar Lucas lækner elskuligr/ ꝛ Demas/ Heilsit brædrunum til Laodicea/ ꝛ Nymphan og sofnudinum sem at er i hans husi/ ꝛ nær pistilliñ er lesiñ hia ydr þa vtuegit þat hañ verdi eirnen ꝛ lesiñ i samkunduñe til Laodicea ꝛ þ þier lesit þñ sē til þra i Laodicea er ritadr/ ꝛ seigit Archippo þat/ sia vpp a embættid þ er þu medtekit hefur i drottni at þu fullkomner þ. Heilsan af miñe hendi Pals/ Verit miñuger miña fiotra, Nadin sie med ydur AMEN

Skrifadr af Rom medr
Tichicon ꝛ Onesimon

formal

Formale yfuer S. Pals pistil til Tessalonia

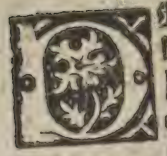

DEñañ pistil skrifar S. Pall vt af sier ligri astsemi ꝛ postuligre vmhyggiu/ þat hñ lofar þa fyre two hina fyrstu capitula/ þ þr hafi Euageliũ af hm̃ mz slikri aluoru medtekit/ at þr eirnen fyrer harmkuꝗli ꝛ ofsockn standa þar iñe/ ꝛ eru allz stadar vordner ollm̃ sofnudũ eitt agꝗtt epter dꝗmi i truñe/ Lika sem at Christr ꝛ hñs postuli hafa af gydingũ þra nafrꝗndũ ofsokn lidit/ s° sem hñ sialfr hafdi ꝛ eirnen hia þm̃ lidit/ þm̃ til epter dꝗmis/ fꝗrandi hia þm̃ eitt heilagt lifuerne fyre huat hñ þackar gudi/ þ hñs Euangeliõ hefer slikan auogrt hia þm̃ afrekat

I hinum þridia audsyner hñ sina kostgꝗfni ꝛ vmhyggiu/ þ slickt hñs erfuidi ꝛ þra lofsamlig vpp byrian verdi ecki i eydi laugd fyrer diofuliñ ꝛ hans apostula med maña lꝗrdomũ/ fyre þui hafi hñ adr fyre fram̃ Timotheũ til þra sent slickt at profua/ ꝛ þackar gudi þ hñ hefer eñ allahluti riett liga hia þm fundit/ ꝛ ꝗsker þm vidr aukningar

I hinũ ftorda a miñer hañ þa/ þ þr vackti sig vid syndum/ ꝛ giori huat gott er iñbyrdis/ þar til andsuar hñ þm vpp a eitt spursmal sem þr hofdu fyrer Timotheum latid til hñs bera/ af vpprisu framlidiña/ Huort þr munu aller vnder eins/ eda huer epter odrum vpprisa

I hinum fimta skrifar hñ þm̃ af donia deigi/ huersu snaugt ꝛ skyndiliga hñ skuli koma/ ꝛ gefr þar med nockrar skickaner hinum odrum at stiorna/ ꝛ huernen þr skulu hallda sig i giegu lifuerne ꝛ lꝗrdome hiña añarra,

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Hinn fyrre S. Pals piſtill til Teſ
ſalonia

Fyrſti Capitule

All ꝛ Siluanus ꝛ Timotheus
Hm ſaꝛnadi til Teſſalonia
i gudi ꝓaudꝛ ꝛ Dꝛottni Jeſu
Chriſto Nad ſie miꝫ ydꝛ/
ꝛ ꝓridꝛ aꝓ gudi vorum ꝓaudꝛ
ꝛ Dꝛottne Jeſu Chriſto

Vier þockū gudi alla tima fyꝛ
re ydꝛ alla ꝛ þeickum ydaꝛo
aplatanliga i vorū bønū/hug
leidandi ydar verck itrunne ꝛ yd
uart erꝓuide i kꝛleikanū ꝛ ydꝛa þolinmædi i voni
ſie/huer at er vor dꝛottiñ Jeſus Kriſtur/ꝓyre gu
di vorū ꝓaudꝛ/þui/kꝛrir brædꝛ aꝓ gudi elſkader
vier vitum þ þier erut vt valder/ſt vort Euange
liū er hia ydꝛ verit/ eigi alleinaſta i ordinu helidꝛ
hnorutweggia i krapti ꝛ helgū anda/ꝛ i nꝛrſta myc
klum algtoꝛꝓuigleik/ſ° sem at þier vitid/huliker
vier vorum medal ydar ꝓyre ydar ſkulld

Og þier erut voꝛer epter ꝓylgiarar vordner ꝛ
dꝛottinſ/ꝛ haꝛit ordit medtekit i mycklum motgan
ge/medꝛ ꝓognudi i helgum anda/ ſ° at þier erut
ꝓyre mynd vordner allra truadra i Macedonia ꝛ
Achaia/ſt aꝓ ydꝛ er ord Dꝛottins vid ꝓꝛe̊gt vor
dit/eigi alleinaſta i Macedonia ꝛ Achaia/Helldꝛ i
allar alꝓur er yd᷑ tru til gudꝫ vt dreiꝓd/ſ° at eigi
er þaurꝓ ydꝛ nockut at ſeigia/ ſt þꝛ ſialꝛuer kuꝛ
giora aꝓ ydꝛ/huat vier hoꝓum ꝓyre iñgang haꝛt
til ydar/ꝛ huernen þier erut vmſnuner til gudꝫ i
ꝓra ſkurgudum til at þiona lipanda ꝛ ſannarligum
gudi/ꝛ epter at bida hiſ ſonar aꝓ himum/ huem
hñ vppvackti aꝓ dauda Jeſum/ sa oſſ hꝛꝛer ꝓreſſ
at aꝓ til komandi reidi

Aſiar Capitule E þanſ.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

fyrre S. Pals þistill

Aþ þui þier vitid kꝫrir brꝫdr/ vorn mꝫ o
gag til ydꝰ/ þ hñ er eigi onytr verit/hell
dr sꝰ sē vier hoꝝdū adr til ꝝorna mar
gt lidit ꝛ hadung þolat til Philippēses
(sem at þier vitid) þo vorū vier samt ꝛ
adr all diarꝝuer i vorū gudi hia ydr at tala Euan
geliō gudz i storre barattu/ at vor amiñing heꝝer
eigi verit til villudōs/nie til o hreinleiks/me mz viel
helldr epter þui vier erū aꝝ gudi reynder þ osser til
truat/at predika euāgeliō/sꝰ tolu vier/eigi sē villdu
vier mōm þocknazt helldr gudi sē vor hiortu reyner
Þt vier hoꝝū allori neitt siñ mz smiadrunꝰ ordū
vingeingit/sē at þier vitid/ꝛ eigi mz nockru agirn
dꝰ til eꝝne/(gud er þss vottr)ꝛ eigi helldr leitad ne
iñrꝰ sꝫmdꝰ aꝝ mōm/huorki aꝝ ydr nie aꝝ odrū he
ꝝdu vier eigi matt giora ydr þyngsl sē adrer apos
tular/helldr vorū vier astud liger hia ydr/ lika sē
oñr ꝝostra þa elr born sin/sꝰ hoꝝdu vier goduilld
aꝝ hiarta til ydꝰ/ꝛ vorū ꝝuser til at hlutskipta vid
ydr/eigi alleinazta gudz Euangeliō Helldr iaꝝn vel
voru liꝝue/ ꝝyre þui at vier hoꝝū ydr astꝝolgna.
Þier miñizt vel kꝫrir brꝫdr/vors erꝝuidis ꝛ vor
rar mꝫdu/ þt dag ꝛ nott erꝝuidudū vier/sꝰ at vier
veittū ongū nein þyngsl medal ydar/ꝛ predikudū
hia ydr Euangeliū gudz/ þss eru þier vottar ꝛ gud
(þier sē truader eru)huersu heilagliga/riettꝝerdu
gliga ꝛ o straꝝꝝāliga vier vorū hia ydr/sꝰ sē at þi
er vitid/huernen at vier hoꝝū huern sē eirn aꝝ ydr
sꝰ sē ꝝaderiñ sin born/amint ꝛ huggat/ꝛ þ vottad
at þier skylldut verdugliga ganga ꝝyre gudi/ þiñ
ydr heꝝer kallat til sins rikis ꝛ siñar dyrdar
Þyrir þ þockū vier eirnen gudi o aꝝlatanliga þ
þier/þañ tid þier mz tokut aꝝ oss þ ord gudligrar
predikunar/medtoku þier þ eigi sꝰ sē mañana ord

helldr (epter þui þsañarliga er) sē gudz ord/ þ eir-
nen verckar i ydr/ þier sem truit/ þt þier erut epter
þylgiarar vordner/ kąrir brądr/ gudz soþnudū i
Judea i Krisio Jesu/ s° þ þier haþit þ sama lidit
aþ ydrū naþrąndū/ sē hiner aþ gydingum/ huerier
eirnen/ drottiñ Jesū haþa liþlatid/ ⁊ þra eigen spa
meñ/ ⁊ haþa oss oþ sockt/ ⁊ þocknazt ecki gudi/ ⁊
eru ollm̄ mōm gagnstadliger/ talma oss at seigia/
heidingium þar þr [illegible] aþ hialpazt/ s° at þr vpp
þylle sinar synder [illegible] stadar/ þuiat reidin er o en
dalig/ yþuer þa komin

Eñ vier [illegible] brądr/ niz þui at oss er stiad ve-
rit i þra yd. vm stūdar saker epter yþuer lite/ ⁊ þo
eige epter hiartanu/ þa hoþū vier þss þramar þlytt
oss ydart auglit at sia aþ storre þreyian/ þyrer þat
hoþū vier viliat til ydar koma/ eg Pall tvysar siñū
⁊ Satanas heþer hindrat oss/ þui huer er vor vō
eda þognudr edr korona hrosunariñar/ eru þier þ
eigi þyre vorū drottne Jesu christo i hñs til komu/
þier erut vor vegsemd ⁊ þognudr Þridie Ca

Fyrer þui hoþū vier ecki leingr þ viliat
vm lida/ ⁊ lietū oss þocknazt/ þ vier vą
rū einer samā latner til Athenis ⁊ hoþū
vt sent Timotheū vorn brodur ⁊ gudz
þienara/ ⁊ vorn hialpar mañ i Euang
elio christi til at styrckia ⁊ a at miña ydr i yduare tr
u s° at eigiñ ydar skelþdizt i þssū hormūgū þt þier
vitid at vier erū þ[illegible] til setter ⁊ þa er vier vorū hia y
dr sogdu vier ydr þ þyrir þ vier hlytū motgang at
haþa s° sē at skied er/ ⁊ þier vitid þar þyre at eg
gat þ eigi leīgr lidit/ þa vt sēda eg/ s° at eg mątte
reyna ydra tru vpp a þ at eigi mątti skie þ þreist-
ariñ þreistadi ydar ⁊ yrdi vort erþuidi s° til o nytz
Eñ nu þ Tiōthe° er i þ[illegible] ydr til vor kōiñ ⁊ heþ[illegible]

giort oss ydra tru ꝛ kærleika/ ꝛ þ þier hugsit til vor
alltid til hins besta/ ꝛ þ ydr þorleinger epter at sia
oss/ s° sē oss eirnē lika epter ydr/ þa vrdu vier kær ir
brædr huggader a ydr i allre vorre hormung ꝛ na
ud þyre ydra tru/ þt nu eru vier liþandi medan þier
standit i drottni þui hueria þackar giord getu vi
er gudi endrgolldit þyre ydr/ þyrer allañ þañ þog
nut/ sē vier hoþū yd^r vegna þyre vorū gudi/ vier
bidiū dag ꝛ nott allhardliga/ [illegible]ier mættū sia y-
dart auglit ꝛ vppþylla s° þ [illegible] brestr ydra tru

Eñ gud vor þader ꝛ Drottiñ Jesus Christus
greidi vorn veg til ydar/ eñ drottiñ margþalldi ydr
ꝛ lati kærleikiñ yþuer gnæþa iñbyrdis hra ydr/ ꝛ
vid huern mañ (s° sem at vier erū eirnen vid ydr)
s° at ydart hiarta sie styrckt ꝛ o straþþanligt i hei
lagleik þyre gudi vorū þaudr i til komu vors dro-
ttins Jesu Christi med ollum hñs heilogum

Fiordi Capitule

FRam^r ✠ kærir brædr/ bidiū vier ydr/ ꝛ
amiñū i drottni Jesu/ at þui þier haþit
aþ oss medtekit/ huernē þier skulut gāga
ꝛ gudi þocknazt/ s° at þier æ meir ꝛ meir
þullkōnare verdit i truñe/ þt þier vitid
huat þyre bodord vier hoþū geþit ydr þyre Dro-
ttiñ Jesū/ þt þ er vilie gudz/ yduarar helgun^r at þi
er halldit ydr i þra þrillulipue/ ꝛ huer ydar sē
eiñ kuñe at eignazt sitt ker i helgan ꝛ heidre/ ꝛ ecki
i girndar bruna sem Heidingiar/ þr aþ gudi eckert
vita/ ꝛ þ eingen nidr þrycki/ nie suiki siñ brodr i no
ckre hōdlan/ þt drottiñ er hñ/ sē heþner allz þssa/ sē
at vier hoþū adr þyrre sagt ꝛ ydr vottad/ þt gud
heþer ecki kallat oss til o hreinleiks/ Helldr til hel-
gunar ✠ þui huer hñ þorsm^r nu/ hñ þorsmar aun

gua

guañ mañ/helldr gud /sa siñ heilaga anda hefer ydur gefit

Eñ af brodrligū kærleika er ecki þaurf ydur at skrifa/ þt þier erut sialfuer af gudi lærdir/ydr iñ byrdis at elska/ ⁊ þ giorefier eirnen vid alla bræd ur/sem i ollu Macedonia eru/eñ vier beidū ydr kærir brædr þ þier verdit eñ algiordare/ ⁊ kostgæfit spakferduger at vera ⁊ yduart eigit at stunda ⁊ er fuidit med ydar eigen hondū/s° sem at vier hoffū bodit ydr/ vpp a þ þier mætud ærliga ganga hia þm sē þ^ fyre vtan eru/ ⁊ einskis þra vtd þur

Eñ vier viliū(kærir brædr) eigi dylia (fandi fyrer ydr/af þm sem sofa vpp a þ þier sieut eigi hrygguer/sē þr adrer er ongua vō hafa/ þui fyrst vier vitū þ Jesus er daiñ/ ⁊ vpp aptr risiñ/ s° mun gud ⁊ eirnē þa sē sofnader eru fyre Jesum/ mz hm framleida þui seigiū vier ydr s° sem ord drottins/ þ vier/huerier vier lifū ⁊ yfuer blifū i til komu Drottins/ þ vier munū eigi fyre þm koma sem sofa/ þat Drottiñ sialfr mun med heropi ⁊ hofud eingelsins raust/ ⁊ gudz ludri ofan koma af hinū/ ⁊ hiner daudu i Christo munu fyrst vpp aptr risa/epter a vier/ þr vier lifū ⁊ yfuer blifum verdū til lika vpp numner med þm somū i skyin til motz vid drottiñ i loptid/ ⁊ munū svo hia drottne vera alla tima/s° huggit nu huer añan iñ byrdis med þessum ordum

Fimte capitule

Eñ af timanum ⁊ stunduñe kærir brædr er ecki þaurf ydr at skrifa/ þt þier vitid sialfuer gloggliga/ þ dagr Drottins mun koma sem þiofr vmnott/ af þui nær þr munu seigia/ þat er fridr/ ⁊ allt er

vtan hǫttu þa mū ꝼiordiorꝼunin snaugg yꝼuer þa
koma/lika s° sem kueinan Jodsiukrar konu/ ⁊ eigi
skulu þr vm ꝼluit geta/eñ þier kǫrir brǫdr verit
ecki i myrckrinu/s° at sa dagr gripi ydr ecki sē þioꝼ
þier erut allersaman liossins born ⁊ dagsins born
vier erum eigi aꝼ nottiñe/nie myrckrunum.

Ꝼyrer þui latum oss eigi soꝼa s° sē hina adra/
þat þr sem soꝼa þr soꝼa a nottiñe/ ⁊ þr sem druc-
kner eru/ þr drecka a nottiñe/ eñ vier þr vier erum
dagsins skulū sparliꝼuer vera i klǫdder bryniu tru
ariñ ⁊ kǫrleiksins ⁊ mz hialme vonariñar til hial-
prǫdisins) þat gud heꝼer eigi sett oss til reidi/ hell
dr þ vier skylldū hialpǫdit audlazt ꝼyre vorn drot
tiñ Jesū Christū/sa ꝼyrer oss heꝼer dait/ s° huort
at vier vokum edr soꝼum/skulum til samans med
hiñ liꝼa/ꝼyrer þui amiñe huer ydar añañ iñbyr-
dis/ ⁊ leidriettid huer añañ s° sem at þier ⁊ giorit

Eñ vier bidiū ydr kǫrir brǫdr/þ þier þeckit þa
sē erꝼuida medal ydar ⁊ ꝼorstodu veita i drottni ⁊
amiña ydr/at haꝼa þa þss kǫrare ꝼyre þra verckſ
saker/ ⁊ verit ꝼridsamer vid þa ✠ Eñ vier bidiū
ydr kǫrir brǫdr/at þier amiñit o raduanda/huggit
vesala/vmlidit breyskūa/verit þolin moder vid al
la/siaet til at þar eingiñ gialldi nockrū illt ꝼyrer illt
Helldr epter ꝼylgit alla tima hinu goda bǫdi iñbyr
dis ⁊ vid alla/ verit iaꝼnan glader bidiet o aꝼla-
tanliga/verit þacklater i ollm̄ hlutum/ þt þ er gudz
vilie i Christo Jesu til ydar

Andan þa keꝼiet ecki/spadomana ꝼorsmait ecki
reynit alla hluti/ ⁊ bihalldit þui huat gott er/ꝼor-
dizt alla vonda prydi/eñ sialꝼr gud ꝼridarins/hel
gi ydr allt i giegnū/ ⁊ ydar andi samt saluñe ⁊ lika
manū meigi algiorliga varducitt vera o strapꝼ-
ligr

til Tessaloniceen

Ligr i til komu vors Drottins Jesu Christi ✱ Treu er hñ sem yd̃r kalladi/ hñ munþ ↄ eirnen giora kꝛr ir brꝺr bidiet þyrer oss/ Heilsit ollm̃ brꝺrum ms heilogū kossi/ Nad vors drottins Jesu Christi sie med ydr Amen.

¶ Til þra Tessalonicenses hñ þyrsti skrifa dr þra Athene.

Formale yfuer annan S Pals pistil til Tessalonia

Hinū þyrra pistle hꝛꝺi S. Pall þm̃ i Tessalonia vpp leyst eina spurning ap domsdeigi þ hñ mundi koma sē þioþra nattar þeli/ ↄ lika s⁹ sem nu plag̃ at koma/ þat ein spurnig elr ꝗtid ꝺra vt at þalsligū skilnige/ s⁹ vnderstodu þr i Tessaloniaþ doma dagr mundi þeg̃ þyrer hondum vera/ þyre þ skrifar hñ þ sia pistil/ ↄ þorklarar sig sialfr uan

I hinū þyrsta capitula hugg̃ hñ þa med eilifu verdkaupi þra trū̃ þolin mꝺu i allz hattadr hormung/ ↄ med strafþan þra oꝛsoknara

I hinū odrū lꝛrir hñ þ/ at þyrer doma dag hlioti adr þyrie hid Rōuerska rikit vnder at ganga/ ↄ þ antichristr vpphefie sig þyre eiñ gud i kristinda minum ↄ mz polskū lꝛrdomi ↄ iardteiknū ville hñ hina vantruudu verold þar til at kristr kemr/ ↄ nidr bryti hñ þyrer sina dyrdarliga til komu ↄ deyder hñ adr þyre þram med eiñe andligre predikan

I hinū þridia giorir hñ nockr̃ amuning̃ ↄ sierdeilif þ þr strafþi þa sē idlu lausser ganga/ ↄ sier vilia eigi biarga med eigunligu handaꝛli/ ↄ ey þr bitra sig eigi/ þa skula þr þyriazt þa/ Huat nꝛrsta hardliga hliodaþ i giegn andligre stiett a kristni tumū.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Annar S Pals pistill

Þyrstr Capitule

Pall ⁊ Siluan⁹/ ⁊ Timotheus

Þm soþnudi til Tessalonia i gudi
vorū þaudr/ ⁊ Drottni Jesu Christo
Nad sie mz ydr/ ⁊ þridr aþ gudi
vorum þodr/ ⁊ Drottni Jesu Kristo
Vier skulum alltiaþnt giora gu-
di þacker þyrer ydr/ kærir brædr/ sē at verdugt er/
þat ydar trua vegr at nærsta/ ⁊ kærleikriñ sier hu
ers medal ydar allra yþuer gnæþuer iñbyrdis huer
vid añañ/ s⁹ þ vier hrosum oss i gudz soþnudi/ yd
rar þolin mædi/ ⁊ truar i ollm̄ ydar oþsoknum/ ⁊
hormungū hueriar þier þolit/ til vtuisingar þ gud
muni riettþerdugliga dæma/ ⁊ þ þier verduger ver
dit til gudz rikis/ þyre huert þier ⁊ lidit/ at þui er þ
riett hia gudi at endrgiallda þm hormung/ sē ydr
hormung veita/ eñ ydr/ þier sē hormung lidit huild
medr oss þa er drottiñ Jesus mun opinberazt aþ hi
mne medr einglum sins kraptar ⁊ med elldzins lo-
ga/ heþnd at geþa yþuer þa sem ecki keña gud/ ⁊ y-
þuer þa sē ecki eru hlyduger Euangelio vors drot
tins Jesu kristi/ huerier pisler munu lida/ æþinliga
þordiorþun aþ auglite drottins ⁊ aþ hñs dyrdar-
ligre mackt/ þa hñ mū koma ⁊ vegsamligr birtazt
medr sinū heilogum/ ⁊ dasamligr mz ollm̄ truudū
þuiat vorum vitnesburdi til ydar/ aþ þm sama de
ige/ haþi þier truat/ ⁊ saker þess bidium vier eirn-
en alla tima þyrer ydr/ þ vor gud giori ydr verd
uga siñe kallan ⁊ vpp þylle alla goduilld nadariñ
ar/ ⁊ truariñar verck i kraptinū/ s⁹ at a ydr verdi
prisat naþn vors drottīs Jesu christi/ ⁊ þier a hm̄
epter þre nad vors gudz ⁊ drottins Jesu christi

Añar capitule

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Un vegna þrar til komu vors drottins
Jesu christi ꝛ vorrar saman soþnunar
til hans/bidium vier ydr kærir brædr
þ þier latid ecki skiottliga hræra ydur
aþ ydru siñe/nie skelþa/hūorki þyrer
anda/eda þyre ord/nie breþ/s° sē aþ oss send/ þ at
dagr christi sie þegar þyre hondum/latid onguañ
villa ydr med neinu moti/ þt hñ kemr ecki nema at
sie/ þ adr þyrre komi þ þra þall/ꝛ opinskar verdi
madr syndariñar ꝛ glatan sonr/sa sē at er motst
andare/ꝛ sig þor heþr vpp yþuer allt/ huat gud/
edr gudz dyrckan heiter s° þ hañ setur sig i gudz
mustieri s° sem gud ꝛ þ vtuisandi at hñ sie gud

Miñizt þier ecki a þ eg sagda ydr þtta/ þñ tid
eg var i hia ydr ꝛ huat þ nu iñe helldr vite þier/ þ
hñ mune opinberazt a sinum tima þt su vōdzska
hreyþer sier allareidu heimogliga/vtā þ alleinaz
ta/sa sē þui nu iñe helldr/hlytr burt tekiñ at ver
da/ꝛ s° mun þa hiñ vondi opinskar verda/hue-
rium Drottiñ mun steypa/ mz anda sins munz/
ꝛ hm̄ enda lok giora þyrer siñar vppbirtingar til
komu huers til koma at skier epter verckan and
skotans mz allz hattudū lygiligum kraþti/tacknū
ꝛ stormerckiū/ꝛ mz allz hattudu þlarædi til rang
lætis/medal þra sē tapader verda/þyrer þ/ þr ha
þa eigi medtekit kærleikañ sañleiksins/s° þr hialpu
duzt/ þui mun gud senda þm̄ megnañ villu dom
þ þr true lygiñe/vpp a þ þr verdi aller dæmdir sē
sañleiknū eigi ttua ꝛ helldr sāþycki ꝛzt ranglætinu

Eñ vier skulum þacka gudi allatima þyre ydr
elskanliger brædr/aþ Drottni/ þ gud heþer vtua
lit ydr allt þra vpp haþi til hialpradisins i hel-
gun andans ꝛ i tru sañleiksins/ þar hñ heþer ydr i

kalla

kallat/ fyrer Euangelion til vegsamligs eigen dōd vors Drottins Jesu Christi

S° standit nu/ kærir brædr/ ⁊ halldit þa settninga sem þier erut til lærdir/ sie þ fyrir vor ord edr brefs/ eñ sialfr vor drottiñ Jesus Kristr/ ⁊ gud vor fader/ sa oss hefer elskat/ ⁊ gefit eilifa huggan/ ⁊ goda von fyre nadina hñ huggi ydar hiortu/ ⁊ stadfesti ydr i ollm̄ lærdomi ⁊ godū verckum.

Þridie Capitule

FRamar/ kærir brædr/ bidiet fyrer oss/ svo at ord drottins hlaupi ⁊ vegsamat verdi/ lika s° sem hia ydr/ ⁊ þ vier verdū frelsader i fra o raduondū ⁊ illgiornū mōm/ þt truan er ecki huersmanz/ eñ sa drottiñ er trur sem ydr mun styrckia ⁊ vardueita fra illu/ eñ vier væntū til ydr i drottne þ þier giorit ⁊ giora munit/ huat vier biodū ydr/ Og drottiñ greidi ydar hiortu/ til gudz kærleika ⁊ til þolin mædi Christi

Eñ vier biodum ydr kærir brædr i nafne vors Drottins Jesu Christi/ þ þier burt takit ydr i fra sier hueriū þm̄ brodr sem o rad uandliga geingr/ ⁊ ei epter þm̄ settninge sem hñ hefer medtekit af oss/ þat þier vitid huernen þier skulut oss epter fylgta þui vier vorū ecki o tieruger a medal ydar/ hofum eirnen ecki braudit fyrir eckert vt af nockrum tekit Helldr med erfuidi ⁊ mædu dag ⁊ nott þa hofum vier verckat/ svo at vier veittum aungū ydar nein þyngsl/ ei gi fyre þ/ svo sem at vier hefdum þar aungua mackt til/ Helldr þ vier gefum oss sialfna ydr til fyre myndar/ oss epter at fylgia/ ⁊ þa

vier

vier vorum hia ydr/bodudum vier ydr þ/at eþ no
ckr vill eigi erþuida/sa skal ⁊ ecki helldr eta

Þat vier heyrum/þ nockrer medal ydar gan
ga o raduãdliga/⁊ erþuida eckert/drygiandi helldr
slenskap/eñ þss hattar bodum vier ⁊ amiñũ þa þyre
vorn Drottiñ Jesum Christum/þ þr erþuidi med
spaklæti/⁊ eti sitt etgit braud/eñ þier kærir brædr/
þ reytizt ecki nockut gott at giora/eñ eþ nockr er ei
gi hlydiñ voru ordi/þñ teiknit vpp þyre breþ/⁊ ha
þit eckert med hiñ at giora/svo at hñ verdi blyg
dadr/ halldit hñ þo ecki sem o vin/ helldr amiñit
hñ sem brodr

Eñ sialþr Drottiñ þridarins/ [illegible]eþe ydur a tid
þrid/⁊ i ollm̃ stodum Drottiñ sie med ydr ollum/
Heilsan med miñe hendi Pals huert at er/ þ mercki
i ollm̃ þm̃ breþum sem skriþa eg/Nad vors Drot
tins Jesu christi sie med ydr ollm̃ AMEN.

Sriþadr þra Athenu

Formale yfuer fyrra S. Pals pistill til Timotheo

Deñañ pistil skriþ S Pall til þyre mynd
ar ollũ byscupum huat þr eiga at keña/
⁊ huernen þr skulu kristniñe stiorna i a
llz hattudum stiettum/vpp a þat at ein
gin naudsyn sie þat vt aþ eigenligum
manzins þotta sie kristniñe stiornat

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

I fyrsta capitula/ bydr hñ þ biscup sie skad-
helldiñ/ ⁊ blife vid riettañ trunad ⁊ kąrleika/ ⁊ stā
di i mot þm̄ folskū logmalsins predikurū/ huerier
iafnfram Christe ⁊ Euangelio/ eirnen vilia fram
drifua verckin logmalsins/ ⁊ iñe lykr s° i stuttri
Sum̄a allañ christiligañ ląrdō/ ⁊ huar til at log
malit þien/ ⁊ huat gudz Euangeliō er/ ⁊ setr sig
sialfuañ til eins huggun samligs epter dąmis/ ollū
syndurū ⁊ harm þrungnū sāuitzkum I odrū bifa-
lar hñ at bidia fyrer allz hattudū stiettum ⁊ bydr
þ kōuñ predike ecki/ beri eirnen aunguañ dyrmą
tan bunad/ helldr at þąr sie sinū bąndū hlydug.
I hinum þridia skrif hñ huat byscupar edr pres
tar ⁊ þra eigin konr fyre personr vera skulu/ Item̄
huat Diacknar ⁊ þra kuiñr ⁊ lof þ ef nockr gir-
nizt/ byscup at vera epter slikum hątti
I hinum fiorda kuñgiorir hañ þañ fals biscup ⁊
andliga stiett sē hinum fyrr sogdum er mostadli
gr/ ⁊ þ at þąr personr munu þ ecki iñe vera/ Hell
dr sem fyre bioda hiuskap ⁊ matar nautn/ ⁊ svo
munu drifa allt þ mot kast medr maña ląrdo-
mum i þa mynd sem hñ fyrr skrifat hefer
I fimta bifalar hñ huernen eckium ⁊ vngū konū
skuli vmsion veitazt ⁊ hueriar eckiur vąr skulum
frā fądi veita vt af safnadarins hialp ⁊ samlagi
⁊ huernen vier skulum froma byscupa eda presta i
heidre hallda/ ⁊ þa strafa sem stroffunar eru
verder
I hinum sietta a miñer hñ byscupana at þr a hein
ge i skąru gudz Euangelio/ þ h id sama mz pre-
dikan ⁊ lifuerne at reka/ ⁊ firra sig onytum slen-
sligum spurningum/ þąr til veralldligrar hrosun
⁊ rikdoms at leita vpp byriadar verda

Pal

Hinn fyrre S. Pals pistill til Timotheo

Fyrsti Capitule

All postuli Jesu Christi/ epter bodan gudz vors þrelsara ꝛ Drottins Jesu Christi/ sa vor von er.

Timotheo minū sstudligum syne i truñe

Nad/ miskuñ þridr aþ gudi vorū þaudr/ ꝛ vorum Drottne Jesu Christo/

S° sem at eg beidda þig þ þu bliþuer til Ephe so. medan eg þꝛra i Macedoniam/ ꝛ bodader þ sumū/ þ þr eckert añat kendu/ ꝛ gꝛþir aunguan gaum at þm̄ ꝛþintyrum/ ꝛ ꝛttar tolu sogum sem aunguan enda taka/ þꝛr meir aþla spurninga/ eñ betrunar/ til gudz i truñe/ þt vpp þylling bodordz ins er kꝛrleikriñ aþ hreinu hiarta/ ꝛ aþ godri sāuitzku ꝛ aþ o me ingadri tru/ i þra huerre sūer haþa villtz ꝛ eru vmsnuner til onytrar þuꝛttunar vilia vera ritnings meistarar/ skilia þo ecki huat þr sei gia eda huat þr setia.

Eñ vier vitū þ logmalit er gott/ þyrst nockr tid kar þ riettliga vitandi þ/ at hinū riettlata er eckert logmal sett/ helldr ranglatū/ ꝛ o hlydugū/ omilldum/ ꝛ syndurum ill hriþsingū/ ꝛ illzku þullū/ þaudr drapurū ꝛ modr bonū/ mañslogurū þridlu liþ ais mōm/ þm̄ sem skom̄ dryger med karllmañi/ ꝛ þm̄ mōm i burt stelr/ ꝛ liugurum/ meinsꝛrismōm ꝛ s° þat huat heilsusmaligum lꝛrdomi motstad ligt er/ epter dyrdligo Euangelion hins sꝛla gudz þ mier til truat er

Og eg þacka vorum Drottne Christo Jesu/ sē mig

mig styrckuañ giorir/ ꝛ mig trulyndañ ꝯcktad hep
er/setiandi i þetta embꝯtti/sem eg varþo fyrr meir
forsmanare/ofsoknare/ ꝛ hadungar madr/eñ mier
er miskunsemi yfuer komiñ þt þ giorda eg af vitz
ku leysi i vantru/eñ Nad vors drottins er þss gnꝯ
fanligre verit fyrer truna/ ꝛ þañ kꝯrleika sem at
er i christo Jesu

Þuiat þ er visselig sañinde ꝛ dyrmꝯtt verdugt
ord/ þ christus Jesus er komiñ i þeñañ heim/synd-
uga hialpliga at giora medal huerra eg em hiñ fr
emsti/eñ mier er þui miskuñsemi yfuer komin/vpp
a þ christus Jesus audsyndi a mier fyrstum alla
þolinmꝯdi/ þm til epterdꝯmis sem a hañ skylldu
trua til eilifs lifs/ eñ gudi eilifligum konungi o
daudligum/ ꝛ alleina visum sie lof ꝛ dyrd at eili-
fu AMEN

Þetta bodord bifala eg þier son miñ Timo
thee/epter hinum fyrru spadomum yfuer þier/at
þu fremier i þm godañ riddara skap hafandi
truna ꝛ goda samvitzku/ huerre sumer hafa fra
sier skufat/ ꝛ a truñe skipbrot lidit medal huerra
er hymene⁹ ꝛ Alexander/hueria eg hefi and skota
num ofrsellt/ svo at þm yrdi kent/at gud lasta ei
gi meir

Añas Capitule

Svo a miñe eg nu/ þ vier vm fram alla
hluti giorum i fyrstu boner/bꝯner/ fy
re beidzlur / þackar giörder fyre ollm
mõm/fyrer konungm/ ꝛ fyrer ollm y-
fuer bodurum/ vpp a þ vier mꝯttum
hafa spakt ꝛ rosamt lifuerne/ i allre millde ꝛ sid
semd/ þuiat slickt er gott/ þar til eirnen þacknꝯmt
fyre gudi vorum hialpara/ sa sem vill þ aller
meñ

Hmerkto
open fra
leidigt

meñ hialpizt/ ꝛ til vidur keñingar sañleiksins ko-
mezt) þat þar er eiñ gud/ ꝛ eiñ medal gang ꝛre mil-
le gudz ꝛ mañaña/ sem er sa madr Christus Je-
sus/ huer sialfuan sig hefer vt gefit fyrer alla til
endr lausnar/ þ þtta yrdi predikat i hans tid/ þar
eg em predikare ꝛ postuli til settr (eg seigi sañleik i
Christo ꝛ lyg ecki) lærari Heidiña i truñe ꝛ i sañ-
leiknum

Svo vil eg nu þ/at meñirner bidie i ollum sto-
dum ꝛ vppheffie heilagar hendr/an reide/ ꝛ auruil
nunar/slickt hid sama konuñar at þær prydi sig i
somasamligum bunadi/ med blygd ꝛ hreinferdi/
eigi medr harflecktan eda gulli/ edr perlum/ eda
dyrmætum klædnadi/Helldr svo sem þ konunum
hæfer/ audsynandi millde fyre god verck/ kuiñ-
urnar læri i þaugn med allri vndergefne/ eñ þtil
stediu vier ecki kuiñuñe þ hun keñe/ecki eirnen þ hun
sie manzins Herra/Helldr þ hun sie þaugul/ þuiat
Adam er fyrre skapadr/ epter þ Heua/ ꝛ Adam
vard eigi suikiñ/eñ konan vard suiken/ ꝛ hefer yf-
uer trodzluna iñ leitt/ Eñ hun mun hialpazt fyre
barn burd/ ef hun blifr i truñe ꝛ i kærleikanum/
ꝛ i helguniñe med hreinferde

Þridie Cappitule

DAt er vissilig sañiñde / ef at nockr gir-
nezt byscups embætti/sa girnez[illegible]ætte
verck/eñ byscupi byri at vera [illegible]
fanligum/ eiñrar kuiñu eigiñ mañi/
sparneytnum/ Hoglatum/sid somum/
gestri

gestrisinū/ keñinga saumū/eingin vin suelgiare /
eigi barattu somū/einskes liotligs a viñings giru-
gū/helldr vin giarnligū/ eigi þrattunar somū/eigi
a giornū/ sa goda þyresion veiter sinu husi/huer
hlydug born heþer med allri virding (s° at eþ no-
ckr kañ ecki sinu husi þorstodu at syna/ huernen
ma hñ þa gudz soþnudi vm sion veita) eigi nyng
mum/ s° at hñ vpp hrokizt ecki/ ⁊ hrapi s° i þor-
smanarans vrskurd/hñ hlytr ⁊ eirnen at haþa go
dan vitnis burd/ aþ þm̄ sem þar vtan eru/vpp a
þ hñ hrapi ecki i suiuirding ⁊ snoru spierarans

Lika eirnen skulu diaknarner vera heidarsam-
liger/eigi tuitungader/aunguer vinsuelger/einskis
skem̄iligs a viñings giruger/þr ed haþa heimog-
leik truariñ i hreiñre samuitzku/ þa hina somu lat
adr reyna/epter þ lat þa þiona/ngr þr eru ostraþ

S° ⁊ lika skulu þra eigiñ kuiñr ve (þanliger.
ra hoglatar/eigi spiesamar/hreinþerdug ⁊ truiyn-
dar i ollm̄ hlutū/ Diacknana huern sem eiñ lat ve-
ra eiñrar kuiñu eigin mañ/ sa vel þorstendr sin
born ⁊ sin eigin hus/eñ þr ed vel þiona/verdskull
da sier sialþū godan stig ⁊ myckla þram kugmd i
truñe i Christo Jesu

Þtta skriþa eg þier/ ⁊ vona sem þyrst til þin at
koma/eñ eþ mier seinckar/at þu viter/ huernen þu
skallt ganga i gudz husi/huert at er soþnudr gudz
liþanda/stolpi ⁊ grunduallan sañleiksins/ ⁊ o mot
mgkanliga myckil er milldi heimogleiksins / sa
sem at opinberadr er i holldinu/riettlgttr i anda-
num/auglystr Einglunum/predikadr Heidingium
trudr er aþ heimenum/medtekiñ i vegsemd

Fiordi Capitule

Eñ audiñ

til Timotheo

EN andiñ seiger skilmerckiliga/ þa sid
uztum timū munu nockrer af falla fra
truñe/ ⁊ gætr gefa at suiksamligum on-
dum/ ⁊ diofla lærdomum/ fyrer þa/ sē
i smiadran lyge mælendr eru/ ⁊ forbre
ndar samuitzkr hafa/ fyrer biodandi at giptazt/ ⁊
at bindazt þrar fædu/ sē gud hefer skapat til med
toku truudum/ medr þackar giord/ ⁊ þm sē sañleik
iñ vidrkeña/ þat aull gudz skepna er god/ ⁊ eckert
burt kastanligt/ þ med þackar giord medtekit ver-
dur þt þ helgazt fyrir gudz ord ⁊ bænina/ Nær þu
ert þtta brædrunū fyrirleggiādi/ maniu vera godr
þienare Jesu christi sē vpp aliñ ert i ordum truar
iñar ⁊ godū lærdomū hueriū þu hefer hier til epter
fylgt/ Eñ alldradra kueña skrauk sogr fordazt þu

Eñ sialfuañ þig helldr vekra til milldiñar/ þat
likamlig vekran er til litils nyttsamlig/ eñ milldiñ er
til allra hluta nyttsom hafandi þessa lifsins fyrer
heit/ ⁊ s° hins epter komanda/ þtta er vissilig sañ-
inde/ ⁊ dyrmætt verdugt ord/ þt til þess sama erfu
idum vier eirnen/ ⁊ verdum formællter/ vm þ vier
hofum vonat vppa lifanda gud/ sa sem at er fre
lsare allra maña/ eñ sierdeilis truadra/ þtta boda ⁊
keñ/ eingiñ forsmae þina æsku/ helldur vert fyrremy
nd truadra i ordinu/ i breytniñe/ i kærleikanū/ i an-
danum/ i truñe/ i hreinlifinu

Vert þrifiñ med lesningū/ med a miñingum/ mz
keñingū/ þangat til þ eg kem/ gleym ecki þ re gafu
sē þier er gefin fyrer spadoma/ mz handa vppleg
ging olldungsins/ Idka þtta ⁊ vmgack/ svo at þiñ
frame sie opinber hueriū mañe Hafa gætr a sialfū
þier/ ⁊ a lærdominū/ ⁊ blif i þessū greinum/ þui ef
þu giorir þtta muntu sialfuañ þig hialpligañ gio
ra ⁊ þa sem þier heyra

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Fyrre S. Pals stpistil

Þimte Capitule

Amlañ lasta ecki/helldr a miñ hñ sem
ꝼaudr/vnga sẽ brądr/alldradar konr
sem mądr/ vngar sem systur med ol-
lu hreinlißue/eckiurnar heidra/ þąr sẽ
riettar eckiur eru/eñ eꝼ eckia heꝼer born
edr barna born/ þa lat hana ꝼyrst ląra sitt eigit
hus gudliga at stiorna/ꝛ ꝼorelldrunum lickt aꝼtr
at giallda/ þuiat þ er vel giort/ ꝛ þacknąmt ꝼyre
gudi Eñ þ er sañarlig eckia sem einsaman er/ꝛ si
na von setr vppa gud/ꝛ stadnąmizt i bąnum ꝛ a
kalle dag ꝛ nott/eñ hun sẽ i girndũ liꝼuer/er liꝼan
di daud/ꝛ biod þtta/vpp a þ þąr sie o straꝼꝼan
ligar/eñ eꝼ eiñ huer rąkir ecki sitt/sierdeilis sin hiu
sa heꝼer aꝼ neitad truñe ꝛ er vantruudum verri

Lat aungua eckiu vt geꝼazt sem sertige ara
er/ꝛ verit heꝼer eins mans eigin kuon/ꝛ heꝼer vit
nan godra vercka/ þ hun haꝼi sin born vel vpp
alit/ þ hun haꝼi gest risin verit/ þ hun haꝼi heila
gra ꝼątr þueigit/ þat hun haꝼi harm þrungnum
liꝼs nąring veitt þ hun haꝼi til allra godra verc-
ka kostgąꝼin verit/eñ vngar eckiur varazt þu/þui
nąr þąr taka losta samar at giorazt i giegn Chris
to þa vilia þąr giptazt/haꝼandi siñ dom þ þąr
haꝼi hina ꝼyrstu tru brotid/eñ iaꝼn ꝼramt þssu
eru þąr gagn lausar ꝛ ląra vm hus at hlaupv/eñ
þąr eru eigi alleinazta gagn lausar/helldr eirnen
ordugar/ ꝛ a vitunar samar/ ꝛ tala þ sem ecki
hąꝼir

Þui vil eg þ vngar eckiur giptizt/ale born/
heimilinu ꝼorstodu veite/ ꝛ geꝼi motstandaranũ
eckert til eꝼne/ þ hñ meigi ꝼormąlingar sauk med
haꝼa

hafa/ þuiat þar eru þegar nockrar fra horfnar andskotanũ epter fylgiande/ eñ ef eiñhuer truadr madr/ eda truvd kuiña hefer eckiur/ veite hñ þm̃ somum fram fçrslu ⁊ lati sofnudiñ ecki þyngdan verda/ svo at þçr sem sañar eckiur eru/ mçt tu nçgd hafa

Þr olldungar sem vel forstanda/ halldizt tue falldligs heidrs verduger/ sierdeilis þr sem erfuida i ordinu ⁊ i lçrdominũ/ þuiat ritningin seiger eigi skalltu til binda mulañ a erianda nauti/ e verckmadriñ er sins kaups verdugr/ i moti olldunge atakst eckert klogu mal/ nema tueggia edr þriggia vitnesburdi/ þa sem syndgazt/ strafa fyre ollum/ vpp a þat hiner adrer hafi otta af

Eg votta fyre gudi/ ⁊ drottne Jesu christo/ ⁊ vtuoldum einglum þ þu vardueiter þetta/ an eiginligs hugbods/ eckert giorandi epter vorkuñ mçlũ/ Legg eigi bradliga hendur yfuer nockurn/ samlaga þig ecki añarligum syndum/ geym þig sialfuañ hreinferdugañ/ Hier epter dreck ecki vatn helldur idka litils vins fyre þins maga saker/ ⁊ þat þu optsiñ is ert siukur

Sumra maña synder eru opinberar/ svo at vier kuñum þçr fyre fram̃ at dçma/ eñ sumra verda hier epter a opinberar/ Lika eirnen sumra god verck eru fyre fram̃ opinber ⁊ hiña añarra blifa ecki nidre byrgd

Siette Capitule

Jer þionustu meñ sem vnder okinu eru skulu hallda sina drottna i ollum heidre vppa þat/ at gudz nafn/ ⁊ lçrdomriñ verdi ecki lastadr/ eñ þr sem truada Drottna hafa skulu ecki forsmaþa hinu somu/ fyrer þ þr eru brçdr/ helldr

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

skulu þr þui þienugre vera/med þui þ hiner eru tru
ader/ ⁊ elskanliger/ ⁊ velgiordningsins hlut takar
Þtta keñ ⁊ a miñ/eþ at nockr keñer odru vis/ ⁊ bl
iþr ecki vid heilsusamlig ord vors drottins Jesu ch
risti/ ⁊ vid þñ milldeleiksins lærdom/sa er vpp bel
gdr/ ⁊ veit eckert/helldr er sottlera i spurningū ⁊ or
da heilum/aþ huerium vpp sprettr/oþund) þrætur
gudlastaner/illar o veniur/misgreiningar/ þra ma
ña sem þordiorþut hugskot haþa/ þr ed sañleiknū
suipter eru/huerier þ meina at milldeleikuriñ mune
þiar/aþli vera/þorda þig þm sem þsskonar eru/ eñ
þ er myckell aþle/huer milldiligr er/ ⁊ lætr sier sina
lucku nægi ⁊/þt vier hoþum eckert iñ þlutt i þeñañ
heim/aþ þui er þat opinbert/at vier munū eckert i
burt haþa

Eñ nær vier hoþum þædi ⁊ klædnad/s° latum
oss nægia þuiat þr sem riker vilia verda/þalla i þr
eistne ⁊ snoru/ ⁊ i margar þauisligar ⁊ skadsamlig
ar girnder/ þær ed mañinum dreckia i þordiarþ ⁊
þyredæming/ þt agirnd er rot allz illz/ þrar sum
er girñtuzt/ ⁊ eru truñe þra villter/ ⁊ giora sier s°
sialþum margar meīsemder/eñ þu gudz madr þly
þtta/ ⁊ epter þylg riettlætino/milldiñe/truñe/kærlei
kanum/ þoliñmædiñe/hoguærdiñe/berst godre ba
rattu truariñar/hondla s° eilist liþ/þar þu eirnen
ert til kalladr/ ⁊ iatad heþer goda iatning þyrer mor
gum vottum

Eg byd þier þyre gudi/sem alla hluti liþgar/ ⁊
þyre Christo Jesu/sa vnder pontuerskum Pilato
vottad heþer goda iatning/ þ þu vardueiter þtta
bodord an þleckunar/o straþþanligr/allt til augly
sing vors drottins Jesu Christi/hueria sa hiñ sæ
li ⁊ alleinazta volldugr/man auglysa o sinū timū/
kōungr

kõũgr kõũgañ drottiñ drottnañ/hñ sẽ eiñsamall o
daudletkiñ hefer/sa sẽ bygger i liosinu/ þ eingeñ
kañ til at kõazt/ huern eingeñ madr hefer sied nie
sia kañ/ huertũ at sie heidr ꝛ ꝗfinligt velldi Amẽ
Rikum þssarar veralldar biod þu/ þ þr sie ecki
mickil later/ꝛ leggi aungua võ vpp a þña fallvall
tañ rikedõ/ helldr vpp a lifanda gud/sẽ oss gnogli
ga gefr allz hattad til notnun/ꝛ þ þr giori nockut
gott/ þ þr audgizt i godũ verckũ/ sie giafmillder/
vinsꝗler safnandi sier sialfũ i siod/ goda grũdual
lan/vpp a hid til kõanda/s° at þr hondle eilift lif
O Thimothee vardueit þ þier er til truat/ꝛ va
razt fafeingiligt hiegoma hial/ꝛ kapp deilr fals
frꝗgdadrar listar/huerre at nockrer fram̃i halldi/
ꝛ eru truñe fra villter/Nadin sie med þier Amen

Skrifadr fra laodicea sem at er ein hofut
borg landzins Phrigia ꝛ Pacatiane

Formale yfuer annan S. Pals pistil til Timotheo

Þessi pistill er eitt burt far miñes bref
þar S. Pall a miñer iñe Timotheum/
þ hñ samt a framt halldi/svo sem hañ
hefer vpp byriat/ Euangelions eyrin
di at reka/ þ eirnen vel nyttsamligt er/
af þui þr eru marger sem af falla/ þar til vpphe
fia sig eirnen fals andar/ꝛ lꝗrindur i ollm̃ atium/
fyrir þui heyrir einum biscupi til iduliga at vaka/
ꝛ erfuida i gudz euangelio
Eñ sierdeilis þa kungiorir hñ i hinum þridia og
fiorda capitula/ þa haskamligu tid i enda veralld
ariñar/ þat hid falska andliga lifuerne/huat alla

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

verolldina mū villa/mz augsyneligre þegran/hu allz hattud illzka ꝛ o dygd/sina breytne vnder byr gier/s° sem at sia maa i þña tid a vorum andligū/ þñañ S. Pals spadom nærsta gnogliga vppþyll dan verda

Hinn annar S/Pals pistill

til Timotheo.

Fyrsti Capitule

PAll postuli Jesu Christi þyrer gudz vilia/at predika þyre hei tid lifsins i Christo Jesu

Minū elskuliga syne Timo theo

Nad/miskuñ/þridr aþ gudi þaudr/ꝛ Christo Jesu vorum Drottne

Eg þacka gudi/þiñ eg þiona i þra langþed gum minum i hreiñre samuitzku/ þ eg o aþlatanli ga miñunzt þin i minū bænum dag ꝛ nott/ꝛ þ mig þorleinger epter þig at sia (nær eg hugleidi þin tar þaull) vpp a þ eg vppþylldizt þaugnudi/i hugan di þa þleck lausa tru sem i þier er/ꝛ adr þyrre byg di med þiñe aumū Laide/ꝛ med þiñe modr Euui ke/eg em þss þullaiss þ eirnen med þier

Huar þyre eg a miñe þig þ þu vpp vekier þa gu dz gioþ sem i þier er þyrer vpp legging miña han da/þt gud heþir ecki geþit oss hrædzluñar anda hell dr sañleiksins/ꝛ kærleiksins/ꝛ bindindis/þyrer þui skamazt þin ecki vors drottins vitnesburdar/nie mi ns hans bandingia/helldr med þolugr vert Euan gelio/s° sem at eg/epter gudz krapti þeim oss heþ er hialpliga giort/ꝛ kallat med heilagre kallan/ecki

epter

epter vorum verckum/helldr eptersiñe þyre hyggiu
⁊ nad/huer oss er geþin i Christo Jesu/þyre verall
dariñar vpp haþ/ eñ nu opinberud þyrer aug-
lysing vors lausnara Jesu Christi/sa sem daudañ
heþer aþ skaþit/eñ liþit ⁊ o daudleikiñ i lios leitt þy
rer Euangelium/i huert eg em settr predikare/pos
tuli/ lærare Heidiña þioda huers vegna/er eg lid
þtta/eñ eg skom̃unzt min þss ecki/ þuiat eg veit a
huern eg true/ ⁊ em þulluiss/ þ hñ kañ þat varduei-
ta huat mier er til truat allt til hins sama dags/

Hegda þier epter þyre mynd þra heilsusamligra
orda/sem þu heþer heyrt aþ mier/ vt aþ truñe ⁊
kærleiknum i Christo Jesu/ þat hid goda sem þier
er til truat/ þat vardueit þyrer heilagañ anda sem
i oss bygger/ þuiat þu veitzt þ þr haþa aller þra
snuizt mier sem i Asia eru/ Medal huerra er Phy
gellus ⁊ Hermogenes/ Drottiñ geþi miskuñ heim
kyñe Onesiphori/ þuiat hñ heþer optsiñis mig en
dr nært/⁊ aþ miñe iarn vidiu heþer hñ ecki sier þei
lat/Helldr þa hañ var i Rom/ leitadi hñ min sem
iñeligazt/⁊ þañ mig/ Herrañ geþi hm̃ þat hñ þi-
ñe miskuñ hia Drottni a þm̃ deigi/⁊ i huersu mor
gu hañ heþer mier þionustu veitt til Epheso/ þat
veizt þu allra bezt

Añar Capitule

SVo styrck þig nu/Son miñ/ i nadiñe/
sem er þyre Christũ Jesũ/⁊ i þui sẽ þu
heþer aþ mier heyrt þyre marga vinis-
burda/biþala þ truudũ mõm/ þm̃ sem

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

til hæþi liger eru/at læra adra/eñ þu vert herkiñ sē
godr kappi Jesu Kristi/eingiñ stridz maña samb
landar sig neinū næringar aþla. vpp a þ hñ þock-
nizt þm̄ hinū sama sem medtok hñ/ og þott nockr
beriezt/verdr hñ ecki iaþn snart koronadr/nema hñ
beriezt riett liga eñ sa akr kalliñ sē akriñ eriar/skal
þyrstr neyta aþ auegrtinū/ Merck huat eg seige/
eñ drottiñ mun geþa þier skilning i ollm̄ hlutum

Haþ i miñe Jesum Christum/ huer vpp aþtr
er risiñ i þra daudū/vt aþ sædi Dauidz/ epter mi
nu Euangelio ÿþuer hueriu eg kueliunzt allt til
bandaña sem ill virki/eñ gudz ord eru ecki bundin
þyrer þui allt huat eg þole þ er saker vtualdra/vpp
a þ þr audlizt eirnen hialpræðit i Christo Jesu/
mz eiliþre dyrd *

Þtta er sañarliga satt/þui eþ vier deyinm med
þa munu vier med liþa/þolu vier/ s° munu vier
mz rikia. eþ vier aþneitū/ þa mun/ hñ eirnen aþ
neita oss/trua vier ecki/ þa bliþr hñ þo truþastr /
þui hñ kañ ecki sier sialþū at aþ neita/ þtta amiñ
þu ⁊ vitna þyre drottni/ þ þr haþi eckert ord gial-
þr/ huert ongu neytt er/nema til þra huerþingar
þm̄ sem til heyra

Kost gæþ/ at audsyna þig gudi/ riettligañ ⁊ o
straþþ anligañ verckmañ/ sa er riett i sundr klyþr
ordit sañleiksins/ þaþeingiligt hiegoma hial þly þu
þtþ styrcker myckit til o gudligs at hæþis/ ⁊ þra
ord þa eta vm sig/lika sem añar krabbi/medal hu
erra er Hymeneus ⁊ Philetus/ huerier sañleiknum
haþa þra villtz seigiandi vpp risuna skiedna ve
ra/⁊ haþa s° sumra tru vmsnuit

Eñ styrck gudz grundu allan stendr stodug ha
þandi þtta mercki/ þ drottiñ keñi þa sem at hñ seru

⁊ a

ꝛ at huer sa þra skiliezt ranglꝫtino sem a kall-
ar naþn christi eñ i storu husi eru ecke alleinazta
kerin aþ gulli ꝛ silþre/helldr eirnen aþ tre ꝛ leire/sũ
til heidrs/sum til vanꝫru/ ꝛ eþ at nockur hreinsar
sig i þra þuilikũ/sa man vera heilagt ker/husherr
anum til heidrs hantieranda/ꝛ til alls godz verckſ
reidubuit

Þly þu girnder ꝫskuñar/eñ epter þylg riettlꝫ
tino/truñe/kꝫrl iknum/þridinum/mz þm ollum/
sem a kalla drottiñ aþ hreinu hiarta/eñ þauislig-
ar ꝛ vanuirdeligar spurningar þly þu/þt þu veizt
at þꝫr ala þrattaner/eñ þionustu mañi drottins
til heyrer ecki at þratta/helldr vingiarnligũ at ve-
ra vid alla/ꝛ keñingasomum/sa er vonda vmlidit
getur med hoguꝫri/ ꝛ straþþa þa sem þralater e-
ru/eþ at gud gꝫþi þm eitt huat siñ ÿþuerbot sañle
ikiñ at vidr keña/ꝛ endr vitkader verda vr dioþulſ
ins snoru//aþ þre þr herleidder eru til hñſ vilia

Þridie capitule

Eñ þat skalltu vita/ þa siduztum dogũ
til standa haskasamligar tider/ þt þr
meñ munu verda sem eru sier goder/ag
arner/mÿcke later/dramblater/hadgia
rner/þorelldrunum o hlyduger/o þackla
ter/o gudliger/o hyrliger/o þridsamer/spielner/los
tasamer/mañdygdarlauser/suikuler/illudliger/hro
kaþuller/ þr ed meir elska munadliþue eñ gud/hue
rier ed haþa yþner lit gudligz at hꝫþis/eñ þſſkra
pti aþneita þr/þordazt þu slika/aþ þſſm eru ꝛ þr
sem lꝫdazt hier ꝛ huar i husum/ꝛ at herþange lei
da kuendis kornin hladnar aþ syndum/ ꝛ mz mar
guisligar girnder þiatradar eru/lꝫrandi iaþnliga/
eñ geta þo alldreige til sañleiksis vidr keñigar kõizt

Eins a lika sem þr Jañes/ ꝛ Jambres/ mot sto du Moyses/ svo mot standa þsser eirnen sañleiknū/ eru meñ þordiarþuadz hugskotz/ toruellder til truariñar/ og komazt eigi þramar a leidis/ þuiat þra þiþlska mun auglios verda hueriū mañi/ lika sem eirnen þ hiña var/ eñ þu heþer reynt miñ lærdom/ miñ vana/ mina þyreætlan/ mina tru/ mitt langlundarged/ miñ kærleika/ mina þolin mædi/ minar oþsokner/ minar hrakningar/ þær ed mier til þiellu i Antiochia i Iconia /i lstran/ hueria oþsokn eg leid þar/ ꝛ vt aþ ollum heþer drottiñ mig þrelsat/ Og aller þr sem gudliga vilia liþa i Christo Jesu/ þr hliota oþsokn at lida✱eñ hiner vondu meñ ꝛ suikarar/ þram leidazt æ til hins verra/ þuiat þr villa ꝛ verda villter

Eñ þu stadnæmzt i þui sem þu heþer lært ꝛ þier er til truat/ aþ þui þu veizt aþ huerium þu heþer lært/ med þui þier er kuñug heilog ritning allt i þra barndomi getr þu sialþur leidriett þyre þier til hialprædisins þyre truna/ a Jesum Christum/ þuiat aull ritning gudomliga iñ blasen er/ nyttsamlig til lærdoms/ til vm vandanar/ til betruuar/ til leidriettingar i riettlætino/ svo at gudz madr sie algior/ til allz godz verckz hæþiligr

Fiordi Capitule

Svo vitna eg nu þyre gudi/ ꝛ Drottni Jesu Christo/ sa sem at koma skal til at dæma liþuendr ꝛ dauda/ mz siñe auglysing ꝛ sinu rike/ Predika þu ordit/ hallt at/ huort þat skier i hagligañ tima eda o hagligañ/ straþþa/ ogna/ amiñ med allri þolin mædi/ ꝛ keñingu/ þuiat sa time mun koma/ þar

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

þr munu ecki vmlida heilsu samligañ lærdom/ helldr munu þr epter sinum eigenligum fysnum/ saman hruga sier sialfum lærendr/ epter þui þm̃ eyrun klæia/ ⁊ munu eyrunum i fra sañleiknũ venda/ ⁊ sier snua til lÿge/ eñ þu vert skirlifr ⁊ herkiñ i harkningunum/ gior verck gudzspialligs predikara/ ⁊ vt lyckta þitt embætti virduliga

Þui at eg verd snart fornfærdr/ ⁊ time miñar burt farar til stendr/ eg hefi goda hillde haid/ eg hefi hlaupit fullkomnat/ eg hefi truna geymt/ ⁊ nu hiedan i fra er mier til laugd korona riettlætisins/ sem at Drottiñ hiñ riettlate domare/ mun mier a þm̃ deigi gefa/ eñ eigi alleinazta mier/ helldr iafnvel ollm̃ þm̃ sem hñs til komu elska/ Legg kapp a at koma til/ min sem skiotazt

Þuiat Demas hefer mig yfuer gefit/ elskandi þñañ heim/ ⁊ er burt fariñ til Tessaloniã/ Crescens i Galatiã/ Titus i Dalmatiã/ Lucas er eiñ samañ hia mier/ Marcus tak til þin/ ⁊ haf med þier/ þuiat hñ er mier nyttsamligr til þionusku/ Tichycon hefi eg til Epheso sent/ þañ mottul sem eg liet epter til Troada hia Carpo haf med/ nær þu kemur/ ⁊ svo bækrnar/ eñ einkum þat bok felli Alexander iarnsmidr hefer audsynt mier margt vont/ Drottiñ aumbune hm̃ epter sinum verckũ/ fyre hueriũ vackta þu þig eirnen/ þuiat hñ hefer miog i moti stadit vorũ ordum

I minu fyrsta forsuare stod eingeñ hia mier/ helldr yfuer gafu þr mig aller/ eñ eigi sie þm̃ þat til Atolu/ þui Drottiñ stod hia mier/ ⁊ styrckti mig vpp a þat su predikan fyre mig stadfestud ÿrdi/

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Annar S. Pals pistill

s° at þ aller Heidingi^a heyrdu/ ⁊ eg em þrelsadr aþ gine leonsins/ eñ drottiñ mun þrelsa mig aþ ollu illu ⁊ hialpa til sins himneska rikes/ huerium at sie dyrd vm alldr ⁊ ąþi Amen

Heilsa þu Prtscan ⁊ Aquilam/ ⁊ heimkyñe Onesiphori/ Erast⁹ bleiþ til Corinthiu/ Eñ Trophimon liet eg epter til Mileto siukañ/ haþ kapp a þ þu komer til min þyre vetriñ/ þier Heilsa Eubul⁹ ⁊ Pudēs/ ⁊ Lin⁹/ ⁊ Claudia/ ⁊ aller brądr/ drottiñ Jesus Christ⁹ sie mz þinū anda/ Nadin sie mz þier Amē

¶ Hiñ añar pistill til Timotheo skriþadr i þra Rom þa er S. Pall var i añat siñ haþdr þyrer Keisaran Nero

Formaleyfuer S Pals pstill

til Tito

DEtta er eiñ stuttr pistill/ eñ er þo ein sum̄a Christiligs lądrōs/ huar ed allz hattad iñe luckt verdr/ ⁊ þolgit er huat einū riett Christnū þarþligt er at vita ⁊

I þyrsta keñer hñ huat byscup/ eda sok- (ląra- n^a prestr/ skal þyrer mañ vera/ einckū sa sem valin kuñr er/ ⁊ lądr vel Euangelion til at predika/ ⁊ motstodu veita þolskū lądromi verckaña ⁊ maña settningū/ sem alla tima strida i gegn truñe/ ⁊ sam uitzkrnar villa i þra Christiligu þrelse i her þiotran mañligra settninga/ s° sem skylldi þr mōm biorg veita til salu hialpar/ huerier þo eckert stoda til eili þrar sąlu

I odrū capitula ląrer hñ allz hattadar stietter vnga ⁊ gamla/ meyiar ⁊ maña konr/ karlmeñ/ Herra/ ⁊ vnder meñ/ huernen þr skulu sier hegda/ s° sem

sem þr er Christr hefer fyrer sin dauda af lat sier sialfum til eigen doms

J hinū þridia lærer hn̄ i Heidre at hafa veralldar valldz stiettar men̄/ ⁊ þm̄ epter later ⁊ hlyduger at vera/ ⁊ a hrærir en̄ aptr i an̄at sin̄ þa nad sem Kristr hefer oss afrekat/ vpp a þ eingen̄ giore sier i hugar lund at þ nægie til salu hialpar/ valldz stiettin̄e hlydugr at vera/ af þui at allt vort riettlæti er einkis vert fyre gudi/ ⁊ bifalar hm̄ sidan at fordazt hina hardsuirudu ⁊ fordædu men̄.

S. Pals pistill til Titum

Fyrsti Capitule

PAll þion Gudz/ en̄ postuli Jesu Christi/ til at predika truna gudz vt valdra/ ⁊ vidrkeñing san̄leiksins/ sē til millde leiksins leider/ vpp a von eilifs/ lifs hueria til sagt hefer sa eckert lygr/ Gud/ fyrer æfuinligar allder/ en̄ opinberad hefr/ i sin̄e tid/ sin ord/ fyre þa predikan sem mier er til truud/ epter bifalan gudz vors lausnara

Tito minum rietteligum Syne
epter beggia vorra tru

Nad miskun̄/ fridr af gudi faudr/ ⁊ Drottne Jesu Christo vorum frelsara

Vegna þss liet eg þig epter i Chrit þ þu skyllder bæta vm þ huat brest hafdi/ ⁊ olldungana nidr setia vm borgern̄ /s° sem eg bifalada þier/ s° þ/ ef nockr er o strafflanligr/ ein̄rar kuin̄u eigin mædr/ huer ed trulynd born hefuer/ eigi ordræmder/ þ þr sie of eydzlu men̄/ edr o hlyduger/ þat byscu

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

þe byriar at vera o strafþanligum/s° sem gudz
til sionar mañe/eigi einsiñadur/eigi reidiñ/ eingiñ
vinsuelgur/eige barattu samr/eigi neins skem̃eligs
a viñings girugur/Helldr gestrisiñ/godlyndr/skir
lifr/riettferdugr/gudrąkiñ/hreinlifr/sa sem fast
helldiñ er þssordz sem sañarligr lærdomr er ⁊ sa
adra kañ lęra/svo at hañ sie mattugur til a at mi
ña fyre heilsusamligañ lærdom/ ⁊ at strafþa þa
sem a moti mąla

Þuiat þar eru marger karger hiegoma þuątt-
arar/ ⁊ villu meñ/eirna mest vt af vmskurniñe/a
huerium vier hliotum muñiñ til at byrgia/huer-
ier naliga ollum husum vmuellta/ ⁊ keña þat sem
ecki hąfer fyrer skem̃eligs auiñiñgs saker. Nockur
vt af þeim sialfra þeirra spamadur sagdi/Chri
tar meñ eru iafnliga lyge giarner/illkuikende/ ⁊ le
tisamer magar/þessi vttnesburdr er sañur, Huers
vegna þu strafþa þa snarpliga/ vpp a þat þeir
sie heilbrigder i truñe ⁊ gef aunguar gątur at þe
im gydinsligum ąfintyrum ⁊ mañа bodordum/
sem i burt snua fra sañleiknum. Hreinum eru al
ler hluter hreiner/eñ saurugum ⁊ van truudum
er eckert hreint/helldur eru saurug þeirra hugskot
⁊ samuitzka/ þeir seigiazt þeckia gud/eñ med ver
ckunum afneita þeir þui/at þui þeir eru boluan-
liger/ ⁊ vantruader/ ⁊ til allra godra vercka o tier-
uger

Añar capitule

ENn þu tala/svo sem þat hąfer heils
usamlignm lærdõi. Olldrudum þat þr
sie skirlifuer/heidarliger/hąfilater/heil
brigdir i truñe/i kąrleikanum/i þolin-
mądiñe. Lika eirnen rosknum konum
at þąr hegdi sier sem gudrąknũ hąfer/ecki lasta
nar sam

mærſam^m/ecki vinſuelgiur/godar lærí mædr at þær lærí vngar kom hæyrilatar at vera/ ꝛ þ at þær hæ þi kæra ſina bændr ꝛ elſki ſin born/ſie ſkirlifnar/ hreinzerdugar/vmſionaſamar/godlyndar/ ſinū bandum vnder gefnar/vpp a þ guðz ord verde ecki laſtad Slickt lika a miſi vngmeñin þat þeir ſie ſkirlifner

Eñ alla vegha set þig ſialfnaſt til fyrirmyndar godra verka/med o meingudū lærdomi/med ſto dugliyndi/med heilſuſamligu/ ꝛ o ſtranganligu oræ di/vpp a þ motſtandarīñ o virdigſt/ ꝛ eckert hafe/ þat haſi kuñe vont fra oſſ at ſeigia. þionuſtu mo ſiunū þat þeir ſie ſinum drottnū vnder gefner/ ꝛ i ollu viliuger/veri eigi suoruger/eigi o trucr/hel ldr ſyne allaſt godaſt trunad/ſvo at þeir pryde lærdom guðz vors lauſnara i ollū greinū

Þuiat ✠ heilſuſamlig nad guðz er auglyſt ol lū moñū/ ꝛ lærir oſſ/þat vier ſkulū afneita o gud ligu athæfi/ ꝛ veralldligum girndum ꝛ lifa ſpar liga/ riettfærdugliga/ ꝛ gudliga i þſſm heime/ ꝛ vækta vpp a þa sælu von/ ꝛ dyrdariñar auglyſ ing hins myckla guðz/ ꝛ vors lauſnara Jeſu Chriſti/ſem ſialfnaſt ſig hefer gefit vt fyrer oſſ vpp a þat hañ endr leyſti oſſ i fra ollu o riettlæti ꝛ hreinſadi ſier ſialfum folk til eignar/ þat koſt gæfit væri til godra verka þetta tala þu ꝛ amin ✠ ꝛ ſtrangha med allri alvoru/Lat aunguaſt me ga forſima þig

✠ Jola no ttina i natt meſſuſie

Þridie Capitule

Minn þa þ fyr ſie hofdingiunū ꝛ valldz ſtiettunum vnder gefner ꝛ hlyduger/ til allra godra verka reidubuner/aun guaſt laſtandi/eigi deilugiarna/Helli dr veri hafwerſker / audſynandi

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

alla hoguæri/vid huerñ mañ/ þt vier vorũ þordũ daga/galauser o hlyduger/ o þyrelatsamer/ þion andi girndũ ꝛ marguisligũ lostasemdũ/geingũ i ills ku ꝛ oþundskap ꝛ hotudum huer añañ iñbyrdis

I lysing nessuñe

Eñ þa ✱ er birtizt godgirnd ꝛ mañ liuþligle ke gudz vorslausnara/eigi þyre riettlætis verckaña saker sẽ vier hoþdũ giort/helldr epter sine miskuñ semi þrelsadi hñ oss þyrer þñ endr þædingar vatz sæt ꝛ nyung heilagr anda/hueriũ hñ heþer yþuer gnæþanliga vthellt yþuer oss þyrer Jesum Kristũ vorn lausnara/svo at vier riettlætter þyrer sialþs hñs nad/værũ erþuingiar eilifs lifs/ epter voniñe ✱ þssi ræda er soñ ꝛ truanlig

Þtta vil eg þu keñer/s° sem þ stadþast sie/s° at þr sem truader eru vordner/kostgæþizt i godum verckũ þordilldarliger at vera/ þtta er gott ꝛ mõm nyttsamligt/eñ þausligar spurningar/ ꝛ ættar þulr þrattaner ꝛ lagaña deilr þordazt þu/þat þær eru o þarþuar ꝛ þaþeingar/ þordædu mañ/epter eina ꝛ adra a miñing þly þu/ ꝛ vit/ þ sa er vm snuiñ sẽ þss konar er/ ꝛ synd dryger/s° sem at sa sig sialþuañ þordæmer.

Nær eg sendi Arteman/elligar Tichicon til þin/ þa skunda þu sem skiotazt at koma til min til Nicapolim/ þat þar heþi eg a sett i vetr at vera/ Zenam lauguitring ꝛ Apollon aþ stad sent med at hygle/s° at þa bresti eckert/lat þa eirnen læra i godum verckum þordilldarliger at vera/ þar þaurþ giorizt/s° at þr sie ecki auagrtanar lauser/þier heilsa aller þr med mier eru/ Heilsa þu ollm̃ þm̃ oss elska i truñe/Nadin sie med ydr ollm̃ Amen.

¶ Srriþadr þra Nicopoli i Macedonia

Formale

Formale yfuer S. Pasl pistil til Philemonem

DEssi pistill audsyner oss eitt meistarligt liuþligt epter dæmi kristiligs kærleika / þt þar siau vier/huersu S Pall i þorsuar tekr/hiñ þarada Onesimon/ꝛ þortider þyre hañ vidr hñs herra allt huat hñ getr/ ꝛ skickar sier eigi odru vis/ eñ s° sem sie hñ sialþur Onesimos/huer er brotligr haþdi vordit/þo giorer hñ þecki mz oþ rike edr kugan/sē hñ heþdi vel riett til haþt/ Helldr yþuer geþr hñ siñ riett/huar med hñ naud þrokar þ Philemon hlioti eirnen at haþa sins riett̃ þordrag/lika amynt sem þ Christr heþer giort þyre gudi þaudr/s° giorer eirnen S. Pall vid Onesimō þyre Philemōi/ þt Christr heþer siñ riett yþuer geþit/ ꝛ medr liuþleik ꝛ litelæti þaudriñ sigrad þ hñ heþer siñ riett ꝛ reide hlotid nidr at leggia ꝛ oss til nadar at taka þyrer Christ⁹ saker/ sa oss s° aluarliga þortid̃/ꝛ s° aþ ollu hiarta at sier tekr þt vier erū aller hñs Onesimi/eþ vier truum þ

S. Pals pistill til Philemonem

PAll bandingie Jesu christi / og Timotheus broder

Philemoni astsamligū ꝛ vorū med hialpara/ ꝛ astudligre Appea ꝛ Archippo vorū samheriara/ꝛ soþnudinū i þinu huse Nad sie med ydur/ ꝛ þridr aþ gudi vorum þaudr/ ꝛ drottne Jesu christo

Eg þacka minum gudi/ꝛ hugleidande þig iaþnliga i minum bænum at þui eg heyre vt aþm þ kærleika ꝛ tru/sem þu heþer vid drottiñ Jesum ꝛ vid

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

alla heilaga/þ at þin trua/hueria vier sæeigenliga
hoþum/verdi kroþtug i þier þyre vidrkeñing allz
hins goda/sem þier haþit i christo Jesu/eñ eg he-
þi þognad mickeñ ꝛ huggan i þinū kærleika þt hi
ner heilogu eru aþ hiarta nærsta vel endr nærder
þyre þig kæri broder

Fyrer þui/ þott eg haþi stort valld til þier at
bioda i Christo/huat þier sæmer/ þa vil eg þo þy
re kærleiksins saker/einazta amiña þig/eg sē þssli
gr er/ einkanliga hiñ gamle Pall/eñ nu eirnen ban
dinge Jesu Christi þa beidi eg þyre son miñ One
simō/þñ eg alid heþi i minū bondū/huer þier var
þordū o þarþr/eñ nu þier ꝛ mier nærsta þarþsam
ligr/huern eg sendi þier nu aptr/ eñ þu villder hñ
medtaka sē mitt hiarta þat eg villda haþa hall
dit hm̄ hia mier/at hñ þionadi mier i stadin þin i
bondū gudz spiallzins/eñ vtan þiñ vilia/villda eg
eckert giora/s° at þiñ godi væri ecki neyddr/helldr
sialþ radr

Þui/vera ma/ þ hñ sie/ þar þyrer vm stundar
saker þra þier þariñ/ þ þu hñ aptr þeinger eilifliga
nu eigi leingr sē þion/helldr þramar eñ þion/ eiñ
kærañ brodr/einkanliga miñ/eñ huersu micklu meir
þa þiñ bædi epter holldinu/ ꝛ epter drottne/eþ þu
helldr mig nu þyrer þiñ lagsmañ/þa muntu vilia
medtaka hñ s° sē sialþuañ mig/eñ haþi. hñ giort
þier nockrt tion/eda sie þier nockut skylldugr þ reik
na mier til/eg Pall skriþadi þtta mz miñe hendi/
eg vil bitala/eg þeigi/ þ þu siert mier sialþuañ
þig skylldugr/miñ kæri broder/vñ mier þss/ þ eg
endr næri mig a þier i drottne/ endr nær þu mitt
hiarta i drottni

Eg heþi þier vt aþ godum truskap til skriþad

þt

þt eg veit þ þu muner þramar giora/eñ eg seigi/
eñ iaþnt þramt þssu reidubu þu mier herbergi þt
eg vona/ þ eg verdi ydr þyrer ydra bon veitt: Þier
heilsar Epaphras miñ sambandinge i Christo Je
su/Marcꝰ/Aristarcꝰ/Demas. Lucas/miner hial-
pendr/Nad vors Drottins Jesu Kristi sia med yd
rum anda AMEN

Skriþadr þra Rom med Onesimo

Formale yfuer pistillinn til Ebreos

SVmer Doctores vilia seigia/ þ þssi pis
till til Ebreskra maña/ sie hvorki S.
Pals/nie nockrs añars postula/ ⁊ biuisa
þ mz þre grein/ sē hier epter stendr i
odrū capitula sº seigiandi þ þssi lǫrdo
mr sie/ þyrer þa sē þ sialþuer heyrdu aþ drottni/
yþuer sig komiñ ⁊ stadnǫmdr/huar mz þm synizt
augliost/ þ hñ tale vm postulana sº sem sie hñ
þra lǫrisueiñ/a huern slikr lǫrdomr þra postulu
num sie komeñ/mauera longu seirna/aþ þui at S
Pall/Galatas i/vott mecktugliga/ þ hñ haþi sitt
Euangelion aþ ongum mañe/ nie þyrer mañeñ/
helldr aþ gudi sialþum

Eñ yþuer þ þram heþer hñ eirn hardan hnut/
þar hñ i hinum vi. ⁊ x. capitula/ þuerliga neitar ⁊
aþseiger þm yþuer botar sem syndgazt epter
skirnena/ ⁊ i hinum xij. seiger hñ/ þ Esau haþi y-
þuer botar leitad/ ⁊ þo ecki þundit/huert at litz/
epter þui þ/hliodar/at vera i giegn ollm Euange-
lia ⁊/S. Pals pistlum/ ⁊ þo þar mǫtti eina gloser
an yþuer giora/ þa hlioda ordiñ sialþ sº klarligaſ
seiger meistariñ) þ eg veit ecki huort þ mune nǫgia

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

eñ mier þicker sē þ sie eiñ pistill aþ morgū greinū
samā settr/ ⁊ ecki einhattanarlig skickanlig hondlan
Þ sie nu huat ed vill/ þa er þ þo eiñ mecktugr
diupsettr/ agætr/ pistill/ sa sem keñi manzdō Kris
ti/ meistarliga/ ⁊ grundualliga vt skyrer vr ritniu
guñe/ þar til þ hid gamla testamentū agætligaña
⁊ gnogligaña vtleggr/ s° at þ er liosligt/ at hñ er
aþ einū þra bærliga lærdū mañe samsettr/ huer at
lærisueiñ postulaña haþi verit/ ⁊ margt numit aþ
þm̄/ ⁊ oruggliga i truñe þor socktr ⁊ i ritninguñe
idkadr/ ⁊ þott hñ leggi ecki grunduoll truariñar
s° sē sialþr hñ vottar (vi capi) huat þo er postu
ligt embætti/ þa bygger hñ þo þordilldarliga þar
vpp a/ gull/ silþr/ gimsteina/ s° sem at/ S Pall (i
Corinthi iñ) seiger/ þar þyre/ skal oss ecki neina hin
dran giora þott at þar verdi (ma vera nockut tri
ahark/ halmr/ ⁊ hey mz iñ blandat/ helldr skulu
vær þñan hñs lærdō mz allri vegsemd medtaka/ v
tan þ vier megū ecki iaþna hm̄ i ollm̄ hlutū/ vidr
postulga pistla Eñ þoat nockrer vilie tilgeta þ. S
Pall skuli skriþat haþa þña pistil til þra Ebres
kra maña sem kristnazt hoþdu/ ⁊ þui eigi skriþat
siñ postuligañ titul/ edr heitr/ aþ þui at gydingum
misþocknadi/ þ hñ kalladi sig postula ⁊ lærisaudr
heidiña þioda/ ⁊ haþi sent hñ mz sinū lærisueine
Timotheo/ huat mier o vitanligt er/ ⁊ huer hñ he
þer skriþat er o vitanligt/ vill ⁊ eirnen þyrst vm
stunder o vitanligt bliþua/ þar liggr ⁊ eingen ma
ckt vpp a oss skal nægia sa lærdomr/ sem hñ s°
stadþastliga grunduallar i ⁊ vt aþ ritninguñe/ ⁊
iaþn þramt eina rietta/ agæta/ veniu/ tak/ ⁊ mata
lærir/ ⁊ a visar at lesa ⁊ stunda ritningina

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Pistillinn til Ebreos

Fyrsti Capitule.

MED þui ✠ at gud he
fer fordū morgu siñe ✠ Iola i
ꝛ marghattadliga ta giñ i ha i
lat til fedraña fyre sp
ameñina/hefer hñ all
ra sidazt a þssm dogū
til oss talat fyrir soniñ
þañ hñ setti til erfuin
gia yfuer alla hluti/f
yrer huern hañ hefer
eirnen verolldina ska
pad/huer hellzt (med þui hñ er/ liome hñs dyrdar
ꝛ i mynd hñs stadfestu) at ber alle [illegible]
sins kraftar/ꝛ giorir hreinsan vorra sy[illegible]da fyre sig
sialfuañ/sett sig til hægri hand[illegible] tigniñe a hædunū
s° mycklu ædri giordr Einglunū/sem hñ hefer my
cklu framar þm erft eitt hærra nafn

Ht til huers Eingels þa hefer hñ nockrt siñe þat
sagt/þu ert miñ sonr i dag ol eg þig/ꝛ eñ añat siñ/ Psal. ij
eg man hñs fader vera/ꝛ hñ man miñ sonr vera Psal. lxx
ꝛ eñ aptr sem hñ iñleider þñ frum getna i heimen Psal. xcv
seiger hñ/ O[illegible] hñ skulu aller gudz Einglar til bi Psal. cii
dia/af Eingl[illegible]nū seiger hañ at soñu/ sina Eingla Psal. xli
giorir hñ anda/ꝛ sina þienara elldz loga eñ af sy
nenū/Gud þitt sæti er æ ꝛ at eilifu stiornar vondr
þins rickis/er riettlætis vondr/þu hefer elskat riett
iætid/ eñ hatad ranglætid/ fyre þui hefer gud/
þiñ gud/ smurt þig medr vidsmiorue fagnadar
ins/fram yfuer þina hlut skiptara

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Og þu drottiñ hefer af vpp hafi iordina
Psal. cxi grunduallat ⁊ himnarner eru þin handa verck/ þr
somu munu forganga/eñ þu munt blifa/ ⁊ aller
munu þr elldazt sē añat fat/⁊ s° sem klǫdi munt
þu þm̄ vm huerfa/⁊ þr munu vm huerfazt/eñ
þu ert sialfr hiñ same/⁊ þin aar munu ecki þrottna
Psal cix ✱ Eñ til huers eingels hefer hñ nockrn tima sagt
set þig til miñar hǫgri handar þar til/ þ eg þina
o vine legg til skarar þiña fota? eru þr ecki aller sa
man þionustu samliger andar/vt sender til þionu
stu vegna þra sem erfa skulu salu hialpina.

Añar Capitule

Ar fyrer/byriar oss at gefa þess fra
mar gaum at þui/ þ vier heyrum/s° at
vier fordiorfunzt ecki/þui ef þ ord er
stodugt vordit sem fyre einglana er
Exo xx talat/ ⁊ huer yfuer trodning ⁊ o hlydne
hefer medtekit sin riett ferdug laun/huerneñ viliu
vier þa vmfly/ef vier gǫtum ecki slikrar heilsu
giafar huer hellzt at hafdi sittpredikanar vpp
haf fyrir Drottiñ/eñ hun er komin til vor af þm̄
sem þ heyrdu gudi vitnanda med taknum ⁊ da
semdum ⁊ krafta verckum/ ⁊ med vt skiptingu
heilags anda/epter siñe villd

Þt hñ hefer ecki eingulunum vnder gefit þa
epter komandi verolld/ þ vier af seigium/ þ vott
Psal viij ar eñ nockur i einhuerium stad/s° seigiandi/ huat
er maduriñ/at þu miñezt hans/ ⁊ manzins son at
þu vitier hans/ Litla stund hefer þu hañ einglan
na þacuazt latid/med dyrd ⁊ heidre koronader/
þu hañ/ ⁊ setter hañ yfuer verck þiña handa og
alla hlute hefer þu vnder lagt hans fotum/i þui
þat hañ vnder lagdi honū alla hluti hefer hñ eck

ert fra

ert þra skilit þat honum sie eige vnder geþit eñ
nu þyrst at siñe siau vier ecki/ þat honū sie aller
hluter vnder geþner/eñ þañ sem vm stundar sak
er heþer einglaña þarnazt/siaum vier at þ er Je-
sus/þyre pislan daudans koronadur/med dyrd ⁊
heidre vpp a þat/at hañ aþ gudz nad þyrer alla
daudañ smackadi

Þuiat þ sąmdi þm̄ huers vegna aller eru/ og
þyre þñ aller hluter eru/sa morg born heþer til dy
rdariñar ladat/ þat hañ hoþdingiañ þra salu hia
lpar þyre pislina þullkomiñ giordi/med þui þr ko-
ma aller vt aþ einum/bądi sa sem helgar ⁊ þr sē
helgader verda/þyrer þui blygizt hañ ecki eirnen Psal
þa brądur at kalla/ ⁊ seiger/kuñgiora man eg na
þn þitt minum brądrum/og mitt i soþnudinum Psal
þier loþ syngia/Og eñ aptur Vpp a hañ mun eg Esa.
miñ a trunad setia/Og eñ añat siñ. Sia þar/eg ⁊
þau born/sem gud heþer mier geþit

Nu med þui at bornin haþa til samans holld
⁊ blod/er hañ lika eirnen þess sama mata hlut ta
kare vordiñ/vpp a þat/hañ macktina tąki þyre
daudañ/ þeim/sem daudans mackt haþdi/þat er
dioþlinum ⁊ endur leyste þa sem þyrer ogn dau
dans/hluiu vm alla ąþi i þrąlkan at vera/ þuiat
eigi neinstadar añazt hañ einglana/helldur añazt
hañ þat sądi Abrahams/huadan aþ hañ hlaut
þyre alla hlute sinum brądrum likur at verda/
vpp a þat hañ miskuñsamur yrdi ⁊ trulyndr bys-
cup þyre gudi til at þorlika þolksins synder/ þui
at þar sem hañ heþer sialþur iñe lidit ⁊ þreistad
ur er/þar kañ hañ þeim iñe at hialpa sem þrei
stader verda,

Þridie capitule

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Pistillinn

Var ap þier heilager ſbrꝛaðr/ huerier hlut takaðr erut þꝛar himneſkꝛar kal-lanar/gepit gaðr at þiñ ſendi boda ꝛ biſ cupe/þñ vier vidꝛ kennū Chriſtū Jeſū/ sa trulyndr er/ huern hañ heper þyrꝛ ſettaſt (Lika sē Moyſen) i ollu ſinu huſi/eñ þſſi er meire dyrdar verdr eñ Moyſes/ap þat at sa heper meire heidran ap huſino sē þ ſmidadi/eñ huſit ſial þt/þat sier huert huſ verdr ap ein huerium/eñ sa alla hlati ſmidar þ er gud / Moyſes var at ſoñu trulyndr i ollu hñs huſi sº sem þionuſtu madr til vitnis/barðar þeſſ sē ſagt ſkylldi verda/En Kriſtr sº sem ſonr yþuer sinu huſi/huerſ hus at eru vier/ep vier añarſ a tunadinum ꝛ hioſan vonarifi at(allt til enda)þaſtliga holldum

Hiar þyrer/sº ſem ſeiger heilagr andi i dag ep verdr þier heyrit hñſ rauddo/þa þorherdit eckí ydar hiortu/sº sē i beiſkunine a þreiſtingar deigi i eydi mork/huar at þreiſtudu mig ydrer þedr/þr reyndu ꝛ ſau min verck i/þiorutiger ara þyrer þ vard eg reidr þſſari kynſlod/ꝛ ſagdi/iapn liga eru þr viller i hiartꝛa/ꝛ eigi þeckru þr mina vegu/hueriū eg eid-ſuor i miñe reidi/at eigi ſkylldu þr koma til miſar huildar/sidet til kꝛiſtr brꝛðr/ þ er nockr me dal ydar hafi vondr vantruad hiarta/ þ þra gan gandi er gudi lifanda/Helldr aminñit ydr sialfua alla daga/sº leinge ſem þ i dag kallaſt/at þar ein-geñ medal ydꝛ þor herdiſt ſ þ ſuikꝛadi ſyndariñar

Þui vier erum Kriſts hlut takarar vordner ep vier añarſ vpp byriadre tru(allt til enda) þaſtliga holldū/sº leinge sē ſagt verdr/i dag ep verdr þier hyrit hñſ rauddo/ þa þorherdit eckí ydar hiortu/ sº sē i þre beiſkunine/ þt ſumer sē hñ a þegrdu þor-

beiſt

sal.xciij

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

beiskudu hana(þo eigi aller) þr ed vt geingu af Egiptalandi fyrer Moysen/eñ hueriũ reiddizt hñ i xl. ara/er eigi s° / þ m̃ sẽ syndguduzt/huerra hrꝗ at nidr hrundi a eydimorku/Eñ hueriũ suor hñ/ þ þr skylldu eigi koma til hñs huildar/nema þm̃ sẽ vantruader voru/ ⁊ vier siaũ þ þr hafa eigi kuñ/ ai iñ at gang ⁊/vantruariñar vegna

Fiordi capitule

Dvi latum oss hrꝗdazt/ þ vier forsomũ ecki/ þ fyre heit/iñ at koma til hñs huil dar/ ⁊ eingeñ vorra epter verdi/ þui at þ er oss eirnen kuñgiort s° sẽ hinum/eñ ordit predikunariñar hialpadi hinum eckert/nꝗr þr trudu ecki sẽ þ heyrdu/ þuiat vier hu erier truũ iñgongũ i huildina/s° sem at hñ seiger Eg suor i miñe reide/ þat eigi skylldu þr til miñar huildar koma

Og at soñu/ þa þau vercken i vpphafi veralld ariñ ar giorduzt sagdi hñ i nockrũ stad af hinum siounda deige lika s° .Og gud huildizt a siounda deigi af ollm̃ sinũ verckũ/ ⁊ hier i þssm stad eñ a ptr/at þr skulu eigi koma til miñar huildar Geñ.2

Med þui at þ er eñ fyre hondũ/at nockrer sku lu til þrar somu koma/ ⁊ þr hueriũ þ i fyrstu kuñ giort er/eru þar ecki til kõner/fyrer þra vantruar saker/ þa a setr hñ eñ aptr nockrn dag epter slikañ langañ tima/ ⁊ seiger fyre Dauid I dag/s° sem at sagt er/ I dag ef at þier heyrit hans raudd / þa forherdit ecki ydar hiortu/ þuiat ef Josue hefdi þa til huildar leitt/hefdi hñ alldreigi epter þ af nockrum odrũ deige sagt/fyrer þui et þar eñ huilld fyre hondũ folki gudz/þt huer til hñs huildar er komiñ/hñ huilizt eirnen af sinũ verckũ/s° sẽ gud af sinum

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

S° latū oss nu kapp a leggia iñ at komazt til þ̄s-
sar huildar/vpp a þ/at eingiñ falle i þ sama epter
dæmi vantruariñ / þt gudz ord er lifandi ⁊ krop
tugt/⁊ huerin tui eggiudu suerdi huassara/⁊ giegnū
smygr/allt þ til þ i sundr skilr salina/⁊ anda/eirnē
briosk ⁊ bein/⁊ er domare hugreñingañ a ⁊ hiartās
hug lund /⁊ þ er eingen skepna fyre hm̄ o syne
lig/eñ aller hluter eru nauckter/⁊ o hulder fyre hñs
augū/til huerra vier tolum Fimte Cap.

MEd þui vier hofū matkañ biscup Jesū
son gudz/ huer til himens er fariñ/s°
latū oss hallda fast þre vidr keñing/ þat
vier hofū eigi þñ biscup sē ecki kañ sam
pining hafa med vorū breyskleika/hell
dr sa sē freistadr er a allañ hatt/lika s° sē at vier
þo an synda/fyrer þui latū oss þar at ganga med
hugar hreysti til þss nadariñar velldis stols/svo at
vier audlūzt miskuñsemi/⁊ nad fiñū/a þm tima/
nær vier þurfum fulltings vid

Þat huer biscup af mōm til kioriñ/sa verdr fy
rer meñina settr/i þm hlutū sē at eru fyre gudi/vp
pa þ hñ forn færi gafr ⁊ helgi offr fyrir synder
nar/ sa sē sam harma kañ þm̄ sē fauiser eru ⁊ vil
ler fara/⁊ mz þui hñ er sialfr vm gefiñ mz breysk
leika/fyrer þ hlytr hñ iafnt/lika sē fyrer folkit/eir
nen fyrer sig sialfuañ at offra fyrer syndern /⁊
eingeñ tekr sier sialfum heidr til helldr hñ sem kalla
dr verdr af gudi/svo sem Aaron

S° hefer kristr ecki eirnen sig sialfuañ iñ sett i hei
driñ/ þ hñ yrdi biscup/helldr sa sē til hñs hefer sagt
þu ert miñ sonr i dag ol eg þig/ sem hñ eirnen eñ i
Psal ñ odrum stad seiger/ þu ert eilifliga keñe madr epter
⁊ eir skickan Melchisedechs/⁊ hñ hefer a deigi fins holk
dz bæner ⁊ beidne mz oflugu kalle ⁊ tarfollū ofe

þrat til hñſ sē aþ daudanū biarga kuñe/ ⁊ er eirnen heyr
dr þyrer þ at hñ vegſam gud/ ⁊ þott hñ vçri gudz ſon/
heþer hñ þo i þui hñ leid/ hlydne lçrt/ ⁊ þa hñ þullkōna
dr er/ er hñ vordiñ ollm̄/ huerier hm̄ hlyduger eru/ til eþ
ne eilifr salu hialpar/ aþ gudi biſcup kalladr/ epter ſkic
kan Melchiſedechs.

Þar vt aþ hoþdu vier margt at ſeigia/ eñ þ er þun
gt a medan þier svo ſkilnings litler erut/ ⁊ þier sem
þyrir laungu ſkylldut meiſtar vera/ þurþuit nu vid ap
tr/ þ vier lçrū ydr þñ þyrſta bokſtaþ gudligs ordz/ ⁊ þ
vier geþū ydr miolk ⁊ aunguan ordiñ mat/ þt hueriū vi
er hliotū miolk at geþa/ sa er o reyndr i ordi riettlçtiſinſ/
þt hñ er vngberne/ eñ hinū þullkōnū heyrir megn matr/
sem aþ ſiduana haþa idkut ſiñe til þragreiningar godz
⁊ illz.

Sietti capitule

Fyrer þui viliu vier þañ lçrdō aþ vpp haþi
Chriſtiligs liþuernis/ nu þara lata/ ⁊ til algi
orþuileikſins at gripa (eigi aptr at nyu grūd
uoll leggiande idranariñar daudra vercka/ ⁊
truariñar a gud/ ſkirnariñar/ lçrdomſis/ han
da vppleggingañar/ vppriſuñar þramlidiña/ eiliþligſ do
mſ/) ⁊ þtta viliu vier giora eþ gud vill añars til ſtedia

Þt þ er o moguligt/ at hinu somu sē eitt ſiñ vppbirter
eru ⁊ ſmackat haþa hīneſka gaþu ⁊ hlut takar eru vord
ner heilagr Anda/ ⁊ ſmackai haþa hid goda gudz ord/ ⁊
kraþt epter komandi veralldar ⁊ eþ þr aþ þalla aptr at
nyu ⁊ kroſſþeſta a ſialþū ſier ſon gudz/ ⁊ þyrer ſkip hall
da/ þ þr ſkylldu aptr endr nyader verda til yþuer botar.

Þt iordin sē regnit dreckr/ þ opt ſiñis a hana kemr/ ⁊
hagi kuçmiligt graſ ber þm̄ sē hana yrckia/ medtekr blez
an aþ gudi/ eñ su sē þiſtla ⁊ þyrna ber/ hū duger ecki ⁊ er
boluā iñe nçrſt/ huer at ſidurſtu vppbrend verdr/ eñ vier
treyſtū elſkuliger/ nockru betr til yd / þ þier ſalu hialpiñe

nanare

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

nanare sie þo at vier tolũ s° / þt gud er ecki rãglatr
þ hñ gleymi ÿ ɔuarſ giornings ⁊ kærleikans erþuid
is/sem þier audſyndut vid hans naþn/ þa þier
þionudut heilogum og eñ þionit/eñ vier bigerum
þat huer eiñ yduara audſyue þat ſama koſtgæþi i
voniñe þaſt at hallda allt til enda/ at þier letiezt ei
gi/ Helldr epter þylgiarar þra/ſem þyrer truna ⁊
þolinmædi þyreheitid erþua.

Þuiat lika sem gud þyre hiet Abraham/þa hñ
vid aunguañ ædra haþdi at sueria / suor hañ vid
ſialþuañ ſig/ ⁊ ſagdi sañliga ſkal eg bletza ⁊ mar
gþallda þig/ ⁊ niz þui hñ bar þolinmodliga bidlũd
audladizt hñ þyre heitid. Meñirner sueria vid añ/
añ ædra/eñ þr eru/ ⁊ sa eidr giorir enda allrar ſun
dr þyckiu/s° at trwtt bliþr/mille þra/eñ þa gud vill
de yþuer gnæþanliga audſyna erþuingiũ þyre heit
zins/at ſitt rad er o vmſkiptiligt/ heþer hañ þar til
eid a lagt/vpp a þ/vier heþdũ þyrer tuær greiner
þær o vmſkptilig eru (þui þ er o moguligt at gud
liuge) orugt trauſt/vier ſem til þlotta hoþũ/ ⁊ þaſt
liga holldũ þre þyreſettre von/hueria vier hoþũ sẽ
B eñ.xiiij añat þaſt ⁊ orugt ackeri salariñar/su eirnen iñgein
gr i hid iñra þortialldzins/ þar ed þyre reñariñ er
þyre oſſ iñ geingiñ/ Jeſus/at eiliþu byſcup vordiñ
epter ſkickan Mechiſedech

Sinude Capitule

Eñ þſſi Melchiſedech var kõungr til Sa
lem/keñ i madr gudz hins hædzta/huer
Abraham i moti gieck þañ tid hañ kom
þra oruſtu konungaña ⁊ blezadi hñ/hu
eriũ Abraham gaþ tiũd aþ ollu gotzi J
þyrſtu vtlegzt hñ konũgr riettlætiſins/epter þ er hñ
eirnen konũgr Salim/ þ er konũgr þridarins/vtan
þaudr vtan modr/an ſlecktis/haþandi huorki vpp

haþ dagañ nie enda lok liþsins/hñ er ꝛ samiaþn-
adr syne gudz/ꝛ bliþr keñe madr at eiliþu

Eñ gꝗtid at huersu mickell at hñ er/hueriñ Abr
aham sa Patriarche gaþ tiund aþ herþangenu/ꝛ
at soñu syner leui þñ tid þr medtaka keñi manzska
piñ/haþa þr bodord til tiundina iñ at taka aþ þol
kino (þ er aþ þra brꝗdrũ) epter laugmalinu/þo at
þr eru eirnen sialþuer aþ Abrahams lendũ koñer/
Eñ hñ huers kynþerdi eigi neþnt verdr medal þra/
sa tok tiund aþ Abrahã ꝛ blezadi þañ sem þyrehei
tid haþdi/ eñ an allz motmꝗlis er þ s° / at sa hiñ
miñe/verdr aþ hinũ ꝗdra bletzadr.

Og hier taka tiund daudliger meñ/eñ þ burtu
vottar hñ/ þ hañ liþue/ꝛ þ eg seige s° / þ Leui sa
tiundina iñtekr/er eirnen tiundadr/þyre Abraham
þa þegar hañ var i lendum þaudrsins/ þañ tid
Melchisedech gieck hm̃ a moti

Þui eþ at þullkõnan vꝗri vordin þyrer Leui-
tiskañ keñimanzskap (þt vnder þm̃ hinũ sama he
þer lydriñ logmalit medtekit) huat vꝗri þa þaurþ
þramar meir at seigia/at þ añar keñi madr skylldi
koma/epter skickan Melchisedech/ꝛ eigi epter skic-
kan Aarons/ þui huar keñi manzskapriñ vmskip-
tizt/þar hlytr eirnen laugmalit vm at skiptazt/þui
þar slickt er aþ sagt/sa er aþ odru sleckti/vt aþ þui
sem eingiñ nockrn tima alltarino þionat heþer/
þui þ er þo opinbert/at vor Drottiñ er komiñ þra
Juda til huers slecktis Moyses heþer eckert talat aþ
keñimanzskapnum Psal. xci

Og s° er þ eñ liosligar/eþ añar keñi madr vpp
kemr/epter liking Melchisedech/sa ecki er giordr ep
ter laugmali likamligz bodordz/helldr epter kraþt
o ende ligs liþs/ þui at hñ vitnar/ þu ert keñimadr

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

at eilifu/epter skickan Melchisedech/ þui þar fyre
aftekzt hid fyrra laugmals bodord (mz þui þ var
veyckt ꝛ o gagnsāt/ þui laugmalit kuñe eckert full
komit at giora) ꝛ iñleiddizt oñr betre von/ fyrer
hueria vier nalægiunzt gudi

Og þ hid myckla er ecki an eids/ þt hiner eru
an eids keñimeñ vordner/eñ þssi medr eide/ fyrer
Psal cix þañ sem til hñs sagdi Drottiñ suor ꝛ þ mun eigi
Idra hñ/ þu ert keñimadr at eilifu, epter skickan
Melchisedech/s° nærsta myckels betra Testamen
tes tilsagnare er Jesus vordiñ

Og hiner eru marger sem keñi meñ vrdu/fyrer
þ at daudiñ leyfdi þm̄ eigi at blifua/eñ þssi fyrer
þui hñ eilifliga blifr/ hefer hñ o forgeingiligañ
keñimanzskap/ þar fyrer kañ hñ ꝛ eirneñ at hialpa
eilifliga/ þm̄ sem fyre hñ koma til gudz/ ꝛ lifuer
æfuinliga/ ꝛ bidr fyre þm̄

Þt slikañ biscup sæmdi oss at hafa/sa sem væ
ri heilagr saklaus/ofleckadr/syndugū fra skiliñ/
ꝛ hærra eñ at himeneñ er/hueriū dagliga eigi þa
urf giorizt/s° sē at hinū odrū biscupū/i fyrstu fy
rer sinar eigenligr synder at fonfæra/ epter þ fy
rer folksins synder/ þui þ giordi hñ einu siñe þa hñ
sialfuañ sig fornfærdi þui þa meñ sem laugmalit
setr til presta hafa breyskleik/Eñ þtta eidsins ord
þ epter logmalit er sagt/setr sonm̄ eilifañ ꝛ full
komiñ

Atte Capitule

Þat er nu vpp hædin þss/ þar vier af
seigiū/ þ vier hofū þañ biscup/sem at
sitr til hægre handar i tignar stolinum
a hīnū/ꝛ heilagra audæfa ꝛ sañarligr
tialld budar handuercks madr/Hueria
gud hefer vppbygt/ꝛ eigi madriñ/ þat huer bis
cup

qꝛp verdr til ſetr at oꝑra giꝛꝑuer ꝛ þörner þyrer
þui hlyrr þſſi eirnen nockut at haꝛa þ hñ oꝑre/ ꝛ
ef vꝛri hñ nu a iordu/ þa vꝛri hñ eigi preſtr/ a
medan at þar eru þr nockrer ſem epter laugmalino
giꝛꝑuer oꝑra/ huerier at þiona þre þyre mynd/ ꝛ Ero xv
ſkuggꝛ hiñeſkra audqꝛꝑa/ ſº sē þ gudliga andſu̅
til Mꝛyſen ſagdi/ þa hñ tiallð budina fullkomna
ſkylldi/ Sia til (ſagdi hñ) at þu alla hluti giorir ep Ero.xvi
ter þre þyre mynd/ ſem þier er a þiallino ſynd

Eñ nꝛ hefer hñ añat qdra embꝛtti audlaꝛt
ſº ſem hñ añars myckla qdra Teſtamentes me
dal reñꝛre er/ huer eirnen a qdra þyreheit ſtendr/
þui ef hitt fyrra hafdi o ſtraffanligt verit þa
hefdi eckert rum leitad verit hinu odru/ þat hñ Jere xxxi
ſtraff̅ þa svo ſeigiandi/ Siaer? þr dag̅ mu
nu koma (ſeiger Drottiñ) þ eg man gꝛuer huſ
Jꝛaelſ ꝛ yfꝛuer huſ Juda ſetia nytt teſtamet eigi ep
ter þui Teſtamēto er eg giorda vid fedr þra a þm
deigi/ þa eg greip þra hōd i þñ tid eg vtleidda þa
af egipta lādi/ ꝛ mꝛ þui þr bliꝛu ecki i minu teſta
mēto þa hefi eg þa vr miñe lida land ſeiger drottiñ

Þui ꝛt þtta er þ Teſtament/ þ eg nu mun ſe
tia huſi Jꝛaels epter þſſa daga (ſeiger Drottiñ)
min laug mūi eg gefa i þra hugſkot/ ꝛ i þra hiꝛtu
mun eg þau ſkꝛifa) ꝛ eg mun þra gud vera/ ꝛ þr
ſkulu mitt folk vera/ ꝛ eigi ſkal nockr þurfa ſiñ
naung at lꝛra/ nie ſiñ brodr/ ꝛ ſeigia vidrkeñ þa dro
ttiñ/ þat þr ſkulu mig aller kenna/ i þra hinū minꝛ
ta til hins ſtꝛrſta/ þat eg mun liknſamr vera þra
af giordū/ ꝛ ſynder þra ꝛ rangleti vil eg eigi i miñe
leg jta/ Jþui ſem hñ ſagdi hid nya/ giordi hñ þ fyr
ra gamalt/ eñ huat gamalt ꝛ alldꝛat er/ þer nꝛri
ſnum qꝛi lokum.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Niundi Capitule

Hid þyrra haþdi at soñu sinar riettlątiu
gar/dyrckaner/ ꝛ veralldligañ heilag-
leik/ þui at hiñ þremre hlutr tialldbud
iñ var vpp giordr/i hueriũ at var kerta
stikan /bordit/ ꝛ þornar braudin/ ꝛ þssi kalladizt
hiñ heilage/ eñ a bak odru þortialldinu var tialld
budin/su sem kalladizt hin allra heilagazta/huer
ed haþdi reykilses gullkerit/ ꝛ Testamentz orkina
alla vega med gulli rodna i huerre var gull þatan
Leui. xvi sem himna braudit haþdi / ꝛ vondiñ Aarons sem
blõgadizt/ ꝛ Testamentes spiolldin/hu vpp yþuer
voru Cherubini dyrdariñ yþuer skyggiandi liknar
sątid/aþ hueriu nu er ecki neitt sierligt at seigia

Þa þtta var nu s° til buit/geingu keñimeñirner
iduliga i hid þremra tialldbud husit/ ꝛ aþluku þ
þorna embątinu/eñ i hitt añat iñ gieck einu siñe a
arinu alleinazta biscupiñ /eigi an blodz/hueriu hñ
oþþradi þyrersinar eigenltgar ꝛ þolcksins synder/
þar hiñ heilagi andi mz mercktizt/at vegriñ til hei
lagleiksins vąri þa eñ eigi opinberadr/a medan hid
þremra tialldbud husit stądi huert at hlaut i þñ
sama tima þyre liking at vera/ i hueriu giaþuer ꝛ
þornþąringar oþþradar vrdu/huat þo eigi kuñe
℟ Passio nũ suñu dag þollkomit at giora epter samuitzkuñe/þñ sem gudz
þionustuna þramdi/alleinazta med mat ꝛ dryck/ ꝛ
marguisligar skiringar/ ꝛ holldzins riettlątingu
sem allt til tima betrunariñar voru vpp a lagdar.

Eñ ℟ Christr er komiñ/ þ hñ sie biscup epter ko-
mãdi audąþa/þyrer stąrri ꝛ algiordari tialldbud
þa sem ecki er med hondũ giord/ þ er þa sem ecki
er þrar skopunar/ecki eirnen þyrer haþra blod me
kalþua/helldr er hñ þyrer sitt eigit blod eitt siñ iñ

geing

geingiñ i hid heilaga/ z þañ eilipna endi lausñ
Þui ep vrañ a z hapraña blod z askan kuiguñar
a dreipd helgar hina saurugu til holldsins hrein
sunar/ huersu myckiu þramar mun þa blodit Chri
sti/ sẽ sialfuañ sig hefer/ an gleckunn þyre heilag
añ anda gudi óþrat/ at hñ hreinsadi vor samuiz
kur af daudum verckum/ til at þiona gudi lifanda
Og þar þyre er hñ eirnen medalgongu madr
hins nya Testamentes svo at þyre þñ dauda sem
skiedr er til frelsunar/ vt af þñ þuer trodningu
(þar sem vnder hinu fyrra Testamentinu voru)
sa at þr medteki eilifa arfleipd fyre heitzins *
Þui huar ed Testamentid er/ þa hlyt þar þss
dr udi at skie sem Testamentid giorir/ þt Testame
nd verdr stadfest fyre daudañ/ elligar duger þ ecki
medan hñ nu lifuer sem þ hefer giort/ huar fyrer Exo. xxiii
hid fyrra var eigi an blodz til sticktad/ þui þañ tid
Moyses vt talat hafdi af ollñ bodordũ laugmal
sins fyre ollu folkinu tok hñ kalfua z hafra blod
med vatne z purpura vllu z Isopo/ z stauckti a bo
kina/ z allt folkit/ seigiandi/ þtta blod er þss testa
mentes/ huert gud hefer bodit ydr/ Og lika eirnen
tialldbudina z ault gaugn gudz dyrckunar stauckti
hñ med blodinu/ z aller hluter verda sem hellduz t
mz blodi hreinsader/ epter laugmalinu/ z an blods
vt hellingar skier eingen fyre gefning
So hlaut nu fyre liking himneskra hluta mz
sliku hreinsun at verda/ eñ hiner himeska sialfuer
hluta betre porner at hafa/ eñ ed hinar vorn/ þar
Christi er eigi iñ geingeñ i þ hid heilaga sẽ med hi5
dũ er giort (huert at er sãliking hins rietfærduga)
kellidr i himeniñ sialfuañ/ svo hañ auglysizt n
fyrir gudz anglite fyre oss/ ecki þ hñ porne lika
a þr

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

opt sem hiner adrer biscup^a þr a hueriu aare iñgein
gu i hid heilaga mz añarligu blodi (añars heþdi
hañ optar hlotid at lida i þra veralldar vpphaþi)
eñ nu i enda lok veralldariñar birtizt hañ eitt siñ
þyre sina eigen þorn þ ꝗrig/til burt toku syndariñar
Lika s^o sem þ moñunū er til skickat einu siñe
at deyia/ ⁊ epter þ er domriñ/ s^o er kristr einu siñe
oþþradr/ til i burt at taka margra synder / eñ i
añat siñ mun hñ birtazt vtan synd/ollū þm sē hñs
vꝗnta til salu hialpar Tiunde capitule

DViat logmalit heþer skuggañ eptet ko-
mandi audꝗþa/ecki likneskiuna sialþ-
ra audꝗþaña/ þui huert aar hlaut at
oþþrazt/hinar somu oþþraner/ ⁊ ku-
ñe þo eigi þa sem oþþrudu þullkomna
at giora (añars heþdi oþþrit aþ lagzt) þui þr hoþ
du aungua samuitzku meir syndariñar sem gudz
dyrckunar meñ voru/eitt siñ hreinsader. Helldr ski
er þyre þ sama hugleiding syndaña huert aar/ þui
at þat er o moguligt at þyre vra og haþra blod sy
nder i burtu at taka

Fyrir þui sem hañ kemur i verolldina seiger
hañ/oþþran og þorner villder þu eigi/eñ likamañ
sal.xxix til reidder þu mier/breñe þorner ⁊ syndoþþur þock
nazt þier ecki/ þa sagda eg/ Sia? at eg kem/ þyrst i
bokiñe er skriþat aþ mier/ þat eg skuli giora gud
þiñ vilia/eñ þar þyrre sem hañ sagdi/ oþþraner
þornan/breñe þorner/ ⁊ synd oþþur/villder þu ei
gi/ þꝗr þocknudūzt þier eirnen ecki / hueriar epter
laugmalinu oþþradar verda/ þa sagdi hañ . Sia
þat eg kem at giora gud þiñ vilia/ þar aþ tekr hañ
hid þyrra/svo at hañ iñ setie hitt añat/ I huerium
vilia þat vier erum helgader einu siñe skiednū þyr

er

er oþþran likamans Jesu christi

Og huer eiñ keñe madur er til settr þat hañ alla daga gudz dyrckan rąki/og optliga samhattadar oþ þraner giore/hueriar eige kuña syndirnar aþ at taka eñ þssi þornadi eina þorn þąring þyrer synd ernar þa ąþinliga duger/Sitr nu til hągre hādar gudz/og epter bidur hiedan i þra / þar til hans o viner verda lagder til skarar hans þota/ þuiat mz eirne oþþran heþer hañ at eiliþu þullkomna giort þa sem helgader verda

Psal. cix.

Eñ þat vitnar oss eirnen hiñ heilage ande/ epter þui hañ adur þyrre sagdi/ þetta er þat Testament sem eg man þeim setia epter þa daga seiger Drottiñ Min laug mun eg geþa i þeirra hiortu/ ꝛ i þeirra hugskotum mun eg þau skriþa / og þra synder ꝛ ranglątingar vil eg ecki meir i miñe legg ia/huar hin sama þyrer geþning er/ þar er eingin oþþran meir þyre syndernar

Jere. xxxi

Fyrst vier hoþum nu kąrir brądr/ þañ trygg leik til iñ gongu i hid heilaga/þyrer blodit Jesu/ i hueriu hañ til reidde oss nyiañ og liþande veg þyr ir þor tialldit þat er þyrer sitt holld/haþandi s° matkan keñe mañ yþuer gudz huse/ þui latum oss þar at ganga med sañarligu hiarta i algiorþ uig leik truariñar dreiþ dum i vorum hiortum/vidskil der vondre samuitzku/ ꝛ þueigins likama med hrei nu vatne/og latum oss þastliga hallda vidurkeñ ing truariñar/og auruąnta eigi/ þuiat hañ er tryg gur sa heñe heþer þyre heitid/og þat vier stund um oss sialþua iñbyrdis med tidkan kąrleiksins ꝛ ecki þorlata vora sāsaþnan s° sē sūra er sidr hell dr at a miña huer añañ/ ꝛ þui mycklu þramar/ s° mycklu sē þier siaet dagiñ taka at nalągiazt

 þui eþ

Þui eþ vier mot þroanliga synder drygiñ epter
þ vier hoþũ medtekit kyñing sañleiksins/ þa hoþu
vier ongua oþ þran þadan i þra þyrer syndernar/
helldr hrądiligt epter bid dõsins/ ꝛ elldzins aga sẽ
Deut.xvij motstandarana suelgia mun/ þui huer hñ brytur
Moyses laugmal sa hlytr at deyia/vtan nockra
miskuñsẽd/ þyre tweggia edr þriggia vitnan/ hu-
ersu myckla meire pisler meine þier sa muni verd
skullda/ sem son gudz/mz þotũ tredr/ꝛ testamen
tis blodit saurugt reiknar/ þyrer huert at hñ er
helgadr/ꝛ sui vicder s° nadariñar anda/ þuiat
vier vitũ þñ sem seiger/min er heþndin/eg man
aptr giallda seiger Drottiñ/Og eñ añat siñ/Drot-
tiñ mun dąma þolk sitt/ hryggeligt er at þalla i
hendr liþanda Gudz

Leggit i miñe þa hinu þyrre daga/a huerium
þier vpp birtuzt/ þolandi eirnen nockurn deilld si-
alþuer myckit a hlaup pislaña/ þyrer suiuirdan ꝛ
Deut.xxxij hrakning ꝛ at bysnũ giorder/ꝛ i sumre deilld lags
meñ verit þra sem s° heþer geingit/ þat þier ha
þit sam pinzt minũ bondũ/ ꝛ rąning yduarra aud
ąþa med þagnadi vm lidit/ vitandi ydr at haþa
med sialþũ ydr adra betre ꝛ bliþanligre þasta eign
a hinũ/latid ecki yduart traust i burt sleppa/huert
at myckit verdkaup heþer/ eñ þolin mądi er ydr
naudsynlig/s° at þier giori gudz vilia/ꝛ medtakit
þyre heitid/ þat iñan skamzt tima mun koma sa
ed koma skal/ꝛ mun eigi seincka/eñ riettlatr mun
aþ truñe liþua/eñ sa sig i hle dregr/a þm mun sala
Abac ij min haþa aungua þocknan/eñ vier erum ecki aþ
þm sem sig i hle draga ꝛ þyre dąmder verda/he
lldr þr sem trua ꝛ saluñe biarga

Elleþte capitule

Eñ nu

Eñ truan er orugg stadþesta þra hluta sē
vier vonū/ ⁊ eþum eigi huat vier siaum
ecki/ þyrer hana þeingu hiner gomlu vit
nis burdiñ/ þyrer truna vnderstondū vi Geñ. i
er heimeñ giordañ vera med guds ordi
⁊ þ huat syneligt er/ vt aþ hinu osyneligu vordit

Þyrer truna heþer Abel gudi meire oþþran gi
ort eñ Caiñ/ þyre hueria hñ heþer vitnis burdiñ þe Geñ. iiij
ingit/ þ hñ riettlatr sie/ þa gud gaþ vitnan aþ hñs
gioþū/ ⁊ vm þa somu talar hñ eñ/ þott hiñ sie latiñ

Þyrer truna vard Enoch burt numiñ/ at hñ sçi Gñ. v
eigi daudañ/ ⁊ vard eigi þundiñ aþ þui þ gud tok
hñ a burt/ þui adr þyrre/ eñ hñ var i burt numiñ/
heþer hañ vitnis burdiñ haþt þ hañ þocknadizt
gudi/ aþ þui at an truariñar er o moguligt gudi at
þocknazt/ þui huer hñ vill koma til gudz/ sa hlytr
at trua þ/ at hñ sie/ ⁊ þ hñ mune endr launare verda
þra sem hans leita

Fyrer truna heþer Noe vegsamat gud/ ⁊ aurcki Geñ. v
na þyre buit til hialprçdis sinu husi/ þa hñ med
tok gudligañ biþalning vm þ huat eigi var eñ sied
þyrer huert hñ verolldina þordçmdi/ ⁊ er erþuīge
vordiñ þss riettlçtis sem þyrer truna kemr

Fyrer truna vard Abrahā hlydiñ/ þa hñ kalladr Geñ. vi
vard vt at ganga/ a þa Jord sem hñ erþuaskylldi
⁊ hñ gieck vt ⁊ vissi eigi huert vt hñ mundi koma.

Fyrer truna/ er hñ þramandi veriñ a þyreheitz
Jorduñe/ s° sem a añarligre/ ⁊ buit i Hreysum med Geñ. xij
Isaac ⁊ Jacob med erþuingiū sama þyre heitzins/
þt at hñ vonadi vpp a þa borgina sem grundnol
liñ haþdi/ huerrar vpp byggingar smidr ⁊ skapare

Fyrer truna/ medtok hin Obyria Sara (er gud
kraþt þ hun vard þrioþsaum/ ⁊ þçddi/ þram yþ Gñ. xxi

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

uer tima heñars alldurs/ þuiat hun hiellt hañ tru-
ꝼastañ sem heñe haꝼdi þ til sagt

Geñ. xv Fyrer huat/at marger eru vpp ruñer aꝼ einum
(þott at dains likama vǫri) lika sẽ stiornr himens
ꝛ s° sẽ sãdr vid siaꝼuar strõd huat o teliãligt er

Þesser aller eru i truñe vnder lok lidner ꝛ haꝼa
ecki ꝼyre heitid med tekit/helldr þ aꝼ ꝼiarska til si-
ed/ꝛ haꝼa þar a treyst ꝛ sier nǫgia latid/ꝛ vidur-
kent þ þr vǫri a iordu gester ꝛ ꝼramandi/ þat þr
sem þtta setgia/ þr geꝼa til at skilia/þ þr añarrar
ꝼaudr leiꝼdar leite/ꝛ at soñu eꝼ þeir heꝼdu meint
hana/aꝼ huerre þr voru vt ꝼarner/heꝼdi þeir no
Exo. iij gañ tima til aptr vm at snua/eñ nu girntuzt þr ad
ra betre/þat er himneska/ꝼyrir þui o virdizt ecki
gud at kalla sig þeirra gud þuiat hañ heꝼer þeim
borg ꝼyre buit

Fyrer truna ꝼorn ꝼǫrdi Abraham Ysaac/ þa
hañ vard ꝼreistadr ꝛ ꝼram gaꝼ hiñ eingetna/ þñ
Geñ. xxij sem hañ haꝼdi þo i ꝼyre heitino med teket / vt aꝼ
huerium at sagt var J Ysaac skal þier hans sǫde
kallat verda i hugandi þ gud kyñe aꝼ dauda vpp
at vekia ꝼyrer huat hañ eirnen aptur ꝼieck hañ til
ꝼyre likingar

Fyrer truna blezadi Ysaac aꝼ þui huat epter
Geñ. xxvij komanda var Jacob ꝛ Esau/Fyrer truna blezadi
Jacob/ þa hñ deydi/ bada sonu Joseps/ꝛ giordi
Geñ. xlviij lotning hnyꝼle hñs sprota

Fyrer truna taladi Josep aꝼ vt gongu Jraels
Geñ. l sona/ þa hñ deydi ꝛ biꝼalning giordi vm sin bein.

Fyrer truna vard Moyses þa hñ var ꝼǫddr i
Exo. ij þria manudi ꝼaliñ aꝼ sinũ ꝼorelldrũ/ ꝼyrer þui
þau sau/ þ hñ var agǫttligt barn ꝛ hrǫddunzt ec
ki kongsins bod

Fyrer

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Fyrer truna aþ neitadi Moyses/þa hñ giordizt stor/sig at vera son/dottr Pharaonis/ꝛ kiore mycklu helldr medr þolki gudz o mak at þola/eñ at haþa stundligt epter lꝫti syndariñar/ꝛ hiellt van virding Christi þyrer stꝫrra rikidom/eñ þie siodu egiptzkra/ þat hñ leit a verdlaunin

Fyrer truna þorliet hñ egipta land/ꝛ ottadizt ecki kōgsins grimd/ þt hñ hiellt sig at þm̄/huern hñ sa ecki/lika svo sem at hñ sꝫi hñ

Fyrer truna hiellt hñ Paschana ꝛ blodz vt hellinguna/ vpp a þ at eigi snyrti þa/sa sem þrum burdina drap Exo xi

Fyrer truna geingu þr i gegnū haþit rauda/s° sem vm þurrlendi/ huers eirnen hiner egiptzku þreistudu/ꝛ drecktuzt Exo.iii

Fyrer truna nidr hrundu mur vegger Hiericho þa er þr hoþdu i sio daga vm kring hana geingit Jrsu.v

Fyrer truna vard Rahab su horkona ei þortauput medr vātruudum/þa hun medtok þa Niosnar meñ vinsamliga Josu ij

Og huat skal eg meir seigia/timiñ verdr mier oþstuttr/ nꝫr eg skyllda þram þylia/ aþ Gedeon Barac/Samson/Jepthahe/Dauid ꝛ Samuel/ꝛ spamoñunum ✠ Huerier ed haþa þyrer truna konga rikin yþuer vñit/riettlꝫtid verckat/ þyrer heitid audlazt/Leona muñana til byrgt/ elldzins magn vtslauckt/suerdzins eggi^a vmþlyd/ kroþtuger vordner vr breyskleikanum/ oþlger giorzt i stridinu/añarligra herbudum vm vellt/kuiñurn^a haþa sina daudingia aþ vpp risuñe aptr þeirgit

Eñ hiner adrer eru lēstrader ꝛ Gabbader/ꝛ haþa

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

ongua þrelsan med þeckzt/ s° at þr audluduzt hina
betre vpp risuna/ sumer haþa hadung ꝛ hudstrokꝛ
lidit/ þar oþan a bond ꝛ þiortraner/ ꝛ steinū gryt-
ter/ skam̄ hoggner/ i giegnū stungner þyrer suerdi
vegner þr ed vm haþa þarit i sauda þelldū ꝛ geit
skiñum/ med eymdū/ med harmkuǫlū/ med o maki
huerra heimriñ var eigi verdugr/ haþa ꝛ viller gei
ngit a eydimorkū/ a þiollū/ vm þylsne ꝛ hella iarda
Þesser aller þeingu vitnis burdiñ þyre (riñar.
truna/ ꝛ haþa ecki me tekid þyre heitid/ þyrer þui
þ gud heþer eitt huat betra adr til þorna vm oss þy
re hugat/ s° at þr þyre vtan oss yrdi ecki þullkom-
ner giorder ✱ Tolþti Capitule

Eyrer þui/ a medan vier hoþū eirnen sli
kañ skya klasa vottañ vm kring oss/
þa latū oss aþ leggia syndirnar þǫr oss
iaþnan vid loda ꝛ þyngia/ ꝛ hlaupū þy
re þolin mǫdi i þre orustu sem oss er til
skickud/ ꝛ alitū Jesū þñ hertuga/ ꝛ þullkōnara tru
arinar/ [illegible] ed/ þñ tid hñ heþdi vel matt haþa þo
gnut/ [illegible] di hñ krossiñ/ ꝛ virte þorsmanina einskis/
ꝛ sett sig til hǫgri hlidar vpp a gudz stoli/ Miñizt a
þañ sem þuilick motmǫli i gegn sier aþ syndurunū
Pro. xii þoldi s° at þier letiezt ecki nie veilizt i hugskotunū
þuiat þier haþit eñ ecki allt til blodzins vidstadit i
stridino mot syndiñe/ ꝛ haþit þegar gleymt þss hug
gunar sem til ydar seiger s° sem til barnañ/ Son
miñ virt eigi litilsstyþtan Drottins/ ꝛ auruilazt ecki
þott þu verder aþ hm̄ straþþadr/ þat huern ed dro
tteñ elskar þñ agar hñ/ eñ huern þañ son sem hñ at
sier tekr þa stryker hñ

Eþ þier tyþtunina þolit/ þa mun gud tia sig ydr
sem sonū/ þui/ huer sonr er sa/ þñ er þadiriñ tyþtar
eigi

eigi/eñ eþ at þier erut an tyþtanar/huerrar hiner al
ler eru hlutakarar vordner/ þa eru þier hiaborn eñ
ecki syner/nu med þui eirnen vier hoþū haþt vora
likamliga þedr til tyþtun mañ a ꝛ þa hrꝗdzt/skyll
dū vier þa ecki mycklu meir vndergeþner vera hi
nū andliga þaudr/s° at vier liþdū/ ꝛ hiner haþa se
ñeliga þa eina daga oss agat/epter sinū ged þotta/eñ
þssi til nyttsemd /s° at vier audludunzt hñs helgā
[illegible] aull tyþtan/nꝗr hun a liggr/ þa þicker oss hun
ringen gledi/helldr hrygd vera/eñ epter a mun hun
geþa þridsamligazt añ auogxt riettlꝗtisins/ þm sem
þar þyrer idkader eru

Fyrer þui vpp heþiet aptr tregar hendr ꝛ hin Deut.xx
þreyttu kne/ ꝛ giorit riettañ gang med ydrū þotū/
s° at eingiñ aþ vega skeiki lika sē þañ er halltrar/
helldr mycklu þram veri sem heilbrigdr/epter þyl
git þridinū vid huern mañ/ ꝛ helguniñe/an huerr
þ eingeñ man drottiñ sia/siaet ꝛ s° til þ eingeñ þor
some gudz nad/s° at þar eingeñ beiski rot i stadiñ
vpp spretti/ ꝛ hindran giore/ ꝛ þ marger þyrer þa
hinu somo sauruger verdi/ ꝛ at þar sie eingiñ þril
lu liþuis madr/edr o gud rꝗkin sem Esau/sa sē at
þyrer matar saker selldi siñ þrūburd/þyrer þui/ þa
vitid at hñ þar epter a/þa hñ blezunina erþua vill
di/er hñ vt skuþadr/ þt hñ þañ eckert rum idrana
riñ/ þott hñ hñar med gratandi tarum leitadi

Þat þier erut eigi geingner til þss þiallz sē a þrei Exo.i
þanligt er ꝛ mz elldi breñr/nie til þoku eda myrkrs/
til hregguidris/til ludrar þytz/ ꝛ til raddar ordaña
ꝛ þr huerier hana heyrdu vndan tolduzt/ þ eigi yr
di til þra ordit talat/ þt þr kuñu eigi þ at standazt
huat þar var sagt/ ꝛ eþ skog dyr snyrti þiallit/ þa
skylldi þ steinum grytazt/eda mz skeyti i helskotid

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

verda/ ꝛ sº ogurlig var su syn/ þ Moyses sagdi/ eg em otta sleigiñ ꝛ þelins þulr

Helldr eru þier geingner til þiallz ins Zion/ ꝛ til borgar gudz lifanda/ til hīmesk ꝛar Jerusalē/ ꝛ til margra þusunder Engla þiocka/ ꝛ til samkundu hins frū getna/ huer a hyminū vppskrifud er/ ꝛ til gudz allra domara/ ꝛ til andaña algiorþuliga riett latra/ ꝛ til medal gangarans hins nya testamenti Jesu/ ꝛ til blodz ins yfuer dreifingar/ þ meir hefer at seigia eñ Abels

Geñ. xxiij

Siaet til/ at þier vndan teliezt ecki þm̄ sem vid ydr talar/ þui ef hiner eru eigi vmflyder/ sem hm̄ vndan tolduzt þa hñ a iordu taladi/ myclu midr þa vier/ ef vier vndan teliumzt þm̄ sem af himnū talar/ huerf raudd/ þañ tima iordina bifadi/ eñ nu heiter hñ fyrer ꝛ seiger/ Eñ eitt sinn mun eg hrœra eigi alleinazta iordina/ helldr eirnen hīnana/ eñ þ hñ seiger eitt sinn/ mercē/ at þ hid hrœranliga skal vm skiptiligt verda/ lika sem añat smidi/ sº at þ huat o hrœranligt er stodugt bliue/ Huar fyrer a medan vier medtokū o hrœranligt riki/ þa hopū vier nadina/ fyrer hueria vier skulū gudi þiona/ hm̄ til þocknunar/ mz hrœdzlu ꝛ sidsemi/ þuiat vor gud er myglandi elldr

Zaggei ij

Þaciētandi Cap.

Ieñ. xviij ꝛ xix

Gerit stadfaster i brodurligū kœrleika/ ꝛ gestrisne forgleymit ecki/ þt fyrer hafna hafa marger/ þm̄ o vitandi englunū herbergi veitt/ hugleidit bandingiana/ lika sem adrer sambandingiar/ ꝛ þra sem motgongu lida/ sº sē at þier sieut eirnen limer þss sama likama/ Huskapriñ skal heidarligr halldiñ vera hia ollū ꝛ hionabandz sœngin o flecku̇t/ þt prulluliſis ꝛ hornunar meñ munu gud dœma/

liſue

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

lifuernet sie an agirne/ ⁊ latid ÿdr þ nagia sem i
nand er/ þat hñ hefer sagt/ Eg vil eigi yfuer ge
fa þig nie hia fara lata/ s° at vier megũ traustli-
ga seigia/ Drottiñ er miñ hialpare/ eg man eigi ot-
tazt huat madriñ mun mier giora þeinckit a ydra
lariferdr/ þr ed gudz ord hafa sagt ydr/ huerra/ ar-
fi lokum þa athyggit ⁊ epter fylgit þra tru

Psal. cx ⁊ v

Jes⁹ Kristr/ gar ⁊ i dag/ ⁊ eirnen sialfr hiñ same
at eilifu/ latid þui eigi afleida ydr mz marguisligũ
⁊ framandi lardomũ/ þt þ er agattligt/ at hiartad
sie stadfast/ huat hellzt at skier fyrer nadina/ eigi
fyrer fadzluna/ huar vt af ongua nytsemd hafa
þr sẽ þ mz vilia gudi þiona/ vier hofũ þ alltari
huar þr sẽ tialldbudina rakia hafa eckert valld til
af at eta/ þt huerra dyra blod sẽ iñborit verdr af
biscupinũ i hid heilaga fyre syndernar/ þra somu
hra verda vppbrend vtan herbudaña/ fyrer þui
hefer eirnen Jesus (vpp a þ hñ helgadi þ folk fyr
er sitt eigit blod) vtan borg hlidz lidit/ þui latũ oss
vt ganga til hñs af herbudunum/ ⁊ bera hñs van
virding/ þat hier hofu vier aunguañ blifuanli-
gañ stad/ helldr leitu vier hins tilkomanda

Þui latũ oss nu offra fyre hñ lofsins offr gu
di alla tima/ þ er auogxt Varaña sẽ vidrkeña hñs
nafn/ gott at giora ⁊ med at skipta þa forgleymit
ecki/ þat slickt offr þocknazt gudi vel/ hlydit ydrũ
larorũ ⁊ fylgit þm þt þr vaka yfuer ydrũ salum
lika sem at þr ed reikningskap þ fyrer gefa skulu
s° at þr giori þ mz gledi ⁊ eigi med anduarpan/ þt
þ er ÿdr o gagnsamligt/ bidiet fyrer oss

Vort traust er þ at vier hofũ goda samuitzku/
⁊ kostgafum oss til/ vel vm at syslazt hia ollum/
eñ eg meir eñ beidi ydr/ þar til þuilickt at giora/

vppa

vppa þ eg kąmunzt hid allra þyrsta aptr til ydar

Eñ gud þridarins/sa sem vt heþer leitt i þra daudū/hiñ myckla hirder saudaña/ þyrer blodit hins nyia Testamenti/vorn drottiñ Jesum/hñ gio re ydr skickanliga i ollu godu vercki til at giora hñs vilia/ ⁊ eþle þ med ydr/huat þyrer hiñ þacknąmt er þyre Jesum christum/hueriū at sie dyrd vm all dr ⁊ at eilifu AMEN

Eg beidi ydr kąrir brądr halldit mier þ a miñ ingar ord til goda/ þuiat eg heþi þætt eitt skriþat ydr. Vitid þ broder vor Timotheus er laus aptur/ med hueriū eþ hñ skiottliga kemr/ man eg sia ydr heilsit ollū ydar lątorū ⁊ ollum heilogū/ydr heil sa brądrner aþ val landi. Nadin sie med ydr ollū AMEN

¶ Skriþadr vr Val landi med Timoheo

Formale yfuer S/ Jacobs pistil

DEñañ pistil hins heilaga Jacobi/ þott at hñ sie aþ hinū gomlu þyrer odal lag dr/ þa loþa eg hñ þo ⁊ helld godañ ve ra/ hellzt þar þyrer þ hñ aungua ma ña settninga iñ setr/ ⁊ gudz laugmal all hardliga rekr/eñ þ eg seigi mina meining þar vm/ Eñ aungum þo til villu nie hia truar neiñrar/þa þycki mier sem hñ sie eigi nockrs postula ritning/ ⁊ er þtta mitt til eþne

J þyrstu þ hñ s° streingiliga i giegn/S. Pals ⁊ allre añare ritning/riettlątid verckunū til eignar/ ⁊ seiger þ Abraham sie aþ sinū verckū riettlatr vor diñ/ þañ tid hñ son siñ oþþradi/ sem at S. Pall (Ro.iij) þar i gegn lątir/ ⁊ seiger þ Abrahā sie an

vercka

vercka riettlatr vordiñ/alleinazta þyre tru sina/ ꝛ
vtuisar þ medr Moysen (Gene xv) laungu adr eñ
hñ syne sinum oþ þradi. Nu þott þssum pistle yrdi
vid hialpat/ ꝛ ein gloseran þyndizt yþuer slickt riett
lꝗti verckaña/ þa kañ hñ þo ecki þar iñe at þorsuar
azt sem hñ þa malsgrein Moysi (Gene xv) (Huer
ed alleinazta vm Abrahams tru ꝛ ecki vm hñs ver-
ck talar/ epter þui sē S Pall Roma iiij vt skyrer)
verckunum til eignar/ þyrer þui vrskurdar þ þesse
brestur/ þ hñ varla meigi vera nockrs postula

J añare grein/ þ hñ vill kristnū lyd keña/ ꝛ ge-
tur ecki eitt siñ i s° langre ordrꝗdu/ pinuñar ꝛ chri
stz vpp risu nie hñs nadariñar anda/ hñ neþner þo
christū i sumū staudū/ eñ keñer ecki grandit aþ hm̄
vtan seiger aþ almeñeligre tru a gud/ þt embꝗtti
eins rietteligs postula þa er/ þ hñ aþ pisl ꝛ vpp risu
christi ꝛ hñs embꝗtti predike/ ꝛ leggia þess sama
grunduoll/ s° sem at sialþr hñ seiger Joh xv/ þier
munut vitnisburd aþ mier geþa/ J þui verda all-
ar þꝗr sem riettiliga heilagar bꝗkr eru iñe samhlio
dandi/ at þꝗr allar saman predika christū/ ꝛ eyrin
di reka/ s° er þ ꝛ eirnen riett proþ til allar bꝗkr at
straþþa/ nꝗr vier siaū huort þꝗr reka christz ey-
rinde edr ecki/ epter þui at aull ritningin tiaer ꝛ lꝗr-
ir eigi añat eñ christū lika sem hiñ hetlage Pall Ro
iij vill eigi aþ odru vita vtan alleinazta christo/ sē
hñ seiger i Corinth ij huat christum ecki lꝗrir þat
er ei postuligs embꝗttis/ þott þ eirnen sialþuer ho-
þut spekingarner kendu/ eñ þar i mot huat hellzt
christum predikar/ þ sie postuligt þott þat sidztur
mañ segdi

Eñ þessi Jacobus giorir eigi meir/ vtan hñ dri
þur til laugmalsins ꝛ þess vercka/ ꝛ þleyger s° o
skicka

skickanlga einu i añat/svo at mier þicker/sem hañ muni verit hafa/eiñ godr dugandi mañ/sa er stauku greiner vt af lærisueinū postulaña hafi hondlat ⁊ hafi svo vppa bokfelli ritad/elligar kañ at skie/ at þ sie vt af predikan hins heilaga Jacobi vppskrifat/af einum odrum til/Hñ kallar ⁊ laugmalit eitt laugmal frelsisins/huert at S. Pall kallar þo eitt laugmal þ relkunariñar/⁊ reidiñar syndariñar ⁊ daudans

Fram yfuer þ þa idkar hñ malsgreiner hins heilaga Petri/ þ at kærleikriñ hylie synda fioldañ/Itē litelætid ydr vnder gudz hond/Item malsgrein S. Pals(Galatas v) þ andañ lyste i gegn holldinu. s° þo at hiñ heilagi Jacob⁹ var langri æfi af Herodis til Jerusalē (fyrr eñ S. Petr) lifslatiñ/Huat at þo synizt/ þ hañ hafi longu seirne verit/ eñ þr Petr ⁊ Pall

Sum̄an er/ þ þssi hefer viliat veria þm̄/sem sig vpp a truna an verckaña forlietu/⁊ hefer til þrar malsuarnar nærsta biugr verit/ ⁊ viliandi þui med logmals rekstri til vegar at koma/sem at postularner med huatning til kærleisins vt vega/fyrer þui kañ eg hñ (seiger doctoriñ)ecki at telia medal riettra hofut boka/ viliandi þo aungum þar med hamla/ þ hñ telie hañ setie ⁊ vpphefie svo hatt sem hm̄ sialfum vel likar/ þt þar eru margar agætar ⁊ godar greiner iñe skrifadar

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

S. Jacobs þiſtill

Fyrſte Capitule

Jacob þion gudz vorſ Drottins Jeſu Chriſti/ þm̃ tolþ kynkuiſlũ ſem ſundr dreiþdar eru/ ſeigizt kærlig heilſan/ brædr miner reiknet þ þyrer allañ þaugnud/ nær þier i marguiſligar þreiſtaner/ i hratid/ ⁊ vitid þ at reynſlañ yduarar truar verckar þolin mædi/ eñ þolinmædin heþer þullkomit verck/ ſvo at þier ſieut þullkõner ⁊ algiorder/ ⁊ i aungu breſt haþandi

Og eþ eiñhuerr ydr þarþ vid viſdõs hñ bidie aþ gudi/ ſa er nogliga geþr hueriũ mañe/ ⁊ vt drepr þ aungũ ſo ⁊ eirnen mun hiñ þ geþazt/ eñ hñ bidre i truñe/ ⁊ eþi ecki/ þt ſa ſẽ eþablandiñ er/ hñ er lika ſẽ ſiaþu bylgia/ ſu er aþ vindi verdr driþin ⁊ vpp vægd/ þuilikr madr þeincke ecki/ þ hñ muni aþ gudi nockut audlazt/ þui eþablandiñ madr er o ſtodugr i olliñ ſinum vegum

Eñ ſa broder ſem ſig lætkar/ hñ hroſazt i ſiñe vpphaþning/ ⁊ hñ ſẽ rikr er hñ hroſazt i ſiñe litelæting/ þt lika ſo ſem blomſtr graſſins mũ hñ þorganga/ ſẽ þ Solin vpp geingr med hita/ þa ſkrelizt graſit ⁊ blomſtrid aþ þellr/ ⁊ þſſ þagra alit þordiarþuazt/ lika ſo man audigr i rikdæmi ſinu vpp

Sæll er ſa madr ſẽ þreiſtingina þolin (þornamodliga lidr/ þui þar mz hñ verdr reyndr/ mun hñ audlazt liþſins koronu/ Huerre gud heþer þyre heitid þm̃ ſẽ hñ elſka/ eingiñ ſeigi/ nær hñ þreiſtazt þ hñ aþ gudi þreiſtadr verdi/ þt gud er eingiñ þreiſtare hins võda/ ⁊ einſkes þreiſtr hñ/ helldr þreiſtazt huer eirn/ nær hñ til teygizt aþ ſiñe eigeñ gtrnd ⁊

lockadr

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

lockadr verdr ꝛ sidan þ girndin heþer getid/ þąder hun syndina/ eñ nąr syndin er þullkõnut þąder hun daudañ

Ꝓ þiorda suñu dag epter paska

Villizt Ꝓ eigi kąrir brądr/ aull god gioþ ꝛ aull þullkomin gioþ kemr at oþan/ þra þaudrnũ liossins i hia hueriũ er eingin vm skipting nie byting liossins ꝛ myrckrsins þui hñ heþir oss getid epter siñe villd þyrer sañleiksins ord vpp a þ vier vąrũ þrum burder hñs skepna

Fyrer þui kąr ir brądr/ sie huer madr þliotr at heyra/ eñ tregr at tala/ ꝛ til reide tregr/ þt manzins reidi/ giorir þ eigi/ huat þyri gudi riettþerdugr er.

Þar þyrer aþleggit allañ o hreinleik ꝛ illzku/ ꝛ vid takit ordit med hogunąri/ þat i ydr er rotsett/ huat er kañ ydrar saler hialpligar giora ✱ Verit Ꝓ ꝛ eirnen giorendr ordzins/ eñ eigi alleinazta til heyrendr/ huar þier sialþua ydr med a talar dragit þui eþ eiñ huer er ordzins til heyrare ꝛ eingiñ giorara/ sa er likr þm mañi/ sem sina likamliga a sianu i speigle skod/ þui epter þ hñ heþer skodat sig ꝛ iaþnskiott sem hañ geingr burt þadan þa gleymer hñ huernen hñs yþuerlit var/ eñ huer i gegnum skodar hid algiorda laugmal þrelsisins ꝛ stadnąmizt þar iñe/ ꝛ er eingiñ þorgleymanligr heyrare/ helldr giorningsins giorare/ sa sami mun hialpligr vera i sinu vercki

Ꝓ þimta suñu dag

Eñ eþ einhueriũ a medal ydar lątr sier þickia/ þ hñ þione gudi/ ꝛ teymer eigi sina tungu/ helldr þorniller sitt hiarta/ þss gudrąkni er hiegomi Eñ skąr ꝛ oþleckut gud rąkne hia gudi þaudr/ er hun/ sem vitiar eckna ꝛ þaudr lausra/ i þra hormungũ/ ꝛ sig oþleckadañ aþ heiminum vardeiter ✱

Añar Capitule

Brądi

Pistill

BRądr miner þier skulut eigi meina/ þ
truan a Jesum Christū vorn drottiñ
dyrdariñ/ haþi mañgreiñ alit/ þui
þo at iñgangi i ydra samkund madr
berandi gull baug ꝛ i kostuligū klądū
eñ þar kąmi eirnen þatąkr i liotū kle
dnadi/ ꝛ þier sąud a þñ sē dyrligañ klądnat bąri/
segdut til hñs/ sit þu hier i godū sesse/ ꝛ til hins þa
tąka segdut/ statt þu þarna/ eda set þig hier a
skaur þota miña/ þ vrskurdit þier ecki riett mz sial
þū ydr/ helldr verdit þier domarar vōdra hugreñin
Heyrit til brądr miner elskuliger/ heþer gud (ga.
ecki vt valit þatąka þssarar veralld/ þa i truñe ri
ker eru/ ꝛ erþuingiar rikisins/ hueriu hñ heþer þyre
heitid þm̄ sem hñ elska/ eñ þier haþit van heidrat
hina þatąku/ eru hiner riku eigi þr sem med yþuer
gangi nidr þryckia ydr/ ꝛ þr ed þrā draga ydr þyre
domstola/ hąda þr ecki þ hid goda naþn sem þier
erut aþ kallader
Og eþ þier þullkōnit þ konungliga laugmal/ epter Leui. ri
ritningunū/ þ elska skulir þu naunga þiñ s° sem
sialþuañ þig/ þa giore þier vel/ eñ eþ þier haþit
mañ greinar alit/ þa dryge þier synd/ ꝛ verdit aui
tader aþ logmalinu/ s° sē yþuer trodzlu meñ/ þui
þott at eiñhuer hielldi allt logmalit/ ꝛ brotligr ver
dr i einu/ þa er sa þeg allz þss sekr/ þt hñ sem sagt
heþer/ þ eigi skulir þu hor drygia/ sa heþer eirnen
sagt þ eigi skulir þu i helsla/ þott at þu dryger nu
eigi hor/ eñ i helslą þa ert þu yþuer trodzslu madr
hins laugmalsins/ lika s° talit/ ꝛ s° giorit/ sem at
þr ed skulu þyrer laugmal þrelsisins dąmder ver
da/ eñ þar mun o miskunsamr domr yþuer þñ gan
ga sem ongua miskuñsemi heþer giorda/ ꝛ miskuñ
iñ hun

eñ hun hrosar sier i moti dominum

Huat stodar þ kąrir brądr/ þott eiñ huer seige hñ haþi truna ⁊ heþer eige verckin/ getr truan giort hñ hialpligañ/ eñ eþ nockr broder eda syster vąri naken/ ⁊ þaurþ heþdi dagligrar nąringar ⁊ þo eiñ huer ydar seige til þra/ þarit i þridi/ giorit ydur heitt/ ⁊ mettid ydr/ eñ geþi þm ecki huat likamans naud þurþt er huat hialpadi þm þ/ s° ⁊ lika truan nąr ed hū heþer eingē verckin/ þa er hū daud i sial

Eñ þar mątti eiñ huer seigia þu heþer (þre sier truna/ ⁊ eg heþi verckin/ syn þu mier tru þina vt aþ verckū þinū/ ⁊ man eg syna þier mina tru aþ minū verckum/ þu truer at eiñ sie gud/ þ giorir þu vel/ di oþlarner trua eirnen ⁊ eru þo ottaslegner

Eñ villtu vita/ þu hiegoma madr/ þ truan an verckaña sie daud/ er eigi Abraham þader vor aþ verckunum riettlatur vordiñ/ þa hañ oþ þradi syne
Geñ.xxij sinum Ysaac yþuer alltarit/ þar/ sier þu/ þat truañ heþer samuerckat hans giordum/ ⁊ vt aþ verckunum er truan þullkōlig vordin/ ⁊ ritningin er vppþylld sem at seiger/ Abraham trudi gudi ⁊ þat er hiñ talit til riettlątis/ ⁊ er gudz vin kalladr/ s° siae þier nu þat maduriñ verdr aþ verckunū riettlatr/ ⁊ eigi alleinazta vt aþ truñe/ s° ⁊ eirnē portkonan Rahab/ er hun ecki aþ verckunum riettlat vordin
Josu.ij þa hun medtok sendi bodana/ og liet þa vm añañ veg i buet þara/ þuiat lika sem likamiñ er an and ans daudr/ s° er ⁊ eirnen truan an verckaña daud

Þridie capitule

Irdit eigi bądr miner/ þleire lątimeistr arar at vera/ ⁊ vitid þat vier munum þss meira dom þaa/ þat aller vier briotum margþalldliga/ eñ huer hañ verdr eigi brotligur i neinu ordi/ sa er al-

Pistill

giordr madr/ ꝛ kaſ allū likamanū i tauma at hall
da/ siaet þ vier beislū hestana s° at þr hlydi oss ꝛ
ennū vm allū þra likam/ siaet skipin þo at þau sie
stor/ ꝛ verda ap megnū vinde reknū/ þa verdr þū
þo vēt ap litlu styre/ huert vt sem sa vill er styr er
s° er eirnen tungam litill lim ꝛ vppbyria: þo stora
hlute

Siaet huernen s° litill elldr/ huersu mickin skog
kaſ hañ vpp at tendra tūgā er eirnē eldur/ verolld
full rāglætis/ s° er tūgan medal vorra lima/ ꝛ þl
eck r allan likaman/ ꝛ vpp kueikr alla vora sysslā
n r hun ap heluitzkum vpp tendrat er

Þt allar natturr/ dyra/ fugla/ ꝛ orma/ ꝛ siosskrisk
aſna verda tāmdar ꝛ eru tāmdar ap manligre natturu/
en tūguna getr eigin mana tamit/ hid o spaklata illt
fullt daudligt eins/ nædr hne dyrckū vier gud þan
dr ꝛ mz hñe formæli vier naūganū epter gudz my
nd giordū/ ap himū sama muñe frāgeigi bletzan ꝛ
bolnan/ þ skal eigi s° vera kærr brædr / vtueller
nockut brunnū ap sāre vpp raas sætu ꝛ beisslū vat
ne getr nockut brædr minet þikiu tre vidsmior/ eda
vinnudr þkūr borit lika s° kaſ ecki hūssame brust
ur sællt vatn ꝛ sætt at gefa

Suer hū er vitr ꝛ forsockr a medal ydar hū and
syne ap godri vm sysslan sin verck/ i hogustd ꝛ hy
eginde/ en ep hapi þier beiska oꝛ und ꝛ harm i ydrū
hiortū/ s° hrosit ydr ecki/ ꝛ liugit ecki i giegn saūleik
anum/ þt þ er ecki su vitzka sem ap opan kemr/
helldur Jardlig/ likamlig/ ꝛ diofullig/ þui hvar o
pund ꝛ harm er/ þar er o stadfeste ꝛ aller hlutr
aller/ en su vitzka sem ap opan kemr/ er fyrst
hreinlif þar nærst fridsom/ hoglat/ malblydin

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

godu samlundut/ þull miskunsemda ⁊ godz auagr
tar/o agreiningar saum/an smiadrs/eñ riettlætisins
auogrtr verdr þm̃ i þridi sadr sem þridiñ hallda.

Fiordi Capitule

Hvadan koma strid ⁊ barattr a medal ydar/koma þær eigi aþ ydar girndū sem
strida i ydrū limū/ þier erut lostagiarner
⁊ audlizt þar med eckert þier hatid ⁊ o-
þundit ⁊ viñit þ̃ mz eckid/ þier slaizt ⁊ beriezt ⁊ ha
þit ecki/ þui þier bidiet ecki/ þier bidiet ⁊ audlizt ecki
aþ/ þui þier bidiet vondzliga/ s° at þier soit þui
i ydrū losta girndū/ þier horunar meñ ⁊ hordōs ko
nur/ viti þier ecki þ̃ veralldariñ vin þeinge er gudz
o vinskapr/huer veralldar vinr vill vera/sa man
gudz o vin vera/eda meine þier þ̃ ritningin seige
til o nytz/ þ̃ at þñ anda sem i ydr/bygger þ̃ hñ lyste
i gegn oþundiñe/ ⁊ geþr nadina meire

Gal.i v Huar þyrer seiger hñ/gud motstendr dram bla-
tū/eñ litelatū geþr/hañ nad/ þui verit gudi vnder
geþner/standit i mot dioþlinū/s° þlyr hñ þra ydr/
nalægit ydr at gudi/s° nalæger hñ sig til yd̃/hrein
sit yd̃ hendr/þier synduger/⁊ hreinþerdug giori
ydar hiortu þier eþuñ samer/verit vesaliger/sytid
⁊ harmit/ þui ydar hlatr skal vm snuazt i grat/ ⁊
yduar gledi i hrygd/Læckit ydr þyre gudi/þa mun
hñ vpp heþia ydr/ bakbitid ecki huer añañ kæri
i.Pet.v brædr/ þui huer hñ bakmæler brodr sinū/⁊ hiala
vm hñ/sa bakmæler laugmalino/⁊ dæmer vm lo
malit/eñ dæmer þu vm laugmalit/þa ert þu ecki g
ornings madr laugmalsins helldr domare/ þui ei
er sa laugmals giaþare ⁊ domare/ sē at þrelsa ka
⁊ þordæma/eñ huer ert þu sem vm naunga þiñ d

Siaet nu til þier sem seigit i dag elligar (mei

a mo

a morgun munū vier ganga i þssa edr þa borg/ ⁊ vilium þar arit vm dueliazt ⁊ kaupskap þremi ⁊/ ⁊ auiñiñg giora/ þier sem þo eigi vitid huat a morgin skie mun

Þui huat er ydart liþ/ ryk er þ/ sem litla stund varer/ eñ si ɔan hiadnar þ þar þyre skulu þier seigia/ eþ at vier liþū/ ⁊ eþ gud vill/ þa viliū vier þtta edr þ giora/ eñ nu metne þier ydr i yduare dramb semi/ aull suoddan metnan er vond/ þt hñ sem kañ nockut gott giora/ ⁊ giorer þ ecki/ þm̄ er þ synd

Fimte Capitule

Hvvel? þier audiger ylit ⁊ cąpit/ yþuer ydar vesolldū/ þm̄ yþuer ydr skulu koma yduar rikidcąmi eru vllnud/ ⁊ klądi ydr eru maul ietin/ gull yduart ⁊ silþr er þorrydgat/ ⁊ þra ryd mun ydr til vitnis burdar vera/ ⁊ man tąra ydru holldi sem elldr/ þier haþit ydr reidi siodū saþnat a siduztū daugū/ siaet at launin verckmañañā/ þra sem ydar akr lond haþa vpp yrckt/ ⁊ huat þier haþit þa vm suikit/ þ hropar/ ⁊ þ þra hrop er komit til eyrna Drottins ꝯabaotz/ þier haþit kręsiliga liþat a iordu/ ⁊ ydrar losta semder drygt/ ⁊ kapp alit ydar hiortu/ s° sem til slatrunr dags/ hiñ riettlata haþi þier þordcąmt ⁊ i helsleigit/ ⁊ hñ heþer eigi motstadit ydr

Fyrer þui verit þolin moder kąrir brądr/ allt vpp a til komu Drottins/ siaet þ akr kalliñ vąnter agątligs auagrtar iardariñr/ þ þolin modliga vm lidandi/ þar til hñ þąr morgun regn ⁊ kuelld skura vere þier eirnen þolin moder/ ⁊ styrckit ydar hiortu þt til koma drottins er i nand/ motblasit ecki huer añañ kąrir brądr/ s° at þier þordcąmizt eigi/ Siaet? at domariñ er þyre dyrum/ Takit miner kąrir

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

brǫdr til epter dǫmis motgonguñ ꝛ þolin mǫdiñ spameñina/ þr til yd hafa talat i nafne drottins/ Siaet vier prisum þa sē lidit hafa/ þolan Jobs hafi þier heyrt/ ꝛ ending Drottins hafi þier sied/ þat drottiñ er miskuñsamr/ ꝛ miskuñare

Eñ fram vm alla hluti brǫdr miner þa sueriet
Mar. 1 huorki vid himin nie vid iord/ nie nockrn añañ eid/ eñ yd ord sie Ja þ Ja er/ ꝛ nei þ nei er/ so at þier fallit ecki i skropasemd/ hryggizt nockr medal yd sa bidie/ eñ huer i godu gedi er sa syngie psalma/ eñ huer siukur er/ sa kalli til sin olldungana safnæ darins/ ꝛ lati þa bidia yfuer sier/ ꝛ sig vidsmore smyria i nafne drottins/ ꝛ bǫnin truariñ mun frelsa hiñ siuka/ ꝛ drottiñ mun vidrietta hñ ꝛ þo hñ hafi synder giort munu þǫr hm̄ fyrer gefazt

Luce iiij Jate huer odrū sin synder ꝛ bidiet huer fyre odrū
iij Reg iiij þ þier heilbrigdit verdit/ þt idulig riettferdugs bǫn mǫ micket/ Elias var madr lika so sem vier/ ꝛ hñ bad bǫnar at þ skylldi eigi rigna ꝛ þ rigndi ecki yfuer iordina i þriu ar ꝛ sex manadi/ i añat siñ bad hñ aptr ꝛ himiniñ gaf regn/ ꝛ iordin b siñ auogrt

Kǫrir brǫdr/ ef at nockr medal ydar villizt fra sañleikanū/ ꝛ vm snyr hm̄ eiñhuer/ sa skal vita þ/ huer ed syndarañ vmsmyr i fra villu hñs vegar/ hefer frelsat ond fra dauda/ ꝛ mun nidribyrgia fiolldañ syndaña

Formale yfuer fyrra S/Peturs pistill

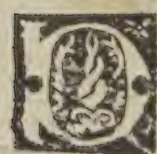

Eñañ pistil hefer/ S. Petur skrifat til fra heidiña maña sem snuizt hofdu til riettrar truar/ ꝛ amiñer þa stodugt at vera i truñe/ ꝛ margfalldazt fyrer allz hattada liding ꝛ god verck

I fyrsta capitula styrcker hn̄ þra trū mz gudli
gu fyreheite ⁊ krapti þrar til komandi farsælu/ ⁊
biuisar þ at hū sie eigi af oss forþienut/helldr adr
fyre fram̄ af spamoñunum til bodud/ ⁊ fyre þui
skulu þr nu i nyu dag fari/ heilagliga lifa/ ⁊ þess
hins gamla forgleyma/ s° sem þr ed ny fædder
erū/ fyrer eilifligt lifanda gudz ord

I odrū lærir hn̄ hofudit ⁊ hyrningar steinin̄ chri
stū at keña/ ⁊ þ þr offre sialfua sig (s° sem rietili
ger prestar) gudi/lika sē þ christr hefer sig offrat/
⁊ til tekr sidan allz hattadar stietter at leid rietta/
I fyrstu lærir han̄ yfuer alli veralldligre valldz
stiorn vnder gefnū at vera/ eñ sidan/ sierdeilis þ
þionustu meñirñer/skuli þra eiginligū lanar drott
nū vnder vorpner vera/ ⁊ þ o rietter af þm̄ lida fy
rer Christ⁹ saker/sa at eirnen hefer fyrer oss o riett

I hinū þridia lærir hn̄/ þ konuñar sie hly (lidit.
dug^u/eirnē lika þm̄ mōm sē vantruader eru/ ⁊ pry
di sig heilagligaña/Itē þ meñirner sie þolinmoder
⁊ þyder vid sinar konr/ ⁊ sidan þ^u epter a til allra þ
þr in̄byrdis veri huer vid añan̄ liufer litelater/ ⁊
þolin moder/ lika s° sē þ kristr hefer fyrer vorar
synder verit. I hinū fiorda lærir hn̄/ holldit
at þuinga/mz spar neytne/vokum/bindindi/bæna
halldi/ ⁊ medr piningu christi at huggazt ⁊ styrcki
azt/ ⁊ vnderuisan a giorir huar andligt valld/ ⁊ hu
ernen þ skuli alleinazta rekazt med gudz ordi/ ⁊ ver
ckum medal christiña maña/ ⁊ huer eiñ veri odrum
þionustu samr mz siñe gafu/eigi vndranarsamer
vera/helldr gladuærir/ þott at vier hliotū at lida
fyrer kristz nafns saker. I hinum fimta amiñer
hn̄ biscupana/ ⁊ prestana/huernen þr skulu lifua ⁊
folkino fostran veita/ ⁊ tekr oss vara fyre diofilinū
þ hn̄ i sifellu veite oss epter gongu alla vegaña.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Hinn fyrre S. Peturs

Fyrsti capitule

Petrs m°

Etur ✠ postuli Jesu chrtsti

Þm vtvoldū aurlendingū ⁊ i sundr tuistru/ dū i Ponto/ Galacia Capadocia/ Asia/ Bythinia/ epter gudz fodrs fyre hyggiu fyre helgun andans/ til hlydne/ ⁊ til a dreifningar blodzins Jesu christi

Nad ⁊ fridur margfalldizt ydur

Blezadur sie gud/ ⁊ fader vors drottins Jesu christi sa oss epter siñe myckelle miskuñsemd hefer endr getid til lifādi vonar/ fyre vpp risu Jesu christi fra daudū/ til o fallualltrar/ o fleckadrar/ og o vm skiptiligrar arfleifdar/ sē varducitizt a himnū ydr/ þier sem af gudz mackt fyre truna vardueitter verdit til salū hialpar þrar sem til reidd er þ hun opinberizt a sidurstū timum/ i huerre þier munut glediazt/ þier sē nu litla stund (huat at byriar) hrygguer erut i marguisligñ freistingū/ vpp a þ at yduar tru rietteligre ⁊ dyrdmætare fundiñ yrdi (eñ þ hid for geingeliga gull sem i elldi reynt verdr) til lofs/ dyrdar/ ⁊ heidrs/ nær ed nu Jesus christus man opinberazt ✱ þañ þier saut ecki/ og þo elskit ⁊ uu a hñ truit/ þo at þier siaet hañ eigi/ s° munu þier ⁊ eirnen glediazt/ med o vm rædanligre ⁊ dyrdarsamligre gledi/ ⁊ endalok yduarar truar þar af berandi/ sē er hialprædi yduara salna

Epter huerru hialprædi hafa sockt ⁊ grenzlazt spameñirner/ sē vpp a ydr af þre til komandi nad

hafa

haþa þyre spad/ ⁊ rañsakat a huerium edr huilikū
tima/ sem at andi christz sa med þm var til teickn
adi/ ⁊ adr þyre þram̄ heþer kuñgiort/ þ ꝗr pislaner
sē at i christo eru/ ⁊ epter komandi dÿrder / huerū
þ opinberat er/ þ uiat eigi haþa þr sialþū sier/ hell-
dr oss/ þar iñe þionat huat ydr er nu kuñgiort/ þyre
þa sem ydr haþa gudz spiollin bodat þyre heilag-
añ anda aþ himnū sendañ/ a huern eirnen einglar-
ner þysazt at horþa

Þar þÿrir gyrdit ydrar hugskotz lendar/ verit
sp rneytner ⁊ setied algiorliga ydra von vpp a þa
nad sem ydr er bodut þyrer opinberan Jesu chri-
sti/ s° sem hlydugū bornum/ ⁊ hagit ydr ecki/ lika
sem adr þyre/ þa þier i heimsku yduare epter gir
ndunū liþdut helldr epter þm sem ydr heþer kallat
⁊ heilagr er s° veri þier ⁊ eirnen heilager i ollu yd
ar dagþari/ þuiat skriþat er Vera skulu þier hei-
lager/ þui eg em heilagr Leui. xi

Og med þui þier a kallit þañ þodriñ/ sē an mañ
greinar a litz dꝗmer/ epter huers sem eins verck-
nadi/ þui hagit ydru dagþari s° leinge sē þier hi-
er gangit med ottablendne/ ⁊ vitid ai þier erut ei-
gi med þorgeingeligu gulle edr silþre endr leyster i
þra ydru hiegoma at hꝗþi/ epter þedrañа vppsett
ninge. Helldr med dÿrdmꝗtu blodi christi s° sem
hins oþleckada ⁊ saklausa lambs huer þyrehugadr
er/ þyrer veralldariñar grūduallan/ eñ opinberadr
a siduztū timum/ ydar vegna/ þier sem þyrer hñ
truid a gud/ huer ed hñ vpp vackti i þra daudū/
⁊ honum dÿrdina geþit vpp a þat at yduar tru ⁊
von vꝗri a gudi

Og giorit ydrar saler hreinþerdugar i hlydne
sañleiksins þyre andañ/ til brodrligskꝗrleika aþ all

 risini

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

lri smiadran añarligañ/ ꝛ ydr iñbyrdis gloandi
elskit aþ hreinu hiarta s° sem þr/huerier endrbor-
ner eru/eigi aþ þorgeingiligu/helldr vt aþ o þor-
geingeligu sądi/sem er vt aþ ordi gudz liþanda/ þ
Esa.xl ąþinligaña bliþr/ þr allt holld er sem gras/ꝛ aull
dyrd manzins s° sem blomstr grassins/ Grasit er
vpp þornat ꝛ þss blomstr er aþ þallit/Eñ ord dro
ttins bliþr at eiliþu/eñ þtta er þ ord/huert a medal
ydar kuñgiort er

Añar Capitule

DVi leggit nu aþ/alla illzku/ꝛ allt suik-
rądi/ꝛ smiadr/ oþund/ꝛ alla bakmąl
gi/ꝛ girnizt þrar skynsamligrar ꝛ vie-
lalausrar miolkr/s° sē at ny þądd born
vpp a þ at þier grerut þyre þa somu/
Eþ þier haþit añars smackat þ drottiñ er liuþr/
Til huershellzt þier erut kōner/ svo sem til liþan-
da steins/ huer aþ mōm er burt kastadr /eñ hia
gudi vt valiñ/ꝛ dyrmątr er/svo ꝛ þier eirnen vpp
byggit ydr lika sem liþandi steina/ til andligs hus
ꝛ til heilags prestdąmis/at oþþra andligar oþþra
ner/ þąr gudi þacknąm eru þyrer Jesum Christū

Huar þyrer þ ritningin s° iñe helldr/ Siaetr
ꝛ.xxviij at eg legg i Zion/vt valdañ dyrdmątañ hyrningar
alccxvij stein/ꝛ huer a hñ truer/sa skal ecki at hneyckslan
verda/ydr þier sem truit/er hñ dyrdmątr/ eñ hinū
Esa.viij vantruudum/er hñ sa steiñ/ sem vpp byggendr i
burt þleygdu/ꝛ giordr er at hauþdi hyrningar/ ꝛ
at a steytingar steine vordiñ/ꝛ hneyckslunar hellu/
þm̄ sem reka sig a ordit/ og þar eigi a trua huar

þr

þr eru vppa setter/En þier erut þ vtualda sleckti/ Exo 1
ꝛ konungligr keñi manzskapur/hin heilaga þiod/
folk eigindomsins/ svo at þier skulut kuñgiora
dygder hans sem ydr hefer kallat af myrckru-
num til sins/ vndranarsamliga lioss/þier sem for
dum daga eckert folk vorut/eñ nu erut gudz folk/ Osee
ꝛ huerier fordum ecki i nadiñe vorut eñ nu i na-
diñe erut

Kærir ꝟ brædr/eg beidi ydr lika sem framan ꝟ bri
di ꝛ vegfarendr/at halldit ydr af holldligum girn suñu d
dum/hueciar i gegn saluñe strida/ ꝛ hafit goda
vmgeingne medal heidiña þioda/ svo at þr sem
vm ydr a bak tala/svo sem af illgiordurum/siae
ydar god verck/dyrcki gud a vitiunar deigi

Verit vnder gefner allre mañligre til skickan/
fyrer Herrans saker/ sie þ konunginum s° sem
hinum ypparsta/ ꝛ landzstiornuranum/s° sem af
hm̃ skickudum til hefndar yfuer illuirkiana/ ꝛ go
dum til lofs/ þuiat þ er vilie gudz/at þier med vel
giorningi/ nidr þaggit ouitrleik heimskra mañ a
svo sem frelsingiar/ꝛ ecki svo sem hefdi þier frel
sit illzkuñe til yfuer hylmingar/ helldr svo sem
gudz þionustu meñ Giorit virding huerium mañi
brædrna elskit/ottizt gud/ konungiñ heidrit

Þier þionustu meñ verit herrunum vnder
gefner med allri ottasemi/eigi alleinazta godum
ꝛ spakferdugũ/ Helldr eirnen hreckuisum/þui þ
er nad ef nockr/fyre samuitzkuñar saker til gudz
þoler hid illa ꝛ vmlidr þ o rietta/þui huer hrosan
er þat/ef þier fyrer misgiorninga saker slaug lidit

eñ

eñ nær þier vmlidit ꝛ þolit fyrer velgiorda saker/
þ er nad hia gudi ✱

Iñan dag Þt ✱ þar til eru þier kallader/mz þui at kristr
hefer eirnen sialfr þolat/ꝛ oss til epter dæmis la/
tid/at þier skylldut s° epter fylgia hñs fotsporū/
sē ongua synd giordi/eigi helldr nein flærd er fun
din i hñs muñi /sa ecki formællti i gegn/þa hm̄
vard formællt eigi ognandi þa hñ leid/eñ hñ ofr
gaf þ hm̄/sem riett dæmer/sa er sialfr hefer vo-
rar synder offrat a sinū likama vpp a trenu/s° at
vier i fra syndunū deydder/lifdū riettlætino/fyrer
sa. liij huers beniar vier erū heilbrigder vordner/ þt þier
vorut s° sem viller rafandi sauder/ eñ nu eru þier
vm vender til hirders ꝛ biscups yduara salna ✱

Þridie Capitule

Lika eirnen skulu konuñar vera vnder
gefnar sinū mōm/s° at eirnen þr sem
ecki trua a ordit/ verdi fyrer konuñar
vm geingne/vtan ord yfuer vñer/nær
þr sia ydart hreinlift sidferdi i ott[illegible]
mi/huer skartsemi eigi skal vera hin ytre medr har
fliettan/ ꝛ gulli vm heingianda/edr klæda burde/
Helldr þañ hulda mañ hiartans o spialladañ/mz
hoguærū ꝛ kyrrlatū anda/ huer at er dyrdmætr i
gudz augliti/ þt s° hafa fordū heilagar konr prytt
sig/ þær sem a gud vonudu/ꝛ vnder gefnar voru
sinū eigin mōm/ Lika sem at/Sara var Abrahā
ñ. xxviij hlydug/ꝛ kalladi hñ herra/ Hueriar dætr þier erut
vordnar/ef þier vel giorit/ꝛ erut eigi s° stadlitilar.

Lika eirnen/ þier meñirner buit vid þær medr
skynsemi/ꝛ gefit þui kueñligu breyskuara kerkor-
ne sina heidran/s° sē eirnen/sam erfuingiū nadar
iñar lifsins/ s° at ydart bæna halld verdi eigi hin
drat

Eñ

Piſtill

Eñ at ✱ a lyckan þa verit aller ein hugader/ſã
þoluger brodrliger/miſkuñſamer/liuþer/litelater/ ✱ /r
endr giallðit ecki/illt niz illu/eingen ſkamar orð þy ſiu d
rer ſkamar yrði/helldr þar i gegn blezit/ȝ vitið at
þier erut þar til kallader/ þ þier blezunina at erfð
eignizt/ þui huer hñ vill liþa/ȝ at ſia goda daga/
saſtille ſina tungu aþ vondu/ȝ ſinar varir at þær Pſa
eigi þlæðd tale/hñ hneigi ſig i þra illu ȝ giori hið go
da/leite þridarins/ȝ hñ epter þylgi/þt augu Drot
tins eru yfuer rietlatũ/ȝ hñs eyru til þra bœna/
Eñ auglit drottins er yfuer þ̃ ſem illa giorа.

Huer er ſa yðr geti geandat/eþ þier epter þylgit
hinu goda/ȝ þott at þier lidit þyrer rietlætisins ſa Eſa.
ker/þa eru þier þo ſæler/ȝ hræðizt eigi þra ognan
ȝ ſkelfizt ecki/eñ he'git gud drottiñ i ydar hiortũ/
✱ verit iaþnliga reidu buner andſuar at veita hue
riũ mañi/þ̃ ſem ſkials frefia aþ þre von ſem i
yðr er/ȝ þ þo med hoguœti ȝ otta blendne/haþan
di goda ſãuiſzku/sº at þt huerier aþ yðr a bak tala
sº ſem aþ illgiorðurũ/til ſkamar verði/ þ þr haþa
darot yðra goda vmgengne i Chriſto

Þt þ er betra/þyrſt þ er gudz vilie/ at þier hell
dr þyrer velgiorða eñ illgiorða ſaker lidit/aþ þui at
Kriſtr hefer ȝ eitt ſiñ fyrer vorar ſynder lidit/hiñ
rietlati þyrer ranglata/vpp a þ hñ þornþ œrði oſſ
gudi/ȝ deyðr er epter holldino/ eñ liþandi giorðr
epter andanum

I þui hinu ſama er hñ eirnen i burt geingiñ
ȝ hefer þ̃ ondunũ predikat ſem i herþiotrũ vozu
huerier þorðũ daga eigi trudu/þañ tið gud eitt ſiñ
epter beið ȝ þolin mœði haþði a dogum Noa/nœr
aurkin ſmidaðizt/i huerre þaer þ er atta ſaler hial
puduzt þyre vatnit/huert at nu eirnen oſſ bialpliga G
gioric

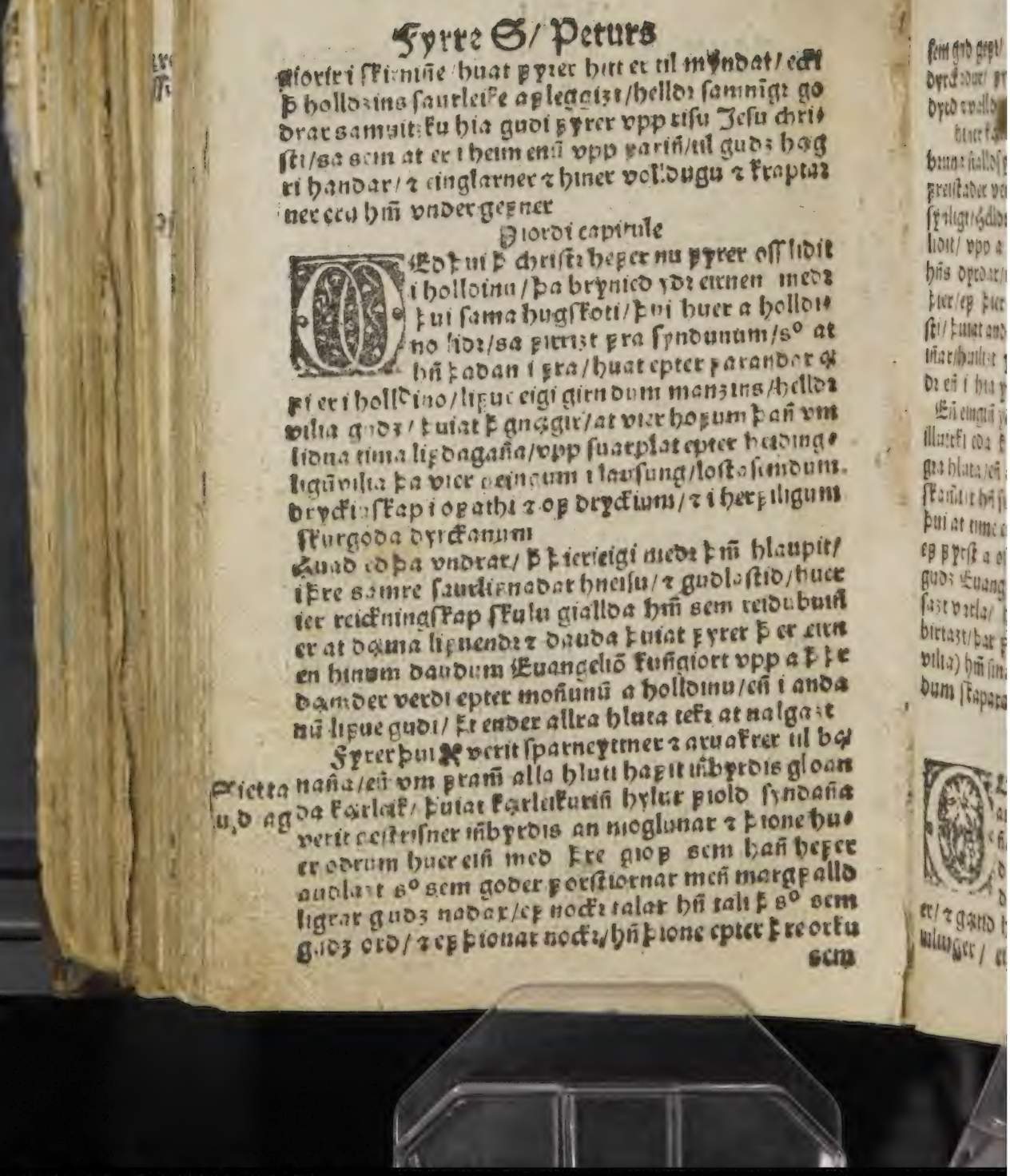

giorir i skirniñe/ huat þyrer hitt er til myndat/ ecki þ holldzins saurleike aþleggizt/ helldr samnigr go drar samuitzku hia gudi þyrer vpp risu Jesu chri sti/ sa sem at er i heim enū vpp þariñ/ til gudz hæg ri handar/ ⁊ einglarner ⁊ hiner volldugu ⁊ kraptar ner eru hm̄ vnder geþner

Þiordi capitule

MEd þui þ christr heþer nu þyrer oss lidit i holldinu/ þa brynied ydr eirnen medr þui sama hugskoti/ þui huer a holldi no lidr/ sa þirrizt þra syndunum/ s° at hñ þadan i þra/ huat epter þarandar æ þi er i holldino/ liþue eigi girn dum manzins/ helldr vilia gudz/ þuiat þ gnægir/ at vier hoþum þañ vm lidna tima liþdagaña/ vpp suarplat epter heiding ligū vilia þa vier geingum i lausung/ lostasemdum dryckinskap i oþathi ⁊ oþ dryckium/ ⁊ i herþiligum skurgoda dyrckanum

Quad ed þa vndrar/ þ þierieigi medr þm̄ hlaupit/ i þre samre saurliþnadar hneisu/ ⁊ gudlastid/ huer ier reickningskap skulu giallda hm̄ sem reidubuiñ er at dæma liþuendr ⁊ dauda þuiat þyrer þ er eirn en hinum daudum Euangeliō kuñgiort vpp a þ þe dæmder verdi epter moñunū a holldinu/ eñ i anda nū liþue gudi/ þt ender allra hluta tekr at nalgazt

Fyrer þui ✠ verit sparneyttner ⁊ aruakrer til bæ naña/ eñ vm þram̄ alla hluti haþit iñbyrdis gloan da kærleik/ þuiat kærleikuriñ hylur þiold syndaña verit gestrisner iñbyrdis an moglunar ⁊ þione hu er odrum huer eiñ med þre gioþ sem hañ heþer audlazt s° sem goder þorstiornar meñ margþalld ligrar gudz nadar/ eþ nockr talar hñ tali þ s° sem gudz ord/ ⁊ eþ þionar nockr/ hñ þione epter þre orku

Pietta u,d ag

sem

sem gud gefr/ svo at i ollum hlutum verdi gud
dyrckadur/ fyrer Jesum Christum/ huerium sie
dyrd t vallds/vm allder t at eilifu *

hiner kærustu/eigi skulu þier lata ydr þsi ✠
hrunu siallsynaſ vera huer ydr hender/nær þier (hru
freistader verdit/svo sē at henti ydr nockut siallds þ er c
synligt/helldr gledier ydr þat þier med Christe/ su oss
lidit/ vpp a þ þier eirnen a opinberingar tima sē gu
hſs dyrdar/mættud glediazt t fagna/ sæler eru
þier/ep þier vanvirdter verdit fyrer nafni chri
sti/ þuiat andiñ sa sem at er andi gudz t dyrdar
iñar/huilir fyrer ydr/hia himum veldr hñ lasta
dr eñ i hia ydr vegsamadr

Eñ eingiñ yðar lide sº sē masidrapare/ þiofr eda Jere.
illuerki eda þr sem gripdeildr t samer eru añ- rli Ezech.
gra hlutа/eñ at lide hñ svo sem añar christiñ/ þa Pro. 1
skamiſt hñ sin eigi/eñ dyrcki gud i slikre deild/af
þui at time er þat domiñ til taki a gudz husi/ eñ
ep fyrst a oss/huer mun þa endir verda þra sem
gudz Euangelio ecki trua/ t ep hiñ trettati prel
fazt varla/ huar mun þa hiñ o milldi t synduge
birtazt/þar fyrer skulu þr sem lida (epter gudz
vilia) hñ sinar saler a hendi þela/svo sem trulyn
dum skapara i godum verckum

Simte Capitule

✠ (til t
Cleros
zt hlot
til deili
ū sier i
fyre hl
til deili
kallar
tr' kir

Lovngana sem a medal ydar eru/
amiñe eg sam ollvangr/ t vottr pisla-
fia sem eru i Christi / t hlut takare
dyrdariñar sem opinberut skal ver-
da/alit þa hiord Christz sem hia ydr
er/ t gætid heñar/ Eigi nauduger/ helldr sialf-
uiluger / eigi fyrer fleimeligs a viñings saker
helldr

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

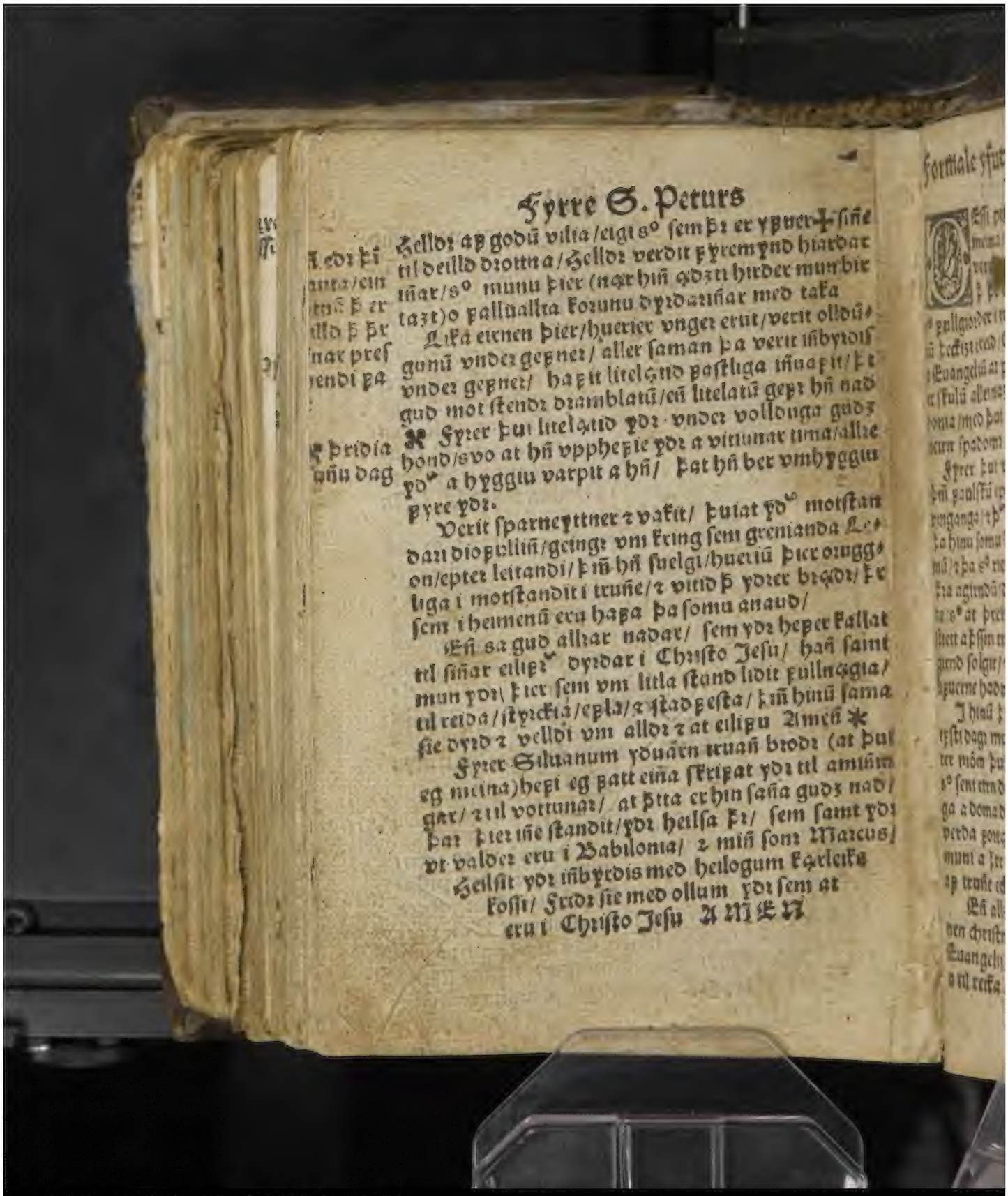

Helldr aþ godū vilia/eigi s° sem þr er yþuer ✝ siñe
til deilld drottna/Helldr verdit þyremynd hiardar
iñar/s° munu þier (nǫr hiñ ǫdzti hirder mun bir
tazt)o þallualla korunu dyrdariñar med taka
Lika eirnen þier/huerier vnger erut/verit olldū-
gunū vnder geþner/ aller saman þa verit iñbyrdis
vnder geþner/ haþit litelǫtid þastliga iñuaþit/ þt
gud mot stendr dramblatū/eñ litelatū geþr hñ nad
✱ Fyrer þui litelǫtid ydr vnder vollduga gudz
hond/svo at hñ vppheþie ydr a vitiunar tima/allre
yd° a hyggiu varpit a hñ/ þat hñ ber vmhyggiu
þyre ydr.
Verit sparneyttner ⁊ vakit/ þuiat yd° motstan
dari dioþulliñ/geingr vm kring sem grenianda Le-
on/epter leitandi/ þm hñ suelgi/hueriū þier orugg-
liga i motstandit i truñe/⁊ vitid þ ydrer brǫdr/ þr
sem i heimenū eru haþa þa somu anaud/
Eñ sa gud allrar nadar/ sem ydr heþer kallat
til siñar eiliþr° dyrdar i Christo Jesu/ hañ samt
mun ydr/ þier sem vm litla stund lidit þullnǫgia/
til reida/styrckia/eþla/⁊ stadþesta/ þm hinū sama
sie dyrd ⁊ velldi vm alldr ⁊ at eiliþu Ameñ ✱
Fyrer Siluanum yduarn truañ brodr (at þui
eg meina)heþi eg þatt eiña skriþat ydr til amiñin
gar/ ⁊ til vottunar/ at þtta er hin saña gudz nad/
þar þier iñe standit/ydr heilsa þr/ sem samt ydr
vt valder eru i Babilonia/ ⁊ miñ sonr Marcus/
Heilsit ydr iñbyrdis med heilogum kǫrleiks
kossi/ Fridr sie med ollum ydr sem at
eru i Christo Jesu AMEN

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Formale yfuer hinn annan S/

Peturs pistil

DEssi pistill er mot þm̄ skrifadr/sem þ meina/at christlig trua meige an godra vercka vera/ fyrer þui amiñer hñ þa/ þ þr reyni sig fyrer goduerck/ ⁊ verdi s° fullgiorder i truñe/lika s° sem þ vt af auegrtinū þeckizt treid/Og vpp byriar s° sidan þar epter a Euangeliū at prisa i gegn mañ lǫrdomū/ ⁊ þ vier skulū alleinazta þ heidra/eñ aungua mañ lǫrdoma/med þui hñ seiger at þar sie eigi nockrn tima neirn spadomr skiedr af manzins vilia

Fyrer þui varar hñ vid i odrū capitula fyre þm̄ faulskū epter komandi lǫrorū/er med verckin vmganga/ ⁊ þ° fyrer christe af neita/ ⁊ straffar þa hinu somu hardliga mz ognunarligū epter dǫmū/ ⁊ þa s° riettiliga af malat ⁊ til myndat/medr þra agirndū/drābsemi/hǫdni/ frillulifnadi hrǫsne/s° at þreifa ma/at hñ meinar hina andligu stiett a þssm timū/sē alla verolld hefer med siñe agirnd solgit/ ⁊ eitt sialfratt holldligt/ veralldligt lifuerne hadulliga framit

I hinū þridia lǫrir hñ/ ⁊ gefr at skilia/þ hiñ efsti dagr muni bradliga koma/ ⁊ þo at þ þicke fyrer mōm þusund ær vera/ þa er þ þo fyrer gudi s° sem etrn dagr/ ⁊ skrifar huernē þ mune til ganga a doma deigi/ þ at aller hluter skulu med elldi verda fortǫrdir/ Hñ spar ⁊ eirneñ fyrer þ folkit muni a þre somu tid nǫrsta hadgiarnt vera ⁊ vt af truñe eckit hallda/lika sem at hiner Epicurei

Eñ allz/ þa vtvisar hiñ fyrste capitule/huernen christnin skuli standa a timū hins skǫra gudz Euangelij/ Hiñ añar capitule vt visar huernē hun a til reika at vera a timū pafuañ ⁊ mañañ vpp

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

setninga/ Hiñ þridie capitule a visar huernen hiedan i þra mune þolkit bądi Euangeliũ þorsma ꝛ alla adra lądrdoma/ ꝛ ecki neinu trua munu/ ꝛ nu geingr þ i þullre sueiþing ꝛ allre mackt/ þangat til þ christr kemr

Hinn Annar S/ Peturs þistill Fyrsti Capitule

SImon Petrus þion ꝛ postule Jesu Christi

Þm̃ sem medr oss samlika tru haþa hlotnad i riettlątino þui sem at gud geþr/ ꝛ lausnar iñ Jesus Christus

Nad ꝛ þridr a aukizt ydr/ þyrir kyñing gudz ꝛ Jesu Christi vors Drottins

Aþ þui oss eru allz hattader hñs gudliger kraptar veitter (huerier til liþsins ꝛ gudligs liþuernis henta/ þyrer vidrkeñing þss sem oss heþer kallat/ þyrer sina dyrd ꝛ dygd/ þyrer hueria hid dyrd mąta ꝛ hid allra stąrsta þyre heit er oss veitt/ s° at þier þyre þ sama hlut takarar yrdut gudligrar natturu eþ þier þlyit þorgeingeligar girnder veralldariñar

Þui haþit þar alla ydar kapsmune a/ ꝛ audsynit i yduare tru dygdina/ ꝛ i dygdiñe vitzmunena/ ꝛ i vitzmununũ hoþsemina/ ꝛ i hoþsemiñe þolin mądina/ ꝛ i þolin mądiñe gudrąknina/ ꝛ i gudrąkniñe/ brodrligañ kąrleika/ ꝛ i brodrligũ kąrleika/ almeñiliga astud/ þui eþ þtta er gnogligt hia ydr/ þa mun þ ecki/ ydr idiulausa nie o auagrtar sama vera lata i vidr keñingu vors Drottins

Jesu

Jesu Christi/eñ hñ sem þtta heþer ecki/sa er bliu-
dr/ꝛ þorgleymir hreinsun siña þyrru synda

Fyrer þui/kꝫrir brꝫdr/leggit þss meire kaps-
mune a/ydra kallan ꝛ vt valning stodugre at giora
þui eþ þier giorit þ/munu þier eigi misþalla/ꝛ mũ
ydr s° iñgangriñ gnogligaña geþiñ verda i ꝫþin-
ligt riki vors Drottins/ꝛ lausnarans Jesu Christi

Fyrer þui/vil eg eigi aþlata at amiña ydr iaþn
liga vm þtta/þo at þier vitid þ/ꝛ erut styrckuer i
nꝫruerãligũ sañleika/ þt eg helld þ riettiligazt/s°
leinge sẽ at eg em i þssu hreyse at vpp vekia ꝛ a at
miña ydr/ þui eg veit/ þ eg hlyt snarliga mitt hrey
se aþ at leggia/at þui ed Jesus Christus heþer mi
er opinberat/eñ eg vil kaps vm kosta/ þ þier alla
vega (epter mina vt þaur) heþdut slickt til miñis at
hallda

Þt etgi hoþũ vier þm̃ dꝫma þrodũ þra saugũ ep
ter þylgt/ þa vier giordũ ydr kuñañ kraþt ꝛ hingat
komu vors Drottins Jesu Christi/helldr hoþũ vier
sialþuer sied hñs dyrd/þañ tid/ hñ aþ gudi þaudr
medtok dyrd ꝛ heidran/þyrer raustina sem til hñs
skiedi i myckille dyrd/ þss hattar/þessi er miñ els
kuligr sonr a huerũ eg heþi þocknan/ ꝛ þssa raust
heyrdu vier aþ himnum verda/ þa er vier vorum
med hm̃ vppa þiallino helga

Vier hoþũ oþlugt spadõs ord/ꝛ þier giorit vel þi
er haþit þar gat a/s° sẽ at þui liose þar lyser i myr
ckũ stad / þar til dagriñ birtir ꝛ morgun stiarnan
vpp reñr i ydrum hiortũ/ꝛ þ skulu þier þyrst vita/
at eingiñ spadomr i ritningiñe skier aþ eiginligre vt
leggigu/ þt þar er eigi nockrn tima neirn spadomr
epter manzins vilia þrãþlutr verit/helldr aþ heilo
gũ anda til knuder haþa þr gudz heilager meñ talat

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Annar S. Peturs

Annar Capitule

Ga þar voru þalf ſpameñ medal/þolkſins
s° munu ⁊ eirnen medal þoar verda lꝫ
giſamer lꝫrindr/ ſem iaꝫn þramt iñlei
da munu haſka ſamligar tuidrꝫgner/ ⁊
aꝫneita drottni/ þñ ſem þa heþer endr
keypt/ ⁊ munu ypuer ſialþua ſig leida ſnoggua gla
tan/ ⁊ marger munu epter þylgia þra munadliþue
þyrer hueria ſañlaks vegñ mun laſtadr verda/ ⁊
þyrer agirnd vpp logiña ordа munu þra ydr greꝫ
da/ huerra doms apelli þegar þyre longu mun eigi
protna/ ⁊ þra þyrer dꝫming ſꝫþr eigi
Þuy ep gud heþer eigi þyrmt einglunū þñ sē ſynd
guduzt/ helldr heþer ſteypt þñ medr hleckiū myr
ckraña til heluitis/ ⁊ opr geþit/ þ þr til dōſins var
dueittuzt / ⁊ heþer eigi þyrmt hiñe þornu verolld
Helldr vardueitte Noha þañ rietlꝫtis predikara
ſialþuañ attanda/ ⁊ iñleiddi s° þlodit ypuer ver
ollo hiña o milldra/ ⁊ heþer borgernar Sodome ⁊
Gomorre at auſku giort/ vm turnat/ ⁊ þordꝫmt/
setiandi þ^m mz/ þñ o milldū epter dꝫmi/ sē ſeirna
meir kouna munu/ ⁊ þrelſadi hiñ rietlata Lotth/
hueriū ſr ſkamſamligr lydr alla meinbꝫgne gior
di/ medr þra ſaurliotu liþuerne/ mz þui hñ var riett
latr/ ⁊ bygdi a medal þra s° at hañ hlaut at ſia þ
⁊ heyra/ þa kuoldu þr dagligaña rietlata ſalu/ me
dr þra ranglatū verckū/ Drottiñ kañ milldra vr þrei
ſtnñe at þrelſa/ eñ hina ranglatu at vardueita til
kualaña a dag domſins

Jere. xj

Eſi eirna meſt þa ſem holldinu epter þylgia/ ⁊
ſaurugū girndū/ ⁊ herra domē þorſma eru driſtu
ger/ ſier goder/ eigi ꝫgiandi tignar velldit at laſta/
ſem þo Einglarner þr ed meira matt ⁊ krꝫt hapa
eigi

tigi borit geta þñ lostunar dom i gegn sier aþ drott
ni/eñ þr eru lika sem skynlaus kuikendi huer aþ na
tturu eru þar til alin/ þ þau veidd ⁊ slatrud verdi
þr lasta þ huat þr eckert aþ vita/ ⁊ munu s°. þyre
þarazt i þra þortopun/ ⁊ ranglætisins verdlaun
þar aþ hliota

Þr hallda þyrer sælgæti dagligar kræsingar/ þr
eru o þeckt ⁊ þleckaner/ bramla aþ ydar/ þurþua
gioþum i sinū aþuegū ⁊ russiera vt aþ ydru/ haþa
augun þull hordoma/ ⁊ at syndgazt kuña þr ecki at
liña/ ⁊ giña at sier stad littlar saler/ haþa gegnum Num. c. xi
smogit hiarta aþ agirne/ boluanar syner/ yþuer ge
þandi riettañ veg ⁊ þara viller/ ⁊ epter þylgia vei
ge Balaam son Bosor/ huer at elskadi verdlaun
ranglætisins/ eñ hñ haþdi straþþan siñar yþuer
trodningar/ sem var/ at þ hid mal lausa klyþ bæri
liga dyr taladi mañligre ravst/ ⁊ aptradi svo spa
manzins þauitzku

Þr eru bruñar a vatz/ ⁊ sky aþ vindi driþin hue
riū at vardueitizt myrckuaña þoka at eiliþu/ þat
þr tala drābsaum ord hiegiliuñar/ ⁊ teygia þyrer
munadseme til holldligra girnda/ þa hina sem riet
tiliga vmþlyder voru/ ⁊ nu vegar viller ganga/ ⁊
heita þm̄ þrelse/ sem þr eru þo sialþer þortopunar
iñar þrælar/ þui huar aþ sem nockr er yþuer vñiñ
þss þion er hñ vordiñ/ þui þyrst þr eru vm þlyder
saurendum veralldariñar/ þyrer vidrkeñing Drott
ins/ ⁊ lausnarans Jesu Kristi/ eñ verda sidan aptr i
hid sama vaþder ⁊ yþuer vñer þa er hia þm̄ sida
ra vordit verra hinu þyrra/ þt betra væri þm̄ þ þr Prou.
heþdu ecki þeckt riettlætisins gotu/ eñ þ þr þecki ha xxvi
na/ ⁊ vm venda sier i þra þui heilaga bodordi
sem þm̄ er geþit/ sañliga hēder þa þ/ huat i soñum

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

ordzkuidi plagar at seigiazt/at hundriñ er aptr hor
þiñ tilsiñar spyiu/ ꝛ þueigit suin vellter sier aptur
i saumum saur.

Þridie capitule

DEssi er sa añar pistill sem eg skriþa ydr
hiner kꝫrnztu/i huerium eg vpp huet ꝛ
a miñe yduart skꝫrt hugskot/s° at þi-
er hugleidit þau ord sem ydr adr þyre
þram̃ eru saugd aþ heilogũ spamoñum
ꝛ aþ vorũ bod burdi/vier sem erũ postular drott-
ins ꝛ lausnarans

Og i þyrstu þa vitid/ þ a sidurstũ dadgũ mu-
nu koma spottarar huerier epter þra eiginligũ girn
dũ munu ganga/ ꝛ seigia/huar er þyre heit hñs til
komu/þui þadan i þra þedrner soþnudu/bliþa al
ler hluter s° sẽ aþ vpp haþi skopunariñar verit er
þui viliande latazt þr eigi vita þ/at himnarner eir
nen voru þordum tid/þar med/þ iordin aþ vat
ninu ꝛ i vatninu stodz þyre gudz ord/ þo vard sõ
adr verolldin i þñ tid þyrer þau saumu med vatz-
þlodinu þordiorþut/s° ꝛ eirnen sa himiñ ꝛ iord sẽ
nu er/verda þyre hans ord spaurut/s° þ þau elldi
num vardueitt verdi a domsins dag/ ꝛ til þyredꝫ
mingar o milldra mañа

Eñ eitt sie o hulit þyre ydr/hiner kꝫruztu/ þ eiñ
dagr þyrer drottni/er sem þusund ara/ ꝛ þusund
ar s° sem eirn dagr/Drottiñ seinckar eigi þui hañ
þyre hiet/svo sem þat sumer hallda/helldur heþ-
er hañ þolinmꝫdi vid oss/ ꝛ vill eigi þat nockr þor
tapizt/helldur þat huer madur snue sier til yþuer
botar.Eñ dagur drottins man koma sem þioþur
vm nott/a huerium himnarner munu þor ganga
medr stor brestũ /eñ himen tunglin aþ hita bradna
ꝛ iord

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

ꝛ iordin/ ꝛ þau verck sem þar eru iñe munu vpp breña

Med þui at allt þtta skal nu forganga/huilikum byriar ydr/ þa at vera med heilogu athæfi/ ꝛ millde verckum/ þier sem epter bidit ꝛ skundit at þre til komu þess drottins dagsins/a hueriũ himin iñ af ellde forgeingr/ ꝛ himin tũglin af hita bradna/eñ vier væntum nytz himins/ ꝛ nyrrar iardar epter hans fyre heite i hueriũ at riettlætid bygger

Fyrer þui miner kæruztu/medan þier skulut þess vænta/ þa kostgæfit þat þier fyre honũ o flecka der ꝛ o straffanliger i fridinum fundner verdit/ ꝛ þolinmædi vors drottins halldit fyrer ydra salu hialp/sem ydr eirnen vor elskuligr broder Pall epter þre speke ed honum er gefin/skrifat hefer/ svo sem at hañ i ollum brefum þar vm ræder i huerium at eru sumer hluter þunger at/skilia/hueria hiner o frodu ꝛ stadlausu lyta/svo sem eirnen adrar riiningar til þra eigiligrar fyredæmigar

Eñ þier miner elskuliger/a medan þier fyrefram vitid/ þa vacktid ydur/þat þier ecki fyre villu dadlausra maña fraleidder verdit ꝛ af fallit i fra ydrum eigenligum stadleik/eñ vagxit i uadiñe ꝛ vidur keñingu vors drottins/ ꝛ lausnarans Jesu christi/ þeim sama sie dyrd nu og vm eilifligdægr AMEN

Formale yfuer þm þrimur S Johañis Pistlum

DEssi hiñ fyrsti Pistell Sancti Johañis er rietteliga eiñ postuligur pistill/ ꝛ skyllde med riettu stragr hans Gudzspiollum epier fylgia/þuiat lika svo sem hañ vt i Gudz spiollunum truna

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

þram̄ knyer lika s° mꝫter hn̄ hier i þssū pistle/ þm̄
sem sier hrosa truariñar an verckaña/ ⁊ lꝫrir mar
gꝫalld liga/ þ verckin eigi epter bliꝫue/ huar ed tru
an er/ eñ eꝫ verckin verda eigi/ þa er su trua ecki rie
ttilig/ helldr lygi ⁊ myrckr/ eñ þtta sama giorir hañ
eigi/ med rekstri vpp a laugmalit lika sem Jacobs
pistill giorer helldr mꝫ til lockan/ þ vier eirnen sku
lū elska/ lika s° sē gud heꝫer oss elskat

Hañ skriꝫar hier ⁊ eirnen iñe hart i giegn þm
Cherinter/ ⁊ i giegn anda hins antichristꝫ/ sem þa
þegar i þ siñe vpp hoꝫ christū at aꝫ neita/ þ hañ
heꝫdi holdgan a sig tekit/ huat nu allra ꝫyrst riett
i sueiꝫing geingr/ þui þott vꝫr nu vm stunder ecki
opinskarliga aꝫ neitum mꝫ muñinū þ christr haꝫ i
holldgan a sig tekit/ þa aꝫneita þr þo þ med hiar
tanu med lꝫrdominū ⁊ med liꝫnadinū/ þat huer
ed ꝫyrer sin verck ⁊ giorder vill ꝫromr ⁊ hialpligr
verda/ hañ giorir iaꝫnt lika svo mickit/ sem sa er
christum aꝫneitar aꝫ þui at christr heꝫer þar ꝫy
re holldgan a sig tekit/ þ hañ oss an vorra vercka/
alleinaꝫta ꝫyrer sitt blod/ ꝫroma ⁊ hialpliga giordi

Svo strider nu þessi pistill i giegn badum por
tum/ sem er i giegn þm/ er algiorliga an verckaña
vilia i truñe vera/ ⁊ i giegn þm̄ sem med sinū verck
um vilia ꝫromer verda/ ⁊ helldr oss svo vpp a þre
riettre midgotu/ þ vier ꝫyrer truna verdum ꝫro
mer ⁊ synda lauser/ ⁊ þar epter a nꝫr vier erum
ꝫromer þa idkū sialꝫ kraꝫa kꝫrleikañ ⁊ god verck/
ꝫyrer gudꝫ saker an alla epter leiting vors a bata

Hiner adrer tweir pistlarner eru onguer lꝫrd
oms pistlar/ helldr epter dꝫmi kꝫrleiksins ⁊ truar
iñar ⁊ haꝫa eirnen eiñ riettañ postuligañ anda

þat er

Fyrsti Capitule

SAt er var af vpp hafi
huat vier heyrdū/huat
vier saum vorū augū/
a huat vier horfdum/
ꝛ vorar hendr a toku/
af ordi lifsins/ ꝛ lifit
audbirtizt/ꝛ vier saū/
ꝛ vottū/ꝛ bodum ydr
lifit þ æfiligt er/ þ uert
ed var hia faudrinum
ꝛ birtizt oss/huat vier
saum ꝛ heyrdū/ þ bodum vier ydr/sꝰ at þier hef
dut sampielag medr oss/ ꝛ vort sāfielag sie medr
faudrnū ꝛ medr hñs syne Jesu Christo/ꝛ þtta skri
fū vier ydr/vpp a þ ydr faugnudr sie fullkōligr.
Og þsse er bodskapriñ huern vier heyrdū af hm̄
ꝛ bodū ydr/ þ gud er lios/ꝛ eingin myrckr eru i hm̄
ef at vier seigiū/ þ vier hofū sampielag med hm̄/
ꝛ gaungū i myrckrinu/ þa liugu vier ꝛ giorum ecki
sañleik/eñ ef vier gongum i liosino/lika sem hñ sia
lfr i liosinu er/ þa hofū vier sampielag iñbyrdis/
ꝛ blodit Jesu Christi hñs sonar hreinsar oss af
allri synd.
Ef at vier seigiū/ vier hofum aungua synd/vil
lu vier sialfa oss/ꝛ sañleikriñ er ecki i oss/eñ ef vier
vidrkeñum vorar synder þa er hñ trur ꝛ riettlatr/
svo at hñ fyrer gefr oss vorar synder/ꝛ hreinsar
oss af ollu ranglæti/ ef vier seigium/ at eigi synd
gudum vier/ þa gioru vier hñ at liugara/ꝛ hñs ord
eru þa ecki i oss

Añar Capitule

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Min sona korn/ þtta skrifa eg ydr/ s° at þiersyndgit eigi/ ⁊ ef einhuer misgiorer/ þa hofum vier arnadar mañ hia faudrnũ Jesũ Christũ sa riettuiser/ ⁊ hñ sami er forlikun fyrer vorar synder/ eñ eigi einazta fyre vorũ/ helldr eirnẽ fyrer allrar ver alldariñar/ ⁊ þar af vitũ vier/ þ vier keñũ hñ/ ef at vier varduetum hñs bodord/ Huer ed seiger sig keña hñ/ ⁊ helldr ecki hñs bodord/ sa er liugare/ ⁊ i þuilikũ er ecki sañleikriñ/ eñ huer hñs ord vardueiter/ i þm̃ er sañarliga gudz kærleike fullkõligr/ þar af þeckium vier/ þ vier i hm̃ eru/ huer hñ seiger sig i hm̃ vera/ sa skal ⁊ ganga/ lika sẽ hñ hefer geingit

Kærir brædr eg skrifa ydr ecki nytt bodord/ helldr gamalli bodord/ þat þier hafit fra vpp hafi hafit/ ⁊ eñ aptr skrifa eg ydr nytt bodord/ þ sañarligt er hia hm̃ ⁊ hia ydr/ þt myrckrin eru forgeingin/ ⁊ hid saña liosit skin nu/ huer hñ seiger sig i liosinu vera ⁊ hatar siñ brodr/ sa er eñ allt hier til i myrckrunũ/ huer siñ brodr elskar hñ blifr i liosino ⁊ i hia hm̃ er eingẽ hneyckslan/ eñ huer siñ brodr hatar/ sa er i myrckrino ⁊ rafr i myrckrino/ ⁊ veit eigi huert hñ geingr/ þat myrckrin hafa hñs augu for

Sona korn min eg skrifa ydr þ/ at ydr (blidat verda syndern̄ fyre gefn̄/ fyre hñs nafn/ eg skrifa ydr fedrunũ/ þt þier keñit þñ sem af vpp hafi er/ Eg skrifa ydr æsku mõm/ þt þier hafit illzku fianda yfuer vñit/ Eg skrifa ydr smabornunũ þt þier keñit faudriñ/ Eg skrifadi ydr fedrunũ þ þier þecktud þañ sem af vpphafi er/ Eg skrifadi ydr æsku mõm/ at þier styrckuer erut ⁊ þ gudz ord blifr hia ydr/ ⁊ illzku fiandañ hafit yfuer vñit

Eigi skulu þier heimiñ elska nie neitt þ i hm̃ er

ef no

eþ nockr elskar heimin/i hm̄ er ecki kærleike þaudr
sins/ þui allt þ i heimenū er/sem at er þysn holldz þysn h
ins/ ⁊ girnd augnaña/ ⁊ drambsamt liþ verne/ þ ns er s
ecki er aþ þaudrnū/helldr aþ heimenū ⁊ heimrin̄ þor ue gir
geingr/ ⁊ hn̄s girnd/en̄ huer at gudz vilia giorir sa gnaña
bliþr at eiliþu irne ⁊

Sona korn/ þ er hin sidarsta stund/ ⁊ sem þier en̄ drā
haþit heyrt þ anta christr kemr/ ⁊ nu eru marger liþueri
antachristar vordner/huar aþ vier vitū at þ er hin þgirne
sidarsta stund/ þr eru aþ oss vt geingner/ En̄ þr ⁊ meto
voru ecki aþ oss þui eþ væri þr vt aþ oss/ þa heþ vilia n
di þr hia oss bliþit/en̄ vpp a þ þr auglioser verdi metin̄
þ þr eru eigi aller aþ oss

Og þier haþit smurningina aþ þm̄ sē heilagr er
⁊ ken̄it allt/eg skriþade ydr eigi/s° sē þ visse þier ei
ge sañleikin̄/helldr vitid þier hn̄/ ⁊ vitid þ eingin ly
gi vt aþ sañleikanū kemr/huer er liugaren̄/vtan sa
sē neitar þ at Jesus sie Christr/ þ er sa antachristr
sem þodrin̄ ⁊ sonin̄ neitar ⁊ huer synenū aþ neitar/
hn̄ heþer ⁊ ecki þaudrin̄/ Huat þier haþit nu heyrt
aþ vpp haþi þ bliþue hia ydr/ eþ þ bliþr hia ydr
huat þier aþ vpp haþi/haþit heyrt þa munu þier
hia synenū ⁊ hia þodrnum bliþa/ ⁊ þtta er þyre hei
tid huert hn̄ heþer oss veitt sem er eiliþt liþ.

Þtta heþi eg skriþat ydr aþ þm̄ huerier ydr aþ ve
ga leida/ ⁊ smurnīgin sē þier aþ hm̄ haþit medtekit
bliþr hia ydr/ ⁊ þurþit ecki þ nein̄ læri ydr/helldr s°
sē su smurning lærir ydr alla hluti/ þa er þ sañin̄de
⁊ eingin lygn/ ⁊ sē hū heþer ydr lært/ þa bliþit hia
þre saumu/ ⁊ nu sona korn bliþit hia hm̄/ vpp a þ
nær hn̄ mā opiberazt/ at vier hoþū orugt traust/ ⁊
verdū eigi þyre hm̄ at hneyckslā i hn̄s tilkomu/ þyrst
þier vitid hn̄ er riettuis/ þa vitid eirnen þ huer rieit
uisina giorir/sa er aþ hm̄ þæddr.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Fyrsti S/Johannis

Pridie Capitule

Saet/ huilikañ kꝛleika þ þadriñ hepeꝛ oss andsynt/at vier skulū gudz born kallazt/ þyrer þui þecker þꝛ heimzins ecki/ þt hñ keñer hñ eigi/ miner kꝛuzu vier erum nu gudz born/ ꝛ þ er çñ eigi birst þ/at vier þ erū/en vier vitū/ þa birtazt man/ þ vier munū hm̃ liker vera/ þui vier munū hñ sia s° sem at hñ er/ ꝛ huer eiñ er þuilika von hepꝛ til hñs sa hreinsar sig/ lika sem at hñ er hreiñ/ Huer synd giorir sa giorir rangt/ ꝛ syndin er hid ranga/ ꝛ þier vitid þ hñ birtizt/ vpp a þ hñ vꝛar synder/ burt tꝛki/ ꝛ eingin synd er i hm̃/ Huer i hñ bliꝛr sa synd gar ecki/ Huer hñ syndgazt/ sa hepꝛ er eigi hñ sied nie þeckt

Sonakorn/ latid onguañ villa ydꝛ/ huer riettuisina giorir/ sa er riettuis/ lika sē hñ er riettuis/ huer syndi na giorir sa er aþ dioþlinū þt dioþuliñ syndgadizt aþ vpphafi/ þ̄ þyrer birtizt gudz son/ þ hñ vpp leysti dioþulsins verck/ huer aþ gudi er þꝗddꝛ/ sa giorir eigi synd/ þt hñs sad bliꝛr hia hm̃/ ꝛ hñ getr eigi syndgazt/ þt hñ er aþ gudi þꝗddꝛ þar aþ eru augliosʒ gudz born ꝛ dioþulsins born/ huer hñ er eigi riettuis/ sa er ecki aþ gudi/ ꝛ huer eigi elskar siñ

Þt þ er sa bodskapꝛ sē þier hafit heyrt (brodꝛ þra vpphafi þ vier skulū elska oss iñbyrdis/ ecki sē Cain sa aþ hinū vonda var/ ꝛ i helslo siñ brodꝛ/ ꝛ þyrer þ i helslo hñ hm̃ þ hñs verck voru vond/ ꝛ hñs brodꝛs riettꝑdug/ ✠ vndꝛizt ecki brꝗdꝛ mi ner/ þott heimzins hati ydꝛ/ vier vitū þ vier vr dauþ damū erū kōner til lifsins/ þt vier elskum brꝗdꝛna/ huer hñ elskar eigi brꝗdꝛna/ sa bliꝛr i daudanum huer siñ brodꝛ hat̃ sa er manndrapare/ ꝛ þier vitid þ

Galiñ. liñañ su in dag

þ mañdrapare heþer eigi eilipt liþ i sier bliþande

A þui þeckiũ vier hñs kąrleika/at hñ heþir sett sitt liþ vt þyrer oss/ ⁊ vier skulum eirnen setia liþit vt þyre brądrna/ Eñ nąr at eiñ huer heþer þssar verallder audąþi ⁊ sier siñ brodr naud lida/ ⁊ lykr sitt hiarta til þyre hm̃/huernin bliþr gudz kąrleike hia hm̃/ Min sona korn elskum eigi mz ordi ⁊ tungu/ Helldr med vercki ⁊ sañleika ✱

Þar aþ þeckiũ vier/ þ vier erum aþ sañleikanũ/ ⁊ kuñũ at haga vorũ hiortũ þyre hñs auglite/ s° / þo at vort hiarta þordąmi oss/ at gud er meire voru hiarta/ ⁊ þecker alla hluti/ þier astsamliger/ eþ vort hiarta þordąmer oss eigi þa hoþũ vier traustleik til gudz/ ⁊ huat vier bidiũ þ munu vier aþ hm̃ audlazt/ þt vier geymum hñs bodord/ ⁊ giorum huat þyre hm̃ þągiligt er

Og þ er hñs bodord/ þ vier truum a naþn hñs son Jesu Christi ⁊ elskũ huer añañ /s° sem þ hñ gaþ oss bodordit/ ⁊ huer hñ varduciter hñs bodord/ sa bliþr i hm̃/ ⁊ þ aþ vitu vier þ hñ bliþr i oss vt aþ þm anda huern hñ heþer geþit oss

Fiordi Capitule

DJer astsamliger/truit eigi hueriũ sẽ einum anda/helldr reynit andana huort þr eru aþ gudi/ þt þ eru marger þalsspameñ i verolldina vt geingner/ þ aþ skulu þier gudz anda keña/at huer andi sẽ vidrkenner þ Jes⁹ krist⁹ sie i holldgan komiñ sa er aþ gudi ⁊ huer andi sem eigi vidr keñer þ Jesus Christ⁹ sie i holldgan komiñ/sa er ecki aþ gudi/ ⁊ þ er sa andi þss antachristz/aþ huerium þier haþit heyrt þ hñ mundi koma/ ⁊ er nu þegar i heimenum

Sona korn þier erut aþ gudi/ ⁊ haþit hina yþ-

ver

uer vñit þuiat sa i ydr er hñ er hinū meire/sem i heimenū er/ þr eru aþ heimenum þyrer þui tala þr vt aþ heimenū/ ⁊ heimriñ heyrir þm/vier erū aþ gudi/huer hañ vidrkeñer gud/sa heyrir oss/huer hañ er eigi aþ gudi/sa heyrir oss ecki/ ⁊ þar aþ keñ um vier andañ sañleiksins/ ⁊ andañ villudōsins

Þier astsamliger/elskum oss iñbyrdis / þuiat kærleikriñ er aþ gudi/ ⁊ huer hñ elskar sa er aþ gudi þæddr/ ⁊ keñer gud /huer hañ elskar ecki/sa keñ er eigi gud/þuiat. ✠ Gud er kærleikriñ/Jþui aud birtizt kærleike gudz vidr oss/ þat gud sendi siñ ein getiñ son i heimiñ/at vier skylldum þyrer hañ liþa þar iñe er kærleikriñ/eigi þat vier elskudum gud helldr þ at hañ elskadi oss/ ⁊ sent siñ son til endurlausnar þyrer vorar synder

Kþyrsta sunnu dapter Trinitis

Þier astsamliger/þyrst þat gud heþer oss s° elskat/ þa skulu vier eirnen elska oss iñ byrdis/eingiñ heþer gud neinu siñe sienan/eþ at vier elskum oss iñ byrdis/ þa bliþr gud i oss ⁊ hans kærleike er þullkomligur i oss/ þar aþ þeckiu vier þat vier bliþum i honum ⁊ hañ i oss/ þuiat hñ heþer geþit oss aþ sinum anda/ ⁊ vier saum/ ⁊ vitum þ þaderiñ heþer sent soniñ til heimsins lausnara / huer nu vidr keñer/ þat Jesus er gudz sonr/i þm bliþr gud/ ⁊ hañ i gudi/ ⁊ vier hoþum þeckt/ ⁊ truat þm kærleika/sem gud heþer til vor ✠

Gud er kærleike/ ⁊ huer i kærleikanum bliþur/ sa bliþr i gudi/ ⁊ gud i hm̄/J þui er kærleikriñ þullkomligr hia oss/at vier hoþum traustleik a deige domsins/ þuiat lika sem hañ er/s° eru vier eirnen i þssm heime/Vggur er eigi kærleike/helldr vt driþur þullkomligr kærleike hrædzluna/ þuiat hrædzlan heþer kuol/eñ huer hañ hrædizt/sa er ecki þullkōligr i kærleikanū.

Lat

Latū oss hñ elska/ þt hñ heþer elskat oss þyrre/ eþ
eiñhuer seiger/ eg elska gud/ ⁊ hat siñ brodr/ sa er
liugari/ þui huer hñ elskar ecki siñ brodr/ huern hñ
sier/ huernen getr sa gud elskat þañ er hñ sier ei
gi/ ⁊ þtta bodord hoþū vier aþ gudi/ þ huer hñ els
kar gud/ hñ elski ⁊ eirniñ siñ brodr ✱ þimte ca

HVer hñ truer þ Jesus sie christr/ sa er aþ
gudi þąddr ⁊ huer ed elskar þñ sem hñ
heþer getid/ sa elskar ⁊ eirnen þñ sem aþ
hm̄ er þąddr/ þar aþ þeckiū vier þ vier
gudz born elskū/ nąr vier elskū gud/ ⁊
holldū hñs bodord/ þt þ er kąrleike til gudz/ þ vier
vardueitū hñs bodord/ ⁊ hñs bodord eru eigi þung
þui ✱ allt huat aþ gudi er þątt þ yþuer vm̄r hei-
meñ/ ⁊ vor trua er yþuerviñigin/ huer verolldina he
þer yþuer vñit/ eñ huer er hñ sē verolldina yþuer
vm̄r/ vtan alleinazta sa er truer þ Jes⁹ er gudz sonr

Þssi er hñ sa sē kemr mz vatni ⁊ blodi Jesus
Christus/ eigi mz vatni alleinazta/ helldr mz vatni
⁊ blodi/ ⁊ andiñ er sa sem vitnar þ andiñ er sañ-
leike/ þt þrir eru sem vitnisburdiñ geþa a himne/
þadriñ/ sonriñ/ ⁊ heilagr andi/ ⁊ þt þrir eru eitt/ ⁊
þrir eru sem vitnisburdiñ geþa a iordu/ andiñ/
vatnit ⁊ blodit/ ⁊ þau þriu eru eitt/ eþ vier medtokū
mañaña vitnisburd/ þa er þo gudz vitnisburdr
meire/ þt gudz vitnisburdr er sa/ þ hñ heþer vitnat
aþ sinum syne/ Huer hñ truer a gudz son/ sa he-
þer þeñañ vitnisburd i sier ✱ huer hñ truer ecki gu
di/ sa giorir hñ at liugara/ þat hñ truer ecki vitnis-
burdinum/ þm̄ gud vitnar aþ sinum syne/ ⁊ þtta
er vitnisburdriñ þat gud heþer geþit oss eilipt
liþ/ Og þetta liþ er i hans syne/ huer gudz son
heþer/ sa heþer liþit/ Huer hañ heþer eigi
gudz

Kþyrsta
suñu dag
epter pask

gudz son/sa hefer ꝛ eigi lifit

Þetta skrifadi eg ydr/ þier sē truit a nafn gudz son ꝛr/s° at þier vitid þ þier hafit eilift lif/ ꝛ þ þier truit a nafn gudz sonar/ þt þ er sa traustleike sē vier hofū til hans/sa ef vier bidiū nockrs/ at epter sinū vilia heyrer hñ oss/ ꝛ fyrst vier vitū þ hñ heyrer oss/huat vier bidium þa vitu vier þ vier þar bæner hofū/hueriar vier hofū bedit af hñ

Ef nockr sier siñ brodr syndgazt einhuerri synd eigi til dauda/sa ma bidia/ ꝛ man hñ gefa þm lif it sē syndgadi ecki til dauda/ þar er ✝ synd til dauda/eg seigi ecki at nockr þar fyrer bidie/allt ranglæti er synd/ ꝛ þar er synd ecki til dauda

Vier vitum þ huer af gude er fæddr/sa syndgar ecki/helldr sa af gudi er fæddr hñ vardueiter sig/ ꝛ hiñ vondi man eigi snerta hñ/vier vitum þ vier erum af gudi/ ꝛ þ allr heimriñ er skickadr i vondu/eñ vier vitum þ gudz sonr er komiñ ꝛ hefer gefit oss þ siñe/at vier keñum þñ sē sañarligr er/ ꝛ erum i hinum sañarliga hans syne Jesu christo/þessr er sañr gud ꝛ eilift lif/Sona korn/vardueitid ydr fra skurgudum AMEN

(synd til) er synd a oti helgum nda huar Matthe° kriſar xij ca

Annar S/ Johannis pistill

HIñe elldre vtualdre frv/ ꝛ heñar bornum/huer eg elska i sañleika/ ꝛ eigi einazta eg/helldr eirnen aller þr sē/vidr kent hafa sañleikiñ/fyre sañleikans saker sem i oss blifr ꝛ i hia oss mun vera at eilifu

Nad/miskuñ/fridr af gudi faudr/ ꝛ af drottne Jesu christo syne faudursins i sañle

i sañleik ⁊ kærleika/sie ydr med

Nærsta gladr em eg/þat eg hefi fundit medal þiña barna þa i sañleiknum ganga/s° sem þ vier hofū bodordit af faudrnū med tekit/ ⁊ nu bid eg þig frwa/eigi sē skrifi eg þier nytt bodord/hell dr þat huat vier hofū hafit fra vpp hafi/at vier elskum oss iñ byrdis/ ⁊ þ er kærleikriñ at vier gon gum epter hans bodordi

Þetta er þ bodord sem þier hafit heyrt af vpp hafi vpp a þ þier gangit þar iñe/þuiat marger sui karar eru vt farner i heimeñ/sem ecki vidrkeña Je sum christum i holldgan komiñ vera. Þessi suik are/er sa Antachristr/Siaed ydr fyrer at þier gla tid ecki þui huat þier hafit verckat/helldr s° at þier medtakit full verdlaun/huer hañ skrikar ⁊ blifur ecki i lærdomi christz sa hefer onguañ gud/ huer ed blifr i lærdominū/sa hefer bædi fodriñ ⁊ sōiñ

Ef eiñ huer kemr til ydar ⁊ med flytr eigi þeñ añ lærdom hñ medtakit ecki i husit/⁊ heilsit hm̄ eir nen ecki/ þui huer hm̄ heilsar/sa giorir sig hlut taka ra hans vondra vercka. Eg hefdi margt at skrifa ydr/eñ eg vil eigi med bok felli ⁊ bleke/helldr vona eg at koma til ydar/ ⁊ þ muñr vid muñ mæli/vpp a þat vor faugnudr fullkomligr sie. Þier heilsa bo rn systur þiñar hiñar vtuoldu AMEN

Hinn þridie pistill S/ Johannis

SEim elldra Gaio hinum elsku liga/huern eg elska i sañleika m iñ kærazte/eg æske i ollum grei nū þ at þier vel vegne ⁊ heilbri gdr siert/s° sē þ nær þiñe salu vel vegnar/eg gladdizt nærsta þa brædurner komu/⁊ gafu

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

vitnis burd af þinū sañleika/s° sem þu þa geingr i sañleika/eg hefi eigi nockrn faugnut meire eñ þñ þ eg heÿre þ min born ganga i sañleikanum

Miñ astsamlige/þu giorer truliga huat þu giorer vid brædrna/ꝛ gestina/huerier af þinū kærleika hafa vitnis burd gefit/ fyre sofnudinū/ꝛ þ hefer þu velgiort/at þu hefer þiñ fyre gudi verdugliga til vegar komit/þui fyre hñs nafns saker eru þr vt farner/ꝛ hafa af Heidingiū eckert tekit/ þui skulu vier þss hattar medteka/ vpp a þ vier sieum samuerckendr sañleiksins

Eg skrifadi safnadinū/Eñ Diotrephes/sa medal þra vill mickels metiñ vera/medtekr oss eigi/fyrer þui nær eg kem/vil eg amiña hñ siña vercka/er hñ giorer/ꝛ þuætter med vondū ordū i gegn oss/ꝛ lætr sier eigi nægia þ hñ medtekr eigi sialfr brædrna/ꝛ fyrebÿdr þm̄ sem þ vilia giora/ꝛ vtrekr þa af sofnudinum

Miñ kærazti/epter fylg eigi hinu vonda/helldr þui hinu goda/huer illa giorer/sa sier eigi gud/Demetrius hñ hefer vitnis burd af huerium mañi/ꝛ af sañleiknū sialfū/ꝛ vier berū eirnen vitne/ꝛ þier vitid þ vor vitnis burdur er sañr/ Eg hefda vel margt at skrifa/eñ eg villda eigi med bleki ꝛ peña til þin skrifa/eñ eg vænti þ eg muni snarliga sia þig ꝛ mun þa muñr vid muñ mæla/fridr sie þier/ þier heilsa vinerner/Heilsa þu vinunum med nafni

Pistill hins h. Jude

IVdas þion Jesu christi / eñ broder Jacobi

Þm kolludū/sē helgader eru i gude fodr/ꝛ vardueitter i Jesu Christo/ miskuñseme/fridr/ꝛ kærleike margfalldizt ydr

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Hiner kꝗruztu/mz þui eg haþda allañ settning
a ydr at skriþa/vt aþ almeñeligu voru hialprꝗdi
virtizt mier naudsynligt mz skriþe at a miña þþi-
er yþuer þre tru stridit sē hinū heilogu er eitt siñ oþ
ur þeingin/ þt þar eru nockrer m̄ þr iaþn þramt iñ
haþa lꝗdzt/vt aþ hueriū þordum tid skriþat er/til
þssa dōs a þellis/ þr eru o millder/ ⁊ vm vēda nad
gudz vors i mūadliþue/ ⁊ aþ neita gud ⁊ vorn dro
rtiñ Jesū christū/ þañ einckunar drottnara

Eñ eg vil vnderuisa ydr/at þier eitt siñ vitid/ þat
drottiñ þañ tid hñ þrelsadi þolkit aþ egipta landj/
at i añat siñ glatadi hñ þiñ sē eigi trudu/Lika eir
nen einglana/huerier ecki geymdu þra hoþdīgia dō
helldr þorlictu sitt heimele/heþer hñ vardueitt i dō
þsshins myckla dags vnder ꝗþinligū baūdū myrck
ursins s° sē eirnen Sodoma ⁊ Gomorra/ ⁊ vm li
ggiande borger er mz sama hꝗtte ⁊ þꝗr vt horazt
hoþdu/ ⁊ epter audru holldi geingner eru/ ⁊ giord-
er eru at epter dꝗmi/ ⁊ þola kuol ꝗþinligs elldz/sli
ckt hid sama eru eirnen þsser draum þiþl / huerier
holldit saurga eñ herra stiettina þor sma ⁊ tignina
hꝗda Eñ Michael sa hoþut eingill/ þa hañ
vid dioþuliñ bardizt ⁊ vid hñ þrattadi vm likama
Moysi/dirþdizt hñ ecki doms atkuꝗdi hadūgariñ
a at þella/helldr sagdi hñ Drottiñ straþþi þig Eñ
þsser lasta þar þr eckert aþ vita/eñ huat þr aþ natt
uru s° sem oñr skynlaus dyr vita/ þa spilla þr si-
er þar iñe/Swei þiñ/ þt þr gāga veg Cains ⁊ þalla
i villu dō Balaams þyrer verd kaups saker/ ⁊ þy-
re þarazt i mot moglan Chore Þr eru o þeck
ter brālādi medal sin aþ ydar astgioþū /an/otta/
gꝗdādi sig sialþua/ þr eru vatz lausskÿ sē aþ vīdi
vm v?da driþī þr eru haust vidr visiñ o þriosaū tre

(odru holldi þ er mz o natt ligū hꝗ tti mott holldi no at synd- gazt sē i Sodo ma ski di.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

twysar dauder/ ꝛ vpp rꝗtter/ grim̃ar siaꝼuar bylg
iur/ vt laudrande sinar eigenligar vansemder/ vill
ar stiornꝛ/ hueriũ at vardueitt er þokan myrckraña
at eiliꝼu

Eñ Enoch hiñ sioũdi ꝼra Adam heꝼer etrnen
aꝼ þssm spad ꝛ sagt Siaet þ drottiñ kemꝛ mꝫ morg
þusund heilagra dom at giora yꝼuer ollũ/ ꝛ at str
aꝼꝼa alla þa sem o millder eru/ aꝼ ollũ giordũ sẽ
þr o milldiliga drygdu/ ꝛ aꝼ ollu hordu sem o mi
llder syndarar haꝼa i moti hm̃ talat

Þr eru moglẽdꝛ/ ꝛ a tolunarsamer/ epter sinum
girndũ gangãdi ꝛ þra muñꝛ talar hrok yrdi/ ꝛ da
dꝫt at mañgreinar a litinu/ ꝼyrer gagnsemdar sak
er/ eñ þier elskuliger verit miñuger þra orda sem hi
er adꝛ ꝼyrre saugd haꝼa verit aꝼ postulum drott-
ins vors Jesu christi þþr saugdu ydꝛ/ at a sidur
stũ timũ mũdu spottarar koma huerier epter sinũ
girndũ gãga munu i o milldiligu liꝼuerne/ þr eru
huerier tvidrꝗgne giora/ huerier likamliger eru/
þr aunguañ anda haꝼa

Eñ þier astsamliger/ vppbyggit ydꝛ yꝼuer ydra
allra heiloguꝫtu tꝛu ꝼyrer heilagañ anda/ ꝛ bidiet/
ꝛ vardueitid ydꝛ i gudꝫ kꝗrleika ꝛ vꝗntid þrar mi
skuñ ꝛr drottins vors Jesu christi til eiliꝼs liꝼs/ og
halldit þeñañ orskurd þ þier sãbarmit ydur þssm̃/
eñ þa adra ꝼyre hrꝗdꝫlu hialpliga giorit/ ꝛ ryckit
þm vr balinu/ ꝛ at hatri haꝼit þñ ꝼleckada holldꝫ
ins kyrtil

Eñ þm sem ydꝛ kañ vardueita vtan vanꝫa/ og
athegda ꝼyre auglite siñar dyrdar o ꝼleckada med
ur ꝼaugnudi/ þm gudi sem alleina er vituꝛ/ vorũ
lausnara/ sie dyrd/ ꝛ mycklan/ ꝛ valld/ ꝛ mackt/ nu
ꝛ vm allar allder at eiliꝼu CMEN

miner

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Formale

Oſner herrar/Kriſtiliger bꝛꝺr/ þeſſa formala ſem doctores haꝼa ſaman ſett yꝼuer þeſſari bok Apocalipſis þ er opin beranæ Johañis/hꝛpi eg eigi þorat hier þyre at ſetia lata (þt eg villda ongū yꝺ ar ſturlan giora i neinu) aꝼ þui mier þicker hñ nꝛr ſta hardlgia hlioda/vpp a þañ eꝺ þꝛ kalla verallꝺ ligañ Paꝼuaꝺō/ꝛ þulan þiedratt er biſcupar ꝛ þia hoꝼ preſtar/haꝼa nu vm ſtunder haꝼt huerier mꝛ riettu ꝗttu at vera Jeſu Chriſti ꝛ hñs gudꝛſpialla eyrind rekar/eñ onguer plꝗgendꝛ ſleimeligs þie dra ttar (huat er S. Pall kallar/ſkurgoda dyrckan eg dirpunzt varla at ſeigia antachriſtꝛ riki ꝛc.

Eñ þ hñ kallar hier Eingla þ ſkulu þier vnder ſtanda meꝺ biſcupa ꝛ predikara i chriſtniñe/ þat Angelus/ þ vier kollū Eingil/ þ þꝺizt a norꝺꝛnu ſendi bodi/ Sumer vt aꝼ þm̄ goꝺer sō ſem voru helger þeꝺr ꝛ Doctores/ þꝛ eꝺ gudꝛ orꝺ rietliga þre dikudu/lika ſem at voru þꝛ Athanaſiꝰ ꝛ Auguſti nus ꝛ aꝺrer þm̄ liker

Eñ meꝺ þa hinu vondu Eingla merckiazt vil lu meñ/ꝛ þꝛbiſcupar ſem eckꝛ þram þylgia ſinu em bꝗtti/huat at er gudꝛſpiallig predikan/eñ elſka nie ir ſtundligañ aud þſſarar þall volltu verallꝺar/mꝛ sō o chriſtiligū þie drꝗtti vnder ſig ꝛ ſinar (þꝗr þꝛ kalla) chriſtiligar kirkiur/vm huat hier giorizt ein gin þaurꝼ at rꝗda/ þt mier o nytū ynglinge ber ei gi þſſkonar at ſtraꝼꝼa at sō kōnu/eñ gud drottñ ꝺyrꝺarifar gepi yꝺr bꝛꝺr miner ſina rietti þerþuga ſendi boda þa er yꝺr lꝗra riett añ veg gudꝛſpialligs ſanleika Amen

q iij Opin

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Opinberaner

Opinberan Jesu christi hueria gud gaꝼ hm̄ til at kuñgiora sinū þion huer skie skal snarliga ⁊ til teicknat ⁊ sent heꝼer ꝼyrer siñ eingel til sins þienara Johañis/ huer vitnad heꝼer gudz ord/ ⁊ vitnes burdiñ aꝼ Jesu christo / huat hellzt hñ heꝼer/ sąll er hñ sem les/ ⁊ sa sem heyrir ordit spadōsins/ ⁊ vard ueiter huat i hm̄ skriꝼat er þuiat timiñ er nalągr

Johañis þm vij samkūdū sem i Asia eru Nad sie med ydr ⁊ ꝼridr aꝼ þm sem er/ ⁊ þm sem var/ ⁊ þm̄ sem koma mū/ ⁊ aꝼ þm̄ vij aundū sē eru ꝼyre hñs stoli/ ⁊ aꝼ Jesu christo/ sa sem er trvr vottr ⁊ ꝼrū getningr ꝼram̄lidiña ⁊ hoꝼdrnge iardariñar konūga/ huer oss heꝼer elskat ⁊ þueigit aꝼ syndunū i sinu blodi/ ⁊ heꝼer giort oss til konūga ⁊ keñemaña ꝼyre gudi ⁊ sinū ꝼodr þm̄ hinū sama sie dyrd ⁊ valld vm allder allda at eiliꝼu Amen/ Siaet hñ kemur mz skyinu/ ⁊ oll augu munu hñ sia ⁊ þr ed hñ stūgit haꝼa ⁊ allar kynkuisler iardar munu kueina s° sie Amen/ Eg em A ⁊ O vpphaꝼ ⁊ endi seiger drottiñ sa sē er ⁊ sa ed var/ ⁊ sa sē kōa mū hiñ almaituge

Eg Johañis ydar broder ⁊ hlutakare i hormūg iñe ⁊ a rikino ⁊ þolin mądi Jesu christi/ var i eyñe Pathmos ꝼyre gudz ordz saker ⁊ vitnesburdar Jesu christi/ eg var i anda a suñu deigi/ ⁊ eg heyrda a bak mier aptr raust myckla sē ludrs/ s° seigiādi/ Eg em A ⁊ O ꝼyrstr ⁊ sidarstr ⁊ huat þu sier þ skriꝼa i bok ⁊ sent þ til sākūdaña i Asia/ til Epheso ⁊ til Smyrnē/ til Pergamō/ ⁊ til Thyatiras/ til Sarden

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

ꝛ til Philadelphian ꝛ til Laodiceam

Og eg ſnera mier vid þ eg lita þa rauſt sē vid mig taladi ꝛ sē eg ſnera mier vid sa eg vij lioſa ſtikr gulligar/ ꝛ mille gulligra ſtiakaña þñ likr var mãzins ſyne/ sa var klǫddr ſidre ſlyppu ꝛ ſpētr vm bringuna gulligū lida/ eñ hñs hoþut ꝛ har voru huit/ sem huit wll ꝛ lika sē ſniar ꝛ hñs augu sē elldzis loge/ ꝛ hñs þǫtr sē þ latū er gloar i aþle/ ꝛ hñs raudd sē nydz myckilla vatna ꝛ haþdi vij ſtiornr i ſiñe hǫgri hēdi ꝛ vt aþ hñſ muñe gieck huaſt twieggiad ſuerd ꝛ hñs andlit lyſte sem ſkin anda sol

Og sē eg sa hñ þiell eg til hñs þota s° sē daudr ꝛ hñ lagdi ſina hǫgri hōd yþuer mig ꝛ ſagdi til min/ hrǫdzt þu ecki/ eg em þyrſtr ꝛ ſidarſtr/ ꝛ liþēdi/ eg var daudr/ ꝛ Sia? at eg em liþandi vm allder at eiliþu/ ꝛ heþi lyckla heluitaña ꝛ daudās/ ſkriþa huat þu ſied heþer ꝛ huat þar er ꝛ huat þar epter a ſkie ſkal Leyndañ dō þra vij ſtiarna sē þu heþer ſied i miñe hēdi/ ꝛ þǫr vij gulligar ſtikr/ þſſar vij ſtiornr/ eru einglar vij samkūdna/ ꝛ þǫr vij lioſa ſtikr þu heþer ſied eru vij samkūdr

Añar capitule

OG einglinū ſamkūdu ñar til Epheſo ſkriþa þu/ þetta ſeiger sa sē helldr vij ſtiornū i ſiñe hǫgre hēdi/ sa sē geingr mitt a mille vij gulligra ſtickna/ Eg veit þ in verck/ ꝛ þitt erþuide/ ꝛ þina þolinmǫdi/ ꝛ þ þu kant ecki hina vōdu at vmlida ꝛ þreiſtader þa sē ſig ſeigia poſtula vera ꝛ eru þo eigi/ ꝛ þu þant þa liugara ꝛ leidzt þ ꝛ þolinmǫdi heþer ꝛ þu þolder þyrer mins naþns ſaker ꝛ þreyttizt ecki/ eñ þ heþi eg a moti þier/ þ þu hiñ þyrſta kǫrleik þorliezt/ minzt a hnar þu ert aþ þalliñ ꝛ gior idran/ ꝛ gior hin þyrru

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

verckin/eñ ep ecki man eg þier ſnarliga koma ꝛ þi
na lioſa ſtiku i burtu hrinda vr ſinum ſtad/ vtan
þu giorir idran. Eñ þ heper þu at þu hatar verck
þra Nicolaitarum/huer eg ꝛ eirnex hata/huer ey-
ru heper at heyra hñ heyre/huat andiñ ſeiger ſāk-
dunum/huer hñ ypuer viñr þm mun eg gepa at e-
ta ap lips trenu/ þ i gudz paradis er

Og þm̃ eingle ſamkunduñar til Smyrnen ſkri
þa þu þetta ſeiger hiñ þyrſti ꝛ ſidarſti / ſa dauder
var/ꝛ lipner. Eg veit þin verck/ꝛ þina hormung ꝛ
þatackt/eñ þu ert audigr/ꝛ laſtan þra sem ſeigia
ſig gydinga vera ꝛ eru ecki/heldr eru þr Satans
ſoknudr/Hradzt þu eckert þra/huat þu lida munt
sia/diopulliñ mū nockra ap ydr i dyplitzu pleygia
vpp ap þier þreiſtader verdit/ ꝛ þier munut hor-
mūg hapa i tiv daga/ vert trur allt til daudans/
sº mā eg gepa þier Coronu lipſis/huer eyru heper
ſa heyre huat āðiñ ſeiger ſākūdunū/huer hellzt yp
uer viñr/ þm ſkal eckert mein ſkie ap þm̃ odrū dau

Og þm̃ eingle ſamkunduñar til Pergamon (da.
ſkripa þu/ þetta ſeiger sa sē heper hid huaſſa twi
eggiada ſuerd/eg veit huat þu giorir/ꝛ hu þu byr
huar hellzt at er andſkotans sæte/ꝛ þu heldr mitt
nafn ꝛ afneitader eigi mina tru/Og a minū dog
um er Antipas miñ trur vottr hia ydr i hælſleigiñ
Huar ed satan bygger/eñ eg hepe patt eina a mo-
ti þier/ þ þu þar ſtalpr heper þa sem lærdom Ba
laam/hallda sa sē lærdi pyre Balac at ſenda hne
ykſlan pyre ſonū Iſraelis/til at eta ap þui sē ſkur
godū opfradizt/ꝛ horanet at drygia/Lika sº eir
nen heper þu þa sē hallda kenningar Nicolaitarum/
huat er eg hata/gior ypuer bot. Eñ ep ecki þa mā
eg þier ſnarliga koma/ꝛ ſtrida vidr þa medr suer

dinns

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

di mins mũz. huer eyru hefer sa heyre huat and-
iñ seiger sãkũdunũ/huer hñ ÿfuer viñr þm̃ man eg
gefa at eta af þui folginu Manna/ ⁊ eg mun ge-
fa hm̃ godañ vitnisburd ⁊ mz vitnesburdinũ nytt
nafn skrifat þ einginñ keñer vtan sa þ medtekr

Og þm̃ eingle samkũduñar til Thyatira skri-
fa þu Þetta seiger sonr gudz/sa augu hefer sem
elldz loga/ ⁊ hñs fætr sẽ gloanda latun/eg veit þin
verck ⁊ þiñ kærleika/ ⁊ tru ⁊ þina þolin mædi/ ⁊
þ hin sidare verckin muuu hinũ fyrrũ fleire/eñ
fatt nockut hefi eg a moti þier/ þ þu leyfer þre
kuiñu Jezabel sẽ seiger sig spakonu vera/at læra
⁊ villa mina þiona/horaner at drygia/ ⁊ skurguda
fornec at eta/ ⁊ eg hefi heñe tima gefit/ þ hun
skylldi idran giora fyrer heñar horaner ⁊ hun gio
rer aungua idran/ Sia? eg fleygi hñe i reckiu/ ⁊
huerier med hñe hordõ drygt hafa/ i hinar mestu
hormũg/nema hũ giori yfuer bot fyrer sin verck
⁊ hñar born mun eg dauda deyda/ ⁊ allar sam-
kundr skulu vidr keña þ eg em nyrnaña ⁊ hiarta-
ña ransakare/ ⁊ eg mun gefa hueriũ ydar sem ei-
num/epter sinum verckum.

Eñ ydr seige eg/ ⁊ hinũ odrũ sem eru til Thy
atira/ þr þñañ lærdõ eigi hafa/ ⁊ huerier ecki vidr
kent hafa dypt andskotans (sem at þr seigia) ⁊
aunguañ añañ þunga man eg a ydr sẽda/ þo huar
þier hafit þ halldit þar til at eg kem ⁊ huer yfuer
viñr ⁊ vardueiter min verck/allt til enda/ þm̃ mun
eg valld gefa yfuer hina heidnu/ ⁊ hañ skal stior
na þiñ medr iarn vendi/ ⁊ s° sẽ leirgiorarans ker
skal hñ þa i sundr mola lika sẽ eg af minũ fand
ur medtekit hefi/ ⁊ morgun stiornuna mũ eg gefa
hm̃/huer eyru hefer sa heyre huat andiñ seiger sã
kundunnm

 og þm̃

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Opinberaner

Þridie Capitule

OG þm̄ Eingle sākunduñar til Sardeñ skriþa þu/ þtta seiger sa sē heþer vij anda gudz ꝛ stiornuñar vij/ Eg veit þin verck/ þt þu heþer þ naþn at þu liþuer ꝛ ert daudr/ vert vakandi/ ꝛ styrck hid añat huat deyia vill/ þin verck heþe eg ecki þullkōlig þundin þyre gudi/ þui legg i miñe/ huat þu heþer medtektt ꝛ heyrt ꝛ vardueit þ/ ꝛ gior idran/ þui eþ þu mant eigi vaka þa mun eg yþuer þig koma sem þioþr/ ꝛ eigi munt þu vita a huerri stundu er eg mū koma yþuer þig/ þu heþer þaa ein noþn til Sardeñ/ er eigi haþa saurgat sin klǫdi/ ꝛ þr munu medr mier ganga i huitū klǫdū/ þui at þr eru þss verder/ Huer yþuer viñr/ sa skal medr huitū klǫdū klǫddr verda/ ꝛ eigi mun eg hñs naþn vt plana aþ liþs bokiñe/ ꝛ eg mun Jata hñs naþn þyre minum þaudr ꝛ þyre hñs Einglum/ Huer eyru heþer/ sa heyre huat andiñ seiger samkundunum

Og þm̄ Eingle sākunduñ til Philadelphia skriþa þu/ þtta seiger hiñ heilage ꝛ sañarlige/ sa sē heþer lykiliñ Dauidz/ huer ed vpp lǫtr/ ꝛ aunguañ iñe byrger/ sa er iñe byrger ꝛ aunguañ vpplǫtr/ eg veit þin verck/ Sia? eg liet þyre þier opnar dyr/ ꝛ eingiñ þǫr þǫr aptr latid/ þt þu heþer nockrn litiñ krapt/ ꝛ heþer vardueitt min ord/ ꝛ heþer ecki mitt naþn aþneitad/ Sia? eg mun geþa vt aþ Satans saþnadi/ þa sem seigia sig gydinga vera ꝛ eru ecki/ helldr liuga/ Sia? eg man þm̄ giora/ þ þr skulu koma/ ꝛ tilbidia þyre þinum þotum/ ꝛ vidrkeña þ eg heþi þig elskat

Med þui þu heþer vardueitt ord miñar þolin mǫdi/ man eg eirnen vardueita þig þra þreistingar tima/ sē kōa mū yþuer alla heīsins kringlu/ til at þrei

ſka þra sē a iordu byggia/Sia: eg kē ſnarliga/hallt hu-
at þu heþer/s° þ eingiñ take þina Coronu/ huer yþuer
viñr þñ mun eg giora at ſtolpa i muſtieri gudz mins/ ⁊
hñ ſkal eigi meir vti ganga/ ⁊ yþuer hm̄ mun eg ſkriþa
naþn gudz mins/ ⁊ naþn hiñar nyu Jeruſalē sē er borg
mins gudz/ su aþ himnū oþan kemr þra minū gudi/ ⁊
mitt hid nya naþn/huer eyru heþer at heyra huat andiñ
ſeiger ſamkundunū Og þm̄ eingle ſākunduñ til Lao
dicea ſkriþa þu/ þtta ſeiger/Amen/ trwr ⁊ ſañarligr vot-
tr/huer at vpphaþ er ſkepnuñar gudz/eg veit þin verck
þ þu ert huorcki kalldr nie heitr/eg kiora þ þu vǫrir an-
nat huort kalldr eda heitr/eñ mz þui þu ert volgr/ ⁊ huor
ki kalldr nie heitr/ mū eg vt ſkyrpa þier aþ minū muñi/
þt þu ſeiger/eg em rikr/ ⁊ audigr nog/ ⁊ þarþ emſkis/ ⁊
veizt ecki þ þu ert/ veſall/aumr ⁊ voladr/ blindr ⁊ þat
laus/Eg rǫd þier/at þu kauper gull aþ mier þ i elldi er
reynt/s° þu audigr verder/ ⁊ þu i klǫdizr huitū klǫdū/
s° at ecki vppbirtizt vanuirding þiñar þatleyſe/ ⁊ ſmyr
þin augu medr augna ſmyrſlum/s° at þu siaer.

Hueria eg elſka þa ſtraþþa eg ⁊ tyþta/ þui vert koſt-
gǫþiñ/ ⁊ gior idran/Sia: eg ſtend þyre dyrū ⁊ klappar
vpp a/eþ nockr heyrir mina raudd/ ⁊ vpplykr dyrunū/til
hñs mun eg iñganga/ ⁊ kuelld verd mz hm̄ ſnǫda ⁊ hñ
medr mier/huer yþuer viñr hm̄ mun eg geþa medr mier
at ſitia a minū ſtoli/ lika ſem eg yþuer vñit heþi/ ⁊ ſetid
mz minum þaudr a hñs ſtoli huer eyru heþer ſa heyre
huat andiñ ſeiger ſamkundunum Fiordi Cap

Epter þ sat eg/ ⁊ Sia: at dyr vpp lukuzt a hīne/ ⁊
hin þyrſta rauddin hueria eg haþdi heyrt vid
mig tala sē añars ludrs/hun ſagdi/ þar þu vpp
hingat ⁊ mū eg ſyna þier/huat hier epter ſkal ſkie/ ⁊ iaþn
ſnart v̄ eg i anda/ ⁊ Sia: at ſtoll v̄ ſettr a hīnū/ ⁊ a ſtol
nū ſat nockr/ ⁊ sa ſē ſat hñ var lika alitz sē ſteiñiñ Jaſpis
⁊ Sardis/ ⁊ regnbogi var kring vm ſtoliñ/lika alitz ſem

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Smaragd⁹/ ⁊ vmhuerþis stoliñ voru (xxiiij) stolar ⁊ a þm̃ stolū satu (xx iiij) olldungar/ skrÿdder hui tū skruda/ ⁊ baru a sinū hoþdū gulligar korunur.

Og aþ stolinū vt geingu/ elldingar/ reidar þru mr/ ⁊ radder/ (vij) elldz lampar bruñu þyre stolnū huerier at eru (vij) andar gudz/ ⁊ þyre stolnū var gler sior/ lika sem Cristall⁹ ⁊ mitt i stolnū ⁊ kringum stolin þiogr dÿr þull augna a bak ⁊ i þyrir/ ⁊ hid þÿrsta dyrit var lickt Leoni/ ⁊ hid añat lickt kalþue ⁊ hid þridia dyrit haþdi a sian sem madr/ ⁊ hid þiorda var lickt þliuganda erne/ ⁊ huert þra þiogra dyrañ/ haþdi sex vengi/ ⁊ vtan vm kring ⁊ iñ añ þull augna/ ⁊ hoþdu eigi huild/ dag ⁊ nott seigian di/ Heilagr/ heilagr/ heilagr/ er gud drottiñ/ almat tugr/ sa sem var/ ⁊ sa sem er/ ⁊ sa sem koma mun

Og þa dyrin gaþu/ dyrd ⁊ heidran/ ⁊ blezan þm̃ er a stolnū sat/ sa er liþuer vm allder at eiliþu/ þiellu þram̃ (xxiiij) olldungar þyre þñ sem a stolnū sat/ ⁊ til badu þñ sem liþuer vm allder ⁊ at eiliþu/ ⁊ snorudu sinū koronū þram̃ þyre stoliñ ⁊ sogdu/ þu Drottiñ ert verdugr at medtaka dyrd ⁊ heidran ⁊ kraþt/ þt þu heþer alla hluti skapat/ ⁊ þyrer þiñ vilia vrdu þr/ ⁊ eru skapader

þimti capitule

OG eg sa i hægri hendi þss sem a stolnū sat bok skriþada iñañ/ ⁊ vtan insiglada med (vij) insiglū/ ⁊ eg sa sterckañ Eingil predika mickille raust/ Huer er verdugr þssare bok vpp at luka/ ⁊ hñar insiglin vpp at briota/ ⁊ eingeñ huorki a hīnū nie a iordu/ nie vnder iordu kuñe þre bok vpp at luka nie þar i at sia/ ⁊ eg æpta ogrliga/ at eingiñ þanzt þar verdugr þre bok vpp at luka/ ⁊ at lesa/ nie þar i at sia

Og

Og eiñ aþ olldungunū seiger til min/grat eck/ Sia: þ Leonit sē er aþ sleckti Juda/Rot/Dauidz heþer yþuer vñit/at þ opne bokina/ꝛ vppbrioti hen nar (vij) insigle/ꝛ eg gadi at/ ꝛ sia/i midit stolsins ꝛ þra þiogra dyra/ ꝛ mitt a mille olldungañ a/stan da lamb/lika sem vǫri þ drepit/ꝛ haþdi(vij)horn ꝛ(vij) augu/huer at eru andar gudz/vt sender vm oll lond/ꝛ þ kom ꝛ tok bokina vr hǫgri hendi þess sem a stolnum sat

Og þa er þ tok bokina/þa þiellu þram̄ þau þio gr dyrin/ꝛ þiorer ꝛ tuttugu olldungarner þyre lam binu/ꝛ huer eiñ haþdi horpu ꝛ gull ker þull reykilsis huer at eru bǫner heilagra/ꝛ sungu nyañ loþsong/ ꝛ sogdu/Þu ert verdugr at medtaka bokina/ꝛ vpp at briota hñar insiglin/ þt þu ert slatradr/ꝛ endr leystir oss med þinu blodi/vt aþ allz hattudū kyn kuislū ꝛ tungū/þolki ꝛ þiodū/ꝛ heþer oss giort gudi til konunga ꝛ keñi mañ a/ꝛ vier munū rikia a iordu

Og eg sa/ꝛ heyrdi raudd margra Eingla vm huerþis stoliñ/ꝛ vm dyrin/ꝛ vm kring olldunga na/ꝛ þr voru at tolu/ þusund þusūda/ꝛ sogdu harri raust/verdugt er lambit/ þ slatrad er at medtaka kraþt/ꝛ rikidom/ꝛ vitzku/ꝛ styrck/dyrd ꝛ heidr/ꝛ allar skepnr þǫr a himnum eru ꝛ a iordu/ꝛ vnder iordu ꝛ i sionum/ꝛ allt huat i þm̄ er/Heyrda eg sei gia til hñs sē a stolinū sat/ꝛ til lambsins/Loþ/hei dr ꝛ dyrd/ꝛ valld vm allder ꝛ at eiliþu/ꝛ þau þio gr dyrin saugdu Amen/Og þr þiorer ꝛ tuttugu oll dungar þiellu þram̄ ꝛ til badu þañ sem liþuer vm allder allda at eiliþu

Siette Capitule

Og eg

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

OG eg sa þ at lambit opnadi eitt af insi
glunũ/ ⁊ eg heyrdi eitt af þm̃ fiorũ dy-
runũ seigia lika sẽ mz reid þrumu skr
yd kõ ⁊ skoda/ ⁊ eg gætta at/ ⁊ Sia? at
huitr hestr/ ⁊ sa þar vppa sat hafdi boga/ ⁊ hm̃
vard gefin korona/ ⁊ hañ for vt at yfuer viña ⁊
þ hñ yfuer vyñe

Og þa þ opnadi hid añat insiglit/ heyrda eg hid
añat dyrit seigia/ kom ⁊ gæt at/ ⁊ þar gieck vt añar
hestr sa var raudr/ ⁊ þm̃ sem þar sat a vard gefit
fridiñ i burt at taka af iordu/ s° at þr dræpizt ni
dr iñbyrdis/ ⁊ hm̃ vard gefit stort suerd

Og er þ opnadi hid þridia insiglid/ heyrda eg
hid þridia dyrit seigia/ kom ⁊ skoda/ ⁊ eg gætta at
⁊ Sia? at bruñ hestr/ ⁊ sa þ sat a hafdi met i si-
ñe hendi/ ⁊ eg heyrda medal þra fiogra dyra rau-
ddina/ seigia/ Mæler hueitis vm eiñ pening/ ⁊ þrir
mæler bygs vm eiñ pening/ ⁊ vine ⁊ vidsmiore gior
aunguañ skada

Og þa þ opnadi hid fiorda insiglid/ heyrda eg
raudd hins fiorda dyrsins/ seigiandi/ kom skoda/ ⁊
Sia? at bleikr hestr/ ⁊ sa þar a sat/ þss nafn hiet
Daudi/ ⁊ heluite hm̃ efter fylgdi/ ⁊ hm̃ vard mackt
gefin til at deyda i fiorũ attum iardar/ medr suer-
di/ ⁊ hungri/ ⁊ medr drapi af dyrum iardar

Og þa þ opnadi hid fimta insiglid/ leit eg vn-
der alltarino saler þra sẽ lifslatner voru fyrer gudz
ordz saker/ ⁊ fyrir vitnisburdarins saker sem þr
hofdu/ ⁊ þær kolludu harri rauddu ⁊ saugdu/ dro
ttiñ/ þu hiñ heilage/ ⁊ sañarlige/ huersu leinge þa
dæmer þu ⁊ hefner eckt vors blodz a þm̃ sem a ior
du bwa/ ⁊ þm̃ sier huerium einum vard gefit huitt
klædi/ ⁊ til þra vard sagt/ at þr huildizt/ eñ vm noc

kra

kra stund/ þ angat til þ vpp fylldizt at þra sem þio
nar ꝛ brꝫdr kꝫmi þar ꝛ til/huerier eirnen lifslatner
skylldu verda lika sem þr

Og eg saa/at þ opnadi hid sietta insiglid/ þa gi
ordizt myckill iardar skialfti/ ꝛ soliñ vard suort sē
hꝫru seckr/ ꝛ tunglit sem blod/ ꝛ stiornr himins hrū
du aa iordina/lika sem añat fikiu tre/nꝫr þ hristizt
af vindi mycklū/ af fleyger sinū fikiū ꝛ himiniñ
vndan liet/ sem su bok/ er saman verdr vafin/ ꝛ
aull fioll/ ꝛ eyiar hrꝫrduzt vr sinū stodū/ ꝛ iardar
iñar kōungar ꝛ hofdingiar/rikismeñ/ ꝛ foringiar/ ꝛ
macktar meñi/ ꝛ aller þrꝫlar ꝛ frelsingiar skyldu
sier i holū ꝛ hellū fiallaña/ ꝛ sogdu til hellnaña ꝛ fi
allaña/ fallit yfuer oss ꝛ hyliet oss/ fyre auglite þess
sem a stolinum sitr/ ꝛ fyre reide lambsins/ þt hiñ
myckle dagr hñs reide er komiñ/huer fꝫr stadit

Siounde Capitule

OG epter þ saa eg fiora Eingla standa
a fiorū hornū iardariñar/ ꝛ þr hielldu
iñe fiorum vindū iardariñar/ s° at ein
giñ vindr blies a iordina/nie a sioiñ/nie
a nockrt ✠ Og eg saa añañ Eingil vpp
stiga vt af vpp gongu solariñar/sa hafdi teickn li
fanda gudz/ ꝛ kalladi harri rauddu til hiña fiogra
Einglaña/huerīū gefit er/at granda iorduñe ꝛ sio
num ꝛ sagdi/ grandit ecki iordiñe/ eigi sionum/nie
trianum/ svo leingi þ vier teicknum þiona vors
gudz/i þra eñum

Allra heilagra m°

Og eg heyrda tolu þra sem teicknader vrdu
hundrat fiorar ꝛ fiorutiger þusunder / sem teick
nader voru af ollum kynkuislum Iraels sona/af
kyne Juda tolf þusunder teicknader / Af kyne

Ruben

Ruben tolf þusunder teicknader/af kyne Gad xij. þusunder teicknader/af kyne Aser xij þusunder teicknader/af kyne Neptalin xij þusunder teicknader af kyne Manasse/xij þusunder teicknader/af kyne Simeon xij þusunder teicknader/af kyne Leui xij þusunder teicknader/af kyne Isaschar xij þusūder teicknader/af kyne Zabulō xij þusunder teicknader af kyne Joseph xij þusunder teicknader/af kyne Ben Jamin xij þusunder teicknader

Og epter þ leit eg/ ꝛ sia ꝛat skare myckell/huern eingiñ gat talit/af ollū þiodū ꝛ folki ꝛ tungu malū standa fram̄ fyre stolnū ꝛ fram̄e fyre lambinu/ ꝛ vm skrydder huitum skruda ꝛ palma vidr i þra hōdum/ ꝛ kolludu harri rauddu/ ꝛ sogdu/ Heilsa sie þm̄ sem a stolinū sitr/gudi/ ꝛ lambinu/ ꝛ aller Einglar stodu vm huerfuis stoliñ/ ꝛ kringū olldungana/ ꝛ vm kring þau fiogr dyrin/ ꝛ fiellu fyre stolnū fram̄ a þra a sianu/ ꝛ til badu gud ꝛ sogdu Amen/ Lof ꝛ dyrd ꝛ speki/ ꝛ þacker/ ꝛ heidr/ ꝛ krapt ꝛ sterckleike sie vorum gudi vm alldex ꝛ at eilifu Amen ✱

Og eiñ af olldungunū andsuaradt ꝛ sagdi til min/huerier eru þsser sem vm skrydder eru huitū skruda/ ꝛ huadan eru þr at kōner/ ꝛ eg sagda til hñs/Herra þu veitz þ/ ꝛ hñ sagdi til min/ þsser eru þr sem kōner eru vr mycklu harmkuali/ ꝛ siñ skruda þueigit hafa ꝛ huit fagat i blodi lambsins af þui eru þr fram̄ fyre stole gudz/ ꝛ sa vpp a stolnū sitr mun bua yfuer þm̄/eigi man þa hier epter hungra nie þyrsta/ ꝛ eigi man yfuer þa falla solariñar nie nockrs konar hite/ þt lambit mitt a stolnū mun stiorna þm̄/ ꝛ leida til lifandi vatz bruña/ ꝛ Gud mun af þwo allañ grat af þra augum

viij Capitule

Og

OG þa þ opnadi hid siounda iñsiglid/gio
rdizt kyrrleike myckell a himnū nǫr vm
halfa stund/ ⁊ eg saa vij eingla þr gein
gu fyre gud/ ⁊ þm̄ vrdu vij basuner ge
fnar/ ⁊ añar eingell kom ⁊ stod vid allta
rit/ ⁊ hafdi gulligt reykilsis ker ⁊ hm̄ vard myckit
reykelse gefit/ þ hañ gǫfi til bǫna allra heilagra
vpp a alltarit fyre stolnū/ ⁊ reykr reykilsisins/ gieck
vpp af hendi eingilsins fyre gud/ og eingilliñ tok
reykilsis kerit/ ⁊ fyllti þ med ellde af alltarino/ ⁊
hellti þui a iordina/ ⁊ þa vrdu radder/ ⁊ reidar þr
umr ⁊ elldingar ⁊ iardskialftar

Og þr vij einglar sem hofdu þǫr vij bassuner/
til biuggu sig at basuna/ ⁊ hiñ fyrsti basunadi/ ⁊
þa giordizt hagl ⁊ elldr mz blodi blandadr/ ⁊ fiell
a iordina/ ⁊ þridiungr triaña brañ/ ⁊ allt grǫna
grasit brañ

Og hiñ añar eingill basunadi/ ⁊ þa for lika sē
biarg myckit elldi breñanda i sioiñ/ ⁊ þridiungr siaf
narins giordizt blod ⁊ þridiungr lifandi skepna
dou/ ⁊ þridiungr skipaña fyre forst

Og hiñ þridie eingill basunadi/ ⁊ þar fiell stor
stiarna af himne/ ⁊ hun logadi sem kueikr/ ⁊ fiell
yfuer þridiūg vatnaña ⁊ yfuer vatz bruñana/ og
nafn stiornuñar hiet reiña/ þat þridungr snerizt i
reiñu/ ⁊ marger meñ dou af votnunū/ af þui þau
voru svo rauiñ vordin

Og hiñ fiordi Eingill basunadi/ ⁊ þridungr so
lariñar vard sleigiñ ⁊ þridungr tunglsins/ ⁊ þri
dungr stiarnaña/ s° þ þridungr þra vard myrck
nadr/ ⁊ þridungr dagsins lysti ecki/ lika eirniñ nat
tariñar/ ⁊ eg saa eiñ Eingil fliuga mitt i gegnū hi
miniñ/ ⁊ seigia med harri raust (Wei/ wei/ wei þ m̄

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

a iordu bua þram̄ yþuer hinar adrar radder basu̅
sins/ þra þriggia eingla sē eñ skylldu basuna

Niunde capitule

OG hiñ þimti eingell basunadi ⁊ eg sa sk
iornu eina falla aþ himne a iordina/ ⁊
hm̄ vard geþiñ lyckill til pytz vnder diu
psins ⁊ hñ lauk vpp pytte vnder diupsins/ ⁊ þar gieck vpp reykr s° sem myck
ils o þns/ ⁊ solin vard myrck ⁊ vedrit aþ reyknū py
ttzins ⁊ vt aþ þm reyk komu einge sprettr a iordina
⁊ þm̄ vard mackt geþin/ lika sē þ flugormar ma
ckt haþa a iordu/ ⁊ þar vard til þra sagt/ þ þǫr sky
lldu eigi granda grase iardar/ nie nockr shattar kor
ne/ edr nockr skonar vidi/ vtan einazta þm̄ mōm sē
eigi haþa teicknit i sinū eñum/ ⁊ þm vard þ geþit/
at þǫr aþ liþudu þa eigi/ helldr þ/ at þǫr kueldu þa
i þim̄ manudu/ ⁊ þra kuol var s° sem flug orma
kuol nǫr þr sla mañiñ/ ⁊ a þiñ saumū dogū munu
meñirner daudans leita ⁊ eigi þiña/ þr munu girn
azt at deyia ⁊ daudiñ mun þra þm flyia

Og þǫr eingesprettr eru likar þm̄ hestū/ sē til ba
rdaga eru buner ⁊ a þra hoþdū sē Coronr gulle lik
ar/ ⁊ þra andlit sē manz andlit ⁊ hoþdu locka sē ko
nu haar/ ⁊ teñr þra voru sē Leona/ ⁊ hoþdu bryni
ur s° sē iarn bryniur ⁊ þytr þra vǫngia/ s° sē bull
dran vagna/ þra margra hesta sem i bardogū hla
upa ⁊ hoþdu hala lika sem flug ormar/ ⁊ þar voru
agnuar a þra holū/ ⁊ þra mackt var at granda mo
ñum i þim̄ manude/ ⁊ hoþdu yþuer sier konūg ein
giliñ vnder diupsins/ huers naþn a ebresku Abba
don/ eñ a girsku Appollyon/ Eitt wei er vm lidit/
sia? þar koma eñ nu two wei epter þetta

Og hiñ sietti eingill basūadi/ ⁊ eg heyrda eina ra
udd vt aþ þiorū hornū gylline alltarisis þyre gudi

hun sagdi til hins sietta eingilsins/sē basunit haþ-
di/leys þu vpp þa þiora eingla sē bundner eru vid
hid myckla vatnit Euphrates ⁊ þr þiorir einglar vr
du lauser/huerier reidubuner voru a stundu/a dei-
ge/ ⁊ a manudi/ ⁊ a ære/at þr i helslægi þridiūg ma
ñaña/ ⁊ tala þss ridanda hers var tiv sifum þusūd
þusūda/ ⁊ eg heyrda þra tolu/ ⁊ sem eg sæ hestana
i syn/ ⁊ þa sem þar vpp a satu/ þ þr hoþdu gloādi
⁊ gular ⁊ breñesteinsligar bryniur ⁊ hoþudin hest
aña s° sem Leona hoþut/ ⁊ vt aþ þra muñe gieck
elldr/ reykr/ ⁊ breñesteiñ/ aþ þssu þreñu þa er i helslei
giñ þridiungr mañaña aþ elldinum/ ⁊ reÿknū/ ⁊ bre
ñesteinenū/ er vt aþ þra muñe gieck/ þt þra mackt
var i þra muñe ⁊ þra halar voru hoggormū liker/ ⁊
hoþdu hoþudin/ ⁊ medr þm somū giordu þr skadā

Og þar voru eñ m̄ aþ gāgs þr sem eigi vrdu i
helslegner aþ þssm plagū huerier ecki yþuer bot gio
rdu aþ verckū siña handa/ s° at þr eigi til bædu djo
þuliñ ⁊ gullz ⁊ silþrs ⁊ eirs/ ⁊ steina/ ⁊ tries aþgudi
sem huorki sia nie heyra/ nie ganga kuña/ huerier
eirnen ongua yþuer bot giordu aþ sinū mañ drapū
þiolkynge/ þrillulipnadi/ ⁊ stuldi Tiunde cap

Og eg sæ añañ sterckañ eingil aþ hīnū
oþā kōa hñ var skye vm klæddr/ ⁊ reg
nboge a hñs hoþdi/ ⁊ hñs andlit var sē
sol ⁊ hñs þætr lika sem elldz stolpar/ ⁊
hñ haþdi i siñe hendi litla bok opna/ ⁊
hñ setti siñ hægra þot a sioiñ ⁊ hiñ vinstra a iordi-
na/ ⁊ hñ kalladi harri raudd/ lika sem þ Leon gre
niar ⁊ þa hñ kalladi toludu vij reidar þrumr sinar
rauster ⁊ þa þær vij reidar þrumr hoþdu talat sin
ar rauster villda eg haþa skriþat þær/ þa heyrda
eg raudd aþ hīne seigia til min/ merck þu huat þær
vij reidar þrumr haþa talat/ ⁊ skriþa þær eigi

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Og Eingilliñ huern eg sa standa a sionū ꝛ a ior
duñe/hoꝝ vpp sina hōd til himins/ꝛ swor vid hiñ
liꝝanda vm allder at eiliꝝu huer himiniñ heꝝer
skapad/ꝛ huat þar iñe er/ꝛ iordina ꝛ huat þar iñe
er/ꝛ sioiñ ꝛ huat þar iñe er/ þ hiedan i ꝝra eingin
tid meir vera skal/helldr a dogū raddar þss sioūda
eingels nꝗr hñ man basuna/ þa skal ꝝull komnadr
verda/leyndr domr gudz/s° sem hñ kuñgiordi sin
um þ ionum ꝛ spamōm

Og eg heyrda raudd aꝝ himne eñ aptr vid mig
tala/ꝛ seigia gack hedan/tak þañ opna bꝗkling aꝝ
hendi eingilsins sem a sionum ꝛ a iorduñe stendr
ꝛ eg gieck burt til eingilsins/ꝛ sagda/geꝝ mier bꝗk
lingiñ/ꝛ hñ sagdi til min/ tak/hñ i burt/ꝛ suelg
hñ/ꝛ mun hñ reña þiñ kuid/eñ i þinū muñe mun
hñ sꝗtr vera/ sem hunang/ꝛ eg tok bꝗklingiñ aꝝ
hendi Eingilsins ꝛ suelgdi hñ/ ꝛ hñ var sꝗtr i mi
nū muñe sē hunang/ꝛ þa eg haꝝda suelgt hñ bei
skuadizt kuidr miñ/ꝛ hañ sagdi til min þu hlytr eñ
at spa heidnum þiodunum/ꝝolki ꝛ tungu malum/
ꝛ morgum konungum

Og mier vard geꝝiñ reyr leggr lika sem hrisla
ꝛ sagdi/statt vpp ꝛ mꝗl mastiere gudz ꝛ alltarit/
ꝛ þa sem þar iñe til bidia/ eñ þañ hiñ insta Chor
mustierisins kasta þu vt ꝛ mꝗl hñ eigi/ þat hñ er
Heidingium geꝝiñ ꝛ hina heilogu borg munu þr ꝝo
tum troda/two ꝛ ꝝioru tige manude.

Elliꝝte Capiule

Og eg mun geꝝa mina two votta/ꝛ þ
skulu spa þusund two hundrut ꝛ sexti
ge daga/klꝗdder seckiū/ þsser eru two
vid smiors tre/ ꝛ tweir liosa stiakar
stādandi ꝝyre auglite gudz iardariñar

Og eg

Og eþ nockr vill þm̄ granda/ þa geingr elldr vt
aþ þra muñe ⁊ suelger o vine þra/ ⁊ eþ nockr vill
þm̄ granda/ sa hlytr s° liþlatiñ at verda/ þsser ha
þa mackt himiniñ aptr at luka/ at þ rigne ecki a do
gū þra spa sagna/ ⁊ þr haþa mackt yþuer vatninu
til at vm snua i blod/ ⁊ at sla iordina med allz hat
tadri plagu/ svo opt sem þr vilia

Og nçr þr haþa siñ vitnis burd endat/ þa man
dyrit þ vt aþ vnder diupinu vppstigr/ hallda strid
vid þa/ ⁊ mun yþuer viña þa ⁊ i helsla/ ⁊ þra lika
mer munu liggia a stretum hiñar myckla borgar/
huer ed andliga kallazt Sodoma ⁊ Egiptū/ þar
vor drottiñ er krossþestr/ ⁊ þra likame munu nock
rer aþ þiodunū ⁊ kynslodunū ⁊ tungumalunū sia i
þria daga ⁊ eiñ halþuañ/ ⁊ munu ecki þra likame
leggia lata i leidi þramlidiña/ ⁊ þr er a iordu bua
munu gledia sig yþuer þm̄ ⁊ kater verda/ ⁊ gioþū
sendazt iñbyrdis/ þat þesser tweir spameñ kuoldu
þa sem a iordn bua

Og epter þria daga ⁊ eiñ halþuañ þor i þa liþ
sins andi aþ gudi/ ⁊ þr stodu a sina þçtr/ ⁊ myckell
otti þiell yþuer þa/ sē þa sau/ ⁊ þr heyrdu raudd
myckla aþ himne seigia til þra/ stigit vpp hingat/
⁊ þr stigu vpp i himiniñ i skyinu/ ⁊ þra o viner sau
þa/ ⁊ a þre samre stūdu vard myckell iardskialþti
⁊ þridungr borgariñ hrapadi/ ⁊ þar vrdu i iard
skialþtanū i helslegner vij þusund maña noþn/ ⁊
hiner adrer hrçddu zt ⁊ gaþu dyrd gudi himinsins
þat añat wei er vm lidit/ Sia? hid þridia wei ke
mur snart

Tolþti Capitule

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

OG hiñ sioundi Eingill basunadi/ ⁊ þar
giorduzt mycklar radder/ a himne/ þar
sogdu/ Rikin þssarar veralldar eru vor
din vors Drottins ⁊ hñs Christz/ ⁊ hñ
mun rikia vm allder at eilifu/ ⁊ þr fio-
rer ⁊ tuttugu olldungar sem sitia fyre gudz auglite
a sinū stolū/ fiellu fram̄ a sinar a sionr/ tilbadu gud
⁊ sogdu/ vier þockū þier Drottiñ gud almattugr/
sa þu ert/ ⁊ sa þu vart/ ⁊ sa þu til komandi ert/ þt
þu hefer medtekit þiñ myckla krapt ⁊ riker/ ⁊ hinar
heidnu þioder eru reidar vordnar/ ⁊ þin reidi er ko
mē/ ⁊ time fram̄lidiña þ þr dæmizt/ ⁊ lrun at gefa
þinū þionū spamōm ⁊ heilogū/ ⁊ þm̄ er þitt nafn ot
tazt/ smaū ⁊ storū/ ⁊ at glata þm̄ sē iordiñe glatad

Og mustiere gudz vard vpp lokit a him (hafa
ne/ ⁊ hñs testamentz aurck satz i hñs mustieri/ ⁊ þar
vrdu elldingar/ ⁊ radder/ ⁊ reidar þrumr ⁊ iardski
alftar ⁊ hagl mickit

Og þar birtizt teikn mickit a himne/ kona Solu-
ñe vm skrydd ⁊ tunglit vnder hñar fotū/ a hñar
hofdi Corona af tolf stiornū ⁊ hun var þungud
kalladi/ ⁊ var Jod siuk/ ⁊ hafdi mycklar fædin-
gar hrider

Og þar birtizt eñ añat teickn a himne/ ⁊ Sia?
at myckill dreki raudr/ sa hafdi vij. hofut ⁊ tiv
horn/ ⁊ a hñs hofdū vij. Coronr/ ⁊ hñs hale dro
þridung stiarnaña/ ⁊ fleygdi þm̄ a iord

Og drekiñ stie fram̄ fyre kōuna þa sē fæda skyll
de/ s° at nær hun hefdi fætt/ at hñ æti heñar barn/
⁊ hun fæddi son eitt piltkorn/ sa er stiorna skyllde
ollū þiodū medr Jarn vendi/ ⁊ hñar barne vard kipt
til gudz af hñs stole/ ⁊ konan flyde a eydimork/
huar hun hafdi fyre bueñ stad af gudi/ at hun

fæd

ꝼꝫddizt þar þusund/two hundrui sextige daga.

Og þar ✠ giordizt strid myckit a himne þ Micha el ⁊ hñs einglar borduzt vid drekañ/ drekiñ bardizt ⁊ hñs einglar/ ⁊ ÿꝼuer vñu ecki/ þra stadr vard eir nen eigi meir ꝼundiñ a himne/ ⁊ sa myckle dreki ⁊ hin gamle hoggormr/sa sē at heiter dioꝼull ⁊ and skoti verdr vt snaradr a iordina/huer ed alla verall dar kringluna viller/ ⁊ hñ vard vt snaradr a iordi na/ ⁊ hñs einglar vrdu ⁊ eirnen vt snarader

Mich aels m

Og eg heyrda raudd myckla a himne seigiandi Nu er heilsa ⁊ kraptr/ ⁊ riki ⁊ mattr vors gudz/vor diñ hñs christz/ med þui hñ er vt snaradr sem þa asakadi dag ⁊ nott ꝼyre gudi/ ⁊ þr haꝼa hñ ÿꝼuer vñit ꝼyrer lambsins blod/ ⁊ ꝼyrir ordit þra vitnis burdar/ ⁊ þr haꝼa eigi elskat sitt liꝼ alli til daudans þar ꝼyre gledizt þier hīnar/ ⁊ þier sē þar iñe byg git ✱ Wei þm̄ sem a iordu bua ⁊ a sionum/ þt dio ꝼulliñ stigr oꝼan til ÿdar/haꝼandi reidi myckla/ ⁊ veit þ hñ heꝼer stuttañ tima

Og sem drekiñ sa þ hñ var vt snaradr a iordina oꝼsockti hñ þa konu sem sueiniñ haꝼdi ꝼꝫtt/ ⁊ ko nuñe vrdu tweir vꝫnger geꝼner/lika sem mickillar arnar/s° þ hun ꝼlygi aeydi mork i siñ stadþar hū nꝫrdizt vm stund/ ⁊ vm tima ⁊ vm halꝼuañ tima ꝼra augsyn hoggormsins. ⁊ hoggormriñ gusadi ep ter konuñe vr sinū muñe vatne/lika sem vaiz ꝼlodi/ s° at hun drecktizt i ꝼlodinu/eñ iordiñ hialpadi ko nuñe ⁊ vpp lauk siñ muña ⁊ suelgdi ꝼlodit þui er drekiñ gusadi vr sinum muñe/ ⁊ drekiñ reiddizt ko nuñe/ ⁊ gieck burt at beriazt vid þa sem yꝼūer voru aꝼ hñar sꝫdi/ þr gudz bodord varduetta/ ⁊ haꝼa vitnis burd Jesu Christi

Þrettandi Capitule

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

OG eg stod a siaþuar sandi/ ⁊ eg sa Dyr
vpp stiga vr sianū/ þ haþdi vij hoþut
⁊ tiv horn/ ⁊ a sinū hornum vij Coro-
nur/ ⁊ a þess hoþdū noþn hadungariñar
⁊ þ dyr sem eg sa var lickt Pardelo/ ⁊
þess þ̨ꝫtr sem biorna þ̨ꝫtr/ ⁊ þess kraptur sē Leo
na kraptr/ ⁊ drekiñ gaþ þui siñ krapt ⁊ siñ stol og
myckla mackt/ ⁊ eg sa eitt aþ þssiñ hoþdū/ s° sem
vꝫri þ sꝫrt til dauda/ ⁊ þss hin ban vꝫna vnd va
rd heil/ ⁊ oll veralldar kringlan vndradizt þ dyr-
it/ ⁊ til badu drekañ/ þñ sē dyrino gaþ macktina/
⁊ til badu þ dyr ⁊ sogdu/ huer er dyrino likur ⁊ hu
er kañ at strida vid þ

Og þui vard geþiñ muñr til at tala myckla olu
ti ⁊ hadungar ⁊ þui vard mattr geþiñ til at hōdla
i two ⁊ þiorutige manadi/ ⁊ þ vpp lauk sinū muñe
til at hꝫda i moti gudi/ ⁊ at lasta hans naþn/ ⁊ ha
ns tialldbud/ ⁊ þa a himnum byggia/ ⁊ þui vard
geþit at strida vid heilaga/ ⁊ yþuer viña þa/ ⁊ þui
vard geþiñ mackt yþuer allar kynkuisler iardar/ ⁊
tungu mal/ ⁊ þioder/ ⁊ aller sē a iordu byggia til
badu þ/ huerra noþn eigi eru skriþud a ltþs bok-
iñe lambsins/ þ liþlatid er aþ vpp haþi veralldar
heþer nockr eyru sa heyre/ eþ eiñ huer i herleiding
leider/ sa man i herletdingu ganga/ eþ nockr i hel-
slꝫr med suerdi/ sa hlytr med suerdi i helsleigiñ
at verda. Hier er þolinmꝫdi ⁊ tru heilagra

Og eg sa añat dyr vpp stiga aþ iorduñe ⁊ haþ
di two horn lika sem lamb/ ⁊ taladi s° sē drekiñ/
⁊ þ giorir alla mackt hins þyrra dyrsins i þess aug
lite/ ⁊ þ giordi at iordin/ ⁊ þr sē þar a bua/ til ba-
du þ þyrra dyrit huers daudlig vnd heil var vord
iñ ⁊ þ giorir stor tackn/ s° at þat giorir eirnen elld
aþ him

aþ himne at þalla i maña augsyn/ ⁊ viller þa sem
a iordu bua þyrer saker þra teickna sē þui eru geþ
in til at giora i auglite dyrsins/ seigiandi þm̄ a ior
du byggia at þr giore mynd dyrino/ þui sē vndina
aþ/ suerdino haþdi/ ⁊ liþnadi

Og þui vard geþit/ at þ gaþi myndiñe dyrsins
anda/ s° þ myndin dyrsins talade/ ⁊ þat giordi at
huer sem hellzt eigi til bǫdi mynd dyrsins/ at sa yr
di i helsleigiñ/ ⁊ þ giorir alla sma ⁊ stora/ rika ⁊ þa
tǫka/ þrelsingia ⁊ þrǫla/ at medtaka þ audkeñing-
ar teickn i sina hǫgre hond/ elligar i sin eñe/ s° þ ein
giñ þǫr at selia edr at kaupa/ vtan hñ haþi þ aud-
keñingar mercki edr naþn dyrsins eda tolu þss naþ
ns Hier er speki/ huer vnderstodu heþer/ sa saman
reikne tolu dyrsins/ þuiat þ er manzins tala/ ⁊ þess
tala er sex hundrut sex ⁊ sextige

Þiortandi capitule

EG R saa ⁊ lamb standa a þiallino Zion Barna
⁊ mz þui hundrat ⁊ þiorar ⁊ þiorutige dagiñ
þusūder/ ⁊ þr hoþdu noþn þodr þss skr i Jolū
iþut i sinū eñū/ ⁊ eg heyrda raudd aþ
himne/ s° sē myckels vatz þallz/ ⁊ svo
sē raudd myckellar retdar þrumu/ ⁊ rauddin sem
eg heyrda var sem horpu slagarat þr ed sla sinar
horpr/ ⁊ sūgu s° sē nya loþsongua þyre stolnum
⁊ þyre þm þiorum dyrunū/ ⁊ þyre olldungunū/ og
eingiñ gat þañ loþ song numit/ vtan einazta þr hūd
rat ⁊ þiorer ⁊ þiorutige þusunder sem keypter eru
aþ iorduñe þesser eru ⁊ þ huerier eigi þleckader eru
medr konum/ þt þr eru meyiar ⁊ þylgia lambino
epter/ huert þ getngr þsser eru ⁊ keypter vt aþ mo ñ
um gudi til þrumburda ⁊ lambinu/ ⁊ i þra muñe
er eingin lyge þundin/ þuiat þeir eru vtan þleckan
þrañe þyrer stole gudz

 og eg

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Og eg saa añañ eingil ꝼliuga vm midiañ himin
iñ/sa haꝼdi ꝗꝼinligt Euangeliõ til at kũgiora þm
sẽ a iordu sitia ⁊ byggia/⁊ allri þiod ⁊ kynꝼerdi ⁊
tungu male ⁊ ꝼolki ⁊ sagdi med harri raudd Ottizt
gud ⁊ geꝼit hm̃ dyrdina þt komiñ er time hñs dõs ⁊
til bidiet þñ sem giort heꝼer himin ⁊ iord ⁊ sioiñ ⁊
vatz bruñana/⁊ añar eingill epter ꝼylgdi/ sa sagdi
ꝼallin er hun/ ꝼallin er hun/ Babilon hin myckla
borg/ þt hun heꝼer med vine sins ꝼrillu liꝼnadar
dryckiat allar þioder

Og hiñ þridie eingill ꝼylgdi þssm epter / ⁊ sagdi
mz harri raust/eꝼ nockr til bidr dyrit ⁊ þss mynd/⁊
medtekr þ audkeñingar mercki i sitt eñe /edur a sina
hõd sa man drecka aꝼ vine reidiñar gudz/sem iñ
byrlat ⁊ skꝗrt er i bikar hñs brꝗdi/⁊ mun kualdr
verda mz elldi ⁊ breñesteine i augsyn heilagra eing
la/⁊ ꝼyre anglite lambsins ⁊ reykur þra pisla man
vpp stiga vm allder at eiliꝼu/⁊ þr haꝼa eigi neina
huild dag ⁊ nott sem dyrit haꝼa til bedit ⁊ þssmynd
⁊ eꝼ nockr heꝼer þss audkeñingar mercki medtekit/
Hier er þolinmꝗdi heilagra/hier eru þr sem vardue
ita bndordin ⁊ truna a Jesum

Og eg heyrda raudd aꝼ hine til min seigia skri
ꝼa Sꝗler eru þr dauder sẽ i drottne deyia i ꝼra þe
ssu/ Ja andiñ seiger þr huilazt aꝼ sinu erꝼuide þat
þra verck ꝼylgia þm epter

Og eg leit/⁊ Sia: at huitt sky /⁊ a skyinu sitia
þñ likr var mãz ins syne/sa haꝼdi gull koronu a si
nu hoꝼdi ⁊ i siñe hendi huassan sigd/⁊ añar eingill
gieck vt aꝼ mustierino/sa kalladi med harri raust til
þss sem a skyino sat/sla til mz sigde þinũ ⁊ sker vpp
þt kornskeru timiñ er komiñ aꝼ þui at haustyrckian
iardariñar er þornut/ ⁊ sa er a skyino sat hio til mz
sinum

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

sinum sigde a iordina/ ꝛ iordin vard hausst vtan
Og añar eingill gieck vt ap̃ mustierino ap̃ hine sa hafde
di eirnē huassau sigd/ ꝛ añar eingill gieck vt ap̃ alltarino
sa hafdi mackt ypper elldinū/ ꝛ hropadi m̄ myckl kalle
til hins sē huassan sigdin hafdi ꝛ sagdi hogg til m̄ þinū
huassa sigd/ ꝛ snid ap̃ vinvid kuistu iardarin þt þra vin
ber eru þulluagrim/ ꝛ eingillin hio til med sinū huassa sigd
a iordina/ ꝛ sneid ap̃ vinkuistu iardarinar ꝛ snaradi þm i
hina mycklu vin þrugu guds reidi/ ꝛ vin þrugañ vard
vtā borg þergd/ ꝛ blodit gieck vt ap̃ þruguñe allt til beiss
taña hestañ ꝛ vm þusūd ser hundrut reñe skeida. xv Ca.

OG eg sa añat teickn a hine þ var mycket ꝛ vn
darligt vij einglar hafdu vij hinar siduztu pla
gr/ þr medr þm somū er þnllkonut reidi guds/
ꝛ eg sa sº sē gler sio elldi meingadañ ꝛ þa sē
sigrat hafdu dyrit ꝛ þss mynd ꝛ tola þssnafns/
þ þr stodu a gler sionū ꝛ hafdu harpr guds ꝛ sūgu lof
saūg Moysi guds þienustu māz/ ꝛ lofsōg lābsins Seigi
andi Myckel ꝛ vndarlig eru þin verck Drottin̄ gud alma
ttugr/ riettuiser ꝛ sañarliger eru þiner veiger þu konungur
heilagra huer skylde þig eigi hrædazt Drottin̄ ꝛ myckla
þitt nafn/ þt þu ein ert heilagr/ ap̃ þui munu allar þio
der koma ꝛ til bidia fyre þier/ þui þiner domar eru op
inberer vordner

Og epter þ sa eg/ ꝛ Sia at vpp lokit vard mustieri/ vit
nisburdarins tiallduburdar a himne/ ꝛ vt ap̃ mustierino
geingu þr sio Einglar sem plaguna hafdu/ klædder hrei
no skinanda lierepti/ ꝛ gyrter vmbriostid med gull lindū/
ꝛ eitt ap̃ fiorū dyrunum/ gaf þm̄ sio Einglunum/ sio gull
skaler fullar guds reidi þss er lifuer vm allder at eili
fu/ mustierit vard fullt med reyk ap̃ vegsemd guds/
ꝛ hins krapti/ ꝛ einginn kunne in̄ at ganga i mustierit/ þar
til þ þgr vij plagur þra vij Eingla fullkōnadar verda/

Og eg

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Sextandi Capitule

OG eg heyrda raudd myckla yfuer mustierino seigia til þra vij Einglaña/ þarit burt ꝛ vt hellit þ m̃ skalũ gudz reidi a Jordina.

Og hiñ fyrsti gieck burt/ ꝛ hellti vt siñe skal a iordina ꝛ þar vrdu ill kaun ꝛ skad som a mõm/ þ m̃ er audkeñingar mercki dyrsins hofdu ꝛ þr sem þess mynd til badu

Og sa añar hellti vt siñe skalu i sioiñ ꝛ þ vard blod lika sem añars deydingia/ ꝛ oll lifandi sal deydi i sionum

Og hiñ þridie Eingill hellti vt siñe skalu i votnin ꝛ i vatz bruñuna ꝛ þ vard blod/ ꝛ eg heyrda þañ Eingil seigia/ þu drottiñ/ sa sem ert/ ꝛ sa sẽ vart/ þu ert riettlatr ꝛ heilagr/ þ þu dæmder þita/ þat þr vt helltu blodi heilagra ꝛ spamañaña/ ꝛ blod hefer þu gefit þm̃ at drecka/ þui þss eru þr verdu ger/ ꝛ eg heyrda añañ Eingil af alltarino seigia/ Ja Drottiñ gud almattugr/ Sañer ꝛ riettuiser eru þiner domar

Og hiñ fiordi eingell hellti vt siñe skalu i solina ꝛ hm̃ vard gefit af hita at kuelia meñina mz elldi ꝛ moñunũ vard heitt af mycklũ ofr hita/ ꝛ laustu du nafn gudz sa er mackt hefer yfuer þessar plagur/ ꝛ giordu aungua yfuer bot/ hm̃ dyrd at gefa

Og hiñ fimte eingell hellti vt siñe skalu yfuer sæti dyrsins/ ꝛ þess rike vard formyrckuat/ ꝛ af sorg i sundrbitu þr sinar tũgr ꝛ lostudu gud a himne af sinum sorgũ/ ꝛ af sinum kaunũ/ ꝛ giordu ongua yfuer bot fyre sin verck

Og hiñ siette eingill hellti vt siñe skalu i þ myckla/ vatnit Euphrates/ ꝛ vatnit þurckadizt svo at

til rei

til reiddr yrdi vegr kõungañ a vt aþ vpp gougu so
lariñar/ ⁊ eg sa vt aþ muñe drekans ⁊ vt aþ muñe
dyrsins/ ⁊ vt aþ muñe þss þalska spamanz/ ganga
þria o hreina anda/ lika pauddũ/ ⁊ þ eru and dio
þulsins/ þr giora ⁊ teickn/ ⁊ ganga vt til konunga
iardariñar ⁊ vm alla heimskringlu/ at saman/
saþna þm̃ til orustu vppa þñ myckla dag gudz al
mattugs/ Sia! eg kem sem þioþr sąll er sa sem
vaker/ ⁊ varduetter sin klęde/ þ hñ gangi eigi na-
keñ/ s° at eigi siaezt hñs o somi/ ⁊ hñ saman saþ-
nadi þm̃ i þañ stad/ sem kallazt a ebresku Harma

Og sa sioundi Eingill hellti vt siñe (gedon.
skalu i vedrit/ ⁊ þar gieck vt raudd aþ himne vr
stolnũ/ sem sagdi/ þ er skied/ ⁊ þar vrdu radder ⁊
reidar þrumr/ ⁊ elldingar/ ⁊ þar vard myckell Jar
skialþti/ huilikr at alldri vard/ vpp þra þui at meñ
haþa a iordu verit/ þuilikr Jardskialþti s° myckell
⁊ vt aþ þre hiñe mycklu borg/ vrdu þriar deillder
⁊ borger Heidiña þioda hropudu/ ⁊ hin myckla
Babilon vard hugleigd þyre gudi/ heñe at geþa ka
lek vinsins siñar grimdar reide/ ⁊ allar eyiar þlydu
⁊ eingin þioll vrdu þundin ⁊ hagl stort sem pund
þiell aþ himne a þolkit/ ⁊ meñnirner lostudu gud/
þyrer sakir plagu haglsins/ þr þss plaga vard nąr
sta myckel

Seytiandi Capitule

Dar kom ⁊ eiñ aþ sio Einglunũ/ sẽ hoþ-
du sio skalernar taladi vid mig ⁊ sagdi
til min/ kom/ eg man syna þier dõ hiñ
mycklu horkonu/ sem a morgũ votnum
sitr medr huerri horaner drygt haþa
konungar iardariñar/ ⁊ þr sem a iordu bua/ eru
druckner vordner aþ hñar horanar vine/ ⁊ hñ þlur
ti mig i anda a eydi morck/ ⁊ eg sa þa konu sitia
a þorgr

a fogr raudu dÿre/ fullt af nofnū hadungariñ
hafandi vij bofut ꝛ tiu horn/ ꝛ konan var klądd
purpura ꝛ pelle raudu/ ꝛ vm prydd gulli ꝛ gimstei
nū/ ꝛ perlū/ ꝛ hafdi i hēdiñe gull ker/ fullt suiuir
dinga ꝛ o hreininda siñar horanar/ ꝛ i heñar eñe
nafn skrifat/ leyndr domr / hin myckla Babilon
moder frillu lifnadaña ꝛ allrar suiuirdu a iordu/
Og eg saa þa konu druckna af blodi heilagra ꝛ
af blodi pislar votta Jesu/ ꝛ eg vndradizt miog/
þa eg saa hana

Og Eingilliñ sagdi til min huar fyrer vndrazt
þu/ eg man seigia þier leyndañ dō konuñar ꝛ dyr/
sins þss sē hana ber/ ꝛ hefer vij hofut/ ꝛ tiu horn
þ dyr sem þu hefer sied þ var/ ꝛ er eigi/ ꝛ mun
vpp aptr koma af vnder diupino/ ꝛ man s° fa-
ra i fyredąmingina/ ꝛ þr sem a iordu bua/ huerra
nofn eigi eru skrifut a lifs bokiñe i fra vpp hafi
veralldar/ munu vndrazt nąr þr sia dyrit/ þ er var
ꝛ eigi er/ Huert at þo er/ ꝛ hier er þ hugskot huert
speki hefer

Þau vij hofudin/ eru vij fioll a hueriū þ ko-
nan sitr/ ꝛ þ eru vij kōungar/ fim eru fallner/ ꝛ eiñ
er eñ/ ꝛ sa añar er eñ eigi komiñ/ ꝛ nąr hñ kemr/ hly
tr hñ stuttañ tima at blifua/ ꝛ þ dyrit sem var/ ꝛ er
eigi/ þ er sa hiñ attandi/ ꝛ er vt af þm vij ꝛ fer
i for dąmingina/ og þau tiu horn þu hefer sied/ þ
eru tiu kōūg / þr ed rikit eñ eigi medtoku/ eñ munu
vm stutta stund lika sem konungar medtaka mackt
med dyrino/ þsser hafa þ eitt rad/ at þr munu gefa
siñ krapt ꝛ mackt dyrino/ þr munu ꝛ strida vid lam
bit/ ꝛ lambit mun þa yfuer viña/ þt þ er Drottiñ
drottnaña/ ꝛ kōungr kōungaña/ ꝛ med þui þr sem
kallader ꝛ vtualder/ ꝛ truader eru

oghñ

Og hñ sagdi til min/ votnin þau þu hefer sied
þar ed horkonan sitr a/ eru folk ⁊ lyder/ ⁊ heidnar
dioder ⁊ tungu mal/ ⁊ þau tiu hornin sē þu hefer
sied a dyrtno/ þau munu hata horkonuna/ ⁊ munu
hana sneyda ⁊ nauckta giora/ ⁊ munu hñar holld
eta/ ⁊ hana mz elldi breña/ þt gud gaf þ i þra hior
tu/ at giora huat hm̄ þocknazt/ at þr giore eiñ vilia
s° at þr gæfi dyrino sitt rike/ þangar til at fullkō-
nat yrdi gudz ord/ ⁊ konan sem þu hefer sied er
hin myckla borg/ huer sitt riki hefer vt yfuer kōun
gū Jardariñar

Atiandi Capitule

Og epter þ sa eg añañ Eingill ofan fa
ra af himne/ sa hafdi myckla mackt/ ⁊
iordin var vpp lyst af hñs birte/ ⁊ kall
adi af valldi med harri raudd ⁊ sagdi/
Hun er fallin/ hun er fallin Babilon
hin myckla/ ⁊ er diofla ña heimkyñe vordin/ ⁊ hirdz
la allz o hreins anda/ ⁊ hirdzla allz o hreins ⁊ o
þacknæmiligs fugls/ þt af reidiñar vine hñar ho
ranar hafa allar þioder druckit/ ⁊ kōungar iarda
riñar hafa med heñe horaner drygt ⁊ hñar kaup-
meñ eru audiger vordner af hñar mycklum mu-
nad semdum

Og eg heyrda adra raudd af himne seigia/ ut
gangit af heñe mitt folk/ svo at þier verdit eigi
hlut takarar hñar synda vpp a þ þier medtakit eigi
sūt af hñar plagū/ þt hñar synder na allt til him-
ins/ ⁊ Drottiñ hugleider hñar ranglæting/ gialldit
hñe s° sem hun hefer golldit ydr/ ⁊ twefalldit hñe
þat twefallt aptr/ epter hñar verckum/ ⁊ med hue
riū bikar þ hun byrladi ydr/ byrlit heñe þar i twe
fallt aptr/ Hue mickit sem hun dyrckadi sig/ ⁊ i
sinu munad lifue var/ svo micket iñbyrlet hñe
kualer ⁊ ecka/ þuiat hun seiger i sinu hiarta/

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Eg sit ⁊ em drottning/ ⁊ eigi man eg eckia verda ⁊
onguañ trega mun eg lita/ þar fyrer munu heñar
plagr a einū deige koma/daudi/harmr/⁊ hungr/ ⁊
med elldi mū hun brend verda/ þt oflugr er drott
iñ gud/sa er haua mun dąma

Og konungar iardariñar þr sē medr heñe hafa
horaner drygt/⁊ i munadsemd lifat/ munu grata
hana ⁊ kueina siet yfuer heñe/ nąr þr sia reyk af
heñar bruna/ þr i fiarlągd standa fyrer hrądzlu
saker/hñar kuala/⁊ seigia/wei wei Babilō hin my
ckla borg su hin stercka borg/ þ a eiñe stūdu er kōiñ
heñar domr/⁊ kaupmeñ iardar munu grata ⁊ har
ma yfuer heñe/ þui at þ eirra kaupeyre man eingiñ
kaupa meir/kaup eyre gullz ⁊ silfrs ⁊ gimsteina/ ⁊
perlur ⁊ silke ⁊ purpura ⁊ skarlat/ ⁊ allz hattadañ
dyrindis vid/⁊ allzhattud ker af fila beinū ⁊ allra
handa ker af dyrmątū vide/⁊ af eire ⁊ af iarne/
⁊ marmara/ ⁊ iurtrer/ ⁊ smyrsl/ ⁊ vin ⁊ vidsmior/
rug ⁊ hueite/kuikfie ⁊ saudi/hesta ⁊ vagna/ ⁊ lika
me ⁊ saler mañaña

Og þ alldine þar þ in sala hafdi girnd a er fra
þier viket/ ⁊ allt huat feitt ⁊ frialsligt var þat er
fra þier viket/⁊ þu munt þ eigi leingr fifa/kaupm
þessarar vauru/huerier af heñe audiger vordner
eru/munu fiarlągt standa af hrądzlu hñar kua-
la/gratandi ⁊ harmanda/⁊ seigia wei wei hin my
ckla borg/sem mz silke/purpura ⁊ skarlate var kl-
ądd/⁊ med gulle var fagut/⁊ gimsteinū ⁊ perlū/
þt a eiñe stundu er slikr rikedomr at ongu vordiñ

Og aller skipstiornar meñ ⁊ allr sa skare sem
a skipum handtierar ⁊ skipueriar þr a sionū hand
tiera stodu i fiarska ⁊ kolludu þa þr sau reykiñ af
heñar bruna ⁊ sogdu Huer er lik þessari hiñe myck
ln borg

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

lu borg/ ⁊ þr Jusu molldu yþuer hoþut sier/ ⁊ kollu
du gratandi ⁊ harmandi/ ⁊ sogdu/ Wei wei su hin
mickla borg i huerri audiger eru vordner aller þr
sem skipin hoþdu a sionum mz hñar vauru/ þt a
eiñe stundu er hun i eydi logd

Gled þig yþuer heñe himiñ/ ⁊ þier heilager postu
lar ⁊ spam̃/ þat gud heþer yduarn dõ a heñe dąmt
⁊ eiñ oþlugr eingill tok vpp stein storan sem kuar
nar stein/ ⁊ kastadi hm̃ i sioiñ ⁊ sagdi/ s° man med
einũ byl vt kastazit hin myckla Babilon/ ⁊ eigi me
ir þũdiñ verda ⁊ saung maña raudd ⁊ horpu slatta
ra ⁊ þra i pipur blasa ⁊ i ludra þeyta/ skal eigi meir
heyrazt i þier/ ⁊ eingiñ embąttis madr/ huers sem
helltz embąttis hñ er skal meir i þier þundiñ verda
kuernar hliod skal eigi meir i þier heyrt verda/ ⁊
raudd brudgumans ⁊ bruor skal eigi meir i þier
heyrd verda/ þt þiner kaupmeñ voru hoþdingiar
a iordu/ þat þyre þina þiolkyngi þoru villar allar
þioder/ ⁊ blodit spamañaña ⁊ heilagra er i heñe
þundit ⁊ allra þra sem a iordu eru i heislegner

Nitiandi Capitule

Opter þtta heyrda eg mickla raudd myck
ils þiolda a himne/ seigiandi/ Halleluia/
heilsa ⁊ heidr/ dyrd ⁊ kraptr sie gudi vo
rũ Drottni/ þt sañer ⁊ riettuiser eru hñs
domar/ þ hañ þordąmdi hina mycklu
horkonu/ sem iordina medr siñe horun þordiarþadi
/ ⁊ blods siña þiona aþ heñar hendi heþer hñ he
þnt/ ⁊ þr sogdu eñ aptr iañat siñ Halleluia/ ⁊ raudd
gieck vt aþ stolnũ sem sagdi/ Loþit vorn gud aller
hñs þionar/ ⁊ þr hñ ottazt bądi/ smaer ⁊ storer

Og eg heyrda raudd mickels þiolda/ ⁊ s° sem
nyd myckilla vatna/ ⁊ s° sem raudd megniar rei

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

dar þrumu/ þr sogdu Halleluia/ þt gud almattugt
heþer rikit vnder sig lagt/ þognū ꝛ verū glader ꝛ ge
þū hiñ dyrd/ þt brudkaup lābsins er kōit ꝛ þss hus
þra heþer sig tilreitt/ ꝛ hñe vard geþit þ hun skyll
di vmklǫda sig mz hreinu ꝛ skinanda silke (eñ þ sil
ke eru riettlǫtingar heilagra/ ꝛ hñ sagdi til min/ sǫ
ler eru þr sē til kuelldmaltidar lambsins eru kalla
der/ ꝛ hñ sagdi til min/ þtta eru sañarlig gudz ozd/
ꝛ eg þiell nidr þyre hm̄ til þota hñs/ at eg til bǫdi
hñ/ ꝛ hñ sagdi til min/ Sia til/ at þu gior þ ei/ Eg
em þiñ sam þion ꝛ þiña brǫdra/ ꝛ þra sē haþa Je
su vitnis burd/ til bid þu gud/ Eñ vitnis burdr Jesu
er andi spadomsins

Og ēg sa himiniñ opiñ/ ꝛ Sia? at huitr hestr/
ꝛ sa sem þar sat aa/ hiet trwr ꝛ sañarligr/ ꝛ dǫmer
ꝛ strider medr riettlǫti ꝛ hñs augu er sem elldz logi
ꝛ a hñs hoþdi margar koronr/ ꝛ hañ haþdi naþn
skriþat þ eingiñ þeckti/ nema sialþr hñ/ ꝛ var klǫd
dr/ þui klǫdi sem med blodi var dreipt/ ꝛ hñs naþn
Hiet gudz ord/ ꝛ hm̄ epter þylgdi allr her sa aa him
ne er/ aa huitum hestū/ klǫdder i huito ꝛ hreinu sil
ke/ ꝛ aþ hñs muñe þram gieck twi eggiad suerd/ þ
hñ slǫgi þar med heidnar þioder ꝛ hñ mun stior
na þiñ medr Jarn vendi ꝛ hañ þot tredr þrugu
brǫdiñar vins ꝛ reidi gudz almattugs/ ꝛ heþer na
þn skriþat a sinu þate/ a siñe lend/ lika s° / Konun
gr konungaña/ ꝛ Drottiñ drottnaña

Og eg sa eiñ Eingil standa i soluñe/ ꝛ hñ kal
ladi harri raudd ꝛ sagdi/ til allra þugla sem vnder
himne þliuga/ komit/ ꝛ saman saþnit ydr til kuelld
verdar hins myckla gudz/ at þier etid holld konun
gaña/ ꝛ landz stiornaraña/ ꝛ holld oþlugra/ ꝛ hes
taña ꝛ þra seni þar vpp a satu/ ꝛ holld allra þrel
singia

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

singia/ ⁊ þionustu mañ a bądi smarra ⁊ storra/ og eg sa dyrit ⁊ konunga iardariñar/ ⁊ þra lid saman safnad/ til at hallda strid vid þañ sem a hestinum sat ⁊ vid hñs her.

Og dyrit vard hondlat/ ⁊ med þui sa falsk spamadr sem teicknin giordi fyre þui/ af huerium hñ villti þa sem audkeñingar mercki dyrsins med toku/ ⁊ þa er mynd dyrsins til badu/ þsser bader tweir vrdu lifandi fleygder i elldzins diki/ þ med breñusteine logar/ ⁊ þr adrer vrdu i helslegner/ med suerdi þss sem a hestinum sat/ þ vt af hñs muñe gieck ⁊ aller fuglar vrdu sadder af þra holldi

xx Capitule

OG eg sa Eingil ofanstiga af himne/ sa hafdi lykill vnder diupsins/ ⁊ myckla iarn hlecki i siñe hendi/ ⁊ hañ hondladi drekañ hiñ gamla hoggorm/ huer at er diofulliñ ⁊ audskotiñ/ ⁊ batt hñ vm þusund aar/ ⁊ fleygdi hm̃ i vnder diupit ⁊ iñe luckti hñ ⁊ insigladi þar ofan yfuer/ at hñ skylldi eigi meir villa heidnar þioder/ þangat til at vt endut yrdi þusund aar/ ⁊ epter þhlyte hñ laus at verda vm stutta stund

Og eg sa stola/ ⁊ þr satu a þm̃/ ⁊ þm̃ vard domur gefiñ/ ⁊ þra saler sem af hofdader vo tu vegna vitnisburdarins Jesu ⁊ fyrer gudz ordz saker/ ⁊ þr sem ecki hofdu til bedit dyrit/ nie þess mynd/ ⁊ þr eigi medtekit hofdu audkenningar mercki i sin eñe/ edr a sinar hendur/ þesser lifdu ⁊ ricktu med Christe þusund ara/

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

eñ hiner adrer daudu endrlifnudu ecki/ þar til at
þusund ar fullkõnuduzt/ þtta er hin fyrsta vpp ri
sa/ sǫll er sa ⁊ heilagr sem hlut deilld hefer a hiñe
fyrstu vpprisu/ yfuer þuilikũ hefer sa añar dau/
di aungua mackt/ helldr verda þr keñi meñ gudz
⁊ Christi/ ⁊ rikia med hm̃ þusund ara

Og nǫr þau þusund ar eru fullkõnut/ þa man
sa andskoti laus verda af sinu fiotri/ ⁊ mun vt
ganga at villa hina heidnu/ sem at eru i fiorũ attũ
Jardariñar Gog ⁊ Magog/ at saman safna þm̃
til barattu huerra tala er sẽ siafar sandr/ ⁊ huerier
vpp stiga yfuer vidd iardar/ ⁊ vm kringia herbu
der heilagra ⁊ hina elskuligu borg/ ⁊ elldr kom at
ofan fra gude af himnenũ ⁊ suelgdi þa/ ⁊ dioful
liñ sa þa villti vard kastadr i elldzins diki ⁊ breñe
stein/ þar ed dyrit ⁊ sa falski spamadr var/ ⁊ verda
kualder dag ⁊ nott vm alldr ⁊ ǫfi at eilifu

Og eg sa myckiñ stol skinanda/ ⁊ þñ sem þar vp
pa sat/ fyre huers auglite at flyr himiñ ⁊ iord/ ⁊
þm̃ var eingiñ stadr fundiñ/ ⁊ eg sa hina daudu/
bǫdi stora ⁊ sma standa fyre gudz auglite/ ⁊ bǫkr
nar vrdu vpplatnar/ ⁊ oñr bok vard opnud/ huer at
er lifsins/ ⁊ hiner daudu vrdu dǫmder/ epter þui
sem skrifat er a bokũ/ epter þra verckũ/ ⁊ sioriñ gaf
fram̃ þa daudu sem i hm̃ voru/ ⁊ daudi ⁊ heluite
gaf vpp þa daudu sem i þm̃ voru/ ⁊ þr vrdu dǫm
der huer eiñ epter sinũ verckum/ ⁊ daudi ⁊ heluite
vrdu kaustud i elldzins diki/ þ er sa añar daudi/ ⁊
ef nockr finzt eigi skrifadr a lifs bokiñe/ sa verdr
kastadr i elldzins diki

xxi Capitule

og eg

OG eg saa nyañ himiñ ⁊ nya iord/ þt hiñ
fyrsti himiñ ⁊ fyrsta Jord forgieck/ ⁊
sioriñ er eigi meir/ ⁊ eg Johañis saa hi-
na heilogu borg þa nyu Jerusalē ofan
fara af himne fra gude til reidda/
s° sem prydd brudr sinū mañe/ ⁊ eg heyrdi raudd
myckla af stolinū seigia/ Sia? þar/ tialld bud gu-
dz hia mōm/ ⁊ hñ man hia þm̄ byggia/ ⁊ þr munu
hñs folk vera/ ⁊ gud sialfr medr þm̄ mun þra gud
vera/ ⁊ gud mun þerra aull tar af þra augū/ dau
di man eigi meir vera/ eigi harmr nie kueinan eda
hrygd mun meir vera/ þt hid fyrsta er vm lidit/ ⁊
saa vpp a stolnum/ sagdi/ Sia? eg giori þ allt sa-
man nytt/ ⁊ hñ sagdi til min skrifa þu/ þt þessi ord
eru sauñ ⁊ truanlig

Og hñ sagdi til min/ þ er giort/ Eg em A ⁊ O
vpp haf ⁊ nidrlag/ Eg man þyrstū gefa af bruñe
lifanda vatz fyre ecki/ huer ed yfuer viñr sa mun
eignazr allt þ/ ⁊ eg man hñs gud vera/ ⁊ hañ mun
miñ sonr vera/ eñ þm̄ otta fullū ⁊ vantruudū ⁊
suiuirdiligum/ ⁊ mandraporum/ ⁊ frillu lif nadar
mōm ⁊ taufrurū/ ⁊ skurguda dyrckurū/ ⁊ ollm̄ liu
grū/ þra hlutdeilld mun vera i dikino sem mz elldi
⁊ breñi steine logar/ huert at er sa añar daudi.

Og eiñ af þm̄ vñ Einglunū/ sem hafdi þ çr vñ
skaler fullar med þçr vñ sidurstu plagr/ kom at
mier ⁊ taladi vid mig ⁊ sagdi/ kom/ eg man syna þi
er husfruna/ brudr lambsins/ ⁊ hñ tok mig burt i
anda/ vpp a hatt ⁊ myckit fiall ⁊ syndi mier hina
mycklu borg þa heilogu Jerusalem/ ofan fara af
hīne fra gudi/ hafandi biartleik Drottins/ ⁊ hñar
lios var lickt hinum dyrmçtazta steine/ s° sem skçr
Jaspis/ ⁊ hafdi myckla ⁊ hafua murueggie/ ⁊ haf

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

di tolꝼ hlid ⁊ i þm̄ hlidunū tolꝼ eingla/ ⁊ noꝼn skri
ꝼut/huer at eru tolꝼ kynkuisler Jraels sona/Aꝼ au
stre þriu hlid/aꝼ nordri þriu hlid/aꝼ sudri þriu hl
id/aꝼ vestre þriu hlid/⁊ muruegger borgariñar ho
ꝼdu tolꝼ grunduelli/⁊ i þm̄ somum nauꝼn þra
tolꝼ postula lambsins

Og sa vid mig taladi haꝼdi gūlligañ reyr kua
rda/þat hñ skyllde mǫla borgina/ ⁊ heñar hlid/ ⁊
murueggie/⁊ borgin er sett ꝼerkauntud/⁊ leingd hñ
ar er s° myckil sem breiddin ⁊ hañ mǫllte borgina
med gull reyrnum/vpp a tolꝼ þusund reñe skeida
leingdin ⁊ breiddin/⁊ hǫdin heñar er lika iaꝼnt ⁊
hañ mǫllte heñar murueggie hundrad ꝼiorar ⁊ ꝼio
rutigi alner epter þessmanz mǫling sem eingil heꝼ
er/ ⁊ smidi heñar mur veggia var aꝼ Jaspis/ ⁊
borgin aꝼ skiru gulle/lik skǫru glere/⁊ grunduell
erner ⁊ muruegger borgariñar voru prydder med
allzhattada gimsteina/Hiñ ꝼyrsti grunduolli var
Jaspis/sa añar Saphir/ þridie Calcedoni⁹/ ꝼiordi
Smaragd⁹/ꝼimte Sardonich⁹/ sieti Sardis sioū
di Chrisolit⁹/attandi Berillus/Niunde Topazius
tiūdi Chrisopras/ellꝼte Hyacinth⁹/tolꝼti Amethyst

Og þau tolꝼ hlidin voru tolꝼ perlur/⁊ sier hu
ert hlidit var aꝼ sier huerre perluñe/ ⁊ strǫtin bor
gariñar voru skira gull s° sem gegnum skinanda
gler/⁊ eg sa þar eckert mustiere iñe/ þuiat drottiñ
gud almattugur er heñar mustiere ⁊ lambit/⁊ bor
gin þarꝼ eigi solar nie tunglſ þ þau lyse i heñe/ þui
at gudz biartleike vpp lyser hana / ⁊ lios heñar er
lambit/⁊ þǫr þioder sem hialpazt ganga i þui sa
ma liose/⁊ konūgar a iordu niunu iñ ꝼlytia sina dy
rd i þa hina somu/ ⁊ heñzr hlid verda ecki vm da
niñ aptr luckt/ þuiat þar man eingin nott vera/⁊ eck

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

ert saurugt ꝛ suiuirdiligt ꝛ lygn man þar iñ ganga vtan þr sem skrifader eru a lifsbokiñe lambsins

Two ꝛ Tuttugazte capitule

OG hañ syndi mier hreint vatz fall/svo skart sē Christallus fram fliotandi af af stoli gudz ꝛ lambsins / mitt a heñar strati/ꝛ badu meigin vatzins stodu lifsins tre/ꝛ þ bar tolf hattadañ auogrt/og fardi siñ auogrt a sier hueriū manadi/ꝛ lauf blaud tresins dugdu til heilsu botar heidiñar þiodar/ꝛ þar man eckert boluanligt meir vera/ꝛ stoll gudz ꝛ lambsins mun þar iñe vera/ꝛ hans þionar munu hm̄ þiona/ꝛ hñs andlit sia/ꝛ hñs nafn man i þra eñum vera/ꝛ eigi mun þar nott vera/ꝛ eigi vid þu rfa nockurrar lysingar edr liose solar þat gud drottiñ mun sialfr lysa þeim/ꝛ þeir munu rikia vm allder at eilifu

Og hñ sagdi til min/ þssi ord eru traust ꝛ sauñ ꝛ Drottiñ gud heilagra spamaña / hefer sent siñ eingil til at kungiora sinū þionū/huat snarliga hlytur at skie/Siaet? egkem snart. Sall er sa sē vardueiter ordin spadomsins i þssari bok/ꝛ eg em Johañis sē þtta sied ꝛ heyrt hefer/ꝛ þa eg hafda þ heyrt ꝛ sied/fiell eg fram at til bidia fyre fatr eingilsins þss mier syndi þeta/ꝛ hñ sagdi til min Gat at/ þu gior eigi þtta/ þuiat eg em þiñ sam þion / og þiña bradra spamañana ꝛ þra sem varduieita ord þessarar bokar/Til bid þu gud

Og hñ seiger til min/vppteickna ecki ord spadōsins i þssari bok/ þt timiñ er i nand/huer skadsamur er/ sa sie skadsamr/huer o hreiñ er/sa sie o hreiñ/ eñ huer riettuis er/sa verdi eñ riett visare og huer heilagur er sa verdi eñ heilagre / og Siadu?

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Eg kem snarliga/ ꝛ min verdlaun medr mier/ at eg
gialldi huerium sem einum/ s° sem hñs verck vera
mun/ Eg em A og O vpphaꝝ ꝛ endir/ ꝝyrstr ꝛ sid
str/ Sꝗler eru þr sem hñs bodord varduеita/ vpp
a þ/ at þra mackt sie a liꝝs trenu/ ꝛ vm hlidin iñ
ganga i borgina/ þt þar ꝝyre vtan eru hundar
ner/ ꝝiolkyngis meñ ꝛ saurliꝝnadar ꝛ mañdrapa
rar/ ꝛ skurguda dyrckendr/ ꝛ aller þr sem elska ꝛ
giora lygina

Eg Jesus vt sendi miñ Eingil/ at hañ vitnadi
ydr þtta i samkundunum/ eg em aꝝ rot ꝛ kyne. Da
uidz/ skꝗr morgun stiarna/ og andiñ ꝛ brudrin sog
bu kom/ ꝛ huer ed heyrer sa seigi/ kom/ ꝛ huer hñ
þyrster sa komi/ ꝛ huer at vill sa medtake ordit
lyꝝsins ꝝyre ecki

Eñ eg vitna ollm̃ þm̃ sem heyra ord spadom
sins þssarar bokar/ at eꝝ eiñhuer setr þar nockut til
þa mun gud til setia yꝝuer hañ allar plagr sem
skriꝝadar eru i þssari bok/ ꝛ eꝝ eiñhuer tekr þar no
ckut i ꝝra/ vt aꝝ ordum bokarm̃ar þssarar spa
sogu/ þa mun gud aꝝma hñs deilld aꝝliꝝs
bokiñe/ ꝛ ꝝra hiñe heilogu borg/ ꝛ aꝝ
þui sem i þssari bok skriꝝat er/
þtta seiger sa sem þssu ber vit
ne/ Ja eg kem snarliga
AMEN
Ja kom þu Drottiñ Jesus/ Nad vors
Drottiins Jesu Christi sie med
ydr ollum AMEN

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Registrū huernen þinnazt skulu pist-
lar ꝛ Gudzspioll/ þau sem lesiñ verda i heilagre/
Kirkiu/a Suñu daugū eda odrum hatidū / kring
vm tolþ manudu/ þui huar þtta mercki ✱ stendr
i textanū/ þ til teicknar at þar sie vpp haþ þss Gudz
spiallz edr Pistils sem a þm deigi verdr lesiñ/er þar
vt a spaciuñe er hia teicknadr/eñ endazt þar huar
þetta mercki stendr ✱ Eñ þat añat sem vt a spaci
unū teicknat stendr/er vt þyding þra orda sem i tex
tanū standa/eñ ecki textiñ/sialþr

Þañ þyrsta suñu dag i Jola þ° Pistilliñ Roma
xiij capit Gudzspiallit Matth xxi capitula
Añañ suñu dag a Jola þ° Pistill Rom xv capi
Gudzspiallit Luc xxi cap
Þañ þridia suñu dag a Jola þ° Pistilliñ i hi
nū þyrre pistl til Corin iiij cap Gudzsp Mat xi cap
Þñ þiorda suñu dag a Jola þ° Pist til philipp
iiij cap Gudzspiallit Joh þyrsta cap
J natt messuñe a iola nottina Pist til Tito ij cap
Gudzspiallit Luc odrū capitu
J lysingar messuñe Pistilliñ til Tito iij capitula
Gudzspiallit Luc odrū cap
J haa messuñe a iola dagiñ Pist til Ebre x cap
Gudzspiallit Joh þyrsta cap
Stephanus dag i iolū Pist vti postula giornin-
gū vi cap Gudzspia Matth xxiij cap
Jons dag i iolū Pist Ecclesi þimtanda capitula
Gudzspiallit Joh xxi cap
Barna dagiñ Pist vti Opinberingu Johañ xiiij
cap Gudzspiallit Matth ij cap
Þañ suñu dag sē nçrst epter Jola dagiñ Pist
Gala iiij cap Gudzsp Luc ij cap
Hiñ atta dag iola Pist Gala iij cap Gudzspiall
Luc ij cap

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Registur

Hiñ þrettanda dag iola Pistilliñ Isaie xl capitu i Gudzspiallit Matth odrũ capit

Þañ þyrsta suñu dag epter xiij Pist Rom tolþta cap Gudzspiallit Luc ij capi

Añañ suñu dag epter xiij Pist Rom tolþta capi Gudzspiallit Joh odrum capit

Þridia suñu dag epter þrettanda Pist Rom tolþta cap Gudzspiall Matth viij cap

Hiñ þiorda suñu dag epter xiij Pist Rom xiij cap Gudzspiall Matth viij cap

Hiñ þimta suñu dag epter xiij Pist Colloss þridia cap Gudzsp Matth þrettanda cap

Suñu dagiñ Septuagesime/ þer þyrstañ i ix vickna þ° i Corinth ix cap Gudzsp Matt xx cap

Suñu dagiñ Sexagesime Pist i odrũ pistle til Corinth ii cap Gudzsp Luc viij capit

Suñu dagiñ i þ° iñgang Pist i hinũ þyrra pist til Corinth xiij cap Gudzsp Luc xviij capitu

Þañ þyrsta suñu dag i langa þ° Inuocauit Pistilliñ ij Corinth vi cap Gudzsp Matt iiij cap

Þañ añañ suñu dag Reminiscere Pist til Tessa þyrra pist iiij cap Gudzsp Matth xv cap

Þañ þridia S dag i langa þ° Oculi Pist Eph i cap Gudzspiallit Luc elleþta cap

Mid þ° suñu dag Letare Pist Galat iiij capit Gudzspiallit Johañis vi cap

Þañ v suñu dag i þ° Judica Pist til Hebreos iiũda cap Gudzsp Joh viij cap

Palm i suñu dag/Domine/Pist til philipp i od ij cap Gudzspiall Matth xxi cap

Pasca dagiñ Pist i þyrra pist til Corinth v cap Gudzsp Marc xvi capi

Añañ dag pasca Pist i postula giorningũ x cap

Registur

Gudzspiallit Luc xxiiij cap
Þridia dag pasca Pist vti postula giorningū xiij
cap Gudzspiallit Luc xxiiij cap
Fiorda dag pasca Pist i postu giorn þridia cap
Gudzsp Joh eitt ꝛ tuttugazta cap
Þñ ꝼyrsta S dag epter paska Quasi mo geniti
Pist i ꝼyrsta pist Joh v ca Gudzsp Joh xx cap
Aññañ S dag epter paska Misericordias Pistil i
ꝼyrra S Petrs pist ij cap Gudzsp Joh x cap
Þridia suñu dag epter paska Jubilate Pistil i
ꝼyrra S Petrs pist ij cap Gudzsp Joh xvi cap
Fiorda suñu dag epter paska Cantate Pist Ja
cobi i cap Gudzspiallit Joh xvi cap
Þn ꝼimta suñu dag epter paska Vocem Jocun
ditatis Pist Jac i cap Gudzsp Joh xvi cap
Vppstigningar dag pist i postu giornin ꝼyrsta
cap Gudzspiallit Mar xvi cap
Suñu dagiñ epter vppst dag/ Exaudi/pist i ꝼyr
S Petrs pist iiij cap Gudzsp Joh xv cap
Huita suñu dag pist i postu giorn odrū capitul
Gudzspiallit Joh ꝼiortanda cap
Manu dagiñ epter Huita suñu pist i post giorn
x cap Gudzspiallit Joh þridia cap
Þridiu dagiñ epter Huita suñu pist i post giorn
viij cap Gudzspiallit Joh x cap
Miduiku dagiñ epter Huita suñu pist i post gior
ꝼimta cap Gudzsp Joh sietta cap
Dominica trinitatis pist Rom elleꝼta capitula
Gudzspiallit Joh þridia cap
Þn ꝼyrsta S dag epter Trinitatis pist i ꝼyrst
S Joh pist iiij ca Gudzsp Luc xvi cap
Aññañ suñu dag epter Trini pist i ꝼyrsta pistle
Joh iij cap Gudzspiallit Luc xiiij cap

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Registur

Þn þridia suñu dag pistill i þm̄ ƿyrra S Petrs pist v cap Gudzspiallit Luc xv cap

Þañ ƿiorda suñu dag pist Rom viij capitula Gudzspiallit Luc sietta capitul

Hiñ ƿimta suñu dag pist i þm ƿyrra S Petrs pistle iij cap Gudzspia Luc v cap

Sietta suñu dag pistilliñ Roma vi capi Gudz sp. Matth ƿimta cap

Siounda suñu dag pistilliñ Rom sietta capitu Gudzspiallit Marc viij capitul

Attande suñu dag pistilliñ Rom viij capitula Gudzsp Matth vij capit

Niunda suñu dag pist til Corinth i ƿyrra pistle x cap Gudzspiallit Luc xvi cap

Tiunda suñu dag pist i þm̄ ƿyrra pistle tij Cor xij cap Gudzspiall Luc xix cap

Ellezta suñu dag pist til Corin i ƿyrra pist xv cap Gudzspiallit Luc xviii cap

Tolzta suñu dag pist i odrū pist til Corin þrid ia cap Gudzspiallit Marc vii cap

Þrettanda suñu dag pistilliñ til Gala þridia cap Gudzspiallit Luc tiunda capit

Þañ ƿiortanda suñu dag pist Galat v capitula Gudzspiallit Luc xvii cap

Þañ ƿimtanda suñu dag pist Gala sietta capit Gudzspiallit Matth sietta cap

Sextanda suñu dag pist til Ephe þridia cap Gudzspiallit Luc siounda cap

Seytianda suñu dag pist til Ephe ƿiorda capi Gudzsp Luc ƿiortanda cap

Atianda suñu dag pist i ƿyrra pistle til Corint ƿyrsta cap Gudzsp Matth xxij cap

Nitia

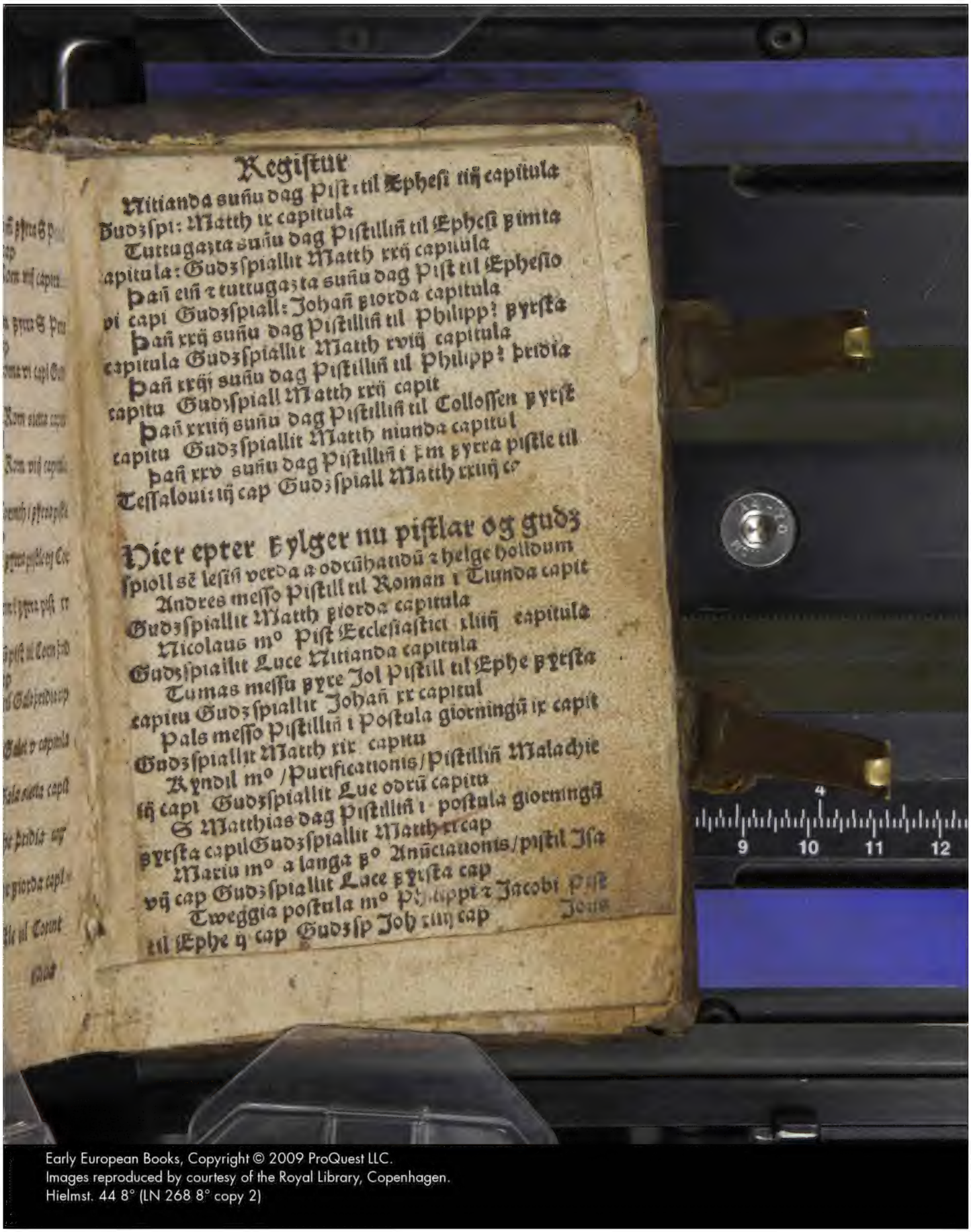

Registur

Nitianda suñu dag Pist: til Ephesi tiij capitula
Gudzspi: Matth ix capitula
Tuttugazta suñu dag Pistilliñ til Ephesi ꝑimta
capitula: Gudzspiallit Matth xxij capitula
Þañ eiñ ⁊ tuttugazta suñu dag Pist til Ephesio
vi capi Gudzspiall: Johañ ꝑiorda capitula
Þañ xxij suñu dag Pistilliñ til Philipp: ꝑyrsta
capitula Gudzspiallit Matth xviij capitula
Þañ xxij suñu dag Pistilliñ til Philipp: þridia
capitu Gudzspiall Matth xxij capit
Þañ xxiiij suñu dag Pistilliñ til Collossen ꝑyrst
capitu Gudzspiallit Matth niunda capitul
Þañ xxv suñu dag Pistilliñ i ꝑm ꝑyrra pistle til
Tessaloui: iij cap Gudzspiall Matth xxiiij ca

Hier epter ꝑylger nu pistlar og gudz
spioll sē lesiñ verda a odrūhandū ⁊ helge holldum
Andres messo Pistill til Roman i Tiunda capit
Gudzspiallit Matth ꝑiorda capitula
Nicolaus mo Pist Ecclesiastici xliiij capitula
Gudzspiallit Luce Nitianda capitula
Tumas messu ꝑyre Jol Pistill til Ephe ꝑyrsta
capitu Gudzspiallit Johañ xx capitul
Pals messo Pistilliñ i Postula giorningū ix capit
Gudzspiallit Matth xix capitu
Kyndil mo /Purificationis/ Pistilliñ Malachie
iij capi Gudzspiallit Lue odrū capitu
S Matthias dag Pistilliñ i postula giorningū
ꝑyrsta capil Gudzspiallit Matth xi cap
Mariu mo a langa ꝑo Anūciationis/ pistil Isa
vij cap Gudzspiallit Luce ꝑyrsta cap
Tweggia postula mo Philippi ⁊ Jacobi Pist
til Ephe ij cap Gudzsp Joh xiiij cap

Jons

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Registe

Jons messubaptiste Pistilliñ Jsaie xl capitula Gudzspiallit Luce odrum capi

Petrs messu ꝛ Pals Pistilliñ i postula giorningū tolꝑta cap Gudzspia Matth xvi cap

Visitatio marie Pistill til Rom tolꝑta capitu Gudzspiallit Luc ꝑyrsta capit

Jacobs messu Pistilliñ til Rom attanda capi Gudzspia Matth xx capitu

Olaꝑs messu ꝑyrre Gudzspiallit Matth xvi capitu þa sagdi Jesus til siña lꝗri

Laurentius messu Pist til Corinth i þm̄ odrū Pist ix cap Gudzspi Johañ tolꝑta cap

Maria messu ꝑyrre Gudzspiallit Luce tiunda capitula

Bartalameus messu Pistilliñ i þm̄ odrum Pistl til Corinth iiij cap Gudzspia Luce xxij capi

Mattheus messu Pist til Corinth i hinū ꝑyrra Pist xij capi Gudzsp Matth ix capi

Michaels messu Pistilliñ i Opinberingu Johañ xij cap Gudzsp Matth xviij capit

Symonis ꝛ Jude Pistill i hinū ꝑyrra S Petrs Pistl ꝑyrsta cap Gudzsp Joh xv cap

Allra heilagra m° Pist i Opinberan S Johñ vij cap Gudzspiall Matth v cap

Martinus messu Pistilliñ Ecclesiastiei/xxiij cap Gudzspiallit Luc xij cap

Kirkiu dagiñ Pistilliñ i Opinber S Joh xxi cap Gudzspiallit Luce xix capit

torlaks messu · pist: ecclesiasti j xliiij · cla Gudzspiallit luce j xij · cla

hꝛt sama gudzspiall martinus messu ꝛ torlaks messu

OLLum Guoz vtuoldum/ydur
Islandz iñ byggiorū/auagrtizt
Gudz Nad/ þridr med þagna-
di/i sañre vidrkeñingu vors lau
snara Drottins Jesu christi
Þier goder meñ/ miner herr-
ar/kristiliger brǫdr/ Hier haþi
þier nu Gudz hreinu ord /hñs
dyrmǫtu Euāgelia/vtlogd a norrǫnu/huat eg giar
nan villda/kǫrir brǫdr/at þat vǫri (þo mitt sie o
miuckt ordþǫri) þyrst almattugū gudi/vorū allra
þaudr (þyrer Christū) til loþligrar dyrdar/ eñ ydr
(elskuliger) til sañrar vnderstodu riettþerdugrar
truar/ þrar sem er a Christū Jesum/ þui þ er gudz
þaudrs vilie/ at vier skulū trua a þñ sem þaderiñ
sendi/ þ er a Jesum Christum/sa sem at er liþuit/
sañleikrin ꝛ vegriñ til eiliþs liþs ꝛc
Eñ þssi gudz eingetne sonr/vor endr lausnare Je
sus Christus gaþ ossi sidaztre siñe likamligre hier
vist þssi sin blezudu/dyrmǫtu Euangelia i Testa-
mēt til ǫþinligrar salu hialpar/ þt i þssm hñs gudz
spiallz ordū/vpplyckzt ydr sem þss beidazt aþ gudi
vorum skapara(vt aþ allri hiartans alud) vitzku
bruñriñ/ andligrar speki (sem er kristr) huer ydr lei
der til eiliþrar sǫlu/ þui gudz ord eru andi ꝛ liþ/sē
Johañis seiger/ eirnē gudzeigēligr kraptr sa alldri
duinar þt þyre þau geþzt heilagr andi/sa sē at oss
geþr þyre christz verdzskulldan/gudz spialliga riett
lǫtis tru/huer at vorre syndugre samuitzku aþlar
þridar med þagnadi vidr gud i giegn allre laugma
lsins a sakan/sē Pistilliñ at Rom: gnogliga vtuisar
Eñ s° þ þier mǫttud (brǫdr miner) þess gior vn
derstanda/huat/edr huilik/þessi gudz spiallig riett
lǫtis trua er/sem hier verdr vm talat i þssari bok/
vil

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

vil eg (þo mitt sie þaþrodligt tungu tąki) ÿdr giare
nan vnderuisan/ a giora/ þ þremsta sē gud heþer
inier eþne a geþit/ s° at þr sē hiedan i þra aþ vilia
leggia allan þulañ rangsnuiñ hia trunad hiegōligs
siduana/ eñ epter þylgia þre gudzspiallsins riettlą
tis tru/ sem er ą Jesum Christū/ huer at er þssi/ þ
vier truū at þar sie eiñ ąþinligr sañarligr gud/ al
matugr þader/ skapare himens ⁊ iardar

Og þ þtta ord (sem er gudz sonr) haþi medtekit
þyre heilagr anda verckan/ mañdō/ i blezudū/ kui
di Mariu meyiar s° at þar eru twąr natturur/ gud
dōsins ⁊ mañdomsins/ J einingu personuñar o at
skilianliga saman teingdar/ eiñ Christr/ sañarliga
gud/ ⁊ sañarliga madr/ sa at þąddr er aþ hreiñre
o spialladare meyiu/ Huer ed mz sinū blezada dyr
mątū hingat burdr/ hreinsad heþer/ ⁊ heilgad vorn
syndsamligan kiotligan burd aþ Adam til

Hñ sie ⁊ at soñu pindr krossþestr/ deÿddr/ ⁊ Jar
dadr/ vpp a þ hñ þorlickti oss/ s° vid siñ himneska
þaudr/ medr sinū beiskū bitrligū saklausū dauda/
verādi þorn su ąþinlig er eigi einazta þyre vpprūa
syndina/ helldr iaþn vel þyre all° giorāligar synder
mañaña Hñ sie ⁊ nidr stigiñ til heluita/ haþi
s° dioþuliñ ⁊ alla hñs a truendr/ mz ollu hñs vall
di/ vielū ⁊ illzku þiotrad ⁊ nidr þryckt

Og a þridia deigi sie hñ vpp aptr risiñ þra dau
dū/ oss olliñ þm̄ a hñ trua til at geþa riettlątis liþ
uerne/ ⁊ haþi oss svo medr sier vpp vacket i nad ⁊
anda/ hiedā i þra eigi meir synder at drygia/ helldr
hm̄ einū at þiona i allz hattadri Nad ⁊ mañdygdū

Hñ sie ⁊ vppstigiñ til himna/ ⁊ haþ aþ þodrnū
medteckit/ dyrd/ valld/ vt yþuer alla eingla ⁊ skepnr
sitie nu til gudz þodrs hąrgri handar/ þ er hñ he
þer iaþna mackt ⁊ þaderiñ/ verandi ein valldz kōu

gr

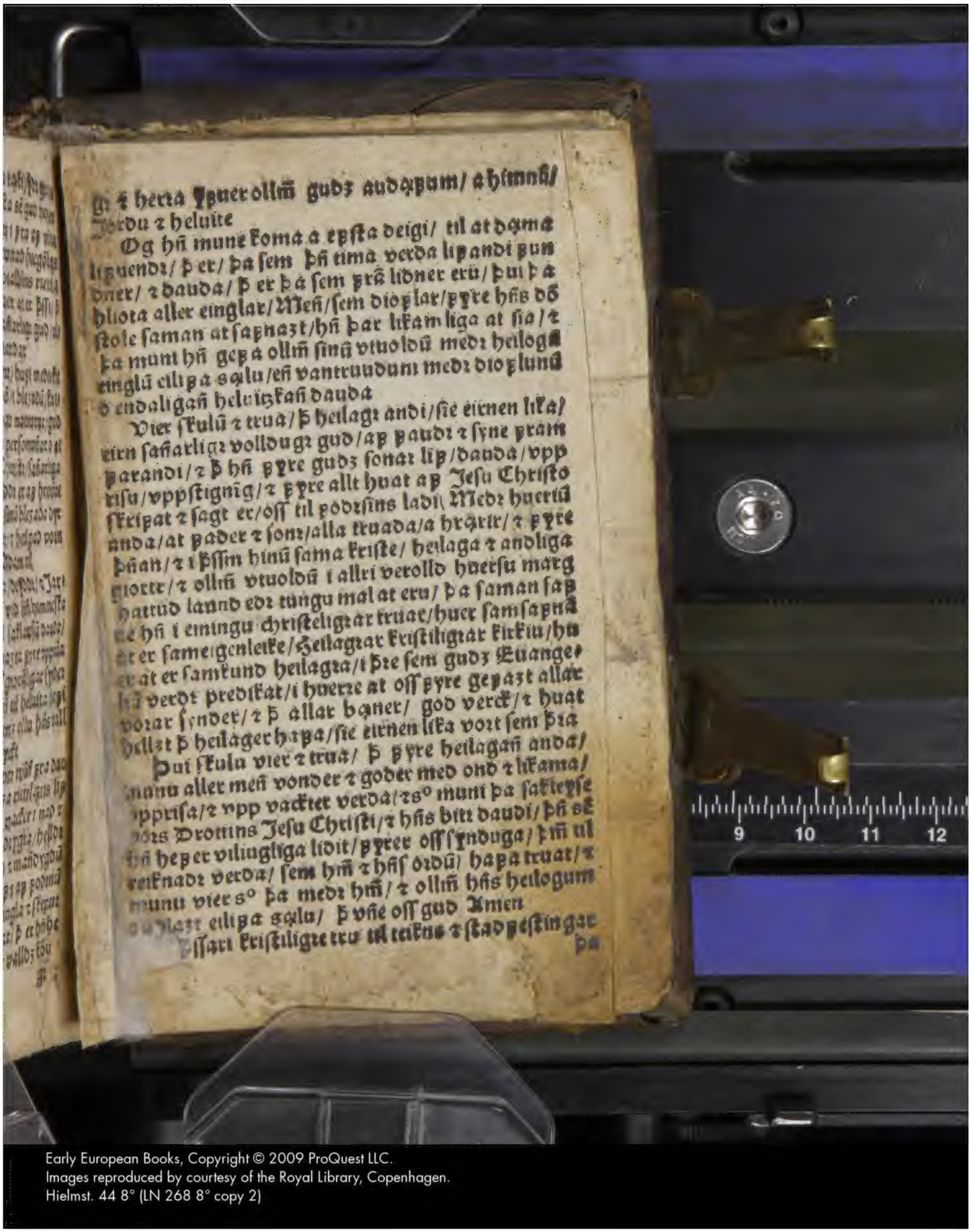

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

þa eru geþin þssi two sacramenta/sē er vatz skirn
ꝛ heilo i holld tekia Drottins/ þau sem styrckia ꝛ
stadfesta þssa gudzspialliga riettlætis tru i ydar hi
ortū/hueria gud þyre sina o vm rædiliga milldi/ri
knar þm̄ sem skirder eru i gudz sonar dauda/ til
riettlætis þyre sier/ þ ui huer þ vidrkeñer/at hñ geti
eigi vt aþ sinū eiginligū mætti/verckū/edr verskull
dan/riettlatr vordit þyrer gudi/Helldr þ hñ verdi/
þyre eckert/vtan alla sina verskulldan/Jesu Chri
sti vegna/riettlatr/vt aþ þre tru er hñ truer sig þyr
rer þñañ sama Jesum Christū (huern gydingar
kolludu Naduerskan)til nadariñar medtekiñ vera
ꝛ syndaña þyrer geþning audlazt Haþa/sa sē med
sinum dauda þyrer vorar synder heþer þullnægiu
giort/þui huer hñ truer þat Jesus Christr sie sañr
Messias/þ er christr Drottins/sa sem aþ gudi þo
dr/i gamla logmale/var þyre heitiñ/ þ hñ skylldi
þrelsa allt mañkyn/ꝛ medal gongu madr vera mil
le gudz ꝛ vor/ þar mz sañan liknara ꝛ tienad mañ
huer ed osser geþiñ/þm̄ sem hm̄ ꝛ hñs ordū trua/
til endr lausnar/ helgunar riettlætis ꝛ liþgunar/ þ
aller þr sem gudz ord heyra/ꝛ varduetta þau sier
hiarta þr eru med gudi ꝛ gud medr þm̄/s° sem Jo
hañis vottar
Þar þyrer er ꝛ tilskickat(s° at vier audlūzt þssa rie
ttlætis tru) gudz orda predikun ēbætti/ꝛ heilog sa
cramēta/þt þyrer gudz orda predikā ꝛ þyrer heil
sacramenta/s° sē þyre oñr verckþæri/veitizt he
gr andi(huers mustieri þier erut/sē gudz ordū
it) huer ed þssa tru eþler huar/ꝛ huenar at gudi
nizt/i þm̄ sem gudz Euangeliū heyra s° at gud/er
gi þyrer vorra verdleika saker/helldr þyre siñ son
Jesum Christū riettlæti oss sem sig trua þyre
stum I nadina medtekna

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

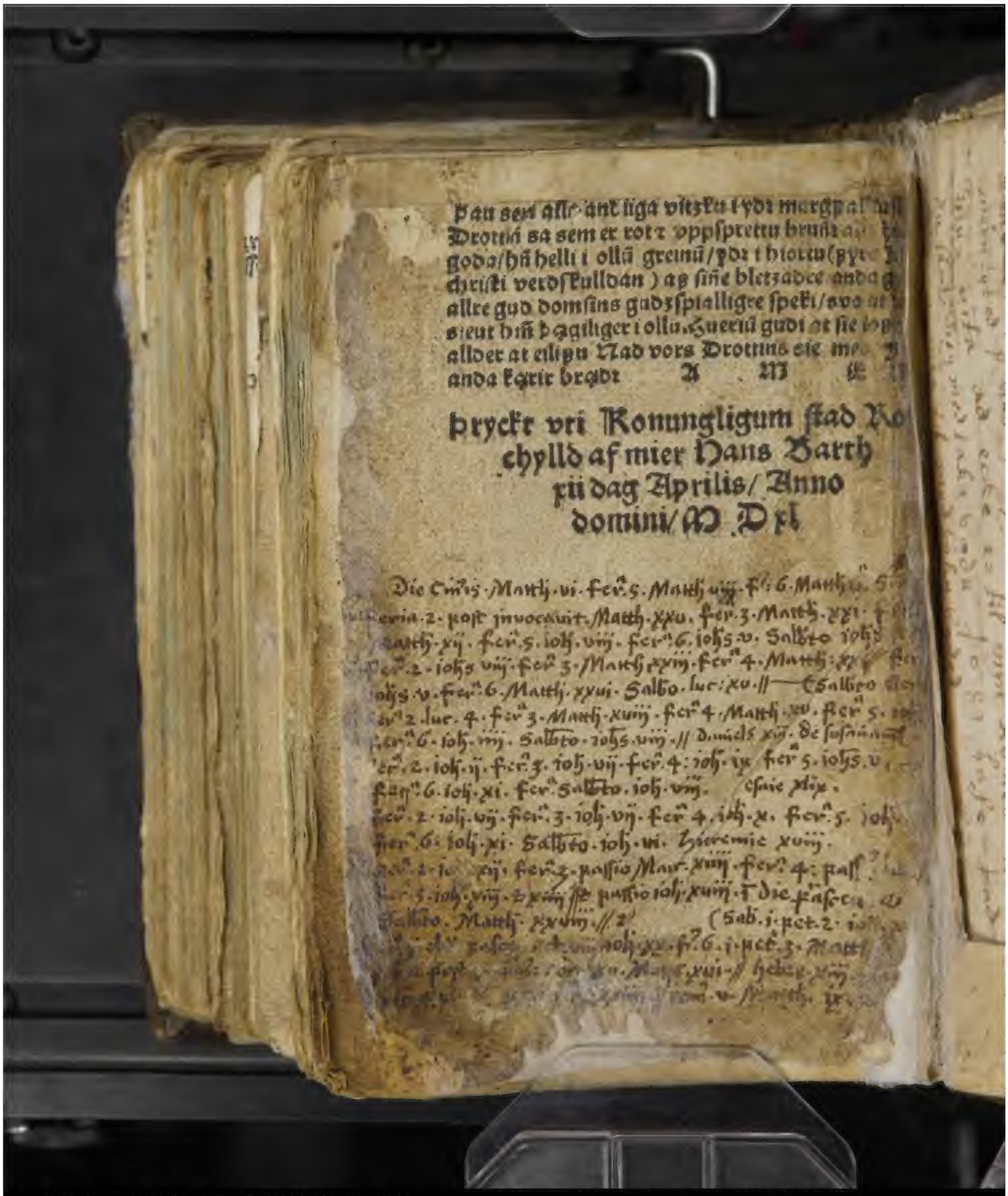

Þau sem alle ant liga vitzku i ydr margþ al[illegible]
Drottin sa sem er rot ꝛ vppsprettu brunn a[illegible]
goda/hn̄ helli i ollū greinū/ydr i hiortu(þyr[illegible]
christi verdskulldan) aþ sinne bletzadce anda g[illegible]
allre gud domsins gudzspialligre speki/svo at [illegible]
sieut hm̄ þagiliger i ollu. Hueriū gudi at sie [illegible]
allder at eilifu Nad vors Drottins sie me[illegible]
anda kærir brædr A M E [illegible]

Þryckt vti Konungligum stad Ro[illegible]
chylld af mier Hans Barth
xii dag Aprilis/ Anno
domini/ M D xl

Die Cin̄is · Matth · vi · fer̄ 5 · Matth viij · f̄ 6 · Matth [illegible]
feria · 2 · post invocavit · Matth · xxv · fer · 3 · Matth · xxi · [illegible]
Matth · xij · fer̄ 5 · ioh · viij · fer̄ 6 · iohs · v · Salbto iohs [illegible]
fer̄ 2 · iohs viij · fer̄ 3 · Matth xxiij · fer̄ 4 · Matth : xx[illegible] fer[illegible]
iohs · v · fer̄ 6 · Matth · xxvi · Salbo · luc : xv · // — (Salbto [illegible]
fer̄ 2 · luc · 4 · fer̄ 3 · Matth · xviij · fer̄ 4 · Matth · xv · fer̄ 5 · [illegible]
fer̄ 6 · ioh · iiij · Salbto · iohs · viij · // daniels xiij · de susanna[illegible]
fer̄ 2 · ioh · ij · fer̄ 3 · ioh · vij · fer̄ 4 : ioh · ix fer̄ 5 · iohs · v [illegible]
fer̄ 6 · ioh · xi · fer̄ Salbto · ioh · viij · esaie xlix ·
fer̄ 2 · ioh · vij · fer̄ 3 · ioh · vij · fer̄ 4 · ioh · x · fer̄ 5 · ioh [illegible]
fer̄ 6 · ioh · xi · Salbto · ioh · vi · hieremie xviij ·
fer̄ 2 · io[illegible] xij · fer̄ 3 · passio Marc · xiiij · fer̄ 4 : pass[illegible]
fer̄ 5 · ioh · xiij · [illegible] passio ioh · xviij · i die pasce [illegible]
Salbto · Matth · xxviij · // 2 (Sab · i · pet · 2 · io[illegible]
[illegible] pasce [illegible] ioh · xx · f̄ 6 · i · pet · 3 · Matth [illegible]
[illegible] Marc · xvi · // hebr · xiij [illegible]
[illegible] v · Matth · ix [illegible]

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 44 8° (LN 268 8° copy 2)